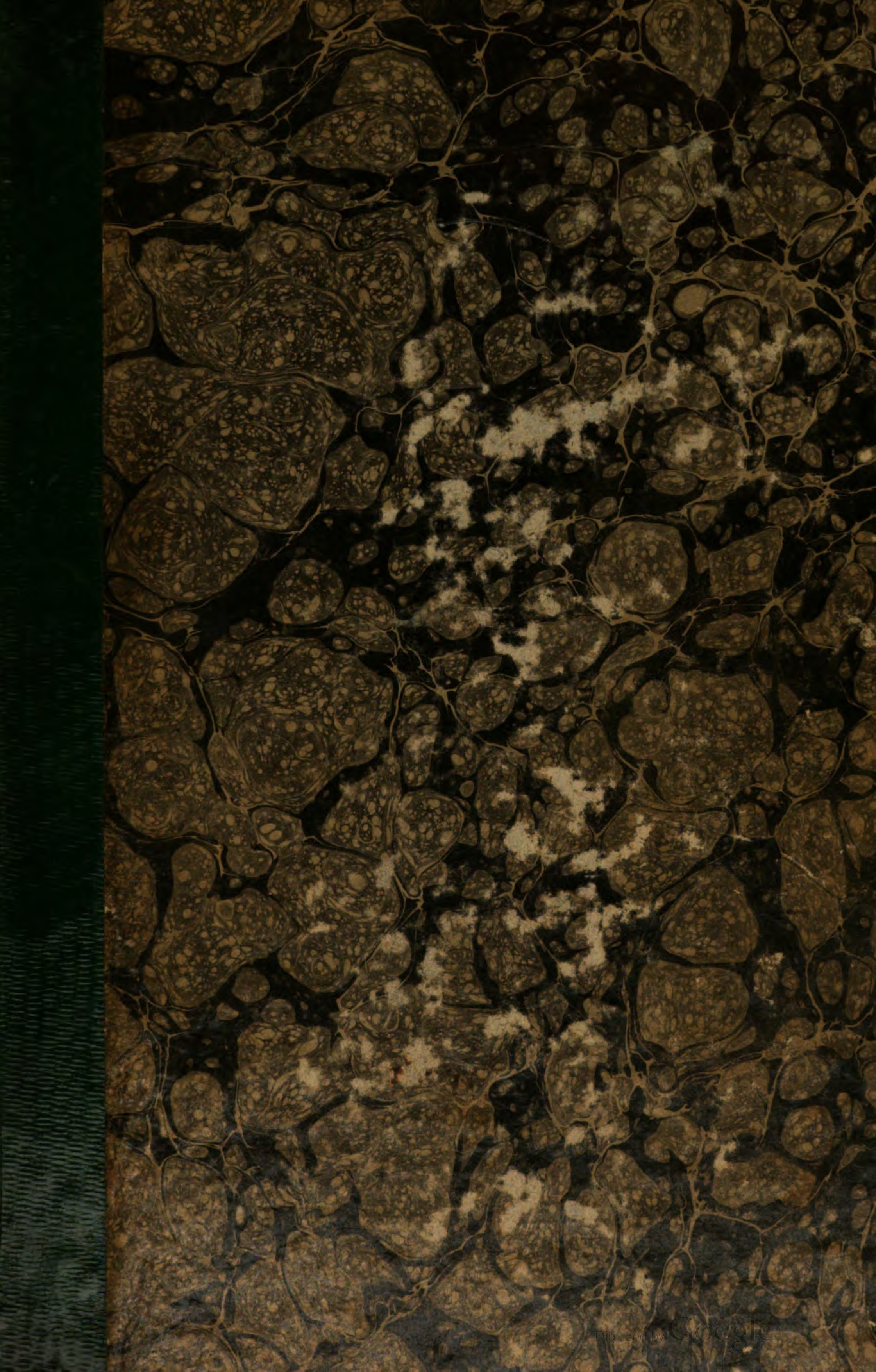

INSCRIPTIONVM

LATINARVM SELECTARVM

AMPLISSIMA COLLECTIO.

VOL. I.

INSCRIPTIONVM
LATINARVM SELECTARVM
AMPLISSIMA COLLECTIO

AD ILLVSTRANDAM

ROMANAE ANTIQVITATIS

DISCIPLINAM ACCOMMODATA

AC

MAGNARVM COLLECTIONVM SVPPLEMENTA

COMPLVRA EMENDATIONESQVE EXHIBENS.

CVM INEDITIS

IO. CASP. HAGENBVCHII

SVISQVE ADNOTATIONIBVS EDIDIT

IO. CASP. ORELLIVS.

INSVNT LAPIDES HELVETIAE OMNES.

ACCEDVNT

PRAETER FOGGINII KALENDARIA ANTIQVA, HAGENBVCHII, MAFFEII, ERNESTII, REISKII, SEGVIERII, STEINBRVECHELII EPISTOLAE ALIQVOT EPIGRAPHICAE NVNC PRIMVM EDITAE.

VOLVMEN PRIMVM.

TVRICI

TYPIS ORELLII, FVESSLINI ET SOCIORVM.

MDCCCXXVIII.

GODOFREDO HERMANNO

DECENNALIBVS TVRICENSIBVS

FELICITER PERACTIS

V I C E N N A L I A

AEQVE LAETA

OPTAT

IO. CASP. ORELLIVS.

PRAEFATIO.

AMPLIORA. FACIAS. MELIORA. DEDICES. FELICITER.

Donarii inscriptio. v. Giornale Arcadico 1825. Dicembre p. 366.

Hodie quidem a philologis, infinita illa atque in dies crescente et rerum, et verborum, et omnis generis praeceptorum copia paene obrutis, postulari quum vix queat, ut tot negotiis distenti integros annos insumamus in inscriptionum quoque corpora sedulo pertractanda, excerpenda, digerenda, et, ubicunque opus est, ad usum vocanda, optabile sane videbatur, ut compendiaria quaedam via tandem communiretur, quam ingressi et molestia illa aliquatenus sublevaremur, neque tamen maximo cum nostrae disciplinae detrimento inscriptionibus veluti abstinere cogeremur. Quotus enim quisque nunc est mythologorum, historicorum, iureconsultorum, grammaticorum maxime Latinorum, quorum in scriptis probabilis saltem huius generis eluceat scientia? Ac sicubi aliqua eius species nobis offertur, indices potius Scaligeranos et Muratorianos, quam titulos ipsos strenue consultos, paucissimos utique ultra Gruterum Muratoriumque sapere pervideo. Neque tamen propterea quemquam reprehendo; neque nostros philologos hoc in genere nunc cum Lipsiis, Scaligeris, Fabrettis, Maffeiis, Hagenbuchiis, Mariniis committi aequum censuerim, ipse diuturna experientia quum didicerim, quam laboriosum opus quantaeque sit patientiae, huius in disciplinae tamquam recessus penetrare. Etenim fatigamur ubique incredibili titulorum multitudine, e quibus nihil omnino proficias, nisi si sterilem nominum plebeiorum ac servilium notitiam adeptus operae pretium te fecisse putes. Eludimur porro, misereque saepe

decipimur interpolatis, commenticiis, corruptis, mutilis; quam plurimas denique per itinera peregrinantium, ac per libellos praesertim Italicos, quorum raro fit copia homini Germano, subinde sparsas prorsus ignoremus necesse est. Sed eos potissimum, qui a copiosis bibliothecis longius remoti per Gymnasia adolescentibus instituendis operam dant, aegerrime carere, ne Grutero dicam, Fleetwoodio etiam, et Polcastro, et, qui inter compendiorum epigraphicorum scriptores primarium obtinet locum, Morcellio, saepenumero vidi, ac vehementer dolui. Quorum quidem commodis quum esset subveniendum, iis quoque ut prospiceretur consentaneum erat, quibus, dummodo suppeteret tempus, largiora subsidia denegata non essent. Quin etiam ipsa disciplina tam neglecta iuvari aliquatenus poterat nova eius epitome haud prorsus inscite adornata, quae philologi Germanici honestae sufficeret curiositati. Hunc enim non tam stilum, quem dicunt, inscriptionum, (de quo praeclare exposuit Morcellius) quam argumentum ipsum varium et multiplex spectare par est; sed, ut habeat doctissimi Itali librum, rariorem apud nos et nimis carum, ex eo paucissimos dumtaxat titulos, quamvis copiose illustratos, pernoscet; neque facile hos paucos suum in usum poterit convertere. Quocirca nihil quum viderem, quod magnas inter collectiones atque epitomas praedictas iustum aliquod medium teneret, diu admodum est, ex quo in animum induxi, simulac post varias fortunae vicissitudines, miras illas, neque tamen ingratas, patriae tandem essem restitutus, hoc in genere aliquando elaborare. Etenim Romae, Lutetiae, Gottingae, Berolini, Vindobonae maior utique librorum multitudo, Nemausi antea, nunc, ut audio, Lutetiae, absolutissimus etiam ille index Seguierianus, ne nunc quidem contemnendus, praesto fuisset, Turici vero, quamvis compluribus libris alibi facilius inveniendis destitutus, id tamen reperiebam, quod nusquam nisi in carissima patria in promptu erat; copiosissimum dico apparatum epigraphicum Io. Casp. Hagenbvchii, viri in hoc genere, ubi diligentiam, assiduitatem, perspicaxque ingenium spectes, facile principis; quo quidem apparatu illius post obitum nemo adhuc esset usus, perpauca illa si excipias, quae concedente Hagenbuchii genero atque herede Steinbrychelio in Museo Turicensi cum eruditis communicavit Hottingerus, venerabilis quondam meus magister. Ergo, simulatque huic negotio licuit vacare, amplissimum inscriptionum Latinarum delectum instituere decrevi, in quo quidem, stilo,

quatenus exemplis doceri potest, fere posthabito, Romanae antiquitatis praecipua ratio haberetur. Digerendi igitur ante omnia erant tituli eum in modum, ut quicunque in istam disciplinam incumberet, facilius quam consultis libris Smetii, Gruteri, Reinesii, Sponii, Donii, Fabretti, Gudii, Muratorii, Maffeii, et Donati, (quorum decem virorum doctorum curas *magnarum collectionum* trito iamiam vocabulo comprehendere soleo) gravioris momenti titulos plerosque ad caput quodvis praecipue spectantes, uno velut conspectu, nec sine quadam delectatione posset perlustrare. Verum hunc propter finem plures mihi *classes* erant instituendae, longeque aliae, ac visum erat prioribus, quibus quam maximum inscriptionum numerum colligere unice propositum fuisset. Qua in re fatendum sane mihi video, unum idemque saxum pari fere iure diversa saepe ad capita potuisse referri, quamvis committendum non esset, ut vel dedita opera, vel supina illa, qua nemo frequentius Muratorio peccavit, negligentia bis terve repeteretur. Attamen huic non levi quidem incommodo quum indicum ope mederi conatus sum, tum subinde lectorem eo amandavi, alia ubi inveniret rem, de qua quum maxime sermo esset, illustratura.

Verum id in primis spectandum erat, ut ex titulorum quadraginta circiter millibus a me perlectis, unusquisque eorum, quos selegissem, tum ipsius ante omnia argumenti gravitate, tum (id quod proximum erat) sententiarum sermonisque elegantia, tum, ubi operae pretium esset, rusticitate quoque sua, Latinae linguae vicissitudines fatalemque tandem interitum demonstrante, studioso se commendaret. Quae sane arbitraria haud raro erat optio; siquidem alius reiecisset persaepe, mihi quae transcribenda videbantur; immo ipse, libere dicam, quattuor per annos hoc in negotio versatus alio tempore aliis alios fortasse praetulissem titulos: (infinita est enim res) nec tamen in nimis multis abissem a praesenti meo iudicio. Etenim affirmare ausim, quemlibet huc collocatum certas propter rationes suum locum tueri, neque ingratum fore lectori.

Erit sane, ubi minus periti censores stomachabuntur, unum et alterum saxum, mirabile sibi visum, praetermissum esse, idque, ut fit, fastidiosae cuidam negligentiae fortasse tribuent. Sed quamquam facillime accidere poterat, ut in tam immensa inscriptionum multitudine, plures dignae utique, quae huc insererentur, sese mihi subducerent, consulto tamen plerasque, quas desideratum iri ego quo-

que suspicor, posthabitas esse certo scio; eiusmodi maxime, quae suspectae aut ficticiae omnino mihi visae, minime tamen fraudis operose redargui mererentur; cuius quidem generis permultas reperire licet in Reinesio, Sponio, Fabretto, Gudio praesertim ac Muratorio, infaustum illud Ligorii nomen, vel schedarum ex huius hominis Thesauris excerptarum nimis ambiguam auctoritatem prae se ferentes. Conferat mihi aliquis, si placet et vacat, Spon *Misc*. p. 90, 1. et 181, 3., quo, quid significem, intelligat. — Incredibile autem est, post tot criticorum curas quantum in arte critica lapidaria perficiendum adhuc remaneat. Mei quidem consilii tametsi haudquaquam erat, ut dedita opera investigarem et suspecta, et manifesto commenticia, tamen, ubicunque opportunum videbatur, sedulo notavi ea, quae his essent adnumeranda; longe utique plura, quam ab aliis ante sunt animadversa, non sine idoneis causis in suspicionem adducens. Sed complura huiusmodi, ut praedixi, praeterire satius duxi. Spurias consulto receptas, asterisco signavi. Neque nunc ut novi et verarum inscriptionum sermonem sincerum iustasque formulas, et Ligorianarum atque similium ab aliis fraudulentis nebulonibus confictarum universam rationem et auctoritates, magnis collectionibus denuo perlustratis de singulis fere pronuntiare desperarim, utrum inter certas, an suspectas, interpolatasne, an prorsus commenticias sint referendae: haec enim quattuor genera constituamus necesse est, nisi aut nimis creduli sumus, aut omnes, quae dubitationem aliquam nobis afferunt, omnino repudiandas praepropere censemus. *Suspectas*, quas ego dico, alius idoneis argumentis usus ubi defenderit, et ipsi et disciplinae epigraphicae ultro congratulabimur; commenticias quas demonstravimus, nunquam nobis ut tamquam verae obtrudantur, patiemur. Abstinui praeterea, quatenus meae sinebant rationes, a lapidibus mutilis nimisque corruptis, etsi propter unum alterumve vocabulum digni essent animadversione.

Sed utcunque ea de re iudicatum fuerit, id saltem contendere liceat, antiquarios grammaticosque, si qui diligentius hunc librum versarint, satis probabilem earum rerum cognitionem fore percepturos, quae ex Latinis inscriptionibus condisci possunt; aut certe uberiore cum fructu magnis collectionibus perlegendis aestimandisque operam postmodum daturos esse.

Quod si nihil aliud praestitissem, vel hoc tamen sufficere

poterat aequo censori: sed duplex praeterea consilium animo obversabatur meo: si quidem ipsam quoque disciplinam epigraphicam aliquatenus adiuvare, librumque meum propria quadam dote commendare studiosis mature decreveram. Primum igitur e largissimo penu Hagenbuchiano, quaecunque commode possent afferri, in usum eruditorum erant depromenda; neque silentio premenda ducebam, quae inter tam diuturnum laborem, gratissimum quidem illum, ipsi mihi venissent in mentem interpretationis et emendationum tentamina. Neque vero minimam huiusce curae utilitatem eam esse reputem, quod duce plerumque Hagenbuchio, titulos a diversis repetitionis fere ignaris exhibitos varioque modo vel lectos vel explicatos inter se contuli: qua quidem diligentia ii, quibus magnas collectiones excutiendi voluntas erit, haud levi saepe molestia liberabuntur. Neque tamen id mei officii duxi, ut singulis in titulis omnia, ubi iidem reperirentur, scripta indicarem. Nemo igitur exsultet atque triumphet, ubi librum investigarit a me praeteritum vel plane ignoratum; potius eos, quibus Turici uti mihi concessum fuerit, ex indice desumat.

Alteram vero praecipuam curam in illud quoque impendendam merito, ut opinor, ratus sum, ut novum aliquod supplementum magnarum pararem collectionum; neque vero aliter id exsequi licebat, nisi studiose undecunque conquisitis, qui post Donatum demum editi essent, lapidibus; in quibus transcribendis, dummodo haud nimis exigui ac tenuis viderentur momenti, largiorem aliquanto me praebui, quam in iis, qui iamdudum essent pervagati et in thesauros conditi; idque praecipue dictum esto de Gruterianis, duarum iam editionum ope omnium maxime pervulgatis ac per cunctos fere antiquariorum libros laudatis, excerptis, recusis. Ex Gruteri igitur thesauro permulta, quae per se haud omnino displicerent, consulto atque scienter praetermisi, quo locum servarem recens effossis, etsi subinde minus forsitan dignis, quae aliis Gruterianis praeferrentur. Sed id peritos iudices haud aegre laturos fore confido, ubi cogitarint, quam difficile, quamque molestum sit philologo in omnis generis ephemeridibus, itinerariis, opusculis antiquariis pervestigare, quae suam disciplinam revera iuvent, neque inanem tantummodo curiositatem pascant. Itaque aliquatenus certe provisum erit, ut quidquid fere hoc in genere post annum circiter MDCCLXXV in lucem venerit, atque ad antiquitatis Romanae scientiam percipiendam vere conferat, in

suam quodque classem relatum magna cum facilitate inveniri queat.

Cuius quidem generis in thesauros nondum illatarum inscriptionum quintam ferme partem meae collectionis fore spondeo; qua de re cuivis constabit, ubi vel indicem librorum post Donati supplementum excusorum et a me excerptorum inspicere dignatus erit. Multa quidem Millino, sed longe plurima debeo Marinio, viro in his studiis versatissimo, et Hagenbuchii aemulo, ideo etiam feliciori, quod ei lapides ipsos oculis usurpare, ingentemque numerum nuper demum erutorum primo publici iuris facere licuit.

Quo vero pro instituti mei summa populi Romani vitam, (Varroniano vocabulo utor) quam maxime fieri posset, inscriptionum auxilio illustrarem, hanc viam mihi ingrediendam ratus sum, ut initio capto ab ipso populi Romani domicilio ac sede, Urbe aeterna, per singulas eius regiones iter velut instituerem, ac memorabilia quaeque lapidea monumenta seligerem per easdem vel olim reperta, vel adhuc exstantia. Ex Urbe dein progressus Italiam a septemtrione meridiem versus cum insulis suis peragravi, ita ut ad ea potissimum animum adverterem, quae situm atque antiqua nomina municipiorum coloniarumque docerent, et, quae praetermissa viderem, aut ignorata a Cluverio, Cellario, Mannerto, nimis fastidioso lapidum contemptore, ac Reichardo, studiose colligerem: etsi plurima, quae aequo sane iure huc potuissent referri, meo ex consilio reservanda erant capiti ad rem municipalem spectanti. Sed in reliquis Orbis Romani partibus provinciisque, Hispania, Britannia, Germania, Gallia, Raetia, Norico, Pannonia, Dalmatia, Dacia, Graecia, Asia minore, Aegypto et Africa specimina tantum danda iudicavi, idem tamen consilium secutus, ut, quae maxime notatu digna essent, vel neglecta a geographis deligerem atque exhiberem. At patriae amore ductus aliam prorsus rationem adhibui in saxis Helveticis conquirendis, periculum simul facturus, quousque iuvaret in Latinam quoque epigraphicen introduci ordinem illum geographicum, qui, etsi ex parte contradicente Koppio, in Graeca merito placuit Boeckhio V. Cl. eiusque sociis eruditissimis. Experientia igitur me docuit, fieri id quidem posse, immo effici debere a singulis viris doctis singulis in provinciis, vicinitatibus, urbibus atque oppidis; sed hoc idem ut tentetur in universo aliquando inscriptionum Latinarum corpore adornando, nemini equidem auctor sum futurus. Vidi enim hic illic

incredibilem paene esse saxorum confusionem, in Museis praesertim Italicis et Britannicis, ubi de plerisque hodie fere nesciretur, undenam quaeque fuerint advecta: maiorem etiam inesse difficultatem in iis, quae post Gruterum ceterosque magnos collectores vel interierint omnino, vel locum mutarint, vel in quibus ab illis aliisque negligentius is esset notatus: — quid tandem quaeso, facies Ligorianis reliquisque misere interpolatis atque spuriis? Quocirca, quamvis classium quoque descriptio, qualem ego institui, suis non levibus laboret incommodis, nihilominus in Latinis erit praeferenda, utpote quae ipsi antiquitatis scientiae magis sit profutura: modo locus ubique quam curatissime fieri poterit, investigetur atque enotetur. Ergo ad Helvetica ut redeam, habes hic omnia mihi nota, inedita etiam aliquot; maxima minima, integra mutila, sincera spuria, ab occidente orientem versus perpetuam in seriem disposita. Quod caput etsi hoc quidem genere cum ceteris discrepat, id tamen praestabit, ut nostrae disciplinae studiosus mature sit intellecturus, quibus cum difficultatibus in ea conflictandum sit, quantumque saepe taedium devorandum in male exscriptis, truncis, commenticiis, nullius denique momenti inscriptionibus pervestigandis ac diiudicandis. Qua in re magnopere me adiuverunt Hagenbuchii Helvetica, accuratiora longe et melius illustrata, quam ante factum erat a Guillimanno, Plantino, et, qui hos et aetate et meritis antecedunt, Aegidio Tschudio et Iosia Simlero, cuius Antiquitatum Helveticarum volumina quinque ipsius manu nitide scripta Turicensium bibliotheca publica adservat. Ex eadem Ottianum volumen inscriptionum Helveticarum, sed nullum fere, post Hagenbuchii curam multo ampliorem, usum mihi praebens, praesto erat; nuper effossa suppeditabant Hallerus, et Levade. Hoc igitur caput, singulari cum diligentia tractatum, speciminis simul loco esto, quomodo geographiam antiquam solis ex lapidibus adornandam existimem.

Geographicis vero absolutis, Historica sum aggressus, ita ut inde a Romulo usque ad Theodoricum regem perpetuam texerem monumentorum seriem, quam haud exiguo usui fore confido iis, qui vel ipsam historiam postmodo sint enarraturi, vel illustraturi et temporum rationem, et nummos. In quo tamen capite ut continerem me, necesse fuit; neque enim omnia licebat amplecti, nisi in his consistere decrevissem; neque, verbi causa, locus hic erat denuo ordinandis Fastis Consularibus, quam utilissimam operam,

mortuo Hauboldo, impatienter exspectamus a Borghesii et Capefiguii sollertia: seriem pariter Praefectorum Urbi intactam reliqui. — Cum civili autem historia intima quadam necessitudine coniuncta erat literaria, cuius specimen satis amplum, historicos, oratores, philosophos, poëtas, ICtos, rhetores et grammaticos in saxis celebratos complectens composui, ita, ut hoc quidem in genere nihil fere desideretur. Quibus pertractatis procedendum erat, opinor, ad religiones resque sacras illustrandas; quod gravissimum caput ita divisi, ut in priore parte enumerarem primo Deos Romanorum patrios, atque a Iove exorsus per gradus ad Eponam Mephitimque descenderem, tum vero Italorum municipales Deos, et peregrinos, id est Asiaticos et Aegyptiacos, cum illis consociarem, tandemque desinerem in Gallicis, Hispanicis, eius generis aliis anquirendis. Qua quidem in re, etsi certum quendam ac facillime cuique percipiendum ordinem servavi, probe tamen scio, haud defuturos, qui eum acriter sint reprehensuri, tamquam neque obscurum satis, nec ipsorum opinionibus convenientem; quos equidem suo iudicio frui aequo animo patiar. Simplicem tamen per lectionem, vel si haec nimis fuerit taediosa, indicum certe auxilio, quae sibi quoque sint profutura, passim reperient: meminerintque, quaeso, locum hic nullum fuisse, neque novae veterum religionum doctrinae condendae, neque ipsis assentandi. Simplicia dumtaxat nos sectamur, testimoniis et argumentis idoneis ubique firmata, clara atque certa; quae his contraria sunt, stultis et incautis mirabilia, nobis nunquam fiet, ut placeant; eodemque tandem omnes, spero, inclinabunt philologi, ubi inanitas vanitasque doctrinarum, quae nunc invaluerunt, satis erit demonstrata.

Simili deinde ratione versatus sum in sacerdotiis, totoque cultu divino lapidum adminiculo illustrandis; quibuscum arte cohaerent omnis generis ludi, spectacula, certamina.

Quartam deinceps rerum Romanarum seriem exorsi sumus a matrimonio, quod, quamvis ad vitam domesticam civilemque magis pertineret, a caerimoniis tamen Deorum immortalium haud esset disiunctum; utpote quod, Modestino auctore, divini et humani iuris sit communicatio; varias postea necessitudines e nuptiis ortas, ac nomina, quorum perplexa saepe ratio ex inscriptionibus haud minimam partem explicatur, sumus persecuti. Quae omnia quum ad ingenuos potissimum spectarent, servi statim ut his opponerentur, erat consentaneum;

iidem, si mihi visum esset, collocari poterant etiam post opifices. Ab illorum quidem ministeriis quum separari non possent officia, quae dicuntur, domus Augustae, de his quoque in lapidibus saepissime memoratis, quantum nostro pro consilio fieri debebat, accuratius egimus. Libertos posthac e servitute emissos civiliaque iura adeptos comitati, pervenimus ad Populi ipsius sacrosanctam certisque legibus adstrictam societatem, in cuius imagine adumbranda civium genera, ordines, totius rei publicae formam, leges, senatum, magistratus varios, honores, munera usque ad novissima Romani imperii tempora recensuimus. Leges quidem ipsas, quas, uti spero, Klenzius illustrandas sibi sumet, paucissimis exceptis, consulto non attigimus; neque enim in iis interpretandis nos iuris quidem prudentiam nunquam professi nobismet ipsis satisfecissemus, nec simpliciter easdem exscribere vacabat. Nolim igitur, quaeras desideresve meo in libro S. C. de Bacchanalibus, nec Legem Serviliam, nec iudiciariam Galliae Cisalpinae, nec Heracleensem tabulam (ut eleganter cum Hugone loquar), nec legem Puteolanam parieti faciundo, nec regiam, quae dicitur, Vespasiani, neque Acta illa senatus supposititia, nec Tabulam alimentariam Traiani, neque Antiatinam, neque, ut ad historica progrediar, Fastos consulares ac triumphales, nec Monumentum Ancyranum, nec Torigniense, neque orationem Claudii Caesaris, quae, optime mihi nota, fere omnia saepius iam alibi sunt repetita. Abstinendum enim erat a talibus ideo quoque, ut locum aliis, minutioribus fortasse, reservarem. Sed cum magistratibus artissimo vinculo coniuncta vidimus officia minora apparitorum, scribarum, exactorum, tabulariorum; cum tota vero re publica et operum publicorum ac vectigalium universam rationem, et rem militarem, quibus omnibus singula capita sunt assignata. Quamquam, permulta sane a prioribus inscriptionum editoribus iure quodam suo inter opera publica relata praeceperat nobis ea operis pars, quae monumentis historicis dicata diligentiore etiam cura digna videbatur; unde factum est, ut municipalia fere in capite opera publica continente legantur, principum vero eo in genere merita et laudes in historicis potius locum invenerint suum. Neque vero provinciarum administrationi exponendae largior supererat messis, a civilibus maximam partem et urbanis magistratibus occupata: at eo maius studium in eo collocavimus, ut omnem rem militarem accuratius enuclearemus, temporum ratione quantum fieri poterat, hic quoque, ut in reliquis, semper habita.

A populi Romani re publica transeundum deinceps erat ad rem municipalem, quae, quum potissimum ex inscriptionibus, Rothio ex toto neglectis, illustrari debeat, non sine causa id mihi propositum fuit, ut ad saxa eo pertinentia undique comportanda, apteque disponenda assiduam navarem operam. Quo quidem id assecutus esse mihi videor, ut, quicunque hanc antiquitatum Romanarum obscurissimam adhuc partem denuo scrutabitur, facilius certe sit perspecturus, quonam singula, in quae ipse incidet, sint referenda, quoque modo coniungenda cum iis, quae a me sunt collecta. Perreximus inde ad eam hominum conditionem, quae in quaestu faciendo victuque quotidiano parando occupata, ipsa tamen apud Romanos societatis appetens, quantumque poterat, rem publicam imitata, collegia, corpora, sodalicia instituere solebat suis cum praepositis, magistris, patronis, apparitoribus, servis, legibus etiam et decretis; quo utique in genere maxima rursus inscriptionum utilitas cernitur. Collegiorum autem forma perspecta, singulas ad artes, quae manu constant, quum descendissemus, supererant varia hominum inter se commercia, (*τὰ συμβόλαια* Graeci nuncupant) quae cuncta vitae communis nomine complexi sumus. Hanc vero tamquam curriculi metam emensis una restabat rerum ultima, mors, infinito titulorum numero celebrata, qui quidem omnes, quamcunque demum vocem mittant vel veri maeroris, vel benevolentiae et caritatis, vel levitatis ac superbiae inter cineres et ossa, iura cultumque Deûm Manium quum identidem recordentur, ad religiones, unde progressi eramus, fatali quodam perpetuoque circuitu et quasi orbe nos reduxerunt.

Ita exposita mei consilii simplicissima ratione ac via, ab harum rerum peritioribus libenter discam, utrum ista Latinarum inscriptionum descriptio varias in classes, earumque singula capita, quemadmodum a me est instituta, utilis futura sit ipsi disciplinae epigraphicae, necne? Me quidem iamdudum hoc in labore versatum usus ipse edocuit, unicuique lapidi sic facillime certum locum posse assignari, in quo universam antiquitatis Romanae disciplinam iuvet, firmet, illustret; qui tandem, ni fallor, omnium studiorum hoc in genere collocatorum supremus est finis.

His omnibus subieci Caput XXII. ex variis Hagenbuchii observationibus criticis constans, quae quidem laudis meae nihil indigent. Praefationem autem subsequitur Artis criticae lapidariae

supplementum, partim ex eiusdem schedis depromptum, sed a nobis singulari studio auctum. A Christianorum vero monumentis (de quorum in antiquitate ecclesiastica usu post Muenterum praeclare nuper disputavit Gesenius,) paucula quaedam si excipias hinc inde sparsa, fuit abstinendum, ne licenter instituti mei fines migrarem. — In temporum ratione notanda, ubique secutus sum Fastos Almeloveenianos.

Superest, ut de legibus, quas in edendis inscriptionibus ipse mihi scripsi, paucis exponam. In iis ne una quidem literula de coniectura, etsi saepe certissima, est immutata. Id tantum mihi arbitrii sumpsi, ut quae in adnotationibus praesertim Gudianis ad Gruterum tamquam lapidum ipsorum afferuntur lectiones, sua plerumque evidentia sese commendantes, postliminio reciperem, itemque ex aliis aliorum typis accuratioribus corruptos emendarem. Haec vero ratio, necessario fere tenenda, ubi ἀρχετύπῳ sumus destituti, cur aut omnino reprehendenda sit, aut ab aliquo improbari potuerit, equidem prorsus non intelligo: idem enim critici omnes licere sibi, immo sui officii in primis esse semper censuerunt, ut diversis e codicibus ipsius scriptoris manum restituere conarentur; illud tantummodo inscriptionum quoque editores servent necesse est, ut scriptionis varietatem religiose ubivis enotent, ac posteritati iudicii ferendi potestatem permittant. Supplementa vero rarissime fragmentis sunt inserta, eaque literis minoribus excusa et uncis insuper a lapidum ipsis reliquiis plerumque seclusa. Paucissimis exceptis, (quibus semper *cet.* subscriptum est) omnes inscriptiones integras dedi, etsi in fine nil nisi nomina, vel notissimas formulas sepulcrales continerent: ipse enim nimis saepe molestiam illam expertus eram, qua afficimur, ubi decurtata inscriptio offertur timentibus, ne gravioris aliquid momenti nobis subtraxerit editor. Versus inscriptionum linea transversa omnes inter se discriminavi; ita ut quemque titulum facillima opera pristinam in formam denuo redigere queas. Locos saxorum, ubicunque propter priorum editorum socordiam ego haud ignorarem, accurate adnotavi, sicuti et libros, unde unumquodque desumptum est. Notarum, quas barbaro, sed usitato iamdudum in re epigraphica vocabulo *sigla* vel *siglas* appellant, interpretationem ubique fere adieci, ne lector minus hoc in genere versatus, vel incertus haereret, vel ad earum coniectores, Coletium et Gerrardum, omnis generis erroribus refertos

confugere cogeretur. Palaeographiae autem vehementer doleo nullam fere rationem a me haberi potuisse, eam ob causam, quod deerant typi idonei ad nexas sive ligatas potissimum literas imitandas, nec libero homini Helvetio regalis aliqua munificentia subveniebat, neque in dubii exitus inceptum nimios sumptus ut impenderet honestissimus redemptor, meo iure postulare poteram. Nemo igitur hac de re mecum litiget, vel adeo digladietur. Non potui, inquam. Tu si potueris, ego plaudam cum primis. Utinam autem placeret Koppio, V. Cl., cui in hoc genere omnes nunc primas deferunt, vel integram palaeographiae etiam Latinae doctrinam exponere, vel eiusdem saltem compendium discentibus exhibere! Nec vero hodie post lithographicam artem inventam res est nimis sumptuosa, ideoque eruditis hominibus denegata. Libenter equidem vel centum tabulas lithographicas libro meo subiungi curassem, dummodo licuisset.

Meis autem in adnotationibus conscribendis Hagenbuchianisque excerpendis brevitati maximo opere studui, nisi ubi res ipsa, ut latius aliquantum exspatiarer, suaderet: inscriptiones enim quam plurimas in compendio licitum esset, non vero commentarios dare constitueram. Qua in re si quid peccatum est, abunde id, opinor, compensabitur appendice altera, variorum epistolas epigraphicas continente, quas, hac edendi opportunitate haud oblata, diuturnae tenebrae in posterum quoque pressissent. Typothetarum specimina ipse, quater singula, emendavi. Errores aliquot, perpaucos tamen, sic quoque remansisse, nunquam negabo. Sed nullus publicorum censorum (quorum benignus nunc est numerus) erroris me accusato, antequam libros omnes, quorum auctoritatem singulis in locis laudo, ipse inspexerit. Etenim scio, me et accurate titulos transcripsisse, et sedulo, ut officii mei erat, omnes tabulas a typothetis mihi missas correxisse.

Apparatu autem Hagenbuchiano accuratius recensito, librorum, quibus praeterea usus sum, indicem cum dumtaxat ob finem exhibeo, ut et notae, quibus singulos designavi, facilius intelligantur, et, qui mihi adhuc defuerint, statim lectoribus appareat.

Scribebam Turici ipsis Kalendis Ianuariis M. DCCC. XXVII.

APPARATVS EPIGRAPHICVS
IO. CASP. HAGENBVCHII
IN TVRICENSIVM
BIBLIOTHECA PVBLICA ADSERVATVS.

I. Opus tessellatum ex *Smetii* et *Scaligeri* indicibus, secundum *Gruteri* paginas, nec non Observationes ad *Gruterum*. Vol. XII. forma maxima.

II. Observationes ad *Sponii* Miscellanea eruditae antiquitatis. Vol. I. forma max.

III. Observationes ad *Reinesium*. Vol. III. forma quadruplicata.

IV. Opus tessellatum ex *Reinesianis* indicibus compositum. Vol. I. 4.

V. Opus tessellatum et Observationes ad *Fabrettum*. Vol. II. fol.

VI. Opus tessellatum et Observationes ad *Gudium*. Vol. I. fol.

VII. Opus tessellatum ex *Gorii* indicibus contextum, nec non Observationes ad *Donium*. Vol. I. fol.

VIII. Opus tessellatum et Observationes ad *Gorii* Inscriptiones Etruriae. Vol. III. 4.

IX. Opus tessellatum et Observationes ad *Muratorium*. Vol. VIII. fol.

X. Opus tessellatum et Observationes ad *Maffeii* Museum Veronense. Vol. I. 4.

XI. Observationes ad *Zachariae* Marmora Salonitana, et ad *Occonis* Inscriptt. Hispanienses. Vol. I. 4.

XII. Marmorum *Arundelianorum* secunda Editio. Londini 1732. fol. permultis cum Observv. HAGENBVCHII.

XIII. Observationes in *Pocockii* Inscriptiones. Vol. I. 8.

XIV. Inscriptiones antiquae in *Helvetia* exstantes collectae cum farragine Observationum. Vol. IV. 4.

XV. Index omnium vocum ad Syllogen Inscriptionum *Helvetiae* antiquae, insertis et aliis rebus plurimis ad rem epigraphicam pertinentibus. Vol. I. 4.

XVI. Post-Helvetica, seu Inscriptiones extra Helvetiam inventae, at Helvetiorum, Raetorum, Sequanorum, Vindelicorumque memoriam habentes, diligenter collectae; itidem cum farragine Observationum. Vol. I. 4.

XVII. Celtica: item ad notitiam Helvetiae antiquae, Vindeliciae, Raetiae et Norici facientia cum rerum indiculo alphabetico. Vol. I. 4.

XVIII. Prolegomena epigraphica; praecedunt quaedam ad Bibliothecam epigraphicam facientia, nec non *Cuperi* et *Leibnitii* ad *I. I. Scheuchzerum* et *Cuperi* ad *Wildium* epistolae. Vol. I. 4.

XIX. Observationes miscellae ad Inscriptiones antiquas, Non-Helveticas. Vol. I. 4.

XX. Bibliotheca epigraphica. Vol. XI. 4.

XXI. HAGENBVCHII Epistolae ad amicos, virosque doctos; cum *eorundem* responsis. Ab anno MDCCXVIII. ad annum MDCCLXIII. Vol. XII. 4. Insunt epistolae Io. Georgii Altmanni, Sigismundi d'Attems, Io. Christoph. Beckii, Lud. Bochati, Io. Iac. Bodmeri, Io. Bouhierii, Lud. Bourgueti, Cl. de Boze, Io. Iac. Breitingeri, Dan. Bruckneri, Aug. Io. Buxtorfii, Petri Comitis di Calepio, Henrici Cannegieteri, Seb. Donati, Iac. Elsneri, Io. Aug. Ernestii, Conradi Fueslini, Andreae Gallandi, Io. Gesneri, Ant. Franc. Gorii, Abrahami

Gronovii, Io. Henr. Hagenbuchii Prorect. Clivensis, Alberti Halleri, Christ. Aug. Heumanni, Io. Wern. Huberi, Iac. Crist. Iselii, Io. Rod. Iselii, Erhardi Kappii, Andreae Lameyi, Io. Henrici Leichii, Ottonis Frid. Com. de Lynden, Scipionis Maffeii, Bernardi Montfauconii, Io. Laur. Moshemii, Io. Bapt. Ottii, Dominici Passionei, Angeli Mariae Quirinii, Io. Iac. Reiskii, Parolini Fr. Roncallii, Ant. Roschmanni, Ant. Sambucae, Christoph. Saxii, Sam. Schmidtii, Io. Dan. Schoepflini, Io. Franc. Seguierii, Eliae Stoeberi, Ferd. Stoschii, Iac. Verneti, Io. Ern. Emanuelis Walchii, Franc. Ant. Zachariae, Io. Iac. Zimmermanni, ut illustriores dumtaxat recenseam.

XXII. Libri epigraphici complures, quorum margini suas emendationes observationesque adscripsit *Hagenbuchius*, mox enumerandi in indice librorum a nobis excerptorum.

HAGENBVCHIVS noster ex libris epigraphicis, qui quidem gravioris alicuius essent momenti, ante annum eius fatalem 1763 publici iuris factis vix ullo carebat, praeter *Ioannis de Vita* Thesaurum antiquitatum Beneventanarum, *Hultmanni* Miscellanea epigraphica, *Cannegieteri* librum de nominum Romanorum ratione, *Ottonis* libros de aedilibus et de tutela viarum. Etenim si qui alii eidem essent negati, veluti *Malvasiae* marmora Felsinea, *Ursati* marmora erudita, Patavii 1719., Monumenta *Kempiana*, inscriptiones ipsas saltem in *Muratorii* Thesaurum iamiam receptas habebat. Ipse *de Vitam*, *Hultmannum*, *Cannegieterum*, *Ottonem* in usus meos converti; in *Ursato* evolvendo operae pretium nullum fere feci; *Malvasiam* vero et *Kempiana* sine magno, ut opinor, libri mei detrimento acquirere nondum potui. Aegre autem carui maxime *Passioneo*, cuius tamen titulos repetiit *Seb. Donatus*, *Amaduzzii* Anecdotis Romanis, *del Signore* Marmoribus Riccardianis, a *Gorio* tamen maximam partem iam editis, *Horsleyi* Britannia Romana, cuius vicem aliquatenus supplebat *Camdeni* Britannia a *Gibsonio* anglice versa, variisque praeterea itinerariis, ephemeridibus literariis, opusculisque criticis in Anglia praesertim, Gallia, Italia et Hispania editis: quae etsi studiose quaesita, in Helvetia nusquam exstabant. Ineditas aliquot inscriptiones, id quod grato animo testor, a *Ioanne* LABVS, viro hoc in genere longe peritissimo, dono accepi.

INDEX PRAECIPVORVM LIBRORVM

EPIGRAPHICORVM ALIORVMQVE

INSCRIPTIONES LATINAS CONTINENTIVM,

QVIBVS VSVM SVM.

ACTA Academiae *Theodoro-Palatinae*. Mannhemii 1766. 4. Vol. 7.

— — Eruditorum *Lipsiensia* inde ab anno 1740. Antecedentia volumina excerpserat iam Muratorius.

ALDENBRÜCK (*August.*) de religione antiquorum Vbiorum dissertatio. Coloniae Agripp. 1749. 4. Est editio auctior eiusd. libelli, qui in priore tribuitur HARZHEMIO. Hanc vero priorem aliquoties laudavi, antequam illam nactus essem.

ALDI MANVTII (*Paulli F.*) Orthographiae ratio. Venetiis 1566. 8. c. n. mss. HAGENBVCHII.

ALMELOVEEN (*Theod. Iansonii*) Fastorum Romanorum Consularium Libri duo. Amstelaedami 1740. 8.

ANTONINI, Iter Britannicum commentariis illustratum *Thomae* GALE. Londini 1709. 4. c. n. mss. HAGENBVCHII.

APIANI (*Petri*) et AMANTII (*Barthol.*) Inscriptiones sacrosanctae vetustatis. Ingolstadii 1534. fol. c. n. mss. HAGENBVCHII.

ARCHAEOLOGIA, or miscellaneous tracts relating to Antiquity. London 1814. Vol. 18. 4.

BARTHII (*Casparis*) adversariorum commentariorum Libri LX. Francofurti 1624. fol.

BECHI (*Guglielmo*) del Calcidico e della Cripta scavati nel foro di Pompeia l'anno 1820. Napoli. s. a. 4.

BERTOLI (*Giandomenico*) le Antichità d'Aquileja. Venezia 1739. fol. c. n. mss. HAGENBVCHII.

BIAGI (*Clem.*) Monumenta Graeca et Latina ex museo Iac. Nanii Veneti illustrata. Romae 1787. 4.

BIANCHI (*Isidoro*) Marmi Cremonesi. Milano 1791. 8.

BIANCHINI (*Franc.*) camera ed iscrizioni sepolcrali de' liberti della casa di Augusto. Roma 1727. fol. c. n. mss. HAGENBVCHII.

BIBLIOTHECA philologica ed. VOLBORTH. Lipsiae 1779. 3 Vol. 8.

BIBLIOTHEK der alten Litteratur und Kunst. Göttingen 1786. X. Stücke. 8.

BOCHAT (*Loys de*) epistolica dissertatio, qua declaratur lapis antiquus — Lousonnae effossus. Lousonnae 1741. 4.

— — Mémoires critiques sur l'histoire ancienne de la Suisse. Lausanne 1749. 3 Vol. 4.

BORGHESI (*Bartolomeo*) nuovi frammenti dei Fasti Consolari Capitolini. Milano 1818. 2 Vol. 4.

BOVHIER (*Iean*) explication de quelques marbres antiques, dont les originaux sont dans le cabinet de Mr. *** (*le Bret*). Aix 1733. 4. c. n. mss. HAGENBVCHII.

— — Dissertation sur le grand Pontificat des Empereurs romains. Dijon 1742. 4. c. n. mss. HAGENBVCHII.

BRVMMERIANA s. opuscula *Frid.* BRVMMERI ed. *G.* BEYER. Lipsiae 1712. 8.

BVRCKHARDT (*Lewis*) Travels in Syria and the Holy Land. London 1822. 4.

CALOGERA (*A.*) Raccolta e nuova raccolta d'opuscoli scientifici e filologici. Venezia 1729 — 1781. 86 Vol. 12.

CAMDENI (*Guil.*) Britannia. Londini 1607. fol.

— — Britannia translated by *Edmund* GIBSON. The fourth edition. London 1772. 2 Vol. fol.

CANCELLIERI le sette cose fatali di Roma. Roma 1812. 8.

CANDIDA-DIONIGI (*Marianna*) viaggi in alcune città del Lazio. Roma 1809. 4.

CANNEGIETERI (*Henrici*) Dissertatio de Brittenburgo cet. Hagae-Comitum 1734. 4. c. n. mss. HAGENBVCHII.

— — de mutata Romanorum nominum sub principibus ratione liber singularis. cet. Traiecti ad Rhenum 1758. 4.

CARCANIUS (*Pasqualius*) v. HERCULANUM.

CARDINALI (*Clemente*) Iscrizioni antiche Veliterne illustrate. Roma 1823. 4.

— — (*Luigi*) trecento Iscrizioni illustrate. Bologna 1823. 4.

CARYOPHILI (*Paschalis*) de thermis Herculanis nuper in Dacia detectis. Mantuae 1739. 4. c. n. mss. HAGENBUCHII.

CAYLUS Recueil d'antiquités. Paris 1752. 7 Vol. 4.

CHANDLER (*Richard*) Marmora Oxoniensia. Oxonii 1763. fol.

— — Inscriptiones antiquae pleraeque nondum editae. Oxonii 1774. fol.

COLETII (*Io. Dominici*) Notae et siglae, quae in nummis et lapidibus apud Romanos obtinebant, explicatae. Venetiis 1785. 4.

CONRADI (*Fr. Caroli*) Scripta minora ed. L. PERNICE. Halis 1823. 8.

CORSINI (*Eduardi*) Notae Graecorum. Florentiae 1749. fol. c. n. mss. HAGENBVCHII.

— — Inscriptiones Atticae. ib. 1752. 4. c. n. mss. HAGENBVCHII.

— — Series praefectorum Vrbis. Pisis 1763. 4. Altera editione carui.

CVPERI (*Gisberti*) Observationum Lib. IV. Lipsiae 1772. 8.

— — Harpocrates et Monumenta antiqua inedita. Traiecti ad Rh. 1687. 4. c. n. mss. HAGENBVCHII.

— — Lettres de critique, de littérature, d'histoire etc. Amsterdam 1755. 4.

— — Fasciculus epistolarum ad *Marq.* WILDIVM. In *Musei Helvetici* parte 1. p. 49 — 79. Tiguri 1746. 8.

CYRIACI (*Anconitani*) Inscriptiones s. l. (Romae) et a. (circa 1645.) publicatae 1747. fol. c. n. mss. HAGENBVCHII.

— — Commentariorum nova fragmenta notis illustrata (ab *Hannibale de Abbatibus* OLIVERIO). Pisauri 1763. fol.

DALE (*Antonii van*) dissertatt. IX. antiquitatibus et marmoribus Graecis et Romanis illustrandis inservientes. Amstelodami 1702. 4. c. n. mss. HAGENBVCHII.

DAMADENVS (*Abbas*) Aes redivivum s. Tabula aerea Canusii eruta cet. in GRAEVII Thes. Antiq. Ital. T. IX. P. v.

DESCRIPTION de l'Égypte etc. Paris 1821. 8. 8 Vol.

DIONISI (*Gian-Iacopo*) de' blandimenti funebri o sia delle acclamazioni sepolcrali Cristiane. Padova 1794. 4.

DONATI (*Sebastiani*) Ad novum Thesaurum vett. Inscriptt. *L. A.* MVRATORII Supplementum. Lucae 1765 — 1775. 2 Vol. fol.

DONII (*Io. Bapt.*) Inscriptiones antiquae cum notis ed. *A. F.* GORIVS. Florentiae 1731. fol.

DOROW Denkmäler aus der altgermanischen und römischen Zeit in den Rheinisch-Westphälischen Provinzen. Stuttgard 1823. 4.

DVELLII (*Raymundi*) Excerptorum genealogico-historicorum libri duo. Lipsiae 1725. fol.

— — lucubratio epistolaris ad *I. A. de Boxadors*. (Norimbergae) 1733. 4. c. n. mss. HAGENBVCHII.

ECKHEL (*Iosephi*) Doctrina nummorum veterum. Vindobonae 1797. 8 Vol. 4.

ECKHART (*Io. Georg. ab*) Dissertatio de Apolline Granno Mogouno. Wirceburgi. s. a. 4.

EMELE (*Ioseph*) Beschreibung römischer und deutscher Alterthümer in Rheinhessen. Mainz 1825. 4.

EVSEBII Thesaurus temporum ed. *Iosepho* SCALIGERO. Amstelod. 1658. fol.

FABRETTI (*Raphaelis*) Inscriptt. antiquarum, quae in aedibus paternis asservantur, explicatio. Romae 1702. fol.

— — de columna Traiani syntagma. ibid. 1690. fol. c. n. mss. HAGENBUCHII.

FICORONII (*Franc.*) de larvis scenicis et figuris comicis Romanorum. Romae 1754. 4.

FIEDLER (*Franz*) römische Denkmäler der Gegend von Xanten und Wesel. Essen 1824. 8.

FLEETWOOD (*Guil.*) Sylloge inscriptionum antiquarum. Londini 1691. 8.

FOGGINII (*Petr. Franc.*) Fastorum anni Romani a Verrio Flacco ordinatorum reliquiae. Romae 1779. fol.

FUCHS (*Ioseph*) alte Geschichte von Mainz. Mainz 1771. 8. T. 1.

FURLANETTO (*Giuseppe*) Lettera epigrafica al ch. sig. dott. *Giovanni Labus*. Padova 1819. 8.

GERCKEN (*Philipp Wilhelm*) Reisen. Stendal 1783. 4 Vol. 8.

GERRARD (*Ioan.*) Siglarium Romanum cet. Londini 1792. 4.

GIORNALE ARCADICO di scienze, lettere ed arti. Roma 1825. Priora volumina non habui.

GIOVENAZZI (*Vito Maria*) della Città di Aveia ne' Vestini dissertazione. Roma 1773. 4.

GORII (*Ant. Franc.*) Inscriptiones antiquae in Etruriae urbibus exstantes. Florentiae 1726. 3 Vol. fol.

— — Descriptio columbarii libertorum et servorum Liviae Aug. cet. in POLENI Thes. Antiqq.

— — Symbolae literariae. Decas Florentina et Decas Romana. Florentiae 1748. 20 Vol. 8. c. n. mss. HAGENB.

— — Lettere critiche sopra l'osservazioni del *Lami*. Lucca 1745. 4.

— — Xenia epigraphica ed. WALCH. Ienae 1755. 8. c. n. mss. HAGENB.

GORO (*Ludwig von*) Wanderungen durch Pompeii. Wien 1825. fol.

GRAEVII, GRONOVII, SALLENGRII, POLENI Thesauros, ubicunque opus erat, consului.

GRVTERI (*Iani*) Thesaurus inscriptionum ed. *I. G.* GRAEVIO. Amst. 1707. 4 Vol. fol. Indices passim correxit HAGENBVCHIVS.

GVASCO (*Franc. Eugen.*) Musei Capitolini antiquae Inscriptiones. Romae 1775. 3 Vol. fol.

GVDII (*Marquardii*) Antiquae inscriptiones cet. Leovardiae 1731. fol. Indicibus doctissimas observationes adscripsit HAGENBVCHIVS.

HAGENBVCHII (*Io. Casp.*) Epistolae epigraphicae. Tiguri 1747. 4. c. n. mss. auctoris.

— — de diptycho Brixiano Boëthii Cos. epistola epigraphica. ib. 1749. fol.

HALLER (*Fr. Ludwig*) Helvetien unter den Römern. Bern 1811. 2 Vol. 8.

HARZHEIM de Religione antiquorum Vbiorum dissertatio. Coloniae Agripp. 1746. 4. c. n. mss. HAGENBVCHII. v. *Aldenbrück*.

HERCVLANVM. De' Bronzi d'ERCOLANO T. 1. Napoli 1767. fol. Le Pitture antiche d'ERCOLANO T. 5. ivi 1779. fol. Commentariorum scriptor perhibetur *Pasqualius* CARCANIVS.

HISTOIRE et mémoires de l'institut royal de France. Paris. 1815. Seqq.

HOFFMANN (*C. F.*) über die Zerstörung der Römerstädte an dem Rheine. Neuwied 1823. 8.

HOLSTENII (*Lucae*) Epistolae ad diversos collegit *I. F.* BOISSONADE. Parisiis 1817. 8.

HUEPSCH (*I. W. S. A. von*) Epigrammatographie oder Sammlung von Inschriften der Niederdeutschen Provinzen. Köln 1801. 4.

HVLTMANN (*I. A.*) diatriba antiquario-iuridica de servis binominibus. Lugd. Bat. 1750. 4. c. n. mss. HAGENBVCHII.

HVLTMANN (*I. A.*) Miscellaneorum epigraphicorum liber singularis. Zutphaniae 1758. 8. c. n. mss. STEINBRYCHELII.

IGNARRA (*Nicol.*) de palaestra Neapolitana commentarius. Neapoli 1770. 4.

IORIO (*Andrea de*) Guida di Pozzuoli e contorno. Napoli 1817. 8.

JOURNAL des Savans. Paris 1816. Seqq.

IUVAVIA. Nachrichten vom Zustande der Gegenden und Stadt Iuvavia. Salzburg 1784. fol.

KEYSLERI (*Io. Georg.*) Antiquitates selectae septentrionales et Celticae. Hannoverae 1720. 8. c. n. mss. HAGENBVCHII.

KLOTZII (*Christ. Adolph.*) Acta litteraria. Altenburgi 1764. 7 Vol. 8.

KRUSE (*Fr. C. H.*) Archiv für alte Geographie, Geschichte und Alterthümer. Breslau 1821. 8. 3 Hefte.

LABUS (*Giovanni*) intorno alcuni monumenti epigrafici Cristiani scoperti in Milano l'anno 1813 nell' insigne Basilica di Sant' Ambrogio dissertazione. Milano 1814. fol.

— — intorno due antichi epitaffi acquistati dall' Ab. *Seb. Ciampi* dissertazione. Milano 1817. 8.

— — Lettera a D. *Pietro de Lama* intorno a due iscrizioni Vellejati. ivi. 1820. 4.

— — Notizie intorno alla vita ed agli scritti del P. *G. M. Racagni.* ivi. 1822. 8.

— — intorno varj antichi monumenti scoperti in Brescia dissertazione. Brescia 1823. 4. (LABUS *Dissertazione.*)

— — di un' epigrafe Latina scoperta in Egitto dal Belzoni e in occasione di quella dei Prefetti di quella provincia dissertazione. Milano 1826. 8.

— — Lettera sopra una Colonna letterata di Maguzzano. Brescia 1812. 8.

— — Epigrafe antica nuovamente scoperta in Padova. Milano 1819. 8.

— — Ara antica scoperta in Haimburgo. ivi. 1820. 8.

LAMA (*Pietro de*) Iscrizioni antiche collocate ne' muri della Scala Farnese. Parma 1818. 4.

LAMII (*Ioan.*) in antiq. tabulam aheneam Canusinam observat. Florentiae 1745. fol. c. n. mss. HAGENBVCHII.

LANZI (*Luigi*) Saggio di lingua Etrusca e di altre antiche d'Italia. Roma 1789. 3 Vol. 8.

LAVRI (*Io. Bapt.*) Epistolarum centuria selecta. Romae 1621. 8.

LENOIR (*Alexandre*) Histoire des arts en France. Paris 1811. 4.

— — Musée impérial des monumens français. ibid. fol.

LETRONNE Recherches pour servir à l'histoire de l'Égypte. Paris 1823. 8.

LEVADE (*Louis*) Dictionnaire géographique et historique du Canton de Vaud. Lausanne 1824. 8.

LINGEN (*Huldr. Herm. von*) klei e deutsche Schriften. Wittemberg 1730. 3 Vol. 8.

LIVII Histor. Lib. XCI fragmentum descriptum a *Vito M. Giovenazzio* cet. Romae et Lipsiae 1773. 8.

LVPI (*Anton Mar.*) Epitaphium Severae Martyris illustratum. Panormi 1734. fol. c. n. mss. HAGENBVCHII.

— — dissertazioni e lettere filologiche antiquarie. Arezzo 1753. 8.

LVPVLI (*Mich. Archangeli*) Iter Venusinum vetustis monumentis illustratum. Neapoli 1793. 4.

MABILLON (*Ioann.*) Vetera analecta. Parisiis 1723. fol.

MAFFEI (*Iacop' Antonio*) Periodi storici e topografici delle Valli di Non e Sole nel Tirolo meridionale. Roveredo 1805. 4.

— — (*Scipionis*) Museum Veronense. Veronae 1749. fol. c. n. mss. HAGENBVCHII.

— — Verona illustrata. Verona 1731. 4 Vol. 8. c. n. mss. HAG. Ex libro, cui index est: *Compendio della Verona illustrata principalmente ad uso de' forestieri.* Verona 1795 8. 2 Vol. id saltem didici, usque ad annum MDCCXCV. ne unum quidem lapidem literatum post Maffeii obitum illatum esse in celebratissimum Museum Veronense.

MAFFEI (*Scipionis*) Artis criticae lapidariae quae exstant, reperiuntur in DONATI Supplemento ad Thesaurum Murat. T. 1.

— — Galliae antiquitates quaedam selectae. Veronae 1734. 4. c. n. mss. HAGENBVCHII.

— — Osservazioni letterarie. Verona 1737. 6 Vol. 8. c. n. mss. HAGENBVCHII.

— — Dittico Quiriniano. Verona 1754. 4. c. n. mss. HAGENBVCHII.

— — Tre lettere. ivi. 1748. 4. c. n. mss. HAGENBVCHII.

MARMORA TAVRINENSIA illustrata ab *Antonio* RIVAVTELLA et *Io. Paullo* RICOLVIO. Augustae Taurinor. 1743. 2 vol. 4. c. n. mss. HAGENBVCHII.

MARINI (*Gaetano*) Iscrizioni antiche delle ville e de' palazzi Albani. Roma 1785. 4.

— — Atti e monumenti de' fratelli Arvali. ivi. 1795. 2 Vol. 4

MARMORVM Arundelianorum, Seldenianorum aliorumque Acad. *Oxoniensi* donatorum secunda editio. (ed. MAITTAIRE) Londini 1732. fol. c. n. mss. HAGENBVCHII.

MARTORELLII (*Iacobi*) de regia theca calamaria Libri II. Neapoli s. a. 4.

MASDÉV dodici opuscoli lapidarj; negli Atti dell' *Academia Italiana.* Livorno 1810. 4. T. 1. P. 2. p. 165.

MAZOCHII (*A. S.*) Commentarius in Campani theatri titulum. in POLENI Suppl. Thes. Antiqq.

— — Commentariorum in regii Herculanensis musei aeneas tabulas Herculanenses partes duae. Neapoli 1754. 2 Vol. fol.

MAZOCHII (*Iac.*) Epigrammata antiqua Vrbis. Romae 1521. fol. c. n. mss. HAGENBVCHII, qui ante omnia errores in Addendis indicatos, sed a posterioribus saepe repetitos, in ipso contextu studiose correxit.

MÉMOIRES et Histoire de l'Académie des Inscriptions et Belles lettres. Paris 1736 seqq. 50 Vol. 4.

— — de la Société des Antiquités de *Cassel.* Cassel 1780. 4. T. 1.

— — Romane di antichità e di belle arti. Roma 1824. Vol. 3.

MILLIN (*Aubin Louis*) Monumens antiques inédits. Paris 1806. 2 Vol. 4.

— — Voyage dans les départemens du midi de la France. Paris 1811. 5 Vol. 8.

— — Description des tombeaux, qui ont été découverts à Pompeï dans l'année 1812. Naples 1813. 8.

— — Magazin encyclopédique. Paris 1795. — It. Annales encyclopédiques. — 1818. 138 Vol. 8.

MONTFAVCON (*Bernard*) l'antiquité expliquée. Paris 1722. 10 Vol. fol.

MORCELLI (*Steph. Anton.*) Operum epigraphicorum volumina quinque. Patavii 1819. 4.

— — Africa Christiana. Brixiae 1817. 3 Vol. 4.

— — sull' Agone Capitolino dissertazione. Milano 1816. 8.

MORELLI (*Iacopo*) Operette. Venezia 1820. 3 Vol. 8.

MUCHAR (*A. Albert*) das römische Norikum. Graetz 1825. 8. T. 1.

MÜLLER (*Christian*) das Forum Romanum und die Via Sacra. Stuttgard 1824. 8. *Eiusd.* Campagna di Roma. Leipzig 1824. 2 Vol. 8. nihil aliud est nisi libera versio libri Nibbyani *Viaggi ne' contorni di Roma*, neque ullam inscriptionem exhibet, quae in illo non reperiatur.

MÜNTER (*Friedrich*) Religion der Karthager. Kopenhagen 1821. 4. It. Sendschreiben über einige Sardische Idole. ib. 1822. 4.

MVRATORII (*Lud. Ant.*) Novus thesaurus veterum Inscriptionum. Mediolani 1739. 4 Vol. fol.

MVSEVM *Turicense* aperuit *Io. Iac.* HOTTINGERVS. Turici 1782. 8.

NARDINI (*Famiano*) Roma antica, accresciuta da *A.* NIBBY. Roma 1818. 4 Vol. 8.

NEMEITZ (*Ioach. Christoph.*) Inscriptionum singularium maximam partem novissimarum fasciculus. Lipsiae 1726. 8.

NIBBY (*Antonio*) Viaggio antiquario ne' contorni di Roma. Roma 1819. 8. 2 Vol.

NIEBVHRII Inscriptiones Nubienses. Ed. altera in GAVII Itinere. Tubingae 1824. fol.

NORISII (*Henr.*) Cenotaphia Pisana. in GRAEVII Thesauro.

OBERLIN Museum *Schöpflini* I. Lapidarium. Argentorati 1770. 4.

ODERICI (*Gasp. Aloysii*) Dissertatt. et adnotatt. in aliquot ineditas vett. Inscriptiones. Romae 1765. 4.

OLIVERII (*Hannib. de Abbatibus*) Marmora Pisaurensia notis illustrata. Pisauri 1738. fol. c. n. mss. HAGENBVCHII.

ORSATO (*Sertor.*) Marmi eruditi. Padova 1719. 4.

— — Monumenta Patavina. Patavii 1652. fol. c. n. mss. HAGENBVCHII.

ORTI (*Girolamo*) Viaggio alle due Sicilie ecc. Verona 1825. 8.

ORVILLE (*Iac. Phil. d'*) miscellaneae observationes criticae. Iis quae ad inscriptt. pertinent suas adnotationes adscripsit HAGENBVCHIVS.

OSANN (*Frid.*) Auctarium lexicorum Graecorum. Ienae 1824. 4. *Eiusdem:* Inscriptionum fasciculi sex.

OTTONIS (*Everardi*) de Aedilibus coloniarum et municipiorum liber singularis. Ed. secunda. Lipsiae 1732. 8. Initio non habebam, nisi priorem editionem anni 1715, aliquoties a me laudatam, antequam illam tandem nactus essem.

— — de tutela viarum publicarum liber singularis. Traiecti ad Rh. 1731. 8.

OVDENDORPII (*Franc.*) brevis monument. a *G. Papenbroekio* Acad. Lugd. Bat. legatorum descriptio. Lugd. Bat. 1746. 4. c. n. mss. HAGENBVCHII.

PACIAVDII (*P. M.*) monumenta Peloponnesiaca. Romae 1761. 2 Vol. 4.

— — Diatribe, qua graeci anaglypti interpretatio traditur. Romae 1751. 4.

POCOCKE (*Richardi*) et MILLES Inscriptt. antiquae. (Londini) 1752. fol.

POLCASTRI (*Io. Dominici*) Romanarum inscriptionum fasciculus. Patavii 1774. 8.

— — dell' antico stato e condizione di Padova. Milano 1811. 4.

PONZ (*Antonio*) Viage de España. Segunda Edicion. Madrid 1776. 13 Vol. 8. Quinque volumina postrema non habui.

QUEDNOW Beschreibung der Alterthümer in Trier. Trier 1820. 2 Vol. 8.

RAISER (*von*) die römischen Alterthümer zu Augsburg. Augsburg 1820. 4.

— — Geschichte der Stadt Lauingen. ib. 1822. 4.

— — Guntia. ib. 1823. 4.

RECUEIL des Inscriptions, qui se trouvent à *Lectoure*. Mss. Anonymi a *Schoepflino Hagenbuchio* anno 1745 dono missum. 4.

REDAELLI (*Carlo*) Notizie istoriche della Brianza, del distretto di Lecco, della Valsassina, e de' luoghi limitrofi. Milano 1825. 8. Fascicoli tre.

REICHARDI (*Christ. Theoph.*) Orbis terrarum antiquus cum thesauro topographico. Norimbergae 1824. fol.

REIMARI (*Herm. Sam.*) de vita *I. A.* FABRICII commentarius. Hamburgi 1737. 8.

REINESII (*Thomae*) Syntagma inscriptt. antiquarum. Lipsiae 1682. fol.

— — ad *Casp.* HOFMANNVM et *Christ.* RVPERTVM epistolae. Lipsiae 1660. 4. c. n. mss. HAGENBVCHII.

— — ad *Christ.* DAVMIVM epistolae. Ienae 1670. 4.

REINESII et BOSII Epistolae mutuae. Ienae 1700. 12.

RELANDI (*Petri*) Fasti consulares. Traiecti Batav. 1715. 8. c. n. mss. HAGENBVCHII.

RITTER Mémoire abrégé et recueil de quelques antiquités de la Suisse. Berne 1788. 4.

ROMANELLI (*Domenico*) antica topografia istorica del Regno di Napoli. Napoli 1815—1819. 3 Vol. 4.

— — viaggio a Pompei, a Pesto, Ercolano ecc. Napoli 1817. 2 Vol. 12.

SAGGI di dissertazioni academiche dell' Accademia Etrusca di CORTONA. Roma 1742. 8 Vol. 4.

SAMBUCA (*Antonio*) Memorie istorico-critiche intorno all' antico stato de' Cenomani. Brescia 1750. fol. c. n. mss. HAGENBVCHII.

SAUVAGÈRE (*de la*) Recueil d'Antiquités dans les Gaules. Paris 1770. 4.

SAXII (*Christoph.*) Lapidum vetustor. epigrammata et periculum animadversionum in aliquot marmora. Lipsiae 1746. 4. c. n. mss. HAGENBVCHII.

— — Scholia literario-critica ad *L. A. Muratorii* novum Thesaurum Inscriptt. in *Actis literariis* Societatis Rheno-Traiectinae. Lugd. Bat. 1793. Seqq.

SCHANNAT (*Io. Friedrich*) Eiflia illustrata, cet. uebersetzt von *Georg* BAERSCH. Koeln 1824. 8. T. 1.

SCHMIDT (*Frid. Sam. de*) Opuscula. Carolsruhae 1765. 8.

— — Recueil d'antiquités de la Suisse Tome 1. contenant celles d'Avenches et de Culm. Francfort 1771. 4.

SCHOENWISNER (*Steph.*) de ruderibus laconici Romani liber. Budae 1778. fol. Ceteris huius Viri docti scriptis carui.

SCHOEPFLINI (*Io. Danielis*) Alsatia illustrata. Colmariae 1751. fol. T. 1.

SCHOTTI (*And.*) Observationum humanarum Lib. V. Hanoviae 1615. 4.

SCHVRZFLEISCHII (*Henr. Leonardi*) Acta literaria. Vitembergae 1714. 8.

SCHWARZ (*C. G.*) exercitationes academicae ed. HARLES. Norimbergae 1783. 8.

— — Opuscula quaedam academica ed. HARLES. ib. 1793. 4. Eiusd. variae Dissertatt. seorsim excusae.

SCHWEIZERISCHER Geschichtsforscher. Bern 1820 — 1826 bis Bd. 6 Heft 1.

SEEL (*Heinrich*) die Mithrageheimnisse. Aarau 1823. 8.

SEIVERT (*Ioannis*) Inscriptiones monumentorum Romanorum in Dacia mediterranea. Viennae 1773. 4.

SESTINI (*Domenico*) Viaggio per la Valachia, Transilvania, e Ungheria. Firenze 1815. 8.

SINNER Voyage historique et littéraire dans la Suisse occidentale. Neuchâtel 1781. 2 Vol. 8.

SMETII (*Mart.*) Inscriptiones antiquae. Accedit auctarium *I.* LIPSII. Lugd. Bat. 1588. fol.

SMITHI (*Thomae*) Opuscula. Rotteraedami 1716. 8. c. n. mss. HAGENBVCHII.

SPANGENBERG (*E.*) Tabulae iuris romani negotiorum solennium cet. Lipsiae 1822. 8.

SPONII (*Iacobi*) Miscellanea eruditae antiquitatis. Lugduni 1685. fol.

— — Recherches d'Antiquité. Lyon 1683. 4.

— — Recherches des Antiquités de Lyon. Lyon 1673. 8.

— — Voyage d'Italie etc. Lyon 1678. 3 Vol. 8. c. n. mss. HAGENBVCHII.

— — Histoire de Genève. Genève 1730. 2 Vol. 4.

SPOTORNO (*G. B.*) trattato dell' arte epigrafica. Savona 1813. 2 Vol. 8.

STANCOVICH (*Pietro*) dello Anfiteatro di Pola ecc. Venezia 1822. 8.

STARK (*Bernhard*) Abhandlung über einen bey Koesching gefundenen — Stein. München 1824. 4.

TORREMVZZA (*Gabriel L. Castelli Principis*) Siciliae et obiacentium insularum vett. inscriptt. nova collectio. Panormi 1784. fol.

TVRRE (*Philippi*) Monumenta veteris Antii cet. Romae 1700. 4. c. n. mss. HAGENBVCHII.

UGONI (*Camillo*) Atti e memorie dell' Ateneo di Brescia. Brescia 1822. 8.

VERMIGLIOLI (*Gio. Battista*) le antiche iscrizioni Perugine. Perugia 1805. 2 Vol. 4.

— — Lezioni elementari di Archeologia. prima ed. Milanese. Milano 1824. 2 Vol. 8.

VIC (*Claude*) et VAISSETTE (*Ioseph*) Histoire générale de Languedoc. Paris 1730. fol. T. 1.

VIGNOLII (*Ioann.*) de columna Imp. Antonini Pii dissertatio; accedunt antiquae inscriptiones selectae. Romae 1705. 4. c. n. mss. HAGENBVCHII.

VISCONTI (*Ennio Quirino*) il Museo Pio-Clementino illustrato. Milano 1820. 7 Vol. 8.

— — Iconografia Romana e Greca. Milano 1819. 5 Vol. 8.

VISCONTI (*Ennio Quirino*) Monumento degli Scipioni. Roma 1785. fol.

— — (*Filippo Aurelio*) il Museo Chiaramonti ecc. Milano 1820. 8.

VITA (*Ioann. de*) Thesaurus antiquitatum Beneventanarum. Romae 1754. 2 Vol. fol.

VVLPII (*Ios. Rocc.*) Tabula Antiatina illustrata. Romae 1726. 4. It. Eiusdem et CORRADINI Latium antiquum saepe consului, etsi utrumque spuriis refertum est.

WALCHII (*I. E.*) Marmor Hispaniae antiquum cet. Ienae 1750. 4.

— — Persequutionis Neronianae — uberior explanatio. ibid. 1753. 4. c. n. mss. HAGENBVCHII.

WERNSDORFII de antiquitatt. Balearicis exercitatio. Brunswigae 1760. 4.

WESSELING (*Petri*) Probabilium liber singularis. Franequerae 1731. 8. c. n. mss. HAGENBVCHII.

WIENER Iahrbücher der Litteratur.

WINCKELMANN'S Werke. Dresden 1807. 8 Vol. 8. It. Monumenti antichi inediti. Roma 1767. 2 Vol. fol.

ZACHARIAE (*Franc. Antonii*) Marmora Salonitana in ordinem digesta. s. l. 1752. fol.

— — Excursus litterarii per Italiam. Venetiis 1754. 4.

— — Iter litterarium per Italiam. ib. 1762. 4.

— — Istituzione antiquario - lapidaria. Roma 1770. 8. Editione Veneta carui.

ZOEGA (*Georg.*) de origine et usu Obeliscorum. Romae 1797. fol.

ARTIS CRITICAE LAPIDARIAE

SVPPLEMENTVM LITERARIVM.

Ad diiudicanda falsa a veris in hoc disciplinarum genere plurimum utique conferre arbitror, si quis probe teneat, dubiane sit, an fide digna eorum auctoritas, quorum sub nomine singula saxa proferuntur. Verum initio statim huius studii facto, tot ut inter nomina, obscura saepe et perpaucis nota, falsarii, creduli, negligentes exscriptores a probis sedulisque distinguantur, vix debet exspectari. Quocirca, ut molestissimo labore, qui saepenumero me quoque exercuit, ex parte saltem sublevem rei epigraphicae postmodum operam daturos, paucis enotare placuit eos, qui inscriptiones vel fraudulenter confinxerint, vel commenticias credule propagarint, vel parum accurate exscripserint sinceras, vel tandem doli mali falso sint insimulati, quibus omnibus variae critici generis observationes interponentur. Meo tamen iure id postulare mihi videor, festinantiores critici probe ut attendant, hominum, non librorum hunc esse indicem; bibliographiam enim hic minime professus, id praestitisse satis habeo, ut supplementum aliquod tertii libri Artis criticae Maffeianae, nunquam, ut videtur, elaborati, proponam aliorum diligentia posthac augendum. Maximo autem in eo conficiendo usui mihi fuerunt praeter Maffeianum opus iam laudatum, Hagenbuchii Bibliothecae epigraphicae volumina undecim, e quibus multa transcripsi.

ACADEMIA Inscriptionum Parisiensis. Varios eius errores notat *Maffeius* A. C. L. p. 477.

ALDVS MANVTIVS *iunior*. Ligoriana quaedam intulit Orthographiae suae. (*Venetiis*. 1566. 8.) cfr. Grut. 47, 9. 853, 7. et ante omnia 871, 2. ex ALDO p. 219. *Hagenb. Dipl. Brix*. p. 195. — Rectissime de ALDO indicavit iam *Antonius Augustinus* Dial. IX. p. 122. „Vidisti haud dubie a PAVLO MANVTIO et ALDO eius filio collectas inscriptiones, Orthographiae confirmandae causa, et quamvis temporibus non satis elegantiam et inelegantiam distinxerint, imo et falsas interdum obtrudi sibi passi sunt, quas pro veris venditant. Interdum etiam antiquum, etsi optimum negligunt; arripiunt vero quod ipsis placuit, utilis alioqui liber et labor est." Cfr. BOVHIER *diss. sur le grand Pontificat*. p. 37. v. MANVTIANAE Schedae.

ALLARDVS (*Guido*) *Les Inscriptions anciennes de Grenoble*. 1683. minus exacte dat inscriptt. v. *Burmann*. ad *Val. Flacc*. p. 8. eiusd. *Gazettier menteur* p. 51.

ANNIVS (*Io. Viterbiensis*) cfr. Ant. Augustini *Dial*. XI. p. 160. Grut. p. 220. Fabrett. p. 453. Spon *Voyage* T. 1. p. 59. Eiusd. *Contrecritique* p. 54. (Grut. Spur. 12, 2.) Minus tamen hoc in genere excelluisse videtur, quam in scriptis antiquorum integris ultro confingendis.

ANTIQVARII *et* **HISTORICI** *singularum praesertim civitatum*. Quod ad utrumque hoc genus attinet, id universe tenendum est: iis, qui ante editum *Gruteri* Thesaurum floruerint, *Scaligerum* et *Gruterum* ita plerumque usos esse, ut qui selectas

tantum inscriptiones colligat, vel singula quaedam antiquitatum capita pertractet, vanam in iis enuo consultandis perlustrandisque operam sit positurus; quamvis non negem, eum, qui integrum aliquando inscriptt. Latinarum corpus adornaturus sit, quaedam, nec tamen multa in eiusmodi scriptis reperturum vel praetermissa a magnis collectoribus, vel fide etiam digniora et magis emendata. Sed qui post *Gruterum*, seculo praesertim septimo decimo curas suas publici iuris fecerunt, vel *Grutero* ipso maxime sunt usi, tacito saepe eius nomine, vel si novi aliquid attulerunt, hoc quoque apud *Reinesium*, *Donium*, *Fabrettum*, *Gudium*, *Muratorium*, *Maffeium*, *Donatum* aliosque invenies. Nos certe, etsi maxima saepe cum molestia immensos illos *Gronovii*, *Graevii*, *Burmanni*, *Sallengrii* ac *Poleni* thesauros, municipalesque historias bene multas versavimus, operae tamen pretium admodum raro fecimus. Saepe etiam, Antiquarii praesertim, non inscriptionum modo corpora, unde profecerint, sed loca quoque saxorum silentio premunt; v. c. ut illustria utriusque generis exempla proferam, *Antonius van Dale* et *Claudius Vic Iosephusque Vaissette*. (*Histoire générale de Languedoc Paris*. 1730. T. 1. ad calcem.) nec desunt, qui spuria vel cupide nimis arripuerint, vel ultro talia finxerint.

APIANVS (*Petrus*) cum socio *Bartholomaeo* AMANTIO complures iam habet inscriptt. commenticias, ut passim videre licet vel inter spuria *Gruteri;* maiorem etiam corruptarum numerum. Ipse vero Apianus, etiam si frequenter ab aliis, in Hispaniensibus praesertim, deceptus, bona fide videtur egisse.

ARAGONENSIS (*Sebastianus.*) De hoc audiendus est illustris amicus noster CAMILLVS UGONI in *Commentarj dell' Ateneo di Brescia degli anni* 1818. 1819 *Brescia*. 1820. 8. p. 111. „Dopo ciò il sig. LABUS c'intrattenne intorno ad un libro rarissimo di antichi monumenti bresciani scolpito in legno nel secolo sestodecimo, e tuttavia incognito ai primarj collettori di antichità, del fu nostro concittadino SEBASTIANO ARAGONESE. Il libro è di 34 pagine impresse con tavole intagliate in legno, la carta è di fondo nero con lettere bianche, la sua forma è di piccolo foglio, e nel frontispizio con fondo parimenti nero a lettere bianche si legge *Monumenta antiqua Vrbis et agri Brixiani a me Sebastiano Aragonensi pictore Brixiano summa cura et diligentia collecta*. M. D. LXIIII. È ben vero, e il nostro socio lo prova, che non tutti i monumenti ivi raccolti sono bresciani, e che vi sono delle inesattezze non poche, dal nostro socio dottamente corrette. Inesattezze, in cui l'Aragonese incorse per aver copiato fedelmente le schede del V. TOLTI servita, il quale usava trascriver le lapidi, che gli erano dal Manuzio, dall' Ursino, e da diversi amici comunicate, senza notarne sempre la provenienza: sicchè trovatele nel suo codice, credette l'Aragonese che fosser di Brescia. Errori ed inesattezze, che spariranno interamente, se, come il nostro antiquario (LABUS) promette, pubblicherà i marmi tutti della patria nostra, intorno ai quali da varj anni sta lavorando. Questi difetti però non tolgono il merito alla raccolta, di cui si parla, dovendosi invece, secondo l'avviso del sig. LABUS, e per la somma perizia del collettore, e pel modo con cui fu fatta, aversi carissima. Eppereiò con alcuni cenni sulla vita dell' ARAGONESE, egli la storia ci espone di questo suo lavoro. Da lui sappiamo che l'Aragonese nacque in Ghedi grosso borgo bresciano verso l'anno 1523: che ebbe a genitori Alfonso, e Caterina Tronconalia; che il lignaggio era onorato, essendochè suo avo per nome pur Sebastiano fu qualificato *Aulicus Nicolai Vrsini Imperatoris Venetum et ludimagister excellentissimus.* — Sicchè hassi a credere che il nostro pittore fosse allevato con diligenza, e che imparasse le buone arti dal padre, che pur fu pittore di professione, e che fosse avviato alle nobili discipline o nel Ginnasio istituito con publico decreto nel 1527, o presso alcun professore privato, di che Brescia in que' tempi abbondava. Nulla però si può di certo affermare sui progressi

ch'ei vi facesse; e nemmeno qual fosse il valor suo nell' arte del pingere, poichè sebbene ed egli stesso si dica, e fosse riputato nella patria pittore, non si ha pur una tavola, da poter con sicurezza dire opera dell' Aragonese: il nostro socio sottoscrive al detto del Cozzando, e del Rossi, scrittori delle cose patrie, che *avendo Sebastiano veduto non aver niente di buono nella pittura, si è dato a disegnar colla penna, nel quale esercizio riuscì perfetto e singolarissimo.* (COZZANDO Rist. istorico. ROSSI Elogj ist. p. 517.) Giudizio che vien comprovato, dice il sig. Labus, colle teste di ben 1600 medaglie coi loro riversi, e con 200 cartelloni di sua invenzione, che in quattro volumi in 4 si conservavano dal Rossi nel suo studio, e coll' ampio volume in foglio grande dei *Monumenti antichi*, per lui raccolti e delineati, il quale rimasto un tempo nella libreria del Conte Gneo Ottavio Boari in Ferrara (*Tiraboschi* storia lett. T. VII. p. 1.) è poi ultimamente venuto ad accrescere i codici della nostra Quiriniana. In quest' opera l'Aragonese si mostra valente assai, e diligentissimo, la più parte delle lapidi copiato avendo dai loro autografi, come la forma dei marmi, la diversità delle lettere, la disposizione delle linee, e le correzioni fatte sui primi abbozzi apertamente dimostrano*). Quelle poi che non potè egli vedere trascrisse da schede autorevoli, quali sono quelle del Ferrarini, del Bologni, del Corsini, del Solazio, del Totti (di sopra si dice *Tolti?*) che imperiti non furon dell' arte nè mai ebber fama d' impostori o falsarj. In quanto al libro intagliato in legno, dal quale ha preso le mosse il nostro autore, è bensì un saggio di ciò che l'Aragonese avea in animo di fare, non già la stampa di quel codice, sì perchè di 800 e più monumenti antichi e moderni che quello contiene, non è in questo stampato che un quarto; sì perchè alla stessa parte impressa varj monumenti mancano, che nel codice si trovano. Dappoichè nel libro impresso mancano i monumenti che dovevano essere segnati dai numeri fra il 28 ed il 41, fra il 130, e il 138, fra il 161 ed il 178 *esclusive;* sicchè quantunque l'ultima epigrafe di *Fullonia Liberta di Publio* porti il numero 214, le lapidi ivi disegnate non sono che 174. Osserva però il sig. Labus, che questo avvenne perchè l'autore sorpreso dalla morte non potè ridurre a termine il suo lavoro. Loda il pensiero d'incidere su fondo nero colle lettere bianche, come unico nel suo genere, di poca spesa, e di facile esecuzione; e finalmente ci tesse la storia delle tavole stesse dall' Aragonese incise, le quali prima furono 23. Quattro si perdettero non si sa come, e diciannove tuttavia si conservano negli archivj della nostra città, avendole essa comperate da certo *Marco Polo suo Cavallaro* del 1611, e ne furono nel 1778 fatti stampare da un ottimo cittadino diversi esemplari, uno dei quali appunto è quello che il nostro socio colla sua dissertazione presentò all' esame dell' Ateneo." —

ARRETINAS inter inscriptiones haud paucae sunt spuriae. v. Gor. *Etr. Inscr.* T. 2. passim, et Mur. 1801.; etsi elogia historica ibi reperta in harum numerum referri non debent.

ASCVLANARVM item complures sunt suspectae. v. *Muratori* in *Calogerà Raccolta* T. XI. p. 327.

AVENTINVS (*Ioannes*) corruptissime saepenumero dedit inscriptiones, quarum pluribus inquinatae sunt *Reinesii* collectio, et historiae municipales Germaniae. „Interdum cogito, AVENTINVM ineptissimo praecipue commento experiri voluisse, quam patientes aliquando nacturus esset lectores." *Velseri* Opp. p. 187.

AVEROLDVS „in Appendice ad pictarum tabularum recensionem scabrosis forte lapidibus, ut nonnunquam evenit, est deceptus, quum Neptunum sociavit et *Vires*, quumque *Martiali Sac. Aug.* exhibuit." — *Maffeii* A. C. L. p. 475.

*) Osservo però, che dell' arte medesima per l'appunto destramente si seppe valere il Ligorio onde accrescer fede alle sciagurate sue imposture: perciò innanzi a tutto sarebbe da esaminarsi di bel nuovo, se l'Aragonese anch' esso abbia o nò raccolto e ricopiato di que' marmi Ligoriani, quantunque sembri, che ciò tacitamente venga negato dal Sig. Labus. Orelli.

BADVARIVS (*Iacobus*) et BRENZONIVS (*Augustinus*) defenduntur a *Maffeio* A. C. L. p. 187.

BAGARRIS (*Petr. Anton. Rascasius de*) v. Spon *Voyage* T. 3. P. 1. *préf.* p. 8. *Misc.* p. 9. et 13. „BAGARRII adversaria ex plagio compilata." Fabrett. in *Indice.* cfr. eundem p. 465.

BARBERINAE *Schedae*, collectae a *Francisco* BARBERINO, Cardinali, eiusque bibliothecario, *Carolo* MORRONO. v. Hessel. *App. praef. ad Gud.* p. 8. *Syll. Epp. Burmann.* T. 3. p. 294. 295. 312. 393. 394. *Heinsius Gronovio.* 1685.: „Romae novas inscriptiones curat edi BARBERINVS." Saepe iis usus est Fabrettus; aliquoties et Marinius. Sed in his quoque, etsi egregia multa continent, insunt Ligoriana quaedam. v. *Syll. Epp. Burm.* T. 5. p. 204. *Heinsius Reinesio:* „Complures inscriptiones collegi ex libro XXXIV. Antiquitatum *Pyrrhi Ligorii* inedito, quem Cardinalis *Franciscus* BARBERINVS possidebat, sed illae haud dubie iam sint insertae illi operi, quod Cardinalis ipse publico iam pridem parat." — Vides *Heinsium* quoque deceptum a *Ligorio.* Schedas BARBERINAS Fabretti (saepe) easdem esse eum DONIANIS observavit Gorius *Etr.* T. 3. p. 26. Cfr. tandem Maffei *Osservaz. lett.* T. 6. p. 319.

BEATILLVS (*Antonius*) v. Mur. 1806, 2. in Spuriis.

BEGERVS (*Laurentius*) „*Spicilegium antiquitatis* cet. *Coloniae Brandenb.* 1692. fol. „Fasciculo III. p. 75. seqq. inscriptiones *Pighianas* numero XXVIII. publicavit cum suo in easdem commentario; inlotis autem manibus, rei epigraphicae imperitiorem ad sacra haec *Pighii* foras danda accessisse BEGERVM passim deprehendi; hinc gravem etiam censuram *Fabretti*, *von Lingen*, inprimis *Burmanni* incucurrit: vel sic tamen laudandus, quod *Pighii* monumenta eleganti modo prodita ab interitu vindicavit, quamvis eis explicandis impar fuerit." — HAGENBVCH.

BELLONIAE *schedae.* Spurium saxum ex iis dat Mur. 1806, 4.

BENIGNIS (*Amadeus de*). Ne quis in posterum, ut mihi accidit, a Krebsio *Handb. der philol. Bücherkunde* T. 2. p. 358. huius hominis „*Variorum intra Italiam monumentorum inscriptt.* Stregae 1715. 8. inter antiquariae epigraphicae subsidia collocante in errorem inducatur, verbo moneo, *Amadeum* istum non dedisse nisi inscriptiones recentiores. Similis est NEMEITZII libellus *Inscriptionum singularium maximam partem novissimarum fasciculus.* Lipsiae 1726. 8.

BEYELLIVS (*Iacobus*) In *eius* libello Inscriptionum, collecto A. 1533. et edito a Barthio *Adversar.* L. 52. C. 1. multa sunt subditicia, pleraque pessime descripta.

BLANCHINIVS (*Franciscus*) exemplo sane minime laudabili titulos praesertim Marsiglianos passim supplevit, et subinde emendavit. v. SAXII *Miss.* 4. p. 27. 169. 182.

BOISSARDVS (*Io. Iacobus.*) Elegantes quidem sua pro aetate dedit picturas saxorum, sed fictas quoque subinde ac parum fideles, quarum quasdam in *Gruteri* ed. altera consulto praetermissas postea collegit *Montfauconii* credula sollertia in *Antiq. expliquée. Supplém.* T. V. Negligens item fuit BOISSARDVS in exscribendis titulis, nec raro sculptor eius vitiosas dedit lectiones. Mala fide consulto egisse non videtur, sed deceptus est interdum a *Ligorio*, aliisque antiquariis Italis.

BOLDONIVS (*Octavius*) In eius libro „*Epigraphica s. Elogia, inscriptionesque quodvis genus pangendi ratione.*" *Augustae Perusiae* 1660. fol. praeter inepta plurima, passim spuria quoque amplexus est. cfr. Reines. p. 330, 74. 448, 106. 857, 190. D'Orville ad *Charit.* p. 519. Ed. 1. Murat. 1797, 1.

BONFINIVS (*Antonius*) *Schoenwisner de Ruderibus laconici Romani* p. 206. explodit inscriptionem ficticiam a BONFINIO primum prolatam, observatque p. 213. „nunquam a BONFINIO alias quoque vere antiquas inscriptt. referri ea forma literarum, quibus eae in lapidibus — expressae fuerint. Verum id ipsum, inquit, argumento

mihi est, BONFINIVM multa saepe ex ingenio supplesse et quidem audacter non raro magis, quam feliciter cet."

BONOLVS (*Paulus*) in *Historia Foroliviensi* parum accuratus saxorum exscriptor. v. Mur. 1735, 12.

BOXHORNIVS (*Marcus Zuerius*) In eius *Quaestionibus Romanis* Lugd. Bat. 1637. et in Graevii *Thes. Ant. Rom.* T. v. multa reprehenderunt Reinesius ad *Hofm.* et *Rupert.* Epp. p. 99. 111 — 113. p. 654 seqq. Graevius in *Praef. Thes.* T. v. HAGENB.

BRESCIANIVS (*Iosephus*) In volumine *Inscriptt. Cremon.* multas eum nothas admisisse queritur *Zacharia Excurs. lit.* p. 60. Vide *Bianchi Marmi Cremonesi* passim.

CAIADVS (*Henricus*) Quam *Apianus* p. 2. retulit inscriptionem *Sibyll. Vaticinium occidiis decretum*, Gruterus recte in spuria retulit p. 2, 5. Fabricatam hanc fabulam ab *Henrico Caiado* Lusitano *Vareritus* perhibet. v. *Fabric. Bibl. Lat.* T. 1. p. 882.

CAMDENVS (*Guilielmus*) Probatissimi huius antiquarii fidem in suspicionem nimis leviter vocat Maffeius A. C. L. v. c. p. 287. propter Grut. 89, 8. p. 313. cfr. Grut. 262, 3. p. 279. propter Grut. 56, 1. p. 347. Grut. 546, 5. 5. p. 396. ad Reines. p. 171, 141. Manifestae sane fraudis vestigia in eius Britannia equidem non deprehendi; plura corrupta esse et mutila non nego. Suspectum utique videri possit Grut. 546, 5., sed cur quis id confinxerit, nihil est in causa, et agnoscendam potius in eo censeo barbariem quandam Britannicam. Nam sicuti temporum diversitas probe est observanda in sermone et orthographia titulorum, ita quoque formulis quibusdam per singula fere secula distinguuntur lapides Italiae, et in his urbici, municipales, classiarii, tum Galliae, (in quibus sua rursus propria habent Lugdunenses, Nemausenses, Helvetici;) tum Hispaniae, Britanniae, Germaniae, Pannoniae, Graecienses et Africani. Quos si quis omnes ad Italicorum regulam exigat, in multis haereat ac sine ulla causa de fraudibus dubitet, necesse est.

CAMERS (*Ioannes*) Ab hoc inscriptt. confictas fuisse contendit *Ant. Augustinus* Dial. XI. p. 161. et 162. At unde *Augustino*, quas inscriptt. falsas num. IX. et X. attulit, constiterit, *Aldum* a CAMERTE habuisse? Quid enim Polenses duo lapides ad CAMERTEM potius, quam ad alium quemvis? — HAGENB.

CAMPOLONGVS (*Emanuel*) Eius *Litholexicon Neapoli* 1782. editum, refertum est fictitiis et barbaris inscriptionibus; neminem tamen hactenus nebulo iste videtur decepisse praeter *Iosephum Furlanettum* in primis dumtaxat foliis Appendicis *Forcellinianae.*

CANNEGIETERVS (*Henricus*) In utilissimo libro *de mutata Rom. nominum sub Principibus ratione Traiecti* 1758. 4. non satis accurate distinxit monumenta sincera a subditiciis. Quocirca in eius opere usurpando magna utique cautione opus est.

CAPACIVS (*Iulius Caesar*) Quas in *historia Neapolitana Neap.* 1607. attulit inscriptt. non semper perite, neque optima fide sunt exscriptae. Graeca quoque habet spuria. v. *Maffei* A. C. L. p. 87.

CAPPONIAE *Schedae*. Spuria ex his dedit Mur. 1803, 5. 1807, 3. 1815, 1.

CARRERA (*Petrus*) In eius *Historia Catanae* 1639. permulta insunt supposititia. v. Torremuzza *Inscriptt. Sicil.* p. 298. seqq.

CASELLIVS (*Iac. Durant.*) Manifesto spuriam ex eo inscriptionem, fraude non notata, dat *Almeloveen Fast.* Ed. 2. p. 233.

CHEVALIER (*Nicolaus*) v. Hessel *Praef. ad Gud. App.* p. 43. Non raro monumenta credi genuina, quae ad similitudinem verorum sint efficta monens *Keyslerus Antiqq. Sept.* p. 248. hanc ibi dat notulam (e) „Pertinent huc plurima monumenta a *Nic.* CHEVALIER collecta." — HAGENB.

CIARLANTI . . . v. Muratorii spuria 1807, 1. 2.

COLADONIVS (*Claudius*) v. Grut. Spur. 15, 8.

COLONIA (*Dominicus de*) *Antiquités de la ville de Lyon.* 1701. 12. Huic quoque non semper fidendum.

COLVMNA (*Franciscus*) v. POLYPHILVS.

CORSINVS (*Eduardus*) „*Series Praef. Vrbis.* — Pisis 1763 4. Invitus quidem carui et editione altera et Vindiciis *Marinii*, sed in priore certe misere saepe deceptus est a *Gudii* et *Muratorii* Ligorianis: cuius rei insigne exemplum praebet p. 301., ubi commentum hoc Ligorianum IOVI STATORI FVL ‖ GVRATORI D. D. ‖ C. SILIVS. PATRVINVS. V. C. ‖ PRAEFECTVS VRB. EX V. ‖ SOL. — e Gudio 6, 4. ad annum p. Chr. 397. refert; quasi vero tunc temporis Praefecto Vrbi Iovi Statori cet. votum solvere licuisset! Similia per totum librum passim invenies. Inedita marmora habet nulla.

CVPERVS (*Gisbertus*) non solum complures inscriptt. ineditas olim beneficio *I. G. Graevii* ex *Gudii* collectione excerpsit, ut ipse testatur in Epistola Consulari, quam *Almeloveenius* Fastorum suorum praefationi inseruit pag. *.* 3. b., sed et *Relando* occasionem dedit Gudianas inscriptiones in aedibus Hesselianis inspiciendi, teste *Relando* in *praef.* ad *fratris sui Fastos* pag * * * *. Hinc autem factum, ut, observante iam *Maffeio* in *Verona illustrata* T. I. p. 308. ed. min., XXI. Inscriptiones in CVPERI epistola consulari primum editae ad unam omnes supposititiae sint. HAGENB.

CYRIACVS ANCONITANVS, vir singularis et paene incredibili peregrinas terras visendi atque antiquitatis reliquias investigandi studio ardens, quum a plerisque olim veluti alter Ligorius probris iniuste laceraretur, egregium tandem patronum nactus est *Tiraboschium. Storia della letteratura Italiana T.* VI. *P.* I. p. 263. Ed. *di Milano* 1824. Id quidem ultro fatemur, eum et deceptum esse interdum ab hominibus fraudulentis, et in titulis exscribendis passim vel propter inscitiam vel propter nimiam festinationem peccasse, quod quidem longe saepius ei videtur accidisse, quam illud; quocirca, quae ei soli debentur, cautissime sunt examinanda. Verum bona fide CYRIACVM egisse, nunc in comperto est. Sed id maxime famae eius offecit, quod tituli aliquot manifesto commenticii, in primis Hispanienses quidam, eius sub nomine feruntur. Hoc igitur crimine *Hagenbuchius*, destitutus etiam tunc et Itinerario CYRIACI a *Mehusio* edito, et subsidiis longe praestantioribus, quorum usus concessus erat demum *Tiraboschio*, eum prorsus liberare non potuit, ex quo factum est, ut hoc iudicium ferret: „certum est, CYRIACVM Hispanienses inscriptiones plures confinxisse; neque ii negant, qui eum de aliis inscriptionibus Graeciae et Illyrici merito vindicant et absolvunt, non item de Hispaniensibus. Editio Inscriptionum CYRIACI Barberina *Compagnonio* et *Muratorio* fuit ignota, non *Maffeio*, non *d'Orvillio*, non *Leichio*: nunc quia edi Seculo XVII. coeptae, at non perfectae neque divenditae, titulus est additus divenditurque, omnibus est nota; quae ἔκδοσις omnino docet, CYRIACVM πλάνον non fuisse, famamque eius tuetur. At Hispaniensibus lapidibus, qui in editis CYRIACI nulli dantur, nihil inde accedit, manetque accusatio de fictis CYRIACI Hispaniensibus: nisi quis velit, alium impostorem CYRIACI nomine abusum suas ita fraudes tegere tentasse, ut CYRIACO adscripserit, quae ab eo minime erant profecta. De his vero CYRIACVM nemo doctorum adhuc, quantum meminisse possum, excusare voluit, nedum ut potuerit. In editis CYRIACI maxima pars genuinas inscriptiones sistit: quam habet p. 8. N. 66. a *Grutero* in spuriis olim editam 4, 2. *Sponius* iam defendit. Insunt tamen, sed minime multae, quae CYRIACO pro veris obtrusae sunt, nisi eas ipse potius confinxit. v. c. p. 41. N. 263. a *Muratorio* recte in spurias relata. 1816, 1. p. 28. N. 198. tota est Herodotea." — Hactenus quidem HAGENBVCHIVS. Nunc

vero quum ex *Tiraboschio* satis constet, CYRIACVM per Hispanias iter nunquam instituisse, manifestum est, peracute divinasse *Hagenbuchium*, fraudulentum nescio quem hominem, fictis a se lapidibus, quo maiorem iis auctoritatem conciliaret, CYRIACI nomine praefigendo duplex commisisse flagitium. Fictitias istas Inscriptt. habent *Apianus*, *Moralis* et *Occo*.

DINVS (*Franciscus*) Commentitia passim habentur in eius *Antiquitatibus Vmbrorum* v. *Maffeium* A. C. L. p. 477.

DODWELLVS vide *Vives*.

DONATVS (*Sebastianus*) Utilissima quamvis sint eius supplementa Thesauri Muratoriani iis praesertim, qui carent Passioneo, Ephemeridibus et variorum opusculis Italicis ab eo diligenter excerptis, in eo tamen reprehendendus est, quod interdum saxorum loca silentio praetermisit. Subinde quoque in fraudem inductus est a Schedis in primis *Petri* GNOCCHII Brixianis, corruptissimis plerumque, vel prorsus suspectis. Easdem porro inscriptiones quandoque temere ac fortuito repetit.

DONIVS (*Io. Baptista*) Optima quidem fide et scite versatus est in lapidibus exscribendis et undequaque colligendis, sed aliter fieri non potuit, quin ipse quoque tum a *Ligorio*, schedisque ex Ligoriano thesauro derivatis, tum a variis antiquariis et historicis scriptoribus, quos consuluit, interdum deciperetur.

DONNOLA (*Thuddaeus*) Hispellates hic inscriptiones aliquot confinxisse perhibetur a *Zacharia Istituzione* p. 497.

DVNOD *de Charnage*. Quos lapides dat in *Histoire du Comté de Bourgogne*, et *Mercure Suisse Ianvier* 1743., caute sunt examinandi.

ERIZZORVM domus Venetiis Graecis lapidibus recenter scriptis erat referta. *Maffei* A. C. L. p. 76.

FABRETTVS (*Raphael*) *) Dubiae, ut praediximus, auctoritatis et Ligoriana plerumque sunt, quaecunque ex *Vaticanis* schedis excerpsit; neque semper fidendum *Barberinis*. Interdum etiam nescias, utrum saxa det ex αὐτοψίᾳ, an ex apographis tantum. Ex negligentia quadam loca saxorum frequenter tacet, quamvis, ut aliunde scimus, vel Ligorius ea a se saepe cum saxis ipsis conficta plerumque curiose enotasset.

FABRICIVS (*Georgius*) Ex huius quoque scriptis dubia quaedam in *Smetii* et *Gruteri* thesauros transierunt; (cfr. Grut. Spur. 3, 6. cet.) non quod ipse fraudis sit postulandus, sed decipi se passus est ab *Apiano* aliisque.

FALSARII. „*Seguierius* Ep. 5. a. 1754. habet quaedam de suppositis inscriptionibus, quibus maxime hac tempestate cavendum, et quae Romae praesertim a perversissimis falsariis antiquitatum cultoribus obiiciuntur: tum de quodam marmorario Venetiis tunc temporis degente, qui fictitias inscriptiones plurimas marmorum crustis incidebat, et tamquam essent e Graecia vel aliunde allatae, dura fronte incautis vendebat. Memini quoque *Mazzolenum*, quum Turici commoraretur, mihi narrare, Florentiae quendam nummos antiquos ita imitari, ut falsos eius, nisi falsarius ipse, et *Mazzolenus*, nemo discernat. Impostorem hunc a *Mazzoleno* gravissimis rationibus adduci non potuisse, ut artem pessimam desineret exercere." HAGENB. Graviter *Marinius* quoque *Iscriz. Albane* p. 199. in eiusmodi quendam falsarium invehitur.

FARNESIANAE *Schedae*, quibus usus est *Muratorius*, ipsae quoque inquinatae erant Ligorianis, longe meliores tamen Gudianis. v. Mur. *Praef.* T. 1. p. 7. Spuriam ex iis dat Mur. 1804, 5.

---

*) Sunt in Fabretto inscriptiones praeter 433 paternas in Capp. octo prioribus, 4225. Summa 4658. HAGENB.

FAVNVS (*Lucius*) Huius inscriptionibus cum cautione utendum esse, dum *Gruterum* perlustro, notavi.

FAZELLVS (*Thomas*) Ex hoc corrupta saepe et incerta dat *Reinesius*.

FELICIANVS (*Felix*) v. *Maffei* Mus. Ver. p. 80. *Verona illustr.* T. 2. p. 189. *Ricerche istoriche* in *Sambuca memorie* p. 39, 3. *Moshemii Dissert. ad Hist. Eccl. pertin.* T. 2. p. 611. *Tiraboschi* T. 6. P. 1. p. 304.

FERNANDEZ (*Alphonsus*). Ex eius *Anales de Plasencia* fol. 26. commenticiam affert inscriptionem PONZ *Viage* T. 8. p. 33.

FERRARINVS (*Michael*) v. Murat. *Praef.* T. 1. p. 2. 3.

FERRETTVS (*Io. Baptista*) In eius *Musis lapidariis*, *Veronae* 1672. *fol.* editis haud pauca insunt supposititia. Magno favore miserum id atque ineptum tentamen olim exceptum fuisse scribit *Maffeius* Sig. gr. p. 133.

FLEETWOOD (*Guilielmus*) Magna cum cautione utendum est *Fleetwoodi* notissimo libro, quia auctores, a quibus sua mutuatus est saxa, tacet, et spuria sinceris non raro immiscet.

FLORENTIVS (*Nicolaus*) v. Grut. Spur. 17, 4.

FOVRMONT (*Michael*) An Latinas quoque inscriptiones confinxerit, equidem nescio: quid in Graecis ausus sit, nuper demonstravit Boeckhius. Latinae, quas dat Osann *Inscriptt. Fasc.* VI. pessime sunt exscriptae.

GADDIORVM *Museum* Florentiae. „Ut GADDIORVM viridarium quoque literaria quadam supellectile superbiret, Inscriptiones hac illac coniectae sunt, quarum maximam partem recentis alicuius Epigrammatarii lusus fuisse iudico, et certamina Antiquariorum." Ita *Maffeius* A. C. L. p. 245. iniquior, ut solebat, in *Gorium*, qui GADDIANAS inscriptt. iunctim ediderat in *Inscr. Etr.* T. 1. p. 185. seqq. Plures tamen illarum a severissimis *Maffeii* censuris defendit Vermigliolius *Iscriz. Perugine* T. 2. p. 399. seqq., unius tamen ipse patrocinium omisit. ibid. p. 486. Et fatendum sane, in collectione tam parum numerosa tot mira et plane singularia reperiri, ut de docta aliqua fraude suspicionem vix deponas.

GANDVCIVS (*Eduardus*) Multis mendis inquinati sunt lapides, quos dedit in *Discorso sopra l'epitafio ritrovato a Tortona d'un Decurione antico Genovese.* Genova 1614. v. *Spotorno Trattato* 1. p. 47.

GARVFFIVS. In *Ariminensibus Garuffii* nova omnia merito dixit Maffeius A. C. L. p. 474. cfr. Mur. 21, 4. 1642. 1., quae manifesto subditicia sunt.

GINANNI (*Petrus Paulus*) Eius schedae e Ligorianis thesauris ductae spuriis refertae sunt. Cfr. Oliverii opusculum infra exhibendum; et Mur. 10, 1.

GNOCCHI (*Petrus*) v. supra *Donatus*. De hoc homine haec mihi scripsit eruditissimus LABVS: „Pietro GNOCCHI nacque nella terra d'Alfianello della provincia Bresciana l'anno 1708. Venne a Brescia, e quivi fece i suoi studj, e si ascrisse alla milizia ecclesiastica. Si applicò con trasporto alla musica, e divenne eccellente suonator d'organo; onde fu fatto Organista della Cattedrale, e in quest' ufficio rimase tutta la sua vita. Fu uomo semplice e direi quasi idiota. Nelle ferie autunnali percorse a brani a brani tutta la nostra provincia per copiarvi le antiche lapidi in qualunque luogo elleno fossero. È fama che si facesse una volta con un cesto calare entro un pozzo per copiarvi una epigrafe; ed io mi procacciai a gran prezzo un esatto apografo delle sue schede, non perchè facessi gran conto delle sue lezioni, ma per avere una sicura indicazione de' luoghi, ove tutte si trovano. Siccome però il buon uomo non era troppo dotto, così per ingrossar il suo volume, alle vere copiate sui marmi, frammischiò anche le false trascritte dai libri, e scemò fede e pregio alla sua laudabil fatica. Fu però, torno a ripetere, onorato e sincero uomo, e il Capitolo della Cattedrale di Brescia, che gli volea molto bene, allorchè morì il 4. Settembre del 1802. in età di 94. anni HONORIS. CAVSA. FVNVS. ET. LOCVM. SEPVLTVRAE.

DECREVIT. come si legge nel suo epitaffio. Scrisse anche una *Storia della vita e dei maneggi secreti delle mogli de' XII. Cesari;* opera non ancora pubblicata, e che forse nol sarà mai. Io l'ho letta, e non ci ho trovato nè molta critica, nè lenocinio di stile."

GOLTZIVS (*Hubertus*) Hoc quidem in genere raro memoratur, etsi a *Grutero* inter eos refertur, qui scriptis publicis ei profuerint: plus sane lusit in nummis domi suae flandis fepiundis.

GORIVS (*Antonius Franciscus*) Notandum est, *Gorium* nec in *Doniano* opere, nec in *Inscriptt. Etruriae* usum esse *Gruteri* editione altera, unde plures errores in ea correctos ex priore repetiit. Aliquando et ipsum a falsariis deceptum esse contendit *Maffeius* in epistola inedita, quam dabimus in Appendice II.

GRAEVIVS (*Io. Georgius*) In commentariis suis in veteres scriptores et in praefationibus ad *Thes. Antiqq. Rom.* saepe *Gudianis* saxis utitur manifesto spuriis, quae utpote inedita sibique uni commissa nimia caritate amplexabatur.

GRVTERVS (*Ianus*) In huius Thesauro ubicunque probe attendendum est nostrae disciplinae studioso, qua quisque lapis auctoritate sit munitus; nam praeter ea, quae ex scriptoribus suspectis in hoc nostro indice notatis afferuntur, alia quoque dubiae fidei habet, nulla quidem sua et *Scaligeri* culpa, nisi quod ambo, laudabili sane studio incensi, omnia, si fieri posset, complectendi, nimis erant benigni et faciles in amicos suspecta etiam dona offerentes; de qua *Gruteri* timiditate, ne dicam credulitate, aliquoties queritur *Hagenbuchius*. „Tanta est magnitudo meritorum *Gruteri* et *Scaligeri*, virorum summorum et κριτικωτάτων, ut omnes omnium gratiae ab omnibus eis debeantur. Haud raro autem accidit hominibus hisce magnis, hominibus tamen, ut blandientes eorum coniecturae et suspiciones ipsis imposuerint: quare saepius optabam, ut quid invenissent, inque quid, quod invenerant, mutassent, curate exponerent, quo lectores iudicare ipsi possent. Sed, quod nollem factum, interdum reticent, ex quo, quod dedere, ipsis sit natum: in primis *Gruterus* praeclarius etiam fuisset meritus de literis hisce antiquis, si retento typo primo, cum eo typos aliorum, in quos postea inciderat, ita contulisset, ut διττογραφίας ipsas enotaret potius, quam inductis typorum primorum exemplis, eorumque loco allatis aliis, nos incertos ignarosque dimitteret, quid alibi legisset, mutassetque. Quum *Gruterum* conferrem cum auctoribus, ex quibus hauserat, in primis cum *Apiano*, saepe sum admiratus felicitatem sive *Gruteri*, sive *Scaligeri* divine restituentium veras lectiones ex malis: quas tamen malas, quia non adduxerunt, iudicium eorum admirari non possunt, nisi qui auctores ipsos, quorum typos persanarunt, evolvunt, quod quam paucissimi faciunt: *vel duo, vel nemo: turpe et miserabile!* Inveni vero collatione, quam dixi, instituta, ubi omnino scire interest, quid alii ante *Gruterum* dederint, ut examinata lectione Gruteriana aliud quid, quam quod *Gruterus* dedit, legenti exire possit. Haec generatim monere haud alienum mihi visum est: exempla adducere possum plurima, sed paucula hic citare ero contentus. Grut. 818, 11. nonnisi ex *Apiano* p. 103, 1. dat *Gruterus*, tacens aut se, aut *Scaligerum Apiani* DECLIORVS mutasse in D. F. CHLORVS. Hic vero dubito ob nimiam raritatem cognominis CHLORVS veram lectionem sese dedisse mutanti ex ingenio; quid pro DECLIORVS fuerit in saxo ipso, non definiam. Grut 856, 3. *Apiani* textum p. 134, 1. L. ALFIVS. L. L, NASENNIA ‖ NASENNIA I. L. CERDO D. ‖ S. F. Ↄ. Ↄ. L. PROTABILEM AVO. ‖ H. SS. IN FRONTE PEDVM ‖ IIII. IN. AGR. PEDES IIII. ita dat, ut literas quasdam docte emendet, alias tres omittat, ex versibus quinque faciat septem: L. ALFIVS ‖ L. L. NASENNIA. NASENNIA. ‖ L. L. CERDO ‖ Ↄ. Ↄ. L. PROTADI. LEM. AVO ‖ H. S. S. ‖ IN FRONTE PEDVM. IIII. ‖ IN. AGR. PEDES. IIII. — Capuae. In indice 23. nil sani. Non viderunt misere immixta esse et confusa, quae tribus areolis sic distinguere conor:

L. ALFIVS L. L.	NASENNIAe	NASENNIA. L. L.
CERDO D. S. F.	Ɔ. Ɔ. L. PROTADI	LEM. AVO.

H. S. S. IN FRONTE. PEDVM. IIII. IN. AGR. PEDES. IIII.

sub *Apiani* PROTABILEM. AVO. duo duarum Nasenniarum cognomina latent, sine meliore typo vix restituenda; (nec enim LEM est LEM*onia tribu*. An AVO naturalem significatum retinet, Alfiusque Cerdo fuit avus Nasenniae? *Orellius*.) Discordia casuum PEDVM et PEDES tollas legendo alterum utrum PED., sed haec syntaxin non magis turbant, ac *vixit annum*, *mense*, vel *anno*, *menses*. — Grut. 952, 5. obscurissimum *Apiani* textum p. 131, 4. PVBLILIA SEX. PVBLILIO SEX. ‖ L. L. TITIO OPTATO. SEX. ‖ L. FISTIA TRVPHONI PA ‖ TRONO SVO FIERI. FECIT. — Capuae. partim transpositione adiutum acute, partim vero insertis voculis duabus longe obscuriorem redditum deprehendi; deprehendi autem nonnisi ex *Apiano*, quum omne iudicium *Gruterus* ipse sustulisset: PVBLILIA. SEX. L. ‖ FISTIA ‖ SEX. PVBLILIO. SEX. L. ‖ L. TITIO OPTATO. SEX. L. ‖ TRYPHONI ‖ PATRONO SVO ‖ FIERI IVSSIT. Collato *Apiano* vidi duas, si non tres epigraphas parallelas misere permixtas esse. Puto in saxo fuisse:

PVBLILIA.	SEX. PVBLILIO. SEX. L.	L. TITIO OPTATO.
SEX. L. FISTIA	TRYPHONI	

Sub media epigraphe fuit, credo, PATRONO SVO et sub tertia FIERI FECIT. (Grut. IVSSIT.) Verba Gruteriani textus, in quo SEX. L. ter occurrit, quum in *Apiano* nonnisi bis legatur: SEX. L. L. TITIO OPTATO delet *Gudius* in notula ed. Grut. sec. Puto tamen, *Gudium* saxum ipsum non vidisse, sed in MSC. quodam ita invenisse, ut tertia epigraphe prorsus non adfuerit. Versum quartum totum delet *Gudius* propter finem versus tertii SEX. L. propterque versum ultimum. Sed nihil obstat, cur SEX. L. altero loco retineamus: tritum enim est, libertis quoque libertos fuisse.

Grut. 959, 13: *Apiani* typum p. 113, 3. D. M. ‖ ALPHIA MAXI IBELITIO SA ‖ TVRNINO CON. ET. FIL. LIBER ‖ TIS LIBERTABVSQVE ‖ POSTERISQVE EORVM. — Neapoli. ita exhibet, omisso D. M.: ‖ ALPHIA. MAX. L ‖ BELLITIO SATVRNINO cet. Posset quoque fieri MAX. F. BELLITIO. vel MAX. L. L. BELLITIO. Dubium mihi est, an ad classem libertinorum recte sit relatum. cfr. 1045, 4., ubi in alio saxo Neapolitano est MAX. LIBERTA. ET CONIVNX. An in nostro legendum MAX. LIB. L. TITIO? — *Apiani* CILINAE prorsus omisit, nescio OPTIMAE emendandum Grut. 435, 5. Apian. p. 137. 2. D. M. S. ‖ P. MARCIANVS AMERINVS ‖ AVGVSTALIS CAPVAE VIVOS ‖ SIBI ET MARCIAE CELERINAE ‖ CONIVGI CILINAE FECIT. In alio *Apiani* (p. 135, 4.) saxo versum ultimum plane omisit Grut. 59, 8. non monito lectore. *Apiani* (p. 199. extr.) AVLLIA mutat sine indicio in AVLIA pro AVILIA Grut. 963, 1. cfr. 860, 1. et *Apian.* p. 147. extr. — In notulis ed. sec. Grut. interdum lapidem ipsum legi visum, a quo sit visus non addi haud semel invenies: quae notulae ex MSC. potius haustae ab anonymo, quam ab αὐτόπτῃ profectae videntur. Cfr. Grut. 403, 1. notula b. Ex Grut. 411, 1. putes *Gudium* saxum istud *Gruteri* ed. prioris ad lapidem ipsum explesse et correxisse: toties in notulis Gudianis *Lapis* citatur. At collato Mur. 618, 4. vidi *Gudium* non vidisse lapidem, sed *Ligorii* MSCo usum esse. An *Gudius* in MSC. suo posuit L, quod *Ligorium* notans pro *Lapide* legerint editores Gruteriani? — Supplementum *Gudii* notarum in *Gruterum* habes in *Actis Erud. Suppl.* T. V. p. 10 — 32. Gruterus habet saxa 11516. — HAGENBVCH.

GVALTERVS (*Georgius*) Diligentiam eius in exscribendis saxis laudat *Fabrettus* p. 36. assentiente *d'Orvillio* in Siculis. Tres editiones monumentorum eius *Siculorum* idem memorat in *Misc. obs.* T. 3. 1741. p. 116. primam Panormitanam 1624. alteram Messanensem, tertiam, quam se nihil morari dicit, in *Thesauro Siculo* Tom. VI., et sane tertia haec Havercampiana *Hagenbuchio* quoque minime probabatur. Ceterum GVAL-

TERVM lapides suis interdum coniecturis implesse legi in *Praef. Thesauri Burmanniani.* — HAGENB. idque iudicium passim confirmatur a *Torremuzza.*

GVASCVS (*Franciscus Eugenius*) *Musei Capitolini antiquae Inscriptt. Romae* 1775. 3 Vol. ab eo curatae hoc maxime habent incommodi, quod quum pleraeque iam ante essent editae, ipse tamen apud quos exstarent, indicare consulto praetermisit: idque non negligentiae tantum parum laudabili, sed pravae potius gloriolae cupiditati tribuo, qua ductus incognita fere primus produxisse vellet videri. Gravissima igitur cum molestia *Inscriptiones* istae *Capitolinae* per magnas collectiones investigandae sunt, ut primum editae a dudum notis distinguantur. Errores a GVASCO commissos passim castigat *Marinius* in *Inscriptt. Albanis* et *Actis. Frat. Arval.*

GVASTAVINVS (*Iulius*) Ex eius schedis spuriam dat Mur. 1797, 2.

GVDIVS (*Marquardus*) de mala fide minime mihi suspectus, in magnam tamen reprehensionem merito incurrit nimiam propter credulitatem, qua *Ligorii* falsissima quaeque haud monito lectore pro sinceris amplexus est, ingentemque acervum talium corrasit, quibus vera, longe ea pauciora, vel ab ipso visa, vel e melioribus schedis *Strozzii, Salmasii*, *Chifletii*, *Rycquii* desumpta paene obruuntur. Quo factum est, ut quum *Spanhemium, Graevium, Cuperum, Ioannem de Vita*, *Corsinum*, alios, auctoritate sua non satis pensitata permultos in errores abripuisset, nimis acres etiam *Muratorii*, *Bimardi*, *Maffeii* censuras experiretur. Medium tenuere *Saxius*, *d'Orvillius Misc. Obs.* T. 3. 1741 p. 151. et *Hagenbuchius* passim v. c. *Bibl. epigr. Mss.* T. V. p. 113. „*Muratorius* opus GVDIANVM pro non edito habuit hanc etiam ob causam, quod incuria editorum fraudatum sit indice perfecto: quod nonnisi de 23. accipiendum est, in voce *Sex. Claudius* abrupto, ob typographi, puto, festinationem. Optabam et ego, ut index 23. perfectus fuisset datus ab *Hesselio;* neque tamen magis ob ipsum GVDII opus, quam propter observationes ad *Grut. Reines. Spon. Fabrett.*, quas legeremus, si, quo modo institutus, eodem esset absolutus, quibus nunc ob abruptam telam aegre caremus. Etsi vero Ind. 23. non sit perfectus, *Muratorius* tamen opere GVDIANO facile esset commodeque usus: quod indices reliqui pleni in opere GVDIANO adsunt; quibus qui bene uti scit, ad saxa GVDIANA sine indice 23. pervenire potest: iis utique exceptis quae nonnisi indici 23. inseri debebant: quae et ipsa secundum ordinem classium in GVDIO ad modum *Gruteri* institutorum et alphabeti nominum ordinem sequentium, commode satis investigari a *Muratorio* potuissent. v. c. in affectu Parentum voc. *Ti. Claudius* habet Gud. 232, 5. Mur. 1151, 7. Gud. 232, 7. Mur. 1152, 9. Gud. 232, 8. Mur. 1152, 3 et 8. Gud. 232, 9. Mur. 1152, 7. Gud. 232, 10. Mur. 1152, 11. Vides ex levi specimine, quantum iuvisset *Muratorium* GVDII opus, si eo recte uti scisset, sique eo uti recte voluisset." —

Sincerorum nos quoque memorabiliora non sine fructu excerpsimus, reiectis *Ligorianis* omnibus, nisi ubi ipsa ex fraude detecta utilitas quaedam caperetur. Maximus autem usus GVDIANI libri in eo cernitur, quod eius ope in *Reinesianis*, *Sponianis* et *Fabrettinis*, immo et *Gruterianis*, *Ligoriana* facilius deprehendi secernique a vere antiquis possunt.

GVENEBALDVS (*Ioannes*) De hoc GVENEBALDO eiusque *Tumulo Chyndonactis*, libello item, cui titulus *le Reveil de Chyndonax Dijon.* 1621. rem omnem cognosces ex *Montfauconii Palaeographia Prolegom.* p. VII — X. *Keysleri Antiqq. Septt.* p. 400. *Hagenbuchii Epp. epigr.* p. 241.

GVICHENON (*Samuel*) „Scatent erroribus inscriptt. a GVICHENONIO in *Historia Sabaudica* relatae. v. Spon *Misc.* p. 97 et 267. Mur. 484, 2. Lapidum fragmenta interdum iungit, conglutinatque parum dextre; in quibusdam fucum aut sibi fieri passus est, aut ipse fecit aliis, spurias epigraphas aut admittendo, aut obtrudendo. Cfr. Spon

Misc. p. 265. 1. et 2." HAGENB. Idem fere valet de IOFFREDI *Historia Nicaensi*, et BOVCHEI *Historia Provinciae*.

GVILLIMANNVS (*Franciscus*) in Helveticis suis communi historicorum Secc. XVI. et XVII. vitio laborat, lapides modo perperam, modo mance exscribendi.

GVLIELMVS (*Paulus*) „Etsi *Lipsius* in *Praef. Auctarii sui Smetiani* dicat: *mihi satis, quae vel ipse vidi, ponere: vel quae habui ab iis, quibus tamquam mihi fido*, haec postrema tamen de amicis suis amicius eum dixisse, quam iustius, compertum habeo; idque in primis deprehendi de *Paulo* GVLIELMO, a quo saxa quaedam, Helvetica praesertim, accepta ita dat Lipsius, ut mangonem impostoremque fuisse hunc GVLIELMVM cognoscas; quem ego hominem qui fuerit iuxta cum ignarissimis scio. Ex officina falsarii huius prodierunt, quantum quidem ego possum comprehendere, duo Helvetici lapides, nunquam usquam a quoquam alio visi Grut. 600, 14. et 319, 10. Alia interpolavit, quae αὐτόπτας aliter dedisse certo constat. v. c. Grut. 226, 6. 235, 1. 427, 12. cet." HAGENB. Vide nos quoque passim in Helveticis.

GVTENSTENIVS (*Leonhardus*) Eius schedae *Ursinianae* non semper fide dignae sunt. cfr. Grut. Spur. 3, 4. *Maffeii* A. C. L. p. 333.

HALLER (*Franc. Ludovicus*) egregie sane meritus est de lapidd. Helveticis colligendis, sed haud pauca parum perite vel exscripsit vel interpretatus est, non usus *Hagenbuchii* Helveticis, quae magnopere iuvare eum potuissent.

HARDVINVS (*Ioannes*) „Non quempiam ut opinor, ab attento in inscriptt. veteribus versandis consulendisve studio dimovebit adserta nuper tot locis ab viro erudito (HARDVINO *Select. Oper*. p. 340. 359, 707.) inscriptionum, haud minus ac librorum veterum νοθεία, et *quod non aliquae forte ex iis, sed pleraeque omnes Gruteriani operis aut Reinesiani Syntagmatis ex membranis longe posterioris aevi sint in marmora et lapides transductae: imo ut vix lapidem repertum erutumve putet ante annum MDX*. ibid. p. 501. Ez. Spanhem. *de praest. et usu Num*. T. II. p. 518. — In *La Croze Vindiciis vett. scriptt*. contra HARDVINVM passim insunt quaedam de Insc. antiquis; in primis pagg. 14. 55. 107. 141. — HARDVINVM, qui tot auctores antiquos ὑποβολιμαίους statuerit, nummos et lapides falsos quosdam pro genuinis adducentem, perstringit *Maffeius* in *Ricerche istor*. in *Sambuca Memorie* p. 51. HAGENB. Post HARDVINVM qui aeque diffideret antiquis Inscriptionibus neminem vidi praeter *Mannertum* V. Cl.

HESSELIVS (*Franciscus*) Passim queritur se non habuisse exemplar *Gudianum*, sed apographum tantum *Koolianum*. v. c. 298, 1. Indic. p. XLIV. et CVI.) idque non leve detrimentum attulisse toti collectioni *Gudianae* consentaneum est. Praeterea nimis festinare cogebatur HESSELIVS a typographo, cuius de petulantia saepe ridiculum fere in modum lamentatur. Indic. p. XVII. Passim indicibus *Gudiani* operis adnotationes suas intexuit, nonnullas ipsis *Gudii* saxis lucem egregie affundentes; alias bonae frugis, sed ad saxa non magis, quam alio quoque pertinentes; plures etiam, quae saxa non iuvant, facileque omitti potuissent, cuius generis vide ad Gud. 188, 1., multa denique promisit, quae praestare non potuit. v. c. *Praef. Append*. p. 61. HAGENB.

HISPANIENSES *Inscriptiones*. „Multae Hispanicae νοθεύουσι: quas ad obrussam veri adfricabunt doctiores." Grut. in *Add*. ad 48, 5. Adde *La Croze* Vind. vet. scriptt. p. 195. *Velseri* Opp. p. 851. *Maiansii* Epistolam praemissam *Anthologiae Lat. Burmann*. T. 2. Omnino omnibus in Hispaniensibus cautissime est versandum.

HOLSTENIVS (*Lucas*) v. *Sylloge Epp. Burm*. T. 3. p. 476. Ipse quoque passim a *Ligorio* deceptus spurias inscriptt. pro sinceris habuit. v. *Maffeii* Ant. Gall. sel. p. 148. *Oliver*. ad *Marm. Pisaur*. p. 93. Caecam fidem nummis quoque *Ligorii* HOLSTENIVM tribuisse apparet ex eius Epistolis a *Boissonadio* editis p. 404. seqq. Ficti-

tium autem illum ipsum fuisse nummum, de quo sermo est, facile colligitur ex voc. *IEPOC* pro *IEPEΩC*, errore prorsus Ligoriano.

HOLTHENVS (*Eduardus*) „In Indicibus *Scaligeri* mutavit quaedam sine indicio, neque semper in melius." HAGENB.

HVEPSCH (*I. G. C. A. de*) In eius Epigrammatographia multa sunt misere corrupta; quaedam suspecta ac manifesto ficticia, velut pag. 7, 19. p. 58, 22. p. 62, 1.

IACOBILLVS (*Ludovicus*) qui *de Sanctis Fulginatibus* scripsit atque Umbriam aliis lucubrationibus illustravit, confictorum lapidum reus agitur a *Muratorio* 1800, 1. et 1806, 6.

IACOBONIVS, alias IACOBINVS (*Iulius*) est in indice eorum, qui *Grutero* scriptis publicis profuerunt. A *Ligorio* accepit saxa quaedam, quae Ligoriani doli vestigia habent, *Norisio* detecta. cfr. Grut. 261, 4. 411, 3. 448, 8. *Reines. ad Rup.* p. 273.

INEDITAE *Inscriptiones.* „Interdum nostra aetate dicuntur eruta, quae temporibus avorum patrumque nostrorum iam erant editae. v. c. *Bei dem Anfang dieses Jahres 1741 hat man in dem Dorfe Rossano in dem Landstrich Bassano eine Urne ausgegraben, so die Aufschrift führet*: C. Publilio C. F. T. N. Patri. Birriae L. F. matr. — *Götting. Zeit.* 1741. p. 91. quam inscript. iam inveni in Grut. 738, 10. Sic quam a. 1739. inventam scribit *Gorius* Etr. T. 3. p. 136. *Montfauconius* iam ediderat a. 1702.; quam a. 1739 effossam scribit Mur. 1996, 8. iam erat in Grut. 55, 3.; quam a. 1710. repertam dicit *Brenemannus* iam erat in Fabrett. p. 682, 65.; quam nuper effossam dicit Mur. in App. 2046, 3. iam erat in Grut. 635, 2. cet." HAGENB. cfr. Saxii *Miss.* 4. p. 167. Insigne eiusmodi exemplum praebet *Kruse Archiv für alte Geographie. Heft* 2. p. 163.; mihique ipsi idem hoc in libro componendo saepe usu venit, ut quae pro primum editis venditarentur, iamdudum reperienda essent apud Gruterum, vel Muratorium; quem in errorem incidunt praesertim itinerariorum scriptores, a bibliothecarum auxiliis destituti; quocirca in his quoque adhibendis magna cautione opus est.

INGHIRAMIVS (*Curtius*) De scelerato hoc impostore videsis *Saxii Onomasticon lit.* T. IV. p. 422.

INSCRIPTIONES ad veteris Rei publicae tempora spectantes. De his rectissime ita pronuntiavit Mur. p. 287.: „Quaecunque eius generis prodeunt, caute excipiendae sunt, hoc est earum phrases, orthographia, munera, aliaque multa perpendenda sunt, quae a subsecutis temporibus differant." Talium a levissimis hominibus confictarum benignum sane numerum affert Mur. in Classe V. raro tamen ab iisdem deceptus.

INTERPOLATAE *Inscriptiones.* „Reperiuntur interdum saxa, in primis in Codd. Mss. ubi ex genuinis quorundam locorum inscriptiones aliae, quibusdam genuinarum versibus vocibusve retentis, aliis autem mutatis, interpolatis, novatis cet. formantur: aut etiam ex duabus pluribusve genuinis una aliqua effingitur. v. c. Grut. 365, 6. collatis ibid. N. 5. Mur. 1064, 3. et 1073, 4., veri simile est Matelicae saxum ab *Ligorio* ita Nolae et Priverno aptatum fuisse, ut Matelici saxi versus plures sint retenti, quaedam autem ex saxo alio Nolano, et Privernate adplicita sint, initio vel fine saxi, vel utrobique." HAGENB.

IOFFREDVS. v. supra in GVICHENON.

IOVIVS (*Benedictus*) v. Zachariae *Excurs. lit.* p. 91. ad *Annibal. Olivierium*: „Nosti *Benedictum* IOVIVM *Comensem* veterum monumentorum - - collectanea conscripsisse, quae - - *Grutero*, *Donio* cet. non mediocri fuerunt ornatui, atque adiumento. Sed vel quod in codicem ab imperito amanuensi descriptum inciderunt, vel alia de caussa - - ipsae hae IOVIANAE inscriptt. in istorum thesauris - - vitiosae, atque ab autographi fide dissonae saepe saepius adparent. Itaque rem tibi periucundam facturum me existimavi, si quas varias lectiones, atque adeo emendationes ex praeclaro sati

elegantique MS. Codice huius bibliothecae nostrae in mea adversaria retuli, eas tibi mitterem" cet.

ITINERARIA etiam recentissima quaeque vel festinanter exscriptas vel ex schedis parum accuratis domi postmodum utcunque refictas inscriptiones quum haud raro exhibeant, magna cum cautela sunt consultanda. Sic in splendidissimo opere, cui index est *Description de l'Égypte*, Latinae inscriptiones statuae Memnonis incredibilibus deturpatae sunt vitiis.

IVCVNDVS (*Ioannes*) s. *Fra* GIOCONDO inscriptionem quandam Lusitaniae *Galli Favonii Iocundi* testamentum Grut. 871, 2. confinxisse temere et sine caussa insimulatur ab *Ant. Augustino* Dial. XI. p. 162. HAGENB. IVCVNDI collectio, qua usi sunt *Donius*, *Gorius*, *Maffeius*, alii, potius omnem fidem mereri censenda est.

KEMPIANA *monumenta Londini* 1720. 8. v. *Maffei* Mus. Ver. p. 444. „Plures alias ex Museo Oxfordiano afferre possem, sed spurias omisi, quarum aliquot ex Kempiana praesertim collectione accesserant." — Spuria itidem est Mur. 1990, 6. ex Museo Kempiano petita.

KERTZIVS (*Paulus*) Quas Inscriptiones Pannonicas ab eo habuit *Io. Bongarsius* in *Append. Collect. Script. Rer. Hungaric.* recusa in *Belii Scriptt. Rer. Hung.* T. 1. p. 874, et ex *Bongarsio* dedit *Gruterus*, omnes fere fictitiae sunt.

KNIBBIVS (*Paulus*) Provinciae Inscriptt. ab aliis accepit, postea a *Scaligero* accuratius descriptas et ad *Gruterum* missas. v. *Scaligeri* Epistolam 408. p. 759.

KOOLIVS (*Ioannes*) In Apographo suo *Gudii* Inscriptt. a *Grutero*, *Reinesio*, et *Sponio* iam editas praetermisit; idque non sine caussa aegre fert *Hesselius*. Ind. Gud. 21. p. XLVII. Ind. 23. p. LXXIV.

LAETVS v. POMPONIVS.

LANGERMANNVS (*Lucas*) Gud. 58, 7. notat praeferri a *Reinesio* Cl. I. N. 171. e schedis LANGERMANNIANIS, sive potius e Collectaneis Mss. Helmstadiensibus. Multa ex his deprompsit *Reinesius*, ipse interdum de fide eorum subdubitans. v. c. p. 744. *schedae enim istae*, inquit, *non uno loco mangones expertae sunt.* — Accuratius certe, quam ab eo factum, excutiendae erant, utpote quae Ligorianis commentis sint referta, ut vidit iam *Fabrettus* p.45. 218. 343. 746.

LAZIVS (*Wolfgangus*) reprehenditur a *Lipsio Auctar. Smet.* p. 4. Epist. 24. *Centur.* II. *Miscell.* item a *Carolo Clusio* in epistola ad *Lipsium* in *Syll. Epp. Burmann.* T. 1. p. 315. „Non credas, quam turpiter LAZIVS interdum sit lapsus" — *Reines. Epp. ad Rup.* p. 164. „LAZIO tantillum fidei habendum est in Antiquitatt. Romanis: lapides autem corruptissime dat descriptos." *Gudius* ad Grut. 876, 8. „Corruptissimum, ut pleraque LAZIANA." — Utinam vero corrupta tantummodo dedisset! sed delectabatur homo ambiguus etiam supposititiis. v. c. Grut. Spur. 17, 5. Indignatus maxime sum, quum viderem inter recentiores quoque *Marcum* HANSIZIVM in *Analectis pro historia Carinthiae concinnanda. Norimb.* 1793. 8. caecam fidem tribuere LAZII ineptissimis quibusque v. c. pag. 24. Grut. 544, (4). 5., quam iam *Muratorius* 1807, 7. inter spurias merito retulerat. LAZIANAE sane cum *Aventinianis* per tot Germaniae civitatum historias propagatae, haud leve detrimentum historiae Germanicae antiquiori attulerunt; longeque hoc in genere praestant *Aegidius Tschudius* et *Iosias Simlerus*.

LIGNAMINEVS (*Desiderius*) — „*Sepulchri facies M. T. Ciceronis, paucis ante annis in Zacyntho insula reperti, et a F. Desyderio* (sic) *Lignamineo Patavino in lucem aedit.* (sic) — *Venetiis. Ioannes Gryphius excudebat.* 1557. fol. Libellus paginarum sex adservatur in nostra bibliotheca civica. Ludicra ista fraus haec est: M. TVLLI. CICERO‖ HAVE ‖ ET TV ‖ TERTIA ANTONIA. — Exstat etiam apud Grut. 836, 9., ubi Gud. „Inter spuria referenda."

LIGORIVS (*Pyrrhus*). Vindicias hominis huius in perniciem rei epigraphicae totiusque antiquitatis nati passim reperies apud *Muratorium* Praefat. tum p. 382, 3. 519, 2. 786, 1. 888, 3. 923. b. 1030, 8. cet.; neque negamus, sincera interdum ab eo prolata esse, aliaque leviter tantummodo interpolata, eo praesertim fine, ut rara aliqua vel inaudita alias vel voce, vel artis vel dignitatis mentione interiecta pretium augeret inscriptionum. Verum interpolatis hisce magis etiam quam ex toto fictis tantopere imposuit viris doctis, ut varios per rivos haud pauca eius commenta manarint in vulgaria antiquitatum Romanarum compendia et lexica. Non enim carebat vaferrimus iste homo arte quadam mirifica vera falsis miscendi et probabili saepe specie monstra sua exornandi, ita ut subacto interdum iudicio opus sit ei, qui decipi nolit. Nos igitur, quo integros a contagio nos servaremus, per totum nostrum librum a LIGORIANIS, quam maxime fieri poterat, abstinuimus, et sicubi tangenda erant, infaustum LIGORII nomen non tacuimus, eo praecipue consilio, ut acueremus minus peritorum ingenia.

Reinesius quidem, qui tot habet LIGORIANA, ipse tamen aliquando fraudem odoratus est. v. c. Class. VI. 122. *Norisius* in *Epistola consulari* T. XI. *Thes. Graev.* p. 448. de Grut. 261, 4. agens, acriter reprehendit LIGORII perversitatem, qua e Fastis Consulum nomina exscribere, atque inscriptionibus temere attexere solebat. Quin etiam *Fabrettus* acerbissimo prosecutus est odio eundem illum LIGORIVM, a quo sexcenties decipi se patienter ferebat, sicubi eius portenta delitescerent in schedis *Vaticanis* et *Barberinis*. Cfr. *Fabrett.* p. 45. 294. 365. cet. Quid? quod Saxius complures Ligorianas a Muratorio receptas frustra defendere conatus est in Actis Societatis Traiectinae, velut *Miss.* 2. p. 247. Mur. 83, 1. cet. Consulendus etiam praeter *Tiraboschium*, *Marinius* in *Actis Frat. Arval.* p. 114. et per totum opus saepissime. Sed nemo fere doctius accuratiusque hominis impuri flagitia exagitavit, quam qui ab eodem antea ludificatum se fuisse indignabatur, *Hannibal de Abbatibus Oliverius*, cuius opusculum haud cuivis parabile (CALOGERA *Nuova Raccolta* T. 19. p. 471.) recudendum hic curavimus. Perfectae enim et quam maxime circumspectae criticae lapidariae exemplum praebet illustre, quod equidem ego *Maffeianis* iudiciis saepe parum consideratis et cupidis magis, quam solidis, longe praeferam.

Esame della iscrizione di L. Antidio Feroce di ANNIBALE DEGLI ABATI OLIVIERI letto nell' adunanza della Società letteraria Ravennate li 15 Febbrajo 1764.

Quanto grande fu l'onore, che mi venne da Voi, dottissimi, e gentilissimi Socj, impartito collo ascrivermi all' inclita Società vostra, gravoso altrettanto mi sembrò il peso di dover io trattenervi una sera in discorrere unicamente di cosa che illustrasse la storia Ravennate. L'amore e la stima, che ho per Voi, il sommo conto che fo di tutte le cose vostre, possono ben rendermi a Voi gradito, come per benignità vostra conosco di esserlo, ma non mi danno poi forza uguale al mio desiderio, nè mi pongono in istato di corrispondere con quella dignità, che converrebbe, alle vostre bellissime idee. In somma per quanto luminoso sia tutto ciò, che a Ravenna appartiene, per quanto l'antica storia di lei interessi, non pur le vicine provincie e l'Italia intera, ma tutto il Romano Impero, io nondimeno conosco di esser sempre forastiero, e privo in conseguenza di quelle più precise cognizioni, che necessarie si rendono per contribuire al piano delle lodevoli vostre occupazioni. Questo è il motivo, per cui ho sempre differito l'ubbidirvi, e per cui non ho avuto mai il coraggio di por mano a scrivere alcuna di quelle molte cose, che avevo pur pensate per soddisfare all' obbligo ingiuntomi. Ma ecco che una opportunità mi si presenta di potere in qualche maniera adempiere questo antico mio dovere. Il vostro dottissimo cittadino, e mio amatissimo cugino, Conte Francesco Ginanni, dopo aver tanto illustrata e la storia naturale, e la buona filosofia, ha consecrata una gran parte degli studj suoi a tutto ciò, che può aggiungere qualche pregio alla felice vostra patria. La Pineta Ravennate è il soggetto, sopra cui ora scrive. Alle mille bellissime osservazioni, ch'egli fa sopra l'erbe, e le piante, che in essa

allignano e fioriscono, sopra gl' insetti, e gli animali, che in essa vivono, e si propagano, e sopra tutto ciò che riguarda il filosofo, e il naturalista, ha fatto precedere una esattissima storia della stessa Pineta, e prima di ogni altra cosa ha trattato dell' origine di quella. Una tale ricerca lo portava a parlare della celebre iscrizione dedicata da L. Antidio a Nettuno, e ad Iside. Volle egli prima, comunicandomi il suo pensiero, ricercarne, son già due anni, il mio sentimento, ed avendo da me uditi allora i motivi, per i quali io riputava falsa quella iscrizione, vuole ora che io li metta in carta, ed a Voi li presenti. Strana cosa in vero, che io in vece di produrvi qualche nuovo monumento, che accresca i lustri di Ravenna, mi accinga a dimostrarvi l'insussistenza di uno, che da molti scrittori è stato tenuto per legittimo, e sul quale molti de' vostri storici han fatto fondamento. Pure, se è vero, che non meno contribuisca alla buona cultura di un campo chi di utili semenze lo arricchisce, che chi le inutili erbe e nocive ne svelle, non posso dubitare, che non siate con l'usata gentilezza per accettare in buon grado, conforme vi supplico, questo tenuissimo tributo di mia osservanza, e gratitudine.

Il primo adunque, che abbia fatta menzione di codesta iscrizione, fu l'immortale vostro Rossi. Questo scrittore nel Libro III. della *Storia Ravennate* parlando dell' assedio, che all' inclita vostra patria pose Teodorico, così dice: *Castrametatus autem est eo loco, cui, ut Paullus Diaconus scribit, Pinetum nomen est, quod est secus oram maritimam, per quam longinqui temporis tractu excelsam densamque pinuum materiam natura ipsa provexit. Nonnullorum opinio est hanc sylvam ad usum classis a Romanis satam, Neptunoque et Isidi dicatam, cuius rei testem vetustam inscriptionem ROMAE EFFOSSAM afferunt, qua legitur L. Antidium L. F. Praefectum Classis Ravennatium Neptuno Conservatori et Isidi Deum Matri sylvam hanc classis Ravennatis sacrasse.* Fin qui il Rossi. Dopo lui ne parlarono e Teseo del Corno nella *Ravenna dominante*, e il Fabbri nelle *Sacre Memorie di Ravenna antica*, e forse altri ancora. Ma non accade far di questi scrittori gran conto, giacchè tutti all' autorità del Rossi si riportarono; nè forse vide mai alcun d'essi l'intera iscrizione, che comparve soltanto per la prima volta alla luce nella Raccolta del Gudio publicata nel 1731. Ivi alla pag. XLI. 1. fu prodotta l'iscrizione nel modo, che qui riferisco:

Ravennae.

NEPTVNO CONSERVATORI || ET ISIDI MATRI DE . . . . || IN LVCI CLASS. RAVEN || SACR || L. ANTIDIVS L. F. PAL. FEROX || PRAEFECTVS CLASS || RAVENNAT. PATRONVS COLLEG || FABR. NAVT. PRAEF. COLL. FABR || FERRAR. QVINQ. II. L. D. D. D. || . . . . IN. COL. DECVR.

Gudius ex Ligorio.

Dopo ciò non tardò a riprodurla il Gori Tom. III. *Insc. Etr. Urb.* p. 85. ove parlando dei Prefetti della classe Ravennate, così di quella iscrizione ragiona: *Meminit etiam hic lapis, seu potius ara Ravennae eruta, inter Gudianas edita, quamquam, ut suspicor, non sine mendis, quae veritati officiunt, pag. XLI. 1. in qua adnotandum cum Neptuno communem cultum, et forsitan aram ac templum, lucumque sacrum habuisse Isidem, quae, quum navigia invenisset, nautis ac navigantibus favere credebatur.* Il giudizio di Gori circa agli errori, che nella stampa del Gudio s'incontrano, fu seguito dal nostro Zirardini nell' elaboratissimo suo trattato *degli antichi edificj profani di Ravenna Lib. II. C. 8. Ommetto*, dic' egli parlando della Pineta, *di portare l'iscrizione accennata dal Rossi pag. 127. che la dice trovata in Roma, e pubblicata poscia dai libri di Pirro Ligorio nella Raccolta del Gudio p. 41., che la pone in Ravenna. E certamente essa è iscrizione municipale, ma è in alcuni luoghi mutila e mal trascritta.* Ma 'l nostro Pincio non aveva veduto forse nè il Gudio, ne il Gori, quando nel 1751, ristampò

quella iscrizione nell' appendice della sua dissertazione *de nummis Ravennatibus* pubblicata nella IV. Parte dell' Opera *de monetis Italiae*, giacchè egli la trae *ex schedis reverendissimi Ginannii.* Potrebbe dubitarsi che da qualche altro fonte provenisse la notizia di questa iscrizione al lodato Rev. Ab. Ginanni; tantoppiù che nella seconda linea leggesi DEO . . . laddove nel Gudio vi è solo DE . . . , nella linea terza, e sesta dopo RAVEN si vedono alcuni punti, segno di parola mancante, e questa doveva essere PRAET. titolo che sempre si vede aggiunto alla classe Ravennate, i quali punti non sono nel Gudio; e finalmente nell' ultima linea leggesi IN COLL. con doppia LL, la qual parola con una sola L nel Gudio s' esprime. Con tutto ciò io son d'avviso, che tutto venne da Ligorio; e siccome il Gori, che certamente copiò l'iscrizione dal Gudio, aggiunse nella sesta linea que' punti dopo la parola RAVEN. che nel Gudio non si veggono, così potè chi diede al P. Abate quella copia, prendendola da alcuno di que' tanti MSS. di Ligorio, che in Roma, ed altrove sussistono, far quelle altre picciole variazioni con intenzione di rendere più facile l'intelligenza della iscrizione, e di correggere quegli errori che *veritati officiunt*, come disse il Gori; seppure non provennero quelle da una certa incostanza, che nel passare le iscrizioni per mano di più copisti suole per l' ordinario nella lezione delle medesime incontrarsi. Comunque però sia andata la faccenda, sembrami che non debba dubitarsi, che questa iscrizione rimane appoggiata alla sola fede di Ligorio. Io non so, se questo sol titolo sia stato quello che abbia portato il celebre Sig. Morgagni a sospettare della antichità di una tale iscrizione, oppure un esame, ch' egli abbia maturamente fatto della medesima, giacchè gli uomini sommi, benchè di professione diversa, penetrano ben facilmente il fondo delle cose. *Quod quum dico*, così egli scrive nella XIII. delle sue *Epist. Aemilian.* pubblicate quest' anno medesimo in Venezia al §. 2. *non tamen iudico, quid de inscriptione censendum sit vetusta, ut Rubeus* (Hist. Rav. Lib. III.) *scribit, et Romae effossa, qua sylvam hanc classis Ravennatis Neptuno et Isidi sacrasse legebatur L. Antidius Ferox Praefectus illius classis; multoque minus adstipulor Vecchiazzano* (Ist. di Forlimpop. Part. 1. Lib. 3.) *precariis rationibus statuenti Ferocem illum Oliae Tertullae Foropopiliensis maritum fuisse, primumque ei classi Praefectum ab Augusto datum Pinetum continuo sevisse. Sed ut haec nullo certo fundamento sunt nixa* cet. So però, che a sentimento mio questa sola circostanza, che l'iscrizione non ha altra testimonianza, che quella di Ligorio, e dalla medesima unicamente dipende, è più che sufficiente per farla condannare di falsità. Nello *Esame della controversia letteraria sopra il Museo Etrusco*, che tanti anni sono, benchè senza il mio nome, lasciai pubblicare, parlando del *Dio Camulo*, feci bastantemente conoscere, quanto poco conto io facessi della fede di Ligorio, e con piacere vidi approvato da dotti uomini, quanto ivi scrissi. Ben mi ricordo, che il Conte Ginanni, quando gli aprii questo mio sentimento, e lo accompagnai con qualche espressione forse un poco viva, scherzevolmente mi ricercò, perchè mai fossi io tanto crudele contro Ligorio? Confessai allora a lui, e confesso ora pubblicamente a tutti Voi, Socj ornatissimi, di questa mia o severità o crudeltà, che vogliate chiamarla, la vera cagione. Io sono stato da Ligorio ingannato, e sulla fede di lui ho commesso il grandissimo errore di porre alla testa de' Marmi Pesaresi una iscrizione falsa, tolta appunto dalla Raccolta del Gudio. Il desiderio di poter cominciare la serie delle iscrizioni sacre di Pesaro con una di Giove, non essendo stata allora trovata quella di *Giove Sereno*, che fu scoperta pochi mesi dopo la stampa dell'opera mia; quella renitenza che si ha a dubitare di ciò, che si crede possa far onore alla patria, adattandosi pur troppo a molti, e forse anco a me ciò che di Poggio scrive il Sannazaro, *nec malus est civis, nec bonus historicus;* e finalmente la minore pratica che avevo allora, e di queste materie, e delle arti di Ligorio, potranno forse ottenermi perdono dalle discrete persone; ma più di tutto ottener mel dovrebbe questa

sincera confessione. Accaderà più sotto di dover parlar di questa iscrizione; or torniamo a Ligorio.

Pirro Ligorio Napolitano fu bravo pittore, bravo architetto, e pricipalmente bravissimo disegnatore. Il Baglione ne scrisse la vita, che leggesi a C. 8. dell' opera di lui. Una delle prime sue occupazioni fu quella di disegnare l'antico; ed avendone con ciò presa gran pratica, e riuscendo di sommo gradimento i suoi disegni, incominciò, quando forse scarseggiava di altri lavori, a far Tomi di Antichità, inserendovi e fabbriche, e vedute, e medaglie, e iscrizioni, quali tomi poi naturalmente o avrà venduti, o con regalarli a gran Signori, ne avrà ricevute abbondanti ricompense. Fino a XXXV. Tomi in foglio imperiale di Ligorio si conservano nella Regia Biblioteca di Torino, come si vede nel bel Catalogo di quella *Tom.* II. p. 430. *Cod.* LX. e *Cod.* LXXVIII. Altri se ne vedono nella Vaticana, e nella Barberina; altri ne aveva la Farnesiana, e l'Ottoboniana; e fino a CXX. Tomi sulla fede d' Isacco Vossio, che dicea averli veduti, ne conta Giovacchino Oudaan, come leggesi nell' Appendice alla prefazione dell' edizione del Gudio *). Sarebbe mancata a Ligorio la materia pel suo lavoro, se il solo vero avesse dovuto ritrarre; onde si mise a imposturare. Questo è lo scoglio, nel quale urtano coloro, che fanno mercanzia di Antichità; il desiderio del guadagno supera alle volte i riguardi dell' onesto; e il poter *accomodare un genio erudito*, che spende molto, e intende poco, è una tentazione, cui non sempre sanno quelli resistere. Fraude non dissimile è stata a dì nostri praticata da uno di questi tali, il qual per altro, e per la pratica materiale della Antichità, e per le raccolte fatte e pubblicate ha ottenuto gran nome. Finse egli quantità di tessere di avorio, le quali furono come tante gioje acquistate da un amico mio, uomo di Antichità molto intendente; ed io stesso feci di quelle un panegirico nella lettera, con cui accompagnai la traduzione delle dissertazioni del Sig. Bourguet stampate in Pesaro nel 1735. Ma fui avvertito dell' inganno, e me ne furono trasmesse irrefragabili testimonianze; onde io nella ristampa, che fu fatta in Roma di quella lettera nel Tomo II. de' *Saggi di Dissertazioni* dell' Accademia di Cortona, moderai l'eccessivo elogio. (Dopo un lungo tempo, sia ora ciò detto per mio discarico, giacchè vi fu chi non sapendo tutto ciò, volle per questo tacciarmi d' ingratitudine verso l'amico già possessore di quelle.) Ne' mi fo scrupolo di chiamar francamente Ligorio un impostore. So con quanto maggior riserva ne parlasse lo Spanhemio *Diss. IV. de praest. et usu numism.*, il quale, benchè conoscesse, che nelle opere di lui s' incontravano *plura*, *quae aut dubiae fidei*, *aut confessae videbantur novitatis*, volle però attribuirlo a quel fato, a cui soggiacciono tutte le vaste raccolte, o alla ristrettezza dell' umano ingegno, *sive fucus ab aliis bono ac diligenti viro subinde factus sit*, oppure ad altre cagioni, conchiudendo però che *nec fidem ubique decoquat*, *nec ubique mereatur*, *ac in amplissima messe „Infelix lolium*, *ac steriles dominentur aristae.“*

So parimente, che con ugual moderazione si contenne anco Montfaucon *Diar. Ital.* C. 20. *Is longe ceteris praestitisset*, dic' egli di Ligorio, *si tanto labori studioque parem eruditionem nactus esset; verum deficiente literarum notitia in multis lapsus est.* Notinsi queste parole *deficiente literarum notitia* per dar poi la giusta valuta a quegli ampj elogj di *dottissimo*, *pratichissimo*, *sommo*, che sovra di Ligorio si veggono a piena mano versati. Ma so ancora, che Monsig. Fabbretti, uomo il più intendente, che sia forse stato in materia d'iscrizioni, chiaramente *Pyrrhum Ligorium appellavit impostorem*, come narra lo Schurzfleischio nella lettera citata nell'

*) Consule omnino Saxii Missum I. p. 16.

Appendice alla prefazione del Gudio. E nella *diss. II. de Aquae duct.* n. 209. lo stesso Fabretti con maggior veemenza si spiega: *Ligorius, qui aliquam ex antecedentibus fortasse viderat, eam non assequutus, silentio praeteriit; sed, ut fuit literatorum eimius, hanc ex capite effinxit, ut vicissim crucem eruditis figeret, et nullo simul literario arcano se destitutum ostenderet. . . . Sed quo pluribus munimentis insistere conatur, eo magis fraudem et spurietatem patefacit.* Così pure *de Col. Traian.* C. 8. parlando della iscrizione Gruteriana p. 60, 6. dice, *quam nimis facili, et simplici animo vir magnus admisit, cui inexpertae erant Ligorii, a quo emanavit, praestigiae, nos aperte reiiciendam putamus, tum quia Traiani libertum* M. Ulpium Polemonem *vocandum primis duobus nominibus a patrono assumptis nemo, nisi bardus ille, ignorare potuisset, ut in aliam Fabiorum gentem inferret; ipse enim magnus somniorum coniector Ligorius, qui vigilans quoque semper somnia crevit* cet. E più sotto ragionando de' Cesti: *Confictos igitur a Ligorio tam istos ab Aldo visos, quam hosce alios, quos Hieronymus Mercurialis ex eodem produxit, non suspicor quidem, sed sollennem hominis imposturam satis firmiter animo concipio.* E con la stessa energia dice pure nel *Cap. VI. Inscr. domest.: Quantum autem Ligorio credendum sit, pluribus ostendi*, ne' luoghi di sopra da me citati; *et in hoc eodem imposturae genere tria persimilia fraudis exempla hominis inscitia, et vafritie conficta refert Card. Norisius Ep. Cons. p. 55. quibus et quartum addit p. 89.*

Dello stesso linguaggio si serve ne' luoghi dal Fabbretti citati il mentovato dottissimo Cardinale. All' anno 836. *At norunt eruditi Ligorium Latini sermonis ignarum, uti eiusdem aequalis Ant. Augustinus in* Dialog. *testatur, laboriosissimum quidem*, sed *plerumque fallacem Scriptorem fuisse.* E all' anno 900. *Non possum hac occasione omittere insignem Ligorii imposturam. . . Et insignis Ligorii imposturae, cui familiare fuit non quidem fictas inscriptiones concinnare, quod Latinam linguam ignorabat, sed e Fastis nomina Consulum exscribere, eaque vetustis inscriptionibus apponere.* Ho voluto distesamente riferirvi questi passi, benchè un poco lunghetti, perchè veggiate sopra quali insuperabili testimonianze la mia proposizione sia fondata. Per altro il giudizio del Card. Noris intorno a Ligorio, cioè ch'ei non componesse di pianta le iscrizioni, ma vi apponesse soltanto i consolati, dopo molto esame fatto delle iscrizioni da lui riferite, lo trovo verissimo. Sono esse per lo più un centone; non era egli capace d'inventarle di nuovo; ma prendeva da una antica iscrizione una cosa, da un' altra un' altra, inventava la unione, inventava il luogo, e così cresceva i suoi Tomi. Esempio ne sia quella di Pesaro, che m'ingannò. Abbiamo una vera iscrizione in una base di statua posta dal Collegio de' Fabri a M. Nevio Giusto Edile curule tuttavia sussissente in *Banchi*, e stampata da me n. XXXIX. Che fa Ligorio? Da una iscrizione sacra prende la dedica a Giove Ottimo Massimo. Dalla nostra il nome di M. Nevio, al quale aggiugne di suo un secondo cognome di *Verissimo.* Da altre iscrizioni prende la Prefettura de' Fabri, il Patronato de' Collegj de' Centonarj e Dendrofori, e gliel' appiccica, e così crea una iscrizione che a Pesaro mai non fu, e che ora di nuovo solennemente ripudio.

Ma attenghiamoci pure al più moderato sentimento di tutti in proposito di Ligorio, cioè a quello del Muratori. *Attamen*, dic' egli, *erga Ligorium ita compositus sum, ut monumenta ex eo delibata damnanda non censeam eo tantum titulo, quod Ligoriana sint* (il che per dirlo qui di passaggio niuno ha mai preteso, e sarebbe bene strano che un uomo, che cento, e più volumi, come si è detto, compilò di Antichità, lo avesse fatto di sole cose false, senza inserirvi le vere, ch' erano a tutti note, e che avrebbon fatte alle altre coperta; le quali cose vere saranno anzi state molte e pregiabilissime, e da poterne fare quell' uso, che lo Spanhemio motivò) *sed tum solum,*

quum iustae aliae causae censorio ingenio sese offerunt. Secundo, ad me quod attinet, quandoquidem minime inconcussam Ligorii fidem, atque integritatem quidam egregii viri iam deprehenderunt, ita procedendum puto, ut satis in posterum futura non sit nobis ratio, et caussa aliquid novi, et peregrini statuendi, quoties id ex illius unius auctoritate pendet, nullumque aliud adminiculum accedit ex minime dubiis scriptoribus et monumentis. Attenendoci dunque a questo sentimento del Muratori, come a regola certa, pare che con tutta ragione debba la iscrizione, di cui si tratta, rigettarsi come falsa e suppositizia. Abbiam già veduto, che la medesima *ex illius unius auctoritate pendet;* farò ora vedere che *iustae aliae caussae censorio ingenio sese offerunt.*

Si osservi in primo luogo, che quando l'iscrizione fu in Roma *efficta*, si diè parte al Rossi, ch'era stata quella ivi *effossa.* Non sarebbe caduto il valentuomo in errore, se gli fosse sato detto, che in Ravenna v'era tale iscrizione. Sapeva ben egli quali iscrizioni v'erano in quella città, e quali v'erano state, nè, come io fui, sarebbe stato egli così dolce per vedere che ad altri fosse nota un' antica iscrizione esistente in Ravenna, e non a lui, che ivi si trovava, e che tante ricerche a tal fine avea fatte. Ma ne' suoi libri poi Ligorio la pose *Ravennae*, come porta la stampa del Gudio. Forse che al Rossi non fu neppur comunicata tutta intera; poichè dalle sigle L. D. D. D. avrebbe egli compreso tosto, che dovea essere stata quella iscrizione posta in un luogo pubblico di qualche colonia o municipio, e non in Roma. Ma passiamo avanti.

Suppone il Rossi con l'autorità di questa iscrizione, che il Pineto, ossia la selva *ad usum classis a Romanis sata* da L. Antidio Feroce a Nettuno, e ad Iside fosse stata consecrata. Ma non può darsi assurdo maggiore. Piantare e mantenere una selva ad uso di un' armata navale, e consecrarla e ridurla a luco sacro, sono proposizioni affatto contraddittorie. L'uso di un' armata navale, richiedeva un continuo atterramento d'alberi per risarcire i logori vascelli, e per costruirne de' nuovi. Il luco sacro poneva gli alberi in uno stato tale di religione, che senza sacrilegio non poteva recidersene una fronda; a segno tale, che se fosse stato necessario tagliarne un sol ramo, o perchè impedisse le funzioni, che nel luco sacro dovean farsi, o perchè forse stato dal fulmine percosso, o per vecchiaja caduto, o per qualunque altra ragione, non poteva ciò farsi senza l'unione di preghiere, e di sagrifizj. Anzi era tanto scrupulosa in questo la gentilità, che se dentro il luco dovea solo portarsi il ferro, conveniva espiare questa azione ancora con altri sagrifizj, e nel portare il ferro dentro il luco, e nell' asportarlo fuori, come apparisce dai frammenti de' Fratelli Arvali: IN LVCO DEAE DIAE PIACVLVM FACTVM PER CALATOREM ET PVBLICOS EIVS SACERDOTI OB FERRVM INLATVM IN AEDEM SCRIPTVRAE CAVSSA PORCAM ET AGNAM OPIMAM, e pochi giorni dopo si ripete simil funzione OB FERRVM DE AEDE ELATVM. Veggasi la prima tavola degli Atti di quel Collegio presso Monsig. del Torre *de Antiquit. Antii.* Di questa religione diffusamente ho trattato nel Cap. 1. *de Luco sacro veterum Pisaurensium.* Or ciò supposto, quale uso avrebbe dopo la consecrazione potuto far più la classe Ravennate del suo Pineto? seppure non volessimo credere così empj quegli antichi, che ogni religione postergassero, nè temessero che le navi di que' sacrilegni costrutte dovessero poi infradiciare, come accadde di quelle, delle quali si parla nel passo recato da Suida in v. Ἄλσος: *Naves, quas compegerant ex Olympiacis lucis, et loco qui Iovi comas frondesque sacras ferebat, computruerunt.*

Ma vaglia il vero; ciò che scrisse il Rossi, nol dice espressamente l'iscrizione, e potrebbe sostenersi, che L. Antidio quella sola ara, in cui leggevasi l'iscrizione, in

qualche luogo pubblico consecrasse a Nettuno, e ad Iside, Deità adorate nel luco della classe Ravennate. Ma non perciò rimarrebbe la cosa senza gravi intoppi. Converrebbe supporre un luco diverso e separato dalla pineta, appartenente però anch' esso alla classe Ravennate. Converrebbe supporre, che come la pineta fu piantata *in usum classis* per risarcire, e rifare le navi, così ancora fosse stato piantato questo luco *in usum classis*, perchè i classiarj potessero esercitarvi le funzioni della loro religione verso quelle Deità. Ma se la classe Ravennate fu istituita da Augusto, quando ancora si fosse voluto preparare ai soldati di quella, ove senza andare ai tempj della città, avesser potuto attendere ai sagrifizj, si sarebbe fabbricato qualche altro tempio, e non mai si sarebbe piantato e consecrato un luco. I luchi sono di troppo più antica data, e a' tempi di Augusto tanto era lontano, che si pensasse a consecrarne de' nuovi, che anzi si lasciavano abbandonati affatto gli antichi, e già consecrati, siccome Properzio, che a que' giorni vivea, ampiamente attesta *Lib.* 3. *El.* 13. *At nunc desertis cessant altaria lucis.* Intoppo ancor maggiore s' incontrerebbe nello spiegare la supposta qualificazione di quelle Deità adorate nel luco della classe Ravennate. Non è certamente nuovo nelle antiche iscrizioni il vedere dato qualche volta ai Numi l'aggiunto del luogo, ove quelle ricevevan culto. Abbiamo, a cagion d'esempio, Giove *Capitolino*, Venere *Ericina*, le Fortune *Antiati.* Ma qual sintassi mai è quella che si usa nella nostra iscrizione? *Neptuno et Isidi in Luco* ovvero *in Lucis* (che sarebbe anco peggio) *Classis Ravennatis.* Non sarebbe però impossibile lo spiegar questo mistero. Potrà forse esser falso, ma non sarà mai temerario il giudizio, che Ligorio avendo veduto forse in qualche Calendario antico, come quello che abbiamo in Grutero p. 134. SALVTI IN COLLE QVIRINALI HERCVLI MAGNO CVSTODI IN CIRCO FLAMINIO, DIANAE IN AVENTINO ecc. di là improntasse la frase, sostituendo il luco della classe Ravennate al colle Quirinale, al circo Flaminio, all' Aventino, senza badare (il che non è da far caso in chi sia *Latini sermonis ignarus*) ch' era necessario indicare in quei Calendarj il luogo, ove doveano farsi a quelle Deità in quel tal giorno i sagrifizj, e che nella sua iscrizione rimaneva un tale aggiunto fuor di luogo, e nulla significante.

Innoltre ad Iside si dà il titolo di *Madre degli Dei.* Il nostro Pincio non dubitando della legittimità della iscrizione, eruditamente illustrò gli attributi di Cibele e conchiuse ch' era questa *pro Iside* da' Ravennati ricevuta; con che forse intese di dire, ch' era una sola Deità riputata. So che in una greca iscrizione dell' isola di Chio presso il Muratori p. 75, 1. si legge *ΣΗ ΔΕ ΜΑΚΑΙΡΑ ΘΕΑ ΜΗΤΗΡ ΠΟΛΥΩΝΥΜΟΣ ΙΣΙΣ.* So che Appuleio Lib. XI. *Metam.* così fa parlare Iside stessa: *Me primigenii Phryges Pessinuntiam Deûm matrem nominant.* Contuttociò lasciando da parte ciò che poteva fare un Greco, e Dio sa di quale età, ciò che pensarono que' filosofi gentili, che tutte le deità ad una sola ridur volevano, il che non seguì certamente ne' tempi d' Augusto, o a lui vicini, ma solamente dopo che la forza della religion Cristiana obbligò i Pagani a metter fuori una simile teologia, come sulla scorta del Bonaroti avvertii nella lettera premessa alla traduzione del Bourguet, e più ampiamente osservò il nostro Passeri *Lucer. fictil. Tom. I. N.* 1., chi potrà mai credere, che un Romano, e Romano de' più antichi tempi, e Romano in carica, confondesse Iside con Cibele, ed a quella vilipesa, e più volte dalle leggi proscritta Divinità volesse appropriare un attributo, che a questa conveniva, il culto della quale fu a Roma, ne' più severi tempi, e nel maggior bisogno della Repubblica così solennemente abbracciato.

Ma l'impiccio maggiore sta nelle cariche; non già perchè sia prima di tutte annoverata la Prefettura della classe Ravennate contro la costante regola, che le cariche maggiori si notano sempre in ultimo luogo, poichè osservo che le militari si fanno per lo

più precedere alle civili; ma perchè niun altro militare impiego prima della Prefettura della classe Ravennate vien ricordato. Contuttociò non facciasi di questo caso alcuno; siano pure stati ommessi gli altri gradi militari da L. Antidio sostenuti; ovvero sia stato pur egli rivestito a dirittura, e come diciam noi, di posta di quella considerabil Prefettura, e venghiamo al Patronato COLLEG. FABR. NAVT. Abbiamo il collegio de' Fabbri del municipio Ravennate, celebre per molte altre iscrizioni, e per una principalmente di cui più sotto farò parola. Anco i Barcaruoli in altri luoghi istituirono un collegio *Nautarum*, come può vedersi specialmente nel Muratori p. DXXVI. Ma o due erano i collegj di Ravenna, de' quali fu patrono L. Antidio, o uno solo. Se due, doveva dirsi *patronus* COLLEG. FABR. ET. NAVT. Se uno solo, poteva ben esservi in Ravenna il collegio de' Fabbri navali diverso da quello de' Fabbri ferrari poco dopo ricordato, come v'era in Ostia, e anco in Pesaro, se non m'inganna una mia conghiettura, di cui altrove ho parlato, ma doveva dirsi FABR. NAVAL. e non FABR. NAVT, non potendo passare per aggettivo un sostantivo. Nè gioverebbe per rimuovere la difficoltà il leggere NAVT*icorum*, imperciocchè un tale aggettivo nè corrisponderebbe nel caso all' indole della Latina sintassi, nè vedesi usato mai in tutta la Lapidaria.

Uno più delicato di me troverebbe forse che ridire su quel PRAEF. COLL. FABR. FERRAR. Quanto ragionevole gli sembrerebbe, che il Prefetto della classe Ravennate accettasse il patronato di due collegj di artieri, non in quel senso, in cui ne' secoli posteriori furon detti patroni dei pistori, dei suarj, dei caudicarj, i capi delle botteghe di quell' arte, come ben dimostra il Gotofredo alla l. 7. del *Cod. Theod. de pistoribus*, ma nel senso primigenio di protettore del corpo: altrettanto inverisimile gli potrebbe parere, che assumesse quello la Prefettura di un altro collegio di artieri, destinato al servigio, o della classe, o della città di Ravenna; giacchè dal corpo de' medesimi artieri scegliere naturalmente dovevasi il loro prefetto. Io però, quantunque giudichi, che le iscrizioni, che portarsi potessero per sostenere, che anco personaggi in grandi uffizj costituiti accettassero le Prefetture dei collegj di artisti, provengano da fonte egualmente sospetto, e soggiacciano a non minori difficoltà della iscrizione di L. Antidio, di cui trattiamo, contuttociò non farò sopra questo motivo gran fondamento, potendo benissimo anco ufficiali di prima sfera, o per favorire quelle arti, o per qualunque altro politico riflesso, avere usata la condiscendenza di lasciarsi ascrivere a quei corpi, e di assumerne come uno degli altri corporati la Prefettura, in quella guisa che i primi lumi dell' Impero Romano, e fin gl' imperatori medesimi sostennero le magistrature municipali, come può vedersi presso Ottone *de Aedilib. Colon.* C. 3., ma non posso a meno di non avvertire la difficoltà, che trovo nel seguente uffizio QVINQ. II.

È noto che oltre i Quinquennali delle città, dei quali tanto ampiamente parlai ne' *Marmi Pesaresi* n. 28., v'erano i Quinquennali de' Collegj ancora. Di questi eruditissimamente trattò il Gotofredo nel dotto suo commentario alla citata l. 7. *Cod. Theod. de pistorib.* Ma di qual sorta di Quinquennali dovrem noi credere in vigore di questa iscrizione il supposto L. Antidio? Forse del collegio medesimo de' Fabbri ferrari? Ma in tal caso sarebbe stato segnato nel marmo PRAEF. ET. QVINQ. II. COLL. FABR. FERRAR. come nel Grutero p. 473, 8. PATRONO ET QQ. del corpo dei marmorarj: oppure sarebbe stato aggiunto un *eiusdem corporis*, come nel medesimo Grutero p. 391, 1. PATRONO CORPORIS PISCATORVM ET VRINATORVM. QQ. III. EIVSDEM CORPORIS; e non mai come da Ligorio si rappresenta. Converrebbe pertanto supporre che fosse stato L. Antidio Quinquennale del municipio Ravennate; ma questo medesimo sarebbe stato indicato nel marmo, e con un par di lettere al più tutto si sarebbe posto in chiaro. Così veggiamo nella nitidissima iscrizione

di M. Apicio pubblicata al n. 21. *Vet. Monum. ad Class. Ravenn.* con le note di quel dotto Soggetto, che al presente orna la mitra di Classe, passandosi dagli uffizj militari alle dignità municipali si dice PATRONO. MVN. RAV. Così parimente nelle due esistenti nel Museo arcivescovile di Ravenna, pubblicate dal nostro Pincio nella di sopra lodata dissertazione *de Numm. Rav.* quantunque non si trattasse di registrare che puri onori municipali, si legge nondimeno VI. VIRO M. R. e DEC. M. R. Così nella iscrizion Gruteriana p. 460, 3. COLL. FABR. M. R., e così finalmente nella iscrizion di L. Vettio pubblicata già dal Grutero p. 486, 7. il sommo onore del medesimo municipio, siccome mi lusingo aver dimostrato nella nota 114. ai *Novi frammenti di Ciriaco Anconitano* in questo medesimo anno qui pubblicati, vien segnato IIII VIR. AED. POT. ET. MAG. MVN. RAVEN.

E tanto più necessario era apporre in questa iscrizione qualche aggiunto, che togliesse la confusione, quantochè trattandosi di un Prefetto della classe, che naturalmente non era Ravennate, vedendosi ascritto alla tribù Palatina, e non alla Camilia, nella quale i Ravennati si annoveravano, ed essendo alieni affatto dal di lui impiego gli onori municipali, non si vede cosa alcuna, che prepari a intender questi. In somma il notare questa quinquennalità così assolutamente, sarebbe stato un preparare ai posteri un nodo da non potersi facilmente sciogliere, il che era ben lontano dal costume degli antichi, in Ligorio fu un effetto appunto del solito suo costume di accozzare insieme cose diverse, senza intendere la contraddizione delle medesime.

Le sigle stesse L. D. D. D. sarebbono un nuovo indizio di falsità, qualora si volesse supporre, che l'iscrizione, o sia l'ara, in cui fu quella scolpita, fosse stata posta nella Pineta. Era certamente necessario ottenere dal corpo pubblico la permissione di poter esporre cosa consecrata in luogo pubblico. Quindi avendo una Licinia Vergine Vestale consecrata *aram et aediculam, et pulvinar sub saxo puro in loco publico,* poichè questo era seguito *iniussu populi*, ordinò il senato, come narra Cicerone *pro domo sua* C. 53. che il Pretore operasse, *ne id sacrum esset, et ut si quae essent incisae, aut inscriptae literae, tollerentur.* Veggiamo perciò in alcune iscrizioni sacre notata per tal ragione la detta permissione col L. D. D. D., ma siccome la Pineta destinata ad uso della classe Ravennate, e qualunque altra cosa alla medesima classe appartenente, non poteva dipendere dall' ordine dei Decurioni di Ravenna, ma dall' Imperadore, così il luogo da collocarvi l'ara consecrata a Nettuno non doveva chiedersi al corpo pubblico di Ravenna, ma a Cesare; nè doveva in conseguenza notarsi *Locus datus decreto Decurionum*, ma bensì *ex indulgentia Augusti*, come notasi nella celebre iscrizione di Assisi presso il Grutero p. 21. IOVI PAGANICO SACRVM EX INDVLGENTIA DOMINORVM. Quaesta difficoltà però rimarrebbe di niuna forza, quando si volesse, che l'ara non nella Pineta, o in luogo dalla classe dipendente, ma in qualche luogo pubblico di Ravenna fosse stata collocata.

Poco mi estendo sull' ultima riga, sì perchè le poche lettere, che di essa rimangono, non lasciano formare alcun sicuro giudizio, sì perchè potrebbe dire alcuno, che quella nulla ha che fare con l'iscrizione, la quale resta terminata colle sigle L. D. D. D. noti essendo gli sbagli, che s'incontrano nelle iscrizioni prese da MSS. Per altro anco quelle poche lettere potrebbero dar molto da pensare, quando si volesse, che fossero parte di quella iscrizione. Nel Gudio leggesi . . . . INCOL. DECVR., nell' altra copia pubblicata dal Pincio IN. COLL. DECVR. In qualunque modo però s'incontrano difficoltà. Altro ivi non potrebbe supporsi che la memoria di qualche largizione fatta nella dedicazione di quest' ara *incolis et decurionibus;* ma in tal caso dovevano nominarsi prima i Decurioni, come i più degni, a norma di quanto si osserva in tutte le antiche iscrizioni, che di tali largizioni hanno conservata memoria. Oltredicchè a me non sovviene aver

veduto mai nominati quest' *incolae* *), sennonchè in una iscrizione di M. Accio, che io pubblicai tra le Pesaresi n. XXIX., ma che giudicai falsa. Certamente nelle antiche iscrizioni si uniscono ai Decurioni gli Augustali, la Plebe, e non *incolae*. Nè migliore riuscirebbe la lezione del Pincio. Ordine chiamavasi quello de' Decurioni, e non Collegio, nè si sarebbe anticamente degradato l'amplissimo e splendidissimo Ordine dalla sua dignità col qualificarlo impropriamente con una voce destinata a significar corpi di minor conseguenza. Inutile riuscirebbe per sostenere questa lezione l'osservare, che anco i collegj avevano i suoi decurioni, e quello dei Fabbri di Ravenna in particolare, come costa dalla bella iscrizione di Flavia Salutare, in cui leggesi DECVRIONIB. COLL. FABR. M. R., poichè altra cosa è, che quando i collegj erano così numerosi, che potessero dividersi in decurie, gli onorati di quelle usassero il titolo di Decurioni, altra cosa è, che al corpo pubblico dei Decurioni, cioè al Senato municipale si desse il nome di collegio.

Ma giacchè vi ho parlato di questa iscrizione di Flavia Salutare, mi sia permesso trattenervi altro poco sulla medesima, non già per esporvela, non volendo in ciò preoccupare il nostro dottissimo Zirardini, il quale fornito, com' egli è, di perspicacissimo ingegno, e di profonda erudizione, meglio di ogni altro potrà farlo; ma unicamente per mettervi più in chiaro l'indole di Ligorio. Il vostro Spreti tra le iscrizioni, che a suo tempo esistevano in Ravenna, in fine del suo libro *de amplit. urb. Raven.* annoverò in secondo luogo questa bellissima, e scrisse essere *in porticu aedis beati Petri.* A' tempi del Rossi, che pur stampolla nel primo libro della sua storia era *sub porticu aedis D. Francisci. Id*, dic' egli, *ex iis cognoscitur, quae vetusto sepulcro sunt inscripta, quod olim Dantis tumulo proximum, nunc sub porticu aedis D. Francisci, ubi antea erat, reductum cernimus.* Lo stesso detto aveva il Simeoni nella *Illustraz. degli Epitaffi ecc. Lione* 1558. con le seguenti parole p. 177. *poco discosto dalla sepoltura di Dante io ne vidi un' altra di marmo molto grande, conciò sia che ella è lunga X. piedi, alta IIII. e larga V. con simili parole FLAVIAE L. F. SALVTARI.* Non vi dispiaccia, che io qui vi ripeta la medesima iscrizione, quale leggesi nel Rossi, alla cui lezione credo doversi prestare fede maggiore.

FLAVIAE. Q. F. SALVTARI CONIVGI || RARISSIMAE. L. PVBLICIVS. ITALICVS. DEC. ORN. || ET. SIBI. V. P. HIC. COLL. FABR. M. R. HS XXX. N. VIVVS. DEDIT. EX. QVOR || REDITV. QVODANNIS. DECVRIONIB. COLL. FABR. M. R. IN AEDE. NEPTV || QVAM IPSE EXTRVXIT DIE NEPTVNALIORVM PRAESENTIBVS SPORT. X. **) BINI DIVIDERENTVR || ET DEC. XXVIII. SVAE. X. CENTENI QVINQVAGENI QVODANNIS DARENTVR VT EX EA SVMMA SICVT || SOLITI SVNT ARCAM PVBLICIORVM FLAVIANI ET ITALICI FILIORVM ET ARCAM IN QVA POSITA EST FLAVIA || SALVTARIS VXOR EIVS EXORNENT DE X. XXV. SACRIFICENTQVE EX X. XIIS. ET DE RELIQVIS IBI EPVLENTVR || OB QVAM LIBERALITATEM COLL. FABR. M. R. INTER BENEMERITOS QVODANNIS ROSAS PVBLICIIS SVPRA S. || ET FLAVIE SALVTARI VXORI EIVS MITTENDAS EX X. XXV. SACRIFICIVMQVE FACIVNDVM DE X. XII. S. || PER MAGISTROS DECREVIT.

Or nel Grutero in cui alla p. 460, 3. fu registrata, leggesi nella seconda edizione aggiunta la seguente nota: *Ravennae in templo D. Virginis, in porticu Ecclesiae B. Petri. Cod. Redii, qui aliam plane huic similem, et forte eundem ponit in lapide vetustissimo in ruinis theatri.* Qual fosse quell' altra iscrizione alla sopradetta *plane similis*, che trovavasi nel codice del Redi, lo veggiamo dal Muratori p. 42, 2. Ivi ella si riferisce con questo titolo: *Ravennae in vetustissimo lapide, ex ruinis pontis theatri. E schedis Eminentissimi Passionei, et ex aliis schedis;* e con questa nota del Muratori:

*) Quest' asserzione non è del tutto fondata. Vedasi Maffei *Mus. Ver.* p. 351, 12. *municipes et incolae.* Grut. 410, 1. *Incola Antipolitanus.* Orelli. **) id est, denarii.

Gruterus p. 460, 3. *hanc ipsam exhibet a Smetio acceptam. Sed mirandi locus est, quei tanta diversitas inter istud exemplum, et illud occurrat. Utri maior adhibenda sit fides, difficile statuas. Heic certe plura, quam ibi. In pluribus autem schedis haec inscriptio mihi visa, et non levi dissidio semper inter eas.* Vi piaccia ora di osservare l'iscrizione medesima, che trascrivo dal Muratori.

ACONIAE. Q. F. SALVTARI CONSOR. KARISS. L. FANIVS || V. P. HIC COLL. FABR. M. R. H-S LXX. N. VIVVS. D. EX || QVOR. REDITV QVODANN. DECVRIONIB. COLL. FABR. R. M. || R. IN AEDE NEPT. QVAM IPSA EXSTRVXIT DIE NEPTV || NALIORVM SPORT. X. BINI DIVIDERENTVR. DIE ITEM || SACRATO APVD ELEVSINAM DEO BACCHO QVEM IPSA CO || LVIT SACRATO DEAE CERERI TALASIO QVIRINOQVE ET || DE CXXVIII SVAE X. CENTENI QVINQVAQENI QVOD || ANN. DARENTVR DEO LIBERO MVLSO ET TIRSIS LIBENT || LIBAMENTA. EPVLEN. INDE SICVT SOLITI SVNT. MAVSOL. FANIORVM FANII ET ITALICI FILIOR. ET IN QVO PO||SITA EST ACONIA SALVTARIS VXOR EIVS ROSIS EXOR || NENT DE H-S. XXXV. SACRIFICENT. DE RELIQ. IBI EPVLEN || TVR. OB QVAM LIBERALITATEM. COLL. FAB. M. R. INTER || BENEMERITOS QVODANN. ROSAS FAN. SVPRA. S. ET || ACONIAE. VXORI. INCOMPR. MITTENDAS SACRI || FICIVMQVE FACIVNDVM PER MAGISTROS DECREVIT.

Or non è ella manifesta l'impostura e l'interpolazione? Col cambiare il nome di *Flavia* in *Aconia*, quello di *Publicio* in *Fanio*, la somma di trentamila sesterzj donata in settantamila, si finge una nuova iscrizione. Ma almeno non fosse stato preso il nome di *Aconia*, che è quello appunto che ci addita, donde sia stata accattata parte di quel *plura*, per cui restò in dubbio il Muratori, *utri maior adhibenda sit fides.* Nella p. 309. del Grutero tre iscrizioni si hanno di Fabia Aconia Paullina; nella prima delle quali a n. 2. leggesi SACRATAE APVD ELEVSINAM DEO IACCHO CERERI ET CORAE SACRATAE APVD AEGINAM DEABVS; nella seconda al n. 3. SACRATAE APVD ELEVSINAM DEO BACCHO CERERI ET CORAE SACRATAE APVD LAERNAM DEO LIBERO ET CERERI ET CORAE SACRATE APVD AEGINAM DEABVS; nella terza finalmente al n. 4. SACRATAE DEAE CERERI solamente. Non parlo di queste iscrizioni, delle quali dottamente ragionò il valoroso Canonico de Vita *Antiq. Benev. Diss. II. C.* 2.; ma ecco, se io non m'inganno, donde è stato improntato *Sacrato apud Eleusinam Deo Baccho* cet., ma con una giunta di spropositi, de' quali un solo impostore poteva esser capace, appropriando al giorno ciò che convenir poteva solamente alla persona, mescolando mal a proposito *Quirino* con *Bacco* e *Cerere*, e formando perfino una divinità particolare da una pura acclamazione, qual fu *Talassio;* che perciò scrisse Livio *Lib. I. C.* 19. *inde nuptialem hanc vocem sacram*, e Plutarco in *Pompeio: nuptiale illud verbum;* ma quel che è più mirabile facendo ordinare una libazione di mulso e di tirsi, che dovesse poi servir di epulo ai Collegiati; con che si fa bastantemente intendere che l'autore di quella iscrizione era non solo *Latini sermonis ignarus* riguardo la sintassi del verbo *libo*, ma che neppur sapeva, che cosa significasse quel verbo, nè che cosa fossero i tirsi. Vi stupirete, Socj eruditissimi, come un ammasso di così manifeste bestialità potesse imporre al gran Muratori*), onde non solamente lo ammettesse egli nel suo Tesoro, ma s'inducesse pur anco a scrivere che *utri maior adhibenda sit fides, difficile statuas.* Ma io intanto non lascerò di scoprirvi l'architetto di questa impostura. Egli si fu il Ligorio; da lui è venuta in tutti que' MSS., che vide il Muratori; e da lui è passata peranco in un MS., di cui feci anni sono acquisto, ed è

*) Ma più ancora è da stupirsi, che nè il Cannegietero, nè l'Hagenbuchio, nè finalmente il Saxio si accorgessero punto d'una frode così manifesta e pressochè puerile. Orelli.

quello appunto, che col nome di Tomo II. delle schede Carpinee vien citato dal Fabretti *Diss. II. de Aqu. et Aquae duct.* nel quale ella trovasi alla p. 23. a t. con questo titolo *Ravennae in ruinis. Palatii;* e con qualche variazione, a cagion d'esempio FLAVIVS in vece di FANIVS. Questo MS. per dirlo qui di passaggio, ricchissimo di superbi disegni a due lapis è contemporaneo a Ligorio, di cui l'Autore avea somma stima, come si conosce alla p. 55., ove si porta il disegno di un busto attribuito ad Orazio Coclite con questa nota: *Horatii Coclitis effigies a quo cet. Romae apud Antonium Coccum archiepiscopum Corcyrensem. Coniecturae sunt illius, et non alterius esse, et quod ex marmore Tiburtino exsistat, et quod Cocles sit, et quod iudicium Pyrrhi Ligorii viri acerrimi iudicis antiquitatis constans huic sententiae subscribat.* Ed affinchè vediate, che ho fortissima ragione di ciò asserire, osservate, vi prego, l'indice del Gudio al *Cap.* 23. ivi troverete *Aconia Q. F. Salutaris V. L. Fanius V. P.* Se tutto quell'indice fosse stato impresso, vedreste, che sotto il nome di *L. Fanius* sarebbe stata data per correzione del Grutero questa iscrizione tratta dal Ligorio, come è stata poi dal Muratori pubblicata.

Ma non è questo il solo torto, che abbia fatto all' inclita Patria vostra il Ligorio con le sue imposture. Impostura sua credo io pur anco l'iscrizione dedicata a *Diana Vincitrice* Gud. p. 28, 9., in cui s'impasticcia un liberto con un ingenuo, e si adatta (chi saprebbe dire a qual dei due?) il titolo MAGISTR. CLASS. RAVEN. confondendo i maestri delle navi col prefetto della classe. Così pur l'altra dedicata a *Plutone Edeisio,* giacchè Ligorio dispensava a larga mano nuovi e non più uditi cognomi a tutte le Deità, Gud. p. 60, 5., nella quale comparisce un PRAEFECTVS ET MENSOR OPER. PVBLIC. CLASS. RAVEN. Così parimente quella di M. Percennio Gud. p. 335, 4., la quale anco col titolo *extra Formias* mostra quella stravaganza, che fu già dallo Spanemio notata per constrassegno di fallacia, poichè a' tempi di Ligorio dell' antica Formia non sussistevano più, che pochi, e dubbj, anzi controversi vestigj, ma più la mostra con l'uffizio di PRAEF. VEHICVL. CLASS. RAVEN. Così per ultimo quella di Sp. Gavio, che ha anch' essa il vago titolo *in via Flaminia.* Gud. p. 159, 7. e ci mostra con istrano accoppiamento PRAEF. CLASS. RAVEN. COHOR. PRIMAE. SPECVL. Sebbene assai più generoso di speculatori fu Ligorio con la classe di Miseno, alla quale diè per lo meno sei coorti di speculatori, producendo Gud. p. 184, 3. un centurione COH. VI. SPECVLAT. CLASS. MISEN., con che fece abbondantemente vedere, ch' egli non sapeva che cosa fossero nè le coorti, nè gli speculatori, nè le classi pretorie di Ravenna e Miseno. Le quali iscrizioni però, benchè portino contrassegni così palpabili, ed evidenti di falsità, furono nondimeno dal Gori lietamente ricevute e ristampate nel Tomo III. *Inscr. Etrur. urbium* p. 88. 90. 91. e 93.

Ma tornando dopo lunga digressione all' iscrizione di L. Antidio, io credo, Socj eruditissimi, che pesate tutte le cose da me esposte, troverete in essa tante di quelle giuste cause, che richiedeva il Muratori per sospettar giustamente di una iscrizion Ligoriana, che non dubito, che non siate anche voi per collocar questa nel numero delle più putide imposture, le quali deturpano, e rendon sempre più difficile lo studio dell' antichità. Per altro per quello risguarda le memorie della classe Ravennate, se piccola perdita è lo scarto di tutte le merci Ligoriane, grande è l'acquisto, che faceste con lo scoprimento delle superbe iscrizioni anni sono dissotterrati a Classe di fuori, e così dottamente illustrate, e maggiore sarà ancor quello che farete in appresso, se si continueranno gl'incominciati scavi, come tutto il mondo erudito ardentemente desidera *).

---

*) Alle imposture Ravennati del Ligorio conviene aggiungere anco la seguente iscrizione, tutta gemella di quella di L. Antidio: IOVI OPTIMO MAXIMO || DOLICHENO SACRVM || C. CERANIVS.

LOCKE (*Ioannes*) v. VIVES *Lud.*

LOCRENSES Inscriptiones. v. Mur. 1817, 11, 7.

LOLLIVS (*Albertus*) v. Murat. 44, 8. 1804, 1.

LVCIVS (*Ioannes*) In *Inscriptt. Dalmaticis* Venetiis 1673. 8. (recusis in *Erhardi Reusch altem und neuem Staat des Königreichs Dalmatien. Nürnberg* 1718. T. 2. p. 496.) saepe suam nobis incuriam prodidit." Mur. 691, 7. 709, 8. 824, 1. 58, 1. 1811, 4. (spur.) — Idem prorsus observavi in *Appendice librorum* eiusdem LVCII *de regno Dalmatiae et Croatiae* v. *Belii Scriptt. rer. Hungaric.* T. 3. p. 471. — LVCIVM saepe nominat *Zacharia* in *Marm. Salonit.*, ita tamen, ut aliis potius nisus, ipse LVCII libellum evolvisse non videatur. cfr. Spon *Misc.* p. 181. et *Marm. Salon.* p. XXV.

LVPIENSES *Inscriptiones* plus quam suspectae fidei esse recte monuit, earum aliquot e *Donio p.* 187. N. 101. 102. dans *Muratorius* 1055, 4. 5. cfr. eundem 1113, 5. 1120, 1. 1805, 2. LVPIIS (*Lecce*) igitur, Calabriae oppido, impostor aliquis habitans plures eiusmodi confinxit.

MACCIVS (*Sebastianus*) v. *Reines.* Praef. p. 3. *Burmann. Praef. ad Grut.* p. 4. *Hessel Praef. ad Gud.* p. 36. et 61. Ind. Gud. 23. p. LXXXIV. Murat. 1811, 1. „Hanc a *Seb.* MACCIO confictam sincerissime fatetur Cl. V. *Hannibal de Abbatibus Oliverius*, ut L. Accium Tragicum, Pisaurensem civem fuisse venditaret."

MAFFEIVS (*Scipio*) Utilissima sane est ad ingenium acuendum, multasque obscuriores saepe fraudes detegendas eius *Ars critica lapidaria.* Sed a tumultuaria eius et iniquiore censura permultos lapides iam vindicarunt *Zacharia*, *del Signore*, *Marinius* et *Vermigliolius*, idemque nos frequenter per totum hunc librum fecimus, etsi omnes, quorum fides ab eo praecipitanter impugnata est, data opera defendere nostri officii minime duximus. Nam ut in quarta circiter parte eorum, quos in suspicionem vocat, verum fortasse viderit, longe tamen plurimi manent inconcussi, ut viderunt iam imperfecti operis editor *Seb. Donatus* et *Klotzius* in *Actis litterar.* Vol. 4. p. 405. egregie ea de re disputans. „Modum, inquit, omnem excessisse, nec sat observasse quaedam videtur, quae antiquorum monimentorum interpreti observanda esse censemus. Primum enim, quis negare audeat fuisse etiam Romae multos, qui affectationem frigidam et puerilem generosae et simplici orationi praeferrent, affectatique huius nitoris documenta lapidibus insculperent? — Estne vero credibile, eiusmodi, quorum corruptum erat de eloquentia iudicium, homines in monimentis alia oratione usos fuisse, quam in sermone, in scriptis adamarent? Quare non omnes titulos, licet alienos ab antiqua simplicitate et recto orationis generi adversos, ideo reiiciendos puto. Deinde constat multis exemplis, quae ab auctoribus titulorum recte et bene dicta scriptaque essent, depravata fuisse a lapicidis, sive ob imperitiam, sive ob nimiam festinationem, sive alias ob causas. Denique quot antiqua monimenta non accurate satis descripta sunt a viris eruditis! Quotidie videmus, ab iis, qui ipsos lapides inspiciunt et examinant, emendari non paucos errores, qui antea titulos eorum culpa, qui illos ediderunt, obsidebant. Quae quum ita sint, in reiiciendis antiquis titulis admodum caute circumspecteque nos versari debere arbitror, nec reiicienda esse omnia monimenta, quae consuetudini, quae usui loquendi, quae regulis nostris, collectis ex plurimis exemplis, adversentur, quum titulus, licet sit vitiosus, tamen antiquus esse possit. Quare nec mihi MAFFEII ratio, quamvis magnam ingenii vim doctrinaeque copiam ostendat, probatur, qua mihi omnis

---

C. F. CALLYSTVS || PRAEFECTVS CLASS. RAVENN. || PRAEFECTVS COLLEG. DENDR || ET CENTONAR. IIII VIR || QVINQVEN. — Ravennae. *Gudius ex Ligorio.* Gud. 3, 5? — Ravennae. *Misit P. D. Petrus Paulus Ginanni, Prior Benedictinus.* Mur. 10, 1. Orelli.

titulorum fides antiquorum labefactari et everti videtur." — — „Me vero experientia docuit, caute procedendum, ubi de antiquis saxis agitur; facile namque est suppositionis notam appingere documentis, quae tamen falsa non sunt." Ita rectissimo iudicio usus *Lupus* in *Epitaphio S. Severae*. pag. 19. — Videlicet praeter ea, quae notata sunt a *Klotzio*, in hoc quoque peccasse videtur MAFFEIVS, cuius reliqua merita immortalia nemo me libentius agnoscit, quod sicubi insoliti aliquid non solum in sermonis forma, sed etiam in nominibus propriis, in honoribus et publicis et municipalibus, in officiis minoribus ac servilibus, in muneribus militaribus, in rebus tandem sacris et Deorum maxime municipalium commemoratione occurreret, ille nimis leviter statim de talibus subdubitaret, vel ea prorsus reiiceret: neque, dum fallaci nimis arbitrio cuncta ad Italicorum fere amussim exigit, satis attendit ad eam quoque perpetuam diversitatem, quae inter variorum populorum Romanae ditioni subiectorum titulos intercedit. Quod vero *Klotzius* verissime monet de sermonis affectatione in saxis quam plurimis ac tumore, diuturno usu edoctus hoc observasse mihi videor, idem plane de inscriptionibus valere, quod *Cramerus*, peracuti vir ingenii et doctissimus, variis exemplis demonstravit in ICtorum, legum et constitutionum stilo serioris potissimum aetatis „ampullas et sesquipedalia verba" captante, ac propter ipsam loquacitatem inanem saepe obscuriore. (v. *Savigny Zeitschrift für Rechtswissenschaft* T. 2. p. 289.) Similibus enim quam maxime gaudent, quae quarto seculo exeunte et quinto incisae sunt inscriptiones, turgidis formulis refertae ac verbosae; decrescit deinde tumor paullatim inde retro a Septimio Severo, maiore etiam simplicitate se commendant praecedentium imperatorum, magistratuum et privatorum hominum tituli, simplicissima denique sunt Augusteae aetatis et temporum veteris rei publicae monumenta.

MAITTAIRE (*Michaël*) „Ad suas Observationes usus est tribus Oxoniensis editionis exemplis, ad quae *Thomas Smithus*, *Io. Pearsonus*, et *Gul. Stratford* quaedam adscripsere. In his igitur observationibus diligenter notat MAITTAIRIVS diversam lectionem non modo editorum diversorum, sed etiam singulorum, a se ipsis aliquando dissidentium. Quid ipsum impediverit, quo minus ad ipsa autographa lapidea exigeret id genus varietates, neque ipse commemorat, neque nostrum est divinare." cet. *Act. Erud. Lips.* 1734. p. 51. — Ad autographa MAITTAIRIVS cur non exegerit editionem suam, facile est divinare; quia Londini iam senex illam et molitus est, et absolvit, procul ab autographis Oxonii conspiciendis. — HAGENB.

MALVASIA (*Carolus Caesar*) In eius *Marmoribus Felsineis* spuria quaedam reperiuntur. v. *Maffeii* A. C. L. p. 216. et 471. Eidem MALVASIAE sincera videbatur famosissima illa *Aelia Laelia Crispis* [*non nata resurgens Bonon.* 1683. fol.] singulari libro ab eo illustrata. Ea vero sic habet, ne alibi cum temporis dispendio tibi sit quaerenda: *D. M.* ‖ *Aelia Laelia Crispis* ‖ *Nec vir nec mulier nec androgyna* ‖ *Nec puella nec iuvenis nec anus* ‖ *Nec casta nec meretrix nec pudica* ‖ *Sed omnia* ‖ *Sublata* ‖ *Neque fame neque ferro neque veneno* ‖ *Sed omnibus* ‖ *Nec coelo nec aquis nec terris* ‖ *Sed ubique iacet* ‖ *Lucius Agatho Priscius* ‖ *Nec maritus nec amator nec necessarius* ‖ *Neque moerens neque gaudens neque flens* ‖ *Hanc* ‖ *Nec molem nec pyramidem nec sepulcrum* ‖ *Sed omnia* ‖ *Scit et nescit cui posuerit.* ‖ — Bononiae. — Ipse MALVASIA XLIII. Viros doctos recenset, qui in his nugis extricandis interpretandisque oleum et operam perdiderant, quibus post eum successere alii non minus stulti. Cfr. MAFFEII A. C. L. p. 472.

MARCANOVAE (*Ioannis*) schedae passim impugnantur a *Maffeio* v. c. A. C. L. p. 328. 329. et notante *Tiraboschio Storia della lett. Ital.* T. 6. P. 1. p. 307. longe plura ex aliorum apographis, quam ex ipsis lapidibus videtur transcripsisse.

MARTÈNE (*Edmundus*) et DURAND (*Ursinus*) *Voyage littéraire de deux Re-*

ligieux Benédictins etc. Paris 1717. 1724. 2 Vol. 4. — „*Les auteurs du Voyage littéraire* etc. *ont donné les inscriptions, par eux rapportées pour la plûpart sur des copies très-infidèles, et la précipitation de leurs recherches ne leur a pas permis d'être plus exacts.*" *Histoire de l'Acad. des Inscript.* Vol 4. p. 366. Ed. Batav. v. *Maffeii* Ant. Gall. sel. p. 55. Mus. Ver. p. 414. 415. — HAGENB.

MARTINIVS (*Iosephus*) De eius *Theatro Basilicae Pisanae* v. *Zacharia* in *Gor. Symb.* T. 4. p. 181. Parum diligentem lapidum exscriptorem, malumque interpretem esse indicat idem *Zachar.* in *Gor. Symb.* T. 4. p. 172. — HAGENB.

MARTIOLVS (*Sanctius*) Antiquas schedas Spoletinas *Sanctii* MARTIOLI scriptas a. 1578. se ad manus habuisse dicit *Murat. Praef.* p. 3. et p. 319. Quaedam tamen saxa Auximi posita ex schedis SANCTII potius Hispaniensia videri, vide monitum a Mur. ad 1672, 10. 1650, 3. 1744, 1. Item confer Mur. 15, 7. 320, 1. 571, 4. 1047, 1. 1482, 16. — HAGENB.

MARZARIVS (*Iacobus*) In libro *Storia di Vicenza.* Vic. 1604. 4. titulos habet manifesto fictitios. v. Grut. 1015, 8. Mur. 39, 4. Saxii *Miss.* 2. p. 189.

MATTHAEIVS (*Dominicus Barnabas*) „Maiorem diligentiam desiderassem in MATTHAEIO, qui nobis *monumenta Tusculana* dedit." Mur. 1555, 2. cfr. 1098, 2. 1815, 2. (spur.) Spuria est etiam Mur. 112, 2. e Matthaeii libro de antiquo Tusculo petita.

MAZELLA (*Scipio*) „Si licet promere animi mentem, *Scipio* iste MAZELLA Puteolis marmora exstare voluit, quae nunquam ibi." Grut. in Add. ad 19, 7. Sic spurium videtur etiam Grut. 950, 6. ex eiusdem MAZELLAE *Antiquitt. Puteolanis. Neap.* 1591. 8. prolatum. — HAGENB.

MAZOCHIVS (*Iacobus*) Eius *Epigrammata antiquae Vrbis. Romae* 1521. referta sunt erroribus typographicis, ad calcem tamen libri ex parte correctis. Quae ipse marmora non vidit, saepe sunt suspecta: nec tamen inscriptiones ultro finxisse videtur, sed commenticias quasdam ab aliis sibi oblatas nimis credule recepisse. Romae item ponit saxa multa, quae Romae nunquam fuerunt, sed alibi. v. *Gud.* ad Grut. 690, 1. Grut. 757, 6. Maxima et MAZOCHII et APIANI utilitas hodie ea in re continetur, quod sicubi suspecti aliquid nobis occurrit, in illis iam reperiendum, id saltem certo scimus, talia nec a Pighio, nec Panvinio, nec Ursino, neque, id quod omnium longe est gravissimum, a Ligorio, (qui floruit inde ab a. 1550 usque ad 1593) esse conficta; etsi antiquiores etiam fuerunt falsarii. Sic, ut uno defungar exemplo, e Ligorio dat Mur. 521, 3. titulum, quem bis exhibet MAZOCHIVS 90, 1. et 140, 1. v. THAMYRAS. Ceterum potius quam MAZOCHIO, qui typographus dumtaxat erat, non vero antiquarius, librum istum tribuit *Andreae* FVLVIO Marinius *Atti* 2. p. 367.; alii *Angelo Coloccio*; MAZOCHIO ipsi vindicat Serassius ap. Tiraboschi *Stor. let.* T. 10. p. 377.

MERCATOR (*Arnoldus*) in quibusdam suspectus est *Maffeio* A. C. L. p. 271.

METELLVS (*Ioannes Matalius*) Ex eius schedis spuria dedit Grut. *Spur.* 6, 9.

MODIVS (*Franciscus*) suspectus *Maffeio* A. C. L. p. 280.

MONTFAVCON (*Bernardus de*) Haud raro vitiis inquinatas dedit inscriptiones, nec feliciter semper eas interpretatus est. Ex *Boissardo* MONTFAVCONIVM recudisse spurias quoque tabulas omnes in *Supplément de l'Antiquité expl. T. V.* observat *Maffeius Diptych. Quir. Lampad.* C. 3. p. 18. — HAGENB.

MORALES (*Ambrosius de*) Quaecunque Hispaniensia monumenta huiusce dumtaxat antiquarii fide nituntur, vel commenticia sunt, vel suspecta, semper certe magna cum cautela examinanda.

MVRATORIVS (*Lud. Antonius*) Quae in MVRATORIO, immortalibus huius viri

meritis minime obtrectantes, reprehendenda arbitramur, ad haec fere redeunt: In Inscriptt. Graecis edendis explicandisque plurimos ac foedos saepe commisit errores. — Si quis alius, in primis frequenter et nimis saepe idem saxum bis terve dat diversis in libris schedisve repertum. Sic 7, 2. septies dedit (7, 8. 48, 3. 63, 5. 141, 5. 146, 3. 1225, 7.) — pag. 1063, 2. in eodem Tomo II. quinquies cet. „Ex quindecim fere millibus Inscriptionum Muratorianarum plus mille magni collectores emendate iam dederant." *Maffeius* Mus. Ver. p. 487, 6. Saxii *Pericul.* p. 83. In edendo Thesauro nonnisi priore *Gruteri* editione esse usum passim deprehendi v. c. p. 191, 1. collato Grut. 315, 5. ead. p. 191, 3. coll. Grut. 67, 3. Mur. 1088, 3. coll. Grut. 19, 3. *Gudianam* collectionem prorsus neglexit, ex qua tamen sincera erant deligenda, et quaedam in Inscriptt. a MVRATORIO aliunde petitis emendanda. Item, *Oxoniensia*, inquit, *marmora* minime attigi. *Praefat.* p. 7. — „Utrum recte et iure factum, ipse viderit." Sax. *Peric.* p. 59. Exposuit in Praefationibus, quibus Codd. Mss. sit usus, quinam item doctorum privatis scriptis sibi profuerint; at de editis libris, ex quibus saxa comportavit, aut prorsus tacuit, aut ieiune dixit, si discesseris ab illis, quos in praefatione appendici praemissa breviter commemoravit. — Ex quorum libris saxa dedit, ex iisdem eum quaedam non dedisse, observavi sumque miratus, quum *Montfauconii*, *Th. Smithi* cet. libros cum illius Thesauro componerem. HAGENB. — (Id vero immensam molestiam creat lectori, quod *Montfauconium*, *Donium*, *Gorium*, alios nude laudat, non memoratis voluminibus et paginis librorum, ubi saepe egregie sunt illustratae inscriptiones ab eo repetitae: cui quidem incommodo in iis, quas nos e MVRATORIO excerpsimus, ubique fere mederi studuimus.) — „Sed, quod peius etiam est, pluribus iam indiciis deprehendi, nimium sibi indulsisse interdum MVRATORIVM in mutandis lapidum verbis, quae in scriptoribus, unde transcripsit, non ita erant data; quarum mutationum nec vola nec vestigium in MVRATORIO saepe apparet; ut opus sit ipsos libros, ex quibus ea invexit in suum thesaurum, denuo evolvi. v. c. ex Donii Cl. V. 158. dat Mur. 1036, 1. CAPVAE exhibens, sine indicio in *Donio* legi CAPVALI. — ex Don. XIV. 52. VLT - - - SIAE, unde Mur. 1424, 2. gens nova et inaudita VLTESIA? — Don. XVII. 12. lecto typo Don. et nota *Gorii* mirabere negligentiam MVR. tum in typo, tum in nota. Crederes, *Donianum* opus eum ne habuisse quidem; certe non accurate inspexit. — Don. XVIII. 9. dat Mur. 1579, 9. sed negligentissime. — Gor. *Etr.* T. 1. p. 413, 246. cfr. Mur. 1515, 4. cet." HAGENB. — Indices *Scaligeri* MVRATORIANIS et bonitate et numero longe praestant. Saepe plures honores, civiles, militares, sacri in eodem saxo referuntur; quos honores interdum MVRATORIVS indici suo male ita intulit, ac si gesti omnes fuissent, non Romae, non alibi, non militiae, sed ubi saxa fuere erecta. HAGENB. — Schedae MVRATORII frequenter ab eo laudatae, de quibus ambigebat *C. H. A. (Cannegieterus Henricus Arnhemiensis)* in *D'Orville Misc. Obs.* T. IV. 1742. p. 210. magnam partem compilatae erant ex iis, quas *Cyriacus Anconitanus* collegerat. v. Mur. *Praef.* p. 2. 484, 4. 591, 3. 855, 5. HAGENB. (Non omittendae sunt ei, qui Muratoriano opere cum fructu uti velit, censurae *Leichii*, *Walchii*, *Saxii*, *Hagenbuchii*, *Bimardi* (in *Donati Suppl.* T. 1.) Inprimis doleo me caruisse, usque dum fere absolutum esset meum opus, SAXII *scholiis literario-criticis ad Murat. Thesaurum* in *Actis literariis Soc. Rheno-Traiectinae*, quae tamen, simulac nactus sum, studiose, nec sine magno fructu contuli, antequam codicem meum typothetis traderem.)

NARDINI (*Famianus*) Parum accurate in NARDINII Roma antiqua inscriptiones Gruterianas, aliasque aliunde notas repeti passim observavi, neque eas emendare dignatus est NIBBYVS.

NEMEITZ (*Ioach. Christoph*) vide *de* BENIGNIS. Inter paucas, quas exhibet,

antiquas pleraeque vel suspectae sunt, vel corruptissime exscriptae. Cfr. NEMEITZ. p. 74. 75. Si quae adhuc est libelli utilitas, pertinet ea ad historiam Italiae recentioris et civilem et literariam.

NIGRIS (*Nicolaus de*) Ex eius *Histor. Civit. Campaniae* spurium dat Mur. 1810, 3.

NOVAE *inscriptiones*, *antiquas referentes*, *sive imitantes*. cfr. Mur. 97, 4. Grut. 93, 3. 239, 3. 613, 9. 710, 6. 821. 4. Gud. 56, 3 et 334, 2. „Patavii ex pictura satis antiqua in parietibus Monasterii S. Iustinae, ubi multi a pictore inserti visuntur vetusti tituli ad fidem lapidum." — Duas inscriptiones Graecas a *Patino* editas, hodieque Veronae spectandas, non antiquo, sed recentiore scalpro marmori vere antiquo incisas esse deprehendit MAFFEIVS *Mus. Ver.* 55, 4 et 5. dignus omnino, qui hac de re legatur; ut et pag. 356., ubi antiquos titulos et carmina monet Venetiis videri scalpro recenti in tabulis non antiquis incisa, quorum quaedam SPONIVS ut archetypa ediderit. cfr. Grut. 537, 3. Gor. *Etr.* T. 1. p. 344, 20. collata p. 145, 20. Fabrett. p. 683. Gud. 161, 6.

NVMORVM *inscriptiones* pro lapidum epigraphis datae. cfr. Grut. 1082, 1. Mur. 1990, 6. 1992, 4 et 5. HAGENB.

OCCO (*Adolphus*) Ex OCCONIS *Inscr. antiquis in Hispania repertis. Heidelbergae* 1596. fol. quingentis fere, fictas quinquaginta Gruterus iam in spuriis dedit; sed longe maior est numerus OCCONIS spuriarum, si adnumeremus, quas Gruterus veras habuit, in ipsoque suo posuit Thesauro, vere carbones pro thesauro. — HAGENB.

OVDENDORP (*Franc.*) v. PAPENBROECK.

PACEDIANI (*Nicolai*) Schedae. v. Murat. Spur. 1810, 7. 1811, 2. 1812, 2, 3.

PANVINIVS (*Onuphrius*) Interdum particulas tantummodo Inscriptionum suum in usum protulit, reliquis omissis: v. Mur. ad 1104, 3. collato Grut. 36, 2. Locos saxorum minime laudabili exemplo saepenumero tacet. Dubia omnino haud raro eius est fides, (Grut. 244, 6.) cuius tamen Maffeius patrocinium suscepit in *Verona illustr.* T. 2. p. 367. idem vero in A. C. L. p. 193. exagitat inscriptionem Veronensem, a PANVINIO primum datam. Item Fabrett. *Col. Tr.* p. 237., de Grut. 190, 1. a PANVINIO interpolato agens: „Nec primus, inquit, ego, solusve, qui de fide PANVINII dubitem, quum antea maximus *Gruterus* homini foenum in cornu apposuerit ad 246, 6. et de falsa numi inscriptione, modeste ex fraterni sodalitii lege arguat *P. Noris* de *Numism. Diocl. et Maxim. Diss.* 1. C. 2. p. 15." (T. 1. *Thes. Sallengr.* p. 402.) *Fabrettus* haec scripsit, antequam *Norisium* legerat *Epist. conq.* contra PANVINIVM insurgentem inprimis de Grut. 190, 1. Graev. Thes. T. XI. p. 434. — HAGENB. PANVINII fraudes manifestas potissimum deprehendi in tribubus Romanis recensendis. *Orellius.*

PAPENBROECK (*Gerardus*) „In villa domini PAPENBROECK V. Cl. ab Amstelaedamo leucis duabus, LX circiter Latinae et Graecae inscriptiones spectantur. Ex iis ineditas alias plures afferre possem, sed recentiori scalpro effictas veterator aliquis lucro inhians illuc non paucas transmisit, et anaglypha quoque ementita." Maffei *Mus. Ver.* p. 449. De hac quidem fraude nihil suboluit *Franc.* OVDENDORPIO in *Legati Papenbroeckiani descriptione* L. B. 1746. 4., et revera, si forte Graecam ibi datam p. 15. N. 15. excipias, de ceteris inscriptt. vix dubitari poterit; anaglypha nil moror. Quum autem pleraque illa monumenta Batavae originis sint, peregrini aliquid et insoliti *Maffeio*, Italicis maxime assueto, habere videbantur.

PARADINVS (*Guilielmus*) De saxis a PARADINO in *Historia Lugdunensi* mance et corrupte editis v. *Spon: Lyon. Préf.* p. 4, et 6. *Maffei* A. C. L. p. 285.

PATERNIONVM *Museum*, Catanae institutum, multa continebat commenticia; v. *Torremuzza Inscr. Sicil.* p. 301.

PEREGRINVS (*Camillus*) De Inscriptionibus, quas is ad *Gudium* miserat, parum claris et prave exscriptis v. Hessel. *Praef. ad Gud.* p. 13.

PHOEBONIVS (*Mucius*) „Vix alium mihi ostendas, qui oscitantius descripserit, aut foedius corruperit vetera monumenta, quam PHOEBONIVS in *Historia Marsorum:* (*Graev. et Burm. Thes. Ant. Ital. T.* IX. *P.* IV.) Murat. ad 515, 3. cfr. ib. 848, 7. Gud. 55, 8. Fabrett. *Col. Tr.* p. 393." — HAGENB.

PICCARTVS (*Michaël*) „*Inscriptiones* maximam partem Romanae, quas PICCARTVS misit Grutero anno 1610. curavitque describi ex membranaceo libro manu pristina exarato, qui erat *D.* RICHII. MSC. in charta 8. memorantur in Bibliotheca *Hulsiana* divendita a. 1730. T. 1. p. 342. Fabrett. *Inscr.* p. 389. exemplo saxi a *Reinesio* ex schedis PICCARTI editi, cuius postea possessor ipse *Fabrettus* est factus, PICCARTVM notat non omnino ad fidem marmoris descripsisse, solemni, (subiicit,) exceptoris indiligentia. — *Gruterum* ne in appendice quidem quicquam PICCARTINAE mercis proposuisse *Rupertus* ad *Reines.* p. 326. miratur: non ego. *Gruterus* enim a. 1603 absolvit suum Thesaurum, neque Collectanea PICCARTI nisi a. 1610 accepit, ut constat etiam e Gruteri epistola ad PICCARTVM missa 22. Decemb. 1610. in *Theophili Sinceri Neuen Nachrichten* 1753. 4. p. 91. PICCARTVM, hominem non beatissimum, cum paupertate semper conflictatum, in peregrinis locis saxa exscripsisse dubito: descripsit ex codice *Richii*, ut ex superioribus vides: male ergo *αὐτόπτης* creditus a *Fabretto.*Ceterum PICCARTI typos mendis obsitos fatetur et *Perizonius* in *Dissertatt. triade* p. 29. *ed. Heinecc.* Multa ex eius collectaneis vitiosissimis transierunt in *Reinesii* Syntagma. HAGENB.

PIERIVS (*Io. Valerianus*) De PIERII *Antiqq. Bellun.* sic iudicat *Reines.* ad *Daum.* Ep. 8. p. 21. ut eum in inscriptt. dicat caecutiisse, prolatis duobus exemplis. cfr. Grut. 420, 2.

PIGHIVS (*Steph. Vinandus*) — „Habemus in Thesauro Gruteriano plures, ultra quam credi possit, *Ligorianas* inscriptiones: — magnum numerum *Gruterus* hausit ex PIGHII aerario, qui *Ligorianas* non paucas collegerat." Murat. *Praef.* p. 1. — Sic Grut. 1088, 7. „*Grutero e Ligorii* schedis PIGHIVS: item 1115, 2. in lapide admodum suspecto. cfr. *Maffeii* A. C. L. p. 95. Ego quoque, ut PIGHIANIS caute utatur, cuique auctor ero: manifestoque mihi argumento erit Grut. 307, 7. explosum ab Hagenbuchio in *παρέργῳ* de tribu PAP.

PINGONIVS (*Emanuel*) De eius *Chronicis Augustae Taurinor.* et *Antiquitatum Inscriptionibus* (in *Burmann. Thes. Ant. Ital.* T. IX. P. VI.) consule *Marmora Taurinensia* T. 2. p. 107. seqq., quorum commentatores spurias quasdam, et longe plures corruptas in illis contineri animadverterunt.

POCOCKE (*Richardus*) Inscriptiones ab eo editae 1752. omnis generis erroribus sunt refertae, ita ut vix unquam tuto possint in usum vocari, neque dignae sint, quarum ratio habeatur, nisi ubi testes magis idonei desint. Vide acerrimam, neque tamen iniustam *Reiskii* censuram in diario Lipsiensi *zuverlässige Nachrichten* 1754. Partic. 169. p. 3—32. et alteram in *Actis Erud.* 1753. p. 577. seqq. POCOCKIANVM quoque librum accurate examinavit HAGENBVCHIVS, multa, Graeca praesertim, emendans. Exstat eius libellus Observatt. Mss. in bibliotheca nostra civica. Gal. XXII. N. 70.

POLDI *Nemausensia.* Vide Grut. Spur. 7, 4. *Maffeii* A. C. L. p. 286.

POLYDORVS (*Petrus*) Huius quoque commentationes epigraphicas per *Calogeranam* collectionem sparsas, caute usurpandas esse, experientia didici.

POLYPHILVS s. vero nomine *Franciscus* COLVMNA. Omnes inscriptiones, quas dat in *Hypnerotomachia di Poliphilo*, cuius alteram editionem Venetam anni 1545 fol. denuo perlustravi, ab ipso sunt confictae; neque tamen quemquam in fraudem in-

ducere tentavit, quum suo iure tamquam poëta, miram illam μυθιστορίαν iis ornaverit. Sine caussa igitur *Gruterus* in spuria monumenta nugas istas innocentes retulit. — Idem est *Maffeii* iudicium A. C. L. p. 51.

POMPONIVS LAETVS. Cfr. *Augustin.* Dial. XI. p. 161. Grut. 871, 2. Spur. 19, 2. Confictarum tamen inscriptionum accusatus magis, quam convictus videbatur *Reinesio* Praef. p. 2. *Tiraboschius* vero *Storia lett. Ital.* T. 6. P. 1. p. 312. POMPONIVM ea culpa non absolvit. Suspectissima certe est inscriptio Gruteriana 879, 4.

PONCE (*Luis de Icart*) In *Schotti Hisp. illustr.* T. 1. p. 1157. habentur Inscriptt. aliquot Tarraconenses ex *Historia Hispanica Lud.* PONTIS, inter quas nonnullae manifesto sunt spuriae; v. c. Grut. Spur. 12, 2 et 3.

PONTANVS (*Iovianus*) De PONTANO idem prorsus, quod de *Pomponio Laeto* valet. cfr. *Maffeium Sigl. gr.* p. 111. ubi Grut. 428, 11. et 1027, 11. in dubium vocat.

PORCARIVS. v. Grut. Spur. 13, 4.

PRATILLI (*Franc. Maria*) PRATILLIANARVM inscriptionum alias manifesto commenticias, alias admodum suspectas esse notat *Marinius Atti* 1. p. 157. Exempla fraudis ab eo commissae subministrant tum *de* VITA *Thes. Ant. Ben.* T. 1. p. 38. tum ZACCARIA *Istituzione* p. 516. Sic manifesto spuria est ea, quam ex PRATILLIO dat Donatus p. 216, 7.

PTOLEMAEVS s. TOLOMMEI (*Franciscus*) v. Murat. *Praef.* p. 3. 40, 7. — 1167, 4. 1752, 12. 1811, 3. „F. PTOLEMAEVS vir non aptissimus ad describendos lapides. Fuit Pandectarum in Gymnasio Romano interpres, eiusque *Vetustalia s. sacrae vetustatis Admiranda* Romae 1664. 8. prodierunt." *Leichius* in *Misc. Lips. nov. Vol.* 1. p. 483.

REINESIVS (*Thomas*) *) Immortalia quamvis eius sint de toto hoc genere merita, saepenumero tamen a Schedis *Holstenianis*, *Langermannianis*, *Piccartianis*, quibus nimium fidebat, misere deceptus est. Nihilominus nimis cupide iudicasse videtur *Iac. Gronovius*, REINESIANAS inscriptiones, quibus nihil imperfectius vitiosiusque exstet, in *Actis Erud. Lips.* 1683. tantopere praedicari indignatus. v. *Mencken.* in *Misc. Lips.* T. 8. p. 153. — Criticam lapidariam necessariam esse, sed circumspectissime et cautissime exercendam, verbis REINESII nos quoque profitemur: eundem tamen saepius in saxa violentius grassando, saxa audacius corrigendo, modum excedere docti non ignorant. v. c. Fabrett. *Col. Trai.* p. 206. Inscriptt. p. 19. 103. 596. 683. *Oliv.* ad *Marm. Pisaur.* p. 107. *Murat.* 1909, 5. Ipse lapides nullos viderat: ideoque plus aequo pronus erat in eosdem, ut putabat, corrigendos. Neque tamen cuiquam suas suspiciones obtrudebat: *Sint*, inquit Inscr. p. 450., *ista*, *ut omnia*, *quae commentati sumus*, *commentaturique*, *in medio*, *cedantque iudicio lectoris* νουνεχοῦς καὶ εὐθυκρίτου. HAGENB. Praetereunda non sunt, quae de REINESII Eponymologico memoriae prodidit *C. G.* MVELLERVS in WOLFII *Analectis literariis* Fasc. 3. p. 256. Nec eiusdem programmata: *De corpore Inscriptt. Gruteriano*, *notis et observatt. Th. Reinesii ornato.* Cizae 1793. — De *Bernhardo Bertramo summo seculi* XVII. *philologo* ib. 1795. quorum compendia habes in *Ephemeridd. Ienensibus* 1796. N. 326. p. 151. seqq. Ipse non vidi.

RELANDI fratres; (*Hadrianus* et *Petrus*) Ambo haud raro decepti sunt a GVDII *Ligorianis.* In saxis RELANDINIS saxa subinde dantur ex *Fleetwoodo*, (cuius in hoc genere nulla omnino est auctoritas;) quasi non exstarent vel in *Grutero* vel in *Reinesio.* HAGENB.

---

*) REINESIVS habet inscriptiones 2370. HAGENB.

RESENDIVS (*Lucius Andreas*) Hic quoque, ut antiquiores Hispani fere omnes, habet non pauca subditicia. v. *Gruteri* Spuria 14, 2. et passim. Pravus enim patriae amor et hunc scriptorem, et popularium haud paucos transversos agebat eo usque, ut vel a puerili fraude non abstinerent; securiores vero eosdem reddebat certa quaedam opinio, neminem unquam exstiturum magis peritum, qui eiusmodi flagitia tandem revelaret, risuique exponeret.

RICCARDIANI *Musei*, Florentiae asservati, dimidia fere pars suspecta erat *Maffeio* A. C. L. p. 234., quo in iudicio ferendo inveteratum eius adversus Gorium odium non minimam partem videtur habuisse. Plures igitur lapides RICCARDIANOS ab eius censuris merito vindicavit *del Signore*. (*Marmi Riccardiani. Firenze* 1781. 4.)

ROSSI sive RVBEVS (*Octavius*) Quae in eius *Memorie Bresciane* referuntur Inscriptiones, vel negligentius sunt exscriptae, vel manifesto spuriae; isque omnino, tot quum exhibeat titulos falsos in aliorum scriptis saepe repetitos, disciplinam nostram haud levi detrimento affecit. Quibus tamen pro meritis quam honorifice et liberaliter eum remunerati sint Brixiani, videsis apud Labus *Monumenti scoperti in Brescia* p. 7. Cfr. eundem Virum Clariss. in *Millin Magazin encyclopédique* T. II. *Avril* 1818. p. 201. Ipse mihi nuper scripsit: „Oltracciò che vo replicando qua e colà nelle mie operette, ho tanto in mano per provare evidentissimamente: 1. che non sapea leggere nè interpretar le iscrizioni. 2. che moltissime sincere le alterò, per la falsa idea di dar lustro alla sua patria con ricchezze non sue."

RVPERTVS (*Christoph. Adamus*) Saepius accidit, ut *Reinesii* et RVPERTI epistolas laudaturi, *Reinesium* pro RVPERTO vel praedicaverint vel reprehenderint VV. DD. v. c. *Gorius* Etr. 3. p. 275. *Maffeius* Sigl. gr. p. 101. — HAGENB.

RVSSINGER (*Iacobus*) Variis in opusculis, antiquitatis leviorem omnino scientiam demonstrantibus, quae *Basileae* 1615—1628. edidit, falsas merces si non ipse fabricatus est, tales certe interdum venditavit. ID.

SALOMONIVS (*Iacobus*) in *Inscriptionibus sacris et profanis agri Patavini* recentiores maxime collegit, antiquis e *Scardeonio* et *Vrsato* desumptis; ipse igitur nullam prorsus habet auctoritatem. ID.

SARAYNA (*Taurellus*) Plurimis vitiis inquinatae sunt eius inscriptiones Veronenses. ID.

SAUVAGÈRE v. *Veyrel*.

SCALIGER (*Iosephus Iustus*) Huic quoque acerrimo et perspicacissimo iudici commenticia interdum ab amicis missa sunt, veluti Grut. Spur. 6, 2. „*Spero me*, inquit, *Inscriptiones quasdam optimas, nondum visas, ex Provincia adepturum, ut et correctiores earum, quas a me edidisti, ubi multa perperam ab illis exscripta, qui illas mihi dederant*. SCALIG. Ep. 429. ad *Gruterum* scripta a. 1606. Notabis emendationes illas non prodiisse, edito iam 1603. *Gruteri* Thesauro; in quo proinde inscriptiones ab SCALIGERO acceptos scito naevos habere, neque omnes emendatissimas in *Grutero* legi, quales legerentur, si ab SCALIGERO αὐτόπτῃ essent exceptae, et *Grutero* subministratae." HAGENB.

SCARDEONIVS (*Bernardinus*) „Incuriose descripsit SCARDEONIVS, ut omnia paene, quae dedit." *Reines*. p. 278. ad Cl. II. 43. Cfr. *Maffeii* A. C. L. p. 160. 202.

SCARFO (*Ioannes Chrysostomus*) Puerilibus commentis, Graecis praesertim, quae miserat *Muratorio*, hunc tamen minime decepit, cuncta inter spurias referentem pag. 1817. 1. Seqq.

SCHEDIS, quoscunque demum auctores prae se ferant, non modo minus esse tribuendum, quam scriptoribus, qui lapides ipsos in libros suos retulerint, sed probe etiam distingui debere inter SCHEDARVM αὐτόγραφα et ἀπόγραφα, satis norunt omnes, qui vel leviter hanc disciplinam attigere. HAGENB.

SCHEVCHZERVS (*Io. Iacobus*) „Facile SCHEVCHZERI manum deprehendi peritiorem in tradendis rebus physicis, quam describendis monumentis antiquis; nam non uno in loco oculi eius manusque a vero aberrarunt." CANNEGIETERVS in Ep. ad HAGENB. a. 1754.

SCHOTTVS (*Andreas*) Schedae SCHOTTIANAE (Hispaniensia potissimum marmora exhibentes) veris falsa mixta habent. HAGENB. BIMARD. Cfr. *Gruteri* Spuria passim v. c. 10, 4, 7. 13, 8.

SCOTI (*Antonii*) Schedae plura continebant subditicia. v. Mur. 1811, 7.

SCRINIVS (*Michaël*) Ex eo spurium dat *Gruterus* Spur. 5, 1.

SEIVERT (*Ioannes*) Is inscriptiones editurus caruit Grutero, Muratorio, ceteris magnarum collectionum editoribus.. Minime igitur mirandum, quod singulis fere paginis incredibilia paene inscientiae documenta dederit, veluti quum pag. 141. FVGIAE ‖ AVG. ‖ MIL. LEG. VI ‖ VOTVM. SOLVIT, de Fugia, Dea tutelari fugitivorum, misere somniavit, ignorans Gruterum 69, 7. iamdudum recte dedisse HYGIAE cet. Sed de sexcentis similibus tacebimus, ne manes exagitemus hominis innocentissimi, eoque saltem nomine de disciplina nostra bene meriti, quod unum sub aspectum coniecit Daciae mediterranae lapides, quamvis paene omnes antea editos, quodque Lazianos Zamosianosque ex apographis melioribus passim emendatiores, vel certe cum lectionis varietate haud contemnenda exhibuit. Verumtamen summa cum cautione ut eo utantur minus hoc in genere versati, et ubique priores circumspiciant editores, magnopere optandum est. Alteram opusculi editionem auctiorem paraverat Seivertus, quae lucem nunquam adspexit. v. I. C. Engel *Comment. de expeditt. Traiani* cet. Vindobonae 1794. p. 158.

SIMEONIVS (*Gabriel*) v. Grut. Spur. 5, 4. 13, 5.

SINCERAE *Inscriptiones pro spuriis quandoque habitae.* v. Oliverium *ad Cyriaci Anconitani nova fragmenta.* p. 62. „Celeberrimum inscriptionis fragmentum quod in Ariminensis arcus fastigio adhuc visitur, a *Grutero* singulari errore inter Spuria relatum fuit. p. 6, 5. Sed ea est maximorum operum conditio, ut turpioribus aliquibus maculis inquinentur. Quis unquam putasset fieri potuisse, ut insignis inscriptio Caeciliae Metellae, quae in fronte mirificae molis, vulgo *Capo di Bove*, Romae ad D. Sebastiani visitur, inter spurias amandari debuisset? At Muratorius amandavit. p. 1799, 2. ex Ms. *Nicolai Pa:ediani*, licet iam ea inscriptio edita esset a *Grutero* p. 377, 7. et ab omnibus, qui Romana monumenta recensent et insuper ab *Ant. Augustino Dial.* X. illustrata." — Sic *Scaliger* Cenotaphia Pisana spuriis accensebat.

SMETIVS (*Martinus*) Peritissimus utique saxorum exscriptor maximam meretur fidem in iis, quae ipse vidit; nimium tamen arbitrium sibi sumpsit in ordine versuum inscriptionum ex *Apiano* v. c. et *Panvinio* repetitarum aliter instituendo. v. SMETII Librum. p. 144. Quamquam fatendum est, priores exscriptores raro versus ita servasse, uti erant divisi in saxis ipsis; quae quidem saepius et mendarum et errorum exstitit caussa. — Multas Inscriptt. Hispanienses *Carolus Clusius* partim ipse exscripsit, partim a nobili Hispano Valentiae accepit; de quibus, „*video*, inquit, SMETIVM *multas in librum suum intulisse, non tamen omnes; nec distinxisse illas, quas ego observaveram, ab iis, quas ex alio exscripseram.*" HAGENB.

SORBIERIVM (*Michaëlem*) acriter reprehendit *Reinesius* p. 767. et 885.

SPONIVS (*Iacobus*) Insignia quamvis ac nunquam obliteranda eius sint merita, in eo tamen cum multis aliis peccavit, quod spuria passim pro sinceris habuit, vitiose alia exscripsit, solita peregrinantium festinatione et ἀβλεψίᾳ in Graecis maxime, neque raro falsas in interpretationes incidit; quocirca omnibus eius scriptis, etsi magna laude sane dignissimis, cautissime tamen uti debent huiusce disciplinae studiosi. Saepius

quoque in diversis suis libris eadem saxa repetit, nominatim in illo, cui index est *Recherches curieuses d'antiquité. Lyon* 1683, 4., Latine verso in *Poleni Thesauro* T. IV. Eadem igitur ac *Maffeius* lectores afficit molestia, praesertim indicibus quum careat. Acerrima SPONIVM censura de epitaphio quodam (Mur. 152, 4.) insectatur Lupus *Epit. Severae.* p. 51.

SQVIRRVS (*Seraphinus*) v. *Donium* p. 567. in Elencho librorum, quibus est usus. N. 27. Vitiosissime is dedit inscriptiones aliquot Hispanienses.

STRADA (*Famianus*) Ex eo commentitia haud pauca dat *Gruterus* in Spuriis.

TARENTINI tituli. „Plerique Tarentini, ulteriorisque Calabriae tituli semper mihi visi sunt antiquitatem mentiri. Vide Mur. 10, 8. 11, 7. 59, 5. 139, 3, 4." Saxius *Miss.* 3. p. 30.

TAVLERVS (*Bonaventura*) Ex eius *Historia Atinae* Neap. 1702. suspectissima quaedam habet Muratorius, veluti 42, 5. Quum tamen ipsum librum non viderim, iudicium contineo.

THAMYRAS s. THAMYRIS, Italus ψευδώνυμος Sec. XV. Pomponii Laeti academiae adscriptus, ac vel ex Homero simpliciter, vel, quia a posterioribus v. c. Plutarcho, Titanomachia prisco illi poëtae tribuitur, tamquam Christianae superstitionis, (ut dicebant Romae) adversarius, hoc nomine insignitus, de quo haec habet Fogginius in *Fastis* p. 104. „Demum operae pretium esse sentio aliquid dicere, cur etiam Fastos illos praetermiserim, quos Iacobus Mazochius edidit sub hoc titulo: *Fasti sex priorum mensium ex antiquo marmore invento per Thamyram sub Capitolinis ruinis, cuius marmoris altera pars reliquos etiam sex menses sine Fastis continebat;* scilicet manifesto suppositos eos arbitror, quod praesensisse mihi videntur etiam Gruterus, aliique antiquarum inscriptionum Collectores, veterisque Calendarii Romanorum enarratores, apud quos nulla est eorum mentio. Et profecto Mazochius locum, ubi marmor adservaretur, nullatenus indicat; etsi alia huius generis marmora describens hoc diligenter adnotare nunquam omittit. Praeterea illi ipsi Fasti se produnt confictos; solummodo enim dies notant, quos Ovidius describit. Fraudis auctor Thamyras unus fuit ex sociis celebris illius Academiae Romanae, quam Pomponius Laetus instituit, et in qua hoc opus, et hic labor fuit praecipuus, ut quisque Latinos veteres Scriptores tum in scribendo, tum in loquendo aequiparare potius quam imitari satageret; nec inanis est suspicio, quod quaedam vetus Latium sonantia confinxerint, ut sibi invicem veluti per iocum illuderent. Quoniam vero ipsis etiam placuit ficta sibi nomina imponere, nescio quis latuerit sub Thamyrae nomine, sub quo eum semper commemoratum inveni. Novi tamen nobilem Romanum fuisse ex Cod. Vat. 2836. olim Angeli Colocii, ubi Thamyrae exstat Oratio in Laurea Laurentii Bonincontri Miniatensis, et Aelii Ragusei, quae in marginali nota dicitur *Oratio Thamyrae nobilis Romani*, et in qua auctor Pomponium laudat, et praeceptorem suum appellat. Praeterea quod Thamyras curaverit, ut Pontani opus *de Magnanimitate* ederetur, testatur Petri Summontii epistola: et quod in poëtica facultate potens fuerit, testis est Ioh. Baptista Pius Bononiensis, a quo *lib. III. Eleg.* appellatur:

Pierii Thamyras gloria prima chori.

Habetur quoque impressa eius ad Divum Iulium II. Pont. Max. ecloga, sed sine anni, et typorum nota in 4., necnon epigrammatium in libro inscripto *Corcyriana;* quo in libro, edito an. MDXXIV., Francisci Arsillii Senogalliensis libellus inseritur ad Paullum Iovium *de Poëtis Urbanis*, inter quos Thamyras ita commemoratur, ut videatur iam tum e vivis excessisse:

At modo quis Thamyrae citharam non noscit, amatque?
Aurea cui nitido pectore vena fuit." —

Consulto nunc Tiraboschio *Storia della letteratura Italiana* Vol. 7. p. 158. seqq. Ed. Mediol. 1824., qui *Thamyrin* istum nusquam memorat, id tamen certum mihi videtur, fuisse nobilem hunc Romanum ex iis, qui post annum demum 1482. cum Pomponio Laeto sese consociarint. Huic vero sodalicio pleraque saxa commenticia ubi tribuerimus in Mazochii (et Apiani quoque) Inscriptionibus obvia, non nimis, ut opinor, a vero aberrabimus.

THEVETVS (*Andreas*) v. *Grut.* in Spuriis passim. *Lipsii Auctarium ad Smetium* p. 4. *Casaubon.* Ep. 586. ed. *Graevii.* Ineptiit omnino in titulis confingendis, nullam omnino veri similitudinem habentibus.

TITIVS (*Robertus*) Quae ex TITIO affert *Gruterus* p. 1003. seqq. suspicione non carent, diligenterque sunt examinanda, quaecunque ad eius auctoritatem referuntur.

TOMASINVS s. THOMASINVS (*Iacob. Philippus*) „Unde hanc sumpserit TOMASINVS, pro more suo minime scribit; ego imposturam arbitror." Mur. 1807, 6. Aliam ab uno TOMASINO, in libro *de Donariis* fictis referto, exhibitam explodit *Maffeius* A. C. L. p. 195.

TONDVZZIVS (*Iulius Caesar*) *Istorie di Faënza.* Faënza 1675. fol. *Muratorius* 129, 9. notat *Tonduzzii* fidem vix praestare, *altare* pro *ara* in marmoribus quoque legi.

TVDERNES vel TVDERTINAE *antiquitates.* Inter eas fictitias multas venditari, imagunculas etiam ac vasa ex aere cum inscriptionibus notat *Vermiglolius Iscrizioni Perugine* T. 2. p. 478. Cfr. Mur. 128, 3.

VALERIVS (*Iacobus*) cfr. Mur. 292, 2. Maffeii A. C. L. p. 279. Mur. 338, 1. Saxii *Miss.* 4. p. 84.

VATICANAE *Schedae*, quibus *Fabrettus* singulis fere paginis utitur, *Ligorianis*, id est, subditiciis refertae sunt.

VECCHIAZZANVS (*Matthaeus*) Spuriam ex eius Historia Foropopilii (*Rimino* 1647.) habet Mur. 286, 2.

VERDERIANAE *Schedae* saepe suspectae sunt *Maffeio* in A. C. L. Ex iisdem commenticia iam dat *Gruterus* in spuriis 5, 6. 6. 1.

VEYREL (*Samuel*) *Indice du cabinet de S.* VEYREL, *apothicaire à Xaintes, avec un recueil de quelques antiquités de Xaintes. Bourdeaux* 1635. 4. rarissimus quidem est libellus, sed exhibet inscriptiones corruptissime plerumque exscriptas, uti constat ex *de la Sauvagère Recueil d'Antiquités* p. 124.

VGHELLVS (*Ferdinandus*) Eius schedae inter *Barberinianas* olim exstabant. v. *Gorium* ad *Donium* Praef. p. XIX. Cfr. Mur. 63, 6. „Sunt hic et alia paucula menda ab oscitante VGHELLO pro more profecta."

VITA (*Ioannes de*) saepius, quam vellem, a *Gudii* Ligorianis se decipi passus est.

VIVES (*Io. Ludovicus*) Acta urbana dierum septem a. u. c. 585. „quorum exemplum exscriptum inter schedas *Lud.* VIVIS olim repertum *Iacobus Susius* communicavit *Pighio*, hic vero Annalibus suis inseruit." v. *Reines.* p. 340. Quasi vero istud ἑρμαῖον fuisset ineditum, aliud eorum exemplum a celeberrimo philosopho *Io.* LOCKE acceptum dedit *Graevius* ad *Sueton. Iul. Caes.* 20. T. II. p. 22. ed. *Burm.* Fraudem etsi iamdudum demonstraverat *Ernestius*, nostra quoque aetate fuerunt, qui eandem recoquerent. Alia huiusmodi acta diurna exhibet DODWELLVS *Append. ad Praelectt. Cambden.* p. 690., quorum νοθείαν demonstravit WESSELING *Probabil.* C. 39. cfr. TVNSTALL *Epistola ad Middleton.* p. 33.

VOLATERRANVS (*Raphaël*) primus edidit celeberrimam inscriptionem subditiciam *Iustinopolitanam.* v. *Zaccaria Istituzione* p. 494.

VRSATVS (*Sertorius*) „Cupido, qua tenebar, visendi *Monumenta Patavina Vrsati* plane refrixit, postquam vidi; collector enim eorum plus voluit, quam potuit; et quum

interpretem se gerit, pueriliter ineptit." *Reines.* Ep. ad *Bos.* p. 339. In libro postumo (*Marmi eruditi* ecc. *Padova* 1719), quo *Hagenbuchius*, quamvis levi cum damno rei epigraphicae, caruit, pag. 276. primum editus est suspectissimus *Q. Aemilii Secundi de P. Sulpicio Quirino* titulus, quasi circa a. 1674. Venetiis esset repertus. v. nostris in *Monumentis historicis.* §. *Augusti tempora.* — Aliam spuriam in VRSATI *Monumentis Patavinis* notat *Maffeius* A. C. L. p. 190.

VRSINVS (*Fulvius*) „Hoc videor observasse, plerasque inscriptiones, quas pro spuriis habere licet, ab VRSINO esse: unde de viri huius ad opus Inscriptionum (*Gruteri*) symbola non ita magnifice sentire, et caute VRSINIANA arripere soleo." *Reines. Ep. ad Rup.* p. 246. cfr. ibid. p. 418. 457. et 541. *Hagenb. Epp. epigr.* p. 28. PLERASQVE sane non dixerim, utpote qui plurimos alios impostores hic enumeraverim; sed manifesto spurias, VRSINO auctore vulgatas gravibus argumentis usus reiicit etiam LVPVS *Epit. S. Sev.* p. 79. 80., eiusdemque generis sunt Grut. 1035, 5. 1043, 1. Spur. 10, 6., ita ut de omnibus, quas illi soli acceptas referimus, dubitandum censeam: maximeque suspectam habeo eius fidem, ex quo experientia didici, quam leviter versatus fuerit in coniecturis suis Ciceronianis pro Codicum Mss. lectionibus venditandis.

VVLPIVS (*Iosephus Roccus*) Ut CORRADINVS (*Petrus Marcellinus*) sic etiam, qui eius continuavit *Latium antiquum*, VVLPIVS caeca fide arripuit pessima quaeque commenta *Ligoriana.* Permulta inde in *Muratorii* Thesaurum fluxerunt, ita ut maxima cautione opus sit, ubicunque eorum auctoritate nititur Muratorius.

WALCHIVS (*Io. Ernestus Immanuel*) marmora Hispaniensia ficta pro sinceris habuit, etsi meliora edoctus ab *Hagenbuchio.*

ZACHARIA (*Franciscus Antonius*) „In *Marmoribus Salonitanis* quaedam ut inedita dat, ab aliis iam data. — In *Excursu literario* Praef, * 3. repetitiones valde se cavisse scribit: quam non vere, *Seguierius* ad me scripsit Ep. 36. anni 1754. idemque pluribus exemplis ipse cognovi. In primis p. 84. init. nescisse eum in Grutero quoque esse suam illam intermediam, an veniam habere possit, nescio. Invenisset enim facillime in *Singulariis Gruteri* loco suo LALLVO et in Ind. *Scalig. Lalluus Victor.* Idem dictum esto de p. 88. num. CLXXI. loc. I. et II." HAGENB. Haec ideo exscripsi, ut insigni aliquo exemplo demonstrarem, quanta diligentia opus sit ei, qui in recentiorum libris inscriptiones vere ineditas a dudum notis velit distinguere.

ZAMOSCIVS (*Stephanus*) Quae ex eius *Analectis lapp. vetust. Patavii* 1593. 8. laudantur, saepe sunt vitiosa, meliora tamen *Lazianis.*

ZAVARRONIVS (*Angelus*) Suspectissima est Inscriptio Serronensis, quam misit *Muratorio* 287, 1. et singulari praeterea dissertatione illustravit *Neapoli* 1743. 8. *Muratorius* ibi tertium versum omisit: IIVIRO I. D. — nisi hic postea demum ab homine fraudulento insertus est. Aeque ficta a ZAVARRONIO sunt Mur. 10, 8. — 12, 11.

INSCRIPTIONVM LATINARVM
CAPVT I.
GEOGRAPHICA.

§. 1. VRBS AETERNA.

1. C. MARCIVS L. F. L. N. ‖ CENSORINVS. ET. C. ASINIVS C. F. GALLVS COS.[1]) EX S. C. ‖ FIN. POMER. TERMIN. — Romae. Grut. 196, 2.

1) u. c. 746. cfr. Nardini 1. p. 42. v. *Claudius* in Mon. Hist.

2. S. P. Q. R ‖ IMPP. CAESS. DD. NN. INVICTISSIMIS PRIN ‖ CIPIBVS ARCADIO ET HONORIO VICTORIBVS ‖ AC TRIVMFATORIBVS SEMPER. AVGG. ‖ OB INSTAVRATOS VRBI AETERNAE MVROS ‖ PORTAS AC TVRRES. EGESTIS INMENSIS ‖ RVDERIBVS. EX SVGGESTIONE V. C. ET IN ‖ LVSTRIS COMITIS[1]) ET MAGISTRI VTRIVSQ ‖ MILITIAE FL. STILICHONIS. AD PERPETVITATEM ‖ NOMINIS. EORVM SIMVLACRA CONSTITVIT ‖ CVRANTE FL. MACROBIO LONGINIANO V. C. ‖ PRAEF. VRBIS. D. N. M. Q.[2]) EORVM. — Romae. Grut. 165, 1. Nardini 1, 58. (*Stilichonis* et *Fl. Macrobio Long.* ap. Grut. recte in litura est. v. Hagenb. *Epist. epigr.* p. 314. De Longiniano consule *Prosopogr. Cod. Theodos.* p. 64.)

1) MILITIS Grut. ex αἰτοψία Smetii. Apianus 201, 1. corrupte ISIRITIS. Sed, quicquid ad defendendam Grut. lectionem MILITIS profert Hag. *Epp. epigr.* p. 315., Smetii error videtur esse. 2) devoti numini maiestatique.

3. SENATVS ‖ POPVLVSQVE ‖ ROMANVS ‖ CLIVOM ‖ MARTIS ‖ PECVNIA PVBLICA ‖ IN PLANITIAM ‖ REDIGENDVM ‖ CVRAVIT.[1]) — Romae. Grut. 152, 7. Nard. 1. p. 145.

1) sub Augusto, ut censet Fabrett. *de aqu. et aquaed.* p. 34. Clivus Martis extra Portam Capenam.

Vrbis divisio in Regiones XIV. et Vicos:

4. VRBIS SACRAE REG. XIIII. — in lapide Caracallae ap. Mur. 246, 3.

5. IMP. CAESARI. DIVI ‖ TRAIANI PARTHICI FIL. ‖ DIVI NERVAE NEPOTI ‖ TRAIANO HADRIANO ‖ AVG. PONTIF. MAXIMO ‖ TRIBVNIC. POTESTAT. XX ‖ IMP. II. COS. III. P. P. ‖ MAGISTRI VICORVM VRBIS ‖ REGIONVM XIIII. — *Sinistrum latus tres regiones, dextrum vero duas cum suis curatoribus, denunciatoribus, et vicis, horumque magistris continet:*

L. CEIONIO COMMODO. SEX. VETVLENO CIVICA POMPEIANO COS.[1])

REG. I.

CVR.

C. CVRTIVS ς. L. IVCVNDVS.

DENVNCIAT.

P. HELVIDIVS P. L. HERMES.

VICO CAMENARVM. (magistri quattuor) — VICO DRVSIANO — SVLPICI VLTERIOR. — SVLPICI CITERIORIS — FORTVNAE OBSEQVENT. — PVLVERARIO — HONOR. ET VIRTVTIS — TRIVM ARARVM — FABRICI.

REG. X. — — VICO PADI — CVRIARVM — FORTVNAE RESPICIENTIS — SALVTARIS — APOLLINIS. — HVIVSQVE DIEI.

REG. XIII. VICO FIDII. — FRVMENTARIO — TRIVM VIARVM — CEISETI — VALERI. — LACI MILIARI. — FORTVNATI — CAPITIS CANTERI. — TRIVM ALITVM — NOVO — LORETI MINORIS — ARMILVSTRI — COLVMNAE LIGNEAE — MATERIARIO — MVNDICIEI — LORETI MAIORIS — FORTVNAE DVBIAE.

REG. XII. — VICO VENERIS ALMAE — PISCINAE PVBLICAE — DIANAE. — CEIOS — TRIARI — SIGNI SALIENTIS — LACI TECTI — FORTVNAE MAMMOSAE — COLAFITI PASTORIS — PORTAE RVDVSCVLANAE — PORTA NAEVIA — VICTORIS.

REG. XIIII. — VICO CENSORIS — GEMINI — ROSTRATAE — LONGI AQVILAE — STATAE SICCIANAE — QVADRATI — RACILIANI MINORIS — RACILIANI MAIORIS — IANVCLENSIS — BRVTIANO — LARVM RVRALIVM — STATVAE VALERIANAE — SALVTARIS — PAVLI — SEX. LVCEI — SIMI PVBLICI. PATRATILLI — LACI RESTITVTI — SAVFEI — SERGI — PLOTI — TIBERINI. — Romae. Grut. 249, 8 — 251. Mur. p. 601.

1) p. Chr. 136.

Notandum h. l. non solum Romam, sed alia quoque oppida in regiones fuisse divisa:

6. POLLIO IVLIO CLEMENTIANO ‖ SVBVENTORI CIVIVM ‖ NECESSITATIS AVRARIAE ‖ DEFENSORI. LIBERTATIS ‖ REDONATORI. VIAE POPVLI ‖ OMNIVM MVNERVM RECREATORI ‖ VNIVERSA REGIO ROMANA ‖ STATVAM COLLOCAVIT ‖ CVRANTE CL. PLOTIANO. — Nolae. Grut. 1095, 7. „In alio tit. Nolano eidem posito id. ib. 8. REGIO IOVIA STATVAM CENSVIT. Salmasium ad *Hist. Aug.* T. 2. p. 319. *Hack.* non probo, qui Ioviae immemor Romanam regionem interpretatur, urbicariam, τὴν περίχωρον τῆς Ῥώμης. Sed rectius utraque pro regione civitatis Nolae habetur, ut *regionem Thermensium* Grut. 430, 6. Rein. et Gud. vere de parte Neapolis intelligunt." HAGENB. Mss. Hanc quidem (430, 6.) pro spuria habet Maffeius *A. C. L.* p. 336.; sine causa, opinor. Ita Grut. 433, 4. *Regio*

Palatina itidem Neapoli, et de regione *Herculana* eiusdem urbis egit Ignarra in libro *de Phratriis* Neap. 1797. 4. Cfr. Grut. 439, 6.

Regio I.

7. CVRTILIVS HERMEROS ‖ FECIT SIBI ET ‖ CVRTILIAE ANTHIDI ‖ CONIVGI SVAE CARISSIMAE ‖ ET LIBERTIS LIBERTABVS. QVE ‖ SVIS POSTERIS. QVE. EORVM ‖ MAGISTER VICI. AB CYCLOPIS 1) REGION. PRI. FABER ARGENTARIVS. — Romae. Grut. 621, 1. Nardini 1. p. 213.

1) Scil. *antro* v. Nard. Ceterum *Magister Vici Viridarii* Grut. 621, 2. — *Vici Sandaliaris* ib. 3. *Vici Bubularii* ib. 4. Vide Caput de Officiis minoribus.

Subura. Reg. II.

8. *lo*CVS DONATI QVI ‖ *m*ANET IN SEBVRA ‖ *m*AIORE AD NINFA ‖ *s*. LINTEARIVS. BISOMV. 1) — Romae. Marini *Atti* I. p. 347. Ex uno hoc monumento Christiani hominis novimus duas fuisse Suburas sive, ut hic est SEBVRAS, maiorem ac minorem. Cfr. Nardini 1. p. 188.

1) bisomum, sarcophagus duorum corporum capax.

Castra Peregrina. Reg. II.

9. GENIO SANCTO ‖ CASTRORVM PEREGRINORVM ‖ AVR. ALEXANDER ‖ *c*ANALICLARIVS ‖ *q*VOD PEREGRE ‖ *c*ONSTITVTVS VOVIT ‖ *a*EDIL. CASTRORVM ‖ *votu*M LIBENS SOLVIT. — Romae. Nardini 1. p. 203. Quae inclinatis literis excusa vides, supplementa sunt Nibbyi. Idem saxum, sed admodum mendose dat Mur. 77, 3. Pro cVR tamen, ut erat apud Nibbyum, rectius habet AVR. Pro CANALICLARIVS, ANALIGEARIVS; sed illud satis confirmatur inscriptione Graeca, Londini nunc asservata:

10. *ΑΥΡ. ΔΟΜΝΕΙΝΟΥ* ‖ *ΚΑΝΑΛΙΚ. ΔΑΡΙΟΥ* (*sic*) ‖ *ΤΗΝ ΕΚ ΤΗC ΠΥΡΑC* ‖ *ΚΟΝΙΝ CΥΝΛΕΞΑΤΟ* (*sic*) ‖ *ΑΔΕΛΦΟC ΑΛΕΞΑΝΔΡΟC* ‖ *ΜΝΗΜΗC ΧΑΡΙΝ*. — v. Bowyer *Miscellaneous Tracts*. London 1785. 4. p. 153. Ceterum consule Saxium *Miss*, 2. p. 241., qui volebat AN*iensi Tribu* ALICLARIVS.

Domus Laterani. Reg. II.

11. a) SEXTI LATERANI ‖ b) TORQVATI ET LATERANI. — Romae in domu Laterani. Nardini 1. p. 209.

Summum Choragium. Reg. III.

12. HERCVLI ET SILVANO EX VOTO. TROPHIMIANVS ‖ AVG. LIB. PROC. SVMMI CHORAGI ‖ CVM CHIA CONIVGE. — Romae in campo Esquilino. Grut. 42, 5. v. Nardini 1. p. 228.

13. SALV*is dd*. NN. THEODOSIO ET PLACIDO *Valentiniano* ‖ RVF*us* CAECINA FELIX LAMPADIVS VC *et inl. praef. Vrb*. ‖ HAre NAM AMPHITHEATRI A NOVO VNA CVM PO*dio et portis posti*‖CIS SED ET REPARATIS SPECTACVLI GRADIBVS *restituit*. — Romae in Amphitheatro Flavio. Reg. III. Nardini 1. p. 235. Quae minoribus literis excusa vides, supplementa sunt Nibbyi.

14. DECIVS MARIVS VENANTIVS ‖ BASILIVS VC. ET INL. PRAEF ‖ VRBI PATRICIVS CONSVL ‖ ORDINARIVS [1]) ARENAM ET ‖ PODIVM. QVAE ABOMI ‖ NANDI TERRAE MO ‖ TVS RVIN. PROS ‖ TRAVIT SVMPTV PRO ‖ PRIO RESTITVIT. — Romae in Amphitheatro Flaviano nuper reperta. Müller *For. Roman.* p. 194. Nardini 1. p. 238. cfr. similem, sed mutilam ap. Mur. 412, 3.

1) Consul p. Chr. 486. secundum Marinium. Ad a. p. Chr. 508. refert Almelov. Fast.

15. IVLIVS FELIX CAMPANIANVS ‖ V. C. PRAEFECTVS VRB. AD AVGENDAM ‖ THERMARVM TRAIANARVM ‖ GRATIAM CONLOCAVIT. — Romae. Grut. 177, 6. Nardini 1. p. 249.

Thermae Philippi: Regione III.

16. . . . L. RVBRIVS GETA CVR . . P. CCCXXIII. D. N. PHILIPPI THERM . . . — Grut. 179, 5. Nardini 1. p. 253.

In Templo Remi, in Via sacra. Reg. IV.

17. TIB. FABIVS TITIANVS ‖ V. C. CONS. [1]) P. PRAEF. VRB. [2]) ‖ CVRAVIT. — Grut. 193, 8. Nardini 1. p. 278.

1) p. Chr. 337. 2) p. Chr. 340. Vides, Constantinianis quoque temporibus Deorum templa passim vel exstructa fuisse, vel restituta.

Templum Fortunae Seiae. Vicus Sandaliarius. Reg. IV.

18. GERMANICO CAESARE ‖ C. FONTEIO . . . . ITONE [1]) COS. ‖ K. . . AN [2]) ‖ SIEIAE. [3]) FORTVNAE AVG. ‖ SACR ‖ SEX. FONTEIVS Ͻ. L. TROPHIMVS ‖ CN. POMPEIVS CN. L. NICEPHOR ‖ MAG. VICI ‖ SANDALIARI REG ‖ IIII. ANNI XVIII. [4]) ‖ D. D. — Grut. 79, 5. Nardini 1. p. 311.

1) *Capitone* u. c. 765. p. Chr. 12. 2) *Kal. Ian.* 3) sic lapis, etiam ap. Smetium 29, 6. *Seiam Deam* agnoscit Plin. H. N. 18, 2. cfr. Marini *Atti* 2. p. 615. a., ubi docet, ex *Seia Fortuna* et *Stata Matre* novam, veteribusque inauditam Deam confictam fuisse a Ligorio, *Statam* videlicet *Fortunam*. 4) scil. ab institutis per Augustum Magistris Vicorum.

In Foro Transitorio cum templo D. Nervae. (Reg. IV.)

19. IMP. NERVA CAESAR. AVG. PONT ‖ MAX. TRIB. POT. II. IMP. II. PROCOS. — Nardini 1. p. 318. ex Fauno L. 2. c. 23. Si sincera est inscriptio, vides Nervam quoque dictum fuisse Proconsulem; quem morem ad Traianum vulgo referunt. v. Marini *Atti* 2. p. 719. Sed *Procos.* in hoc saxo omittit, cum lacunae tamen signo Grut. 189, 13. Fuerit fortasse: P. P. (pater patriae.) ut Grut. 154, 5.

Thermae Helenianae, Regione V.

20. D. N. HELENA . . . VEN . . . AVG. MAT. ‖ AVIA BEATIS . . . . ‖ THERMA . . . SI. — Nardini 2. p. 12.

In aquaeductu Castrorum Praetoriorum: Reg. V.

21. IMP. CAES. M. OPELLI. SEVERI MACRINI AVG ‖ M. OPELLI SEVERI DIADVMENIANI CAES. PRIN. IV. [1]) ‖ CASTRIS PRAETORI ‖ TERENTIVS CASSANDER FECIT. — Nardini 2. p. 52.

1) Principis Iuventutis. Supplendum: IVSSV, vel simile quid.

Vivarium. Reg. V. v. Nardini 2, 17.

22. PRO S. IMP. CAES. M. ANTONI.[1] GORDIANI PII FELICIS. AVG. ET ‖ TRANQVILLINAE SABINAE AVG. VENATORES IMMVN. ‖ CVM CVSTODE VIVARI. PONT. VERVS MIL. COH. VI PR. CAM‖PANIVS VERAX MIL. COH. VI. PR. FVSCIVS CRESCENTIO ‖ ORD. CVSTOS. VIVARI. COHH. PRAETT. ET VRBB. DIANAE AVG. D. S. EX. V. P.[2] ‖ DEDICATA XII. KAL. NOV. . . . IMP. D. N. GORDIANO AVG. ET POMPEIANO COS.[3] — Romae. Fabrett. p. 682, 65. Murat. 251, 3.

1) in aliis inscriptt. *Antonini;* sed illud verius. Lamprid. *Heliog.* C. 18. 2) De suo ex voto posuerunt. 3) p. Chr. 241.

Forum Suarium. Reg. VII.

23. DOMINO NOSTRO ‖ FL. CLAVDIO CONSTANTINO ‖ FORTISSIMO HAC (*sic*) BEATISSIMO CAESARI ‖ FL. VRSACIVS V. P. ‖ TRIBVNVS COHORTI‖VM VRBANARVM ‖ X. XI. ET XII. ET FORI ‖ SYARI. (*sic*) — Grut. 282, 4. Nardini 2. p. 116.

Forum Romanum. Reg. VIII.

24. GABINIVS VETTIVS ‖ PROBIANVS VC. PRAEF. VRB ‖ STATVAM QVAE BASILICAE ‖ IVLIAE[1] A SE NOVITER ‖ REPARATAE ORNAMENTO ‖ ESSET. ADIECIT.

DEDIC. XV. K. FEBR. PER ‖ T. ARRIVM BASSIANVM C. V. CVR. OPER ‖ PVBLICORVM ‖ . . . VLLINO II.[2] ET AVFID. FRONTONE COS. — Romae. Grut. 171, 7.

1) de Basilica Iulia v. Müller *Forum Romanum.* p. 85. 2) P. Cornelio Anullino cet. p. Chr. 199. Sed prior inscriptionis pars *Gabinius — adiecit* pertinet ad a. p. Chr. 377. cfr. Müller l. l. p. 134. Ceterum idem Gabinius Praef. V. Basilicam quoque Aemiliam statua ornavit. v. Nardini 2. p. 228.

Aedes Concordiae. Reg. VIII.

25. . . . . . LVSITANIAE ‖ DESIGN . . . . . ‖ *pro* SALVTE TI. CAESARIS ‖ AVGVSTI. OPTIMI AC ‖ IVSTISSIMI PRINCIPIS ‖ CONCORDIAE ‖ AVRI. P. V. ‖ ARGENTI P. X. — Nardini 2. p. 196.

26. S. P. Q. R. ‖ AEDEM CONCORDIAE VETVSTATE COL‖LAPSAM IN MELIOREM FACIEM OPERE ‖ ET CVLTV SPLENDIDIORE RESTITVERVNT. — Grut. 100, 6. (Nardini l. l.) ubi, notante Hagenb., cum alia Constantini coaluit, quam dedimus in Mon. hist. §. *Constantinus.*

Iani duo. Reg. VIII. v. Nardini 2. p. 220.

27. BVCLA C. LEPIDVS
IRENE. C. L. ANICETVS
A' IANO MEDIO. — Grut. 577, 2. v. Fea ad *Horat. Ep.* I, 1, 54. et infra habes *A'. Iano Prim. Pal.* Immerito, puto, utraque inscriptio Maffeio *A. C. L.* p. 347. commenticia visa est.

Secretarium Senatus. Reg. VIII.

28. SALVIS DOMINIS NOSTRIS HONORIO ET THEODOSIO VICTORIOSISSIMIS PRINCIPIBVS ‖ SECRETARIVM AMPLISSIMI

SENATVS. QVOD VIR INLVSTRIS FLAVIANVS [1]) INSTITVERAT. ET FATALIS IGNIS ABSVMPSIT || FLAVIVS ANNIVS EVCHARIVS EPIFANIVS [2]) V. C. PRAEF. VRB. VICE SACRA IVD. REPARAVIT ET. AD PRISTINAM FACIEM REDVXIT. — Romae. Grut. 170, 5. Nardini 2. p. 230. (Mur. 701, 2. particulam dumtaxat huius inscr. dat ex Contelorio.)

1) Praef. Vrb. p. Chr. 393. 394. 400. 2) Praef. Vrb. p. Chr. 414. Gud.

Inscriptio Columnae Traiani. Reg. VIII.

29. SENATVS POPVLVSQVE ROMANVS || IMP. CAESARI DIVI NERVAE F. NERVAE || TRAIANO AVG. GERM. DACICO PONTIF || MAXIMO. TRIB. POT. XVII. IMP. VI. COS. VI. [1]) P. P. || AD DECLARANDVM. QVANTAE ALTITVDINIS || MONS ET LOCVS TANT . . . . . .IBVS [2]) SIT EGESTVS. — Grut. 247, 4. Nardini 2. p. 242.

1) p. Chr. 113. 2) *tantis operibus.*

Ad eandem columnam haec quoque videtur pertinuisse:

30. S. P. Q. R. || IMP. CAESARI DIVI || NERVAE F. NERVAE || TRAIANO AVGVSTO || GERMANICO. DACICO || PONTIF. MAX. TRIBVNICIA || POTEST. XVI. IMP. VI. COS. VI. P. P. || OPTIME DE REPVBLICA || MERITO. DOMI. FORISQVE. — Nardini 2. p. 356. nuper effossa.

Tabularium. Reg. VIII.

31. Q. LVTATIVS Q. F. || Q. N. CATVLVS COS [1]) || SVBSTRVCTIONEM ET TABVLARIVM EX S. C. [2]) FACIVND. COERAVIT. — Grut. 170, 6. Nardini 2. p. 300.

1) u. c. 676. 2) Mazoch. 21, 8. habet DE S. S. i. e. de senatus sententia.

Circus Flaminius. Reg. IX.

32. D. M. ABASCANTO AVG. LIB || AEDITVO AEDIS NEPTVNI || QVAE EST IN CIRCO FLAMIN || FLAVIVS ASCANIVS ET || PALLANS CAES. N. SER || ADIVTOR A RATIONIB. || PATRI PIISSIMO FEC. — Romae. Grut. 318, 5. Nardini 3, 29.

33. APOLLIN. LATON. || AD THEATR. MARC || FELICITATI IN CAM. || MART. IOVI STATOR. || IVN. REG. AD CIR. FLAM. — Fragmentum fastorum sacrorum Vrbini repertum. Fabrett. p. 455. XV.

Inscriptio Panthei Romani: Reg. IX.

34. M. AGRIPPA L. F. COS. TERTIVM FECIT. [1])

Paulo inferius:

IMP. CAESAR L. SEPTIMIVS SEVERVS PIVS PERTINAX. ARABICVS. ADIABENICVS. PARTHICVS MAXIMVS. PONTIF. MAX. TRIB. POTEST. X. IMP. XI. COS. III. [2]) P. P. PROCOS. ET || IMP. CAES. M. AVRELIVS ANTONINVS PIVS FELIX AVG. TRIB. POTEST. V. COS. PROCOS. PANTHEVM VETVSTATE CORRVPTVM CVM OMNI CVLTV RESTITVERVNT. — Grut. I, 1. sed correctius ap. Eckhel *D. N.* 8. p. 423.

1) u. c. 727. 2) p. Chr. 202.

Mausoleum Augustorum cum Obeliscis. Reg. IX.

35. M. VLPIVS || AVG. L. AEGLVS || PROC. MAVSOLAEI || IMAGINEM CORINTHEAM (*sic*) TRAIANI CAESARIS || COLLEG. FAENARIOR[1]) || D. D. — Romae. Grut. 175, 9. Fabrett. *Col. Trai.* p. 251. Nardini 3. p. 78.

1) Faenarius reperitur etiam ap. Gud. 332, 5.

Obeliscorum Romae statutorum inscriptiones ex Zoega de *Orig. et usu Obelisc.* p. 51.

In stylobate obelisci, quem in Circo Maximo statuit Caesar Augustus, bis repetitum legitur:

36. IMP. CAESAR. DIVI F. || AVGVSTVS || PONTIFEX MAXIMVS || IMP. XII. COS. XI. TRIB. POT. XIV. || AEGVPTÓ. IN POTESTÁTEM || POPVLI RÓMÁNI. REDÁCTÁ || SÓLI DÓNVM DEDIT. Eadem omnino bis leguntur in obelisco, quem in Campo Martio pro gnomone erexit Caesar Augustus.

37. In imo radio eius obelisci, quem Caius Caesar constituit in Circo Vaticano, bis exaratum est:

DIVO CAESARI DIVI IVLII F. AVGVSTO || TI. CAESARI DIVI AVGVSTI F. AVGVSTO || SACRVM.

38. In vetere basi, cui in Circo Maximo impositus fuit Obeliscus a Constantio Aug., hoc epigramma legebatur:

In latere orientali:

PATRIS OPVS MVNVSQVE SVVM TIBI ROMA DICAVIT
AVGVSTVS TOTO CONSTANTIVS ORBE RECEPTO
ET QVOD NVLLA TVLIT TELLVS NEC VIDERAT AETAS
CONDIDIT VT CLARIS EXAEQVET DONA TRIVMFIS.
HOC DECVS ORNATVM GENITOR COGNOMINIS VRBIS
ESSE VOLENS CAESA THEBIS DE RVPE REVELLIT.

In latere septemtrionali:

SED GRAVIOR DIVVM TANGEBAT CVRA VEHENDI
QVOD NVLLO INGENIO NISVQVE MANVQVE MOVERI
CAVCASEAM MOLEM DISCVRRENS FAMA MONEBAT.
AT DOMINVS MVNDI CONSTANTIVS OMNIA FRETVS
CEDERE VIRTVTI TERRIS INCEDERE IVSSIT
HAVT PARTEM EXIGVAM MONTIS PONTOQVE TVMENTI

In latere occidentali:

CREDIDIT ET PLACIDO VECTA EST VELOCIVS EVRO
LITVS AD HESPERIVM POPVLO MIRANTE CARINAM.
INTEREA ROMAM TAPORO *) VASTANTE TYRANNO
AVGVSTI IACVIT DONVM STVDIVMQVE LOCANDI.

---

*) De lectione consule fragmenta veteris exemplaris eiusd. inscriptionis ap. Zoegam p. 54. et Gorii *Thesaur. vett. diptych.* T. 2. p. 69.

Taporo, quod habet etiam ἀπόγραφον, sine dubio corruptum est: Vrsino et Castalioni placebat *taetro*; intelligitur Magnentius. v. Ammian. Marc. 16, 10. et 17, 4.

NON FASTV SPRETI SED QVOD NON CREDERET VLLVS
TANTAE MOLIS OPVS SVPERAS CONSVRGERE IN AVRAS.

In latere meridionali:

NVNC VELVTI RVRSVS RVFIS AVVLSA METALLIS,
EMICVIT PVLSATQVE POLOS HAEC GLORIA DVDVM
AVCTORI SERVATA SVO CVM CAEDE TYRANNI
REDDITVR ATQVE ADITV ROMAE VIRTVTE REPERTO
VICTOR OVANS VRBIQVE LOCAT SVBLIME TROPAEVM
PRINCIPIS ET MVNVS CONDIGNIS VSQVE TRIVMPHIS.

Columna Centenaria Divi Marci. Reg. IX.

Vide de sequenti monumento Marini *Atti* p. 257. et 423. a. Nibby *note al Nardini* 3. p. 123.

39. EXEMPLARIA LITTERARVM RATIONALIVM DOMINORVM N. N. SCRIPTARVM. PERTINENTES AD ADRASTVM AVGG. NN. LIB. QVIBVS AEI PERMISSVM SIT AEDIFICARE LOCO CANNABAE A SOLO IVRIS SVI PECVNIA SVA. PRAESTATVRVS SOLARIVM. SICVT CETERI. AELIVS ACHILLES C. L. PERPETVVS. FLAVIANVS EVTYCHVS EPAPHRODITO SVO SALVTEM. TEGVLAS OMNES ET IMPENSA DE CASVLIS. ITEM CANNABIS ET AEDIFICIIS IDONEIS. ADSIGNA ADRASTO PROCVRATORI COLVMNAE DIVI MARCI. VT AD VOLVPTATEM SVAM HOSPITIVM SIBI EXTRVAT. QVOD VT HABEAT SVI IVRIS ET AD HEREDES TRANSMITTAT. LITTERAE DATAE VIII. IDVS AVG. ROMAE FALCONE ET CLARO COS.[1]) AELIVS ACHILLES C. L. PERPETVVS. FLAVIANVS EVTYCHVS AQVILIO FELICI HADRASTO AVG. LIB. AD AEDIFICIVM. QVOD CVSTODIAE CAVSA COLVMNAE CENTENARIAE PECVNIA SVA EXTRVCTVRVS EST. TIGNORVM VEHES DECEM. QVANTI FISCO CONSTITERVNT. CVM PONTEM NECESSE FVIT. COMPINGI. PETIMVS DARE IVBEAS. LITERAE DATAE XIIII. KAL. SEPT. ROMAE. FALCONE ET CLARO COS. RATIONALES SAEIO SVPERSTITI ET FABIO MAGNO. PROCVRATOR. COLVMNAE CENTENARIAE DIVI MARCI. EXTRVERE HABITATIONEM IN CONTERMINIS LOCIS IVSSVS OPVS ADGREDIETVR. SI AVCTORITATEM VESTRAM ACCEPERIT. PETIMVS IGITVR AREAM. QVAM DEMONSTRAVERIT ADRASTVS LIB. D. N. ADSIGNARE EI IVBEATIS. PRAESTATVRO SECVNDVM EXEMPLVM CAETERORVM SOLARIVM. LITTERAE DATAE VII. IDVS SEP. ROMAE. REDDITAE IIII. IDVS SEPT. ROMAE. ISDES.[2]) COS. — Marmor Romae repertum a. 1777. Guascus. T. 3. p. 113.

1) p. Chr. 193. 2) iisdem.

Bibliotheca Palatina Reg. X.

40. DIIS. MANIB. S. ‖ C. IVLIVS FELIX ‖ A' BYBLIOTHECA GRAECA PALAT. *ad latus:* OSSA. C. IVLIVS C. L. NICO‖MACHVS A IANO ‖ PRIM. PAL. — Romae. Grut. 576, 9.

41. BYRAE CANACINAE LIVIAE ‖ AVG. SER. A VESTE MAGN ‖ TI. CLAVDIVS ALCIBIADES ‖ MAG. A BYBLIOTHECA LATINA ‖ APOLLINIS ‖ ITEM SCRIBA AB EPISTVLIS LAT. — Romae. Grut. 577, 8. Murat. 923, 2. Priorem illam Maffeius *A. C. L.* p. 349. pro spuria habet, sine causa, opinor. Cfr. etiam Grut. 578, 5.

Aedes Iovis Propugnatoris in Palatio. Reg. X.

42. P. MARCIVS VERVS ‖ IMP. COMMODO VI ET PETRONIO ‖ SEPTIMIANO COS. ‖ A. P. R. C. DCCCCXLIII.[1]) K. DEC. ‖ IN PALATIO. IN AEDE IOVIS PROPVGNATORIS ‖ IN LOCVM P. VERI ‖ L. ATILIVS[2]) CORNELIANVS COOPTATVS.

T. SATVRNINO ET C. GALLO COS. ‖ A. P. R. C. DCCCCLI PRID. EID. DEC. ‖ IN PALATIO. IN AEDE IOVIS PROPVGNATORIS IN LOCVM ATILI CORNELIANI VITA FVNCTI ‖ CL. PATERNVS COOPTATVS. ‖ TI. CLAVDIO SEVERO. C. AVFIDIO VICTORINO COS. ‖ A. P. R. C. DCCCCLII. IIII. EID. APRIL. ‖ IN PALATIO. IN AEDE IOVIS PROPVGNATORIS ‖ IN LOCVM CL. PATERNI VITA FVNCTI . . . ALLIVS COLONIVS COOPTATVS. . . . . — Fragmentum fastorum Sacerdotalium ap. Smetium. fol. 151, 13. cuius typum, utpote correctiorem, etsi fortasse a Panvinio emendatum, secuti sumus. Differt Apiani recensio p. 320, 3., mendosa est Grut. 300, 2.

1) p. Chr. 190. cet. 2) ATTIDIVS Grut. — Cfr. Nardini 3, p. 196.

Thermae Varianae Reg. XIII.

43. AQVA TRAIAN. Q. ANICIVS Q. F. ANTONIAN ‖ CVR. THERMARVM VARIANARVM. — In Aventino, in tubo plumbeo. Grut. 182, 7. Nardini 3. p. 290.

Aedes Minervae in Aventino. Reg. XIII.

44. °LAPIS AVSP. S.[1]) Q. CAECILIO METELLO ‖ PONT. MAX SOLLEMNI ‖ CVM PRAECATIONE PAL.[2]) POP. ROM. CONIECTVS ‖ IN FVNDAMENTA PORTICVS MINERV . . . ‖ AVENTINENS. AB. LATER. COLL. . . . . ‖ VIC. ARMILVSTR. D. ‖ IN HVNC D. AVGVR. AVSPI. . . . . . ‖ TEMPL. CONSECRA . . . ‖ M. CASCELL AED. CVRV . . . ANNO V. C. DCLXXIV. ‖ L. CORNELIO SYLLA . . ‖ Q. CAECILIO METELLO . . . — Grut. 39, 5. Ex Vrsini schedis. Mihi non minus suspecta est, quam Maffeio *A. C. L.* p. 276., etsi Nardinio, 3. p. 304. et Norisio probabatur, nec quidquam Hagenb. de νοθείᾳ monuit.

1) *auspicato sub.* 2) *palam.*

Horrea Galbiana. Reg. XIII.

45. NVM. DOM. AVG. ‖ SACRVM ‖ GENIO CONSERVATO ‖ RI HORREORVM GAL ‖ BIANORVM ‖ M. LORINVS ‖ FORTVNATVS MAGISTER ‖ S. P. D. D.[1]) — Grut. 75, 1. cfr. ib. 2. Nardini 3. p. 316.

1) sua pecunia donum dedit. Alia horrea passim, v. c.:

46. C. IVLIVS ‖ HERMES ‖ CONDVCTOR ‖ HORREORVM SEIANORVM ‖ LVSTRI TER. TI ‖ S. P. D. D. — Romae. Grut. 194, 9.

Inscriptiones. Pyramidis C. Cestii. Reg. XIII.
v. Nardini 3. p. 320.

47. C. CESTIVS L. F. POB. EPVLO. PR. TR. PL. ‖ VII VIR. EPVLONVM. ‖ OPVS ABSOLVTVM ‖ EX TESTAMENTO ‖ DIEBVS CCCXXX. ‖ ARBITRATV ‖ PONTI. P. F. CLA. MELAE. ‖ HEREDIS ET POTHI L.

48. *In basibus, quibus olim statua C. Cestii imposita erat:* M. VALERIVS MESSALLA CORVINVS. ‖ P. RVTILIVS LVPVS. L. IVNIVS SILANVS. ‖ L. PONTIVS MELA. D. MARIVS ‖ NIGER HEREDES C. CESTI ET ‖ L. CESTIVS. QVAE EX PARTE AD ‖ EVM FRATRIS HEREDITAS ‖ M. AGRIPPAE MVNERE PER ‖ VENIT. ‖ EX EA PECVNIA. QVAM ‖ PRO SVIS PARTIBVS RECEPER. ‖ EX VENDITIONE ATTALICOR. ‖ QVAE EIS PER EDICTVM ‖ AEDILIS IN SEPVL ‖ CRVM C. CESTI EX TESTAMENTO ‖ EIVS INFERRE NON LICVIT. — v. *Discorso di* Ottavio Falconieri *intorno alla piramide di C. Cestio* in Nardini R. A. 4. p. 1. — Grut. 185, 1.

Aedes Forinarum s. Furinarum. Reg. XIV.

49. I. O. M. H. AVG.[1] ‖ SACR. GENIO FORINARVM[2] ‖ ET CVLTORIBVS HVIVS ‖ LOCI. TERENTIA NICE ‖ CVM TERENTIO DAMARI ‖ ONE. FILIO. SACERDOTI. ET TERENTIO DAMARIONE IVN ‖ ET FONTEIO ONESIMO FILIO ‖ SACRORVM.[3] SIGNVM ET BASIM ‖ VOTO SVSCEPTO DE SVO POSVIT ‖ LVSTRO EIVSDEM DAMARIONIS. — Romae trans Tiberim. — Grut. 9, 5. corrupte ap. Nardini 3. p. 344.

1) *Iovi Opt. Max. Herculi Augusto* Reines. Smetius al.: *Iovi Opt. Max. Hammoni Aug.*, sed illud praestat. 2) cfr. Varro *de L. L.* 4, 15. 3) Non liquet, utrum iungendum sit *Filio Sacrorum*, ut alibi memorantur *Patres*, *Matres Sacrorum*, an *Filio eiusdem Terentiae Nices*, eodemque *sacrorum* scil. ministro. cfr. similia in sectione *de Rebus sacris*. §. Cultus Isiacus.

Inscriptio pontis Fabricii. v. Nardini 3. p. 357.

50. L. FABRICIVS C. F. CVR. VIAR.
FACIVNDVM COERAVIT. IDEMQVE
PROBAVIT.
Q. LEPIDVS M. F. M. LOLLIVS M. F. EX S. C. PROBAVERVNT. — Grut. 160, 3. Vide, quae Fabrett. de hoc saxo tradit p. 363., quaeque de eodem postea p. 397. contra Nardinum disputat. *Hagenb.*

Aquarum inscriptiones quaedam:

51. IMP. CAES. DIVI. IVLI. F. AVGVSTVS ‖ PONTIFEX MAXIMVS. COS. XII ‖ TRIBVNIC. POTEST. XIX. IMP. XIIII. ‖ RIVOS AQVARVM OMNIVM REFECIT.

52. IMP. CAES. M. AVRELIVS ANTONINVS PIVS FELIX. AVG. PARTHIC. MAXIM ‖ BRIT. MAXIMVS. PONTIFEX MAXIMVS ‖ AQVAM MARCIAM VARIIS KASIBVS IMPEDITAM PVRGATO FONTE EXCIS. ET PERFORATIS ‖ MONTIBVS. RESTITVTA FORMA. ADQVISITO ETIAM FONTE NOVO ANTONINIANO ‖ IN SACRAM VRBEM SVAM PERDVCENDAM CVRAVIT.

53. IMP. TITVS CAESAR. DIVI F. VESPASIANVS. AVG. PONTIF. MAX || TRIBVNICIAE POTEST. IX. IMP. XV. CENS. CONS. VII. DESIGN. VIII. || RIVOM AQVAE MARCIAE VETVSTATE DILAPSVM REFECIT. || ET AQVAM QVAE IN VSV ESSE DESIERAT. REDVXIT. — Romae ad portam S. Laurentii. Grut. 177, 1. Nibby *Viaggio.* I, p. 94. Nardini 3. p. 380.

Aquae Claudiae inscriptiones in Porta Naevia:

54. TI. CLAVDIVS DRVSI F. CAISAR AVGVSTVS GERMANICVS PONTIF. MAXIM || TRIBVNICIA POTESTATE XII. COS. V. IMPERATOR XXVII.[1]) PATER PATRIAE || AQVAS. CLAVDIAM EX FONTIBVS. QVI VOCABANTVR CAERVLEVS ET CVRTIVS. A MILLIARIO XXXXV. || ITEM ANIENEM NOVAM A MILLIARIO LXII. SVA IMPENSA IN VRBEM PERDVCENDAS CVRAVIT.

55. IMP. CAESAR. VESPASIANVS AVGVST. PONTIF. MAX. TRIB. POT. II. IMP. VI. COS. III. DESIG. IIII.[2]) P. P. || AQVAS CVRTIAM ET CAERVLEAM PERDVCTAS A DIVO CLAVDIO. ET POSTEA INTERMISSAS DILAPSASQVE || PER ANNOS NOVEM. SVA IMPENSA VRBI RESTITVIT.

56. IMP. T. CAESAR DIVI F. VESPASIANVS AVGVSTVS PONTIFEX MAXIMVS. TRIBVNIC || POTESTATE X. IMPERATOR XVII. PATER PATRIAE. CENSOR. COS. VIII.[3])|| AQVAS CVRTIAM ET CAERVLEAM PERDVCTAS A DIVO CLAVDIO ET POSTEA || A DIVO VESPASIANO PATRE SVO VRBI RESTITVTAS. CVM A CAPITE AQVARVM A SOLO VETVSTATE DILAPSAE ESSENT. NOVA FORMA REDVCENDAS SVA IMPENSA CVRAVIT. — Grut. 176, 1. v. Nardini 3. p. 375.

1) p. Chr. 53. 2) p. Chr. 71. 3) p. Chr. 80.

57. IMP. DIOCLETIANVS C. AVG. PIVS. FELIX || PLVRIMIS OPERIBVS IN COLLE HOC EXCAVATO SAXO || QVAESITAM AQVAM IVGI PROFLVVIO EX TOFO HIC || SCATENTEM INVENIT. MAR.[1]) SALVBRIOREM. TIBER. || LEVIOREM. CVRANDIS AEGRITVDINIBVS. STATERA IVDICAT[2]) || EIVS RECEPTVI PVTEVM AD PROX. TRICLIN.[3]) VSVM || IN HOC SPHAERISTERIO VBI ET IMPERAT. || NYMFEVM F. C.[4]) — Prope Sanctam Mariam maiorem. Grut. 178, 3. v. Nardini 2. p. 64. Longe aliter hanc inscript. exhibet Mazochius 127, 6.

1) MARTIA Mazoch. 2) Turbata haec videntur, ita ordinanda: *Marcia salubriorem curandis aegritudinibus: Tiberina leviorem statera iudicatam.* 3) *proximi triclinii.* 4) *Imperatorium nymphaeum faciundum curavit.* Sed Mazoch.: VBI ET IMPERATORIAM DICTYLOTECAM (sic) POS.

Fons Lollianus fortasse in Reg. XII. vide tamen Nardini 3. p. 283.

58. APPIO ANNIO BRADVA || T. VIBIO BARO COS.[1]) || MAGISTRI FONTIS LOLLIANI. || M. VLPIVS FELIX || N. CONFLONIVS VITALIO (cet. seq. alia nomina VIII.) Grut. 180, 1.

1) p. Chr. 160. *Magistri et Ministri Fontis Palatini* v. Grut. 179, 6.

59. AQVA PINCIANA ‖ D. N. FL. VALENTINIA ‖ NI AVG. — Romae in plumbeo aquae ductu. Donati T. 2. p. 221, 6.

§. 2. ITALIA.

60. L. AELIO HELVIO ‖ DIONYSIO C. V. ‖ IVDICI SACRARVM COG ‖ NITIONVM. TOTIVS ORIEN. ‖ PRAESIDI SYRIAE. COELE. ‖ CORRECTORI VTRIVSQVE ‖ ITALIAE[1]) CVRATORI AQV. ‖ ET MINICIAE CVRATOR ‖ . . . . . . ‖ OPERVM PVBLICORVM. ‖ PONTIFICI DEI SOL. ‖ COLLEGIVM ‖ FABRORVM TIGNVAR. ‖ MVLTIS IN SE PATROCINIIS CO . . .

1) Vtraque Italia est transpadana et cispadana. Maff. *Ver. ill.* T. 1. p. 305. Oblitus sum, ubi hanc inscriptionem repererim, sed certae est auctoritatis.

61. . . . . VALENTINIANO ‖ ET FLA. VALENTI ‖ DEVNIS FRATRIBVS ‖ ET SEMPER AVGVSTIS ‖ DEVOTA VENETIA ‖ COLLOCAVIT. — (Reperta IV. millia pass. ab Abdua fl. prope campestre SS. Cosmae et Damiani Oratorium.) Maffei *Mus. Ver.* 379. 4. Paulus Diacon. 2, 14. *Venetia usque Adduam protelatur.* DEVNIS pro *divinis.*

62. GENIO ET HONOR ‖ L. POMPEI L. F. POL.[1]) HEREN ‖ NIANI EQ. ROM. EQ. PVB ‖ Q. AER. PET[2]) (*sic*) ALIM. AEDIL ‖ II VIRO CVRATORI ‖ KALENDARIOR. REI P ‖ COLLEGIVM PASTO ‖ PHORORVM[3]) INDVS ‖ TRIENSIVM. PATRO ‖ NO OB MERITA. *In imo margine:* T. GRAE.[4]) TROPHIMVS IND.[5]) FAC.[6]) — Tabula aerea reperta in vico Monteu di Po, dextra Padi ripa, XV. milliariis Italicis ab Augusta Taurinorum distante. cfr. Plin. *H. N.* 3, 5. et 16. Reichardus *Orb. Terr. ant.* fol. 42. 1. b. Industriae reliquias prope Veruam ponit. Tu confer *Il sito dell' antica città d' Industria scoperto ed illustrato da G. P. Ricolvi ed A. Rivautella. Torino* 1745. 4.

1) *Pollia* tribu. 2) *Quaestor Aerarii Publici et Alimentorum.* 3) v. Cuper. *Harpocr.* p. 129. et 258. 4) *Graecus.* Ricolvi. *Graecinius* Hagenb. 5) *Industriensis.* 6) *faciebat.*, nisi potius est *faciundum curavit.* — Industriae mentio etiam superest in lapide fracto ap. Ricolvi p. 44. :

63. . . COCCEIAE . . . HA. . . EC. AB. IND. . . . FVNERE PV. . ‖ ET STATVAM . . . .

64. * IOVI O. M ‖ HOC SIMVLACRVM ‖ LICIFORVM (*sic*) ‖ POPVLI ‖ DICAR. — „Presso la chiesa parrochiale di Castello sopra Lecco." Nunc deperdita est. Redaelli *Notizie istor.* 1. p. 40. Est suspectissima. Quod si vera esset, confirmaret sane Redaellii opinionem, Licini forum ibidem fuisse, ubi nunc est oppidum *Lecco.* Alii, v. c. Reichardus, referunt ad v. *Barlassinam*, alii ad v. *Incino.*

65. C. CORNELIO ‖ C. F. VOT.[1]) MINICIANO ‖ PRAEF. COH. PRIM ‖ DAMASC. TRIB. MIL. ‖ LEGIONIS III. AVGVST ‖ PRAEF. FABR. CVRATORI ‖ REIP. ATESINORVM[2]) ‖ IIII. VIR. I. D. PONTIFICI. ‖ FLAMINI DIVI CLAVDII ‖ BERGOMI. PATRONO FLAMINI. DIVI TRAIANI. ‖ MEDIOLANI. ‖ PLEBS VRBANA.[3]) — Bergomi. Grut. 396, 8.

1) OVF. praeferebat Gud., quum Alciati Cod. habeat VOF., sed VOT. defenditur ex alio saxo Bergomate Grut. 847, 6. HAGENB. 2) HAGENB. primum suspicabatur

Atestinorum, sed postea acquievit in *Otesinorum*, pop. Galliae Cispadanae. Plin. *H. N.* 3, 15. Cluv. *Ital.* p. 283. Mannert. *Ital.* 1, p. 233. 3) Scil. Bergomas, non Mediolanensis. Ceterum Cornelium Minicianum hunc eundem Panciroļius putabat cum Cornelio Minuciano Plinii *Ep.* L. 7, 22. cet.

66. GENIO ‖ COLONIAE. CIVICAE. AVG ‖ BRIXIAE ‖ Q. LARGENNIVS. Q. F. FAB ‖ SAGITTA ‖ VI VIR. AVG. DECVRIO ‖ PRAEF. FABR. PRAEF. I. D. Q 1) ‖ II VIR. QVINQ ‖ D. P. S. 2) — Brixiae. Labus *Ara antica* p. 61., qui literas aliquot evanidas certissima coniectura supplevit.

1) Praefectus Iuri Dicundo. Quinquennalis. 2) de pecunia sua.

67. T F I ‖ Q. MINICIO Q. F. POB ‖ MACRO ‖ IIII. VIR. VERON ‖ Q. 1) VERON. ET BRIX ‖ MINIC. FORTVNAT ‖ MATER FILIO PIISSIM ‖ L. D. D. D. — Brixiae. Grut. 438, 8. 918, 16., ut ineditum dat Murat. 723, 5., repetit Maff. *M. Ver.* 199. Titulus hic magnas excitavit turbas inter Brixianos et Veronenses. v. Maffei l. l. et Sambuca *Memorie* p. 3, 13. et 235.; nec minorem difficultatem creavit διττογραφία Gruteriana 918, 16. *Fab. Pob.*, pro simplici *Pob.* sed illa fraudulenter invecta est ex alio lap. Veronensi spurio, ubi *Augustus Fab. Scapt.* tribu memoratur.

1) *Quaestori*, non vero *Quinquennali*, ut volebat Murat. l. l. Ceterum in Grut. 438, 8. solo leguntur illa in principio T F I (Titulum vel Testamento Fieri Iussit?)

68. HORTANTE BEATITVDINE ‖ TEMPORVM DDD. NNN 1) ‖ GRATIANI. VALENTINIANI ‖ ET THEODOSI AVGG ‖ STATVAM IN CAPITOLIO 2) DIV IACENTEM IN ‖ CEREBERRIMO (*sic*) FORI ‖ LOCO CONSTITVI ‖ IVSSIT. VAL. PALLADIVS ‖ VC. CONS. VENET. ET HIST 3) ‖ — Veronae. Grut. 285, 2. Maffei *Mus. Ver.* 107, 1.

1) trium Dominorum nostrorum. 2) nota Capitolium Veronae. 3) Consularis Venetiae et Histriae. Ceterum cfr. de controverso hoc titulo etiam Zaccaria *Istituz.* p. 500.

69. M. OREIVS M. F. ‖ PAP. 1) SECVNDVS ‖ BELLVNO MIL. COH. ‖ VI. PR. 7. DEXTRI ‖ MIL. ANN. XI. ‖ VIX. ANN. XXVII. ‖ H. F. C. 2) — Romae. Oderic. p. 196, 22.

1) In his lapidibus partim militaribus, partim geographicis, una cum patria semper notanda est tribus quoque, quoniam inde coniectura fit, cui tribui adscripti fuerint uniuscuiusque municipii vel coloniae cives. 2) *Heres fieri curavit.* Notandus h. l. miles annorum XVI. 7 Centuriae nota.

70. L. MANLIVS L. F. ‖ ACIDINVS TRIV. VIR ‖ AQVILEIAE COLONIAE ‖ DEDVCENDAE. 1) — Patavii olim, nunc Vicetiae. Grut. 433, 8. Bertoli *A. d'A.* p. 283.

1) Liv. 40, 34. a. u. c. 573. Non tamen omni suspicione caret hic titulus, egregius sane, dummodo sit antiquus.

71. HAVE VITALIS ‖ L. TETTIENVS VITALIS NATVS AQVILEIE ‖ EDOCATVS (*sic*) IVLIA EMONA. 1) TITVLVM POSIT ‖ ANTE AETERNAM DOMVM IVLIA ‖ AVGVSTA TAVRINORVM DICIT ‖ QVAERERE CESSAVI NVMQVAM ‖ NEC PERDERE DESI MORS INTERVENIT ‖ NVNC AB VTROQVE VACO ‖ CREDITE MORTALES ASTRO NATO . . . NIHIL EST SPERABILE DATVM . . . . —

Augustae Taurinor. Grut. 860, 5., sed correctius ap. Maffei *Mus. Ver.* 225, 7. cfr. Hultmann *Misc. Epigr.* p. 455.

1) Eadem, quae alias Aemona, et, quidquid dicit Stancovich ad seq. lap., Hemona, hodie *Laibach*.

72. C. PRAECEL || LIO. C. FILI. PAP[1]) || AVGVRINO VET || TIO FESTO CRIS || PINIANO. VIBIO || VERO. CASSIANO || C. I.[2]) TRIVMVIRO CA || PITALI. TRIB. LEG. VII || GEM. PATRONO SP|| LENDIDISSIMAE[3]) COL || AQVIL. ET PARENTAN || ORVM.[4]) OPITERGINOR || HEMONENS.[5]) ORDO ET || PLEBS PARENT.[6]) AER. COL.[7]) L || D. D. D. — Parentii, hodie Parenzo. Stancovich *Pola.* p. 118.

1) Papiria tribu. 2) Clarissimo Iuveni. 3) nota hunc maioribus coloniis datum titulum, ut Augustae Vindelic. ap. Tacit. *Germ.* 41. 4) de Parentio v. Mannert. *Ital.* 1. p. 48., qui tamen scire non poterat, eidem fuisse nomen Coloniae Vlpiae. v. Stancovich. p. 110. de Opitergio, hodie *Oderzo*, v. Mannert. l. l. p. 93. 5) Hemonam falso, si quid video, eandem Stancovich putat Histriae civitatem, quae nunc *Cittanova* dicitur, diversam ab Aemona, hodie *Lubiana* vel *Laibach.* 6) non *Parentana*, ut vult Stancovich, sed *Parentanorum.* 7) aere collato. Ceterum lapis hic adsignandus temporibus Alexandri Severi. v. Stancovich. p. 128.

73. C. METILIO || C. FIL. POMP.[1]) || MARCELLIN || EQ. R. EQ. P || IVDICI. EX. V. DEC[2]) || INTER SELECTOS. II VIR || QQ FLAM. DIVI. TRAIANI || PATRONO. COLLEGIORVM || OMNIVM. PATRONO. COLO || NIAE. FORO. IVLI. IRIENSIVM[3]) || PATRONO. CAVSAR. FIDELISSIMO || OB. INSIGNEM. CIRCA. SINGV || LOS. VNIVERSOSQVE. CIVES || INNOCENTIAM. AC. FIDEM || HOMINI. OPTIMO. CIVI. ABSTINEN || TISSIMO. COLLE. FABRVM. DERTON.[4]) PATRONO || OB. MERITA L. D. D. D. — Anghiera, in hortis Borromeorum. Labus *Notizie intorno alla vita del P. Giuseppe Maria Racagni* Milano 1822. p. 25. Maffei *Verona illustr.* T. 1. N. 18. *Mus. Ver.* 371. 4. Mur. 1108, 4. Zaccaria *Excurs.* p. 136. *Istituzione* Ed. altera p. 291.

1) Pomptina tribu. 2) Decuriis. 3) Sic lapidem habere testatur accuratissimus αὐτόπτης Labus; qua de re acerrima fuit controversia inter Maffeium *Coloniae* . . *Riensium*, et Muratorium, ut est, *Iriensium* legentes, Zaccaria denique *Liriensium* legerat. Sed male hi de Foro Iulio Carnorum s. Carnico cogitabant, quum sit Iria, medio aevo *Vicus Iriae*, *Viqueria*, *Vigheria*, hodie *Voghera.* Optime ista illustravit doctissimus Labus, cui haec omnia debentur. Cfr. Mannert *Italien* T. 1. p. 292., qui cum Reichardo nesciebat Forum Iulium hoc quoque oppidum fuisse nuncupatum. Irienses vero, notante Labusio, iidem sunt cum Iriatibus Livii *L.* 31, 10., ut Genuates postmodum Genuenses. cet. 4) Dertonensium.

74. D. M. S. || P. VIBI. P. F. MARIANI E. M. V.[1]) PROC || ET PRAESIDI PROV. SARDINIAE. P. P. BIS.[2]) TRIB. COHH. X. PR. XI. VRB. IIII. VIG. PRAEF. LEG || II. ITAL. P. P. LEG. III. GALL. 7. FRVMENT.[3]) ORIVNDO EX ITAL. IVL. DERTONA[4]) || PATRI DVLCISSIMO || ET REGINIAE MAXIMAE MATRI || KARISSIMAE. VIBI.[5]) MARIA MAXIMA C. F. FIL.[6]) ET HER. — In via Cassia prope Vrbem. Grut. 487, 7. correctius, quam ap. Nibby *Viaggio* 1. 27. et Müller *Campagna* 1. p. 33.

1) egregiae memoriae viro. 2) Primi Pilo bis Cohortium mox memoratarum (potius quam Praeposito vel Propraefecto) postea earundem Tribuno. 3) Centurioni Frumentario. 4) Iulia Dertona v. Mannert. 1. p. 291., qui tamen hoc Coloniae nomen omisit. 5) *Vibia.* Fabrett. sed Nibbyus quoque *VibI.* 6) si recte habet C. F., Publii Vibii fuit filia adoptiva. Ceterum vulgus hoc pro Neronis sepulcro venditat.

75. IMP. CAESARI ‖ DIVI F. AVGVSTO ‖ PONT. MAX. COS. XII. TRIB. POT. XVIII. [1]) ‖ VRBANI. [2]) — Fossano in *Pedemontio*. Spotorno *Trattato* 1. p. 156.

1) a. u. c. 749. 2) Vrbanum, hodie *S. Albano* prope *Fossano*. Spotorno. Reichardus et Mannertus non habent. Potest tamen simpliciter significare *Plebs Vrbana*, ut supra in lap. Bergomate.

76. D. M. ‖ L. LVCCEIO C. F. CAMIL ‖ APRILI AVG. BAG. [1]) ‖ VETERANO EX COH. VIIII PR. ‖ PATRONO BENEMERENTI ‖ FECIT SALVTARIS LIBERTVS ‖ ET SIBI SVISQVE POSTERISQVE ‖ EORVM. — Romae. Grut. 431, 6. sed longe auctius ap. Fabrett. p. 139, 144.

1) Augusta Bagiennorum s. Vagiennorum, opp. Liguriae. cfr. Don. p. 112, 197. Mannert *Ital.* 1. p. 300. Apud Grut. corrupte AVG. BAD. i. e. Augusta Badacum, Norici oppidum.

77. L. COELIO FESTO ‖ COS. PRAETORI PROCOS. ‖ PROVINCIAE PONTI ET BITHYN. ‖ PRAEF. AERARI SATVRNI ‖ LEG. IMP. ANTONINI AVG ‖ ASTVRIAE ET CALLAECIAE ‖ PRAEF. FRVMENTI DANDI. EX S. C. ‖ ADLECT. INTER TRIBVNICIOS ‖ RESPVBLICA VELLEIAT ‖ PATRONO. — Velleiae. Lama p. 71. quem vide in primis de Velleia, eiusque situ erudite disputantem.

78. L. SATRIVS L. F. POL ‖ TIRO ‖ LEPIDO REGIO [1]) MILES COH. VI PR ‖ MILITAVIT ANNOS X ‖ VIXIT ANNOS XXX ‖ H. S. E. — Romae. Oderic. p. 197, 24. cfr. ib. 23.

1) nota *Regium*, non *Rhegium*, alibi inverso ordine *Regium Lepidum*.

79. D. M ‖ ATILIAE PRIMITIVAE ‖ CONIVGI ‖ INCONPARAB ‖ HERMA AVGG [1]) ‖ VERNA DISP. REGION. PADAN ‖ VERCELLENSIVM ‖ RAVENNATIVM [2]) ‖ B. M. P. — Vicoaventiae (Voghenza) prope Ferraram. Passeri in *Nuova Raccolta del Calogerà* T. 22. p. 8.

1) fortasse M. Aurelii et L. Veri. Passerius. 2) triplicem interpretationem nacta sunt ista: 1. dispensator redituum Principis ex possessionibus eius sitis inter Ravennam, caput regionis Cispadanae, et Vercellas, caput regionis Transpadanae. 2. dispensator redituum tum ex Regionis Padanae, tum ex Vercellensibus, tum (tertio loco) ex Ravennatibus possessionibus. Vtramque opinionem refutans Passerius contendit, memorari hic Vercellas Ravennates, vel si malis, Vercellum Ravennas, oppidum scriptoribus ignotum, in Regione Padana, i. e. inter Padi ostia situm, ac diversum a Vercellis Cisalpinis. Praecipuum eius argumentum eo innititur, quod in vicinia locorum, ubi reperta est haec inscriptio, etiamnunc exstat vicus *Verznes*. cfr. mox *Pitinates Pisaurenses*, quorum similis est ratio.

80. C. FAESELLIO C. F. AN ‖ RVFIONI EQ. PVBL. ‖ CVR. REIP. FORODR. [1]) PATR. COL. ARIM ‖ ITEMQVE CANORVRVM. [2]) VICORVM VII ‖ ET COLL. FABR. ET CENT. OPTIMO ET ‖ RARISSIMO CIVI. QVOD LIBERALITATES ‖ IN PATRIAM CIVESQ. A MAIORIBVS ‖ SVIS TRIBVTAS EXEMPLIS SVIS SVPE ‖ RAVERIT. DVM ET ANNONAE POPVLI ‖ INTER CAETERA BENEFICIA SAEPE ‖ SVBVENIT ET PRAETEREA SINGVLIS ‖ VICIS MVNIFICENTIA SVA S-S. XX. N AD ‖ EMPTIONEM POSSESSIONIS. CVIVS DE ‖ REDITV DIE NATALIS SVI. SPORTVLAR ‖ DIVISIO SEMPER CELEBRARETVR ‖ LARGITVS SIT. OB CVIVS DEDICA-

TIONEM ‖ S-S. N. IIII VICANIS DIVISIT. ‖ VICANI VICI DIANENSIS ‖ POSVERE. — Arimini. Grut. 1094, 2.

1) Foro Druentinorum; v. Cluver. *Ital.* p. 295. 2) Malatesta Garuffius in *Lucernis Lapidariis* Thes. Ital. T. VII. P. II. p. XI. ITEM QVI CANORVM, unde planissime exit: ITEMQ. VICANORVM. HAGENB. Mss. — Septem isti Vici, quorum unum Titiensem, (*Sichiano*) habet Reichardus, memorantur praeterea ap. Grut. 467, 1. 481, 9. 1093, 3. 1100, 6. „Septem fuerunt Vici in agro Ariminensi, societatis iure coniuncti, qui seorsim ab Ariminensibus in Commune unum coalescerent: eorum nomina hactenus emerserunt haec: Vicus Germalus, Dianensis, Velatus, Aventinus, Titiensis." v. Maffei A. C. L. p. 215.

81. C. TITIO C. F. CAM. VALENTINO. ‖ AEDILI Q. II. VIR. QVI TESTAMEN ‖ TO COLONIS COLONIAE IVL ‖ FELIC. PISAVR.[1]) DECIES CENTENA ‖ MILLIA NVM. DEDIT. ITA VT PER SING ‖ ANNOS EX SESTERTIORVM CCCC ‖ VSVRIS POPVLO EPVLVM DIE ‖ NATALI TITI MAXIMI FILI EIVS ‖ DIVIDERETVR. ET EX SESTERTIORVM ‖ DC VSVRIS QVINTO QVOQVE AN ‖ NO MVNVS GLADIATORIVM EDERETVR.[2]) ‖ PLEB. VRBANA. — Pisauri. Marm. Pisaur. p. 19. XLIII. Mur. 1111, 3.

1) ita Pisaurum appellatum a Iulio Caesare. (sic Grut. 1093, 8. Iulia Felix Classica Suessa. Fabr. 106, 251. Iulia Felix Lucoferonensis.) Ceterum *Pisaurum* municipium vocatur. *Marm. Pis.* p. 21. XLV. Mur. 1114, 6. (cui tamen suspecta est inscriptio modo laudata) ut notante Oliverio p. 143. Bovillae, Ortona, Suessa, Celeia, Hispellum, Casinum, quae coloniae proprie erant. cfr. Gell. 16, 13. 2) ex usura igitur unciaria quinquennii munus istud gladiatorium constabat HS. CCCLX. — HAG. Mss.

82. ABEIENAE C. F. ‖ BALBINAE ‖ FLAMINICAE ‖ PISAVRI ET ARIMINI ‖ PATRONAE MVNICIPI. ‖ PITINATIVM PISAVRENSIVM.[1]) ‖ HVIC ANNO QVINQVENNAT.[2]) PETINI APRI MARITI EIVS. ‖ PLEPS (*sic*) VRBANA PISAV ‖ RENSIVM OB MERITA ‖ EORVM ...... CVI ‖ IMP[3]) ...... ‖ ..... ‖ IVS COMMVNE LIBERO ‖ RVM[4]) CONCESSIT. ‖ L. D. D. D. — Pisauri. Grut. 322, 8. correctius in Marm. Pis. p. 12, XXVIII.

1) Pitini Pisaurensis situs ignoratur. Aliud fuit Pitinum Mergens (Grut. 417, 6.) prope Maceratam Feltriam. Plin. H. N. 3, 14. *Pitulani cognomine Pisuertes, et alii Mergentini.* Oliv. l. l. p. 66. leg. coni.: *Pitulani; Pitinates cognomine Pisaurenses, et alii Merg.* 2) *Quinquennalitatis.* Binnardi typus: QQNAT. HAGENB. explic. censet: *Quinquennalitatis Titi.* 3) de Commodo cogitat Oliv. 4) Gothofred. ad L. 4. Cod. Theod. Heinecc. in Comment. ad l. Iuliam et Papiam. 2, 15, 8. vel explicandum, vel leg. censent: *Ius communium liberorum;* ex quo iis quoque, qui liberos non haberent, mutua testamenta condere licebat.

83. L. TITVLENVS L. L. TERTIVS ORIVNDVS ‖ COLONIA IVLIA FANO ‖ FORTVNAE. SEXVIR ‖ L. TITVLENVS TITVLENI LIB ‖ VRSIO ANNORVM XII. — Fani Fortunae. Grut. 475, 7.

84. *Figura Leonis, sub qua:* POLLIA.[1]) CRES ‖ CENS. FANO ‖ FORTVNAE[2]) VETER. EX LEG. XXI. ‖ H. F. C. — Xanten. Fiedler. p. 137.

1) Pollianus. 2) Fano Fortunae, Vmbriae oppido oriundus. Ridicule Fiedler l. l. lapidem hunc sepulcralem pro ara votiva Fortunae dicata habuit; leo, inquit, symbolum est amplissimae per orbem terrarum Fortunae dominationis; immo, puto, fortitudinis istius Veterani.

85. C. FVFICIO L. F. GENIALI VIII ‖ VIR. AVG. FIRMI ‖ ET FALERONE CARDANA P. F. ‖ PROCVLA VXOR ‖ POSVIT. — In

ruinis Faleronis in Piceno. Mur. 1047, 2. v. Fabr. p. 402, 298. de VIII Viris Augustal. data opera agentem, quos agnoscere noluit Mur. 1047, 2. Faleronem omiserunt Mannert in *Italia*, et Reichardus. *Falerione* habet Fabr. l. l.

86. CN. AMPVDIO ‖ CN. L. AVCTO ‖ DYRACHINO ‖ IIIIII VIR CING ‖ ATRIENA L. L ‖ SECVNDA FECIT. — Cinguli. Donati 2. p. 335, 3.

87. CAMVRENAE C. FIL ‖ CELERINAE ‖ MVNICIP. ET INCOLAE ‖ TVFFICI.[1]) VTRIVSQVE SEXVS ‖ OB MERITA EIVS ‖ H. A. I. R.[2]) — (Loco mihi ignoto.) Spotorno *Trattato* 2. p. 198. ex Riccio (*Memorie d'Albano.*)

1) *Tuficum* Ptol. *Tuficani* Plin. 3. 14. hodie *Ficano* secundum Reichardum. 2) facillimas has notas (*Honore Accepto Impensam Remisit*) ridicule interpretatur Spotornus: *Hanc Aram Iusserunt Restitui.*

88. L. MVSETIO L. F. OVF ‖ SABINO ‖ EQVO PVBLICO ‖ PATRON. MVNICIP. TVFIC. ET MVNICIP ‖ ATTIDIAT. ET CVPRENS ‖ MONT. PONTIF. AVGVR ‖ IIII VIR. IVRI DICVND ‖ DECVRIONES ET PLEBS ‖ EX EPVLIS SVIS. OB MER ‖ EIVS. L. D. D. D. — Prope Allacinam Fabriani in Marchia Anconit. Donati 2. p. 350, 1.

89. IMP. CAESARI ‖ DIVI HADRIANI ‖ FILIO DIVI TRAIANI ‖ PARTHICI NEPOTI ‖ DIVI NERVAE PRONE‖POTI T. AELIO HADRI‖ANO ANTONINO. AVG ‖ PIO. PONTIF. MAX. TRIB. ‖ POT. XII. IMP. II. COS. IIII.[1]) ‖ P. P. PVERI ET PVELLAE ‖ . . ENT . RI[2]) ‖ CVPRIENSES MONTAN.[3]) — Massatii. v. Mauri Sartii Epist. de hoc lap. in Calogerà *Raccolta* 39. p. 5.

1) p. Chr. 145. 2) lege: *Alimentarii.* 3) Cupra Montana, in Piceno, ubi nunc Massatium. Cupra Maritima circa Ripam Transonam. v. Sartium. Aliter Reichardus, qui Cupram Maritimam prope Vicum Marano, Cupram Montanam prope Ripam Transonam ponit; sed vide Zaccaria *Istituzione* p. 13., unde pro CVPRIENSES leg. CVPRENSES.

90. D. M ‖ . . . VERSENI L. F. LEM ‖ GRANIANI TRI. ‖ COH. XXXII. VOLVN . . ‖ TRIB. LEG. XVI. FLA. FIRM.[1]) ‖ II. VIR. HISPELLATI ‖ PATRONO MVNICIPI ‖ ARNAT.[2]) VIXIT ANNIS ‖ XXXII. FRATRI PIISSIMO ‖ VERSENVS APER. — Perusiae. Vermiglioli 2. p. 146.

1) Flaviae Firmae. 2) Arna, opp. Vmbriae, hodie *Civitella d'Arno.* Reichard.

91. PHILEROS ‖ QVI PRAEFVIT TEMPLO ‖ ARNAE[1]) ‖ STATIA CARITE ‖ FORTVNAE D. D. — Reperta Arnae, nunc Perusiae. Mur. 178, 2. Maffei *Mus. Ver.* 360, 2., cui suspecta videbatur; correctius apud Vermiglioli *Iscriz. Per.* T. 2. p. 231.

1) Non est nomen Deae alicuius Etruscae, ut censebat Gorius, sed oppidi Arnae, hodie *Civitella d'Arna.*

92. FINCOL ‖ HISPELL.[1]) — Arnae. Vermiglioli *Iscriz. Per.* T. 2. p. 282.

1) i. e. *fines Coloniae Hispellatis* vel *Hispellatium.*

93. AVGVSTA PERVSIA. — Grut. 164, 7.

94. COLONIA VIBIA[1]) ‖ PERVSIA. AVGVSTA. — Perusiae. Vermiglioli *Iscr. Per.* T. 2. p. 276.

1) Ciattius deduxit a C. Vibio, primo Coloniae deductore, temporibus C. Iulii Caesaris, sed res est incerta.

95. C. VIBIO C. F. L. N. TRO ‖ GALLO PROCVLEIANO ‖ PATRONO PERVSINORVM ‖ PATRONO ET CVRATORI R. P. VET ‖ TONENSIVM.[1]) IVDICI DE V. DEC. AEDILI ‖ PATRONO COLLEGI. CENTON ‖ VIBIVS VELDVMNIANVS ‖ AVO KARISSIMO. OB CVIVS ‖ DEDICATIONEM DEDIT DECVRIONIB. -X- II. PLEBI -X- I ‖ L. D. D. D. — *In latere:* DEDIC. IDIBVS IVL. ‖ IMP. M. AVRELIO ANTONINO AVG PIO FEL. II ‖ . . . . COS.[2]) — Perusiae. Grut. 487, 2.

1) Fuerunt, qui legerent *Veronensium*, quos ex αὐτοψίᾳ refellit Maffei *Osserv. lett.* T. 5. p. 214. Est Vettona, hodie *Bettona*, vicus magnus, VIII. milliaria (Mannert XIV. mill.) a Perusia distans. v. Mannert *Ital.* 1. p. 420. 2) p. Chr. 205. Novis curis hunc titulum illustravit Vermigliolius *Iscriz. Per.* 2. p. 285. qui pro *De V. Dec.* habet *De V. D.* Inscriptionem vero lateris sic legit: DEDIC. IDIB. IVL. ‖ IMP. M. AVRELIO ANTONINO AVG. PIO. FEL. II. ‖ ET IMPSOCIO. *) GETA. P. P. OPTIM. AMAN . . SSIMISQ. omisso COS.

*) *Imperii Socio;* hoc ex literis fere evanidis prodire affirmat Vermigliolius. Dubito.

96. *(*M. Iul. L. F.* ‖ *Pol.*) CAND (*ido Curat.*) ‖ IN ITALIA VOLSINIENSIVM ‖ PATRIAE SVAE. ITEM FERENT. ‖ ET TIBVRTIVM. ‖ ITEM COLON. ITALICENS ‖ IN PROV. BAETICA ‖ PRAETOR[1]) ‖ ETRVR. XV. POPVLOR ‖ SACERDOTI CAENINENSIVM ‖ M. HELVIVS M. F. ‖ CLEMENS ARNENSIS ‖ DOMO CARTAGIN ‖ PRAEF. EQ. ‖ ALAE PRIMAE CANNVNEFATVM ‖ PRAESIDI SANCTISS. ET KARISSIMO ‖ CVR. AGENTE ‖ L. ACONIO CALLISTO TR. MIL. ‖ LEG. XIIII GEM. SEV. — Apud Vulsinios. Grut. 385, 1. Secutus sum lectionem Masdéu *Opusc.* p. 198., cui etiam debentur supplementa; vides, in ipso lapide priorum versuum nihil superesse, nisi CAND. pro quo Grut. habet *L. Cannuleius.*

1) Grut. PRAET. Spectat lapis ad tempora Severi vel Caracallae. Mihi est suspectus.

97. C. BETVO C. F. TRO[1]) ‖ CILONI MINVCIANO ‖ VALENTI. ANTONIO ‖ CELERI P. LIGVVIO ‖ RVFINO LIGVVIANO[2]) AEDILI II VIR. QVINQ. SACERDOTI IIII LVCORVM. PR ‖ CVRIAE.[3]) XV. POPVLORVM ‖ PATRONO MVNICIPII ‖ BETVA RESPECTILLA FILIA ‖ PATRI PIISSIMO L. D. D. D. — Perusiae. Grut. 375, 4. sed correctius ap. Gud. αὐτόπτην 117, 4. et Murat. 682, 7. Pro spuria, sine causa, opinor, habet Maffei A. C. L. p. 326.

1) Tromentina tribu. 2) In exemplis multinominum adducit Betuum hunc nominum undecim (scil. numeratis et praenominibus duobus) Wessel. *Obs.* 2. p. 237. HAG. 3) Ita lapidem habere affirmat Gudius l. l. sed Grut. Murat. cet. VMBRIAE. nec profecto quid PRaetor vel PRaefectus CVRIAE sibi velit, potest exputari. Vmbriae autem quindecim populos nemo antiquorum memoravit, unde de fraude dubitandi ansa data est Maffeio. Vide omnino Vermiglioli *Iscriz. Per.* 2. p. 296., qui ipse quoque VMBRIAE defendit, et pro *Lucorum* habet LVCOR. Titulus nunc est deperditus. Ex hoc vero sequentem videtur confinxisse Lud. Iacobillus, Fulginas:

98. *C. BETVO C. F. TRO. CILONI ‖ XV POPVLORVM VMBRIE ‖ PATRONO ‖ AMERINI. ASSISINATES. FORO FLAMINIEN. ‖ FVLGINATES. HISPELLATES. IGVVINI ‖ INTERAMNATES. MEVANATES. NARNIENSES ‖ NVCERINI. OCRICVLANI. SPOLETINI ‖ TRE-

BIATES. TVDERTINI. E. VETTONIENSES ‖ B. M. P. — Fulginii apud Iacobillos. Spon *Misc.* p. 183. Gud. 117, 4. Murat. 1800, 1. Vermiglioli *Iscriz. Per.* 2. p. 300.

99. D. M. ‖ C. COPONI CRESCENTIS ‖ DEC. TVSCANENSIVM ‖ QVAEST. R. P. VETER. AVG. LEG. XIII. GEMIN. SIGNIFER. ‖ B. M. FECERVNT. C. CAVIVS PRISCVS FIL. ‖ SCRIB. RESTITVTVS. V. A. L. — Tuscanellae. (olim Tuscana; v. Mannert *Ital.* 1. p. 384.) Mur. 1090, 7.

Fragmentum:

100. . . . . . . DECVRIONES ‖ ARRETINORVM VETER. — Arretii. Gori *Etr.* 2. p. 211. Mur. 1029, 1. cfr. Plin. H. N. 3, 5. *De caetero Arretini veteres, Arretini Fidentes, Arretini Iulienses: — Clusini novi, Clusini veteres. — — Fabraterni veteres, Fabraterni novi.* Admodum in controverso est, utrum cogitandum de tribus oppidis diversis, ut volunt Harduinus, ad Plin. l. l. Cluverius *Ital.* p. 571. Reichardus *Orb. ant.*, an de triplici divisione unius oppidi in Arretinos veteres, municipii iure utentes, et Arretinos Fidentes, ac Iulienses, colonos dumtaxat, in quam sententiam propendebant Holstenius ad *Cluv.* p. 72. Hagenbuch. Mss. Gorius. l. l. Mannert *Ital.* 1. p. 403. Spuriae sunt reliquae inscriptiones, in quibus Arretinorum veterum praeterea mentio fit. Mur. 723, 9. A. Moecenas P. F. Decur. Q. Arret. Vet. — et similes ap. Gor. *Etr.* 2, 274. — *Fabraternos novanos*, pro quo *Fabraternos novos* corrigebat ex Plinio l. l. Gorius *Etr.* 2. p. 212. non adsentiente Hagenbuchio, habes in seq. lap. Pighiano ap. Grut. 1095, 6.

101. IVLIAE Q. F. ‖ CALVINAE ‖ L. ALFIDI. HERENNIANI ‖ CONSVLIS [1]) ‖ FABRATERNI ‖ NOVANI [2]) ‖ D. D. — prope Fregellas.

1) secundum Almelov. *Fust.* p. 140. Consul fuit p. Chr. 171. 2) hodie Falvaterra. Reichard. Denique ap. Grut. 253, 6. habentur *Lanuvini veteres*, et Grut. 1022, 12. *Ferentinates Novani* (ex analogia v. *Veteranus*), unde satis defenduntur *Fabraterni Novani.* Ceterum cfr. Cic. *Verr. Act.* 2. L. 2. C. 50. *Agrigentinorum duo genera sunt, unum veterum, alterum colonorum.* Hos mox *novos* appellat.

102. CVLTORES HERCVLIS ‖ FABRATERNI VETERES ‖ CVR. C. VETTIO CLEMENTE P ‖ LOC. D. AB. C. TITIO. DECIMO. P. — Ceccano. *Giornale Arcad.* 1825. Dic. p. 349.

103. D. M ‖ CLAVDIAE PRISCAE ‖ CONIVGI. PIISSIMAE ‖ EVTYCHES CAES. N. SER: TRYPHONIANVS ‖ DISP. VILL ‖ MAMVRRANAE. [1]) — Marini. *Giornale Arcad.* 1825. Dic. p. 346.

1) Ex hoc nomine paullatim corrupto Amatius repetit hodiernum Marini nomen.

104. VAL. MAXIMA MATER ‖ DOMNI. PREDIA. [1]) VAL ‖ DVLCISSIMA FILIA. QVE VIXIT. ANNIS. XXX. ‖ VI. MENS. II. D. XII. IN PRE ‖ DIIS SVIS MASSAE MAN ‖ DELANE. SEPRETORVM ‖ HERCVLES QVESQN. [2]) PACE. — Lapis repertus 1757. in loco, ubi fuit Mandela Horatii *Epist.* 1, 18, 105. Nibby *Viaggio* 1. p. 199. refert Mandelam sitam fuisse, ubi nunc *Cantalupo* vel *Bardela*, idque repetit Müller *Campagna di Roma* 1. p. 288. Reichard vero Mandelam refert ad *Colle Malta.*

1) cfr. *domnifunda* et *domnaedius* ap. Marini *Atti.* 2. p. 644. Sic *domnipraedia*

erit *domina praediorum.* 2) In his fortasse ab exscriptoribus corruptis latere videtur: *quiescit in pace*, ut sit lapis Christianus Horatium illustrans.

105. BASSI ‖ ANICIO AVCHENIO ‖ BASSO[1]) VC. PROCONS ‖ CAMP. PROVISORI EIVS ‖ DEM PROVINCIAE RES ‖ TITVTORI GENERIS ‖ ANICIORVM OB MERITA ‖ EIVS INLVSTRIA ‖ ORDO POPVLVSQVE CIVITA ‖ TIS PRAENESTINAE PON. CENS. — Praeneste. Fogginii *Fasti* p. VIII.

1) Consul fuit p. Chr. 408.

106. C. SALLIO[1]) C. F. ‖ QVIR. PROCVLO ‖ SPLENDIDISSIMO ‖ VIRO II. QQ. PATRONO DE ‖ CVRIONVM ET POPVLI AMIT. SACERDOTI ET PON ‖ TIFICI LANIVINORVM IN ‖ MVNI. PATRONO DECVR. ET POP ‖ AVEIAT.[2]) VESTINOR. SVMMO MA ‖ GISTRO SEPTAQVIS. PATRONO ‖ PELTVINATIVM. OB.[3]) PERPETVO. ET SIMPLICISSIMO. EIVS ERGA SE AMORE ‖ PROVOCITI (*sic*) PATRONO DIGNISSIMO ‖ PAGANI. — Castello di S. Vittorino s. Torre d'Amiterno. v. *Della città di Aveia ne' Vestini — dissert. di Vito Maria Giovenazzi. Roma* 1773. 4. p. 2.

1) Alium titulum eidem C. Sallio dicatum dabimus in Cap. de re municipali. Eidem denique dedicatum videtur fragm. apud Giovenazzi p. XIX. 2) Aveia sita erat, ubi nunc est pagus dictus *Fossa*. v. Giov. l. l. p. 39. In fragmento admodum mutilo apud eundem p. 135. est PRAEFectura AVEIAT. 3) Observa syntaxin barbaram: nam *ab* vix erit emendandum.

107. L. PVBLIVS SANTHVS VI VIR ‖ AVGVSTALIS CVRIBVS SA ‖ BINIS TESTAMENTO FIERI IVSSIT ARBITRATV GEMELLI ‖ NERONIS CLAVDI CAESARIS AVG. ‖ GERMANICIANI PRIMOGENIANI ‖ TABVLIS HEREDITATIVM ADIEC ‖ TIS DE SVO HS. CCIↃↃ. — Curesii in agro Reatino. Grut. 149, 6. Mur. 482, 6. Zach. *Exc. lit.* p. 250.

108. CN. CAESIO ATHICTO[1]) ‖ ADLECTO INTER C. VIR ‖ OMNIB. HONORIB. EXORNATO ‖ AVGVSTALES MVNICIPI ‖ AVG. VEIENTIS EX AERE COLLATO H.[2]) C. — Veiis. Nibby *Viaggio* 1. p. 51. Müller *Campagna* 1. p. 86.

1) circa a. p. Chr. 256., ut constat ex alia simili, quam dabimus in Capite de re municipali. 2) honore contento. v. N. 119. Nota *centumviros* Veientes.

109. VICTORIAE ‖ AVGVST. SACRVM ‖ RESTITVTAE POST ANTI ‖ QVISSIMAM VETVSTA ‖ TEM ‖ ORDO VEIENTIVM. — *Latere sinistro:* DEDICATA III NON. IAN. ‖ AEMILIANO II ET AQVILINO COS.[1]) ‖ P. SERGIO MAXIMO ‖ M. LOLLIO SABINIANO ‖ II VIR Q. Q. ‖ CVRA AGENTE ‖ VEIENTIO[2]) IANVARIO. LIB. ARK. — Veiis. Nibby *Viaggio* 1. p. 49.

1) p. Chr. 249. 2) Nota nomen lib. publici a Veiis ductum.

110. M. HERENNIO ‖ M. F. PICENTI COS[1]) ‖ MVNICIPES. MVNICIPI ‖ AVGVSTI VEIENTIS ‖ INTRAMVRANI ‖ PATRONO. — Veiis. Nibby *Viaggio* 1. p. 48. Memorie Romane 1, 3. p. 54.

1) Consul suffectus anni u. c. 720. Ceterum Veiorum situm Nibbyus et Reichardus definiunt in locis hodie *Isola Farnese* et *Osteria del Fosso* dictis.

111. M. CONSIVS M. L. ‖ CERINTHVS ‖ ACCENSVS. VELATVS ‖ IMMVNIS. CVM. SIM ‖ EX VOLVNTATE MEA ‖ ET IM-

PENSA MEA ‖ CLIVOM. STRAVI ‖ LAPIDE AB IMO SVSVM ‖ LONGVM. PEDES CCCXL ‖ LATVM. CVM. MARGINIBVS ‖ PEDES. VIIII. FIT QVOD ‖ STRAVI MILIA. PEDVM ‖ ∞ ∞ ∞ LX ‖ ITERVM. EVNDEM CLIVOM. AB IMO. LEVAVI ‖ ET CLIVOM MEDIVM ‖ FREGI ET DEPRESSI ‖ IMPENSA MEA REGIONI ‖ FICVLENSI PAGO VLMANO ‖ ET. TRANSVLMANO ‖ PELECIANO VSQVE ‖ AD MARTIS ET VLTRA. — Cesarinae VII. Mill. Pass. ab Vrbe. *Kunstblatt* 1825. p. 87. Amati in *Giorn. Arcad. Ottobre* 1826. p. 99. Ficulenses etiam ap. Plin. Ficulneae incolae.

112. MAGNO ET ‖ INVICTO IMP. GALLIENO PIO ‖ FELICI AVGVS ‖ TO SENATVS FID. ‖ DEVOTI NVMINI MAIESTATIQ. EIVS ‖ DICT.[1]) C. PETR. PODALIRIO ET. T. AELIO OCTOBRE CV ‖ RAG.[2] T. TER. OCTOBRE. — Fidenis. Nibby *Viaggio* 1. p. 84.

1) Nota senatum et binos Dictatores Fidenates sub Gallieno. 2) *curam agente.*

113. L. COELIO L. F. VICTORI ‖ II. VIR. IVR. DIC. CVR ‖ PECVN. PVBL. ET OPER ‖ PVBLICOR ‖ OB MERITA EIVS ‖ SENAT. POPVLVSQ ‖ TIBVRS. — Tibure. Grut. 1025, 12. *Ordo populusque Suessanus.* Grut. 1027, 3. Similia vide in Capite de re municipali.

114. L. APENTEIO ‖ L. F. ZMARAGDO AROM ‖ AT. QVI. VASCVL. DVLCIAR ‖ CCC. IT. HS. LX. TESTAM ‖ REL. C. STATILIO PRAGO ‖ AROMAT. GENERO SVO VT ‖ AEGR. INOP. COL. FEL. LOR. ‖ PHARM. ET MVLS. S. PR. ‖ EROG.[1]) PLEBS. VRBANA. LOR.[2]) ‖ V. BENIGNISS. B. M. ‖ F. E. D. D. ‖ Q. L. E. F.[3]) — Ceri. *Gazzetta di Milano* 1826. N. 5. et 16.

1) Aromatario, qui vascula dulciariorum CCC. item H-S. LX. testamento reliquit C. Statilio Prago aromatario, genero suo, ut aegris inopibus Coloniae Felicis Lorii pharmaca et mulsum sine pretio erogaret. 2) Lorina, s. Lorinensis prope Caere. Alex. Borda V. Cl. cogitavit de Portu Lauretano. *Liv.* 30, 39. 3) Hae literae obscurae et evanidae visae sunt ipsi exscriptori. Bene Merenti Fecit. in ceteris latet L. D. D. D.

115. SEX. PACCIVS . . . . . ‖ ET SEX. PACCIVS M . . . II . .[1]) ‖ QVINQ. MVRVM VET[2]) . . . . ‖ CONSVNTVM (*sic*) A SOLO REST . . . ‖ EX. P. P.[3]) ANGITIAE. — Luco, ubi olim sita erat Angitia. (*nemus Angitiae* al. *Anguitiae.* Virg. *Aen.* 7, 759. ubi Heyn. scripturam *Anguitiae* firmari dicit lapide Gudiano p. 54, 9. (et Reines. p. 220, 236.), qui tamen exhibet *Angitiae* apud utrumque; confictus ceterum, ni fallor, a Ligorio:

116. *ANGITIAE. ANGERONAE ET SOLI INVICTO ‖ PACIFERO SACRVM. M. VIRIVS. M. F. ANTVL ‖ LIVS PRAEFECTVS VIGIL. SIGN. III. D. D.) Nostrum dat Nibby *Viaggio* 1. p. 211.

1) Marci Filii II Viri. 2) vetustate. 3) Pecunia Publica.

117. T. FLAVIO ‖ T. FIL. QVIR. ‖ AELIANO ‖ ORDO ET POPVLVS ‖ GABINVS[1]) ‖ PATRO . . . . ‖ PVBL.[2]) FIDELISSIMO. — Gabiis. Nibby *Viaggio* 1. p. 233.

1) „*Gabiorum vestigia accuratius nondum investigata videntur*" Reichard. Orb. ant. fol. 53, 2, 1. At celeberrima sunt monumenta Gabina in *Pantan de' Griffi*

(v. Nibby l. l.) a Gavino Hamiltonio eruta et a Viscontio illustrata. 2) Patrono et Curatori reipubl. Nibby.

118. D. M. ‖ PARTHENIO ARCARIO ‖ REI. PVBLICAE ‖ LAVICANORVM QVINTANENSIVM. — la Colonna. Fabrett. *de Aquaeduct.* Diss. 3. n. 31. Nibby *Viaggio* 1. p. 254.

119. C. DISSENIO ‖ C. F. QVIR. FVSCO ‖ HADRIANO ‖ C. DISSENIVS. FVSCVS ‖ PATER. HONORE ‖ PVBLICE. OBLATAE ‖ STATVAE. CONTENT. SVA ‖ PEC. FEC. ‖ C. DISSENIO. QVIR ‖ FVSCO. PRAEF. FABR ‖ CVRATORI. ET. PATRONO ‖ ALBANI. LONGANI ‖ BOVILLENSES. OBLATAE ‖ STATVAE H. C.[1] ‖ C. DISSENIO ‖ C. F. QVIR FVSCO ‖ SABINIANO ‖ C. DISSENIVS. FVSCVS ‖ PATER. HONORE ‖ PVBLICE. OBLATAE ‖ STATVAE. CONTENT. SVA ‖ PEC. FEC. — Bovillis, hodie *alle Frattochie* in sinistra Appiae parte. *Gazzetta di Milano* 12. Giugno 1826., unde nunc constat de vero situ Bovillarum.

1) honore contento.

120. FLAVIAE KARAE ‖ GENTIAE FLAMIN. ‖ S. P. Q. A.[1] ‖ EX. LEGATIS POPVLI ‖ IN HONOREM FL. KARI PATRIS ‖ EIVS. STATVAM ‖ EI PONENDAM ‖ CENSVERVNT. — Anagniae. Candidi - Dionigi *Viaggi* p. 22. 6.

1) Anagninus.

121. C. OPPIVS SP. F. COL ‖ RVFVS PAGI MAGISTER ‖ IDEM PRAEFECTVS VLVBRIS ‖ IVRE DICVNDO. — Edidit primus P. Manut. ad Cic. *Epist. ad Div.* 7, 12. acceptum a Ioanne Turritiano, ita, ut de fraude Ligoriana vix cogitandum sit. E Manutio dedit Reines. p. 434, 72. E schedis (ut videtur, Aldi Manutii) Vaticanis Fabrett. p. 709, 308. loco non memorato, ubi erutum fuerit. Eum denique retulit quartus editor Gorius in Donio suo p. 172, 46. *Sermonetae;* unde HAGENB. Mss. colligit, Oppium Rufum fuisse magistrum Pagi, in eodem ubi nunc Sermoneta, loco siti.

122. AEDEM RO . . . . ‖ AVGV[1] . . . ‖ ORDO VLVBRA[2] . . . ‖ SVO EX PECVN . . . ‖ VETVSTATE DI . . . . ‖ A. FVNDAMENTI . . . ‖ C. SERIO AVGVRIN . . . . ‖ C. TREBIO SERGIAN[3] . . . — Cisternae prope Velitras. Cardinali *Iscriz. Velit.* p. 47.

1) Romae et Augusto. 2) *Vlubranus* malim, quam *Vlubrarum*, ut supplet Cardinali. Is in ipso illo pago, nunc *Cisterna* dicto, sitas fuisse Vlubras arbitratur. 3) non Duumviris Vlubranis, ut volebat Amadutius, sed Coss. Romanis p. Chr. 132. v. Cardinali.

123. D. M. ‖ M. PETRONIME ‖ COLMONTANI[1] ‖ VETERANI ‖ EX PRETOR. (*sic*) ‖ AVG. ‖ DECVR. II VIR ‖ VLVBR ‖ QVAESTORI ‖ P. P. — Itidem Cisternae. Cardinali l. l. p. 54.

1) id est: Petronii M. F. Collina Montani

124. DIVO ANTONINO AVG ‖ SENATVS POPVLVSQVE. LAVRENS ‖ QVOD PRIVILEGIA EORVM NON ‖ MODO CVSTODIERIT. SED ETIAM ‖ AMPLIAVERIT. CVRATORE ‖ M. ANNIO SABINO LIBONE. C V. ‖ CVRANTIBVS. TI. IVLIO NEPOTIANO ‖ ET P.

AEMILIO EGNATIANO. PRAET[1] ‖ II. QQ. LAVRENTIVM.[2] — Romae. Grut. 256, 7. correctius in quibusdam ap. Fabrett. 682, 67. nisi quod pro *Egnatiano* habet *Donatiano;* denique dat Nibby *Viaggio* 2, p. 264. *αὐτόπτης.*

1) PRAEF. Grut. quod, etsi Nibbyus affirmat, lapidem habere PRAET., praeferendum indico. Praefectos quinquennales omnes novimus, at Praetores eius generis inauditi sunt. 2) *Laurentium Lavinatium.* Grut. contra fidem lapidis.

125. . . . NIO P. F. ANI.[1] VARO ‖ . . EF. FABR. PRAEF. COHORT. GERMAN ‖ . . EF EQVIT. TRIB. MIL. LEGIONIS V . . . ‖ P. F. ANI. VARO. Q. PR. PONTIF. PR. QVINQ ‖ CAPITVLI HERNICO[2] ‖ FIL. . . . ET SIBI FECIT. — In Via Praenestina. Mur. 2049, 4. correctius ap. Zaccaria *Istituzione* p. 139.

1) Aniensi. 2) hodie Caspoli; v. Reichard.

126. M. AVLIO M. F ‖ ALBINO. ‖ PRAEF. COH. PRIM. ‖ BEVCOR.[1] II. VIR QVINQ. QVAESTOR ‖ CVRATORI REIP. ‖ CVBVLTERINORVM[2] ‖ PATRONO ET ALLIFIS II VIRO ‖ QVINQ. Q. PATRONO ‖ AVGVSTALES. ‖ L. D. D. D. — In vico Latinae dioecesis Calatinae. Mur. 1010, 2.

1) l. *Breucor.* 2) „Vereor, ut ex hoc lap. libri, (qui Combulteriam et Compulteriam exhibent (cfr. Mannert. *Ital.* 1, p. 784.) corrigendi sint. *Cubulterinorum* aeque ac *Beucor.* ruditati marmorarii potest tribui." HAGENB. Mss. sed Cubulterinos agnoscit Plinius. Hodie S. Maria di Covultere. Reichard.

127. BENEVENTVM FELIX ‖ M. FLAVIVS MARCELLVS ‖ RVTILIVS ‖ PRO HONORE II VIRATVS ‖ L. D. D. D. — Beneventi. Pococke p. 71, 17. Mur. 2019, 3. De Vita p. XI, 1.

128. IVLIAE AVG. IMP. CAESARIS ‖ SEPTIMI SEVERI PII PERTINACIS ‖ AVG. ARAB. ADIAB. PART. MAX ‖ MATRI AVGVSTI[1] . . . . . . ‖ ET CASTRORVM COLONIA IVLIA ‖ CONCORDIA AVG. FELIX BENE‖VENTVM DEVOTA MAIESTATI AVGG . . . IN TERRITORIO SVO QVOD ‖ CINGIT ETIAM CAVDINORVM ‖ CIVITATEM MVRO TENVS. — Arpadii ad Furcas Caudinas. De Vita p. 53. et Inscriptt. 17, 2. (Gud. 93, 4. Fabrett. C. 2. p. 105.)

1) Hic et infra Getae nomen erasum est.

129. T. POMPEIO FELICISSIMO MVNICIP. ‖ DECVR. SVESSVL.[1] ET SACERD. M. D ‖ X VIR[2] IN VICO NOVANENSI. PATRI ‖ L. POMPEI. FELICISSIMI. DECVR. II VIR ‖ I. D. ET Q. ALIMENT. — (Loco mihi ignoto.) Ricolvi *sito d' Industria* p. 19.

1) Suessula, hodie *Castel di Sessola.* 2) nota Decemvirum Vici, nisi corruptela aut fraus subest.

Fragmentum erutum in ruinis Monasterii S. S. Salvatoris apud Allifas in Samnio; ap. Fogginium *Fasti* p. 103. quem vide:

130. BENEVENTANIS ‖ NVCERINIS ‖ NVCERINIS APVLIS[1] ‖ SVESSANIS ‖ CALENIS ‖ SVESSVLANIS ‖ SINVESSANIS ‖ CALATINIS ‖ ATINATIBVS ‖ INTERAMNATIBVS ‖ TELESINIS ‖ SEPINATIBVS ‖ PVTEOLANIS ‖ ATELLANIS ‖ CVMANIS ‖ NOLANIS ‖ ALLIFANIS ‖ CEREATIS —

1) confirmat hoc saxum scripturam controversam *Nuceria Apula* pro *Luceria.* v. Mannert *Ital.* 2. p. 82. Reichard *Orb. Antiq.*, qui hoc fragm. ignorarunt.

131. FL. CLAVDIO SVLPICIANO C. V ‖ PROCOS. PROV. ACHAIAE DACIAE ‖ PRAET. QQ. II. PRAEF. VRBIS[1]) ‖ VIAR. MIN. ET LAT. CVRAT. ‖ CONSVLARI CAMPANIAE ‖ VIAE APPIAE AVG. CONSVL ‖ ABSQVE REIP. ET PAGANOR ‖ IMPENSA RESTITVTORI ‖ BENEVENTANI ET CAVDINI ‖ PVBLICE D. D. — Reperta ad Fauces Caudinas. Donati 2. p. 250, 5.

1) v. Corsini *Ser. Praef. Vrb.* p. 100. Ceterum turbata quaedam hic videntur, siquidem iungendum certe: *Viae Appiae restitutori.* Consul fuit p. Chr. 193.

132. HIC EGO. QVI SINE VOCE LOQVOR. DE MARMORE CAESO
NATVS IN EGREGIIS TRALLIBVS EX ASIA.
OMNIA BAIARVM LVSTRAVI MOENIA SAEPE
PROPTER AQVAS CALIDAS. DELICIASQVE MARIS.
CVIVS HONORIFICAE VITAE NON IMMEMOR HERES
QVINQVAGINTA MEIS MILLIBVS. VT VOLVI
HANC AEDEM POSVIT. STRVXIDQVE (*sic*) NOVISSIMA TEMPLA
MANIBVS ET CINERI. POSTERIISQVE MEIS.
SET TE. QVI LEGIS. HAEC TANTVM PRECOR. VT MIHI DICAS
SIT TIBI TERRA LEVIS. SOCRATES ASTOMACHI.
— In valle di Decimo prope Ostiam. Nibby *Viaggio* 2. p. 284.

133. M. CAELI. FLAVI. PROCVLI ‖ X VIRI STLITIBVS IVDICANDIS ‖ TRIBVNI LATICLAVI. LEG. XXV. V.[1]) ‖ VI VIR. TVRMAE EQVITVM ROMANOR ‖ QVAESTORIS. TRIBVNI PLEBIS ‖ CANDIDATI.[2]) PRAETORIS. CANDIDATI ‖ CVRATORIS REI PVBLICAE AQVINATIVM. — Loco incerto. Donati 2. p. 248, 7. ex Passioneo.

1) lege LEG. XX. V. V. 2) deesse videtur Q. (*Quaestoris*) ante *Candidati.*

134. M. TVCCIO M. F. CERIALI ‖ EXORNATO EQ. PVB. A SACRATISSI‖MO PRINCIPE HADRIANO AVG ‖ PATRONO MVNICIPI. IIII VIR ‖ AED. ITEM AEDILI BRVNDISI ‖ M. TVCCIVS AVGAZO ‖ OPTIMO AC PIISSIMO FILIO. OB CVIVS ‖ MEMORIAM PROMISIT. MVNICIPIS.[1]) (*sic*) RVDIN ‖ HS. LXXX. N. VT EX REDITV EORVM DIE NATALIS ‖ FILI. SVI OMNIBVS ANNIS VISCERATIONIS ‖ NOMINE DIVIDATVR. DECVR. SING. HS. XX. N ‖ AVGVSTALIBVS HS. XII. MERCVRIALIB.[2]) HS. X. N. ‖ ITEM POPVLO VIRITIM HS. VIII. N. ‖ L. D. D. D. — Rudiis, (quae fuit Ennii patria, hodie *Rotigliano* auctore Reichardo, inter Tarentum et Brundisium.) Morcelli *Opp. Epigr.* T. V. p. X.

1) exspectabas Municipibus: et est fortasse typographicus error ap. Morcell. 2) nota *Mercuriales* haud nimis frequenter alias memoratos (v. c. Grut. 645, 7.) hic tamquam Ordinem proprium constituere, distinctum a Decurionib. Augustalib. et Populo; id quod tamen exemplo non caret. Vide Caput de Rebus sacris.

135. C. PEDVLIO VERRVCANO ‖ FRVMENTO PP.[1]) COACTO ‖ ANNONA ITEM REPARATA ‖ ORDO ET POP. PAEST.[2]) — Paesti. Romanelli *Topografia* T. 1. p. 335. *Viaggio* T. 2. p. 23.

1) *Pecunia Publica.* 2) *Paestanus.*

136. IMP. CAESAR. T. AELIVS HADRI || ANVS ANTONINVS AVG. PIVS. PONTIF. MAXIM. TRIB. POTEST. VI. COS. III || IMP. II. [1]) P. P. COLONIAE MINERVIAE. NERVIAE AVG || SCOLACIO [2]) AQVAM DAT. — Scyllacei. Donati 2. p. 349, 8.

1) p. Chr. 143. 2) Haec forma pro *Scyllaceo*, *Scyllacio* cet. alibi non reperitur, nec aliunde nota ἐπίθετα illa: *Col. Min. Nerv.* v. omnino Romanelli *Topografia* T. 1. p. 181. ubi TRIB. POTEST. IV. COS. III. P. P. IMP. II. legitur.

137. L. VARILIO SANNAE || QVOD EIVS ARBITR. RITE RECTE || DE FINIBVS CVM VELIENS. ACTVM SIT || LIMITIBVS CONSTITVTIS || CIVI OPT || ORDO ET P. PETELINORVM. — Petiliae in Lucania. Romanelli *Topografia* T. 1. p. 348.

138. *Q. FABIO BALBO V. P || IV VIRO I DIC || PATR. MVNIC. TVSCVL || TRIBVN. MILITVM || LEG. II. AGRIP || CVRATORI VIAE || AVG. SALLENT || OB INSIG. IN VNIVERSOS || CONLATA BENEFICIA || AD MEMORIAM SEMPIT || LVPIENSES HYDREN || ET NERITINI || PATRONO OPTIMO. [1]) — Neriti. Mur. p. 1120. Romanelli *Topografia* T. 2. p. 50.

1) Spuria visa est Muratorio. Defendit Romanellius, eam potissimum ob causam, quod lecta videatur iam Galateo. Ego in Muratorii sententiam concedo. Offendo in *IV Viro* pro *IIII Viro:* in municipii Tusculani patrono, eodemque locis tam distantibus Quattuorviro Lupiensi; in Leg. II. Agrippinensi; in Via Augusta Sallentina; in nota INSIG.; in formula veteribus inaudita AD MEMORIAM SEMPITernam. Fraudulenta haec omnia. Quid? quod effictam eam esse manifesto apparet e Grut. 374, 5., quam dabimus in Capite de Ludis. Recte ibi legitur: PROC. AVG*usti* VIAE OST. cet. quod hic perverse effertur. CVRATORI VIAE AVG*ustae* SALLENT.

139. FL. VRANIO V. P. REC [1]) || PROV. VINDICI LEGV || AC MODETORI [2]) (*sic*) IVSTITIAE || ORDO SPLENDIDISSIMVS || CIVITATIS THEANENS || VNA CVM POPVLARIB || SVIS DIGNQ PATRO || NO POSVERVNT. — Teani s. Theani Apulorum. Romanelli *Topografia* T. 2. p. 291.

1) Viro perfectissimo, Rectori. 2) moderatori.

140. L. PACIDEIO L. F. L. N. L. PRON || TER. CARPIANO SPL. [1]) EQ. R || MVNITO SACERD. LANVIN [2]) PAT. MVN. CAIAT. [3]) ITEM COL || ALLIFANOR. PAT. ET. CVRAT. R. P. || ATINAT. ITEM SAEPINATIVM || PAT. TEANENSIVM APVLVM [4]) || DOMITIA GALATIA VXOR ET || PACIDEII [5]) MARCIA C. F. ET CAR || PIANI SEN. ET IVN. [6]) FILI. — Calatiae s. Caiatiae, hodie Caiazzo. Romanelli *Topografia* T. 2. p. 433.

1) Splendido. 2) Mirum hoc. An leg.: *immuni Sacerd. Lanuvin.?* 3) Caiatini. 4) Distinguuntur a Teanensibus Sidicinis. 5) An PACIDEIA? 6) senior et iunior.

141. IMP. CAESARI DIVI M. ANTONINI F || L. SEPTIMIO SEVERO PIO PERTINACI AVG. || ARAB. ADIABEN. PARTH. PONT. MAXIMO || TRIB. POTEST. IX. IMP. XII. COS. III. [1]) PROCOS. PP || MVNIFICENTISSIMO PROVIDENTISSIMOQVE PRINCIPI || ORDO POPVLVSQVE MVRGANTIVS [2]) || QVOD BASILICAM HANC SVA IMPENSA || CONSTRVENDAM CVRAVERIT. — Murgantiae. Romanelli *Topografia* T. 2. p. 481.

1) p. Chr. 202. 2) „Il sito di questa città finora incognito ci è stato mostrato da

questa iscrizione, che dobbiamo al sig. G. A. Cassitto, secondo il cui testimonio si è rinvenuta nella campagna prossima a *Baselice* (tra S. Bartolommeo in Galdo, e Fojano) ov' è la chiesa di S. Maria a MVRGARA. *Baselice* adunque è così detta da *Basilica*, come la nostra *Portici*, *a Portica Herculis*, ch' eravi restato impiedi dopo le rovine di Ercolano." Rom. — Mannert *Italien* 1. p. 805. Murgantiae situm ignorare se fatetur, Reichardus eum sibi reperisse visus erat in S. Croce di Morcone. Neuter utilissimum, sed rariorem apud nos Romanellii librum videtur consuluisse.

142. DIS MANIB. SAC ‖ T. TIBIL T. F. POMP[1]) ‖ PRIMITIVVS ‖ VETER COH. VII. PRAETORIAE ‖ PATRON. MVNICIP. LARINAT.[2]) D. S ‖ FECIT SIBI SVISQVE ‖ L. D. D. D. — Larini. Romanelli *Topografia* T. 3. p. 19.

1) Pomptina. 2) municipii Larinatis, ut Cic. *pro Cluentio* C. 5.

143. M. BLAVIO Q. F. ‖ IV V. I. D. AEDILI ‖ CVRAT VIAR. VALERIAE CLAVDIAE ‖ ET TRAIANAE FRENTANAE ‖ INTERAMNATES HISTONIENSES ‖ BVCANI ‖ BEN. MER. ‖ FVNVS. SEPVLCHRVM MARMOREVM ‖ ET MACERIAM DECREVERVNT. — In promontorio Penna prope Histonium, (hodie *Vasto*.) Romanelli *Topografia* T. 3. p. 41.

1) Buca igitur iudice Romanellio in ipso illo promontorio tribus miliariis Italicis ab Histonio distante sita erat. Ambigebat de vero huius oppidi situ etiam Reichardus.

144. . . SVLMONII PRIMVS ET FORTVNATVS ‖ . ONDERARIVM PAGI INTERPROMINI[1]) ‖ . . TERRAEMOTVS DILAPSVM ‖ SVA PECVNIA RESTITVERVNT. — In ecclesia Casauriae s. monasterio S. Clementis alla Pescara. Romanelli *Topografia* T. 3. p. 117.

1) Hoc lapide usus Romanellius Interpromii situm retulit ad hodiernam Tabernam *di S. Valentino*. Supple: *ponderarium* — *vi terrae motus*. *Sulmonii* nomen est proprium libertorum publ., nec supplendum cum Roman. *Cives*, qui essent *Sulmonenses*.

145. Q. VARIO Q. F. ‖ SER.[1]) GEMINO Q[2]) ‖ PAGVS VECELLANVS. — Castelvecchio Subequo prope Corfinium. Romanelli *Topografia* T. 3. p. 128.

1) Sergia. cfr. Cic. in *Vatin*. C. 37. 2) Quinquennali vel Quaestori.

146. Q. NOVIO Q. F. SER ‖ SECVNDINO OMNI‖BVS HONORIBVS ‖ MARS. ANTINO[1]) ‖ FVNCTO QVI ‖ VICSIT ANNIS ‖ XXIII. Q. NOVIVS ‖ SECVNDINVS ET ‖ AELIA RVFINA ‖ FILIO PIENTISSI‖MO P. — Antinae. Romanelli *Topogr*. T. 3. p. 224.

1) *Marsorum Antino* pro *Antini* s. Antinae. Sic observante Romanellio in nummis huius regionis legitur AQVINO, CAIATINO, AISERNINO, CALENO, SVESSANO. Verum situm huius oppidi divinando assecutus est etiam Mannert *Italien* 1. p. 515. — POPVLI ANTINATIVM SERVVS ARCARIVS est apud Romanellium *Topogr*. 3. p. 230.

147. COLLEGIO ‖ CENTONARIORVM ‖ INTERAMNITIVM ‖ PRAETVTIANORVM[1]) ‖ IN. FRONT P. XXX. AGRO P. XL. — Teramo. Romanelli *Topografia* T. 3. p. 287.

1) cfr. Mannert *Italien* 1. p. 467.

148. C. CA . . . F. VE.[1]) VITALI DEC. COL ‖ HAD.[2]) AED. III. PRAEF. CAST. NOV.[3]) II. VIRO ‖ CVRATORI MVNER. PVBLIC. BIS OPTIMO ET ‖ AMABILI VIRO MARCIA RVFINA ‖ MARITO ET C. APIVS V. C. M. VITALIS ‖ ET VITALIS AMPLIATVS RVFINVS FILI ‖ ET ERED. PATRI PIENTISSIMO B. M. ‖ FECERVNT. — Hadriae s. Adriae. Romanelli *Topografia* T. 3. p. 314.

1) Velina tribu. 2) Mire Romanellius: *Decano Collegii Hadrianensis*, quum sit

Decurioni Coloniae (*Aeliae*) *Hadriae*. 3) Praefectura igitur erat Castrum Novum, de quo vide Romanellium T. 3. p. 301. Mannert *Italien* T. 1. p. 467.

149. . . . DO DEC. ET PLEBS ARKARVM¹) ‖ PATRONO. — Arce. Romanelli *Topografia* T. 3. p. 375.

1) de oppido Arce vide etiam Mannert *Italien* T. 1. p. 676. Duumviros habebat. v. Inscr. apud Rom. 3. p. 376., quam dabimus in Diis immortalibus §. Ceres. Ceterum tunc demum nactus sum Romanellii *Topographiam historicam*, quum huc fere pervenissent typothetarum operae; quocirca vel hoc loco inserendi, vel plane praetermittendi erant XIII. hi tituli geographici (N. 137 — 149.) Illud tamen, ut opinor, praestabat.

150. EX AVCTORITATE ‖ IMP. CAES. DIVI NERVAE FIL ‖ NERVAE TRAIANI AVG. GERMA ‖ NICI DACICI PARTHICI PONTIFI ‖ CIS MAXIMI. TRIBVNIC. POTEST. V¹) ‖ COS. V. P. P. CVRAT. VIARVM ‖ L. LICINIVS. C. F. SVRA IIII VIR. IT. ‖ M. IVLIVS M. F. FRONTO IIII VIR. ‖ T. LAELIVS Q. F. COCCEIANVS IIII VIR ‖ SEX. FLAVIVS. L. F. FALTO. IIII VIR ‖ CIPP. TERM . . . . ‖ VIAM TRAIANAM. APP. PER BRVTTIOS ‖ SALENTINOS. PEC. PVBL. CONTVLERE BRVTTIEI. SALENTINEI. OPPIDATIM. NAPETINEI.²) HIPPONIATEI. MAMERTINEI ‖ RHEGINEI. SCYLLACEI. CAVLONIATAI ‖ LAOMETICEI.³) TERINAEI. TEMPSA ‖ NAEI. LOCREN . . . THVRIAT . . . ‖ . . . CVR. . . . MILL. P . . . ‖ . . CC . . — Romae. Grut. 199, 1. Romanelli *Topografia* 1. p. 301.

1) numerus corruptus l. XIX. vel XX. et Cos. VI. Parthici enim cognomen incipit u. c. 869. v. Eckhel D. N. 6, 438. 2) Hinc explicandus *Ναπιτινος κολπος* ap. Strab. 6, 1, 4. Tzsch. p. 221. 3) al. *Laometiciei*. Hinc, quod Mannert *Ital.* 2. p. 159. expedire non potuit, Lameticus sinus ap. Aristotelem. Hanc certe inscriptionem videtur ignorasse Mannert.

151. CONCORDIAE AGRIGENTI ‖ NORVM SACRVM. RESPVBLICA LILYBITANO ‖ RVM DEDICANTIBVS. M. HATERIO CANDIDO PROCOS. ‖ ET. L. CORNELIO MARCELLO Q. ‖ PR. PR. ¹) — Agrigenti. Torremuzza p. 13, 30. Dorvillius *Sicul.* p. 95. pro spuria habuit; vindicat Torremuzza. Ceterum in insula Melita eam exstare dicit Zaccaria *Istitus.* p. 336.

1) *Quaestore primae provinciae* (Lilybetanae) Torrem., sed Marini *Atti* 2. p. 743. longe me ius *Quaestore Propraetore*.

152. *L. PETILIVS M. F. ‖ COLONIAM DVXIT ‖ NISSAE POPVLVS ET ORD. PATRONO MERENTI. — In Castro Pietrarossa prope Calatanisettam. Torremuzza p. 54, 30. Dorvill. in *Siculorum* Cap. 16. vocabulum hoc *Nissa* apud nullum veterem scriptorem auctoritatem habere dicit. Exstat tamen ap. Torremuzzam p. 4, 11. inscriptio itidem Calatanisettae reperta: *ΑΣΚΛΗΠΙΩ ΚΑΙ ΙΜΕΡ ΠΟΤΑΜ* ‖ *Ο ΔΑΜΟΣ ΤΙΣ ΝΙΣΙΣ* ‖ *ΣΩΤΗΡΣΙΝ*. (*sic*) — cfr. Thucyd. 3, 103., ubi pro ἐπὶ Νῆσαν nunc editur ἐπ' Ἰνησσαν. cfr. ib. 6, 94. et Poppo Thucyd. T. 2. p. 539. Mannertus huius Nissae duobus in lapp. memoratae non meminit, eandemque ignorat etiam Reichardus. Vtraque inscr. est suspectissima.

153. SEX. IVLIVS SEX. F. POL. RVFVS ‖ EVOCATVS DIVI AVGVSTI PRAE ‖ FECTVS I. COHORTIS CORSORVM ‖ ET CIVITATVM BARBARIAE IN SARDINIA. — Praeneste. Don. p. 235, 39. Mur. 825, 4. Plin. H. N. 3, 13. *Celeberrimi in ea* (Sardinia) *populorum*,

Ilienses, *Balari*, *Corsi*. Civitates Barbariae in ea nemo agnoscit. cfr. Mannert *Ital.* 2, p. 479., unde Mur. coniecit h. l. leg. esse: *Civitatum Balariae*. (*Lalariae* error typogr. videtur.)

§. 3. HISPANIA.

154. PINTAIVS PEDILICI ‖ F. ASTVR. TRANS ‖ MONTANVS. CASTELLO ‖ INTERCATIA. SIGNIFER ‖ CHO. V ASTVRVM ‖ ANNO XXX. STIP. VII ‖ H. EX. T F. C. — Bonnae. Philos. Transact. T. LIX. p. 195. corrupte teste Vckert *Geogr.* 3. p. 433. correctius, ut hic edita est, in Act. Acad. Theod. Pal. 3. p. 57. Pintaii effigies monumento insculpta admodum digna est, quae notetur, propter vestitum et arma Asturum fideliter expressa. Vide etiam Dorow *Denkmäler*. Stuttg. p. 54. Intercatia hodie Errigoytia. v. Reichard. fol. 23, 2. b.

155. C. VAL. ARABINO ‖ FLAVIANI F. BERGIDOF [1]) ‖ OMNIB. HON. IN R. P. ‖ SVA FVNC. SACERDOTI ‖ ROMAE ET AVG. P. H. C. [2]) ‖ OB CVRAM TABVLARI ‖ CENSVALIS FIDELITER ‖ ADMINIST. STATVAM ‖ INTER FLAMINALES ‖ VIROS POSITAM. EX ‖ ORNANDVM (*sic*) VNIVERS ‖ CENSVER. — Tarracone. Grut. 478, 2.

1) Bergidum in Anton. Itin. ante Asturicam positum Surita notavit, Ptolemaeo Φλαουιον cognominari; unde optime Wesseling. ad *Ant. It.* p. 425. saxum nostrum accipit BERGIDO *Flavio*. Male ergo Cellarius O. A. T. 1. p. 150. ad Bergidum cis Iberum in Ilergetibus retulit. HAGENB. Mss. Bergidum s. Vergium hodie Berga. 2) Provinciae Hispaniae citerioris. Est hoc praeterea ex Hispaniensibus iis, quae omni νοθείας suspicione carent, etsi ea de re dubitavit Maffeius A. C. L. p. 342.; sed insignis illa nota BERGIDOF a nemine facile fingi poterat. Singulare quidem est nomen ARABINO. Cellarius l. l. habet ALBINO, quod placebat Hagenbuchio.

156. M. LICINIO CRASSO ‖ L. CALPVRNIO PISONE COS. [1]) ‖ IIII. KL. MAIAS ‖ GENTILITAS DESONCORVM EX GENTE ZOELARVM [2]) ‖ ET GENTILITAS TRIDIAVORVM EX GENTE IDEM ‖ ZOELARVM HOSPITIVM VETVSTVM ANTIQVOM ‖ RENOVAVERVNT. EIQVE OMNES ALISALIVM IN FI ‖ DEM CLIENTELAMQVE SVAM SVORVMQVE RECEPERVNT. EGERVNT ARAVSABII CAENI ET TVRAIVS CLOVTI. DOCIVS FLAESI ‖ MAGILO CLOVTI BODECIVS. BVRRAI FLAESVS CLVTAMI ‖ PER ALIENVM PENTILI. MAGISTRATVM ZOELARVM. ‖ ACTVM GVRVNDA. [3]) ‖ GLABRIONE ET HOMVLLO COS. V. IDVS IVLIAS. [4]) ‖ IDEM GENTILITAS DESONCORVM ET GENTILITAS ‖ TRIADAVORVM IN EANDEM CLIENTELAM EADEM ‖ FOEDERA RECEPERVNT EX GENTE AVOLGIGORVM ‖ SEMPRONIVM PERPETVVM ORNIACVM. ET EX GENTE VISALIGORVM ANTONIVM ARQVIVM ET EX GENTE ‖ GABRVAGENIGORVM FLAVIVM FRONTONEM. ZOELAS. ‖ EGERVNT ‖ L. DOMITIVS SILO ET ‖ T. FLAVIVS SEVERVS ‖ ASTVRICAE. [5]) — Romae in lam. aerea. Spon *Misc.* p. 278, 3. Mur. 330, 6.

1) p. Chr. 27. 2) Zoelae opp. Asturiae. 3) al. Gerunda, hodie Girona. 4) p. Chr. 152. Observa hic omnia nomina iam esse Latina. 5) Asturica Augusta hodie Astorga. Ceterum sine causa tabula haec suspecta erat Begero *Thes. Brandenb.* T. 3. p. 411. et Saxio *Miss.* 4. p. 76.

157. TITO MANILIO ‖ SILONIS FIL. QVIR ‖ PRAESENTI ‖ TRITIENSI MEGALE[1]) ‖ OMNIB. HONORIB ‖ IN R. P. SVA FVNCTO ‖ DECVRIALI ALLEC‖TO ITALICAM.[2]) EXCV‖SATO A DIVO PIO. FLAMINI P. H. C. ‖ P. H. C.[3]) TARRACONE. — Grut. 434, 5. Mur. 717, 6.

1) Mur. Magalae. sed illud, si Megalensi explicetur, praeferendum. Tritium Metallum (hodie Tricio; Reichard.) ex Ptol. 2, 6. Md. laudant Wess. ad Ant. Itin. p. 450. Vckert. 3, p. 457., quod Surita iam ad Ant. p. 394. Τρίτιον Μέγαλον vocavit. v. Hultmann *Misc. Epigr.* p. 107. 2) allecto in urbem Italicam, sed excusato cet. Hagenb. 3) Flamini Provinciae Hispaniae citerioris, Provincia Hisp. citerioris (posuit) Idem. utrumque contra Muratorium.

158. T. FLAVIO. AVG ‖ LIB. POLYCHRYSO ‖ PROC. MONTIS MARIANI[1]) ‖ PRAESTANTISSIMO. CONFECTORES AERIS. — Hispali. Spon *Misc.* p. 191, 1.

1) In Hispania Tarraconensi. v. Hultmann. *Misc. Epigr.* p. 93. Hodie Sierra Morena. Reichard.

159. L. AELIVS EPAPHRO‖DITVS ANDVRENSIS ‖ ANN. XXII ‖ PIVS IN SVIS H. S. E ‖ S, T. T. L. — Martos in Hisp. olim Tucci. Mur. 1024, 2. *Andura* ignota etiam Vckerto et Reichardo. „*Andorra* nostri temporis Andura veterum fortasse fuit." Mur.

160. L. CAESIVS M‖AXIMINVS CEDRIPO‖NENSIS. AN‖XXI. HIC IN‖TERFECTVS EST ‖ SIT TIBI TERRA LEVIS. — Astapae (opp. Vandaliciae in Hisp.) Mur. 1037, 2. Cedripona locus Hispan. ignotus etiam Vckerto et Reichardo.

161. IMP. CAESARI DIVI NERVAE F. NERVAE ‖ TRAIANO AVG. GERM. DACICO. PONTIF. MAX ‖ TRIB. POTEST. VIIII IMP. V. COS. V. P. P. — Alcantarae in ponte. In eodem fuere olim tabulae marmoreae quattuor, quarum superest una, digitis aeneis affixa, sic habens:

162. MVNICIPIA ‖ PROVINCIAE ‖ LVSITANIAE STIPE ‖ CONLATA. QVAE OPVS PONTIS PERFECERVNT ‖ ICAEDITANI ‖ LANCIENSES OPPIDANI ‖ TALORI ‖ INTERANNIENSES ‖ COLARNI ‖ LANCIENSES TRASCVDANI ‖ ARAVI ‖ MEIDVBRIGENSES ‖ ARABRIGENSES ‖ BANIENSES ‖ PAESVRES. — Grut. 162, 2. et 3. cfr. Gud. 89, 2. Hultmann *Misc. Epigr.* p. 200.

163. IMP. CAES. NERVAE ‖ TRAIANO AVG. GER. ‖ DACICO PONT. MAX. TRIB. POT. COS. V. P. P. ‖ AQVIFLAVIENSES ‖ PONTEM LAPIDEVM ‖ DE SVO F. C. — Aquis Flaviis in Lusit. Grut. 162, 4. v. Vckert 3. p. 436.

164. M. EGNATIVS SILII LIB. VENVSTVS IIIIII VIR ‖ HVIC ORDO M. M. F[1]) ARVENSIS ‖ STATVAM ET ORNAMENTA DECVRIONATVS DECREVIT ‖ M. EGNATIVS VENVSTVS IN LOCVM. QVEM ‖ ORDO DECREVIT. STATVAM ET SCAMNA ‖ MARMOREA ET AREAM MARMOR . . . ‖ D. S. P. D. — In Conventu Iuridico Hispalensi. Maffei *Mus. Ver.* 422, 3.

1) Municipii Martii Flavii; v. Hultmann *Misc. Epigr.* p. 92. cfr. Grut. 476, 1.

165. M. COMINIVS L. F. POL. ASTA[1]) ‖ MILES LEG. Ī ‖ NA.[2]) AN. L. MIL ‖ AN. XIIII. H. S. E. ‖ H. EX. T. F. C.[3]) — Bonnae. Dorow *Denkmäler.* Stuttg. p. 50.

1) Asta Regia oriundus; cfr. Vckert 3. p. 356. hodie Mesa de Asta. Reichard. 2) natus. 3) *Hic situs est. Heres ex testamento faciundum curavit.*

166. RESPVBLICA OBEN ‖ SIS[1]) E . . LO[2]) DATO ‖ DEDI . . VIT CVRAT ‖ LIBE . OR[3]) H . . REN ‖ NIO[4]) RVSTICO H. M. ‖ SINILO SESTITVTO[5]) II VIR. — Algezirae. Mur. 1065, 1.

1) ignota etiam Vckerto 3. p. 345. 2) *Epulo.* 3) *Curatoribus Liberorum?* Mur. 4) *Herennio.* 5) f. *Restituto.* id.

Balearium Insularum inscriptiones septem e Grutero collegit Io. Christ. Wernsdorf. in *Exercit. de antiquitt. Balearicis.* Brunsw. 1760. p. 87. Nos sequentes inde excerpimus:

167. IMP. CAES. M ‖ AVR. CARO PIO ‖ FELICI INVICTO ‖ AVG. PONT. MAX ‖ TRIB. POT. ‖ P. P. COS. II. PROCOS.[1]) ORDO ‖ EBVSII. D. N. M. E.[2]) — Ebusii. Grut. 277, 5.

1) Ita dedi ex Occone 4, 10. Grut. corrupte: *P. P. Procos. II. Cos.* p. Chr. 282. similis est Grut. 277, 6. Caro a Liconiensi Ordine positus titulus. 2) *devotus numini maiestati (que) eius.* Alia Ebusensis inscriptio Grut. 868, 11. admodum est suspecta.

168. CN. CAVIO CN ‖ CAVĪ SEVERI FILIO ‖ QVIR. AMETHYSTO ‖ BALEARICO PALMENSI ‖ ET GVIVNTANO ‖ OMNIBVS HONORIBVS IN REB. PVBLIC. SVIS ‖ FVNCTO. — Tarracone Grut. 387, 1.

169. Q. CORNELIO ‖ Q. F. QVIRINA ‖ SECVNDO ‖ AEDILI Ī VIRO ‖ MVNICIPĪ. MAGO ‖ FLAM. DIVOR.[1]) ET AVG ‖ L. CORNELIVS SATVR ‖ SOCERO ‖ Q. CORNELIVS SATVR ‖ AVO OPTIMO OB ‖ PLVRIMA MERITA. — Magone (Port Mahon.) Grut. 1093, 4.

1) Imperatorum inter Divos relatorum.

170. L. FABIO L. F. ‖ QVIR. FABVLLO ‖ AED. Ī VIR III ‖ FLAMINI DIVOR. AVG. R. P. MAG ‖ OB MVLTA EIVS MERITA. — Magone. Wernsdorf l. l. ex Armstrongii *Descript. Minorcae* Ep. 16. p. 239.

§. 4. GERMANIA. GALLIA (excepta HELVETIA.) BRITANNIA.

Eum secuti sumus ordinem, ut a septemtrione orsi meridiem versus progrederemur.

171. DIS. MAN. ‖ L. IVLIO VOGVSIO. ‖ NATONE[1]) (*sic*) FRIS. ‖ FECIT NAEVIA FORTVNIA. ‖ COIVGI INCOMPARABILI ‖ CVM QVO VIX. AN. XIX. — Lugd. Bat. Oudendorp. p. 15. Maff. *Mus. Ver.* 450, 1.

1) natione; Maff.

172. D. M. ‖ AVR. VERO EQ. SING. AVG ‖ NAT. FRISEO.[1]) T.[2]) AEL. GEMINĪ ‖ VIXIT ANN. XXX. ‖ M L. ANN. XIII. ‖ AVR. MOESICVS HER. ‖ A. O. F. C.[3]) — Romae. Grut. 532, 6.

1) FRISIO. Gud. 2) Turmae. id. 3) Amico optimo fac. cur.

173. D. M. ‖ T. FL. VERINO ‖ NAT. FRISAEVONE[1]) ‖ VIX. AN. XX. M. VII. ‖ T. FL. VICTOR. EQ. SING. AVG. FRATRI ‖ DVLCISSIMO ‖ F. C. — Romae. Grut. 532, 7. a.

1) nota hanc formam propter Ingaevones et Istaevones Tac. *Germ.* 2. Mox FRISAEO.

174. BASSVS NERONIS ‖ CAESARIS CORPORE ‖ CVSTOS. NATIONE ‖ FRISIVS.[1]) VIXIT ‖ AN. XL. — Romae. Grut. 600, 12.

1) Dignus est legi Fabrett. *Col. Tr.* p. 83. ubi pulcre de Nerone explicat Frisios in sui custodiam adsciscente. Gutherius T. 3. Sallengr. p. 452. de Tiberio acceperat. HAG.

175. HILARVS ‖ NERONIS CAESARIS ‖ CORPORE CVSTOS ‖ NATIONE FRISAEO. ‖ VIX A. XXXIII. — Interamnae. Grut. 600, 13.

176. *GENS ‖ BATAVORVM ‖ AMICI ET FRATRES ‖ ROM. IMP. — In arce Britoburgo prope Catricum. Grut. 499, 13. Oudendorp. p. 6. cfr. similem sequentem:

177.*FORTVNAE AVG. SAC ‖ PRO SALVTE. ITV AC ‖ REDITV DD. N. N ‖ M. AVR. ANTONINI PII ‖ AVG. ET P. SEPTIMII ‖ GETAE NOBILISS. CAES ‖ CIV. BATAVI ‖ FRATRES ET AMICI P. R. ‖ V. S. L. M. — Sine loco certo, ex schedis Lud. Vivis. Grut. 73, 9. Suspectus, nec sine causa, est hic titulus Maffeio A. C. L. p. 283. Minime de eodem dubitavit Bertoli *A. d'A.* p. 76. Suspicionem auget Getae nomen haud erasum, monente iam Maffeio. Exstabat superior ille in Museo Papenbroekiano: nec tamen minus caret suspicione.

178. IN. H. D. D. ‖ GENIO COLLE ‖ GI. PEIIEGR.[1]) ‖ (*sic*) VLP. DECEM ‖ BER. ET VƎ . . . CVND. COR ‖ NVTVS. D. D. — In Hadriani foro s. pago Voorburg prope Hagam. Oudendorp. p. 54.

1) in honorem domus divinae. G. C. Peregrinorum. (institorum et mercatorum Romanorum inter Batavos degentium.)

179. T. VARIO CLEMENTI ‖ PROC. PROVINCIARVM ‖ BELGICAE. GERMANIAE SVPERIORIS ‖ GERMANIAE INFERIORIS. RAETIAE. — Paetovione, Norici oppido. Schoepflin *Alsat.* 1. p. 273. quem vide docentem, Galliae Belgicae iurisdictionem a iurisdictione duarum Germaniarum separatam fuisse, duasque Germanias non ab uno, sed duobus semper praesidibus fuisse rectas.

180. IN. H. D. D ‖ DV.[1]) NYMPHIS ‖ VICANI ALTIAIENSES ‖ ARAM POSVER ‖ CVRA OCTONI[2]) LI ‖ BERTI T. OSTONI ‖ CASSI. X K. DEC ‖ MAXIMO ET AELIANO C.[3]) — Altiaiae (Alzey) v. *Emele* p. 77.

1) Divis. 2) Nominis scriptura est incerta, quum literae O et C implexae sint inter se. Emele, quem, si lubet, de Altiaia disputantem consulas, legit OCTONI. sed probabilius est *C. Ostonii*, ut idem cum patrono nomen habeat, nec careat praenomine. 3) p. Chr. 223.

181. IN H. D. D ‖ GENIVM PLATEAE NOVI VI ‖ CI[1]) CVM EDICVLA ET ARA ‖ T. FL. SANCTINVS MIL. LEG. XXII. ‖ P . . . .[2]) P. F. IMM. COS.[3]) ET PER ‖ PETVVS ET FELIX FRATRES C. ‖ R.[4]) ET TAVNENSES EX ORIGI ‖ NE PATRIS T. FL. MATERNI VE ‖ TERANI COH. III. PRAET. PIAE ‖ VINDICIS[5]) ‖ ET AVRELIA AMMIAS MATER EORVM C. R.[6]) D. D. ‖ AGRICOLA

ET CLEMENTINO COS.7) — Heddernheim prope Francof. v. Lamey in Act. Acad. Theod. Pal. 3. p. 175.

1) locus ignotus. 2) Primigeniae. 3) Immunis Consulis. 4) Cives Romani. 5) Hic certe lapis clare demonstrat, notas Coh. Pr. III. P. V. nec *Piae Victricis*, nec tandem *Praetorii Vrbis* cum Fabretto, explanandas esse. 6) Civis Romana: nota vero Cives Taunenses a Tauno monte. 7) p. Chr. 230.

182. CL. AELIO 1) ‖ POLLIONI ‖ LEG. AVG ‖ PR. PR. G. S. 2) PRAESIDI ‖ INTEGERRIMO ‖ BB. FF. COS. 3) ‖ G. S. 4) — Moguntiaci reperta 1825. *Schulzeitung* 1826. II. 22.

1) Lehne explicat *Claudio Aelio*. Videtur potius leg.: C. LAELIO. 2) Germaniae superioris. 3) beneficiarii consulis. 4) Rursus est Germaniae superioris: Beneficiarii Cos., quotquot ea in provincia tunc erant. Neutiquam vero: *Grati Submissi*, ut vult Lehne.

183. MARTI ET GENIO ‖ TALLIATIVM ‖ CLAVDIVS VERINVS ‖ AD PERPET. TVTELAM ‖ TALLIATIB. DEDI XCCL ‖ QVAM AEDEM MARTIVS SIMILO ‖ DE SVO POSVIT. — Dollendorf. Grut. 55, 8. Harzheim p. 22. cuius typum dedi. Idem observat, Dollendorf servare vestigia veteris nominis Talliatium. (*dedi denarios* CCL.)

De singulis iamiam memorandis cfr. *Notice de l'ancienne Gaule tirée des monumens Romains par M. d'Anville. Paris.* 1760. 4. et Reichardi *Orbem terr. antiq.* Norimb. 1824. fol.

184. . . LATINIO POMPT. ‖ . . A. LATINI FIL. CATA ‖ PANO AEDVO. SA ‖ CERD. III PROVIN ‖ CIARVM GALLIAR ‖ OFFICIS ET HONO ‖ RIBVS OMNIBVS ‖ FVNCTO SEQ ‖ ANI (*sic*) PVBLICE. — Moirant in Sequanis. Mur. 1020, 3. sed eadem ita lecta est a Bouhierio ap. Hagenb. *Mss. Helvet.* T. 1. p. 153.:

185. . . VIO POMP† ‖ A LATINI FIL CAM ‖ . ANO AEDVO SA ‖ CERD. III PROVIN ‖ . IARVM. GALLIAR ‖ . . . CIS ET. HONO ‖ . . . S OMNIBVS ‖ S—ICIS ‖ . . TO SEQ ‖ . VBLICE. — Antre en Franche-Comté.

186. I. O. M. ET GENIO LOCI ‖ HVIVS. Q. CAECILIVS ‖ SECVNDVS ‖ LEG. C. SERENI PROCOS. GALLIAE ‖ TRANSALPINAE ‖ V. S. L. M. — Clivis. Grut. 9, 1. De hac Gallia Transalpina s. Narbonensi v. Bimard. Proleg. ad Mur. p. 164., secundum quem ad tempora vel Reip. vel Augusti referendus esset hic titulus.

187. AVG SACR DEAB 1) ‖ ICAVNI. ‖ T. TETRICIVS AFRICAN ‖ D. S. D. D. — Auxerre. Caylus *Recueil.* T. VII. p. 291.

1) Augustis sacrum deabus Icauni, hodie *Yonne*. Caylus AVG. explicat *Augusto*. (*Icaunam*, non *Icaunum* agnoscit Reichard. fol. 36. 1. b.)

188. ARGIOTALVS ‖ SMERTVLITANI F. NAMNIS 1) EQV ‖ ALA INDIANA ‖ STIP. X. ANNO ‖ XXX. H. S. E ‖ EREDES POSVE ‖ RVNT. — Manhemii. Acta Acad. Theod. Pal. 1. p. 21.

1) Namnetes, s. Nannetes, ubi nunc *Nantes*.

189. CL. VARENILLAE. CL. VARENI COS. FILIAE ‖ CIVITAS PICTONVM FVNVS. LOCVM. STATVAM ‖ MONIMENTVM PVBLICVM. M. CENSOR. PAVIVS LEG. AVG. PR. PR 1) PRO ‖ VINC. AQVITAN. COS. DESIG. MARITVS HONOR ‖ E CONTENTVS SVA.

PEC. PONEND. CVRAVIT. — Limoni Pictonum s. Pictaviorum (Poitiers) Millin *Voyage* 4, 2. p. 714. Mabillon. *supplem. de Re diplom.* p. 114.

1) Propraetor. Ceterum et Claudius Varenus et M. Censorinus Pavius Consules in fastis non memorantur. Mabillon habet CLVARENILLIAE CLVARENI. nec M. agnoscit ante CENSOR.

190. M. VEREC. DIOGENES ‖ IIIIII VIR. COL. EBOR. ITEMQ. MORT. CIVES 1) BITVRIX CVBVS 2) ‖ HAEC SIBI VIVVS FECIT. — Eboraci. Grut. 485, 1. et correctius ap. Gale. *Ant. Itin. Brit.* p. 24. Omittit tamen, ut vetustate evanida: *Diogenes IIIIII Vir.*

1) sic lapis. 2) Gale l. l. Omiserunt, inquit, Camdenus aliique (etiam Grut.) post v. *Biturix* literas CVBVS, quae tamen aeque, si non magis conspicuae sunt, ac reliquae. Eas sane interpretatus fueram *Clarissimus Vir Bene Vivens*, nisi sibi Vivus M. Verecundus hoc monumentum fecisset. Haec Gale, quem omnino defecit hic doctrina geographica. Quis nescit Bituriges duplices in Gallia fuisse, Vibiscos, et Cubos? v. Cell. O. A. T. 1. p. 193. HAGENB. Notanda insuper CIVITAS ista in lapp. Gallicanis saepe obvia, veluti in seqq. et infra. N. 276.

191. D. M ‖ MERCATORI . . ‖ SENILIS . . ‖ FILIO CIVI BELLOVA 1) . . . ‖ CALLISTVS . . ‖ POMPEIA . . PATRONO. — Viennae Allobr.. Chorer. *Antiq. Vien.* p. 495. 1. Alibi non invenit Hagenb.

1) Bellovaco. (*Beauvais.*)

192. ALBANO. VITALI ‖ EQ. ALAE. DIANAE 1) ‖ TVR. BARBI. 2) CIVI ‖ TREVERO A. XXX. STP. X. ‖ H. EX. T. F. C. — Woringen. Schannat *Eiflia* T. 1. p. 548.

1) lege INDIANAE. 2) Turma Barbii.

193. GENIO ARVERNORVM. ‖ SEX. ORCIVS SVAVIS. ‖ AEDVVS. — Ricomagi. Reines. p. 1009, 5. Lanceloto spuria videbatur. Mém. *Acad. des Inscr.* 9, p. 415. In schedis Langermanni ita se habet: GENIO AVER ‖ NORVM ‖ SEXTVS PROCIL. SV ‖ AVIS AEDVVS. — De qua διττογραφίᾳ videsis Hagenb. *Epp. epigr.* p. 128.

194. D. M. ‖ ET MEMORIAE AETERNAE ‖ C. VLATTI MELEAGRI IIIIII VIR. AVG. C. C. C. AVG. LVG. 1) PATRONO EIVSDEM ‖ CORPORIS. ITEM PATRONO OMNIVM ‖ CORPOR. LVG. LICITE COEVNTIVM ‖ MEMMIA CASSIANA CONIVNX ‖ SARCOFAGO CONDIDIT ET S. A. D. 2) — Lugduni. Grut. 399, 4. correctius ap. Spon *Misc.* p. 170, 3.

1) Coloniae Claudiae Copiae Augustae Lugdunensis. Ita enim efferre praestat, quam *Lugduni.* cfr. Spon. p. 173, 2. Col. Iulia Philippensis — Col. Iul. Pariana cet. 2) sub ascia dedicavit.

195. De monumentis Lugdunensibus consulendus est liber: *Discours sur les médailles d'Auguste et de Tibère, par F. Artaud. Lyon.* 1820. 4. cfr. *Wiener Jahrbücher* 21. p. 157. seqq. ubi de Ara Lugdunensi Romae et Augusto, de alia Augusto soli dicata et Templo Augusti agitur. Ibid. habes accuratam repetitionem Arae Narbonensis. (*Wien. Jahrb.* l. l. p. 168.)

196. AVGVSTO SACRVM ‖ ET GENIO CIVITATIS ‖ BIT. VIV. 1) — Burdigalae. (Bordeaux) Grut. 227, 7. Millin *Voyage* 4, 2. p. 645.

1) Biturigum Viviscorum, populi, cuius caput erat Burdigala s. Burdegala. Ibid. (Millin. p. 650.) *Inderca Inder* ‖ *cilli Fil.* quod, ut similia, notandum, propter nomina Gallica.

197. C. ALLIO. C. F. ‖ VOLT. CELERI ‖ IIII VIR. FLAM. ‖ AVGVR. COL. I. ‖ APT. [1]) EX. V. DEC.[2]) ‖ VORDENSES[3]) ‖ PAGANI PATRONO. — Aptae. Spon *Misc.* p. 164, 4.

1) Col. Iuliae Aptae. 2) ex vicanorum decreto. HAGENB. Mss. 3) Pagum Vordensium in territorio urbis *Apt en Provence* Geographis ignotum esse scribit Sponius. At quum inter Apt et Carpentras in finibus Aptensium sit vicus Gordes, Vordenses eo minus etiam latere possunt, quod G. et W. Celtis millies alternent. HAGENB. Mss. Idem sentit Reichardus.

198. L. ET. INNONI. B. OP. ‖ IMPER. PONI. ‖ NEMAVSENSES. — Ledemoni prope Nemausum. Reines. p. 1007, 2. Spon *Misc.* p. 80, 17. „Vide si sine mutatione ullius literulae possit ita legi: „Letinnonibus Oppidanis imperaverunt p. N.," ob meritum nescio quod, ut Civi in inopia Astenses sustentanti Resp. Astensis lapidem ponit ap. Spon *Misc.* p. 159, 5. Lettinones autem fuerint incolae Ledemoni." HAG. Hos ignorat Reichard.

199. C. SENNIVS C. F. VOL. SABINVS. PRAEF. FABR ‖ BALINEVM. CAMPVM PORTICVS AC. AQVAS. IVSQVE ‖ EARVM AQVARVM TVBO DVCENDARVM. ITA VT RECTE ‖ PRAEFLVERE POSSINT. VICANIS ALBINNENSIBVS. D. S. D. — Alby in comitatu Genevensi. Maffei *Ant. Gall. sel.* p. 21. Mur. 485, 3.

200. MEMORIE AETERNALI ‖ AEBVTI AGATHONI ‖ IIIIII VIRO AVG. CORP COL. IVL. ‖ PATER. AREL.[1]) CVRAT. EIVS‖DEM CORP. BIS. ITEM IIIIII VIRO COL. IVL. APTAE ‖ NAV‖TAE ARARICO CVRATORI ‖ PECVLI RP. GLANICO.[2]) QVI ‖ VIXIT ANNOS LXX ‖ AEBVTIA EVTYCHIA PATRO‖NO ERGA SE PIENTISSIMO. — Glani Livii, hodie Saint Remy. Caylus *Recueil* T. VII. p. 263.

1) Coloniae Iuliae Paternae Arelatensis. 2) Reip. Glanicorum.

201. SEXLMIVLIEICFPARENTIBVSSVEIS. [1]) — Glani prope Saint-Remy; inscriptio Mausolei. Millin *Voyage* 3, p. 397.

1) i. e. Sextus, Lucius, Marcus Iulii, Caii filii — Huc titulum istum sepulcralem collocavimus, quia inter eruditos Gallos celebratur propter duodecim minimum interpretationes diversas, quos adhuc expertus est.

202. PAGANI PAGI LVCRETI[1]) QVI SVNT ‖ FINIBVS ARELATENSIVM LOCO GARGARIO ‖ Q. COR. MARCELLI LIB. ZOZIMO IIIIII VIR ‖ AVG. COL. IVL. PATERNA ARELATE OB ‖ HONOREM EIVS. QVI NOTVM FECIT ‖ INIVRIAM NOSTRAM OMNIVM SECVLORVM ‖ SACRATISSIMO PRINCIPI T. AELIO ANTONINO ‖ . . . . . R. ROMAE MISIT. PER MVLTOS ANNOS ‖ AD PRAESIDES PROVINCIAE PERSECVTVS EST ‖ INIVRIAM NOSTRAM SVIS IMPENSIS OB HOC ‖ DONAVIT NOBIS INPENDIA QVAE FECIT ‖ VT OMNIVM SECVLORVM SACRATISSIMI PRINCIPIS IMP. CAES. ANTONINI AVG. ‖ PII BENEFICIA DVRARENT PERMANERENTQVE[2]) ‖ QVIBVS FRVEREMVR . . . S ET BALINEO GRATVITO QVOD ‖ ABLATVM ERAT PAGANIS . . . QVOD VSI FVERANT ‖ AMPLIVS ANNIS XXXX. — In pago Gemenos 4. Leucis ab Aquis Sextiis. Spon *Misc.* p. 165, 1. —

1) Pagus Lucretius Geographis ignotus situs erat prope locum *S. Jean de Garguies*, ubi repertus est lapis. 2) ita Spon *Voy.* T. 3. 1. p. 32. in *Misc.* habet: *permarentque.*

203. Q. VIBIO SECVNDINO ‖ QVI VIXIT AN. XII. M. VI. D. VIII ‖ Q. VIBIVS Q. FIL. SALIN. CAPITO ‖ FILIO SVPRA MODVM AETATIS ‖ PIENTISSIMO ‖ SIBI POSTERISQVE SVIS FECIT. — In Provincia ad Varum. Spon *Misc.* p. 198, 4. Notandum patriam (SALINiensis, hodie *Castellane* Spon. s. potius *Seillans* D'Anville p. 568.) h. l. ante cognomen legi, quo loco alias tribus legi solet. Eundem usum in libertorum patria indicanda deprehendisse sibi visus est Gudius. Ind. C. XII. s. v. *Agor.* et *Thars.* Sed hoc prorsus incertum.

204. NVMINI AVGVSTI ‖ SACRVM ‖ SECVNDVS SEMBEDO ‖ NIS FIL. NOMINE ‖ VICANORVM AQVEN ‖ SIVM. ET SVO FECIT. — Bagnères, apud antiquos vel Aquae vel Vicus Aquensis, ut vult Millin; sed illud praefero. Grut. 112, 7. Millin *Voyage* 4, 2. p. 490. In eodem oppido (ib. p. 491.):

205. NYMPHIS ‖ PRO SALV ‖ TE TVA SE ‖ VER. SERA ‖ NVS. V. S. L. M. — Ceterum Reichard. fol. 29, 1. b. Aquas Convenarum habet pro Bagnères. v. Millin.

* * *

206. D. R. S. 1) ‖ DVPL. N. EXPLOR 2) ‖ BREMEN. ARAM INSTITVERVNT ‖ N. 3) EIVS. C. CAEP ‖ CHARITINO TRIB ‖ V. S. L. M. — Bremenii, unde Bremenienses vel Brementani, hodie Riechester. Mur. 111, 1.

1) Dianae Reginae Sacrum. Mur. An Deae Romae s. an Deae Respicienti i. e. Fortunae, an Deae Reginae ex Mur. 112, 9. (IN H. D. D. ‖ DEAE REGINAE ‖ VICANI SE ‖ GORIGIENSES. — Infra Coloniam Agrippinam. Segorigium, Woringen. v. Reichard.) HAGENB. 2) *Duplarii Numeri Exploratorum.* 3) *numini eius* Mur. Malim *Nomine eius* scil. *Numeri*, τάγματος. HAGENB.

207. — — — DEC. COLONIAE GLEV 1) ‖ VIX. AN . . . . I. XXX QVI — — — Batoniae in Anglia. Grut. 498, 3.

1) Glevum, Glebon, hodie Glocester, olim Caer - Glovi. Reichard.

208. GN. MVNATIVS. M. F. PAL ‖ AVRELIVS BASSVS ‖ PROC. AVG ‖ PRAEF. FABR. PRAEF. COH. III. ‖ SAGITTARIORVM. PRAEF. COH. ITERVM II. ‖ ASTVRVM. CENSITOR CIVIVM ‖ ROMANORVM COLONIAE VICTRI ‖ CENSIS. QVAE EST IN BRITTANNIA ‖ CAMALODVNI. 1) CVRATOR ‖ VIAE NOMENTANAE. PATR. EIVSDEM ‖ MVNICIPI. FLAMEN PERPETVVS ‖ DVVMVIRALI POTESTATE ‖ AEDILIS DICTATOR. 2) IIII. — Prope novum Nomentum. Grut. 439, 5. emendatius ap. Fabrett. p. 29, 129.

1) hodie Colchester. 2) Grut. DEDICATOR. Sed cfr. Cap. de Re mun. Otto *Aedil.* p. 433. Marini *Atti* 1. p. 258. — *Censitor civium Romanorum* est etiam ap. Gud. 130, 9.

§. 5. HELVETIA.

A. Lapides in Valle Poenina, (Grut. 376, 6.) sive Valesia (quo vocabulo usus est Simlerus nostras) (*Wallis*) reperti.

a) AGAVNI s. TARNAIAE, (*St. Maurice*:)

209. IMP. CAES ‖ DIVI. F. AVGVST. ‖ COS. XI. TRIBVN. POTEST 1) ‖ PONTIFICI MAXIMO ‖ NANTVATES PATRONO. —

E Guichenon *Hist. de Savoye*. T. I. p. 43. Spon *Misc*. p. 192. Hagenb. *Mss. I*. p. 115. Alium typum mutilum dat Haller I. p. 53., sed de nostri sinceritate haud dubitandum. Similis, nisi idem prorsus, est Agauni 1816. denuo effossus, in *Schweizerischer Geschichtsforscher* 2. 1. p. 160. IMP. AVG. IVLI (leg. DIVI) F. ‖ TRIB. POT. PONTIF. M. ‖ NANT. PATRONO DD.

1) Nihil deest: nam Augusti Consulatu XI. u. c. 731. incepit eiusdem Tribunicia Potestas. v. Eckhel *D. N.* 6, 91.

210. L. CAESARI. AVGVSTI F ‖ DIVI I.[1]) NEPOTI PRINCIPI ‖ IVVENTVT. COS. DESIG. — Tschudi *Mss*. p. 415. Hagenb. *Mss*. 1. p. 107. corrupta et mutila apud Grut. 1022, 3.

1) *Iulii*. Fortasse in lapide ipso sunt literae ligatae IVL.

211. . . RVSO CAESARI ‖ AVGVSTI. F. DIVI AVGVSTI ‖ NEPOTI. DIVI IVLII PRONEP. ‖ AVGVRI. PONTIF. QVAESTORI ‖ . LAMINI AVGVSTALI. COS. II ‖ . RIBVNICIA POTESTATE II ‖ . . . IIII[1]) VALLIS ‖ POENINAE. — Haller 1. p. 64.

1) Civitates vel gentes IV. Seduni, Nantuates, Veragri, Viberi. cfr. Plin. *H. N.* 3., 20. (24. *Harduin*.)

212. Plantinus p. 326.: „Inscriptionem Tito Vespasiano factam se reperisse Agauni testatur Guillim. L. 2. p. 157., sed quae praeter nomen et paucos characteres vix aliquid certi demonstraret." Simlerus *Vales*. p. 31. Multae praeterea inscriptiones in templi pavimento, parietibus, et muro coemeterii visuntur, sed vetustate exesae et attritae sunt, ut vix paucissimae literae agnosci queant.

213. D. M. ‖ I. TINCIO VERECVNDO ‖ OMNIBVS HONORIBVS FVNCTO ‖ . . . MASSONIA M. F. ‖ VIRO OPTIMO . . . . . . — Ex Guichenon *Hist. de Savoye* T. I. p. 43. Murat. 750, 2. Ex alio, sed in quibusdam corruptiore Scheuchzeri p. 491. typo Hagenb. *Mss*. I. p. 118. ita probabiliter restituit: D. M ‖ L. TINCIO VERE ‖ CVNDO OMNI‖BVS HONORIBVS ‖ FVNCTO ‖ MASSONIA M. F ‖ VIRO OPTIMO ‖ POS. MARITA.

214. D. PANSIO. M. FI ‖ SEVERO. AN. XXXVI ‖ IV.[1]) DECVMINA MATER ‖ FIL. PIENTISSIMO. — Grut. 447, 8. Correctius ap. Hagenb. *Mss*. I. p. 85. et 111.

1) IVLIA omnibus literis Hotting. *Method*. p. 532.

215. M. PANSIO. COR[1]) ‖ M. FILIO SEVERO ‖ II VIRO FLAMINI ‖ IVLIA DECVMINA ‖ MARITO. — Grut. 325, 13. et 699, 13. Hagenb. *Mss*. I. p. 111.

1) Cornelia tribu.

216. V. F[1]) ‖ IVLIA. DECVM.[2]) FIL ‖ DECVMINA ‖ FLAMINICA. — Grut. 325, 13. Hagenb. *Mss*. I. p. 89. Haller 2, p. 535.

1) *Viva fecit*. 2) *Decumi*, vel *Decumii*, potius quam *Decumini*. Hag.

217. SEX . . . F. . . . . L. . ‖ SEVERI . . . . . ‖ . . . . ‖ . . . . — Tschudi *Mss*. p. 418. Hagenb. *Mss*. I. p. 105.

218. D. M ‖ ANTONI. SEVERI NARBONAE[1]) (*sic*) DE‖FVNCTI. QVI VIXIT ANNOS XXV ‖ MENSES III. DIEBVS XXIV. ANTO-

NIVS ‖ SEVERVS PATER INFELIX CORPVS ‖ DEPORTATVM HIC CONDIDIT. — Haller 2, p. 534.

1) *Narbone* Martio, s. potius Marcio. v. Cicero *pro Fonteio* §. 3.

219. D M ‖ . . . M . . . . SER . . . . G . . . ‖ . . . M . . . ‖ . . . SE . . . P . . . R . . ‖ . . . AT . . . — Tschudi *Mss.* p. 415. Hagenb. *Mss.* 1. p. 91.

MASSONGIER (al. MARSONGER) prope *St. Maurice.*

220. SEX. VARENO ‖ T. FIL. SERG.[1]) ‖ PRISCO ‖ VI VIRO. AN. LVI ‖ VAREN.[2]) FRATRI ‖ OPTIMO. — Grut. 481, 10., qui male ponit in vico Massongeri prope Genevam. cfr. Guichenon T. 1. p. 43., ex quo velut ineditum dat Murat. 753, 9. Hagenb. *Mss.* 1. p. 92. et 4, p. 1. Haller 2. p. 538.

1) Sergia tribu. 2) VARENI duo, vel tres fratri. Haller.

FVLLY prope *St. Maurice.*

221. D. M ‖ QVARTILL ‖ AE VALERIAE ‖ SENTIVS SVC ‖ CESSIANVS CONIVGI ‖ INCOMPARABILI. — Guichenon *Hist. de Savoye* T. 1. p. 43. correctius apud Hagenb. *Mss.* 2. p. 55.

b) Lapides OCTODVRI (*Martinach*) eruti. Item ALPES POENINAE; tabulaeque votivae in earum vertice repertae.

222. . . . RI AVGVSTI F ‖ . . . I NEPOT ‖ . . . IPI IVVENTVTI ‖ . . . ICI. COS. DES. — Tschudi *Mss.* p. 422., qui melius quam a Paulo Gulielmio in Lipsii *Auctar.* p. 17. Grut. 235, 1. factum est, ita supplet: C. CAESARI AVGVSTI F ‖ DIVI IVLI NEPOTI ‖ PRINCIPI IVVENTVTIS ‖ PONTIFICI. COS. DESIG. cfr. Haller 1. p. 55.

223. V. M. OP. L . . . . . D. NN. ‖ IC. P. AV . . . . . MAXIMI . . ‖ F. MAXIMI . . . . T. CONST ‖ NOBILI. C. C. ‖ F. CL. VAL. ‖ M. I. — Haller 1. p. 280., qui omnino consulendus est.

224. D. D. N. N. ‖ MAXIMI. ET. CONST. ‖ NOBIL. C. C ‖ VOT. V. MVLT. X ‖ F. CL. V. ‖ M. II.[1]) — Haller 1. p. 281.

1) *Dominis Nostris Gal. Val. Maximiano et Constantino nobiliss. Caesaribus. votis* (sic in nummis) *quinquennalibus, multis decennalibus:* (nisi collato Eckhel *D. N.* 8. p. 36. leg.: VOT. X. MVLT. XX.) *Forum Claudii Vallensium M. P. II.*

225. IMP. CAESARI FL. VAL[1]) ‖ CONSTANTIO PIO ‖ FEL. INVICTO AVG ‖ DIVI CONSTANTIN.[2]) PII. AVG. ‖ FILIO FOR. CL. VAL[3]) BONO ‖ REIPVBLICAE NATO. — Est typus Tschudianus p. 413. melior Gruteriano 284, 5. Pocock. p. 68. 4. Hagenb. *Mss.* 4. p. 69.

1) Sic et in nummis: in aliis FL. IVL. abest FL. a Grut. 2) CONSTANTII pessime Grut. 3) *Fortissimo, Clarissimo, Valentissimo* Scalig. Hagenb. Tituli alias vix obvii. Rectius Maffeius *Mus. Ver.* 420, 1. FORum CLaudii VALlensium explicavit.

ST. PIERRE MONT-JOU.

226. IMP. CAESARI CONSTANTINO ‖ P. F. INVICTO AVG. DIVI CONSTANTINI (*sic*) ‖ AVG. FILIO. BONO REIPVBLICE (*sic*) NATO ‖ F. C. VAL. XXIIII. — Haller 1. p. 285.

227. IMP. CAES. VAL. CONSTANTINO ‖ P. F. INVICTO AVG. DIVI CONSTANTINI (*sic*) P. F. AVG ‖ FILIO F. CL. VAL. BONO .... — Haller 1. p. 286.

228. POENINO ‖ PRO ITV ET REDITV ‖ C. IVLIVS PRIMVS ‖ V. S. L. M.

229. C. IVLIVS AN ‖ TVLLVS PRAE ‖ FECTVS COHOR .. ‖ IS V. ASTVRVM ‖ POENINO V. SOL.

230. IOVI POENINO ‖ Q. SILVIVS PERENNIS ‖ TABELLARIVS C[1] ‖ SEQVANORVM ‖ V. S. L. M.

1) *Civitatis.*

231. I. O. M. POENINO ‖ T. MACRINIVS DE ‖ MOSTRATVS ‖ V. S. L. M.

232. L. LICINIVS SEVE ‖ RVS EQVES LEG ‖ IIII MAC. POENINO V. S. L. M.

233. I. O. M. POENINO ‖ C. CATVLINVS ‖ CARINVS VETER. ‖ AVG.[1] V. S. L. M.

1) Veteranus Augusti: qui ab Imperatore ipso honestam missionem acceperat.

234. I. O. M. ‖ POENINO ‖ M. SVLPIC. MAR ‖ CELLVS ... AC. N.. P[1] ‖ V. S. L. M.

1) *Sacerdos Neptuni?* Haller.

235. IOVI POENINO ‖ Q. CASSIVS FACVNDVS ‖ L. A. GOMM. COS.[1] ‖ V. S. L. M.

1) In corruptis his latere arbitror IMMunis Consulis.

236. NVMINIBVS AVGG ‖ IOVI POENINO ‖ SABINEIVS CENSOR ‖ AMBIANVS ‖ V. S. L. M.

237. FELICIO ET ‖ CRISPINVS FRA ‖ TRES PVOENIN ‖ O. (*sic*) VOTVM SO ‖ LVERVNT. L. M.

238. M. APISIVS ‖ PRAEF. C.[1]

1) *Cohortis.*

239. M. PAPIRIVS EVNVS ‖ EX VOTO

240. T. ‖ ANNIVS CISSVS.

241. I. O. M. POENINO ‖ PRO SAL. AELI ET. SVOR ‖ APRICIVS EIVS LIB. D. D ‖ V. S. L. M.

242. PAVLVS VE*teranus Imperato* ‖ RIS. TITI *Vespasiani Augusti* ‖ TRIB MIL. LEG. .. ‖ POEN*ino* ‖ V. S. L. M.

243. IOVI P*oenino* ‖ Q. IV*lius* ‖ ALP*inus* ‖ PRO *itu et* ‖ RE*ditu* V. S. L. M. — Haller 2. p. 516.

244. .... ‖ ... ‖ TRICENSIMA ‖ ... VNTARIORVM[1] ‖ EX VOTO. — Haller 2. p. 521.

1) *Cohors XXX. Voluntariorum.*

245. PHOEBVS FVSCI ‖ TI. CAESARIS[1] ‖ POENINO V. S. L. M. — Haller 2. p. 505.

1) id est Phoebus servus vicarius Fusci, Ti. Caesaris servi.

246. C. IVL. RVFVS POENINO V. S. L. M ‖ AT[1] TVA TEMPLA LYBANS[2] VOTA SVSCEPTA PEREGI ‖ ACCEPTA VT TIBI SINT

NOMEN ADORO TVVM ‖ IMPENSIS NON MAGNA QVIDEM TE LONGE PRECAMVR ‖ MAIOREM SACVLO NOSTRVM ANIMVM ACCIPIAS. — Haller 2. p. 506.

1) *ad.* 2) *lubens.* Ceterum LYBANS Haller.

247. LVCIVS LVCILIVS ‖ DEO PENINO ‖ OPTIMO ‖ MAXIMO ‖ DONVM DEDIT. — Gud. 54, 6. Murat. 8, 6. (Cuperus in *Mon. Ant.* Harpocrati subiectis p. 184. habet PENNINO.) Cfr. C. H. A. i. e. Cannegieterum in Dorvillii *Observ. Misc. nov.* 1742. T. 4. p. 181. Hagenb. *Mss.* 1. p. 129. seqq. Bochat. 2. p. 422.

c) SEDVNI (*Sion, Sitten.*)

248. . . . P. CAESARI DIVI I . . . ‖ . . . VGVSTO COS. XI . . ‖ . . . RIBVNICIA POTESTATE XVI ‖ PATRI PATRIAE ‖ PONTIFICI MAXIMO ‖ . IVITAS SEDVNORVM ‖ PATRONO. — Lips. *Auctar.* p. 17. Grut. 226, 6. Murat. 1080, 4. Hagenb. *Mss.* 4. p. 147. — Ex indubitatis monumentis chronologicis inscriptio haec ita redintegranda est: (aliter quam fecit Casaubonus ad *Suet. Aug.* C. 58.) — *Imp. Caesari Divi Iulii F. Augusto Cos.* XIII. *Imp.* XIIII. *Tribunicia pot.* XXI (vel XXII) cet. *Civitas Sed.* v. Eckhel *D. N.* 6. p. 112. ad ann. u. c. 752.

249. . . . FNI CAMPANI PREFECTI MAXIMIANI VIRI CONS ‖ OMNIBVS HONORIBVS IN VRBE SACRA FVNCTI ‖ VE . . . T. ANN . . . RIS ‖ VALERIA . . . NE MATER ‖ CARISSIMO . . . . OFFERRI CVRAVIT ‖ SVB ASCIA. DD. — Haller 1. p. 262. P

250. DEVOTIONE VIGENS ‖ AVGVSTAS [1]) PONTIVS AEDIS ‖ AX☧ [2]) ‖ RESTITVIT PRAETOR ‖ LONGE PRAESTANTIVS ILLIS ‖ QVAE PRISCAE STETERANT ‖ TALIS RESPVBLICA QVAERE. ‖ D. N. GRATIANO AVG. IIII. ET MER. [3]) COS ‖ . . NTIVS [4]) ASCI . . . TVS [5]) VP. PI. [6]) — E lectione Hagenb. *Mss.* 4. p. 154. cfr. Haller 1. p. 314.

1) AVGVSTAS Haller recte. AVGVSTVS Hag. Quamquam de *Augusti* nomine hominibus privatis indito dubitandum non est. 2) Monogramma Christi in Christianis inscriptt. saepe obvium. 3) *et Merobaude* Cos. p. Chr. 377. 4) *Pontius.* 5) Hallerus habet ASCLEPIODOTVS. V. P. D. 6) Si haec vera est lectio, explica: *Vir perfectissimus poni iussit.*

d) SIDERS in Valesia.

251. MERCVRIO ‖ VALERIVS ‖ OPTATVS ‖ V. S. L. M. — Haller 2. p. 541.

B. Lapides GENEVAE, in eiusque vicinia reperti.

a) RES MVNICIPALIS.

252. C . IVL . . . IVLIA ‖ . . . . ‖ . . . RATRV . . ‖ . . . . VRVM . . . [1]) — Grut. 199, 5. Gud. 86, 6. Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 314. Hagenb. *Mss.* 2. p. 209.

1) Latere in his quibusdam videbatur: *a*RATRV*m circumduxerunt* in deducenda colonia; — *m*VRVM *aedificaverunt.*

253. L. IVL. P. F. VOL. BROCCHVS VAL. ‖ BASSVS PRAEF. FABR. BIS TRIB ‖ MIL. LEG. VIII. AVG. II VIR. IVR. D ‖ III VIR. LOC. P. P. AVGVR. PONTIF. II VIR ‖ FLAMEN IN COL. EQVESTRE VIANIS ‖ GENAVENSIBVS LACVVS DAT. — Spon *Misc.*

p. 167. *Hist. de Gen.* T. 2. p. 325. et 380. Pocock. p. 79, 4. Hagenb. *Mss.* 2. p. 239. Magnas turbas excitavit illud VIANIS, neque ipse Hagenbuchius non propendebat in Abauzitii explicationem *Sextanis*, id est militibus legionis sextae post exacta stipendia in coloniam Genevensem deductis. Hultmannus tamen iam ante sequentem lapidem 1757 demum repertum, verum viderat in *Misc. Epigr.* p. 330.

254. L. IVL. P. F. VOL.[1]) BROCCHVS VAL ‖ BASSVS PRAEF. FAB BIS.[2]) TRIB. MIL ‖ LEG. VIII. AVG. II VIR. IVR. DIC. III VIR LOC ‖ P. P.[3]) AVGVR. PONTIF. II VIR.[4]) ‖ FLAMEN IN COL. EQVESTR ‖ VICANIS GENAVENSIBVS[5]) LACVVS[6]) D. — Ex literis Iacobi Verneti ad Hagenb. missis. 12. Octobr. 1758.

1) *Voltinia* tribu. 2) i. e. praefectus fabrûm iterum. 3) *Locorum publicorum persequendorum*, de quo officio videsis Hultmannum *Misc. epigr.* P. I. 4) Duumvir Iuri dicundo is igitur non Genevae solum, sed etiam in *Colonia Equestri* fuerat. 5) *Genava* est etiam in Itinerario Anton. 6) *Wasserbehälter*, *réservoirs d'eau*. Cfr. Fabrett. Cap. 9. Inscr. 72. (Gud. 72, 5.) Grut. 182, 6.

255. C. VALERIO T. F. A. N[1]) ‖ TR. MIL. LEG. II. ‖ PATRONO OPTIMO ‖ GENEVENS. PROVINCIA[2]) ‖ B. M. P ‖ VIXIT. ANN. LX. M. II. DIES XVII. — Genevae olim, nunc periit. Grut. 477, 4. accuratius in Hagenb. *Mss.* T. 2. p. 253. Ceterum indubitatae est fidei, quum exscripta fuerit etiam a Paulo Hentznero in *Itinerario Germ. Gall. Angliae*, *Italiae.* Norimb. 1629. 8. p. 61.

1) *Auli Nepoti*, non ANiensi tribu. 2) *Genevenses Provinciales*, ut docuit Abauzit in *Dissert.* post Spon *Hist. de Gen.* p. 388. Olim perperam explicabant, *Genevensis Provincia*, quae nulla fuit.

256. T. IVL. T. FIL CORN.[1]) VALERIANO ‖ PATRONO COLON.[2]) II VIR. AER.[3]) III VIR ‖ LOCORVM P.[4]) PERSEQVENDOR ‖ TRIB. MILIT. LEG. VI. VICTR ‖ PRAEF. FABRV. FLAM. AVG ‖ PONTIFICI ‖ IVLIA. T. F. VERA. PATRI. OPTIMO. — Genevae. Grut. 408, 6. et 425, 7. Spon *H. de Gen.* T. 2. p. 313. Hagenb. *Mss.* 2. p. 111.

1) *Cornelia* tribu. 2) Scil. Genevensis v. Spon. Alii intelligere maluerunt de Colonia Equestri. 3) *Aerarii.* 4) *Publicorum.*

257. D. IVL. D. F. VOLT ‖ CAPITON ‖ AVGVRI II VIRO. AERAR ‖ FLAMINI MARTIS ‖ TR. MILIT. — Grut. 421, 6. Spon *H. de Gen.* T. 2. p. 327. Hagenb. *Mss.* 2. p. 165.

258. . . . RICCIO T. F. ‖ . . . . Ɔ. L.[1]) FRONTONI ‖ . . . VIR[2]) AERARI ‖ . . . R.[3]) EX TESTAM. — Grut. 505, 8. Mur. 768, 7. Spon *H. de Gen.* T. 2. p. 333. Hagenb. *Mss.* 2. p. 295.

1) *Caiae Liberto;* sed Guillimannus p. 87. POL*lia* tribu, quod probabat Hagenb. 2) *Duumviro.* 3) HERes.

259. G AROS[1]) MARCIANO OP ‖ TIMO IVVENI ET PIENTIS ‖ SIMO OFFICIO INTER CON ‖ VICANOS SVOS FVNC ‖ TO AEDIL.[2]) HVNC MIHI ‖ INIQVE INIMICA MANVS AB ‖ TVLIT[3]) CONIVGEM CARVM ‖ ET PARENTIBVS INFELICISSI ‖ MIS POST CETEROS VNI ‖ CVM NATVM ATISMARA CONIVGI AMAN ‖ TISSIMO ET MERENTISSIMO. — Literis ligatis: reperta est 1722. Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 376. Pocock. p. 80, 7. Hagenb. *Mss.* 2. p. 337.

1) *Caio Arosio.* 2) *Officio — aedilitatis* vel *aedilicio.* 3) Sic pro *abstulit.*

260. Q. STARDIVS MACER ‖ C. STARDIVS PACATVS ‖ C. ALBVCIVS PHILOGENES ‖ L. STATIVS ANCHIALVS ‖ C. NOVELLIVS AMPHIO ‖ .. CORNELIVS AMPHIO IIIIII VIRI. — Grut. 194, 8. Murat. 746, 7. Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 316. Hagenb. *Mss.* 2. p. 231.

261. SEX. ATTIO ‖ CARPOPHORO ‖ IIIIII VIRO AVG ‖ IERIA CASTVLA. — Grut. 368, 4. et 385, 4. Mur. 678, 8. Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 316. Hagenb. *Mss.* 2. p. 213.

262. ... XTI FIL ‖ ... RINAE ‖ ... MINICAE [1]) ‖ ... MATERNAE. — Grut. 897, 19. Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 317. Hagenb. *Mss.* 2. p. 231.

1) *Fla*MINICAE.

b) MILITARIA.

263. CN. ARVTIO CN. F. CELERI ‖ PRAEF. COHORTIS ‖ LVSITANORVM ... — Grut. 366, 5. et 523, 1. Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 312. Hagenb. *Mss.* p. 203.

264. .. BLANDIO C. F ‖ VOL. [1]) LATINO 7. [2]) LEG. ‖ I. ITAL. 7. LEG. II. AVG. 7. LEG ‖ VIIII HISPAN. 7. LEG. XX ‖ .... ONIS DONA ... [3]) — Spon *Hist. de Gen.* 2. p. 373. Hagenb. *Mss.* 2. p. 329.

1) *Voltinia* tribu. 2) Centurioni. „Cum hoc saxo meretur conferri Grut. 555, 1.; ubi idem homo similiter centurio quinque diversarum legionum, diverso haud dubie tempore, legitur." HAGENB. 3) donis donato.

265. .... RI ‖ .... ION ‖ LEGIONIS X ‖ HERED. EX TEST. — Grut. 571, 11. Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 318. Hagenb. *Mss.* 2. p. 237.

266. ... S. N. PATRIT .. AS .. P. P. . ‖ ... RITFERO ... AE ROMV .. ‖ D ... NIVGI T ... LLI ... S MIL. LEG. XXII. ADI .... ‖ .. FECTVM .... BI .. ‖ .. OICA .. — Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 345. Hagenb. *Mss.* 2. p. 315.

c) DIIS DEDICATA.

Ab uno latere:

267. I. O. M. ARCVM .... ‖ ORNAMENT ... ‖ ... LSI. LIB. VERE ....

Ab altero latere:

268. I .. M ‖ ARCVM CVM SVIS ORNAMENTIS ‖ T. VIPIVS [1]) CELSI. LIB. VERECVNDVS. — Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 372. Hagenb. *Mss.* 2. p. 327. Pocock. p. 79, 2.

1) An VLPIVS vel VIBIVS? Hag.

269. IOVI O. M ‖ CINGIDVO [1]) ‖ STABVLO ET AVLVS. — Spon *Misc.* p. 72. *Hist. de Gen.* T. 2. p. 307. Hagenb. *Mss.* 2. p. 167. Pocock. p. 79, 6.

1) i. e. DVO CINGI, *Cingius Stabulo* et *Cingius Aulus*.

270. IOVI ‖ ASSIGN ‖ M. F ‖ N. — Grut. 13, 3. Murat. 2, 5. Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 308. Hagenb. *Mss.* 2. p. 189., qui haec habet: „Ego me nondum videre saxi sensum fateor." Scaliger Ind. XV. dedit *Adsignatum Iovi* nostro ex saxo.

271. MERCVRI ‖ AVG ‖ M. ATTIVS BIRR ‖ V. S. — Haller *Bibliothek der Schweizergeschichte* T. 4. p. 124.

272. APOLLINI ‖ M. VERATIVS ‖ MERCATOR. — Grut. 38, 16. Mur. 23, 5. Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 308. Hagenb. *Mss.* 2. p. 161.

273. APOLLINI ‖ M. AVFVSTIVS ‖ CATVSO. — Grut. 38, 12. Murat. 22, 3. Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 308. Hagenb. *Mss.* 2. p. 163.

274. MARTI AVG ‖ SACRVM ‖ SENNIVS [1]) SABINVS. — Grut. 57, 9. Mur. 44, 1. Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 309. Hagenb. *Mss.* 2. p. 191.

1) ENNIVS. Grut. Fortasse divisim scribendum S. (*Sextus*) ENNIVS. *L. Sennium* habet tamen Reines. p. 891. 38.

275. DEO INVICTO ‖ GENIO LOCI ‖ FIRMIDIVS SE ‖ VERINVS MIL. ‖ LEG. VIII. [1]) P. F. ‖ C. C. [2]) STIP. XXVI ARAM ‖ EX VOTO PRO SALVTE ‖ SVA V. S. L. M. POSITAM ‖ MVCIANO ET FABIANO COS. [3]) — Maffei *Dittico Quirin.* p. 28. Hagenb. *Mss.* 2. p. 345. Haller *Bibliothek der Schweizergesch.* T. 4. p. 124.

1) v. Schoepflin *Alsat.* 1. p. 517. 2) Piae Fidelis Constantis Commodae. v. Grut. 485, 8. 3) p. Chr. 201.

276. DEO SILVA ‖ NO PRO SALV ‖ TE RATIARIOR ‖ SVPERIOR. [1]) A ‖ MICOR. SVOR ‖ BASIM SANCT [2]) ‖ M. ARRIVS CIVIS HEL [3]) ‖ V. S. L. M. — Reperta 1678. Spon *Misc.* p. 231. *Hist. de Gen.* T. 2. p. 337. Fabrett. p. 756, 622. Mur. 67, 7. Pocock. p. 80, 8. Hagenb. *Mss.* 2. p. 307.

1) Ratiarios intellige partis superioris Rhodani. 2) SANCT*am* HAG. 3) *Civis Helvetius* potius quam *Helvetiae*. Sic *Civis Nervius* Spon *Misc.* p. 105. *Civis Mediomatricus* Grut. 731, 12. *Civis Mediomatrica* Grut. 631, 8. *Civis Biturix Vibiscus* Grut. 731, 3. *Civis Tribocus* Grut. 647, 3. cet. Vides hunc usum civitatem in lapp. signandi in Galliis potissimum obtinuisse.

277. NVMINIBVS ‖ AVG ‖ ET DOM. DIV [1]) ‖ VICTOR AVG. ‖ LIB. P. P. S. [2]) — Murat. 103, 8. et 105, 2. Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 313. Hagenb. *Mss.* 2. p. 205.

1) *Domus Divinae.* 2) *Posuit Pecunia Sua.*

d) MONVMENTA HISTORICA.

278. IMP. CAES. NERV ‖ VLP. TRAIAN. AVG ‖ GERM. PONT. MAX ‖ TRIBVN. POT. COS II [1]) ‖ M. P. VIII. — Est columna miliaria reperta in vico Versoy, (Miez: *Levade*) et postea Genevam translata. Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 329. Levade p. 196. Hagenb. *Mss.* 2. p. 281.

1) p. Chr. 98.

MEYSERI prope *Genevam*.

279. . . . EPI SEVER ‖ . . . CAI SABADIA ‖ M . . RIBTO. T. IX. ‖ . . DESIC . . . III. P. P. PT ‖ . . . ET ANTONIN ‖ TII . . . P. C. IIII. COS DESG — In corruptissima hac inscriptione Guichenon T. 1. p. 42. reperisse sibi visus erat antiquum Sabaudiae nomen *Sabadia*. Sed eius inscitiam optime correxit Sponius *Hist. de Genève* T. 2. p. 343. ita restituens et emendans: IMP. SEPT. SEVERO AVG ‖ PARTHIC. ARAB. ADIAB ‖ PONT. MAX. TRIB. POT. IX ‖ COS. II. DESIGN. III. [1]) P. P. ET ‖ M. AVREL. ANTONINO ‖ TRIB. POT. III. COS. DESIGN ‖ M. P . . . .

1) p. Chr. 201.

. 280. IMP. CAES ‖ DIVI MAGN. ANTONI ‖ NI PII F D . . . . . ER NE ‖ POS . . . . ‖ . . . ‖ TRIB . . . . — Nunc Genevae. Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 330. Murat. 1045, 8. Hagenb. *Mss.* 2. p. 283. Prout suppleveris, vel cum Bimardo ap. Murat. l. l. *Imp. Caes. Divi Magni Antonini Pii* (id est, Caracallae) *F. D. Severi Nepos M. Aurelius Antoninus Pius Felix Aug. Trib. Pot . . .* vel cum Massono (*Hist. crit. de la rép. des Lettres* T. 6. p. 210.) *Imp. Caes. Divi Magni Antonini Pii F. D. Severi Nepos M. Aurelius Severus Alexander Pius Felix Aug. Pontif. Max. Trib. Pot.* (cfr. Grut. 1078, 7, et 8.) vel ad Elagabalum, vel ad Alexandrum Severum erit referenda.

281. IMP. CAES ‖ C. VIBIO TREBONIA ‖ NO GALLO PIO FELICI ‖ AVG. PONTIFICI MAX. ‖ TRIB. POTES. 1) COS. II. P. P. ‖ IMP. CAES. C. VIBIO ANNIO 2) GALLO ‖ . . . . . . ANO 3) VOLVSIANO 4) — Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 331. Hagenb. *Mss.* 2. p. 299.

1) Nisi excidit numerus II., lapis referendus est ad a. p. Chr. 251. 2) Leg. videtur AFINIO ex aliis lapp. v. c. Mur. 253, 4. et ante omnes Barthélemy *Mém. de l'Académie des Inscriptt.* T. 28. p. 606. 3) VELDVMNIANO. 4) In Sponii Hist. editione priore additur PIO. FEL. AVG. PONTIF (MAX.) prorsus uti in lap. Romano a Barthelemio et Eckhel *D. N.* 7. p. 363. et 369. explicato. Recte, puto.

In clypeo argenteo:

282. LARGITAS. D. N. VALENTINIANI AVGVSTI. — Sinner *Voyage dans la Suisse occidentale* 2. p. 79. Memorabile monumentum, ex quo liquet, quo modo tunc temporis Imperatores hominum militarium res gestas remunerati sint.

e) SEPVLCRALIA.

283. DIIS MANIB ‖ SEX M . . . ‖ . . ATRO . . . VI ‖ SAGAR 1) . . . NI ‖ NARCISSVS . . . . AN . . — Murat. 1772, 8. Spon *H. de Gen.* T. 2. p. 334. Hagenb. *Mss.* 2. p. 297.

1) negotiatorem s. mercatorem SAGARIum hic videbat Sponius, ut ap. Fabrett. p. 34, 167. p. 495, 189. Reines. Cl. VIII. 71. Spon *Misc.* p. 226. et 261., sed in Marm. Oxonn. p. 83. XI. SAGARI nomen videtur hominis esse, non artis. HAG.

284. D. M. ‖ *et qu*IETI AETERNAE ‖ *ma*NSVETINIAE IV ‖ *lia*NAE LIBERTAE ‖ *ca*RISSIMAE ET CON ‖ *iug*I INCOMPARA ‖ *bili* FEMINAE SAN ‖ *cti*SSIMAE C. MA ‖ *ns*VETINIVS PA ‖ *ter*NVS PATRO ‖ NVS. — Cum supplementis Sponii *Hist. de Gen.* T. 2. p. 333. Grut. 957, 7. Mur. 1547, 13. Hagenb. *Mss.* 2. p. 291.

285. MEMORIAE ‖ AETERNAE ‖ VERR VERVLAE ‖ COLVSSAE STVRD ‖ CONIVGI INCOM ‖ PARABILI F. C ‖ ET SVB ASC. DED. — Grut. 839, 8. Mur. 1418, 6. Spon *H. de Gen.* T. 2. p. 317. Hagenb. *Mss.* 2. p. 233.

286. CAL. VERNAE 1) ‖ VER. VERVLA ‖ FIL. PIENTIS. P. C. ‖ S. A. D. 2) — Grut. 713, 11. Spon *H. de Gen.* T. 2. p. 318. Hagenb. *Mss.* 2. p. 235.

1) an VERVLAE? *Hagenb.* 2) *Ponendum Curavit. Sub Ascia Dedicavit.*

287. Q. IVLIO SERGIO ‖ MEMORIAE ‖ EIIVS (*sic*) FVLLON ‖ IVSTINVS ET TE ‖ RENTIA BELATVL ‖ LA ET IVL. MACR ‖ INVS PATRONO ‖ HERED FACIƎN ‖ DVM CVRAVƎR. — Grut. 943, 3.

Vt ineditum dat Mur. 1543, 2. Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 312. Hagenb. *Mss.* 2. p. 201.

288. . . . ALERIO KANI || OLKANO FILI. . — Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 374. Hagenb. *Mss.* 2. p. 331.

289. D. M || PALLADIO || POLITICE SOCERA F. C. || GENERO PIENTISSIMO. — Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 375. Pocock. p. 79, 5. Hagenb. *Mss.* 2. p. 333.

290. C. SEGELLIO TERRENO || HER. || EX TESTAMENTO. — Spon *H. de Gen.* T. 2. p. 375. Pocock. p. 79, 1. Hagenb. *Mss.* 2. p. 335.

291. SEX. VCCIO || SECVNDO || ALBVS FRATER || D. S. D. [1]) — Grut. 853, 4. Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 374. Hagenb. *Mss.* 2. p. 325.

1) *De suo dedit.*

292. D . . || RVFIAE AQVILINAE C. F. AT . . . . — Grut. 921, 18. Mur. 1738, 5. Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 332. Hagenb. ex typo *Mss.* 2. p. 287.

293. L. NAMMIO || NVMIDAE. — Grut. 919, 2. Mur. 1715, 10. Spon *Hist. de Gen.* p. 332. Hagenb. *Mss.* 2. p. 289.

294. M. CONNI SECVNDI || M. IVL. MARCIANVS || FRATRI. — Grut. 847, 2. Murat. 1455, 4. Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 309. Hagenb. *Mss.* 2. p. 197.

295. M. IVL. MARCIANVS || SIBI VIVOS POSTERISQ || SVIS FECIT. — Mur. 1696, 10. Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 310. Hagenb. *Mss.* 2. p. 199.

In olla sepulcrali:

296. C. V. VA . . — Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 345. Hagenb. *Mss.* 2. p. 319.

COPPET prope *Genevam.*

297. D. M || PHILETI BRIT || TAL. ANNORVM || XXIIII. DEFVNCT || O. CLAVDIA || NVS FILI VNICI || ET PIISSIMI || P. C. || SVB. ASCIA. DED. — Dedi typum Sponio-Bimardianum ap. Murat. 1200, 4. paullo aliter Grut. 700, 10.: PHILEII BRITTAE.

LANDECY prope *Genevam.*

298. P. DECIVS TROVCETEIVEPI F || VOLTIN. ESVNERTVS || C. MARCIO CENSORINO || COS. [1]) — Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 371. Hagenb. *Mss.* 3. p. 107. Notanda maxime nomina Gallica. Cfr. Spon *Lyon* p. 30.: VROGENONERTVS. In aliis: *Bilcaisio* Grut. 775, 6. *Biracillus*, *Setuboggius Esuggi F.* Spon *Misc.* p. 109, 88.

1) u. c. 746. cum C. Asinio Gallo. Sed interdum unus dumtaxat Consul refertur in saxis. v. Reland. *Praef. in Fastos.* pag. **** 3. Fabrett. p. 504. et p. 596. Reines. p. 342.

f) SPVRIA.

299. * VIXI VT VIVIS || MORIERIS VT SVM MORTVVS || SIC VITA TRVDITVR || VALE VIATOR || ET ABI IN REM TVAM. — Lips. *Auctar.* p. 45.; qui habuit a Paulo Gulielmo, noto falsario. Grut. 898, 4. Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 329. *elle se voyoit autrefois dans les murailles de Genève, vers la Corraterie.* Hagenb. *Mss.* 2. p. 137. Mihi est admodum suspecta.

300. * D. M. S ‖ C. IVLIVS CAESAR LONGINVS ‖ D. CIL. 1) C. IVLI. LEIBERTVS ‖ PERRVPTIS. MONTIB. HVC TANDEM ‖ VENI VT HIC LOCVS MEOS CONTEGERET ‖ CINERES ‖ APOLLO TVAM FIDEM ‖ VIXIT ANNOS XLI. MESS. III ‖ DIES XIII ‖ HOR. NVL. ‖ T. FVLVIVS D. D. L ‖ COMMILITO COMMILITON ‖ VALE LONGINE AITERNVM ‖ S. T. T. L. 2) — Lips. *Auctar.* p. 44. a Paulo Gulielmo, falsario. Grut. 544, 9. Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 310. *elle se voyoit autrefois proche St. Pierre.* Hagenb. *Mss.* 2. p. 141. Mihi commentitia videtur, tum propter mirum illud nomen *C. Iulii Caesaris Longini*, tum propter universum stilum a solitis sepulcralibus longe recedentem, v. c. *Apollo tuam fidem — vixit horam nullam*, tum denique propter antiquae scripturae affectatam rationem in LEIBERTVS. AITERNVM.

1) *Domo Cilix* interpretatur Hagenb. *Decimi* FIL. emendabat Sponius. 2) *Sit tibi terra levis.*

301. * D. M ‖ PAPIRIAE POLCRAE ‖ QVAE VIXIT. ANN. VIIII. ‖ MESS. II. DIES XII. ‖ MAGNA FREQVENTIA ‖ LEG. XIII. ‖ EL. EST ‖ L. PAPIRIVS. C. F. PROBVS ‖ TRIB. MIL ‖ AELIA AELIANA ‖ PAR. MOER ‖ FIL. MER. ‖ P. C. — Ab eodem Paulo Gulielmo Lips. *Auctar.* p. 43, 1. Grut. 556, 1. Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 336. Hagenb. *Mss.* 2. p. 305. Est commentitia, ut constat vel ex ridiculo illo: *magna frequentia Legionis XIII. elata est.*

302. * D. M. S. ‖ VETVRIAE C. F. BELLAE ‖ HEV POSITAE GNATAE TRISTES ‖ POSVERE PARENTES ‖ C. VETVRIVS Q. F. C. N. OVF. IVLIANA Ɔ. F SCAPT. ‖ LIBB. MER. — A Paulo Gulielmo Lips. *Auctar.* p. 45. Grut. 714, 4. Mur. 1228, 6. Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 335. *„celle-ci se lisoit autrefois à Genève."* Hagenb. *Mss.* 2. p. 301. Est omnino spuria, quod facile colligitur ex ineptis illis Ɔ (*Caiae*) *Filia* SCAPT*ia tribu.* Feminae enim neque a matribus designantur, neque tribum habent.

303. * Q. FABIO MAXVM . . ‖ ALLOBROG. VICTOR. ‖ R. C. — Versoix prope Genevam. Freherus Grutero: Grut. 406, 6. Hagenb. *Mss.* 4. p. 187. Est hoc ex eo genere subdiditiorum, quibus singillatim confingendis gaudebant Viri docti petulantiores Seculorum XV. XVI. et XVII. minime tamen comparandi quum doctrina, tum vafritia et copia commentorum cum Ligorio, nostroque Paulo Gulielmo, longe callidius eadem in arte versatis.

COLOGNI prope *Genevam.*

304. * PRAE. D. AED ‖ AVG. I. CAES. — Mercure Suisse. *Juillet.* 1745. p. 29. ubi ridicule La Motte explicat: *Praesint Dii aedibus Augusti Iulii Caesaris.* Est omnino spuria; id quod valet etiam de sequente, ibid.:

305. * D. M ‖ SAL. FAC. IMP. ‖ H. SED. id est, ut interpretatur idem Vir doctus: *Deo Marti. Salvum fac Imperatorem hic sedentem.* „Fungum pro cerebro habet, qui stilum hunc antiquarium putat." Hagenb. *Mss.* v. Haller *Bibliothek der Schweizergeschichte* T. 4. p. 133.

C. COLONIA IVLIA EQVESTRIS NOVIODVNVM.
(*Nyon.*)

306. IMP. CAES. M || AVRELIO || ANTONINO || PIO. FELICI AVG || PONTIF MAX || TRIB. POTEST . . . || COS . . .[1]) CIVITAS || EQVESTRIVM. — Nunc Genevae, ut pleraeque Noviodunenses, v. Levade p. 220. Grut. 258, 9. et 10. Vt ineditam dat Mur. 1045, 7. Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 331. Hagenb. *Mss.* 2. p. 95.

1) Desunt numeri in apographis plerisque. Apud Grut. l. l. recte, puto: TRIB. POTEST. XVI. COS. III. ut referatur ad a. p. Chr. 162.

307. . . ANTONINVS || GORDIANVS || TRIB. POT. III.[1]) COS. || C. I. EQ. — Haller 1. p. 226.

1) p. Chr. 240.

308. ANNOR. XII
L. PLINIO
FAVSTI FIL
SABINO

C. PLINIO M. F. C. N. FAVSTO
AEDILI. II VIRO
IVL.[1]) EQ. FLAMIN
C. PLINIVS. FAVST
VIVOS[2])
P. C.

Nunc Genevae. Lips. *Auct.* p. 42. Grut. 454, 4. Murat. 1111, 2. Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 320. Hagenb. *Mss.* 2. p. 97. et 139.

1) Inserit Grut. COL.*oniae* IVL.*iae* EQ.*uestris*. 2) Sic pro VIVVS ap. Murat. 1389, 15. et passim.

309. D. VALERIO ASIATICI LIBERT || SISSI IIIIII VIRO || COL. EQ. || EX. T.[1]) — Versoix, nunc Genevae. Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 319. Hagenb. *Mss.* 2. p. 115.

1) ex testamento.

310. . . . DE . . . CORN || . . . . || TARRO || CVR. GR.[1]) CONVENT. || HELVETIC. || VIRO[2]) || IVLIAE Q. FILIAE MARCELLAE || CORNELIAE. Q. FILIAE. MARCELLAE. — Hagenb. *Mss.* 4. p. 33. Bochat 3. p. 610. Haller 2. p. 206.

1) Hoc obscurum: nam de GRanarii curatore cogitari non potest. Alii, veluti Hallerus, legerunt in lap. C R. *Civium Romanorum* rectius, puto. Confirmat etiam sequens, eiusdem, ni fallor, inscriptionis typus: . . . ANTABRO || . VR. C. R. CONVEN || HELVETIC II VIRO || IVLIAE GELL.[*]) MARCELL || CORNELIAE Q. F. MARCELLAE. ap. Murat. T. 4. p. 6, 2. et Tschudi *Mss.* p. 127. corruptius ap. Grut. 497, 15. 2) l. II VIRO e Bochatio. *) l. Q. FIL.

311. C. LVCCONI CO . . || TETRICI. PRAEFECT || ARCEND. LATRO . . .[1]) || PRAEFECT. PRO II VIR[2]) || II VIR BIS FLAMINI || AVGVST. — Murat. 167, 4. Spon *Hist. de Gen.* 2. p. 339. Hagenb. *Mss.* 4. p. 53.

1) Arcendis latrociniis. 2) Praefecto pro duumviro (loco duumviri.)

312. D. M || L. AVR. RESPECTO IVVENI || ERVDITO CAVSIDICO || BIS[1]) CIVI VALENSE[2]) || ET EQVESTRE DEFVNC || TO ANNOR. XVIII || FILIO PIENTISSIMO || L. AVREL. RESPECTVS || PATER PONENDVM || CVRAVIT. — Reperta in vico Versoix, nunc Genevae. Grut. 652, 4. Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 310. cuius typum dedi. Hagenb. *Mss.* 2. p. 117.

1) Dubium, utrum iungendum sit CAVSIDICO BIS i. e. qui, etsi adolescens duo-

devigiuti dumtaxat annorum, bis iam causas civiles egerat; an BIS CIVI pro *Civi* et *Vallensi* et *Equestri:* hoc quidem praeferebat Hagenbuchius, sed quum vix Latinum sit, in illud ego propendeo. 2) al. VALLENSE; al. VALINSAE (Grut.) Cogitandum de Foro Claudio Vallens. s. Octoduro.

313. D. IVL. L. F. VOL. RIPANO ‖ CAPITONI BASSIANO ‖ EQV. PVBLICO. HONORATO ‖ PRAEFECTO FABRVM ‖ TRIB. [1]) MIL. COH. I. GAL. [2]) ‖ L. IVL. BROCCHVS ‖ VALER. [3]) BASSVS. — Cum varietate aliqua ap. Grut. 425, 6. Spon *Misc.* p. 258. Hagenb. *Mss.* 4. p. 27.

1) Sic Tschudius. Guillimann. Alii male TRIBVNVS. 2) *Gallorum.* 3) *Valerianus* potius quam *Valerius.*

314. . . . NIE PRIMVS ‖ E CENA OVIL IIII [1]) ‖ E CENAM BIL‖ ERIEM — Tschudi p. 127. Plantin. p. 240. Hagenb. *Mss.* 4. p. 51. Fragmentum misere corruptum.

1) f. ET CENACVLA IIII.

315. P. SAEDIVS HOSPES ‖ SEX. IVL. PHILARGVRVS (*sic*) — Maffeii *Mus. Ver.* 420, 4. Hagenb. *Mss.* 4. p. 65.

SELIGNY inter *Coppet* et *Nyon.*

316. D. M ‖ CORNELIO ‖ BILCAISIONIS [1]) ‖ FIL ‖ PVBLICIA ‖ PERPETVA ‖ CONIVGIS ‖ INCOMPARABILIS. — Grut. 775, 6. Spon *Hist. de Gen.* T. 2. p. 341.

1) nota nomen Gallicum.

D. Lapides inde a Novioduno versus vicum St. Tryphon, dein septemtrionem versus usque ad Eburodunum atque Noidenolicem reperti, excepto Aventico.

PRANGINS prope *Noviodunum.*

317. C. IVL. C. F. VOLT ‖ SEDATO [1]) ‖ II VIRO ITERVM. FLAM. [2]) AVG ‖ L. IVL. CAPITO AMICO ‖ OPTIMO. — Grut. 424, 11. Hagenb. *Mss.* 4. p. 85.

1) Sic apographum Ritterianum ap. Hagenb. Grut.: SEMATO. 2) FLAMINI Grut.

BEGNINS prope *Noviodunum.*

318. . . RA . . ‖ P. LIC . . . ‖ . . . ‖ . . C. GALI . . . ‖ C . . . ‖ . . LON . . . ‖ — — Levade p. 42., qui supplet: Imperat. P. Lic. Valeriano Aug. Lic. Galieno et Corn. Saloninae.

In alveo DVLIVAE flum. inter *Noviodunum* et *Rolle.*

319. . . . R . ‖ . . VS . . ‖ . . . . . ‖ COS. III S . . . IS PON‖TES ET VIAS VETVST ‖ CONLABS. RESTIT ‖ COL. EQV. M. P. VII. — Haller 1. p. 200. Levade p. 112. principium sic dat: . . . ‖ . . SEPT . . ‖ SEVER . . . ‖ NOBILISSIMVS PON‖TES cet.

VINCI.

320. I. O. M ‖ IVLIA. PV‖SINNA ‖ FLAM. AVG ‖ V. S. L. M. — Mur. 1991, 6. Hagenb. *Mss.* 4. p. 99. Bochat 2. p. 444. Haller 2. p. 349.

AVBONNE.

321. IMP . . . . . ‖ M. ANTONI . . . ‖ GORDIAN . . . . ‖ PII FELIC . . . . ‖ PONTIF. MA . . ‖ POTS IIII. CO . . . ‖ VIA ET PONT . . . ‖ TVT . . COL . . ‖ ALPON — E Mss. Ottiano. Hagenb. *Mss.* 1. p. 140., qui ita restituit: IMP. CAESARI ‖ M. ANTONINO ‖ GORDIANO ‖ PIO FELICI AVG ‖ PONTIFICI MAX. TR ‖ POTEST. IIII. COS. II. P. P. ‖ VIAS ET PONTES ‖ VETVSTATE COLLAPS. ‖ RESTIT. AB. ALPONA M. P. I.; quorum tamen supplementorum constructio grammatica haud bene procedit. Longe simplicius esset quod Io. Christoph. Iselio in mentem venit: — — *ob vias et pontes restitutos* vel *via et pontibus restitutis Colonia Alponensis*, si aliunde de hac colonia constaret. Sed vide typum in quibusdam longe accuratiorem Bochati T. 3. p. 619., et ridebis de Alponensi colonia: IMP CAES ‖ M ANTONI ‖ GORDIAN ‖ PIV FELIC ‖ PONT MAX ‖ POIS IIII COS ‖ VIA ET PON ‖ TVS I COLLI ‖ M P X N C. (*omnia sic*) — quod Bochat recte sic legit: Imp. Caes. M. Antoninus Gordianus Pius Felix Pont. Max. (Trib.) Potestatis IIII. Cos. Vias et Pontes vetustate collapsos restituit. Millia Passuum XII. (sic etiam Levade p. 183. Reperta est prope Lavigny.)

Inter BIERRE et AVBONNE.

322. CAESIA VEGETA ‖ APOLLINI ‖ V. S. L. M. — Levade p. 18.

ST. PREX prope *Morges.*

323. M. AVR . . . . ‖ PIVS.¹) FEL. . . . M. MAX. BRIT. ‖ MAX. PONT. MAX. TRIB. POT. XVI ‖ IMP. II. COS. IIII.²) PROCOS ‖ FORTISSIMVS INVICTISSIMVS Q.³) ‖ . . . . PACATOR ‖ OBBIS. VIAS ET PONTES VETVSTATE ‖ COLLABS. RESTIT . . . — Haller 1. p. 209. Levade p. 52.

1) Caracalla. 2) p. Chr. 213. 3) Supple AVGVSTVS. Levade sic habet in lac. M. AVG. INV (ictus.)

VIDY prope *Lousonnam.*

324. SOLI. GENIO. LVNAE ‖ SACRVM EX VOTO ‖ PRO SALVTE AVGVS ‖ TORVM.¹) P. CLOD. CORN²) ‖ PRIMVS³) CVRATOR VIKA ‖ NOR. LOVSONNENSIVM. II⁴) ‖ IIIIII VIR. AVGVSTAL. C. C. R. ‖ CONVENTVS. HEL.⁵) D. S. D.⁶) — Murat. 1054, 1. et 2053, 6. Hagenb. *Mss.* 3. p. 111. Bochat 1. p. 537. Haller 1. p. 181.

1) M. Aurelii et L. Veri, e Bochatii coniectura. 2) *Cornelia tribu.* 3) Est nomen proprium iungendum cum *P. Clod.* 4) iunge: *Curator iterum.* 5) Censitor Civium Romanorum Conventus Helvetici. 6) De suo dedicavit.

325. IN HONOREM D . . .¹) ‖ DEO APOLLINI CA . . . ‖ BELA IVLII CONIVX ‖ NIS²) VIRI SVI V. S. M. — Nunc Lousonnae. Bochat 3. p. 544. Haller 2. p. 220. Levade p. 344.

1) supple *Domus Divinae.* 2) Estne *nomine suo et?* cfr. N. 348.

Ibidem in ansa urnae fictilis: FOR. BEL.

326. C. IVLIVS TOCCAE ‖ F. RVFVS. A. Q. M. — Reperta 1804. Levade p. 344., qui explicat: Aquarum magister. (?)

MALEY prope *Lousonnam.*

327. BANIRA ET DONINDA I ‖ DAEDALVS ET TATO. ICARI FILI ‖ I SVLFIS. SVIS. QVI CVRAM ‖ VESTRA. AGVNT IDEN ‖

CAPPO ICARI. F. — A Montefalconio in T. II. *Supplement. Antiqq.* p. 236. primum edita, postea bis a Murat. 1443, 4. et 1987, 2. tum in Dom Martin *de la Religion des Gaulois* L. 4. p. 173. (Hagenb. *Mss.* 3. p. 289.) Mira haec inscriptio mihi a male feriato homine conficta videretur, nisi Levade p. 173. asseveraret, eam 1719 repertam, nunc asservari in Bibliotheca Lousonnensium publica. Habet is DONINDAI . . . VESTRAM . . IDEM || CAPO. In SVLFIS quidem agnoscas Sulevias sive Matres a Gallicis populis cultas.

LOVSONNAE.

328. DEO SILVANO || ESPER. VRSVLVS. BENEF.[1]) LEG. XX. — Haller 1. p. 25.

1) Beneficiarius. (Eadem est cum N. 333.)

329. [illegible]ERO PATRI || COCLIENSI[1]) || P. SEVERIVS || LVCANVS || [illegible]L. M. — Mercure Suisse *Sept.* 1745. p. 284. Hagenb. *Mss.* 4. p. 87. Haller 1. p. 15., qui habet SEVERVS.

1) referunt ad vicum CVILLI (*entre Lausanne et Vevey.*), dummodo non sit comme[illegible]cia.

PAVDEX inter *Lousonnam* et *Vevey*.

330. IMP. CAES. T. AEL || ANTON. AVG || PIO. P. M. TRP. || COS. III.[1]) P P. || AVENT. M. P. || XXXVIII. — Haller 1. p. 176. Levade p. 173.

1) Explica TRIB. POT. III. COS. III. p. Chr. 140.

ST. SAPHORIN prope *Vevey*.

331. TI. CLAVDIVS. DRVSI F || CAESAR. AVG. GERM || PONT MAX. TRIB. POT. VII || IMP. XII.[1]) P. P. COS. IIII || F. A.[2]) || XXXVII. — Reines. Cl. 11. 5. p. 250. Spon *Hist. de Gen.* 2. p. 338. Hagenb. *Mss.* 4. p. 143.

1) In apographo Bavieriano ap. Hagenb. IMP. XIII. Vtrumque locum habet a. u. c. 800. v. Eckhel *D. N.* 6. p. 241. 2) Incertae signif., maxime quum Bavierius legat: F. C. A. Levade p. 284. explicat: Fori Claudii Aventicum. (?) Vide mox N. 337., ex qua hanc quoque corrigendam censeo: F. CL. V.

332. FORTVN. REDVCI || L. F. L.[1]) POTITIANVS || V. S. L. M. — Reperta 1818. *Schweizerischer Geschichtsforscher* 3. p. 217. Levade p. 285.

1) FL. Levade.

VEVEY.

333. DEO SILVANO || L. SPER. VRSVLVS || BENEF.[1]) LEG. XX. — Reperta 1777. Levade p. 333.

1) Beneficiarius.

VILLENEVVE. *Pennilucus.*

334. D. D. N. N. CONSTANT. || ET MAXIMI. o. INVICT. PRCI. MAXIMINO || NOBILISSIMIS CAESS. || F. C. A.[1]) M. XXVI. — Haller 1. p. 281., qui corruptum iudicat.

1) f. F. CL. V. Forum Claudii Vallensium. Levade p. 349. habet F. C. V.

335. VICTORIA . . || AVG.[1]) || . . NITIO GENNAE || TVLLIA || — — NTI . . . — Guichenon T. 1. p. 42. Murat. 91, 10. Hagenb. *Mss.* 4. p. 77.

1) *Victoriae Augustae.*

MVRAZ prope *Villeneuve.*

336. 1. MERCVRI. 2. HERMINALIS. In duobus cochlearibus aeneis. Levade p. 441.

OLLON.

337. IMP. CAES . . VA . . . . ‖ . . . ICINIANO LICINIO ‖ PF. INVICTO AVG ‖ F. C. VALL. OCT. [1]) ‖ M. P. XVII. — Haller 1. p. 279. Levade p. 228.

1) *Forum Claudii Vallensium Octodurus.*

ST. TRYPHON.

338. . . . CAESAR . . ‖ . . . MANICO ‖ . . . AXIMO ‖ . . OTESTAT . . ‖ . . III ‖ A . . . I. — Haller 1. p. 67. Levade p. 314., qui ad Caligulam referunt.

MINNODVNI. (*Moudon.*)

339. PRO SALVTE DOMVS DIVIN ‖ I. O. M. IV[illegible]REGIN ‖ ARAM. Q. AELIVS. AV . . NVS [1]) IIIIII. V. AVG ‖ DE SVO. ITEM. DONAVIT. [2]) VICAN ‖ MINNODVNENS. — X. [3]) DCCL[illegible]QVORVM. VSSVR. GYMNA ‖ SIVM. INDERCI. TEMPOR [4]) ‖ PER. TRIDVM. EISDEM ‖ VICAN. DEDIT IN. AEVM [5]) ‖ QVOD SI IN ALIOS VSSVS ‖ TRANSFERR. VOLVERINT ‖ HANC. PECVN. INCOL. [6]) COL. AVEN ‖ TICENSIVM. DARI. VOLO. ‖ L. D. D. V. M. [7]) — Reperta 1732. Murat. 1102, 5. Hagenb. *Mss.* 4. p. 6. a Ruchato. Ritter Pl. V. Haller 2. p. 239. Levade p. 209.

1) *Avienus.* 2) DONAVD. Hall. Levade. 3) *Denarios.* 4) *Intercisis temporibus.* „Saepe in Lapp. et Mss. D. pro T. (v. c. etiam in Palimpsesto Taurinensi Milonianae AD pro AT cet.) cfr. Macrob. *Sat.* 1, 16. His ludis gymnasticis, intercisis temporibus Minnoduni celebrandis opponuntur spectacula, quae PER QVATRIDVVM SINE INTERMISSIONE EDIDERVNT. Murat. *Proleg.* p. 10." HAGENB. cfr. tamen Maffei *Mus. Ver.* p. 413. 5) *Aevum.* 6) *Incolis.* Hallerus: INC. 7) Locus datus decreto Vicanorum Minnodunensium.

CHAVORNAY prope *Orbe.*

340. IM . . . CAES. L. SEP ‖ TIMIO SEVERO PERTI ‖ NAC. AVG. ARMEN ‖ ADIABENIC. PARTHI ‖ C. MAXIM. P. P. COS. III ‖ SEV . . . CAES . . . . ‖ . . . . . — Hagenb. *Mss.* 4. p. 34. a Ruchato. Haller 1. p. 192. Levade p. 73. sic eandem exhibet: IMP. CAES. L. SEP ‖ TIMIO SEVERO PERTI ‖ NACI. AVG. ARAB ‖ ADIABENIC. PARTHI ‖ CO MAXIMO. P. P. COS. III ‖ SEPTIMIO GETAE CAES ‖ COS. II. (p. Chr. 208., si supplementum verum est.)

CORNANT prope *Lassarra.*

341. D. M ‖ IVL. DECVMIN ‖ ET POMPEIE ‖ REGINAE. IVL ‖ VALERIANVS ‖ P. E. [1]) C. — Bochat 3. p. 625. Haller 2. p. 312. Levade p. 96.

1) f. F.

ENTREROCHE prope *Lassarra.*

342. IMP ‖ CAES. TRAIANO [1]) ‖ HADRIANO ‖ AVG. P. M. TRIB. POT. COS. III [2]) P. P. ‖ AVENTICVM ‖ M. P. XXXXI. — Dedi typum Bimardianum ap. Murat. 1030, 6.

1) Reines. Cl. 2, 8. p. 252. e Plantino p. 253. TR. P. AILIO., quod ille conie-

ctera emendavit: CAESARI. P. AILIO. contra Spon *Misc.* p. 377. TIT. AELIO. De Hadriani praenomine v. Fabrett. p. 346. 2) Explica TRIB. POT. III. et COS. item III, a. c. 872. post Chr. 119. Bochat T. 1. p. 500. et Levade p. 116.

PAYERNE (*Peterlingen.*)

343. IOVI. O. M ‖ GENIO LOCI ‖ FORTVNAE ‖ REDVCI. D. AP‖PIVS. AVGVS‖TVS [1]) DEDICA . . — Grut. 8, 4. et 78, 5. Schoepflin *Alsat.* 1. p. 472. Pocock. p. 79. Hagenb. *Mss.* 4. p. 71.

1) Sic in saxo legit Hagenb. αὐτόπτης. et alibi quoque v. c. *L. Iulius Augustus* Grut. 980, 3. Gori *Etr.* 1. p. 327, 67.

EBVRODVNI.

344. C. FLAVIO CAMILLO ‖ II VIR. COL. HEL. [1]) FLAMINI ‖ AVGVSTI ‖ QVEM ORDO [2]) PATRONVM ‖ CIVITATIS COOPTAVIT EIQ ‖ OB MERITA EIVS ERGA REM ‖ PVBLICAM. SCHOLAM [3]) ET STATVAS DECREVIT ‖ VIKANI ‖ EBVRODVNENSES ‖ AMICO ET PATRONO. — Ineditam habui hanc et seqq. nuper repertas, ab amicissimo Eduardo Bibero. Postea editae sunt in diario historico *Schweizerischer Geschichtsforscher* Vol. 6. Fasc. 1. Bernae 1826. cum interpretatione, ni fallor, Halleri.

1) *Coloniae Helveticae* Aventici. 2) Scil. Decurionum Eburodunensium. 3) Per *scholam* hoc sensu intellige porticum, in qua conveniebant vicani otiosi; λέσχην, *casino.*

345. IVLIAE C. IVLI. CAMIL
LI FILIAE FESTILLAE
PRIMAE AVG [1])
FLAMINICAE. VICINAE [2])
OPTIMAE OB EGREGIA
EIVS MERITA
VIKANI EBVRODVN.

1) Sic supra versum tertium lapis. Iunge *Flaminicae primae Augusti.* 2) Fuit enim Iulia Festilla civis Aventicensis, ut constat ex alia inscript. infra N. 360.

346. MARTI AVG ‖ C. SENTIVS DIADV ‖ MENVS. MEDICVS ‖ V. S. L. M.

Habent hae omnes literas implicatas s. ligatas, quas imitari non queo.

347. MERCVRIO ‖ APOLINI (*sic*) ‖ MINERVAE ‖ TOGIRIX METIATI [1]) F. ‖ V. S. L. M.

1) Sic mihi videntur legendae literae ligatae: nota nomina Gallica.

348. MERC. AVG ‖ M. SILANIVS CANDIDVS ‖ NOMINE SVO ET ‖ M. SILANI SABINI ‖ ET T. SILVI SIMILIS ‖ FRATRVM SVORVM ‖ EX HS N IIII VI P [1]) ‖ M. DOMITIVS MAGNVS ‖ HERES PONEND. CVRAVIT ‖ ET EO AMPLIVS. DE SVO ‖ ADIECIT HS N ∞ CCCC.

A tergo:

DONA VENIBVNT ‖ AD ORNAMENTA EIVS ‖ ET EX S. STIPIBVS ‖ PONENTVR.

1) Sunt hae tres literae paene evanidae, quas Io. Labus V. Cl., quem consului,

recte sic explicavit: VI (*sex*) *Pondo*. cfr. Grut. 174, 7. Mur. 1470, 5. Librarum scil. sex pondo debebat esse Mercurii simulacrum in hac basi collocatum.

349. VICTORIAE ‖ IVS [1]) I. VALLo ‖ V. S. L. M. — *Schweizerischer Geschichtsforscher*. T. 2. p. 166.

1) Explicat Haller: *Victoriae Iustae*, ut legitur in quibusdam Pescennii Nigri et Sept. Severi nummis; v. Eckhel *D. N.* 7, p. 156. et p. 170. Sed in lapp. hoc ἐπίθετον inauditum est; unde videndum, ne fuerit in lap. pervagatum illud VICTORIAE AVG., vel IVS ad nomen dedicantis pertineat.

350. ... O ‖ .. SIIS IX HS N III Ↄ ‖ ... N IVLIVS HERES ‖ PONEND. CVRAVIT ‖ ... ADIECTIS ...

351. ... IIDIDIC .. ‖ HS N CC AD ... — Fragmenta inedita.

352. IMP. CAES. ‖ L. SEPT. SEVERO PIIERT. AVG. ARAB. A [1]) ‖ PARTHIC. MAX. P. P. ‖ ET IMP. CAES. M. AVR. ANTONINO TPOTE. I. [2]) ‖ COS. I ‖ AVENTIC. *IE* [3]) XXI. — Reperta in pago Treycovagne prope Eburodunum. Habet Reines. Cl. III. 33. p. 312., sed dedi typum ab Hagenbuchio αὐτόπτῃ exscriptum *Mss.* 2. p. 37.

1) *Adiabenico*. 2) p. Chr. 198. 3) Literas ligatas (*IE* iunctim) Hagenb. leg. *Aventic*. ELvetiorum; de LEuga vix cogitandum. Vide de hac inscriptione minus correcte exscripta a Scheuchzero *Itin. Alp.* p. 499. etiam C. B. Hase ad Ioannem Lydum *de Ostentis* p. 338., qui legit *Aventicenses*.

IVONAND prope *Eburodunum*.

353. ... CATONI .... — Haller 2. p. 323.

MONTILLIER prope *Morat s. Murten*.

354. D. M. ‖ T. NIGRI ‖ SATVRNIN ‖ SATVRNINA ‖ GANNICA ‖ LIBERTA ET ‖ CONIVNX ‖ F. C. — Grut. 918, 4. Hagenb. *Mss.* 4, p. 23.

355. D. M. HIBERNIA. L. ‖ VALENTINA. — Grut. 873, 6. et 913, 15. Hagenb. *Mss.* 4. p. 25.

NOIDENOLEX (*Neuchâtel*.)

356. IOVI ‖ ET DIIS PENATIBVS ‖ PVBLIVS MARTIVS MILES VETERANVS LEG. XXI ‖ CIVIVM NOIDENOLICIS CVRATOR. DVVMVIR ‖ DESIGNATVS. D. S. D. — Sinner *Voyage lit*. T. 1. p. 169. Haller 2. p. 291.

Ibidem in urna fictili:

357. ... S. IMP. QVINTIL SEVIR AVG.

358. * IMPERATORI CAESARI ‖ ALEXANDRO SEVERO AVGVSTO ‖ PONTIFICI MAXIMO ‖ TRIBVNIT. POTESTAT. CONSVLI II. ‖ FELICITATIS PVBLICAE RESTAVRATORI ‖ PATRI PATRIAE ‖ NOIDENOLEX — Sinner *Voyage* T. 1. p. 173. Haller 1. p. 218. Noidenolice exstitisse perhibetur sub finem Seculi XVII. Mihi est admodum suspecta; tum propter plura vocabula, veluti *Consuli*, omnibus literis scripta, quae alias notis fere designantur: tum propter *quintum* post *Tribunit. Potest.* (p. Chr. 226) omissum; tum denique propter voc. *Noidenolex* sic nude positum.

359. G .. S. T ‖ AG. RO. .. ‖ .. L. F ‖ TL. .. E ‖ ... LVET. — Sinner T. 1. p. 170. Haller 2. p. 292. Vide etiam Millin

sur l'ancienne ville de Noidenolex. Magaz. encycl. 1809. 3. p. 241., qui tamen, quae habet, omnia Bochato et Sinnero videtur debere.

E. AVENTICVM.

a) Quae ad res Helveticas, Aventici nomen, ac rem municipalem pertinent:

360. C. VALER. C. F. FAB. CA‖MILLO. QVOI PVBLICE FVNVS. HAEDVORVM ‖ CIVITAS. ET HELVET. DECRE‖VERVNT. ET CIVITAS HELVET ‖ QVA PAGATIM QVA PVBLICE ‖ STATVAS DECREVIT ‖ IVLIA C. IVL. CAMILLI F. FESTILLA ‖ EX TESTAMENTO. — Reperta 1809. Haller 1. p. 69. Levade p. 31.

361. DOMNAE [1]) AVG ‖ MATRI CASTROR ‖ HEL. [2]) PVBLICE. — Haller 2. p. 253. Levade p. 31.

1) *Iuliae Domnae.* 2) *Helvetii:* nisi deest *Civitas* vel *Colonia.* (HELV. Levade.)

362. DONATO. ‖ CAESARIS AV. [1]) ‖ SALVIANO EXACTOR.. [2]) ‖ TRIBVTORVM IN HEL . . ‖ COMMVNIS [3]) VICARIVS. — Grut. 593, 9. Hagenb. *Mss.* 4. p. 215. Levade p. 27.

1) Nil aliud deest nisi litera G; Augusti servo potius, quam liberto. Servi enim, non liberti, suos saepe in lapp. memoratos habebant vicarios. 2) Exactori. 3) Nomen propr. ut Grut. 873, 3. Spon *Misc.* p. 332. Mur. 874, 6.

363. . IVL. [1]) C. F. FAB. [2]) CAMILLO ‖ . AC. AVG. MAG [3]) TRIB. MIL ‖ . EG. [4]) IIII. MACED. HAST. PVRA ‖ . T [5]) CORONA . AVREA DONATO ‖ . TI . [6]) CLAVDIO CAESARE AVG ‖ . ıER [7]) CVM AB EO EVOCATVS ‖ . N [8]) BRITANNIA MILLITASSET ‖ . OL [9]) PIA FLAVIA CONSTANS ‖ EMERITA HELVETIOR. ‖ EX. D. D. [10]). — Murat. 1102, 6. minus accurate. Hagenb. *Mss.* 4. p. 245. αὐτόπτης. Haller 1. p. 144.

1) Caio Iulio. 2) Fabia tribu. 3) Sacerdotum Augustalium Magistro, vel: Sacerdoti. Augustalium Magistro. 4) Leg. 5) et. 6) Supple A TI. 7) Iterum. 8) in. 9) COL. cet. id est Aventicum. Sic in lapp. et nummis nomina propria coloniarum interdum omittuntur, earundem titulis dumtaxat relatis. 10) Ex Decurionum Decreto.

(A)	(B)
364.	LEG : ATO
	. . . .
IMP. CAES. NERVAE	AVG GERM. LEG. XVI ‖
FLAVIAE. FIRMAE ET	LEGATO. IMP. NERVAE ‖
TRAIANI. CAESARIS	AVG. GERMANICI DAC ‖
LEG. VI FIRMAE SODA	LI. FLAVIALI. PRAETORI ‖
AERARI. MILITARIS	LEGATO. IMP. NERVAE ‖
TRAIANI CAESARIS	AVG. GERMANICI DACICI ‖
PROVINCIAE LVGDV	NENSIS. CONSVLI. LEGATO ‖
IMP. NERVAE TRAIANI	CAESARIS. AVG. GERMANIC ‖
DACICI AD CENS	VS. ACCIPIENDOS ‖
COLONIA PIA FLAVIA	CONSTANS EMERITA ‖
AVENTICVM HELVETIORVM	FOEDERATA ‖

PATR : ONO.

Grut. 427, 12. Hagenb. *Mss.* 1. p. 171. Alteram dimidiam partem adhuc superstitem, et a nobis litera B notatam exscripsit ipse Hagen-

buchius. Levade p. 26. iungit cum hac fragmentum infra allatum: CAIO LAELIO. Ingeniose sane.

365. IN HONOREM DOMVS DIVINAE ‖ NAVTAE ARVRANCI . . ARAMICI ‖ SCHOLAM DE SVO INSTRVXERVNT ‖ L. D. D. D. — Reperta in amphitheatro Aventicensi 1804. Levade p. 32. Haller 2. p. 250.

366. GENIO ‖ PAGI TIGOR [1]) ‖ P. GRACCIVS ‖ PATERNVS CVR. COL. ET, ‖ SCRIBONIA ‖ LVCANA ‖ V. FEC. — Sic Plantin. p. 266. et αὐτόπτης Hagenb. *Mss.* 4. p. 231. Grut. 111, 4. pro *Vivi* FEC*erunt* habet: T. P. I. Testamento poni iusserunt. Haller 2. p. 110. dat GRAGGIVS. Ut Turicensibus gratificaretur, fraudulentus homo nescio qui, columnam cum eadem plane inscriptione Klotae in pago Turicensi, vel, ut olim dicebant, Tigurino, a. 1601. erutam esse finxit multosque decepit.

1) Nota scripturam *Tigorini.*

367. NVMINIB. AVG ‖ ET GENIO. COL. HEL ‖ APOLLINI SACR ‖ Q. POSTVM. HYGINVS ‖ ET. POSTVM. HERMES LIB ‖ MEDICIS. ET PROFESSORIB ‖ D. S. D. [1]). — Grut. 38, 14. Sed accuratius et auctius exscripta est ab Hagenbuchio *Mss.* 1. p. 179. Consule Hallerum 1. p. 164.

1) *De suo dederunt*, vel *dicaverunt.*

368. DEAE AVENTIAE ‖ ET. GEN. INCOLAR ‖ T. IANVARIVS ‖ FLORINVS ‖ ET P. DOMITIVS ‖ DIDYMVS ‖ CVRATORES COL ‖ EX STIPE ANNVA ‖ ADIECTIS DE SVO ‖ HS N Ī͡D D. [1]). — Grut. 110, 2. Hagenb. *Mss.* 4. p. 191. Donati p. 58, 8. Morcelli *de Stylo Inscr.* 1. p. 49. Schmidt p. 13., qui habet FLORIANVS.

1) Sestert. Num. mille quingentis. Hagenb.

369. DEAE AVENT ‖ T. TERTIVS ‖ SEVERVS ‖ CVR. COLON. ‖ IDEMQVE. ALL. [2]) ‖ CVI. INCOLAE ‖ AVENTICENS ‖ PRIM. OMNIVM ‖ OB EIVS ERGA ‖ SE MERITA ‖ TABVLAM. ARG ‖ P. L. [3]) POSVER. ‖ DONVM. D. S. P [4]) ‖ EX HS V̄ CC. [5]) L. D [D. D] [6]. — Grut. 110, 3. Hagenb. *Mss.* 4. p. 207. Schmidt p. 13.

1) Curator Coloniae. 2) *Allector* Hag. melius quam Schmidt: *Alleotus.* 3) pondo quinquaginta. 4) de sua pecunia. 5) ex Sestert. 5200. 6) Hagenb. αὐτόπτης non vidit nisi L. D. idque explicat; *ex sestertiis* 5250. *dedit.* Si vera est Gruteriana lectio, notissima est formula: *Locus Datus Decurionum Decreto.*

370. DEAE AVENT ‖ C. IVL. PRIMIT ‖ TRIVMVIR [1]) ‖ CVR. COL. I—E. F. A [2]) ‖ CVR [3]) IIIII VIR ‖ D D SV—II M. P. ‖ . . . II . ‖ L. D. D. D. — Hagenb. *Mss.* 1. p. 230.

1) Suspecta erat vox *Triumvir* Hagenbuchio. 2) Sic Schmidt p. 12. *Coloniae Helvet. Foederatae Aventici.* 3) per mihi mirum accidit CVR hoc iteratum. Itaque videndum, ne in illo TRIVMVIR CVR. lateat TRIVMVIR. L. P. PER. *Locorum publicorum persequendorum*, ut est in aliis inscriptt. Helveticis.

371. IVLIAE CEN‖SORINAE ‖ CA. IVL. C. AV. [1]) ‖ . . . PATER. — Grut. 688, 7. Levade p. 27., qui ante PATER habet PIVS. Dedi typum Hagenb. *Mss.* 4. p. 195.

1) *Civis Aventicensis*, vel *Curator Aventici* suspicatur Hag. sed CVR. AV. haud scio, an ex interpolatione, habet revera Haller 1. p. 13.

372. D. M. ‖ L. CAMILLIVS ‖ FAVSTVS ‖ IIIIII VIR AVG ‖ VIVS[1]) FECIT ‖ IN ANNO LXX ‖ VIXIT ANNIS LXXXXII. — Grut. 384, 6. Hagenb. *Mss.* 4. p. 237. αὐτόπτης.

1) Sic pro VIVVS etiam Maff. *Mus. Ver.* 452, 9. Supra habuimus *Camillos.*

373. D . . . . . ‖ OTACILLAE F . . ‖ VENTINAE V . . ‖ ORI OTACILL . . ‖ IIIIII A . . ‖ IPSA VIVA. — Sic Hagenb. αὐτόπτης, ut in plerisque his Aventicensibus, *Mss.* 4. p. 201. cfr. Grut. 446, 5. leg.: *D. M. Otacillae Faventinae vxori Otacillus, Sexvir Augustalis. Ipsa viva.* Ceterum Levade p. 27. sic dat: D. M. ‖ OTTACILIAE FA ‖ VENTINAE VXO ‖ RI. M. OTTACILIVS ‖ IIIIII VIR. AVG ‖ IPSA VIVA.

374. *D. M. ‖ VALERIAE SECCAE ‖ QVAE IVCVNDE ‖ VIXIT ANNIS LXV ‖ L. SEVERIVS ‖ MARTIVS IIIIII VIR. — Wagner *Mercur. Helv.* Ed. 3. p. 202. Hagenb. *Mss.* 1. p. 207. (Levade p. 30.) Non caret suspicione, ubi conferas Bochat T. 2. p. 494., ex quo adiungend.: AVG. MARITVS. F. C. Quid? quod eadem mihi videtur cum seq. fragmento: quod si verum est, falsarius aliquis mira illa: *quae iucunde vixit,* inseruerit, necesse est.

375. . . . I . . . SIV . . . RI . . ‖ MARTIVS IIIIII VIR ‖ AVG. MARITVS ‖ F. C. — Hagenb. *Mss.* 4. p. 261. Subiungimus his quattuor sepulcralia, nomina dumtaxat continentia:

376. . . . AELIAE MODESTINAE ‖ QVAE VIXIT ANNIS II. M. VI ‖ AELIVS CLADAEVS ET CANI‖NIA MODESTINA PARENTES ‖ FILIAE DVLCISSIMAE ‖ POSVERVNT. — Grut. 665, 1. Hagenb. *Mss.* 1. p. 199. Levade p. 27., qui habet GLADAEVS.

377. D. M ‖ SEVERIAE ‖ MARTIOLAE ‖ SEVER. MAR‖CIANVS ‖ FRATER ‖ F. C. — Grut. 852, 1. Tschudi *Mss.* p. 108. Hagenb. *Mss.* 1. p. 197. Periit haec inscriptio.

378. D. M ‖ T. NIGRI ‖ SATVRNIN ‖ SATVRNINA[1]) ‖ GANNICA ‖ LIBERTA ET ‖ CONIVNX. — Nunc Morati. Levade p. 33.

1) Uxor idem nomen habens cum marito, quia eius liberta.

379. D. M ‖ HIBERNIAL ‖ VALENTINA. — Levade *ibid.*

b) Cetera monumenta historica.

380. IMP. CAESARI. VESPASIANO ‖ AVG. PONTIF MAX. TR. POT. III ‖ IMP. VIII COS. III DESIG. IIII.[1]) P P ‖ . . . . . ‖ . . . . ‖ — Grut. 243, 4. Hagenb. *Mss.* 1. p. 159. Schmidt p. 7.

1) p. Chr. 71.

381. * . . . P . . . AES . . V . . PAS . . . . G ‖ . . . NT. M . . . RIB. P. OS . . . I . . . ‖ P. P. ‖ . . . APID. N . . DENOL . . . M . . TO . . LAB . . . . ‖ . . . TR . . . VENT . . . M . ENIA . . . ST . . . ‖ . . . TIT . . VES . . AV . . . . ILI . . . . . — v. Sinner *Voyage dans la Suisse occidentale.* Neuchâtel 1781. T. 1. p. 167. Haller 1. p. 157. Inventa esse dicitur Aventici 1647. et ita suppleta a Wetstenio, Consule Basileensi, homine tunc temporis longe inter nos cla-

rissimo: IMP. CAESAR. VESPAS. AVG || LAPIDIBVS NOIDENOLICE MVLTO LABORE || TRACTIS AVENTICI MOENIA INSTAVRATA || TIT. VESPASIANI AVG. FIL. 1) DEDICAVIT.

1) TITus VESPASIANI AVGusti FILius. Vide tamen, ne fraus toti huic reperto subsit. Wetstenium certe vides praetermisisse notas Trib. Pot. et Consulatuum in fragmento signatas. Levade p. 22. sic exhibet: IMP. CAES. VESP. AVG || PONT. MAX. TRIB. POT. COSS || I. DES. II. PP. LAPID. NOIDENOL. MVLT. LAB || TRACT. AVENT. MOEN. RESTAVR || TIT. VESP. AVG. FIL. D . . parum probabiliter. Idem habet hoc fragm. . . . SIAN . . || . OL. AV. F.

382. NOBILISSI || MO CAES. || C. GALERIO || MAXIMIA . . || . . . F. — Bochat 1. p. 556. Haller 1. p. 278. Levade p. 32.

383. a) POMPEIANO ET AVITO || COSS. KAL IAN.
b) AVITO ET POMPEIANO. 1) COSS. || KAL. IAN. 2)

a) In pavimento tessellato Aventici reperto. Spon *Misc* p. 40.

b) In simili ibid. reperto. Wild *Avench.* p. 178. Hagenb. *Mss.* 1. p. 203. Ex solita reciprocatione nominum consulum et aliorum magistratuum in lapp., qua significabant, utrumque dignitate esse alteri parem.

1) Consules fuerunt p. Chr. 209. 2) al. leg. AVGustis.

384. PROSTASIVS FECIT. — In pavimento tessellato. Hagenb. *Mss.* 1. p. 219.

385. a) AGRICOLAE. || b) LACONIS. || c) P. CRISP. — In amphoris tribus Aventici repertis. Hagenb. *Mss.* 1. p. 221.

c) Diis (praeter Aventiam et Geniös) dedicata.

386. * FERTILI BACCHO OREO || CN. CORN. COTTA || D. D. — In aenea lamina. *Mercure Suisse; Octobre* 1745. Hagenb. *Mss.* 1. p. 227. — *Oreo*, *ὀρείῳ*, *montano* explicant, quamvis poterat esse etiam *ἐπίθετον ἐπιχώριον* a vico aliquo, vel pago, vel vineto denique ductum. Suspecta mihi etiamnunc est haec inscriptio, et propter inauditum illud *ἐπίθετον*, et propter familiam vel nimis, vel, si mavis, parum Romanam *Corneliorum Cottarum*. Aurelios Cottas, non Cornelios Cottas iamdudum equidem noveram.

387. DEAE || VICTORIAE || IVNIVS || PRIMITIVS 1) || EX VOTO. — Hagenb. *Mss.* 4. p. 259. Levade p. 28.

1) Sic lapis pro PRIMITIVVS.

388. DEAE VICTORI || AE SABIN 1) MARC || IA. — Hagenb. *Mss.* 4. p. 243. *αὐτόπτης*.

1) *Sabina* potius quam *Sabinia*.

389. BIVIS || TRIBVIS || QVADRVBIS. — Reperta 1742. Hagenb. *Mss.* 4. p. 225. Cfr. similem Spirae repertam ap. Murat. 98, 5. unde explicandum: *Biviis Triviis Quadriviis.* (sacrum.)

d) Fragmenta.

Fragmentum aeneae tabulae honestae missionis Aventici repertae:

390. . . IA . . . . || . . AD . EVM . Q . . . || . . . NCIAE . IMPER . . || . . . MITTANTVR. / . . || . . . ERIT. AVT. IS. CVI . I . . || . . . E.

IMPERATOR . . || . . SER . . . . — Sinner *Catal. Codd. Mss. Bibl. Bern.* T. 1. Tab. 1.

391. . . . . ROEPVLON[1] || . . . . VGVST PR. PR || . . . . IAN SVPERIOR || . . . . VBL. PATRONO — Plantin. p. 267. Hagenb. *Mss.* 4. p. 241.

1) Supple: . . . . VII VIRO EPVLON LEG. AVGVSTI. PR. PR. GERMAN. SVPERIOR. PVBLice PATRONO. — HAGENB.

392. VESPASIAN . . . — In turri quadam. Tschudi p. 107. Plantin. p. 261. Hagenb. *Mss.* 1. p. 165. In alia turri item VESPAS . . ib. p. 167.

393. . . . ERVNT[1] || . . . TI PRAEF — In turri quadam. Tschudi p. 107. Plantin. p. 261. Hagenb. *Mss.* 1. p. 161.

1) *restituerunt.*

394. . . . BVLARIA || . . . IB. CO - IAER || . . . SVERVNT || . . . FCTI PRAEF. — Exscripsit Hagenb. *Mss.* 1. p. 163.

395. CAIO LAELIO . . . . || . . . . — In turri quadam. Grut. 427, 12. Hagenb, *Mss.* 1. p. 169. v. de hoc et superioribus fragmm. Bochat T. 1. p. 488.

396. — — — DO[1] || NAVTAR . . . — Haller 2. p. 250.

1) Ordo Nautarum v. supra N. 365.

397. CAMILL || IVCVND7 || V. S. L. M. — Lapis superne fractus exscriptus ab Hagenb. *Mss.* 1. p. 211. ibid. aliud fragm.: . . NSA . .

Aliud fragmentum:

398. V. ET DE || B || M. L. ED.

(A.)	(B.)
399. . . . ENDIS	. . IDIM .
. . NT. QVIQVE IN	. . . VAE BROX . .
. . VERE ET DENVME	. . . LBETO
. . . TOR V T	. . . SSAF VIR .
. . QVEC I — II.	. . . . .

Hagenb. *Mss.* 1. p. 230.

e) Spuria.

400. * IVLIA ALPINVLA HIC IACEO || INFELICIS PATRIS INFELIX PROLES || DEAE AVENT. SACERD || EXORARE PATRIS NECEM NON POTVI || MALE MORI IN FATIS ILLI ERAT. || VIXI ANNOS XXIII. — A Paulo Gulielmo habuit Lipsius *Auctar.* p. 53. Grut. 319, 10. nemini posthac visam et procul dubio a fraudulento isto homine confictam e Tacit. *Hist.* 1, 68., ut visum est iam Ryckio ad Tacit. *Ann.* 3, 23. et Hagenbuchio *Mss.* 1. p. 218.; quamvis eadem deceptus est etiam immortalis noster Ioannes Muellerus (*Schweizer-Geschichte* B. 1. C. 6.) et Anglus poëta Byron. „*Je ne connois point de composition humaine plus touchante que cette inscription.*" v. Lord Byron par Mme *Louise Sw.—Belloc* Paris, 1824. T. 1. p. 346. Levade p. 21. „*Cette épitaphe a été transportée en Angleterre.*" (?)

PIERRE PERTUIS.

401. NVMINI AVGVS ‖ — VM VIA ı CIA PER M ‖ DVI Iı VM PATER 'M ‖ II VIR COL HELVE— — (*sic*) Grut. 151, 1. Hagenb. *Mss.* 4. p. 81., qui ita legit: *Numini Augustorum Via facta per M. Dunnium Paternum II Virum Coloniae Helveticae* (*Aventici*). cfr. Bruckner *Merkwürd.* p. 1627. Haller 1. p. 132.

F. SALODVRI.

402. DEAE EPONAE MA1) . . . ‖ . . 'ILIVS2) RESTIO M . . ‖ . EG3) XXII ANTONI‖NIANAE. P. P. F.4) IMMV ‖ . . . S. COS.5) CVRA. SA ‖ . . NS.6) VICO SALOD. ‖ ∠III7) KAL. SEPTEMB ‖ D. N. ANTONINO ‖ II ET SACERDO . . . ‖ COS.8) V. S. L. M. — Est typus Hagenbuchii *αὐτόπτου*. *Mss.* 4. p. 109. cfr. Schoepflin, item *αὐτόπτην Alsat.* 1. p. 442. Haller 1. p. 211., qui in fine addit V. S. L. M., quod Hag. non habet; v. Reines. *Ep. ad Rupert.* p. 85.

1) Si fides Hallero, item *αὐτόπτῃ*, leg. MAT*ri*. MA . . . si verum est, nihil aliud fuerit, nisi pronomen MARCVS, omnibus literis scriptum, ut solebant interdum antiqui. Alii explicant MAGNAE. 2) OPILIVS Grut. Hall. 3) Miles legionis. 4) Primigeniae Piae Felicis. 5) Immunis Consulis. 6) Incertam haec habent interpretationem. Hagenb. cogitabat de *Curatore Salinarum Sequanarum*; Haller *Curator Saliensium* explicat, nullo sensu. 7) XVIII. Grut. Hall. 8) Sacerdote II. Cos. p. Chr. 219.

403. GENIO : : : VRBIG.1) ‖ IN HONOREM ‖ DOM. DIVIN. ‖ ARAM CVM SE‖GN2) SVECCON ‖ DEMECENVS ‖ DE SVO POSV ‖ IMP DN ANT. ‖ ET SACERDOT ‖ : : COS.3) — Est typus Roberti Glutz-Blotzheim, egregii nostri historici. *Solothurner Wochenblatt* 1810. p. 35. Cfr. Schoepflin in *Act. Acad. Theod. Pal.* p. 171. Haller 1. p. 215.

1) Sic habere lapidem, praeter Robertum, duo item *αὐτόπται* mihi testati sunt, Luethi, Salodurensis, et Zeerleder, Senator Bernensis, V. Cl., in hoc literarum genere versatissimus. Contra Schoepflin et Haller contendunt se legisse VERBIG. literis ligatis. cfr. Caesar *B. G.* 1, 27., ubi eadem controversia. Hallerus dedit: *GEN. P. VERB.* PAGI sane videtur erosum. 2) SIGN*o* Schoefl. Hall. Sic utique est explicandum. 3) Supple: II COS. p. Chr. 219.

404. IN HONOR. DOM ‖ DIVIN. APOLLINI ‖ AVG. ICRPA . . . V- ‖ SIVS1) TEMPLVM ‖ D. S. D. DEDIT.2) — Glutz l. l. p. 58. Hermanni, Canonici Salodurensis, apographum Hagenbuchio missum.

1) T. CR. PAMV ‖ SIVS Hermann. 2) De suo donum d. — Interpolata, nisi omnia me fallunt, est inscr., quam pro hac dat Haller 2. p. 360. IN HONOR DOM ‖ DIVIN APOLLINI ‖ AVG. S. DEMECEN ‖ NVS TEMPLVM ‖ D. S. D. DEDIT. Permirum enim h. l. *Suecconii* nomen una litera initiali significari.

405. MERCVR. AVG ‖ VALER. HISPA‖NVS IIIIII VIR. AVG. LVGVD. ‖ EXS. VOTO. — Spon *Misc.* p. 171. Hagenb. *Mss.* 4. p. 133. Haller 2. p. 360. Haec ubi nunc sit, ignorabat Glutz.

406. IMP. CAES. M. AVREL. AN‖TON . . . PIVS FELIX A‖VG . . . . BRI . . . MAX . . TRIB ‖ POT. XVI. IMP. II. COS. IIII1) ‖ PROCOS . . . . ‖ . . P . . . ‖ PACAT . . . VIAS ET ‖ PONT . . VETVSTATE CON‖LABS . . . . ITVIT ‖ AVENT . . ‖ . . XXVI.

1) p. Chr. 213. initio anni, quum insit titulus BRIT. v. Eckhel *D. N.* 7. p. 209.

407. . . . . . ‖ . . TONIN . . . ‖ . . . MAX . . ‖ . . POT . XVI . . . PROCON . . . ‖ . . . ‖ . . . ‖ SACER . . . . ‖ . . . ‖ M . . . ‖ XX . . . — Utraque apud Haller 2. p. 364.

408. T. CRASSIC[1]) ‖ AVITO F. ‖ AIV. XXXV. — Grut. 865, 5 et 909, 13. Tschudi *Gallia Comata* p. 165.

1) CRASSICIO leg. Tschudi *Mss.* p. 118. Hagenb. *Mss.* 4. p. 127. CRASSIO Hermannus.

409. D. (*asciae signum*) M. FL. SEVERIANAE. — Grut. 912, 3. Hagenb. *Mss.* 4. p. 129. Glutz *l. l.* p. 208.

410. D. M. VI.[1]) ‖ STATILIA PRONIMA[2]) ‖ TVGENIAE[3]) MARCELLI ‖ NAE STATILI PATERN. — Prope Salodurum in eccl. S. Catharinae. Hagenb. *Mss.* 4. p. 135.

1) Significat VI*vit*, ut in saxis Nemausensibus, vel leg. V. F., *viva fecit*, HAG. 2) *Phronima.* 3) Al. legerunt EVGENIAE. Eundem vero titulum sic exhibet Glutz l. l. p. 102. (cfr. etiam Bochat 2. p. 419.) D. M. ‖ STATILI APRONI MA ‖ IVGENIAE MARCELLI ‖ NAE STATILI PATERN.

411. D. M. ‖ SEVERI CV ‖ RAVERVNT ‖ FRATRES ‖ EIVS. — Glutz l. l. p. 35.

412. D. M. ‖ -MIMORINAE[1]) ‖ SEVERIANVS ‖ PATER ‖ F. C. — Glutz l. l.

1) Hermanni apographum habet MEMORINAE. Melius, puto.

413. (*Asciae sepulcralis figura*) D. M. ‖ S. IVN. MA ‖ IORI . . . . — Glutz l. l. Hermannus sic: D. M. S. IVNI. MA ‖ IORINI FI ‖ LI EIVS CVRAVERVNT.

414. D. M. ‖ L. CR: CI[1]) COR ‖ BVLONI S IIIII VIR ‖ AVGG LI[2]) PRIM ‖ VS ET SEC. CAIVS[3]) ‖ FILI EIVS PONEN ‖ DVM CVRAVER ‖ VNT. — Glutz l. l. Haller T. 2. p. 363.

1) CR . . ICI Hermann. 2) LIↃ Id. 3) CALVS Id.

415. . . . ‖ . . . ‖ VI AAIC . . . . ‖ DE REPVBLI RI . . . ‖ TVER[1]) ET ARM DE SVc ‖ D. D. — Ex Hermanni apographo.

1) v. Haller 2. p. 363.

416. . . . . ‖ PARDV . . . . ‖ RIPARI . . . . ‖ O. V. ANN . . . . ‖ QV ET AMAT . . . . ‖ PRINCIP III S . . . ‖ TER ET PATER SS ‖ F. C. — Glutz l. l.

AMSOLDINGEN.

417. . . . AMILL[1]) POLYNICES ‖ . ATIONE[2]) LYDVS ARTIS ‖ -VRIFEX CORPORIS ‖ . ABR TIGNVARIORVM ‖ . PVD EOSDEM OMNIB ‖ . ONORIBVS FVNCTVS ‖ . . VIXIT ANNOS . . . . ‖ . TQ[3]) AMILLIO TAVLO ‖ . ILIO EIVSDEM ARTIS ‖ . T CORPORIS QVI VIXIT ‖ . NNOS AETATIS XXXIII. — *Schweizerischer Geschichtsforscher* T. 2. p. 156.

1) *Amillius.* 2) *Natione* — *Aurifex* — *Fabr.* — *apud* cet. 3) Explica *ET Quinto* non *ATQue.*

418. D. M ‖ IVLIAE PVSINNAE ‖ VXORI KARISSIMAE ‖ AC PVDICAE PIISSIMAE ‖ QVAE VIXIT ANN. XVIII. ‖ DIEBVS IIII ‖

P. ACILIVS THASEVS || PERINDE[1]) CARISSIM. MARIT || F. C. — Ibid. p. 155.

1) Rarum hoc in lapp. Sic tamen habere lapidem constat.

RAPPERSCHWEIL in pago *Bernensi.*

419. . . . VRIO AVG || STA . . . INCANVS || EX V . . . VNIA SVA || . . T. — Schmidt pag. 52. *Mercurio Augusto* — — *ex voto pecunia sua posuit.*

G. AVGVSTAE RAVRICORVM.

420. M. IVLI . . .

421. MO . . . . — In orchestra theatri. Bruckner *Merkwürdigkeiten* p. 2801.

422. D. M || ADI ANTONI TOV† T[1]) || ET MARVLLIN AR ≡ || . . . CON T ADLE ≡ || . . . DNAMTVS. — Bruckner p. 3069. Idem sane videtur titulus, quem corruptissimum exhibet ex aliis typis Bruckner p. 3067. Tschudi *Mss.* p. 147. Urstisius apud Reines. *Class.* XII. 65. p. 671.: . . . MITONIS || OMVLII F. || OCCISI IN || VOC. || RVLLO || VISVRIX || MATER P. C. Mire Reines. interpretatur *occisi in Vocladensi* proelio inter Alaricum et Clodovaeum, in campis Vocladensibus, decimo a Pictavio lapide, commisso p. Chr. 507.!

1) *Touti filii.*

423. . . . TIO QV . . || . . ELLO . FLA . . . || . . . VIRO . . CO . . || . . . ATRON. Patin *Rélat. histor.* p. 141. Hagenb. *Mss.* 1. p. 289. Schoepflin *Alsat.* 1. p. 585. Bruckner p. 3071. Latet in his . . . TIVS aliquis QVI*rina* tribu, FLA*men*, et *Duum*VIR CO*loniae* Aug. Rauric.

424. . . . . . || AN . . . . || AX . . . . LI || REGALI || ARAM CV || M . . . E . . EX. V. — Bruckner p. 3073.

425. D. M || LABERIAE TRENE || V. A. XI. DIEBVS XXVII || VETVRIVS HELIX ET LABERIA || SYNTICHE (*sic*) FILIAE PIENTISSIMAE || FECERVNT — Bruckner p. 3072. hanc inscriptionem iam Amerbachio notam fuisse refert. Contra Wagner *Mercur. Helv.* in Ed. prima a. 1681. eam Augustae Rauricorum nuper repertam, a Remigio Faeschio Basileae asservari testatur. Verum eadem tamquam Romae exstans exhibetur iam a Mazochio *Epig. ant. Vrb.* p. 114., qui similiter in contextu vitiose TRENE, sed in corrigendis recte IRENE. Eandem Romae vidit Smetius p. 127, 9., habetque ut Romanam e Smetio Grut. 692, 7. Fraus igitur subest aliqua, maxime manifesta in pravo illo TRENE e Mazochio imprudenter assumpto. Rem quidem ita explicat Hagenb. *Mss.* 1. p. 283. „Crediderim Laberiam Irenen Augustae Raur. mortuam sepultamque, postea sepultae ossa Romam delata et rursus condita esse." Sed ossuum translationis expressa plerumque fit in lapidibus mentio, quia vel collegii Pontificum, vel Imperatoris permissu eam ad rem opus erat.

426. SOCIETAT — In massa plumbea. Bruckner p. 2891.

427. S. LVC. RETI. — In alia massa plumbea. Id. ibid., qui explicat *Societatis Lucii Reti.*

428. VTERE FELIX. — In cochleari argenteo., Sic legit Hagenb. *αὐτόπτης. Mss.* 1. p. 297., non, ut alii voluerunt: VTERE SEIE. estque illa solita admodum formula in varii generis instrumentis.

429. In vasculis figulinis hae inter alias repertae sunt officinarum notae. v. Bruckner p. 3074. — ALBVCIANI — ATTICIM — BORILLI OF — CARVS F. — CVINTVS — DOCCA — QESAI. VI. — OF. MOM. — MOXSIVS F. — NIBO F. — OF. PASSIEN. — PIIRVINCI. F. — OF. PVDE. — IASO ALSOETIR — SACIROM — SIIGVDIM — SORILLI. M. — OF. CIAM. — GASCE — AESIVNA — SVOB NEDO — COTIO — Q'A' GEMELL. — A. MASONIVS. cet. — Inversis quaedam literis: ·ꓤꓥꓭ i. e. *Rubrius.* ·NIꓤOSƎƆ *Censorinus.* Habes in his nomina aliquot Gallica.

430. In columna 1751 eruta: (utrum Basileae, an Augustae Raur., nescio.) . . . . ‖ . . . ‖ . . . . ‖ ƆE . . ‖ ƆNVN . . ‖ ƆSSΓS. — Hagenb. *αὐτόπτης. Mss.* 1. p. 333.

LIESTALL prope *Basileam.*

431. D. M ‖ C. INDVTI SA ‖ LVSTIANI C ‖ VICTORINI ‖ CONIVNX. — Schmidt p. 56. Duobus igitur maritis unum hoc monumentum statuit coniux. Nota *Salustiani*, unica *l.*

432. PRIM. ACCOTEI ‖ LIB. ANN. XVI. ET SOROR ILLATVS A RAVRICA ANNIS ET MENS. VI. H. S. S.[1]) PATRONVS PO. — Schmidt p. 55. Confirmat haec inscriptio admodum barbara veram scripturam RAVRICA.

1) Hic siti sunt.

433. De „COHORTE XIV. RAVRICORVM", quam Schoepflinus *Alsat.* T. 1. p. 37. laudat ex titulo ἀδεσπότῳ, quem neque Hagenbuchius invenerat, neque ego usquam invenire potui, vel propter numerum ipsum vehementer equidem dubito.

H. Olten (VLTINAE nomen fictitium videtur.)

434. * IMPERATORI. TIB ‖ CLAVD. NERON. QVI TRANSIVRASSI VALL ‖ ROMANIS INVIAM ‖ COEPIT SVPERARE ‖ VICANI VLTINAT ‖ ENSES NAVIGANT ‖ ES POSVERVNT. — Est typus Hermannianus collatus ad inscript. ipsam ab Hallero 1. p. 32.; qui tamen typus habet incredibilia quaedam et inaudita, veluti *Transiurassi Vallem* et *Vicanos Vltinatenses Navigantes.* Typus Zurlaubenianus mihi quidem verior videtur, etsi truncus et corruptissimus: . . . . . AV ‖ CAIO NERONI VL ‖ TRA IVR . . . VALL ‖ ROMAN . INVII . . ‖ CEPTV SVP . . AN ‖ . . ISANI[1]) VLTINA . . . NAV. STAN ‖ TES[2]) POSVERVNT. — Haller ibid. Huius autem a duobus testibus oculatis duos typos habui, in plerisque corruptiores, sed qui miris suspicionibus locum praebent: a) N MMOR API ‖ CAINIROM ‖ IRAH

RISTIN ‖ ROMANI ANN ‖ CIPIVS VII AP ‖ ΛIAMINIΛN ‖ MTIN AVSTΛ ‖ RIPPOSVIRE.

b) II MIMORIA AER ‖ CAII NIRONL FRATRIS SINAII ‖ ROMANI I II CIPIVS VIX AN XX.. I SAININ IIN ‖ IISAI SENATVS PA ‖ IS POSVIRVNT. — Nihil definio; hoc video, Hermanni typum fallacem esse atque interpolatum.

1) l. VICANI. 2) Fuitne STATVAE?

435. M. M ‖ . . MEMORIAE ‖ CINNENI. SECVN ‖ QVI VIXIT ANNIS ‖ XXI. M. VIII ‖ CINNENIVS ‖ SECVNDVS ET CINN. SECVN‖DIN. FRATRI FA ‖ . . END CVRAVE ‖ . . T. — Haller 2. p. 372. Huius a teste oculato alium typum habui longe corruptiorem: MΛI ‖ NNLMIS L CVI ‖ IVIXIIANN ‖ XXI M VIII ‖ CINNENIV ‖ SECVNDVS ‖ ET CINNSECV ‖ IMFPATFPTΛ ‖ . . ND . . VPAVI.

OBER-CVLM prope *Lenzburg*.

436. In lateribus coctis ap. Schmidt p. 74. LEG. XI. C. P. F. — Similes lateres Leg. XI. Claudiae Piae Fidelis, reperti sunt in pago Moeriken et Clotae.

I. VINDONISSAE. (*Windisch.*)

437. IMP T VESPASIANO ‖ CAESAR. AVG. VII COS[1]) ‖ ARCVM ‖ VICANI VINDONISSENSES ‖ CVR TVRBANIO MATTONE T[2]) ‖ VALER ALBANO L VETVRIO MELOCOTTIO. — Brugg prope Vindonissam antiquam. Ita hunc titulum mihi exhibuit amicissimus Fischius, Diaconus Bruggensis, αὐτόπτης. Sed Haller 1. p. 149. defectus indicia habet post VII COS: item post MELOCOTTIO, quod scribit MELLOCOTTIO. Alia exempla v. c. Grut. 1068, 3. addunt RVFO QVINTO SEXTIO, nomen admodum suspectum. Cfr. Hagenb. *Mss.* 4. p. 273., cui sine caussa suspectus erat propterea, quod ap. Grut. l. l. Henricus Gundelfingerus fraudulenter eum sic interpolaverat: IMP. T. VESPASIANVS ‖ CAES. AVG VII COS MARTI. APOLLINI ‖ MINERVAE ‖ ARCVM VICAN ‖ VINDONISSENSES CVRIAE ‖ T. VRBANIO MATTONI ‖ T. VAL. ALBANO ‖ L. VETVRIO MELLOCOTTIO ‖ RVFO QVINTO SEXTIO.

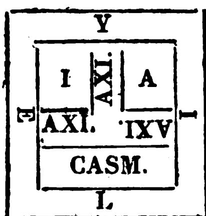
1) p. Chr. 76. 2) *Curantibus T. Urbanio Mattone*, *Tito* cet.

438. . . . . G PON ‖ . . . B POT III ‖ . . . LONIO PATR — Hagenb. *Mss.* 4. p. 281. Latet in his: AVG. PONTIF. MAX. — TRIB. POT. III . . . (*Apol*)LONIO PATR*ono*.

439. M. APRONIVS ‖ M. F. VAVIVS. SEG ‖ . . . M. S. M. AV. CO. AVG.[1]) ‖ MILES LEG. XI. C. P. F. ‖ EX. CEN. FVSCI ANNO ‖ XXXVII. STIPENDIO‖RV. XVII. H. S. E. EST[2]) ‖ TESTAMENTO FIERI ‖ IVSSIT. HEREDES ‖ FACIVNDV. CVRAR‖VNT. — Haller 1. p. 189.

1) Haec corrupta. 2) EX?

440. Vindonissae erutum est hoc amuletum: Hagenb. *Epist. inedit.* 1721. N. 4.

id est, ΥΓΙΕΙΑ. Axierus, Axiocersa, Axiocersus, Casmilus. v. Schol. ad *Apollon. Argon.* 1. 917. p. 72. *Schaefer.* Pertinet ad cultum Cabirorum Samothracum, de quo inter alios consule Schelling, *Ueber die Gottheiten von Samothrace.* Stuttgart. 1815. 8.

441. In lateribus coctis:

(A.)	(B.)
LEG. XI. C. P. F	LEG. XXI.
LEG. XI. G. P. F	LEG. XXI. G. (*Gallica*)
LEG. VI.	L. XXI. G. R. (*Gallica Rapax*)
	L. XXI. S. C. VI.[1] (v. infra N. 464.)

Haller 2. p. 395.

1) Postremus hic typus passim repertus est etiam in vico Taettwyl. Haller 2. p. 466.

442. In figulinis: a) IOVIANVS F. b) TERTIVS F. c) OF. CRESPI. d) OF. CALVS. — Haller 2. p. 396.

443. In lampade aenea: *ΑΡΤΕΜΙΣ ΕΦΕΣΙΩΝ ΕΥΤΥΧΟΥΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΜΕΙΛΗΤΟΠΟΛΙΤΩΝ.* — Haller 2. p. 398.

444. CLAVDI . . .

. . . .

Plantin. p. 277. Hagenb. *Mss.* 4. p. 263.

ATIMETI.

In lampade fictili. Hagenb. *Mss.* 4. p. 265.

CAL . . ‖ . VII ‖ I. O.

Hagenb. *Mss.* 4. p. 267.

ALTENBURG postea *Koenigsfeldae.*

445. C. VALERI ‖ VS C. F. VOL[1] ‖ CAMPANVS ‖ VIENNA. MIL ‖ L. XI. C. P. F. ‖ . . OLNI[2] ANNO. XL ‖ STIP. XI. T. FE[3] ‖ C. COMINIVS ‖ NEMAVSVS. F[4] ‖ F. C. — Grut. 564, 4. Hagenb. *Mss.* 3. p. 71. Haller 2. p. 382.

1) *Voltinia* tribu. 2) latet hic Centurionis nomen. 3) Fortasse T. F. I. *Testamento fieri iussit* HAGENB. 4) Fortasse leg. H. *Heres faciund. curavit.*

KOENIGSFELDAE.

446. L. TITENNIVS. L. F ‖ LEMONIA VIC ‖ TORINVS BONo[1] ‖ MIL. LEG. XI. CPF ‖ 7[2] VALERIANA[3] ‖ ANNOR. XXV ‖ STI-

PENDIOR. V. II H. T. F. C[4]) — Hagenb. *Mss.* 3. p. 85. Haller 2. p. 381.

1) *Bononia.* 2) *Centuria.* 3) Raro sic designantur Centuriae, saepius ita: *Centuria Valerii* cet. Ap. Mur. 797, 5. et 2028, 8. memoratur *Turma Pervinciana.* — *Duplaris Alae Subinianae* est in fragm. ap. Camden-Gibson T. 2. p. 209. 4) *Heres* (*ex*) *testamento*, Titennii scil. *faciund. curavit.*

GEBISTORF prope *Vindonissam.*

447. M. MAGIVS. MI. OB.[1]) MAG II C. AVS.[2]) VERONA MIL. LEG. XI CPF.[3]) II 7[4]) MARCI MODESTI. ANN. XXXIII II EX TESTAMENTO H. F. C.[5]) II LENNIVS[6]) SECVNDVS II Q. ROMANIVS. VERECVNDVS II H. S. E.[7]) — Dedi typum Hagenbuchii ab ipso iterum exscriptum *Mss.* 2. p. 75. Cfr. Grut. 551, 10. Haller 2. p. 381.

1) probabiliter Grut. aliique: M. F. POB*licia tribu.* 2) al. MACRIVS. Haller MA . . . VS. Incerta omnino est lectio. 3) *Claudiae Piae Fidelis.* 4) *Centuria.* 5) *Heredes faciund. curaverunt.* 6) *Lucius Ennius.* 7) *Hic situs est*, sensu post versum tertium locandum.

448. TI. CLAVDIO HYMNO II MEDICO. LEG. XXI. II CLAVDIAE QVIETAE. EIVS[1]) II ATTICVS. PATRONVS. — Hagenbuchii αὐτόπτου typus *Mss.* 2. p. 76.

1) Scil. *uxoris*, solita in lapp. ellipsi.

K. AD AQVAS HELVETICAS (*Baden im Aargau;* proprie in pago Weilen inter Aquas Helveticas et Vindonissam antiquam.)

449. IMP. CAESARI II DIVI NERVAE. F II NERVAE TRAIA II NO. AVG. GERM II PONT. MAX. TRIB. POT. COS. II. P. P. DES II III. M. P.[1]) LXXXV. — Asservatur nunc Turici in Bibliotheca civica. Habet iam Grut. 155, 5.; ut ineditum dat Murat. praef. ad Tom. IV. n. 6. Hagenb. *Mss.* 1. p. 311. Pertinet ad a. u. c. 852. p. Chr. 99.

1) millia passuum.

450. DEO. INVICTO[1]) II TIB. CASSIVS II SANCTVS II ET TIB. SANCTE II IVS. VALENS II IEVI.[2]) L. — Est typus Simleri *Antiqq. Mss.* T. 1. fol. 52. et Tschudii p. 83. Grut. 21, 10. Hagenb. *Mss.* 1. p. 325. Murat. Praef. ad Tom. IV. p. 10. dat ut ineditum.

1) Scil. Mithrae. 2) corruptum hoc IEVI abest a Gruteriano typo. Fortasse nihil aliud erat nisi, V. S. vel EX VISV, EX IVSSV.

451. P . . . . . . II MERCVRIO . . . II MARVNO . . . . II . . . . NS II P. M . . . . R. P. II . . . . II . . . . II . . . . NR. — Nunc Turici in Bibliotheca civica. De lapide misere evanido mira vixque credibilia commenti sunt Zurlauben et Hallerus. Monet Hagenb. *Mss.* 1. p. 239. ex Reinesio p. 119., Mercurium nomen esse interdum proprium hominis Romani, non tantum Dei.

452. M. AVRELIO ANTONINO CAES II IMP. DESTINATO[1]) IMP. L. SEPTIMI II SEVERI PERTINACIS. AVG. FILIO. RESP II AQV. — Male iam Simlerus *Antiqq. Mss.* T. 1. fol. 51. b. et ex eo Plantinus p. 383. Wagner *Merc. Helv.* p. 54., alii (cfr. Haller T. 1. p. 204.)

hanc inscriptionem a. p. Chr. 199. referunt ad nostras Aquas Helveticas, quum reperta sit ad Aquas Marchionatus Badensis, teste Apiano fol. 455. Grut. 267, 8. et 9. collatis corrigendis, Beyellio apud Barth. *Adversar.* p. 2428.

1) Male nostrates, etiam Hallerus: DESIGNATO.

L. ZVRZACH.

453. M. IVNIO M. F. VOLT[1]) CERTO ‖ DOMO. VIEN.[2]) VETERAN ‖ MIL. LEG. XIII. GEMINAE ‖ CERTVS ET AMIANTHVS (*sic*) ‖ PII HEREDES FECER. — Grut. 548, 7. et 570, 10. Hagenb. *Mss.* 4. p. 325.

1) Voltinia tribu. 2) Vienna.

454. Q. VALERIVS ‖ Q. F. FAB.[1]) LIB ‖ ENS. BRIXA[2]) ‖ MIL. LEG. XI. C. ‖ P. F.[3]) 7[4]) ATTIENI ‖ MAXIMI. — Hagenb. *Mss.* 4. p. 337.

1) Fabia tribu. 2) Brixia. 3) Claudiae Piae Fidelis. 4) Centuria.

455. .... GIACVS ‖ ... OLIA[1]) SVPER[2]) ‖ PO-ENTIA[3]) MILES ‖ LEG. XI. C. P. F 7 SALNI[4]) ‖ MAXIMI ANNORV ‖ XXXV. STIP ... — Hagenb. *Mss.* 4. p. 341.

1) POLLA. Mss. Ottianum. 2) cognomen hoc alias quoque in lapp. invenitur. 3) Pollentia. 4) SAENI Mss. Ottianum.

456. ... OR .. ‖ .. PROC ... — Hagenb. *Mss.* 4. p. 343.

M. WETTINGEN s. Monasterium Maris Stellae prope AQVAS HELVETICAS.

457. DEAE ISIDI TEMPLVM A SOLO ‖ L. ANNVSIVS MAGIANVS ‖ DE SVO POSVIT VIR AQVENS B[1]) ‖ AD CVIVS TEMPLI ORNAMENTA ‖ ALPINIA ALPINVLA[2]) .CONIVNX ‖ ET PEREGRINA FIL. -X C[3]) DEDE ‖ RVNT. L. D. D. VICANORVM.[4]) — Grut. 82, 9. Haller 1. p. 15. accuratius ap. Hagenb. αὐτόπτην *Mss.* 4. p. 295.

1) *Sexvir Aquensis bis* Hagenb. cum Scaligero in *Ind. Grut.* voce *VIvir.* Inauditum enim est, *virum* poni simpliciter pro *cive*, *municipe*, *incola*, *pagano*, *vicano*. 2) Hinc conficta est a Paulo Gulielmo celebratissima illa *Iulia Alpinula*, quae etiamnunc eruditis et sculptoribus quoque in deliciis est. 3) denarios centum. 4) de Vico Aquensi v. Tacit. *Hist.* 1, 67.

458. In pateris antiquis Wettingae 1633. erutis repertae sunt hae inscriptiones: (Hagenb. *Mss.* 4. p. 321.)

a) DEo. MARTI MIL[1])

1) Militari, ut Grut. 58, 4.

b) MIIRCVRI[1])
[MANI]
C. HIILVI[2])
P. RIVATI.

1) Mercurii. Videsis quae de Mercurio isto Mano somniavit Reinesius *Inscriptt.* p. 120. 2) C. Helvii Privati.

c) RINIONI BOITT⟍RI[1])

1) al. BOLTYRI v. Bochat 2. p. 407.

d) BENIGNES. LEGENTI. REGLII. — Tria sunt nomina *Benignes* pro *Benignae*, ut saepe in lapp., v. Scalig. Ind. Grut. XIX. ES pro AE. *Legentii*, *Reglii*, s. *Regilii*. HAGENB.

N. TVRICI.

459. D. M ‖ HIC SITVS EST ‖ L. AEL VRBICVs ‖ QVI VIXIT AN ‖ VNo M. V. D V ‖ VNIO AVG LIB ‖ P. P. STATVRICƎN ‖ XL G. ET AE SECVNDIN ‖ P. DVLCISSIM F. — Turici in bibliotheca civica, literis ligatis, quae exprimi h. l. non potuerunt. Certissima est nota illa Hagenb. interpretatio magno cum doctrinae apparatu in *Τεσσαρ.* *Turic.* 1747. exposita: *D. M. Hic situs est L. Aelius Vrbicus: qui vixit anno uno, mensibus V. diebus V. Vnio Aug. libertus, Praepositus Stationis Turicensis* XL. (quadragesimae) *Galliarum: et Aelia Secundina puero dulcissimo fecerunt.*

LVNNEREN in pago *Turicensi.*

460. In fragmentis figlinis, a. 1741. effossis: a) . . EPONA. (Deae Eponae fortasse nomen.) b) Θ PASIEN c) COSRV d) oVRVA e) AFSARR f) . . RISCINVSM

BVCHS in pago *Turicensi.*

461. OFMODES[1]) — In latere coctili 1759. reperto.

1) id est: *officina*, vel *opus figulinum Modesti.*

KLOTEN in pago *Turicensi.*

462. LEG XI C. P. F.[1]) — In lateribus coctis compluribus. Hagenb. *Mss.* 3. p. 11.

1) *Claudia Pia Fidelis.* In aliis: L. XXI C. (*Claudia.*) In aliis:

463. L. XXI S.[1]) — Hagenb. *Mss.* 3. p. 19.

1) *Severiana.* In aliis:

464. L. XXI. S. C. VI. — Id est: *Leg.* XXI. *Severiana Claudia* (a Claudio Gothico sic rursus dicta) *sextum.* Si diffidis, consule Eckhel *D. N.* 7. p. 405. Sic in lap. Pannonico ap. Schoenwisner *Iter per Pann.* 2. p. 287. reperitur: *Miles Leg. I. Adiut.* BIS *Piae Fidelis.* Alii explicant: *Severiana*, *Constans*, *VIctrix.*

O. VITODVRI (*Ober-Winterthur.*)

465. I O M ‖ DIIS MANIBV.[1]) ‖ CORLV[2]) SAC IOV ‖ IVL F P VALE V.[3]) — In latere cocto. Hagenb. *Mss.* 4. p. 283.

1) *Iovi Opt. Max. Diis Manibus* est etiam Grut. 10, 5. Cfr. ib. 410, 5. 372, 9. Gor. *Etr.* 1. p. 345, 24. 2) Incertae interpretationis notae, in quibus latere videtur praenomen, nomen, cognomenque *Sacerdotis* huius *Iovis.* 3) *Iulius Filius Posuit. Vale Vale.* In aliis haud paucis legitur: VALE. ET. TV.

466. D. M ‖ C. LVCI P R ‖ M F PPO ‖ V M S. — In latere cocto. Hagenb. *Mss.* 4. p. 289. Vtrumque laterem vidit Novo-Vitoduri in bibliotheca civica Hagenbuchius ipse, neque aliter legit. Hunc tamen,

ut prudentem virum decebat, interpretari aggressus non est: nimis enim uterque, etsi indubitatae fidei, recedit a formulis solitis.

Ad Vitodurum pertinet haec inscriptio CONSTANTIAE reperta:

467. IMP. CAES. G. AVRE. VAL. DIOCLETIANVS AVG. PONT. MAX ‖ SAR. MAX. PERS. MAX. TRIB. POT. XI. IMP. X. COS. V. [1]) PP. ET ‖ IMP. CAES. M. AVR. VAL. MAXSIMIANVS. AVG. PONT. MAX. SAR ‖ MAX. PERS. MAX. TRIB. POT. X. IMP. VIII. COS. IIII. PP. ET IMPP ‖ FL. VAL. CONSTANTIVS. ET GAL. VAL. MAXIMIANVS FILII ‖ CAESS. MVRVM. VITVDVRENSEM. A. SOLO. INSTAVRARVNT ‖ CVRANTE. AVRELIO. PROCVLO. V. C. PR. PROV. MAX. SEQ. [2]) — Dedi typum Tschudianum *Mss.* p. 67. meliorem, quam Grut. 166, 7. cfr. Schoepflin *Alsat.* 1. p. 131. Hagenb. *Mss.* 2. p. 9. Schoepflin l. l. contendit, ultima vocabula PROVinciae MAXimae SEQuanorum a falsario esse adiecta: sed habet ea αὐτόπτης Tschudius, cui nemo unquam malam fidem exprobravit.

1) p. Chr. 294. 2) „Vt ex hoc saxo patet, Vitodurum pertinuisse ad Sequanorum provinciam maximam, ita ex Notitia Imp. Occid. p. 133. a. *Tribunus Cohortis Herculeae Pannoniorum Arbore* colligitur *Arborem Felicem* pertinuisse ad Raetiam provinciam. Ergo *Finis* (*Pfyn*) inter oppida Winterthur et Arbon fuit limes inter Sequanos et Raetos." HAGENB. Vide tamen Mannert T. 3. p. 603., qui *Ad Fines* prope Constantiam ponit.

P. Burg bei Stein am Rhein. GANODVRVM appellat HAG.

468. IMP. CAES. CAIVS . . . . ‖ . . RIB. P. P. . . . . ASA ‖ . . . . . A . . . SS ‖ Iɔɾɔ . . OC . . . . D I ‖ . . . M . . . . ‖ SC . . . . ‖ DE. — Sic datur in duobus typis diversis ap. Hagenb. *Mss.* 1. p. 345. Apud Tschudium p. 68. Grut. 188, 7. et 1021, 5. aliquanto auctius: IMP. CAES. CAIVS PONT ‖ MAX. TRIB P. P . . ‖ . . . P. P. PROC . . . ‖ . . . ND . . . S ‖ . . . . SC ‖ . . . DE . . . In alio rursus typo Mss. a Io. Casp. de Schennis et Isaaco Vettero 1731. exscripto item clare legitur P. P. PROC., id quod Hagenbuchius ipse a. 1727 tantummodo legerat: P. P. . . OC . . ita, ut quaestio adhuc sub iudice pendeat, utrum proconsularis dignitas revera hîc tribuatur Caligulae, necne. Qua de re videsis Mazzolenum *ad numismata Pisana* T. 3. p. 162. Marini *Atti de' Fratelli Arvali* p. 720. Eckhel *D. N.* 8. p. 342.

469. FLVM. RHENo ‖ PRO SALVTE ‖ Q. SPICI CRN. [1]) — Hagenb. *Mss.* 1. p. 349. (cfr. Murat. 343, 4. *I. O. M. et Genio Loci et Rheno. CL. Marcellinus BF. COS.* (beneficiarius Consulis) *V. S. L. M. Imp. Commodo VI. Cos.* — Coloniae Agripp.)

1) Literae ligatae Hagenbuchio videbantur significare: *Q. Sulpicii Carini.*

Q. IONEN prope *Rapperschweil.*

470. C. OC. PROVIN ‖ CIALIS . . . . ‖ . . . . ‖ S. L. D. D. D. [1]) — Hagenb. *Mss.* 3. p. 3. αὐτόπτης. (Haller 1. p. 9.)

1) *Locus datus Decurionum decreto.*

YBERG prope *Wattwyl.*

471. MINERVAE AVG ‖ L. CALLIDIVS PF TR[1]) ‖ PALMARo[2]) C. V. IV. ‖ QVADRAT. AMIC . . . ‖ ET C. SECVND . . . . ‖ PRO INCOLVM . . .[3]) ‖ INo SODALI[4]) . . . ‖ . . . ‖ . . . — *Nouvelle Bibliothèque ou hist. littér. des principaux écrits qui se publient.* à la Haye. *Juillet.* 1740. T. 6. p. 429. Bochat 2. p. 424. Hagenb. *Mss.* 4. p. 179.

1) F. *Publii Filius* TR*omentina Tribu* HAG. 2) *Palmarum centum* cet. „V. VI corruptum videtur. In gladiatorum, aurigarum cet. saxis solet enumerari, quot vicerint palmas, pugnas cet." HAG. 2) *incolumitate.* 4) de sodalicio aliquo gladiatorio videtur esse sermo. Ceterum hi duo lapides ad Raetiam antiquam potius pertinent, quam ad Helvetiam, sed praesentem rerum statum secutus sum.

R. LOCARNO in pago *Ticinensi.*

In urna aenea 1566. reperta:

472. LENTVLVS

In urnae vitreae fundo:

473. L. AEMILI ‖ BLASTI — Wagner. *Mercur. Helv.* p. 133. Alteram *L. Aemilii Blasti* Romae postea vidit Langermannus. v. Reines. Cl. XVII. 177. p. 864.

S. ALPES IVLIAE RAETICAE.

474. *HVC VSQVE NON VLTRA ‖ OMITTO RHAETOS INDOMITOS. — Scheuchzer p. 115. „In summo Iulii Raetici iugo columnas fuisse erectas ex fragmentis adhuc conspicuis colligere licet. — Sunt qui ab uno columnae huius latere scriptum fuisse volunt (iussu C. Iulii Caesaris) *Huc* cet. ab altero *Omitto* cet." — Est inscriptio manifesto spuria, sed a quo primum ficta fuerit fabula, equidem ignoro. Vide *N. Bündner. Sammler* VII. p. 315.

475. *P CORNELIO ‖ DEO CARO ‖ D . . . BAL ‖ CONSTANT. IMP ‖ FID. SAT.[1]) ‖ C. CORNELIVS ‖ PHILOTH. ‖ PRAEF SAT. ‖ EX MANDATV. IMP. ‖ FIL. CLARISS. ‖ PATER MER ‖ P. — Grut. 600, 14. (Saliburgi in Helvetia, qui locus nusquam reperitur.) Ad Salodurum refert Haller 2. p. 366. miraque de hac inscriptione manifesto spuria (id quod agnovit etiam Hagenb. *Mss.* 4. p. 101.) et a Paulo Gulielmo, noto falsario, Lipsio donata comminiscitur.

1) fidissimo satelliti!

T. EXTRA HELVETIAM.

476. DIS MANIBVS ‖ M. VALERIVS M. ‖ FIL. LATINVS CEQ[1]) ‖ MILES. LEG. XX. V. A ‖ XXX. STIPEN. X ‖ H. S. E. — Aquis Solis s. *Bath* in Britannia. Grut. 565, 3. Murat. 864, 5. sed hic correctius ex Antonini *Itinerar. Britann. ed. Gale.* p. 153. Hagenb. *Post-Helv.* p. 5.

1) Reines. p. 16. CEQ explicat *Centurio Equitum:* sed longe melius Hagenb.: *Civis Equester*, vel potius *Colonia Equestri* in Helvetia.

477. FORTVNAE ‖ RESPICIENTI SACR ‖ NASELLIVS PRO ‖ CLIANVS[1]) LEG[2]) ‖ VIII AVG. PRAE ‖ POSITVS CHOR[3]) ‖ I HEL-

VETIORVM ‖ TORQVATO ET ‖ IVLIANO COS[4]) ‖ V. S. L. L. M.[5]) — In Heilbronnensium agro. Murat. 330, 1. Schoepflin *Alsat.* T. 1. p. 246. Hagenb. *Post-Helv.* p. 19.

1) Idem ap. Reines. p. 91. et Spon *Misc.* p. 4. SOLI INVICTO ‖ MITHRAE SACR ‖ P. NACELLI ‖ VS (*sic*) PROCLI ‖ ANVS 7 LEG ‖ VIII. AVGVST. L. L. M. ut correctius exhibet Hagenb. l. l. 2) ante LEG. inserendum centurionatus signum 7, symbolum s. nota vitis, quam gestabant centuriones. 3) cohortis. 4) p. Chr. 148. 5) Votum solvit laetus lubens (vel: lubens lubens) merito.

478. SENO MATRO ‖ CO—I I ‖ HELVET ‖ QVIRA ‖ IS IVL CIVS ‖ LEG X/III ‖ I E VS II. — In Heilbronnensium agro. Schelhorn. *Amoenitatt. Litt.* T. 10. p. 1206. (Murat 93, 5.) Haud infeliciter corruptissimum hunc titulum ita restituit Schelhornius: SENOnibus MATROnis COH. I HELVET. CVI PRAEEST IVL. CIVILIS 7. LEG. XVIII. Piae Felicis V. S. L. M.

479. LICINVS[1]) CLOSSI ‖ F. HELVETIVS ANN ‖ XLVII. EQVES ALA[2]) ‖ HISP. STIP. XXVI HS[3]) ‖ TIB. IVL. CAPITO. H.[4]) — Wormatiae ponit Tollius ad *Ausonium* p. 791. Nunc est Mannhemii. v. *Acta Acad. Theod. Pal.* 1, 21. quorum typum dedi, Gercken *Reisen.* 3. p. 144. Hagenb. *Post-Helv.* p. 27.

1) LICINIVS Hagenb. 2) ALAE id. Non opus. v. mox. 3) Hic Situs Est. 4) Heres.

480. RVFVS COV ‖ TVS VATI F ‖ NATIO ELVE ‖ TIVS EQVES ‖ ALA ‖ ISPANAE[1]) STI. XIIX. ANN ‖ XXXVI HER ‖ P. H. S. E.[2]) — Moguntiaci. Fuchs *Geschichte von Mainz.* T. 1. p. 107. Nota nomina Helvetica *Coutus* et *Vatus* potius quam *Vatius.*

1) Alae Hispanae aggregari igitur poterant Helvetii, cet. 2) *Heres posuit. Hic situs est.*

§. 6. RAETIA. VINDELICIA.

481. D. SATVRNO. AVG. LVMENNONES ‖ AERVETIVS. MAXIMVS. RVFVS ‖ QVADRATINVS. FIRMIANVS ‖ CLEMES. (*sic*) IVSTVS. IVSTINVS. ASPIRO. GLABISTVS. QVINTVS ‖ RIS. RVFINVS. LAD. OPTATVS. ‖ QVARTVS. LVCIVS. SEVERVS. ‖ MAXIMINVS. AVP. FIRMINVS ‖ PATERNVS IVSTINIANVS. S. P. L. ‖ M. — Romeno in valle Anaunia, hodie Valle di Non. (1782.) Maffei *Periodi* p. 7. In vico eiusd. vallis *Cles* 1804. hic lapis est repertus:

482. M. PROPE ‖ RTIVS TERTI ‖ ET. M. P. Q. F. SAT. ‖ DON. P. V. S. — Ibid. p. 140. De cultu Saturni in valle Anaunia v. Epistolam S. Vigilii in *Actis Sanctorum Bolland.* T. VII. ad D. XXIX. Maii.

483. VEIAGENVS ‖ SISGI F. MIL ‖ ES EX COH ‖ ORTE RAETO. ‖ AN. XLVI. STIP. ‖ . . VM . . . — Wormatiae. Gercken *Reisen.* 3. p. 145.

484. CVSES SVG ‖ ENT. FREGVS. EX ‖ CHO. RAET. ET VIN. ‖ ANNOR XL. STIP. XX. H. S. E. — Moguntiaci. Fuchs 1. p. 183. Selegi propter nomina Raetica.

485. T. VARIO CLEMENTI ‖ PROC. PROVINCIARVM ‖ BELGICAE GERMANIAE SVPERIORIS ‖ GERMANIAE INFERIORIS. RAETIAE ‖ MAVRETANIAE CAESARIENS. LVSITANIAE ‖ CILI-

CIAE. PRAEF. EQ. AL. BRITAN || NIC MILIAR. PRAEF. AVXILIORVM || IN MAVRETANIAM TINGITANAM || EX HISPANIA MISSORVM. PRAEF. EQ || AL. II. PANNONIOR. TRIB. MIL. LEG. XXX. V. || PRAEF. COH. II. GALLORVM. MACEDONICAE. || CIVES ROMANI || EX ITALIA ET ALIIS PROVINCIIS || IN RAETIA. CONSISTENTES. 1) — Poëtovione. Grut. 482, 8.

1) Cfr. ib. N. 4. et 474, 8. v. Maffei *Osserv. lett.* T. 1. p. 190. *Mus. Ver.* 241, 5.

486. IMP. DIVI NER. F || NERVAE TRAIAN || CAESARI AVG || GER. DACIC PONT || MAX. TRIB. POT. PP || COS V || C. RVFIVS MODERATVS || IVNIANVS IVNCINVS || PRAEF. COH. VI RAET TRIB || MIL. LEG. VII. G. F. EX || CODICIL. F. I. 1) — Celeiae, nunc Vindobonae. Mur. 230, 8. 1038, 2. Maffei *Mus. Ver.* 240, 2. Nota Cohortem sextam Raetorum, quae latet fortasse etiam in lap. Vesontino ap. Mur. 819, 7. PRAEF. COH. VI. RALLORVM. ubi RAETORVM potius emendandum, quam GALLORVM. HAGENB. *Mss.* Cohors VII. Raet. Equitata est ap. Mur. 686, 6., quod infra dabimus.

1) *ex codicillis fieri iussit.* rara admodum formula. *Legavit Codicillis Testamenti* est ap. Donium. VIII. 17.

487. DIIS MANIBVS. || T. FLAVIVS QVIRINVS || EQ. SING. AVG. LECTVS || EX EXERCITV RAETICO 1) || EX ALA FLAVIA PINIDE . . 2) || MILIARIA, STIPENDIO || RVM SEXS. VIXET (*sic*) ANNIS || XXV. PVBLIVS CRESCENS ET CLAVDIVS P . . . IRNVS || HEREDES BENEMERENTI || POSVERVNT. — In Castello Gandulfo. Mur. 816, 1.

1) exercitus Raeticus est etiam in Ligoriana ap. Gud. 177, 5. 2) emend. PIAE FIDELIS. Mur. HAGENB.

488. Q. CAICILIO || CISIACO. SEPTICIO || PICAI CAICILIANO || PROCVR AVGVSTOR ET || PROLEG. PROVINCIAI || RAITIAI ET VINDELIC || ET VALLIS POENIN. 1) AVGVRI || FLAMINI DIVI AVG. ET ROMAI || C. LIGVRIVS L. F. VOL. ASPER || Ɔ. COH. I. C R 2) INGENVORVM. — Floriani in agro Veronensi. Grut. 376, 6. Maffei *Mus. Ver.* 113, 2. — *Ver. ill.* T. 1. p. 334.

1) Tabulas votivas I. O. M. POENINO positas, atque in monte S. Bernhardi repertas collegit Haller *Helvetien.* 2. p. 514. 2) Civium Romanorum. v. Marini *Atti.* 2. p. 476. Sincera omnino videtur egregia haec inscriptio, qua una Vallis Poeninae nomen stabilitur; neque de ea dubitavit ipse Maffeius: etsi schedis tantummodo Torelli, Saraynae et Panvinii nititur. Prisca quidem scribendi ratio dubium movere potest; verba ipsa, omni fuco carentia, certe non.

489. D. M. Q. POMPONIO VERO || AEQ. IIIPL. AVREL. A. 1) || F. 2) ABVCIVS PIVS NAT || VIND. CŌM. S. B. MER. 3) — Pisauri. Mur. 844, 6.

1) Equiti triplario Aureliani Augusti. Oliver. Recte. 2) fecit. 3) natione Vindelicus commilitoni vel commanipulari suo bene merenti. Idem. cfr. Mur. 798, 5.

490. HIC. IACET. HERACLIVS. CIVIS SECVNDVS. RETVS 1) FILIVS LVPICINI EX PRESIDIBVS. QVI FVIT.	PRAEPOSITVS MILITVM FOTENSIVM 2) (*sic*) ET. VIXIT ANNIS XXXV. DEP. XII. KAL AVGVSTVS (*sic*)

— Romae. Marini *Atti.* 1. p. 296.

1) Ex Raetia secunda. v. Marini in Ind. p. LXVII. 2) i. e. *Fortensium* v. Vales. ad *Ammian.* 18. 9. Maffei *Hist. dipl.* p. 170. Marm. Taur. 2. p. 56.

491. M. IVLIO PVDENTI ‖ FLAMINI DIALI ‖ AVG. RHAET. MVN. PAT 1) ‖ ET L. CINCIO M. F. SOSIBIO ‖ QVAEST. AVXIL. 2) ‖ FLAVIA L. PAVLA MODESTINA 3) ‖ CONIVX CONIVGI ‖ B. M. P. ‖ ET IVLIO MODESTINO M. F ‖ ET LIVILLAE BALBAE VERNAE F. — Sine loco certo. Montfaucon *Antiq. expl. suppl.* p. 67. Murat. 1103, 1.

1) Inverso ordine, alias solito pro *Patrono Municipii Augustae Rhaetorum.* Sed et alibi eiusmodi transpositiones interdum reperiuntur. *Aug. Rhaet.* an accipiendum de Augusta Vindelicorum? (ut Tac. *Germ.* 41.) Roschm. *Veldid.* p. 130. hoc saxum Veldidenae suae, ceu coloniae Augustae Raetorum vindicat; id quod examinari debet ante, quam temere credi. In saxis RAETI sine H fere scribuntur. An emendandum AVG. PRAET. ut Salassorum urbs, nunc *Aosta*, intelligatur? Sic Golzius C. 18. ex Tiberii nummo teste Velsero *Opp.* p. 434., ubi acute Velserus in nummo fuisse COL. AVGVSTA PRAETOR. coniicit. HAGENB. Mss. 2) *Quaestori Auxiliariorum* Mur. explicat: sed nusquam hoc officium memorari novi: hinc suspicor, mendose Boissardum, ut solet, exscripsisse pro QVAEST. AVXIM. aut, si Auximum Piceni cum Augusta sive Raetorum, sive Praetoria Salassorum minus bene in eodem saxo legi putes, legam QVAESTori AEDILi. HAGENB. 3) aut FLAVIA L. Filia PAVLA MODESTINA, aut FLAVIA L. FILIA MODESTINA emendandum puto; post L. enim mendum irrepsit. HAGENB.

492. NATIONE RAETI complures inveniuntur in lapp. extra Raetiam positis. v. c. Reinés. Cl. VIII. 13. p. 515. (Fabrett. p. 357, 70.) Grut. 528, 5. (Mur. 835, 1.) Grut. 530, 6. Mur. 797, 8. Fabrett. p. 359, 92. et 93. 394, 270. Grut. 886, 2. (Maffei *Mus. Ver.* 454, 5.) Mur. 797, 5. (iterum 2028, 8.) Maffei 251, 2. Grut. 489, 5. *Cohortes Raetorum VII.* e lapp. collegit Hagenb. in *Post-Helvet.* V. infra N. 516. In his omnibus eruditi, barbararum linguarum studiosi, ad nomina quam maxime ut attendant, optandum est. Neque tandem silentio transeundum est nobis Tropaeum Alpinum a Plinio *Hist. Nat.* 3, 20. (24.) servatum.

493. MVNICIPI. ‖ AEL. AVG. NEGOTIATOR ‖ VISTIANIA ‖ NVS . . . 1) ET MAR. AEDEM ‖ CVM SVIS ORNAMENTIS MRI. ET. P. PAT ‖ C. ANTONIO AELIANO EQVITI ROMANO ‖ DECVRIONI MVNIC. AEL. AVG. PO. — Augustae Vindel. v. Raiser *Cuntia* Tab. A.

1) Raiser supplet VENeri et Marti. cfr. eundem: *Augsburg.* p. 32. *Splendidissima* igitur *Raetiae provinciae Colonia* (Tac. *Germ.* 41.) Augusta Vindelicorum Hadriani tempore Aelia Augusta dicebatur, ut Hierosolyma, Aelia Capitolina; cuius rei sane memorabilis nullam mentionem fecit Mannert *Germania* p. 607. Aelia Augusta habebat Quattuorviros Iuri dicundo:

494. PERPETVAE SECVRITATI 1) ‖ C. IVLIANVS IVLIVS. DEC. MVN ‖ IIII. VIRALIS SIBI ET ‖ SECVNDINAE PERVINCAE ‖ CONIVGI CARISSIMAE ‖ ERGA SE DILIGENTISSIMAE ‖ FEMINAE RARISSIMAE ‖ SINGVLARIS EXEMPLI ‖ PVDICITIAE ‖ QVAE VIXIT ANNOS XXXXV ‖ MENSES VII. DIES XXI. ET ‖ IVLIANIIS IVLIO IVNIORI ‖ ET IVCVNDO ET IVSTO FILIIS ‖ VIVIS VIVOS FECIT. — Augustae Vind. Grut. 426, 3. Raiser *Augsburg.* p. 71.

1) formula inprimis frequens in lapp. Augustanis. [Errore quodam meo hoc idem saxum infra iterum datur.]

§. 7. NORICVM. PANNONIA. DALMATIA. DACIA. GRAECIA CET.

495. D. I. M. ‖ DIADVMENVS NICOLAI AVG ‖ DISP. ARCAR. ‖ REGN. NORIC. ‖ D. D. — In Carinthia. Mur. 2051, 2. i. e. Deo Invicto Mithrae D. Nicolai Augusti (servi) Dispensatoris (servus) Arcarius Regni Norici. Ab Reinesio p. 32. Proc(urator) Reg(ionis) Noric(ae) ex Grut. 375, 1. est productus, quemadmodum a Scaligero Ind. X. erat scripta Regio Norici 375, 1., at quia Vell. Pat. 2, 109. et Suet. *Tib.* C. 16. regnum Noricum dicere perrexerunt, num dubitabimus verba saxi Gruteriani potius interpretari Proc*uratori* Reg*ni* Nori*ci*? Haesitationem vero omnem tollit hic Muratorii lapis. Sic *Cottii regnum* ex Suet. *Tib.* 37. cognoscitur, licet regis nomen ab Augusto nequaquam Cottio permissum fuisse ex arcu Segusino discamus, monente Maffeio *A. Gall.* p. 17. HAGENB. Mss. cfr. Mur. 360, 4. — TAB. P. R. N. (non PR. N.) Tabularius publicus Regni Norici. v. Köppen. *Wiener Jahrbüch.* T. 24. Append. p. 8.

496. IMP. CAES ‖ L. SEPTIMI SEVERI ‖ PII PERTINACIS AVG ‖ ARAB. ADIAB. PARTHICI MAX. ET IMP. CAES. M. AVREL ‖ ANTONINI AVG. PARTHICI MAXIMI COL. HADR ‖ IVVAV. D. D. — Salzburgi. Grut. 265, 4. Iuvavia; *Salzburg.* 1784. fol. p. 53. Conf. Reines. p. 310, 29. [Imp. Caes. (*reliqua* ut supra usque ad:) Maximi IVVAVIA. D. D., vel secundum Hausiz. in libro de Iuvavia supra laudato p. 29. IVVAV . . DD.] Puto idem esse saxum. Habet et Apianus p. 408. init. Gruterus autem dedit ex Pighii *Hercule* p. 219. Modo ut in saxo fuerit COL. HADR., quod Apianus et ap. Reines. Aventinus ignorant. Sed COL. HADR. ita placet Roschmanno *Disq. Ep. Tartarott.* Part. 1. p. 18. ut Iuvaviam, seu Salzburgum, velit medio aevo *Aelim* nomen habuisse (i. q. *Aeliam*) ab Imp. Aelio Hadriano derivandum. HAGENB. De isto COL. HADR. iure subdubitat etiam Mannert *Germania* p. 634. IVVAVVM autem, non IVVAVIAM verum esse et antiquum huius oppidi nomen contendit V. D. in *Kunstblatt des Morgenblatts* 1824. p. 344. ex lap. mutilo ibidem reperto, ubi legitur . . . . . VAVO.

497. L. BELLICIO L. F. ‖ QVARTIONI ‖ DECVRION. IVVAVENISIVM ‖ II VIR. IVRIS DICVNDI ‖ VIX. ANN. LVII ‖ SAPLIAE BELLATVMARAE CONIVGI AN. LXII. ‖ BELLICIVS SECCIO ET ‖ BELLICIVS ACHILLES ‖ CVM CONIVGIBVS ‖ EX TESTAMENTO ‖ FACIVNDVM CVRAVERVNT. — Burghausen prope Salzburgum. Grut. 375, 2., corrupte in Iuvavia p. 43., nisi quod ibi recte cum Smetio datur IVVAVENSIVM.

498. L. TERENTIO VERO ‖ II VIRO TEVRN ‖ PR. IVR. DIC ‖ OBIT AN. LX. ET ‖ SEPPIAE C. F. PRAESENTIAE ‖ L. TEREN. VERINVS ET ‖ C. TERENTIVS PRAESENTINVS. ‖ PARENTIBVS OPTVMIS ‖ FECERVNT. — Apud Chimum lacum in Bavaria. Grut. 473, 6. De Teurnia vide Iuvavia. p. 51. et Mannert *Germania.* p. 652.

499. IMP. CAESAR ‖ L. SEPTIMIO ‖ SEVERO PIO ‖ PERTINACI ‖ AVG. ARABIC ‖ PARTHICO ‖ MAXIMO ‖ BREG[1]) PVBLIC ‖ D. D. — Szoeny prope Comaromium. Sestini p. 249.

1) Bregetio. v. Reichard. fol. 39. 1. b.

500. C. VALERIVS ‖ CL. CLAVDESSA ‖ VA. MIL. LEGI. III. ‖ ADIV. AN. XXV. ‖ STIP. VIII. ‖ H. S. E. ‖ D. M. V. — Moguntiaci. Grut. 564, 6. Habet etiam Fuchs *alte Geschichte v. Mainz.* T. 1. p. 114. ex Huttichio, sed mox p. 115. alium lap. se edere credens, eundem ex *αὐτοψίᾳ* ita exhibet: C. GALERI ‖ VS C. F. CLA.[1]) ‖ IVDESSAVA[2]) MIL. LEG. I. ‖ ADI. ANN. XXV. ‖ STIP. VII. H. S. E. ‖ H. P.,[3]) unde quomodo ille emendandus sit, in proclivi est videre.

1) Claudia tribu. 2) Optima est Hag. coni. PVDES pro *Pudens*, SAVA*ria*, Pannoniae opp. 3) notae hae optime substituuntur falsis illis nusquam sic in fine reperiendis D. M. V. (i. e. divinante HAGENB. DIS. Man. Vale.) H. P. i. e. Heres posuit.

501. M. PETRONIVS C. F. ‖ CLA. CELE[1]) ‖ MIL. LEG. XIIII. GE. ‖ AN. XX. STIP. V. ‖ H. S. EST. ‖ C. PETRONIVS FRATER ‖ PIE F. — Fritzheim pag. agri Moguntini. Grut. 556, 7.

1) Colonia Claudia Celeia (Cilley.) in Norico.

502. T'. FLAVIO ‖ T' FIL' TRO' ‖ AGRICOLAE ‖ DECVR'. COL' SAL' ‖ AEDILI II VIR' IVRE ‖ DIC' DEC' COL' AEQVI ‖ TATIS[1]) II VIR' Q̄Q̄. DISP' ‖ MVNICIPI' RIDITAR'[2]) ‖ PRAEF' ET PATRON' COLL' ‖ FABR' OB MERITA EIVS COLL' ‖ FABR' EX AERE CONLATO ‖ CVRATORI REIPVB. SPLONIS ‖ STARVM'. TRIB'. LEG' X̄' G' P' F' — Salonae. Morelli *Operette.* Venezia. 1820. 2. p. 162., qui hanc inscript. correctius, quam alii, edidit.

1) *Aequum*, colonia in Dalmatia sita. Ἄικουον Ptolemaei. *Ed. Amst.* 1618. p. 66. hodie Han. 2) Morellius suspicatur municipium istum Riditarum idem esse cum *Rider* Geographo Ravennati 5, 14. memorato. Resp. Splonistarum ignota est.

503. NONIVS ARVSIVS N. F. ‖ PVPIL.[1]) PAVCAESTA NATI ‖ CORCYRA NIGRA[2]) ‖ MIL. LEG. II. AVG. MILIT. ‖ ARM. SIMPLAR.[3]) ANN. XVI. VIX. ANN. XXXIII. ‖ H. S. E. — Romae. Spon *Misc.* 262, 3.

1) f. Pupin(ia) tribu. 2) *Κέρκυρα ἡ μέλαινα* hodie *Corzola*, insula maris Adriatici. 3) armaturae duplares, quae binas consequuntur annonas, simplares, quae singulas. Veget. 2, 7. Ceterum vide de hac inscr. Ferri in Calogerà *Raccolta.* T. 49. p. 441.

504. M. AVR. DASIVS ‖ MIL. COH. V. PR ‖ 7. CATVLLINI NAT ‖ PANN COLON SISCIA[1]) ‖ VIX. ANN. XXXII. MIL ‖ ANN XIII. M. AVR. ‖ CANDIDVS FOSINO ‖ D N[2]) FRATRI B. M. F — Salerni. Mur. 2028, 9.

1) de colonia Siscia (*Siszeck*) v. Mannert *Pannon.* p. 701. Hultmann *Misc. epigr.* p. 68. 2) lego EQu*es* SINGu*laris* Domi*ni* Nostri. HAGENB. Mss.

505. VICTORIAE AVG. ‖ C PVBLICIVS C. FILIVS SEPTIMIA ‖ SISCIA PRISCILLIANVS PP. ‖ LEG. I. M . . .[1]) P. F. ‖ D. D. DEDICANTE FL. APRO ‖ COMMODIANO LEG. AVG. PR. PR. ET

AVFIDIO CORESINO MARCEL. LEG. LEG. EIVSDEM. XVI. KAL. MAIAS || D. N . . . . . . AVG || COS. — Dedekirchen prope Bonnam. Grut. 103, 11. *Septimia* de tribu explicat Gorius *not. ad. Don.* VI. 139. p. 263., quae tamen alias nusquam reperitur. Melius sane Scalig. in *Ind. geogr.* iunctim Septimiam Sisciam de patria accepit. Doleo Coss. nomina in saxo corrupta, ex quibus de tempore constaret, an forte Siscia fuerit ab Imp. Septimio Severo *Septimia* dicta. Ita quod apud Grut. 545, 9. est:

506. D. M || IVLIO IVLIANO || EVOK. AVG. DOMO || SEPTAQVINCI EX PANNONIA. INFERIORE || IVLII SERENVS ET IVLIA|| NVS FILII ET HEREDES || PATRI KARISSIM. B. M. F. C. — Romae. Scaliger Ind. X. accipit SEPTA QVINCI. Cellarius *N. O. A.* p. 568. iunctim legit *Septaquinci:* nonne vero praestat dividere ita: SEPT*imii* AQVINCI? nam qui *Septaquinci* meminerit, nemo est; nemo qui *Septae Quinci.* HAGENB. Mss. Similia prorsus ad haec saxa adnotavit Hultmann *Misc. Epigr.* p. 67. seqq.

1) Minerviae.

507. IMP. CAESARI. C. MESSIO QVINTO TRAIANO DECIO P. F. AVG. P. M. TR. POT. COS. IMP. P. P. RESP. ANDAVT. 1) D. D. — Stenevecz prope Agram. v. Andreae Blaskovich de Blaskovcz *historia universalis Illyrici.* Zagrab. 1794. fol.

1) Blaskovich interpretatur *Andautonium:* nescio quam vere. Videndum ne sit *Andaetium* Ptolemaei.

508. IMP. CAES. FL. VAL. CONSTANTINVS || FELIX. MAXIMVS || AQVAS. IASAS. 1) OLIM. VI. IGNIS. CONSVMTAS || CVM PORTICIBVS ET OMNIBVS ORNAMENTIS || AD PRISTINAM FACIEM RESTITVIT || PROVISIONE. ETIAM. PIETATIS SVAE || NVNDINAS. DIE SOLIS. || PERPETI. ANNO 2) CONSTITVIT || CVRANTE VAL. CATVLLINO. V. P. P.P. PP. SVPER. 3) — Warasdin in Croatia. Schoenwisner *Antiq. Sabar.* p. 397. Muchar 1. p. 397.

1) Iasos ad Dravum fl. habitantes memorat Plin. 3, 28. 2) id est: per totum annum. 3) Vir perfectissimus, Praepositus Pannoniae superioris.

509.** I. O. M || ROMVLO PARENTI || MARTI AVXILIATORI || FELICIBVS AVSPICIIS || CAESARIS DIVI NERVAE || TRAIANI AVGVSTI || CONDITA COLONIA || DACICA || SARMIZ. 1) || PER || M. SCAVRIANVM || EIVS PROPR. — Varhel in Transilv. Grut. 6, 3. Inscriptio admodum suspecta, immo manifesto spuria.

1) Sarmizegetusa.

510. D. M. ZIAI || TIATI FIL. DACAE. VXORI || PIEPORI REGIS || COISSTOBOCENSIS 1) || NATOPORVS ET DRIGISA AVIAE || CARISS. B. M. FECERVNT. — Romae. Mur. 1039, 3.

1) Capitol. in *Anton. Philos.* C. 22. iungit Alanos, Peucinos, *Costobocos.* Ammian. Marc. 22, 8, 42. *Costobocae.* fortasse iidem qui *Cistobocae* in Moldavia. Mannert. p. 269.

511. IMP. CAESAR || T. AELIVS HADRI || ANVS ANTONINVS AVG. PIVS. COS. III. TRIB. POT. II. P. P. AQVAEDVC || TVM IN

NOVIS ATHENIS COEPTVM || A DIVO HADRIANO PATRE SVO || CONSVMMAVIT DEDICAVITQVE. — Grut. 177. 4. ex Apiano p. 29. ad Mediolanum hunc lapidem referente, unde Salmas. ad Spart. C. 20. p. 185. H. Cluverius in *Ital. Antiq.* f. 242. mire argutati sunt de Mediolano ob literarum studia ibi florentia ab Hadriano Novarum Athenarum nomine insignito. Verius ea de re Scaliger ad *Euseb.* p. 215. *Ed.* 1658. At nemo animadvertit Apianum ipsum errorem suum correxisse, p. 499. eâdem inscript. repetitâ cum epigraphe: „Athenis ad fauces aquaeductus extra civitatem ad mille passus." Confirmavit postea Spon *Voyage* T. 2. p. 171. *Misc.* p. 345. Pocock. p. 55, 56. Itaque egregie isthoc titulo illustratur Spartiani locus l.: *multas civitates Adrianopolis appellavit, ut ipsam Carthaginem et Athenarum partem. Aquarum etiam ductus infinitos hoc nomine nuncupavit.* Athenarum tamen partem illam non tam Adrianopolin quam Νέας Ἀθήνας Ἀδριανὰς appellasse videtur, ut, teste Stephano Byz., Olympium in insula Delo. Quanti referat vera marmorum loca sciri, vel hoc exemplo illustri docemur. HAGENB.

§. 8. ASIA MINOR. AEGYPTVS. AFRICA.

512. DIVI IVLI FLAMINI || C. ANTONIO M. F. || VOLT. RVFO. FLAMIN || DIVI AVG. COL. CL. APRENS. || ET COL. IVL. PHILIPPENSIS || EORVNDEM ET PRINCIPI.[1]) ITEM || COL. IVL. PARIANAE.[2]) TRIB || MILIT. COH XXXII VOLVN||TARIOR. TRIB. MIL. LEG. XIII || GEM. PRAEF. EQVIT. ALAE. I || SCVBVLORVM. || VIC. VII. — Inter rudera Troiae. Spon *Misc.* p. 173, 2. Mur. 1101, 1. Pocock. p. 41, 1.

1) Principali ac Primario eiusdem urbis. Mur. 466, 4. Sic: *Princeps Nicopolitanorum.* Grut. 472, 4. *Habitunci primus.* Camden *Britt.* p. 662. 2) Parium, hodie Kemares s. Kimere. Reichard.

513. . . . . . ES[1]) ORBIS ET PROPAGATORES GENERIS HVMANI D. D. N. N || DIOCLETIANVS . . . . . SSIMI IMPP. ET CONSTANTIVS ET MAXIMIANVS || NOBB. CAES. CASTRA FELICITER CONDIDERVNT || . . . . . NTES OSSIANO HIEROCLETE V. P.[2]) || PRAEF. PROVINCIAE D. N. M. Q.[3]) EORVM. — Palmyrae. *Philos. Transactions* 1695. p. 101. Mur. 257, 4.

1) Exstat titulus in zophoro aedificii, cuius imaginem descripserunt Editores *Ruinarum Palmyrae* in *Marmor. Palmyr.* p. 27., ad quod fragmentum simul adnotarunt, voc. *Castrorum* non respicere ad munimenta Cercusii, ut existimarunt nonnulli, sed ad ipsam Palmyram, quam Stephanus φρουριον appellaverit. Evanida sic restituenda: *Rector*ES. — *Diocletianus et Maximianus sancti*SSIMI. — *cura*NTE SOSSIANO. v. Saxii *Miss.* 4. p. 31. 2) Viro perfectissimo. 3) devoto numini maiestatique.

514. IMP. CAESARI DIVI T . . . || PAR . . CI F. DIVI NER . . . || A. N. HADRIANO AV . . . || PONTI. MAX. TRIB. PO . . || COS. III. P. P || COL. IVL. AVG. FEL. BE . . . .[1]) — Prope Berytum. Donati 2. p. 464, 9.

1) *Berytus.*

515. D. M || TI. CLAVDI. APOLLINA||RIS V. VICT[1]) || NAT. ARADEVS[2]) || VIX. AN. XXXXIII || MIL. AN. XXVI || SACCIDIA

ANTIO‖CHIS CONI. B. M. P. C. — Ad Classem. Donati 2. p. 288, 5.

1) Quinqueremi Victoria. 2) pro *Aradius*, ex Insula Arado.

516. C. CAMVRIO C. F. ‖ LEM. CLEMENTI PRAEF. FABR. IIII. 1) PRAEF I. D. IMPER ‖ CAES. TRAIANI AVG. PRAEF. COH ‖ VII RAET. EQVIT. 2) TRIB. MIL. COH ‖ VLPIAE PETREOR. MILLIAR ‖ EQVITI. 3) PRAEF. ALAE PETRIANAE 4) ‖ MILLIAR C. R. BIS TORQVATAE 5) ‖ PROC. AVG. AD MINICIAM ‖ PROC. AVG. EPISTRATEGIAE ‖ SEPTEM. NOMOR: ET ARSI‖NOITAE 6) TREIENSES 7) PATRON ‖ OB MERITA EIVS DECR. DEC ‖ PVBLICE ‖ L. D. D. D. — In agro Attidii. Mur. 686, 6. et iterum 1096, 3.

1) nota Praef. Fabrum quartum. nam ita potius iungendum erit, quam: Quartum Praef. Iuri Dicundo. 2) De cohortibus quoque, non alis tantum, equitatis egit post Schelium, Fabr. *Col. Trai.* p. 207. cfr. Grut. 547, 3. H. 3) l. EQVITatae. Ceterum Petrei, qui fuerint, incertum, nisi intelligendi Πετραῖοι Arabes. in Chron. Alex. apud Scal. in *Euseb.* p. 268. HAGENB. 4) Non ausim PRAETOR. et PRAETORIANAE cum Murat. admittere. In Grut. 572, 3. est EMeritus ALae PETR. HAGENB. 5) In Fabrett. p. 140, 149. *Praef. Alae Moesicae Felicis Torquatae.* quae epitheta notat ibi Fabr. esse rarissima. Nostra Ala etiam *bis torquata*, unde colligo *Alas torquatas* videri dictas, quae ob eximiam virtutem integrae *torque* fuerint donatae, quod nostrae bis contigerit. HAGENB. 6) Inferior superioris Aegypti pars fuit septem Nomorum, inde Heptanomis dicta, quorum septem nomorum unus a metropoli sua Arsinoe dictus est Arsinoites. Sed nomos ille sub septem iam est comprehensus. Fuerunt et aliae *Arsinoe* dictae urbes; placet de Arsinoe ad Arabicum sinum. Iuvat egregie Plinius H. N. L. 5, 9. *Arsinoitae duo sunt* (nomi) cet. Ab Aegypti Babylone ad Heroopolin vel Arsinoen ad sinum Arabicum ducta erat fossa Traiani, sub quo Imp. noster facile praefuerit septem nomis et Arsinoitico nomo praeterea ad Arabicum sinum. HAGENB. 7) *Treienses* Piceni populus. Mur. 1096, 3. Contra 686, 6. TREDENSES, unde parum probabbiliter coniecit Mur. ATTIDIENSES.

Inscriptiones statuae Memnonis praecipuae:

517. A. INSTVLEIVS TENAX PRIMIPILARIS LEG. XII ‖ FVLMINAT. ET VALERIVS PRISCVS A 1) LEG. XXII ‖ ET L. QVINTIVS 2) VIATOR. DECVRIO. AVDIMVS MEMNONEM. ANNO XI NERONIS IMP. 3) XVIII. KAL. APRIL. — *Description de l'Égypte.* *Paris* 1821. T. 2. p. 220. correctius in Letronne *Recherches pour servir à l'histoire de l'Égypte* p. 355. et 472.

1) centurio. 2) f. QVINTIVS Letronne. 3) nota vulgarem Aegyptiorum per annos Imp. numerandi usum, in Inscriptt. Latinis alias non inveniendum. v. Eckhel *D. N.* 5, p. 456. Raoul-Rochette in *Journal des savans Avril* 1824.

518. M. VLPIVS PRIMIANVS. PRAEF. AEG. ‖ VI. KAL. MARTIAS. D. N. IMP. SEV‖ERO AVG. COS. ITERVM. 1) HORA ‖ DIEI SECVNDA AVDI‖VI MEMNONEM. EGI GRATIAS. — ibid. v. *Description de Thébes* p. 115. (227.) Letronne. l. l. p. 264.

1) p. Chr. 194.

519. S. MITHRIDATICVS TRIBVNVS ‖ LEG. XXII. DEIOT. XIII. K. IVL. ‖ MEMNONEM AVDIVI H. I. — *Description de l'Égypte* *Paris* 1821. 8. T. 2. p. 223.

520. FVNIS VENNA VERTVLLA ‖ C. CETTI AFRICANI PRAE. AEG. ‖ VXOR AVDIVI MEMNONEM ‖ PRIDIE FEBR. 1) HORA

I S ‖ ANNO I. IMP. DOMITIANI AVG. ‖ CVM IAM TERTIO VENISSEM. — Ib. p. 215.

1) nota omiss. *Kal.* Eadem ex alia lectione: IVNIA SILVANA VE . . . ‖ CLELIA AFRICANI ‖ VXOR AVDI. MEMNONEM PRID. FEBR. HORA II. ‖ ANNO I. IMP. DOMITIANI AVG. ‖ CVM IAM TERTIO VENISSEM. — Pococke. p. 81. 3. (Hora I S. i. e. prima semis.)

521. SEX. LICINIVS PVDENS LEGIONIS XXII. ‖ XI. K. IANVARIAS. ANNO IIII D. N.[1] ‖ ‖ DOMITIANI CAESARIS AVGVSTI ‖ GERMANICI AVDI MEMNONEM. — *Description* p. 220.

1) Domini nostri titulo primus usus est Domitianus.

522. ANNO V. HADRIANI ‖ IMP. T. HATER . . ‖ NEPOS PRAEF. AEG AVDIT MEMNONEM ‖ XII. K. MART. HORA I-S. — Ibid. p. 215.

523. PETRONIVS PRAEF. AEG.[1] ‖ HORAM CVM PRIMAM CVMQVE ‖ HORAM SOLE SECVNDAM . . . E ‖ PROLATO OCEANO LVMINAT ‖ ALMA DIES ‖ VOX AVDITA MIHI EST TER ‖ BENE MEMNONIA. — Ib. p. 221.

1) De Praefectis Aegypti ordinandis praeclare meritus est Labus *di un' epigrafe Latina* p. 49. seqq.

524. CLAVDIVS MAXIMVS ‖ LEG. XXII. AVDIVI MEMNONEM ‖ HORA I SEMIS. C. AEMILIVS ‖ HORA PRIMA SEMIS AVDI‖VI VOCEM MEMNONIS. — Ex Nordenio Langlès in Millin *Mag. Encycl.* 1796. 3. p. 334.

525. D. M. ‖ MEMORIS ‖ FILI ‖ AVRELI ‖ CANARTHAE ‖ PRINCIPIS GENTIVM ‖ BAQVATIVM[1] ‖ QVI VIXIT ‖ ANN. XVI. — Romae. Marini *Iscriz. Alb.* p. 101. v. Fabrett. C. V. N. XXXII.

1) Populus Mauritaniae Tingitanae.

526. C. IVLIO REGINO. DECVRION ‖ KARTHAG. AED. II VIR QVIN‖QVENNALICIO. GENTIS SEVERI ‖ . . . . . . ‖ . . . . CVRATOR ‖ SPLENDIDISSIMAE REIPVBLICAE ‖ THIMIDENSIVM REGIORVM.[1] ORD ‖ DECVRIONVM EX SPORTVLIS SVIS ‖ OB MERITA D. D. — Nunc Florentiae. Marini *Atti.* 2. p. 400. correctius, quam ap. Murat. 1059, 1.

1) v. Marini *Atti* p. 424. Ceterum de Africae veteris situ et oppidis in primis consulendus est Morcellius in *Africa christiana.* Vol. I.

527. D. M. S. ‖ SILICIANA ‖ MGIDDE - DO‖MOAFFRIKA.[1] EXIMIA PIETATE ‖ FILIVM SECVTA ‖ HIC SITA EST ‖ VIXIT AN. LXV. CR. IANVARI‖VS FIL. POSVIT. — Courscult. Mur. 1278, 9.

1) Ingeniose haec ita dilucidat Hultmann *Misc. Epigr.* p. 88. Silicia NAta Municipio GIDDE (alias *Gitti:* Itin. Ant. ed. *Wessel.* p. 60.) domo Africa, ut alibi, notante HAGENB., *Domo Cilix*, *Domo Siculus.* Nec minus probabiliter in alius feminae Afrae titulo sepulcrali versatus est idem Hultmannus p. 97.:

528. VICTORIA DE REGIONE MADMEDERE‖NSIVM[1] QVAE BIXIT ANN. XXXVI. QVE FECIT CVM MARITVM ANN. XIIII. ET ‖ MESES V ET DIES X. REMISIT FILIOS V. TE IN PACE. — Romae. Mur. 1056, 2.

1) legens *de regionem* (ead. constr., qua mox *cum maritum*) *Admederensium* in

Africa. cfr. Marini *Atti* 2. p. 405. Ita *Procurator regionis Thevestinae*. Maffei *Mus. Ver.* 272, 10. Omnino magnum libri Hultmanniani meritum in eo spectatur, quod erudite geographicas inscriptionum difficultates permultas solvit.

Complura saxa Africana, eius regionis geographiae illustrandae perquam utilia reperies in Maffeii *Mus. Ver.* p. 455. seqq. v. c. 463, 1. v. c. de Colonia Auziensi, Taciti *Auzea:*

529. Q. GARGILIO Q. F . . . ‖ PRAEF. COH . . . BRITAN ‖ TRIB. COH. MAVR. CAE . . . ‖ PRAEF. COH. SING. ET VEX 1) ‖ EQQ. MAVROR. IN TERRITORIO ‖ AVZIENSI PRETENDENTIVM 2) ‖ DEC. DVARVM COLL. 3) AVZIEN‖SIS ET RVSCVNIENSIS ET PAT. ‖ PROV 4) OB INSIGNEM IN CI‖VES AMOREM ET SINGV‖LAREM ERGA PATRIAM ADFEC‖TIONEM. ET QVOD EIVS VIR‖TVTE AC VIGILANTIA FA‖RAXEN 5) REBELLIS CVM SA‖TELLITIBVS SVIS FVERIT ‖ CAPTVS ET INTERFECTVS ‖ ORDO COL. AVZIENSIS ‖ INSIDIIS BAVARVM 6) DE‖CEPTO . . . . — in urbe Sour.

1) *Singularium et Vexillationum*. 2) cfr. Grut. 1096, 6. *Praeposito numerorum tendentium in Ponto*. It. 457, 6. 407, 1. Maff. 3) *Coloniarum*. cfr. Morcellii *Afric. Christ.* T. 1. p. 89. et 264. (*Auzuagenses* et *Rusconienses* is vocat.) 4) Patroni Provinciarum vix alias reperiuntur. 5) Eiusmodi plane nomina permulta leguntur in Corippi Iohanneide. v. c. *Antufiden*, *Bitipten* cet. 6) Docte Ptolemaei *Vabar* adductum a Maffeio. v. Cellar. *O. A.* T. 2. P. 2. p. 192. HAGENB. Ceterum ex Shawio *Voyage* 1. p. 104. dat etiam Donatus. T. 2. p. 287. initio habet *Praef. Coh . . . . Britaniae. Trib. Co . . .* MAVRCAE. in fine post *decepto* addit: P. P. F. D. D. VIII. KAL. FEBR. PR. CCXXI. — Quae ultima, nisi immanis subest corruptela, animadversione sunt dignissima, si quidem modum annos enumerandi continent alias vix occurrentem. PRovinciae, i. e. ex quo Numidia in provinciam redacta est, *anni* CCXXI. Id autem evenerat temporibus C. Iulii Caesaris. a. 46. ante Christum. v. Hirtius *Bell. Afric.* in fine. Appiani *Bell. Civ.* 4, 53. Itaque, nisi erramus, inscriptio haec referenda erit ad a. p. Chr. 176.

530. PONTI ‖ C. HELVIO C. F ‖ ARN. HONORATO ‖ AEDIL. II VIR. II. VIR. QQ . . ‖ . . CVRAT. ALIMENT. DISTRIB ‖ OB INSIGNES LIBERALITA‖TES IN REMPVB. ET CIV 1) ‖ AMOREM VIRO BONO ‖ COL. FVL. 2) CVRVBIS DD. PP. 3) — Gurbae. ib. 463, 3.

1) cives. 2) „Id est, *Colonia Fulminatrix*, ut ego quidem legendum puto, cognomine a legione accepto, quam illuc M. Aurelius Aug. deducendam curaverit." Morcelli *Africae Christianae* T. 1. p. 149. 3) Decurionum Decreto Publice Posuerunt.

531. ALTISSIMO. 1) SAECVLO DDD. NNN 2) ‖ ORB . . . TORI . . . 3) INDVLTA PACE ‖ CIVI. 4) THIGNICENSIS PROC. 5) — Thignicae (nunc *Thigiba*) Donati 2. p. 344, 1. cfr. 343, 7.

1) fuitne: BEATISSIMO? 2) trium dominorum nostrorum. 3) Orbi terrarum? 4) civitas. 5) Procuravit.

532. . . . . REIPVBLICAE SPLENDI‖DISSIMAE COTVZAE SACRAE ‖ VALERIVS IANVARIVS . . . — Cotuzae, hodie *Al Aleah*. Donati 2. p. 335, 9. ex Shawio.

533. IMP. CAES. P. LICINIO. ‖ VALERIANO. PIO. FELICI ‖ INVICTO. AVG. P. MAX. TRIB. POT. V. ‖ COS. III. P. P. PROCOS. ‖ ORDO DECVRIONVM TAB . . ‖ DENSIVM. 1) FECERVNT. — Goletta, in ipsis Carthaginis ruderibus. Muenteri *symbolae ad interpr. Ev. Ioannis*. Havniae 1826. p. 14.

1) Tabuda, quae et Thapsus Byzacensis.

CAPVT II.

MONVMENTA HISTORICA.

§. 1. ELOGIA.

Elogia historica, quae sequuntur, omnia fere Maffeio A. C. L. p. 126. novitatis nomine suspecta erant, quum iam ante Muratorius de plerisque dubitasset. Sed sincera esse antiquitatis monumenta ea saltem, quae hic exhibebuntur, demonstravit Morcellius *St.* T. 1. p. 256. egregie simul de eorundem usu atque origine disputans. Accedit nunc ad Florentina et Arretina eius generis saxa insigne Pompeianum, Romuli res gestas referens, quod novo documento nobis erit, antiquos tales titulos virorum clarorum statuis vel clypeis subscribere consuesse. Quaecunque eius generis mihi innotuerunt, ea hic exhibeo*).

534. ROMVLVS MART*is* ‖ *f*ILIVS VRBEM ROM*am* ‖ *condid*IT ET REG*n*AVIT ANNOS ‖ *qu*ADRAGINTA ISQVE A*crone* DVCE HOSTIVM *reg*E CAENINENSIVM ‖ *interf*ECTO SPOLIA OP*ima* ‖ *Iovi* FERETRIO CONSECRA*vit* ‖ RECEP*t*VSQVE IN DEORV*m* ‖ NVMERVM QVIR*ini nomine* ‖ APPELLAT*us est.* — Pompeiis in basi statuae. (Romuli?) Millin *Annal. encycl.* 1818. 1. p. 324. von Goro p. 131. Quae inclinatis literis excudi fecimus, supplementa sunt partim Romanellii, partim Feae. Reliqui auctores quum Romuli regno tribuant vel 35. vel 37. (Cic. *de Rep.* 2, 10.) vel denique 39. annos, Romanellius suppleverat P. M., *plus minus quadraginta;* sed, notante Fea, haec for-

*) Il Morcelli sospettò, che questi elogj fossero copia dei titoli sottoposti alle statue fatte innalzare da Augusto nel foro Romano, in onore de' più insigni repubblicani; e parve inchinato a credere che venissero dettati da Augusto stesso. Queste opinioni furono a lungo esposte non ha guari dal ch. Bartolommeo Borghesi, (*Giornale Arcadico* 1819. Vol. 1. p. 60.) il quale aggiunse essere da sospettare che le *vite degli uomini illustri*, che vanno sotto nome di Aurelio Vittore (se ne ignora però il vero autore) siano una antica *collettanea* dei titoli, che ornavano la basilica, o il foro di una qualche città. — Questa opinione del ch. Borghesi merita più ragionate ricerche prima di essere abbracciata; non essendo questo il luogo opportuno, ne tacerò per ora: aggiugnendo solo come io sia di parere che questi *elogj* fossero dettati da *Capitone;* il quale a dire di Plinio (*Lib.* 1. *Ep.* 17.) onorando religiosamente i grandi uomini soleva scrivere sotto le immagini di essi la memoria delle gesta, e delle virtù onde ebbero fama. — Cardinali *Iscriz. Velit.* p. 78.

mula serioris aevi est, neque exstat in lapidibus ante titulum *Rhodontr*, Domitiae Augustae servi, ap. Grut. 590, 2.

535. M. VALERIVS ‖ VOLVSI F. ‖ MAXIMVS. ‖ DICTATOR. AVGVR. PRIMVS [1]) QVAM VLLVM MAGISTRATVM GERERET ‖ DICTATOR DICTVS EST. TRIVMPHAVIT ‖ DE SABINIS ET MEDVLLINIS. PLEBEM ‖ DE SACRO MONTE DEDVXIT. GRATIAM ‖ CVM PATRIBVS RECONCILIAVIT. FOE‖NORE [2]) GRAVI POPVLVM SENATVS HOC ‖ EIVS REI AVCTORE LIBERAVIT. SELLAE ‖ CVRVLIS LOCVS IPSI POSTERISQVE ‖ AD MVRCIAE SPECTANDI CAVSSA DATVS ‖ EST. PRINCEPS IN SENATVM SEMEL ‖ LECTVS EST. — Arretii. Gori *Etr.* 2. p. 235. Morcelli 1. p. 261., qui in his omnibus semper conferendi sunt.

1) Fuitne PRIVS? 2) pro *fenore*, suspicionem movet.

536. . . . VEIOS POST VRBEM ‖ CAPTAM COMMIGRA ‖ RI PASSVS NON EST ‖ ETRVSCIS AD SVTRIVM DEVICTIS. AEQVIS ET ‖ VOLSCIS SVBACTIS ‖ TERTIVM TRIVMPHA‖VIT. QVART . . . . SE ‖ VELITERN . . . . — Florentiae. Gori *Etr.* 1. p. 96. Hoc elogii fragmentum ad Camillum pertinet.

537. . . . ADERENT. [1]) CAPITOLIV . . . . ‖ . . STALES. CAERE. DEDVXIT . . ‖ . . QVE. RITVS. SOLLEMNES. NE ‖ . . . RENTVR. [2]) CVRAI. SIBI. HABVIT ‖ . . ERATA. [3]) SACRA. ET. VIRGINES ‖ . . . XIT. — Romae in Pantheo fuisse dicitur. Aldi *Orthogr.* in v. *sollemne.* Fabrett. p. 751, 584. cuius typum do. Mur. 172, 4; et 491, 1 cum *διττογραφίαις*.

1) VIDERENT Mur. 1. . . RNI CAPITOLINI. Mur. 2. 2) An *violarentur?* 3) VENERATA. Mur. 1. . . . DERATA. Mur. 2. Sermo est de Flamine Quirinali, qui, antequam Galli Vrbem occupassent, Vestales in oppidum Caere deduxit. Liv. 5, 40.

Incertius est sequens:

538. . . . CONSILIIS PVBLICIS COS. AN‖NVM EXPLETVRVS APPII CLAV‖DII. MORTEM EIVS IVSTITIO PER CONSILIVM OMNES LVXERVNT ‖ CENSVRAM INSIGNIBVS DECORATAM QVAM . . . ‖ — Romae. Apianus p. 231, 1. minus integrum ap. Grut. 493, 2.

539. APPIVS CLAVDIVS ‖ C. F. CAECVS ‖ CENSOR COS. BIS. DICT. INTERREX III. PR. II. AED. CVR. II. Q. TR. MIL. III. COM‖PLVRA OPPIDA DE SAMNITIBVS CEPIT. ‖ SABINORVM ET TVSCORVM. EXERCI‖TVM FVDIT. PACEM FIERI CVM PYRRHO ‖ REGE PROHIBVIT. IN CENSVRA VIAM ‖ APPIAM STRAVIT. ET AQVAM IN ‖ VRBEM ADDVXIT. AEDEM BELLONAE ‖ FECIT. — Arretii. Gori *Etr.* 2. p. 237. Morcelli *St.* 1. p. 263.

540. . . . . BELLO SAMNITIVM ‖ CVM AVSPICII REPE‖TENDI CAVSSA ROMAM ‖ REDISSET. ATQVE INTE‖RIM. Q. FABIVS AMBVSTVS ‖ MAXIMVS. MAGISTER ‖ EQVITVM. INIVSSV ‖ EIVS PROELIO CON‖FLIXISSET . . . . ‖ — Romae.

Grut. 298. 4. v. Borghesi *Nuovi Fasti Cap.* 2. p. 42. Pertinet ad L. Papirium Cursorem dictatorem a. u. c. 429.

541. (*Q. Fabius*) Q. F. MAXIMVS. ‖ DICTATOR BIS. COS. V. CEN‖SOR. INTERREX. II. AED. CVR ‖ Q. II. TR. MIL. II. PONTIFEX. AVGVR ‖ PRIMO CONSVLATV LIGVRES SVBE‖GIT. EX IIS TRIVMPHAVIT. TERTIO ET ‖ QVARTO HANNIBALEM COMPLVRI‖BVS VICTORIS FEROCEM SVBSEQVEN‖DO COERCVIT. DICTATOR MAGISTRO ‖ EQVITVM MINVCIO. QVOIVS POPV‖LVS IMPERIVM CVM DICTATORIS ‖ IMPERIO AEQVAVERAT. ET EXERCITVI ‖ PROFLIGATO SVBVENIT. ET EO NOMI‖NE AB EXERCITV MINVCIANO. PA‖TER APPELLATVS EST. CONSVL QVIN‖TVM TARENTVM CEPIT. TRIVMPHA‖VIT. DVX AETATIS SVAE CAVTISSI‖MVS ET REI MILITARIS PERITISSIMVS ‖ HABITVS EST. PRINCEPS IN SENATVM ‖ DVOBVS LVSTRIS LECTVS EST. — Arretii. Gori *Etr.* 2. p. 241. Morcelli *St.* 1. p. 265.

542. L. AEMILIVS L. F. PAVLLVS ‖ COS. II. CENS. INTERREX. PR. AED ‖ CVR. Q. TR. MIL. TERTIO. AVG. ‖ LIGVRIBVS DOMITIS PRIORE ‖ CONSVLATV TRIVMPHAVIT ‖ ITERVM COS. VT CVM REGE ‖ . . . SE BELLVM GERERET AP ‖ . . . CTVS EST. COPIAS REG ‖ . . . . . VS. QVIBVS . . . AC ‖ . . . . DE I . . . . ‖ . . . . . . S. CEI . . . . ‖ — Arretii. Gori *Etr.* 2. p. 244.

543. C. MARIVS C. F. COS. VII. PR ‖ TR. PL. Q. AVG. TR. MILITVM. EX‖TRA SORTEM BELLVM CVM IVGVR‖THA REGE NVMIDIAE. COS. GESSIT ‖ EVM CEPIT. ET TRIVMPHANS IN ‖ SECVNDO CONSVLATV ANTE CVR‖RVM SVVM DVCI IVSSIT. TERTIVM ‖ COS. APSENS CREATVS. ET IIII COS. ‖ TEVTONORVM EXERCITVM DELEVIT ‖ V COS. CIMBROS FVDIT. EX IIS ET ‖ TEVTONIS ITERVM TRIVMPHAVIT ‖ REMPVBLIC. TVRBATAM SEDITI‖ONIBVS. TR. TR. PL. ET PRAETOR. QVI ‖ ARMATI CAPITOLIVM OCCVPAVERANT ‖ VI COS. VINDICAVIT. POST LXX ANNVM ‖ PATRIA PER ARMA CIVILIA EXPVLSVS ‖ ARMIS RESTITVTVS VII COS. FACTVS ‖ EST. DE MANVBIIS CIMBRICIS ET TEVTONICIS ‖ AEDEM HONORI ET VIRTVTI VICTOR FECIT. VESTE TRIVMPHALI CALCEIS ‖ PATRICIIS [1]) . . . . — Arretii. Gori *Etr.* 2. p. 248. Morcelli l. l. p. 266.

1) Hic ex alio saxo apud Gor. adhaesit MVLTATIVS M. F. vel potius M. VLATIVS M. F. v. Gori l. l. p. 264. Aliam in Marii honorem inscriptionem, quae si sincera est, olim probabiliter in eiusdem Tropaeis in Via Flaminia Reg. IX. legebatur, videsis ap. Nardini 3. p. 138. Ἐπέχω.

544. M. LIVIVS M. F. C. N. DRVSVS PONTIFEX. TR. ‖ MIL. XVVIR [1]) STLIT. IVDIC. TR. PL. X. VIR. A. D. A. [2]) LEGE SVA ‖ ET EOD. ANNO XVIR. A. D. A. ‖ LEGE SAVFELIA. [3]) IN MAGISTRATV OCCISVS EST. [4]) — Romae. Reines. p. 423, 58., qui

multa incassum molitur. Cfr. Rein. *ad Rup.* p. 406. Rup. *ad Rein.* p. 326, et p. 375.

1) Lege XVir., ut et alibi erratum. HAG. 2) Agris dandis adsignandis. 3) *Servilia* volebat Rup. fortasse: *Saufeia.* 4) u. c. 662. Ceterum lapis est Piccartianus, ideoque suspectus.

545. L. LICINIVS L. F. ‖ LVCVLLVS COS. PR. AED. CVR. Q ‖ TR. MILITVM. AVG. ‖ TRIVMPHAVIT DE REGE ‖ PONTI MITRIDATE ‖ ET DE REGE ARMENIAE TI‖GRANE. MAGNIS VTRIVSQVE ‖ REGIS COPIIS ‖ COMPLVRIBVS PROELIIS. TERRA ‖ MARIQVE SVPERATIS ‖ COLLEGAM SVVM PVLSVM A ‖ REGE MITRIDATE ‖ CVM SE IS CALCHADONA CON‖TVLISSET. OBSIDIONE LI‖BERAVIT .... — Arretii. Gori *Etr.* 2. p. 255. Morcelli l. l. p. 268.

546. Inter manifesto commenticia eiusmodi elogia refero, quicquid contra dicit Morcellius, titulum L. Caecilii Metelli, Grut. 377, 4., quem longe etiam corruptiorem exhibet Mazochius: 19, 1. sibi, quod probe notandum, non visum, et a nescio quo exscriptum ex Plinii *H. N.* 7, 45. Item L. Siccii Dentati ap. Reines. p. 448. confictum ex Gellio L. 2, 11. Simili denique fraudi debemus sequentem: P. DECIVS DECI. F. ‖ PRIMVM COS. ‖ DE SAMNITIBVS ‖ TRIVMPHANS ‖ SPOLIA EX IEIS ‖ CERERI CONSECRAVIT ‖ ITERVM ET TERTIVM ‖ CONSVL .... — Romae. ex Mazochio. Grut. 26, 11. Aldi *Orthogr.* p. 757, 5. habet, ut Mazoch. *primo-tertio.* Sed lapidem esse spurium demonstravit Hagenb. *de Diptycho Br.* p. V. „quid praefert Decianus lapis? ipsum Aurelii Victoris *de viris illustr.* initium Cap. XXVII. —"

§. 2. MONVMENTA HISTORICA A P. VALERIO POPLICVLA VSQVE AD C. IVLIVM CAESAREM, HVIVSQVE AEQVALES.

547. P. VALESIVS VOLESI F. ‖ POPLICVLA ‖ IOVI. IVNONI ‖ SAC. ‖ P. PETRON. RESTITVIT. — Romae. Grut. 6, 5. Hic neutiquam suspectus esse debet, quum sit titulus, ut habemus nummos, restitutionis. Verum hunc quoque defendit Borghesius *Nuovi Fasti Cap.* 1. p. 46.:

548. * P. VALESIVS ‖ VOLVSI F. ‖ POPLICOLA ‖ IGNIFERVM CAMPVM ‖ DITI PATRI. AETER‖NAIQ. PROSERPINAI ‖ CONSECRAVEI. LVDOS ‖ Q. EISDEM DIEIS ‖ POPVLI ROMANI ‖ SALVTIS ERGO FECEI. — Romae. Grut. 97, 2. — Quid multa? infeliciter admodum est conversus ex Graecis Zosimi Lib. 2, 3. *Πόπλιος Βαλέριος Ποπλικόλας τὸ πῦρ Ἀρείου πεδίου Ἅδῃ καὶ Περσεφόνῃ καθιέρωσα, καὶ θεωρίας ἤγαγον Ἅδῃ καὶ Περσεφόνῃ ὑπὲρ τῆς Ῥωμαίων ἐλευθερίας.* Cfr. Spon *Misc.* p. 3.

549. (*C. Duilios. M. F. M. N. Consol advorsum Poenos en Siceliad Secest*) ANO(*s socios Rom. obsidioned crave*)D EXEMET LECIONES R(*efecet dumque Poenei m*)AXIMOSQVE MACISTRATOS L(*ecionumque*

*duceis ex n)*OVEM CASTREIS EXFOCIVNT MACEL(*am opidom opp)*VCNANDOD CEPET ENQVE EODEM MAC(*istratod bene r)*EM NAVEBOS MARID CONSOL PRIMOS C(*eset socios*) CLASESQVE NAVALES PRIMOS ORNAVET PA(*ravetque*) CVMQVE EIS NAVEBOS CLASEIS POENICAS OM(*neis et max*) SVMAS COPIAS CARTACINIENSIS PRAESENTE(*d sumod*) DICTATORED OL(*or*)OM IN ALTOD MARID PVCN(*ad vicet*) XXXQVE NAVI(*s cepe*)T CVM SOCIEIS SEPTEM (*milibos quinresm*)OSQVE TRIRESMOSQVE NAVEIS (*XIV. merset. tonc aur*)OM CAPTOM NVMEI φφφ DC . . . (*pondod arcen*)TOM CAPTOM PRAEDA NVMEI cccIↄↄↄ (*pondod crave*)CAPTOM AES cccIↄↄↄ cccIↄↄↄ cccIↄↄↄ cccIↄↄↄ cccIↄↄↄ cccIↄↄↄ cccIↄↄↄ cccIↄↄↄ cccIↄↄↄ cccIↄↄↄ cccIↄↄↄ cccIↄↄↄ cccIↄↄↄ cccIↄↄↄ cccIↄↄↄ cccIↄↄↄ cccIↄↄↄ cccIↄↄↄ cccIↄↄↄ . . . . . (*is qu*)OQVE NAVALED PRAEDAD POPLOM (*rom. deitavet atque*) CARTACINI(*ens*)IS (*ince*) NVOS D(*uxet triumpod cum XXX rostr*)EIS (*clasis*) CARTA(*ciniensis captai quorum erco S. P. Q. R. hanc colomnam eei P.*) — Inscriptio Columnae rostratae Duilii. v. Ciaccon. in *Col. Rostr. Inscr.* in Graev. *Ant. R.* T. IV. p. 1811. Nos Grotefendii lectionem ac supplementa exhibuimus. (*Lat. Grammatik.* 2. p. 292.) Alia habet Lanzi *Saggio.* 1. p. 148. Supplementa uncis sunt inclusa.

* * *

Inscriptiones omnes Monumenti Scipionum extra Portam Capenam detecti a. 1780. et a Viscontio illustrati:

550. CORNELIVS LVCIVS SCIPIO. BARBATVS.[1] GNAIVOD[2] PATRE ‖ PROGNATVS. FORTIS VIR SAPIENSQVE. QVOIVS FORMA VIRTVTEI[3] PARISVMA ‖ FVIT. CONSOL[4] CENSOR AIDILIS. QVEI FVIT APVD VOS. TAVRASIA. CISAVNA ‖ SAMNIO[5] CEPIT. SVBIGIT OMNE LOVCANA.[6] OPSIDESQVE ABDOVCIT. — Monum. degli Scip. *Tav.* 3. p. 8. Versus sunt Saturnii. Cfr. Niebuhr *Röm. Geschichte*, *zweite Ausg.* 1. p. 263. et 657.

1) Proavus Scip. Afric. maioris. 2) *Gnaeo* cum digamma aeol. 3) ita in Tabula aeri incisa. p. 10. *virtute.* 4) u. c. 456. 5) Taurasiam, Cisaunam in Samnio, u. c. 459., ut videtur. 6) omnem Lucaniam.

Supra legitur:

551. AVLLA CORNELIA GN. FILIA HISPALLI. — i. e. Cneii Cornelii filia, Hispali uxor.

552. HONC OINO PLOIRVME COSENTIONT R . . . ‖ DVONORO OPTVMO FVISE VIRO ‖ LVCIOM. SCIPIONE. FILIOS BARBATI ‖ CONSOL CENSOR. AIDILIS.[1] HIC FVET . A . . ‖ HEC CEPIT CORSICA. ALERIAQVE VRBE ‖ DEDET TEMPESTATIBVS AIDE MERITO — Ibid. *Tav.* V. p. 14.

1) Versus sunt Saturnii. Hunc unum plurimi consentiunt Romae (potius quam: Romani) bonorum optimum fuisse virum, Lucium Scipionem. Filius Barbati — hic fuit apud vos. Consul fuit u. c. 494. Censor 495. Aedilis 466.

Titulus rubricatus eiusdem:

553. L. CORNELIO L. F. SCIPIO ‖ AIDILES. COSOL. CESOR. — v. Ib. p. 16.

554. CN. CORNELIVS CN. F. SCIPIO HISPANVS ‖ PR. AID. CVR. Q. TR. MIL. II. XVIR SL. IVDIK ‖ X. VIR SAC. FAC.
VIRTVTES GENERIS MIEIS MORIBVS ACCVMVLAVI
PROGENIEM GENVI. FACTA PATRIS PETIEI.
MAIORVM OPTENVI LAVDEM. VT SIBEI ME ESSE CREATVM
LAETENTVR. STIRPEM NOBILITAVIT HONOR.

Ibid. p. 17. Videtur fuisse filius Cn. Scipionis Hispali, Consulis u. c. 578. Alter eiusdem, ni fallimur, filius hunc habet titulum:

555. L. CORNELIVS CN. F. CN. N. SCIPIO. MAGNA SAPIENTIA ‖ MVLTASQVE VIRTVTES AETATE QVOM PARVA ‖ POSIDET HOC SAXSVM. QVOIEI VITA DEFECIT. NON ‖ HONOS. HONORE IS HIC SITVS. QVEI NVNQVAM ‖ VICTVS EST VIRTVTEI. ANNOS GNATVS XX IS ‖ L . . . . .[1]) MANDATVS. NE QVAIRATIS HONORE ‖ QVEI MINVS SIT M . . . . — Ib. p. 18. Versus sunt Saturnii.

1) *laudi est* censeo supplendum, ut laus honori opponatur. Viscontius nimis antique supplevit *lausis*, i. e. lessui, lugubri lamentationi. v. Plaut. *Trucul.* 4, 2, 18. Varro *ap. Non.* 1, 124. Sed vox ista, modo sit Latina, quartae debet esse declinationis, unde Grotefendius (*Lat. Gramm.* 2. p. 196, quem omnino consule de his inscriptt.) praetulit *lausibus*. Sed nostrum facilius est.

556. L. CORNELI L. F. P. N. ‖ SCIPIO QVAIST.[1]) ‖ TR. MIL. ANNOS . GNATVS XXXIII ‖ MORTVOS. PATER[2]) ‖ REGEM ANTIOCO ‖ SVBEGIT. — Ib. p. 19.

1) u. c. 588. 2) Scipio Asiaticus.

557. (*Co*)RNELIVS L. F. L. N. ‖ (*Sci*)PIO ASIAGENVS ‖ COMATVS. ANNORV. ‖ GNATVS XVI. — Ib. p. 20. Filius est praecedentis.

558. QVEI APICEM INSIGNE DIALIS FLAMINIS GESSISTEI ‖ MORS PERFECIT (*t*)VA. VT ESSENT OMNIA ‖ BREVIA. HONOS FAMA VIRTVSQVE GLORIA ATQVE INGENIVM. QVIBVS SEI ‖ IN LONGA LICVISSET TIBE VTIER VITA ‖ FACILE SVPERASES GLORIAM ‖ MAIORVM. QVARE LVBENS TE IN GREMIV. SCIPIO RECIPIT TERRA. PVBLI ‖ PROGNATVM PVBLIO. CORNELI. — Ib. p. 20. Versus sunt Saturnii. Filius est Africani maioris, pater adoptivus minoris, sive Aemiliani.

[In eodem monumento reperti sunt etiam hi tituli inter XXI alios tum libertorum, maximam partem Corneliorum, tum militum, feminarumque nulla cognatione ad Scipiones pertinentium, ac fragmenta IX:

559. CORNELIA GAETVLICI F ‖ GAETVLICA. — Ibid. p. 21. Viscontio est filia Cn. Cornelii Cossi Lentuli Cos. u. c. 752., et amita sequentis adolescentuli:

560. M. IVNIVS SILANVS ‖ D. SILANI · F. GAETVLICI ‖ NEPOS. COSSI PRON. LVTATIVS CATVLVS X VIR ‖ STLITIB. IVDIC. SALIVS COLLIN. VIXIT ‖ ANNIS XX. MENSIBVS VIIII. — Ib. p. 21. et Marini *Atti.* 1. p. 86. De Cornelia Gaetulica cfr. Marini *Atti.* T. 1. p. 66.

561. (*Corne*)LIO TACITO . . . . ‖ ANNIS DVOBVS ‖ . . SIBVS X. DIEBVS ‖ II. HORIS X. FECIT LVCRETIA TACITA ‖ MATER FILIO B. M. ‖ ET SIBI ET SVIS. POSTERISQVE EORVM. — Ib. p. 22. Viscontius suspicatur, fuisse hunc Taciti historici fratrem, de quo Plin. *H. N.* 7, 16. Sed hoc prorsus incertum.]

562. M. FVLVIVS. M. F. ‖ SER N. NEPOS. ‖ AETOLIA. CEPIT. — Tusculi. Nibby *Viaggio* 2, p. 38. Est M. Fulvius Nobilior Cos. u. c. 565.

563. L. MVMMI. L. F. COS. DVCT. ‖ AVSPICIO. IMPERIOQVE ‖ EIVS. ACHAIA. CAPT. CORINTO ‖ DELETO. ROMAM. REDIEIT ‖ TRIVMPHANS. OB. HASCE ‖ RES. BENE. GESTAS. QVOD ‖ IN. BELLO. VOVERAT. ‖ HANC. AEDEM. ET. SIGNV ‖ HERCVLIS. VICTORIS ‖ IMPERATOR. DEDICAT. — Romae. Marini *Atti* 1. p. 30. Versus sunt Saturnii.

564. In basi duarum statuarum, Corintho, ut videtur asportatarum: ap. Fabr. p. 400. 293. L. MVMMIVS. COS. ‖ VICO. — (Scil. Trebulae Mutuescae. Strabo 8, 23. p. 278. Tzschuck. *σχεδὸν δέ τι τὰ τῶν ἄλλων ἀναθημάτων ἐν Ῥώμῃ τὰ πλεῖστα καὶ ἄριστα ἐντεῦθεν (ἐκ Κορίνθου) ἀφῖκται. τινὰ δὲ καὶ αἱ κύκλῳ τῆς Ῥώμης πόλεις ἔσχον.* Plutarch. *Mar.* 1. *Γαΐου Μαρίου τρίτον οὐκ ἔχομεν εἰπεῖν ὄνομα, καθάπερ οὐδὲ Κοΐντου Σερτωρίου, — οὐδὲ Λευκίου Μομμίου.*)

565. * Q. SERVIL. CN. F ‖ CAEPIONI. COS[1]) ‖ CENS. TRIVM‖PH. PATRIAE. ‖ LIB. DECVR. ‖ VERONEN ‖ OB IVDICIA RESTITVTA ‖ S. M. — Veronae. Grut. 468, 5. e Panvinio. Maffeii *Mus. Ver.* 175. v. eund. *Art. crit. lap.* p. 190. Iamdudum haec inscriptio inter spurias relata est a Viris doctis, neque ego utpote in re manifesta, ullam eius rationem habuissem, nisi magna cum admiratione eruditissimum Klenze *Fragm. Leg. Servil.* p. XV. ab ea denuo deceptum vidissem.

1) u. c. 648.

566. C. QVINCTIVS C. F. VALG. PATRON. MVNIC ‖ M. MAGI. MIN.[1]) F. SVRVS. A. PATLACIVS Q. F. ‖ IIII. VIR. D. S. S.[2]) PORTAS TVRREIS MOIROS ‖ TVRREISQVE AEQVAS QVM (*sic*) MOIRO ‖ FACIVNDVM COIRAVERVNT — Aeclani s. Aeculani. Romanelli *Viaggio a Pompei* T. 1. p. 208.

1) M. Magius Minatius Cassitto et Romanellio idem videtur cum cognomine atavo Velleii Paterculi, strenuo Italici belli duce, cuius ille honorificam mentionem fecit *Hist.* 2, 16., nec repugnat antiquior sermo. 2) *de senatus sententia.*

567. L. CORNELIO L. F. ‖ SVLLAE FELICI ‖ DICTATORI ‖ VICVS LACI FVND.[1]) — Romae. Grut. 398, 5. cfr. Murat. 694, 5. Lips. habet *αὐτόπτης Auctarii sui* p. 17. 1. Alioqui suspectam habuissem, utpote quae a Fulvio Ursino primum edita sit!

568. * IOVI ‖ QVOD. PERICVLVM ‖ FELICITER. EVASERIT ‖ L. SVLLA ‖ V. S. L. M. — Inter Atinam et Soram in rupe. Gori

Etr. 2, 406, Mur. 7, 4. Mihi, ut Muratorio, fictitia, vel admodum certe suspecta videtur, etsi defendit Saxius *Miss.* 1. p. 30.

569. . . . . ‖ Q. III. VIR. A. A. A. F. F. AED. CVR. IVDEX. VENEFICIS. PR ‖ REPETVNDIS. CVRATOR. VIS. STERNVNDIS. COS. ‖ CVM. M. PERPENA.[1] — Romae. Fabrett. C. X. n. 553, correctius apud Marini *Atti* 1. p. 186., qui defendit a dubitatione Maffeii A. C. L. p. 463. refertque ad Claudium Pulchrum, consulem anni u. c. 624. Sed longe melius Borghesius in *Giornale Arcadico*, *Nov.* 1825 p. 228. primum versum ita supplet: *C. Claudius. Ap. F. C. N. Pulcher*, atque ad consulem a. u. c. 662. spectare docet.

1) Nota hanc scripturam pro *Perperna*. V. omnino Garatonium ad *Cic. pro Roscio Com.* p. 261.

570. M. TERENTIVS M. F. ‖ VARRO LVCVL[1] ‖ PRO. PR. TERMINOS[2] RESTITVENDOS ‖ EX S. C. COERAVIT ‖ QVA P. LICINIVS[3] ‖ AP. CLAVDIVS[4] C. GRACCVS[5] III. VIR. ‖ A. D. A. ‖ [6] STATVERVNT. — Monte Giovio *prope Fanum*. Marm. Pis. p. 5. XIII. Murat. 486, 4.

1) Consul u. c. 681. 2) regionis Pisaurensis. 3) P. Licinius Crassus Mucianus Cos. 623. 4) Cos. u. c. 611. 5) tribunus pl. notissimus, 6) agris dandis adsignandis iudicandis. Circa 621. Vide de hoc lapide Giovenazzi *Aveia*. p. 90.

Ciceronum monumenta nuper inventa in *Arcano*, Ciceronis villa; (v. *ad Att* 10, 2. et *ad Q. Fr.* 3, 1. hodie *Arce*.)

571. Q. ET. M. TVLLIS Q. ET. M. FF. ‖ CICERONIBVS ‖ III VIREIS. AED. POT. MVNICIPI. ‖ ARPINATIVM D. D.

572. M. TVLLIO M. F. M. N. M. PN. COR.[1] ‖ CICERONI COS.[2] ‖ PRO. COS. PROV. ASIAE. LEG. IMP. ‖ CAES. AVG. IN SIRIA. ‖ PATRONO.

1) Marci fil. Marci nepotis, Marci pronepotis, Cornelia tribu. 2) Consul suffectus fuit M. T. Cicero Oratoris filius u. c. 724. ex Idibus Sept. v. Almelov. p. 104. et Piranesi *Fast.* p. 32. ad. u. 723. Candidi - Dionigi *Viaggi*. p. 45., penes quam sit horum lapidum fides.

573. M. T. CICERONE CONSVLE . . — Herculanei. Pococke p. 72. 5.

574. (*P*)OMPEIO G. N. ‖ MAGN. IMP. CONS. TER(*t.*) ‖ PATRONO PVBLICE. — Auximi. Zachariae *Excurs.* p. 275. cfr. A. Gell. *N. A.* 10. 1. Hic enim lapis suspectus non videtur. Ceterum vix ulla iam Pompeii exstant monumenta praeter hoc et Graecum recens in Troade repertum: *Ο ΔΗΜΟϹ ‖ ΓΝΑΙΟΝ ΠΟΜΠΗΙΟΝ ΓΝΑΙΟΥ ΥΙΟΝ ‖ ΤΟ ΤΡΙΤΟΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ.* — v. Borghesi *Giornale Arcad.* 1825. p. 86.

575. CN. POMPEIVS POMPEIAE CN. ‖ MAGNI F. LIB. ‖ ISOCHRYSVS SIBI ET ‖ POMPEIAE MAXIMAE CONLIBERTAE ‖ SVAE. FEMINAE IVCVNDISSIMAE. EX QVA ‖ NIHIL VNQVAM DOLVI. NISI CVM DECESSIT ‖ ET LIBERTIS LIBERTABVSQVE SVIS. ‖ H. M. H. N. S. — Romae. (de additamento ap. Fabrett.

p. 275. IVSSV IMP. CAESARIS || AVGVSTI || GERVLIS PED. III S. v. Don. p. 92, 84.)

576. POMPEIA CN. F. || MAGNA. || *ΠΟΜΠΕΙΑ ΜΑΓΝΑ.* — Smyrnae. De his saxis, propter quae acres contentiones exstiterunt inter Bimardum et Bouhierium, vide omnino Hagenb. *Epist. epigr.* p. 76. seqq. In priore quoque formula illa *ex qua -- decessit* satis arguit, sermonem non esse de liberta aliqua filiae Cn. Pompeii Magni, Caesaris inimici, sed longe posterioris alicuius ex eadem familia.

577. CAECILIAE. || Q. CRETICI F. || METELLAE || CRASSI.[1] — Romae. Grut. 377, 7. Immerito commenticia visa est Murat. 1799, 5. v. Maffei *Mus. Ver.* p. 289, 7. Saxii *Miss.* 1. p. 8.

1) Crassi divitis uxoris.

578. P. CLAVDIVS.[1] P. F. || AP. N. AP. PRON.[2] || PVLCHER. Q. QVAESITOR. || PR. AVGVR — Exstat in Villa Borghesia. Winkelmann *Werke.* 3. p. 127. Marini *Atti* 1. p. 63.

1) P. Clodii Trib. pl. Ciceronis inimici filius. 2) Appii nepos, Appii pronepos. Vide omnino Borghesium in *Giornale Arcad. Nov.* 1825. p. 232.

579. CLODIAE. VIR. VEST || APP. CLODI. F. PIISS || C. CLODIVS C. F.[1] — Romae. Fabrett. 30, 138.

1) Est filius C. Clodii praetoris a. u. c. 698. fratris P. Clodii trib. pl. memoratus cum altero fratre Asconio in argumento Milonianae. Vide Borghesi in *Giornale Arcad. Nov.* 1825. p. 236.

C. Iulii Caesaris paucissima exstant monumenta fide digna, eaque nullius fere pretii, veluti ap. Piranesi *Antichità.* II. T. LVII. Romae:

580. C. IVLI CAESARIS || L. APPAES.

581. * C. IVLIO CAESARI || PONT. MAX. || PATRI PATRIAE. — Brundisii. Mur. 219, 3. Suspecta, quia in nummis *Parens*, non vero Pater patriae dicitur. Nihilominus Suet. *Caes.* 76. — *cognomen Patris patriae.* Cfr. 85.

582. . . . IO CAESARI IMP || . . . DICTAT. ITERVM || . . . FICI MAX . . . || PATRONO MVN . . . || D. C. — Boviani. Romanelli *Topografia* T. 2. p. 442. Haec minime suspecta mihi videtur.

583. * CAI. IVL. CAESAR HANC. VIAM. INVIAM. ROTABILEM. FECIT. — In monte supra mercatum Mauthen. — Ediderunt diversi, quorum nunc non recordor. Do ex Muchar 1. p. 250., qui hanc inscriptionem plerisque commenticiam visam vindicat testimonio episcopi Hohenwarth, *αὐτόπτου.* Potuit tamen Seculo XVI. saxo incidi. Mihi etiamnunc suspecta est.

584. * C. IVLIO C. F. CAESARI || IMP. TRIVMVIRO R. P. C.[1] || PATRONO D. D. — In S. Agathae, vulgo *de 'Goti;* reperta in atrio Cathedralis. Donati. 2. p. 457, 8. Romanelli *Topografia.* T. 2. p. 412.

1) Rei publicae constituendae. Ego vero de hoc quoque titulo dubito, qui Matth. Aegyptii (*Egizio*) nititur auctoritate.

585. GENIO DEIVI IVLI ‖ PARENTIS PATRIAE[1]) ‖ QVEM SENATVS ‖ POPVLVSQVE ‖ ROMANVS IN ‖ DEORVM NVMERVM ‖ RETTVLIT. — Aeserniae. Romanelli *Topografia* T. 2. p. 470.

1) Hic recte *Parens Patriae* appellatur; quocirca hanc inscr. sinceram reputo.

586. DIVO IVLIO IVSSV ‖ POPVLI ROMANI ‖ STATVTVM EST LEGE RVFRENA.[1]) — Romae in basi marmorea. Marini *Atti* 1. p. 39.

1) Lex ignota. Ceterum nota, Divum Iulium receptum non fuisse in Templum Divorum in Palatio ab Augusto exstructum, neque unquam eius mentionem fieri in Actis Fratrum Arvalium. v. Marini p. 387.

587. CASSIVS LONGINVS[1]) ‖ PRO. COS. ‖ TEMPE MVNIVIT. — In valle Tempe. — Pouqueville *Voyage* 3. p. 55.

1) Pouqueville refert ad Cassium Longinum Caesaris legatum. v. Caes. *de Bello Civ.* 3, 36. cet.

588. L. CAECILIO L. F. RVFO ‖ Q. TR. PL. PR.[1]) ‖ PROCOS. *ab altero latere:* DIS MANIBVS. ‖ SACRVM. ‖ L. CAECILI. RVFI. — In agro Nomentano. Reines. p. 401, 16.

1) Praetor u. c. 697. Reines. male habet P. v. Ruperti *Ep. ad Rein.* XLI. p. 351. HAGENB.

589. A. HIRTIVS. A. F. M. LOLLIVS C. F. CES.[1]) FVNDAMENTA MVROSQVE E SOLO FACIVNDA. COERAVER. EIDEMQVE PROBAVERE IN TERRAM FVNDAMENTVM EST PEDES LATVM XXXIII. IN TERRAM. AD IDEM EXEMPLVM. QVOD SVPRA TERRAM SILICI. — In arce Ferentina. Candidi-Dionigi *Viaggi.* p. 14. (cfr. Gruter. 166, 1.)

1) COS. Grut. 166, 1. sed 165, 3. CES. quod magnas turbas excitavit. Cfr. Fast. Almelov. ad a. 711. et 733. u. c. sed Dionigia recte *Ces.* explicavit Censores, ut supra habuimus *Cesor.* Typos alios v. ap. Grut. 165, 3. et Mur. 477, 1. e Boldetto p. 445.

590. L. MVNAT. L. F. L. N. L. PRON ‖ PLANCVS COS. CENS. IMP. ITER. VII. VIR ‖ EPVL. TRIVMPH. EX RAETIS. AEDEM SATVRNI ‖ FECIT. DE MANVB. AGROS DIVISIT IN ITALIA ‖ BENEVENTI. IN GALLIA COLONIAS DEDVXIT ‖ LVGDVNVM ET RAVRICAM. — Ap. Gaëtam. Grut. 439. 8. Visconti *Iconogr. Rom.* 1. p. 216. Mil. (In numismate (ib. p. 218.): PLANCVS COS. — S. P. Q. R. OB CIVES SERVATOS. cum corona civica.) Ceterum Maffeius A. C. L. p. 339. sine causa celeberrimam illam inscript. suspectam habuit.

591. L. PLANCVS ‖ L. F. COS.[1]) ‖ IMP. ITER. ‖ DE MANIB.[2]) — Romae in lamina aerea. Caylus *Recueil.* T. III. p. 251.

1) u. c. 712. 2) de manubiis. Inscriptio ipsa, iam Ursino visa, sincera videtur Borghesio (*Giornale Arcad.* 1825. p. 361.), sed lamina Caylusii a falsario confecta. Est dedicatio aedis Saturni u. c. 737.

§. 3. AVGVSTVS. SCRIBONIA. LIVIA.

592. . . CAESAR | C. OCTAVIVS. C. F. C. N. C. PR.
. . I | PATER AVGVSTI
. . IC. Q. PR | TR. MIL. BISQ.[1]) AED. PL. CVM
. . COS. IN. ASIA. | C. TORANIO IVDEX QVAESTIONVM
| PR. PRO. COS. IMPERATOR APPELLÁTVS
| EX PROVINCIA MACEDONIA.

Romae. Grut. 225, 7. Cardinali *Iscriz. Velit.* p. 74.

1) Nonne leg. TR*ibunus* MIL*itum* BIS. Q*uaestor* AED*ilis* PL*ebis*? HAGENB. Ita Morcellius quoque, qui inter elogia retulit hunc titulum *St.* T. 1. p. 268.

593. * C. IVLIO. C. F. ‖ FAB. SCAPT.[1]) ‖ CAESARI AVGVSTO. — Brixiae. Grut. 226, 3.

1) v. Suet. *Octav.* 40. *Fabianis et Scaptiensibus tribulibus suis*, ibique interprett. Sed manifesto spuria est haec inscriptio. v. Zaccaria *Istituz.* p. 505.

594. M. ANTONIVS. ‖ IMP. CAESAR. III. VIR. R. P. C.[1]) EX A. D. V. KAL. DEC. AD PR. KAL. IAN. SEXT.[2]) — Romae. Pars marmoris Collotiani Grut. 298. 1. Antonii nomen erasum.

1) Reipubl. constituendae. 2) ex ante diem V. Kal. Dec. u. c. 711. ad pridie Kal. Ian. sextas. i. e. u. c. 716. De hoc numerandi modo quibusdam parum intellecto (Kal. Ianuar. primae, secundae cet.) v. Marini *Atti.* 1. p. 275.

595. * IMP. CAESAR. COS. DESIG. ‖ TERT. III. VIR. R. P. C. ITERVM ‖ MVROS TVRRESQ. FECIT. — Tergeste olim, sed translatum Venetias. Grut. 166, 6. Reines. p. 297. Commenticium visum est quum Scaligero, tum Maffeio A. C. L. p. 211. Defendit Eckhel D. N. 8. p. 330. Notae in se spectatae, ad annum u. c. 717. vel 718. pertinentes, sane probae sunt, et nummis confirmatae; fieri tamen potuit, ut inscriptio ipsa e nummis, quales habet Eckhel T. 6. p. 75., effingeretur; neque id semel tentatum esse ab hominibus fraudulentis, infra in Caligulae monumentis videbimus.

596. SENATVS POPVLVSQVE ROMANVS ‖ IMP. CAESARI. DIVI IVLI F. COS. QVINCT. ‖ COS. DESIGN. SEX. IMP. SEPT.[1]) ‖ REPVBLICA CONSERVATA. — Romae. Grut. 226, 5.

1) u. c. 725.

597. IMP. CAESARI ‖ DIVI F. AVGVSTO ‖ COS. XI. IMP. VIII.[1]) ‖ TRIBVNIC. POTEST. III. ‖ P. RVBRIVS M. F. MAELARBA. — In Monte Casino. Mur. 220, 8.

1) Referendum ad u. c. 733. unicum hoc monumentum, cuius ope Eckhel definire potuit dignitatem Augusti Imp. VIII. v. *Doctr. Num.* 6. p. 142.

598. IMP. CAESAR. DIVI F. AVGVSTVS ‖ PONTIFEX MAXIMVS ‖ IMP. XIIII. COS. XI. TRIB. POTEST. XV ‖ EX STIPE. QVAM POPVLVS ROMANVS ‖ ANNO NOVO. APSENTI CONTVLIT ‖ NERONE CLAVDIO DRVSO ‖ T. QVINCTIO CRISPINO COS.[1]) ‖ VOLCANO. — Romae. Grut. 61, 1.

1) u. c. 745. cfr. Suet. *Aug.* 57. et 89.

599. TI. CLAVDIVS TI. F. NERO ‖ PONTIFEX. COS. ITERVM[1]) ‖ IMP. ITERVM. ‖ LVDOS VOTIVOS PRO REDITV ‖ IMP.

616. IVLIAE. AVG || DIVI F. MATRI || TI. CAESARIS AVG. PRIN||CIPIS ET CONSERVATORIS || ET DRVSI GERMANICI || M. CORNELIVS PROCVLVS || PONTIFEX CAESARVM. — In Hispaniis. Grut. 234, 2. cfr. Grut. 101, 1. Eckhel D. N. 6. p. 150. saxum quod dedimus inter Deos imm. PIETATI AVGVSTAE. Eadem auctior:

617. IVLIAE AVG. DIVI[1]) FILIAE || MATRI T. CAESARIS || AVG. PRINCIPIS ET CONSERVATORIS. ET DRVSI GERMA||NICI GENI . . . IS ORBIS[2]) || M. CORNELIVS PROCVLVS || PONTIFEX CAESARVM. — Antiquariae in Hisp. Mur. 222, 4.

1) Sic Grut. Mur. *Drusi*, quae est praepostera scioli alicuius correctio. 2) GENI . . . IS ORBIS non habet Grut. Debet esse *Genitricis* vel *Genitrici Orbis* v. Eckhel D. N. 6. p. 154.

618. CERERI IVLIAE AVGVSTAE || DIVI AVGVSTI. MATRI || TI. CAESARIS AVGVSTI || LVTATIA C. F. SACERDOS AVGVSTAL.|| M. LIVI M. F. QVIR. OPTATI FLAMINIS GENTIS || IVLIAE AVGVSTI IMP. PERPET . . .[1]) VXOR CVM . . . || LIBERIS S . . . CONSACRAVIT. — In insula Gaulo. Lupi *Lett. fil.* Arezzo 1753. p. 60. Murat. 222, 3. Correctius ap. Torremuzzam p. 27, 3.

1) *perpetui* iunge cum *flaminis*.

§. 4. MONVMENTA QVAEDAM HISTORICA, AD AVGVSTI TEMPORA SPECTANTIA.

Ad Augusti tempora pertinet hoc Fastorum Triumphalium fragmentum, a Marinio *Atti* 2. p. 607. primum editum:

619. L. MARCIVS CENSORINVS. EX MACEDONIA KA. IAN PALMAM DEDIT . . . . C. ASINIVS. EX PARTHINIS A. D. VIII. KAL. NOV. TRIVMPHAVIT. PALMAM . . P. VENTIDIVS EX TAVRO MONTE ET PARTHIS. V. K. DEC. TRIVMPHAVIT PAL . . . . CN. DOMITIVS CALVINVS EX HISPAN. XVI. K. SEXT TRIVMP. PALMAM DEDIT. IMP. CAESAR EX SICILIA. EID. NOV. TRIVMPHAVT. (*sic*) PALMAM DEDIT. — T. STATILIVS TAVRVS EX AFRICA PRID. K. IVL TRIVMP. PALMAM DEDIT C. COSSIVS EX IVDAEA . . . . — Romae.

620. . . CLVSO || IANI TEMPLO.[1]) — Fragm. inscr. Aquis Sextiis repertae. Millin *Magaz. encycl.* 1812., 6, p. 280.

1) vel sub Augusto vel sub Nerone.

621. M. CAELIO T. F. LEM BONO || Ɔ. LEG XIIX ANN. LIII. S.[1]) || . . CIDIT. BELLO VARIANO. OSSA || . . NFERRE LICEBIT. P. CAELIVS. T. F. || LEM. FRATER FECIT . . *a dextra:* M. CAELIVS M. L. PRIVATVS. *a sinistra:* M. CAELIVS M. L. THIAMINVS. — Prope Xanten s. Bergendahl. Pococke p. 117, 2. Fiedler p. 232.

1) S. non habet Pococke. cfr. Dorow *Denkmäler. Stuttgart.* p. 65. ubi pro *Bono* || *Ɔ. Leg.* legitur BON||O LEG.

622. M. PLAVTIVS. M. F. A. N. || SILVANVS. COS.[1]) VII VIR. EPVLÓN || HVIC SENÁTVS TRIVMPHÁLIA || ÓRNÁMENTA DÉ-

CRÉVIT. ‖ OB RÉS IN ILLYRICO ‖ BENE GESTÁS ‖ SARTIA. CN. F. VXOR ‖ A. PLAVTIVS. M. F. ‖ VRGVLANIVS ‖ VIX. ANN. IX — Tibure. Grut. 452, 6. Nibby *Viaggio* 1, 115.

1) u. c. 752. Nota accentus.

623. * Q. AEMILIVS Q. F. ‖ PAL. SECVNDVS ‖ CASTRIS DIVI AVG. ‖ P. SVLPITIO QVIRINO LEG. ‖ CAESARIS SYRIAE. HONORI‖BVS DECORATVS. PRAEFECT. ‖ COHORT. AVG. I. PRAEFECT. ‖ COHORT. II. CLASSICAE. IDEM ‖ IVSSV QVIRINI CENSVM FEC. ‖ APAMENAE CIVITATIS MIL‖LIVM HOMIN. CIVIVM CXVII. ‖ IDEM IVSSV QVIRINI ADVERSVS ‖ ITVREOS IN LIBANO MONTE ‖ CASTELLVM EORVM CEPIT. ET ANTE MILITIAM PRAEFECIT. FABRVM ‖ DELATVS A DVOBVS COS. AD AE‖RARIVM. ET IN COLONIA ‖ QVAESTOR. AEDILIS II. DVVMVIR II. ‖ PONTIFEX. ‖ IBI POSITI SVNT. Q. AEMILIVS Q. F. PAL. ‖ SECVNDVS F. ET AEMILIA CHIA. LIB. ‖ H. M. AMPLIVS H. N. S. — Venetiis. Orsato *Marm. erud.* p. 276. Mur. 670, 1. Illustravit A. van der Mieden in Gorii *Symb. Dec.* II. V. 9. p. 33. seqq. recte monens pro *praefecit* leg. esse *Praefect.*; *delatus* a Cos. ad aerarium explicari debet e Cicerone *pro Archia* C. 5. *pro Balbo* C. 28. Gronov. *de pec. vet.* L. 3. 17. p. 253. Ceterum insigne hoc est monumentum census Quiriniani Lucae 2, 1. memorati; modo sincerum sit; de quo subdubitat etiam Marini *Atti.* 2. p. 787. hodie non amplius exstat Venetiis. Praeterea in sinceris titulis P. Sulpicius Quirinius dicitur, non Quirinus. Fictitium censeo.

624. C. SIL. L. MVN. COS.[1] ‖ ATHAMANS. ‖ MAECENATIS. ‖ SP.[2] K. IAN. — Tessera eburnea gladiatoria. — Florentiae. Mur. 300, 1.

1) p. Chr. 13. 2) *spectavit* explicant alii; alii *spectatus*; v. infra.

625. CN. ASINIO ‖ POLLIONIS ET AGRIPPAE NEPOTI. PVTEOLANI PATRONO PVBLICE. — Puteolis. Fabrett. p. 703, 245.

626. IMP. CAESARI AVGVSTO DIVI F. PONTIFICI MAXVMO. TRIBVNIC. POTESTATE XV. IMP. XIII. ‖ M. IVLIVS REGIS DONNI F. COTTIVS PRAEFECTVS CEIVITATIVM QVAE SVBSCRIPTAE SVNT SEGVVIORVM. SEGVSINORVM. ‖ BELACORVM. CATVRIGVM. MEDVLLORVM. TEBAVIORVM. ADANATIVM. SAVINCATIVM. EGDINIORVM. VEAMINIORVM. ‖ VENISANORVM. IEMERIORVM. VESVBIANORVM. QVADIATIVM. ET CEIVITATES QVAE SVB EO PRAEFECTO FVERVNT. — Segusii. Maffei *Mus. Ver.* p. 234. Est inscriptio Arcus Segusini. Cottii regnum memoratur adhuc in Tabula Peuting. v. Mannert. *Introd. ad Tab. Peut.* p. 14. cfr. etiam Marini *Atti.* p. 725.

627. APOLLINI. ‖ C. IVLIVS DONNI[1] L. ‖ EPERASTVS ET IVLIA DONNI L. CIPRIS (*sic*) ‖ V. S L. M. — Segusii. Mur. 22, 6.

1) „Donnus iste ille fortasse fuit, qui Alpibus Cottiis regio nomine olim est dominatus." Mur.

628. SERASPADANES PHRAATIS ‖ ARSACIS REGVM REGIS F. ‖ PARTHVS ‖ RHODASPES PHRAATIS ‖ ARSACIS REGVM

REGIS F. ‖ PARTHVS. — Romae. Grut. 288, 2. Velseri *Opp.* p. 426. v. Scalig. *Canon. Isagog.* L. 3. p. 323. Ed. 1658.

629. SITALCES DIVI AVGVSTI OPSES. THRACVA.[1]	IVLIA PHYLLIS SOROR. EIVS.

— Romae. Grut. 288, 3.

1) *Thracum.* Boissard.

630. REGI IVBAE. REGIS ‖ IVBAE FILIO. REGIS ‖ HIEMPSALIS N. REG. GAV.[1] ‖ PRONEPOTI. REGIS MASINISSAE ABNEPOTI. N. E. P. D. I.[2] ‖ II. VIR. QVINQ. PATRONO COLONIAE. ‖ COLONI ET INCOLAE ‖ LIBERTINI. — Carthag. Nov. Reines. p. 329. 70. Spon *Misc.* p. 145, 4.

1) Gaudae. v. Spon. 2) *nomini eius ponendum dicandumque iusserunt.* Rein. cfr. Burmanni *Syll. Epist.* T. 2. p. 145. Vide etiam Shaw *Voyage.* T. 2. p. 156., qui ita exhibet: REGI IVBAE REGIS IVBAE FILIO REGIS ‖ IEMPSALIS N. REGIS GAVD ‖ PRONEPOTIS MASINISAE PRONEPOTIS NEPOTI ‖ II. VIR. QVIINQ. (*sic*) PATRONO COLONI. reliquis omissis. Murat. p. 1901. de hac inscript. dubitavit; non item Hagenb.

631. IVLIA TYNDARIS ‖ C. IVLI REGIS ‖ RHOEMETALCAES L. ‖ FECIT SIBI ET SVIS ET ‖ LIBERTIS LIBERTABVS ‖ POSTERISQVE EORVM. ‖ IN. FR. P. XII. IN AGRO P. XII. — Florentiae. Fabrett. p. 439. 44. Gor. *Etr.* 1, 211, 52. Igitur Rhoemetalci seniori Thracum regi, civitatem nomenque Iulium dederat Augustus. A Maffeii calumniis hunc lap. defendit Vermiglioli *Iscriz. Per.* 2. p. 416.

632. Notabilis res est duorum illustrissimorum Augusti temporibus virorum, Maecenatis et Agrippae, nullum fere (praeter Panthei titulum) exstare monumentum in lapidd., nisi quod bis terve, si recte memini, memorantur liberti Maecenatiani, et M. Agrippae saltem nomen legitur in seq. fragmento Brixiae nuper effosso:[1]

NERVAE. N̄ II. COS. II.	M. AGRIPPA

1) de quo haec mihi scripsit Io. Labus V. Cl.: „Appartiene indubitabilmente ad Adriano, e il M. Agrippa è il principio d' un' altra iscrizione, che probabilmente parlava di questo celeberrimo ministro d' Augusto. Come qui abbia luogo non può dirsi per ora, e ci è d'uopo attendere che la prosecuzione del cavo cene somministri lo schiarimento."

§. 5. CAIVS ET LVCIVS CAESARES.

633. C. CAESARI AVG. F. ‖ PONTIF. AVGVRI. ‖ CALLECIA. — Bracarae (h. Braga) in Lusit. Archaeologia T. 8. p. 448.

634. C. CAESARI AVGVSTI F. ‖ PONTIFICI ‖ COS ‖ DESIGNATO PRINCIPI IVVENTVTIS. — Romae. Grut. 234, 4.

635. C. CAESAR. AVGVST. F. ‖ COS. VIAS OMNES ‖ ARIMINI STERN. — Arimini. Grut. 149, 2. Maffei *Osservaz. lett.* 4, 373. *Mus. Ver.* 364, 5. Murat. 2006, 3. qui in primis consulendus.

636. OSSA ‖ C. CAESARIS ‖ AVGVSTI F. ‖ PRINCIPIS. IVVENTVTIS. — Romae. Grut. 235, 4.

637. L. CAESARI AVGVSTI F. ‖ AVGVRI. COS ‖ DESICNATO. PRINCIPI IVVENTVTIS. — Romae. Grut. 234, 5.

638. L. CAESARI. AVG. F. ‖ DIVI N. ‖ AVG. COS DESIG. ‖ PRINCIPI IVVENTVTIS. — In templo Pedevenae agri Feltrensis. Murat. p. 221, 9.

639. PVDENS M. 1) LEPIDI L. GRAMMATICVS. 2)
PROCVRATOR 3) ERAM LEPIDAE 4) MORESQVE REGEBAM.
DVM VIXI. MANSIT CAESARIS ILLA NVRVS.
PHILOLOGVS DISCIPVLVS. — Bergomi. (Grut. 653, 2.)

ubi male Atteius insertum est ante v. Philologus, ex Sueton. *Gramm.* 10. v. Serassi *Dissert. sopra l'epitaffio di Pudente.* in Calogerà *Raccolta.* T. 41. p. 372.

1) Manii Lepidi Cos. u. c. 764. mort. 786. fratris Lepidae hic memoratae, „*destinatae quondam uxoris L. Caesari et Divo Augusto nurus.*" Tacit. *Ann.* 3, 22. M. (cum puncto) in lapp. aliquoties pro Man. M̄. vel M̄V̄. v. Serassi. p. 379. 2) In lapp. memorantur Grammatici Graeci, Latini, Grammatici simpliciter. Grut. 642, 3. Reines. fol. 647. 3) procurator rei privatae, ut videtur. 4) filiae Q. Aemilii Lepidi, Cos. u. c. 733., proneptis L. Sullae et Cn. Pompeii, coniugis postea Q. Sulpicii Quirini, interfectae a Tiberio u. c. 773. — Pudens vero ex eorum numero fuisse videtur, de quibus Sueton. *de illustr. Gramm.* 3.: *nonnulli de notissimis doctoribus peregre docuerunt, maxime in Gallia Togata.*

640. C. CAESARI AVGVSTI F. COS. L. CAESARI ‖ AVGVSTI F. COS. DESIGNATO ‖ PRINCIPIBVS IVVENTVTIS. — Nemausi. inscriptio templi vulgo dicti *la Maison carrée.* Ex divinatione admodum incerta Seguierii. vide Millin *Voyage.* T. 4. p. 217.

641. CAESARI L. CAESARI DRVSO IVLIO ‖
TI. CLAVDIO AVGVSTI F. AVGVSTI F. ‖
GERMANICI F. DRVSI GERMANICI F. ‖
DIVI NEPOT. AVG. PRONEPOT. NERONI ‖
GERMANICO. PONTIF. COS. AVGVRI. COS. ‖
DESIGN. GERMANICO IMPERATORI ‖
PRINCIPI IVVENTVTIS. 1) ‖ — Romae. Mur. p. 227, 2.

1) „Heic omnia confusa" Mur. Ita ordinavit Hagenbuch. *Ep. ad Walchium.* in huius *Persequut. Christ. Neron. in Hisp. uber. Explan.* p. XXXXVI.

C. CAESARI	L. CAESARI	DRVSO IVLIO	TI. CLAVDIO
AVGVSTI. F.	AVGVSTI F.	GERMANICI F.	DRVSI GERMANICI F.
(*divi nepot.*)	DIVI NEPOT.	AVG. PRONEPOT	NERONI GERMANICO
PONTIF. COS	AVGVRI. COS. DESIGN.	GERMANICO	IMPERATORI
	PRINCIPI IVVENTVTIS		

Sed sic quoque haeremus, cur quattuor isti homines, et cognatione, et temporibus nimis distantes, uno in lapide fuerint coniuncti. Neque convenit *Druso Iulio Germanici Filio* in fine denuo subiunctum Germanici cognomentum; neque tandem Claudio subiungi solet nuda Imperatoria dignitas, numero non addito; tacitis praeterea Consulatibus et Tribunicia potestate. Irrita igitur fuit hic Hagenbuchii quoque opera, ceterum ingeniosa. Similiter confusum est saxum, nostrum praecedens ap. Mabillon. *Vett. Analecta.* p. 364. N. 76. ac, ni fallor, tria demum illa Mabilloniana N. 76. 77. et 78., si recte ordinari coniungique possent, veram praeberent inscriptionem Portae Papiae. ORELLIVS.

CENOTAPHIA, quae dicuntur, PISANA.

I.

642. . . . . . D. XIII. K. OCTOBR. PISIS. IN FORO. IN AVGVSTEO. SCRIB. ADFVER ‖ Q. PETILLIVS Q. F. P. RASINIVS L. F. BASSVS. M. PVPPIVS M. F ‖ Q. SERTORIVS Q. F. PICA. CN. OCTAVIVS CN. F. RVFVS. A. ALBIVS ‖ A. F. GVTTA. ‖ QVOD C. CANIVS C. F. SATVRNINVS II VIR. V. F. DE AVGENDIS HONORIBVS ‖ L. CAESARIS. AVGVSTI CAESARIS. PATRIS PATRIAE. PONTIFICIS MAXVMI ‖ TRIBVNICIAE POTESTATIS XXV. FILI. AVGVRIS. CONSVLIS DESIGNATI. PRINCI . . . ‖ IVVENTVTIS. PATRONI COLONIAE NOSTRAE. Q. D. E. R. F. P. D. E. R. I. C. ‖ CVM SENATVS POPVLI ROMANI. INTER CETEROS PLVRIMOS AC MAXSIMOS ‖ HONORES L. CAESARIS. AVGVSTI CAESARIS. PATRIS PATRIAE. PONTIFICIS MAXIMI. TRIBV‖NICIAE POTESTATIS XXV FILIO. AVGVRI. CONSVLI DESIGNATO. PER ‖ COSESVM OMNIVM STVDIO . . . .

. . . .

. . . .

TETVR. DATA CVRA C. CANIO SATVRNINO II VIR. ET DECEM. PRIMIS ELIG . . . . . . ‖ ASPICENDIQVE. VTER EORVM LOCVS MAGIS IDONEVS VIDEATVR EMEND . . . . . ‖ PVBLICA PECVNIA. A PRIVATIS EIVS LOCI. QVEM MAGIS PROBAVERINT. VTIQVE ‖ APVD EAM ARAM QVOD. ANNIS. A. D. XII. K. SEPT.[1]) PVBLICE MANIBVS EIVS PER MAGIS‖TRATVS. EOSVE. QVI IBI IVRI DICENDO PRAERVNT. TOGIS PVLLIS AMICTOS. ‖ QVIBVS EORVM IVS FASQVE ERIT. EO DIE. EIVS VESTIS. HABENDAE INFERIAE MIT‖TANTVR. BOSQVE ET OVIS ATRI. INFVLIS CAERVLIS. INFVLATI. DIIS MANIBVS EIVS ‖ MACTENTVR. EAEQVE HOSTIAE EO LOCO ADOLEANTVR SVPER. QVE EAS ‖ SINGVLAE VRNAE LACTIS. MELLIS. OLEI. FVNDANTVR. AC TVM DEMVM FACTAM ‖ CETERIS POTESTATEM. SI QVI PRIVATIM VELINT MANIBVS EIVS INFERIAS MITTERE ‖ NIVE QVIS AMPLIVS VNO CEREO. VNAVE FACE. CORONAVE. MITTAT. DVM II QVI IM‖MOLAVERINT CINCTI CABINO RITV. STRVEM LIGNORVM SVCCENDANT. ADQVE ‖ EXINDE HABEANT.

VTI LOCVS ANTE EAM ARAM. QVO EA STRVES CONGERANTVR. CONPONANTVR PATE ‖ . . . . VOQVE VERSVS. PEDES XL. STIPITIBVSQVE RVBVSTIS. SAEPIATVR. LIGNORVMQVE ‖ ACERVOS EIVS REI GRATIA QVOD. ANNIS. IBI CONSTITVATVR. CIPPOQVE GRANDI ‖ SECVNDVM ARAM DEFIXSO. HOC DECRETVM CVM SVPERIORIBVS DECRETIS. AD EI . . ‖ HONORES PERTINENTIBVS INCIDATVR. INSCVLPATVRVE. NAM QVODAD CETERA ‖ SOLEMNIA. QVAE EODEM ILLO DIE VITARE. CAVERIVE PLACVISSENT. PLACERENT ‖ QVE. ID SEQVENDVM. QVOD DE IIS SENATVS P. R. CENSVISSET. VTIQVE PRI . . ‖ QVOQVE TEMPORE. LEGATI EX NOSTRO ORDINE. IMP. CAE-

SARE. AVGVSTVM ‖ PATREM PATRIAE. PONTIFICEM MAXIMVM. TRIBVNICIAE POTESTATIS XXV ‖ ADEANT. PETANTQVE AB EO. VTI COLONIS. IVLIENSIBVS COLONIAE OBSEQVENTI ‖ . . LIAE PISANAE. EX HOC DECRETO EA OMIA. (*sic*) FACERE EXSEQVIQVE. PERMITTAT.

1) Sic supplevit Norisius, sed ex testimonio Monumenti Gabini, quod infra dabimus, Clemens Cardinalis in *Memorie Romane* 1, 4, p. 190. leg. censuit: A. D. XIII. K. OCT. (quo die L. Caesar discessit.)

643. . . . . FVER. Q. SERTORIVS Q. F. ATILIVS. TACITVS. P. RASINIVS. L. F. BASSVS. L. LAPPIVS ‖ P. F. THALLVS. Q. SERTORIVS Q. F. ALPIVS. PICA. C. VETTIVS L. F. VIRGVLA. M. HERIVS ‖ M. F PRISCVS. A. ALBIVS A. F GVTTA. TI. PETRONIVS TI. F. POLLIO. L. FABIVS. L. F. BASSVS ‖ SEX. APONIVS SEX. F. CRETICVS. C. CANIVS. C. F. SATVRNINVS. L. OTACILIVS. Q. F. PANTHERA. ‖

QVOD. ADSVNT. CVM IN COLONIA. NOSTRA. PROPTER CONTENTIONES CANDIDATO‖RVM. MAGISTRATVS. NON ESSENT. ET EA ACTA ESSENT. QVAE INFRA SCRIPTA SVNT ‖

CVM A. D. IIII. NONAS APRILES ALLATVS ESSET NVNTIVS. C. CAESAREM AVGVSTI PATRIS PATRI‖AE. PONTIF. MAXSVMI CVSTODIS IMPERI. ROMANI. TOTIVSQVE ORBIS TERRARVM PRAE‖SIDIS FILIVM. DIVI NEPOTEM. POST CONSVLATVM. QVEM VLTRA FINIS EXTREMAS POPV‖LI ROMANI. BELLVM GERENS FELICITER PEREGERAT. BENE GESTA RE. PVBLICA. DEVICTEIS AVT ‖ IN FIDEM RECEPTIS. BELLICOSISSIMIS AC MAXSIMIS. GENTIBVS. IPSVM VOLNERIBVS PRO RE‖PVBLICA EXCEPTIS. EX EO CASV CRVDELIBVS FATIS EREPTVM POPVLO ROMANO. IAM. DESIGNATVM IVSTISSVMVM AC SIMILLVMVM PARENTIS SVI. VIRTVTIBVS PRINCIPEM. COLONIAEQVE ‖ NOSTRAE VNICVM PRAESIDIVM. EAQVE RES NONDVM QVIETO LVCTV. QVEM EX DECES‖SV L. CAESARIS FRATRIS EIVS. CONSVLIS DESIGNATI. AVGVRIS. PATRONI NOSTRI. PRINCI‖PIS IVVENTVTIS. COLONIA VNIVERSA SVSCEPERAT. RENOVASSET. MVLTIPLICASSETQVE ‖ MAERORE OMNIVM. SINGVLORVM VNIVERSORVMQVE. OB EAS RES VNIVERSI DECV‖RIONES COLONIQVE. QVANDO EO CASV IN COLONIA. NEQVE II VIR. NEQVE PRAEFECTI ‖ ERANT. NEQVE QVISQVAM IVRE DICVNDO. PRAERAT. INTER SESE. CONSENSERVNT. PRO ‖ MAGNITVDINE TANTAE AC TAM INPROVISAE CALAMITATIS. OPORTERE EX EA DIE ‖ QVA EIVS DECESVS NVNTIATVS ESSET. VSQVI AD EAM DIEM. QVA OSSA RELATA ATQVE ‖ CONDITA. IVSTAQVE EIVS MÁNIBVS PERFECTA ESSENT. CVNCTOS VESTE MVTATA. TEMPLIS‖QVE DEORVM IMMORTALIVM. BALNEISQVE PVBLICIS. ET TABERNIS OMNIBVS CLAVSIS ‖ CONVICTIBVS SESE APSTINERE. MATRONAS. QVAE IN COLONIÁ NOSTRA SVNT. SVBLVGERE ‖ DIEMQVE EVM. QVO DIE

C. CAESAR OBIT. QVI DIES EST A. D. VIIII. K. MARTIAS PRO ALLIENSI || LVGVBREM MEMORIAE PRODI. NOTARIQVE IN PRAESENTIA OMNIVM IVSSV AC || VOLVNTATE. CAVERIQVE. NE QVOD SACRIFICIVM PVBLICVM. NEVE QVAE SVPPLI||CATIONES. NIVE SPONSALIA. NIVE CONVIVIA PVBLICA POSTEA IN EVM DIEM || EOVE DIE. QVI DIES ERIT. A. D. VIIII. K. MART. FIANT. CONCIPIANTVR. INDICAN||TVRVE. NIVE QVI LVDI SCAENICI. CIRCIENSESVE EO DIE FIANT. SPECTENTVRVE || VTIQVE EO DIE. QVOD. ANNIS PVBLICE MÁNIBVS EIVS PER MAGISTRÁTVS. EOSVE || QVI PISIS. IVRE DICVNDO PRAERVNT. EODEM LOCO. EODEMQVE MODO QVO || L. CAESARI PARENTARI INSTITVTVM EST. PARENTETVR.

VTIQVE ARCVS CELEBERRIMO COLONIAE NOSTRO LOCO CONSTITVATVR. ORNA||TVS SPOLEIS. DEVICTARVM. AVT IN FIDEM RECEPTARVM AB EO GENTIVM. SVPER || EVM STATVA PEDESTRIS IPSIVS TRIVMPHALI ORNATV: CIRCAQVE EAM DVAE || EQVESTRES INAVRATAE. GAI. ET LVCI. CAESARVM STATVAE PONANTVR.

VTIQVE CVM PRIMVM PER LEGEM COLONIAE. DVO. VIROS CREARE ET HABERE PO||TVERIMVS. II DVO VIRI. QVI PRIMI CREATI ERVNT. HOC QVOD DECVRIONIBVS || ET VNIVERSIS COLONIS. PLACVIT. AD DECVRIONES REFERANT. EORVM PV||BLICA AVCTORITATE ADHIBITA. LEGITVME ID CAVEATVR. AVCTORIBVSQVE || IIS IN TABVLAS PVBLICAS REFERATVR. INTEREA T. STATVLENVS IVNCVS. FLAMEN AVGVSTALIS. PONTIF. MINOR. PVBLICORVM P. R. SACRORVM ROGARE||TVR. VTI CVM LEGATIS EXCVSATA PRAESENTI COLONIAE NECESSITATE. HOC || OFFICIVM PVBLICVM ET VOLVNTATEM VNIVERSORVM LIBELLO REDDITO || IMP. CAESARI. AVGVSTO PATRI PATRIAE. PONTIF. MAXSIMO. TRIBVNICIAE || POTEST. XXVI. INDICET.

IDQVE T. STATVLENVS IVNCVS. PRINCEPS COLONIAE NOSTRAE. FLAMEN. AVGVST || PONTIF. MINOR PVBLICORVM P. R. SACRORVM. LIBELLO. ITA VTI SVPRA SCRIPTVM || EST. IMPERATORI CAESARI AVGVSTO. PONTIF. MAXIMO. TRIBVN. POTEST. XXVI PAT || PATRIAE REDDITO. FECERIT. PLACERE CONSCRIPTIS. QVAE A. D. IIII. NONAS APRILES || QVAE SEX. AELIO CATO. C. SENTIO SATVRNINO COS. FVERVNT. FACTA. ACTA. CON||STITVTA SVNT. PER CONSENSVM OMNIVM ORDINVM. EA OMNIA ITA FIERI. AGI. HA||BERI. OPSERVARIQVE AB L. TITIO A. F. ET T. ALLIO T. F. RVFO. II. VIRIS. ET AB EIS. QVICVM||QVE POSTEA IN COLONIA NOSTRA II. VIR. PRAEFECTI. SIVE QVI ALI MAGISTRATVS || ERVNT. OMNIA IN PERPETVOM. ITA FIERI. AGI. HABERI OPSERVARIQVE VTIQ. L. TITIVS || A. F. T. ALLIVS T. F. RVFVS. II VIRI. EA OMNIA. QVAE SVPRASCRIPTA SVNT. EX DECRET || NOSTRO CORAM

PRO. QVAESTORIBVS. PRIMO QVOQVE TEMPORE PER SCRIBAM PVBLICVM IN TABVLAS PVBLICAS REFERENDA CVRENT. CENSVERE. — Pisis. Quaecunque ad insignium horum monumentorum interpretationem faciunt, videsis apud Norisium: *Cenotaph. Pisana* in Graevii *Thes.* VIII. 3. et Gorium *Etr.* 2. p. 10., cuius typum dedi.

644. C. et L. Caesarum mortem recordatur sequens fragmentum fastorum, Gabiis repertum, primumque editum a Marinio *Atti* 1. p. 24.

. . . . ||
. . . . . L. ALFENIVS ||
. . . . . IVL. P. LENTVLVS. P. QVI . . .
. . . . DECESSIT XIII. K. OCT.
M. SERVILIVS. L. LAMIA
SVF K. IVL P. SILIVS. L. VOLV . . .
SEX. AELIVS. C. SENTIVS
SVF K. IVL. C. CLODIVS. CN. SE . . . .
C. CAESAR. DECESSIT VIIII. K. M . . . .
CN. CINNA . . . .
SVF. K. IVL . . . .
M. LEPIDVS . . . .
. . . .

quod sic supplevit Clemens Cardinalis in *Memorie Romane* 1, 4. p. 179. C. CAESAR. L. PAVLLVS[1] || P. VINVCIVS. L. ALFENIVS || SVF. K. IVL. P. LENTVLVS. P. QVINCTIVS || L. CAESAR DECESSIT XIII. K. OCT.[2] || M. SERVILIVS. L. LAMIA || SVF. K. IVL. P. SILIVS. L. VOLVSIVS || SEX. AELIVS. C. SENTIVS || SVF. K. IVL. C. CLODIVS. CN. SENTIVS || C. CAESAR DECESSIT. VIIII. K. MARTIAS.[3] || CN. CINNA. L. VALERIVS || SVF. K. IVL. C. ATEIVS. C. VIBIVS. || M. LEPIDVS. L. ARRVNTIVS || SVF. K. IVL. L. NONIVS.

1) u. c. 755. 2) die 19. M. Septembris u. c. 755. 3) die 21. M. Februarii 757. „Errò gravemente Velleio Patercolo 2, 102. nello asserire, che Lucio morì quasi un anno innanzi a Caio. Più accuratamente afferma Suetonio *Aug.* C. 75. aver Augusto perduti i due suoi figli adottivi *in duodeviginti mensium spatio.*" Cardinali. p. 190.

§. 6. CAESARVM FAMILIA, PRAETER IMPERATORES, EORVMQVE CONIVGES, CAIVM AC LVCIVM CAESARES.

De his consule tum Eckhelium D. N. T. VI., tum Broterii stemma Caesarum, (Taciti *Opp.* Paris. 1820. T. V. p. 153.) cuius numeros singulis subiunximus.

645. IRENA || MARCELLAE[1] || SARCINATRIX. — Florentiae. Gud. 198, 14. Mur. 944, 7.

1) Marcellam maiorem (Brot. 20.) intelligunt Gud. et Graev.

646. ZETHVS || MARCELLAE || MINORIS[1] COCVS. — Romae. Spon *Misc.* 221, 3. Gud. 225, 10.

1) Brot. 27. cfr. Interpretes ad Suet. *Aug.* 63.

647. FAVSTVS || MARCELLAE PAVLLI[1] || PISTOR. — Florentiae. Gud. 214, 10. Gor. *Etr.* 1. 404, 206. Mur. 952, 8.

1) De Marcella minore intelligunt Gud. Hessel. *Ind. ad. Gud.* p. XLVII. Graev. in

Praef. ad Thes. A. R. T. VII., qui haec adnotat: „Paulli uxor appellatur. Hic videtur fuisse Aemilius Paullus Censor, (u. c. 732.) cuius filio postea Iulia, neptis Augusti, Agrippae filia nupsit." Sed hoc admodum incertum; nusquam enim alias Marcella minor, Agrippae primum, dein M. Iulii Antonii uxor, Paullo illi nupsisse perhibetur.

648. T. CLAVDIVS DRVSI F ‖ CAESAR AVG. GERMA‖NICVS PONTIFEX MAXVMVS. TRIBVNICIA POTESTATE VI. COS IV. IMP. XI.[1] P. P. ‖ CENSOR. VIAM CLAVDIAM ‖ AVGVSTAM. QVAM DRVSVS[2] ‖ PATER ALPIBVS BELLO PATE‖FACTIS DERIVAVIT. MVNIT. AB ‖ ALTINO VSQVE AD FLVMEN ‖ DANVVIVM M. P. CCCL. — Feltre. Marini *Atti* 1. p. 77.

1) u. c. 800. p. Chr. 47. 2) Brot. 79. cfr. Eckhel D. N. 8. p. 408. et similem inscriptionem infra in *Claudio*.

649. ANTONIAE.[1] AVGVSTAE MATRI TI. CLAVDI ‖ CAESARIS AVGVSTI GERMANICI. PONTIF. MAX. ‖ L. MAMMIVS MAXIMVS P. S. — Herculanei. Maffei *Mus. Ver.* 350, 6.

1) Antonia minor. Brot. 42.

650. *Druso* 1)	ANTONIAI 2)	IVLIAI AVG. 3)	NERONI 4)
Caisari	AVGVSTAI	AGRIPPINAI	CLAVDIO AVG. F. CAISA . .
Ti. Augusti F.	DRVSI	GERMANICI	DRVSO. GERMANIC.
DiȺi Augusti N.	SACERDOTI DIℲI	CAESARIS F.	PONTIF. AVGVRI XV. ℲIR. S . .
DiȺi Iulii Pron.	AVGVSTI	TI. CLAVDI. CAISAR	VII ℲIR. EPVLON
Pontif. Flam. Aug.	MATRI. TI. CLAVDI	AVGVSTI	COS
TR. Pot. II Cos. II	CAISARIS AVG. P. P.	PATRIS PATRIAI.	PRINCIPI IVℲENTVTI.

— Romae. Grut. 236, 9. Quae literis inclinatis excusa vides, supplementa sunt Gruteriana, sed Ligorianis longe praeferenda.

1) Brot. 70. 2) Brot. 42. 3) Brot. 93. 4) Nero Imp. Brot. 35. a Claudio adoptatus. Cum hoc marmore coniunge etiam fragm. Grut. 238, 6.: . . CTAℲIAI . . ‖ CLAVDII CAISARIS ‖ AVGVSTI. P. P. Octavia, Claudii filia, Neronis uxor. Brot. 36.

651. VALERIA HILARIA ‖ NVTRIX OCTAVIAE CAESARIS AVGVSTI[1] ‖ HIC REQVIESCIT CVM TI. CLAVDIO FRVCTO VIRO ‖ SVO CARISSIMO ‖ TI. CLAVDIVS PRIMVS ET TI. CLAVDIVS ‖ BENEMERENTIBVS FECERVNT. — Romae. Misit Ficoronius. Mur. 918, 4.

1) Hoc equidem saxum ad Octaviam Claudii filiam, (Brot. 36.) refero, etsi Murat. potius de Octavia minore, Augusti sorore, M. Antonii uxore (Brot. 16.) cogitavit. Primo enim insolita est ellipsis voc. *sororis*, quum frequenter omittatur *filia;* deinde formula *hic requiescit* Claudianorum temporum potius, quam Augusteorum videtur. (cfr. Murat. 2080, 11. 1644, 8. 1154, 7. Maffei *Mus. Ver.* 417, 5. in titulis gentilium.) denique probabilius est, Tiberios istos, Claudios Claudii Imperatoris fuisse libertos, quam alius Claudiorum, plane ut Mur. 893, 9.

652. DRVSO TI. AVG. F.[1] ‖ DIVI IVLI. PR. SODALI AVGV. ‖ . . . POT II.[2] XV. VI.[3] CIVITAS.[4] — In Valle Camonica. Mur. 224, 8.

1) Brot. 70. 2) Trib. pot. iter. p. Chr. 23. 3) Quindecimviro. 4) Camunorum. v. Sambuca *Mem.* p. 120.

653. CYRVS ‖ LIVIAE[1]) DRVSI CAES. ‖ MEDICVS. — Florentiae. Spon *Misc.* p. 142, 3. Fabrett. p. 301, 281. Gor. *Etr.* 1. p. 396, 175.

1) sive Livillae, C. Caesaris viduae, filiae Drusi maioris, uxoris Drusi minoris. v. Eckhel D. N. 6. p. 202. Brot. 71.

654. TI. CAESAR[1]) ‖ DRVSI CAESARIS F. HIC SITVS EST. — Romae. Foggini *Fasti* p. 132. Visconti *Museo Pio-Clem.* 7. p. 170.

1) Brot. 72.

655. GERMANICO ‖ CAESARI[1]) TI. F. AVG. NEP. ‖ Q. AVGVRI. COS. DESIGNAT. ‖ D. D. — Athenis. *Mém. de l'Acad. des Inscript.* T. 15. p. 57.

1) Brot. 81.

656. GERMANICO CAESARI[1]) ‖ TI. AVG. F. DIVI ‖ AVG. N. DIVI IVLII ‖ PRON. AVG. COS. ‖ IMPERATORI II. — In Lucania. Maffei *Mus. Ver.* 353, 2.

1) Brot. 81.

657. GERMANICO CAESARI TI ‖ CAESARIS F. DIVI AVGVSTI ‖ N. C. IVLIVS CHIMARVS. IDEM ‖ STATVAS ET AEDICVLAM ‖ FECIT. SEDES MARMOREAS ‖ POSVIT.[1]) — Romae. Mur. 444, 1. Foggini *Fasti* p. 133.

1) Est hoc insigne monumentum veri illius luctus, quem amatissimi Germanici praematura mors per totum Imperium Romanum suscitavit.

658. AGRIPPINAE ‖ M. AGRIPPAE. F. ‖ DRVSI. CAESAR. MATRI ‖ . . . . . . ‖ . . . . .[1]) ‖ D. D. — Laude Pompeii. Communicata mecum a Io. Labus V. Cl.

1) Erasum videtur Labusio: Aviae Neronis Caes. Germanici Aug.

659. OSSA ‖ AGRIPPINAE[1]) F. M. AGRIPPAE ‖ DIVI AVG. NEPTIS. VXORIS ‖ GERMANICI CAESARIS ‖ MATRIS C. CAESARIS AVG. ‖ GERMANICI PRINCIPIS. — Romae. Grut. 237, 4.

1) Brot. 51.

660. 1) GERMANICO CAESARI[1]) TIB. AVG. F. ‖ DIVI AVGVST. NEP. DIVI IVLI PRONEP. ‖ AVGVRI. FLAM. AVGVST. COS. II. IMP. II.

2) TIB. AVGVST.[2]) F. CAES. ‖ AVGVRI. PONT. MAX. COS. IIII. IMP. VIII. TRIB. POT. XXII.

3) DRVSO CAESARI[3]) TIB. AVG. F. ‖ DIVI AVG. NEP. DIVI IVLI ‖ PRONEP. PONTIFICI. AVGVRI.

4) C. IVLIVS C. IVLI OTVANEVNI F. RVFVS. C. IVLI. GEDEMONIS NEPOS EPOSTEROVIDI PRON. ‖ SACERDOS ROMAE ET AVGVSTI AD ARAM QVAE EST AD CONFLVENTEM PRAEFECTVS FABRVM. D. 5) Eadem in alio latere repetita, ubi legitur *Epotsorovidi.* — Mediolani Santonum (Saintes) in arcu triumphali. *Sauvagère Recueil.* p. 63.

1) Brot. 81. 2) Imp. Tiberius. 3) Brot. 70. Millin *Voy.* 4. 2. p. 671.

661. Ceterum eosdem titulos ita exhibet Millin *Voyage* 4, 2. p. 673.

a) GERMANICO . . . RI . TI. AVG. F. ‖ DIV. AVGVST. NEP. D . . . PRONEP. AVGVRI ‖ FLAM. AVGVST. COS. II. IMP. II.

b) .... CAE... DI. A. F..... || PONTIF. MAXS. COS. IIII. IMP. VIII TRIB. P....

c) .... AESARI ... || .... AVG. NEP. DIV. IVLI .... || PONTIFICI. AVGVRI.

d) C. IVLIVS. C. IVLI O. TVANEVNI. F. RVFVS C. I....IS NEPOS EPO ... VIDI PRO || SACERDOS ROMAE ET AVGVSTI. AD. A.. D... E. TEM PRA. F.... V. FABRV... e) Eadem repetita, unde supplementa quaedam mutuatus est Millin.

662. GERMANICO CAESARI || T. AVG. F. DIVI AVG. N. || DIVI IVLI PRON. AVG.[1]) COS. II. IMPERATORI II || AVG. ET IVLIA[2]) DRVSI F. || .... DIVI AVGVSTI. — Policastro. Romanelli *Topografia* T. 1. p. 373.

1) Auguri, 2) Haec corrupta videntur. Fuitne: AVG*ustales* ET IVLIAE. (Brot. 74.)

663. NERONI CAESARI[1]) || GERMANICI F || TI. AVGVSTI N. DIVI AVG. PRON. FLAMINI AVGVSTALI || SODALI AVGVSTALI || Q. NOVANIVS Q. L. SALVIVS || C. CVLMINIVS Q. F. FVSCVS || L. FVLVIVS L. L. RECTVS || L. POPILIVS L. L. APOLLONIVS || L. FVRIVS L. L. GEMELLVS || VI. VIR. AVGVST. — Veletii Hispan. Grut. 237, 1.

1) Brot. 82. Erravit Eckhel D. N. 8. p. 368. hoc marmor ad Imperatorem Neronem referens. cfr. etiam Gud. *Ind.* 21. p. XLVIII. b.

664. NERONI CAESARI[1]) || GERMANICI F. TI. || AVG. N. DIVI AVG PRO || FLAMINI AVG || CIVITATES LIBVRNIAE. — Scardonae. Archaeologia. T. 3. p. 348. Calogerà *Racc.* 7. p. 1.

1) Brot. 82.

665. OSSA NERONIS. CAESARIS[1]) || GERMANICI. CAESARIS F. || DIVI AVG. PRON. FLAMIN || AVGVSTALIS || QVAESTORIS. — Romae. Grut. 237, 3.

1) Brot. 82.

666. DRVSO IVLIO || CAESARI || CLARITAS IVL || D. D. — Grut. 236, 8. correctius ap. Murat. 225, 4. Grut. quidem ponit Casinii ap. oppidum S. Germani, et corrupte exhibet: COL. ARIT. IVL. Murat. vero Aspaviae Hisp. Baeticae. Atubi, hodie *Espejo*, Claritas Iulia vocabatur. v. Plin. *H. N.* 3, 3. Graevius intellexit de Druso, Tiberii fil. in *Praef. ad Thes. A. R.* T. VII. p. 371. *ed. Fabric.* sed tum propter Grut. 237, 2.:

667. DRVSO CAESA.. || ..NICI CAESARIS:.... || AVG. N. DIVI AVG........ || PRAEFECT VRBI...... || ..GVSTALI ..— Burdegalae: quae ita supplenda est: DRVSO CAESARI. GERMANICI CAESARIS F. TI. AVGVSTI N. DIVI AVG. PRON. PRAEFECTO VRBI. SODALI (vel Flamini) AVGVSTALI. — tum propter Mur. 227, 2. ab Hagenbuchio restitutum, potius intelligendum de Druso, Germanici filio. Brot. 83.

668. C. CAESAR[1]) || GERMANICI CAESARIS F || HIC CREMATVS EST.[2]) — Romae. Foggini *Fasti.* p. 132. Visconti *Museo Pio-Clem.* 7. p. 170.

1) Brot. 85. 2) de hac formula rariore utique, nec tamen in suspicionem vocanda consule Marini *Atti.* 2. p. 608.

669. TI. CAESAR[1]) ‖ GERMANICI ‖ CAESARIS F. HIC CREMATVS EST. — Romae. Foggini p. 132. Visconti *Museo Pio-Clem.* 7. p. 170.

670. . . . . . . R[1]) . . . RMANICI CAESARIS F. ‖ HIC CREMATVS EST. — Romae. iid. ibid.

1) Sunt Broterii 92. Germanici et Agrippinae duo filii, infantes mortui. Suet. *Calig.* 7. 8. Alterius iam praenomen *Tib.* ope huius lap. compertum est.

671. IVLIAE GERM . . . . ‖ AGRIPPINAE.[1]) TI. CLAVD . . . ‖ PONT. MAX. L. MAM . . .[2]) — Herculani. Maffei *Tre lettere* p. 28, 6.

1) Brot. 93. Ad eandem referuntur marmora Hispaniensia corrupta Grut. 238, 6. b. 7. 8. 2) Supple: L. Mammius Maximus ex Maffeii num. 4.

672. IVLIAE DRVSILLAE ‖ GERMANICI F. . . . . D . . . . — Prope Modoetiam. Grut. 1022, 4. Zachar. *Excurs.* p. 85, 130. Est Brot. 95.

673. a) AGRIPPINAE ‖ GERMANICI ‖ CAESARIS.[1]) b) DIVAE DRVSILLAE[2]) ‖ GERMANICI ‖ CAESARIS. — Velleiae. Lama p. 58.

1) Brot. 93. 2) Brot. 95.

674. DIVAE DRVSILLAE ‖ SACRVM. ‖ C. RVBELLIVS C. F. BLANDVS ‖ LEG. DIVI AVG. TR. PL. PR. COS. ‖ PROCOS. PONTIF. — Tibure. Nibby *Viaggio* 1, p. 160. melius quam ap. Mur. 225, 3. Cfr. Mur. 301, 2.

675. PRIMA AVGVSTI ET AVGVSTAE L. ‖ NVTRIX IVLIAE GERMA. FILIAE. — Fabrett. p. 712, 338. ex vet. Mss. sine loco.

676. ACVTO ‖ IVLIAE GERMANICI ‖ CAESAR. FILIAE[1]) SER. — Romae. Mur. 987, 1.

1) Haec Iulia est illa, quae Suetonio Livilla, Tacito, Dioni et in nummo, in quo tres illae Caligulae sorores Agrippina, Drusilla, Livilla notatae sunt. (cfr. Eckhel D. N. 6. p. 231.) Iulia dicitur. Nimirum omnes tres vocatae fuerunt etiam Iuliae. cet. *Graev.* — Haec Iulia est Brot. 97. Eadem in seq.:

677. LIVILLA[1]) GERMANICI F. ‖ H . . . IT. — Romae. Foggini *Fasti* p. 132. Visconti *Museo Pio-Clem.* T. 7. p. 171.

1) Brot. 97.

678. COMMVNIO VERNA ‖ ANTONIAE AVGVSTAE ‖ V. A. II. MES. X. ‖ COLLACTEVS DRVSI ‖ BLANDI F.[1]) — Romae. Fabrett. p. 484, 154.

1) filius Rubellii Blandi, Tiberii progeneri. Tac. *Ann.* 6, 45. cfr. Reines. p. 555, 16. Brot. 75. et 76.

679. DIS ‖ MANIB. ‖ CLAVDIAE ‖ ANTONIAE[1]) ‖ AVG. FILIAE. LIB. ‖ OENADI TI. IVLIVS. HEROPHILVS ‖ CONIVGI KARISSIMAE ‖ MERENTI. — Romae. Don. p. 395, 14. Mur. 996, 8.

1) Antonia Claudii Imp. filia ex uxore eius secunda Aelia Petina, Suet. *Claud.* 26. Hagenb. Mss. Brot. 105. Eadem in seq.:

680. TI. CLAVDIO KARO. VIX. AN. VIII. MENS. XI. DIEB. V. ‖ DIS. MANIB. ‖ CLAVDIAE EGLECTE ‖ ANTONIAE DIVI ‖ CLAVDI. F. DELICIO ‖ PIISSIMAE ET B. M ‖ V. A. VI. M. T. D. VIIII. ‖

THREPTVS. EGLOGE ‖ PARENTIS FEC. ‖ TI. CLAVD. ATTICVS FR. ‖ CVLTVRA AMARAE FRATRVM. ITEM. OLL. IIII. OICI[1]) MAGNI. ATTICVS ADSICMBIS ‖ ISSTA. RITAT.[2]) — Vindobonae. Mur. 2056, 1.

1) An VICI? 2) f. adsignavi meis lib. libertab. Mur.

§. 7. TIBERIVS, EIVSQVE TEMPORA. CALIGVLA.

681. TI. CLAVDIO T. F. NER... ‖ ...PR. PONTIFICI M..[1]) ‖ PATRI TI. CAESARIS ‖ CONLEG. PONT. COMBVLT.[2]) D. D. — Compulteriae. Romanelli *Topogr.* 2. p. 437.

1) v. Suet. *Tib.* 4. 2) Collegium Pontificum Combulterinorum.

682. TIB. CAES. AVG. F ‖ DIVI NEP ‖ PRINC. IVVEN. AVGVRI ‖ COS. DESIG. ‖ D. D. — Arionae Hispan. Grut. 235, 6.

683. * TI. CAESARI AVGVSTI F. ‖ DIVI. NEPOT. ADVENTV EI.[1]) ‖ SACRVM ‖ CN. LICINIVS C. F ‖ VOL. NAVOS. — Baiaci (*Bavay*), inventum 1716. Huepsch p. 59, 24. mihi est suspectum.

1) adventu eius.

684. M. PLAVTIVS ‖ M. F. ANIEN ‖ LVCANVS ‖ TI. CLAVDIVS ‖ TI. F. PAL. ‖ NERO AED. CVR. ‖ PR. CENS. II VIR. V.. ‖ M. XIV. — Columna milliaria in Via Tiburtina. Grut. 195, 2. Nibby *Viaggio* 1. p. 111. De Tiberii, nondum Imperatoris, censura paullo ante Augusti mortem gesta v. Suet. *Tib.* C. 20.

685. TI. AVGVSTO ‖ IVLIAE AVGVSTAE ‖ SACR ‖ POSTVMIVS PRIMVS ‖ MENSOR. D. S. P. — Romae. Marini *Iscr. Alb.* p. 40.

686. TI. CAESARE TERT. GERMANICO CAESARE. ITER. COS.[1]) ‖ CN. ACCEIO CN. F. ARN. RVFO LVTATIO. T. PETILLIO P. F. QVI. II VIR.[2]) ‖ DECRETA.

AEDICVLAM ET STATVAS HAS HOSTIAM DEDICATIONI VICTIMAE NATALI AVG. VIII. K OCTOBR. DVAE QVAE PP. ‖ INMOLARI ADSVETAE SVNT AD ARAM QVAE NVMINI AVGVSTO DEDIC. EST VIIII. ET VIII. K. OCTOBR ‖ INMOLENTVR. ITEM NATALI TI CAESARIS PERPETVE ACTVRI DECVRIONES ‖ ET POPVLVS CENARENT QVAM INPENSAM Q. CASCELLIO LABEONE ‖ IN PERPETVO POLLICENTI VT GRATIAE AGERENTVR MVNIFICENTIAE EIVS EOQVE ‖ NATALI VT QVOT ANNIS VITVLVS INMOLARETVR

ET VT NATALIBVS AVGVSTI ET TI. CAESARVM PRIVS QVAM AD VESCENDVM ‖ DECVRIONES IRENT. THVRE ET VINO GENII EORVM AD EPVLANDVM ARA ‖ NVMINIS AVGVSTI INVITARENTVR

ARA NVMINI AVGVSTO PECVNIA NOSTRA FACIENDAM CVRAVIMVS LVDOS ‖ EX IDIBVS AVGVSTIS DIEBVS SEX IN[3]) FACIENDOS CVRAVIMVS

NATALI AVGVSTAE MVLSVM ET CRVSTLVM MVLIERIBVS VICANIS AD BONAM DEAM PECVNIA NOSTRA DEDIMVS.

ITEM DEDICATIONE STATVARVM CAESARVM ET AVGVSTAE MVLSVM ET CRVSTLA || PECVNIA NOSTRA DECVRIONIB ET POPVLO DEDIMVS PERPETVOQVE EIVS DIE || DEDICATIONIS DATVRO [4]) NOS TESTATI SVMVS. QVEM DIEM QVO FREQVENTIOR QVOD || ANNIS SIT SERVABIMVS VI. IDVS MARTIAS QVA DIE

TI. CAESAR. PONTIF. MAXIMVS FELICISSIME EST CREATVS. — Florentiae. Grut. 228, 8. Gor. *Etr.* 1. p. 316, 64.

1) u. c. 771. p. Chr. 18. 2) Duumviris Florentinorum. 3) excidisse videtur *in perpetuum* vel, uti supra *perpetuo* pro *perpetuom*. 4) *daturos*.

687. TI. CAESARI DIVI || AVGVSTI F. DIVI || IVLI N. AVGVSTO || PONTIF. MAXIMO. COS. IIII. || IMP. VIII. TRIB. POTEST. XXXII || AVGVSTALES || RESPVBLICA RESTITVIT.[1]) — Est celeberrima basis Colossi Puteolani, ad Romani imitationem Tiberio erecti ob restitutas XIV. Asiae civitates terrae motu labefactatas, (u. c. 770.) quarum nomina sub totidem figuris anaglypho opere exsculptis leguntur. 1. THENIA . . EORONXX, (corrupte pro *Nenia Sardianorum?* Laur. Gronov.) 2. Magnesia. 3. Philadelphea. 4. Tmolus. 5. Cyme. 6. Temnos. 7. Cibyra. 8. Myrina. 9. Ephesos. 10. Apollonidea. 11. Hyrcania. 12. Mostene. 13. Aegaeae. 14. Hierocaesarea. — Cfr. Laur. Gronov. *Dissert.* in Graevii *Thes. Gr.* T. VII. p. 446. Belley *Mém. de l'Acad. Inscript. B. L.* T. 24, 128. Le Beau ibid. p. 155. Eckhel D. N. 6, 193. Ipsum marmor pertinet ad a. u. c. 783. p. Chr. 30.

1) i. e. Augustales primum posuerunt. Respublica Puteolana postmodum restituit. v. Fabrett. p. 729. Le Beau l. l.

688. TI. CAESARI. DIVI AVG. F. DIVI IVLI NEP || AVGVSTO PONTIF. MAX. TRIB. POT. XXIIX || COS. IIII. IMP. VIII. AVGVRI. XV VIRO S. F || VII. VIRO. EPVLON || T. PAPIRIVS EVRVS [1]) || DECRETO ORDINIS ILVRCONIENSIS [2]) || A. F. || Q. MARCIO BAREA || T. RVSTIO NVMMIO GALLO || COS. [3]) — Apud Pontem de Pinos prope Granatam. Grut. 235, 10. melius quam apud Mur. 223, 6.

1) SEVERVS Schedae Grut. Mur. 2) hodie *Illora;* alii *Pinos Puente* Reichard. 3) Sunt Consules suffecti a. U. C. 779. p. Chr. 26.

689.

SALVTI PERPETVAE AVGVSTAE LIBERTATIQVE. PVBLICAE POPVLI ROMANI.	GENIO MVNICIPI. ANNO POST INTERAMNAM CONDITAM DCCIIII.[1]) AD. CN. DOMITIVM AHENOBARBVM . . . . . COS . . . . (*duo versus consulto erasi*)[2])

PROVIDENTIAE TI. CAESARIS AVGVSTI NATI AD AETERNITATEM

ROMANI NOMINIS. SVBLATO HOSTE PERNICIOSISSIMO P. R.[3])
FAVSTVS. TITIVS. LIBERALIS. VI VIR. AVG. ITER.
P. S. F. C. —

Interamnae. Grut. 113, 2. Vidit Smetius; alioqui Ligorianam diceres, nec sic quoque suspicione careret, si verum esset, quod notat Gudius: „Elegantissima inscriptio: expressa est ex Valer. Max. 9, 11, 4." Sed Faustus Titius eam compositurus Valerium Max. certe non consuluit, nec nimis similia sunt utriusque verba.

1) In primis notandus hic Interamnatium usus, annos a municipio condito numerandi, de qua re vide Scalig. *Emend. Temp.* p. 385. Niebuhr *Röm. Gesch.* 1. p. 187. *Ed. pr.* et cfr. ap. Grut. 207. lap. Puteolanum: *Ab Colonia deducta Anno XC.* 2) Erasum est nomen M. Furii Camilli Scriboniani Cos. suffecti u. c. 785. p. Chr. 32. v. Gud. h. l. et Maffei *Mus. Ver.* p. 103. 3) Scil. L. Aelio Seiano. p. Chr. 31. Cfr. alius tituli fragm. ap. Marini *Atti.* 1. p. 43.

690. TI. CAESARI DIVI ‖ AVGVSTI F. DIVI IVLI ‖ NEPOTI. AVG. PONTIFICI ‖ MAXIMO COS V. IMP. VIII. TR. POT. XXXVIII[1]) AVGVRI XV. VIR. SACR. ‖ FACIEND. VII VIR. EPVLON. ‖ L. SCRIBONIVS L. F. VOT. CELER. ‖ AEDIL EX D. D. ‖ PRO LVDIS. — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* 95, 4.

1) p. Chr. 37.

691. OSSA ‖ TI. CAESARIS ‖ DIVI AVG. F ‖ AVG. PONT. MAX ‖ TRIB. POT. XXXIIX. ‖ IMP. VIII. COS. V.[1]) — Romae. Grut. 236, 1.

1) Quo minus pro spurio habeam hunc titulum, faciunt similes, supra relati. — Cfr. Eckhel D. N. 6, p. 201. Est p. Chr. 37.

692. *Germanici* cognomen tribuitur Tiberio in marm. Grut. 228, 8. vide supra; et 101, 1. quod inter Deos Immort. v. *Pietas:* retulimus. cfr. Eckhel D. N. 6. p. 199. et Marini *Atti.* 1. p. 20. Sic post obitum frater eius Drusus (Marini p. 70.) *Germanicus* dicitur.

* * *

693. SEX. PALPEIO[1]) P. F. VEL ‖ HISTRO ‖ LEG. TI. CLAVDI CAESARIS ‖ AVG. PRO. COS ‖ PR. TR. PL. X VIR. STL. IVDIC ‖ TR. MIL. LEG. XIIII. GERMANICAE[2]) COMITI TI. CAESARIS AVG ‖ DATO SVB[3]) DIVO AVG. C. PRE‖RIVS FELIX. NEAPOLITANVS ‖ MEMOR BENEFICII. — Polae. Grut. 447. 4. (eiusdem fragm. 447, 5. 492, 8. 497, 14. 558, 5.)

1) *Palpelio* et *Palpellio* al. 2) *Geminae.* Cod. Redii. optime. Gud. Wessel. 3) A. alia apographa, quod praestat.

694. DIOPANTHVS (*sic*) ‖ TI. CAESARIS ‖ ORNATOR GLABR.[1]) ‖ VIXIT ANN. XXV. *ad latus:* M. LIVIVS ‖ STEPHANIONIS ‖ L. TYPHVS. — Romae. Grut. 578, 8.

1) Ornator Glabrorum (puerorum delicatorum) Tiberii.

695. D. M. ‖ Q. MASVRIVS Q. F. AIMIL. LEVTER. ‖ MIL. LEG. V. VLP.[1]) TRAIE.[2]) IN COH. VI. ‖ PR. Q. ANN. XII. MIS‖SVS DVOBVS GEM.[3]) ‖ SIBI ET ‖ SILVANIAE MARIAE ‖ SEMPER HONESTISS ‖ VIX. SINE VL. QVEREL. — In Via Latina.

Fabrett. p. 136, 117. Don. p. 257, 121. Cfr. Maffei *Osserv. lett.* 6. p. 317.

1) Haec corrupta; nulla enim Legio Vlpia sub Augusto. Cor. tentat: *Leg. VI. Vic.* 2) traiectus. 3) Duobus Geminis i. e. C. Fufio Gemino et L. Rubellio Gemino Coss. v. Murat. 301, 4. u. c. 781. p. Chr. 29., quo secundum Tertull. c. *Iudaeos*. C. 8. aliosque patres ecclesiasticos ac Baronium Christus supplicium est passus.

696. IVNONI ‖ IVNIAE C. SILANI F. ‖ TORQVATAE ‖ SACERDOTI VESTALI ‖ ANNIS LXIIII. ‖ CAELESTI PATRONAE ‖ ACTIVS L. — Romae. Grut. 25, 10. Spon *Misc.* p. 150. Cfr. Tacit. *Ann.* 3, 69.

697. DIS MANIBVS ‖ LICINIAE CRASSI ‖ FRVGI PONTIFICIS F ‖ MAGNAE ‖ L. PISONIS[1]) PONTIFICIS. VXOR. — Romae. Marini *Atti* 1. p. 13.

1) Cfr. Tacit. *Ann.* 6, 10. et Marini l. l.

* * *

698. De CALIGVLA v. Act. Frat. Arval. Tab. VII. mutil.
. . . A D VI. K. NOVEMB.
. . . OB DETECTA NEFARIA CON*silia contra Imperatorem Caium Caesarem August*VM. CN. LENTVLI GAE*tulici.* cet. v. Marini *Comment.* ad l. l.

699. M. AQVILĀ. IVLIĀNO
P. NŌNIO. ASPRĒNĀTE COS.[1])
VII. K. IVNIĀS
PRŌ SALVTE. ET PĀCE ET
VICTŌRIĀ. ET. GENIŌ
CAESARIS AV . . .[2]) — Romae. Donati 2. p. 472, 1.

1) a. u. c. 791. p. Chr. 38. 2) Caligulae.

700. IMP. CAES. CAIVS ‖ MAX. TRIB. P. P. . . . ‖ C. N. ‖ D. P. P. PROC. (Reliqua vetustate exesa sunt.) — (*Burg bei Stein*,) ad Rhenum. Grut. 188. 7. Hagenb. *Helvet. Mss.* 1. p. 341. „Rarissimi sunt inscripti lapides Caligulae; quem habet Mur. 1992. 5. non est ex lapide, sed ex nummo Caligulae." HAGENB. Is scilicet ita habet:

701. CAIVS CAESAR DIVI AVGVSTI PRONEPOS ‖ AVGVSTVS ‖ S. C. —

In altero latere:

CONSVL TERTIO ‖ PONTIFEX MAXIMVS ‖ TRIBVNITIAE POTESTATIS ‖ QVARTO PATER PATRIAE ‖ REI CENSITAE CONSERVATOR.[1]) — In S. Mariae de Tumba Dioeces. Adrien. Misit Antonius Scotus.

1) Spectat ad a. Chr. 40. „Non amplius exstat marmor. Pro more fuerint ibi breviatae aliquot voces; vix enim est, ut credam, *tertio* et *quarto* scriptum fuisse." Murat. — Qui primus ex nummo inscriptionem lapidis effinxit, verba et siglas nummi in orbem inscriptas ordine pravo legit, ut in figlinarum in orbem inscriptarum lectione aliis usu venisse observavi. Nummus est Caii a Mediob. p. 78. sic descriptus, in aereis:

C. CAESAR. DIVI AVG. PRON. AVG. S. C. Pileus libertatis.
PON. M. TR. P. III. P. P. COS. TERT. R. C. C. In area nummi.
* PON. M. TR. P. IIII. COS. TERT. R. C. C. Num. Faesch.
(Stellulam additamentum ad Occonem notare monet Mediob. in sua Praef.)
Huiusmodi nummum possedit olim Vrsinus, eius aversam sic citans in *Not. ad Tac. Antw.* 1595. 8. p. 425. COS. QVAT. PON. M. TR. P. IIII. PP. R. CC. Eiusdem ob R. CC. meminit postea in *Not. ad Suet. ed. Antw.* p. 482. sive in Suet. *Burm.* T. 1. p. 631 a. Ex Ioberto (*Einleit. zur Münzwiss.* p. 430.) didici nummi Caiani siglas, (in Muratoriano commento pessime *Rei Censitae Conservator* expansas, non *Remissa CC.* i. e. *ducentesima*, (quo inducti quidam sunt ex nummo Galbae: *Remissa* XL. i. e. *quadragesima* v. Τεσσαρ. p. 566.) legi debere, sed *Restituti Circenses*, ut in Augusti nummo: *CirCenses Augusti.* Hagenb. Mss. Is etsi egregie explosit commenticiam istam inscriptionem, in qua haesit, nodo tamen non soluto, Eckhelius quoque *D. N.* 6. p. 224., melius tamen retinuisset priorem siglarum R. CC. explicationem: *Remissa ducentesima;* v. Eckhel l. l. Ex nummo pariter confictus est alius Caligulae titulus, Mur. 225, 2., ut facile colligitur ex Eckhelio *D. N.* 6. p. 230. Is ita habet:

702. C. CAESAR AVG. GERMANIC. IMP. P. M. TR. P. COS. ‖ CN. ATEI. FLAC. CN. POMP. FLAC. II VIR. Q. V. I. N. C.[1]) ‖ SAL. AVG.[2]) — Cordubae.

1) Quinquennales Mur. Sed Eckh. rectius: Quinquennales Victricis Iuliae Novae Carthaginis. 2) Salus Augusto. In lap. Burgensi, Grut. 188, 7. notandus Proconsulatus Caligulae. v. Eckhel D. N. 8. p. 342. Is vero titulus Caligulae, in se spectatus, neutiquam spernendus erat Marinio *Atti.* 2. p. 720., quum in Hagenbuchii *Helvet.* 1. p. 341. ex αὐτοψία duorum eius amicorum denuo sit exscriptus. Quamquam ex alio apud eundem exemplari, ut verum fatear, de certa lectione voc. PROC. nondum satis constat: v. nos. N. 468. Alium lapidem cum eraso Caligulae nomine dabimus in Capite de Operibus publicis.

Hoc quoque sui monumentum reliquit Caligula:

703. TI. CLAVDIVS. DRVSI F. CAESAR. AVGVSTVS GERMANICVS. ‖ PONTIF. MAXIM. TRIB. POT. V. IMP. XI. P. P. COS. DESIG. IIII.[1]) ‖ ARCVS. DVCTVS AQVAE. VIRGINIS DISTVRBATOS PER. C. CAESAREM ‖ A FVNDAMENTIS NOVOS FECIT. AC RESTITVIT. — Romae. Grut. 176, 5. Vidit Smetius. — Murat. 444, 7.

1) Huius Imperatoris, ut Domitiani, monumenta maxime sincera atque integra inter servilia sunt investiganda, veluti:

704. CINAMIO ‖ C. CAESARIS AVG. VERNA ‖ CINNAMI. CAESARIS. ET SECVNDAE DRVSILLIANER ‖ FILIVS HIC.[1]) — Fori Sempronii. Mur. 995, 13. Donati 2. p. 309, 6. ex Passioneo, quo teste Muratorius contra fidem lapidis (sed tamen recte) CINNAMIO et DRVSILLIANOR, quamvis idem negligentius in Ind. nom. *Secunda Drusillianorum:* quum sit *Cinnamii Caesaris Servi Drusilliani* (qui ex hereditate Drusillae ad Caligulam pervenerat) et *Secundae*, item *Drusillianae.* Cfr. eorundem titulos Mur. 893, 2. 3.

1) Scil. *situs est.* Eadem ellipsis passim reperitur. v. c. Mur. 1720, 10. 1754, 11. 1574, 10. 1296, 3. 850, 3. H. I. C. coniungendum, HIC, neque cum Mur. interpretandum: *hic iacet conditus.* — Mur. 1679, 14. Fabrett. p. 147, 179. p. 616, 138. p. 709, 300. cet. Hagenb. Mss.

§. 8. IMP. CLAVDIVS.

705. Celebratissimum orationis Claudii fragmentum Lugdunense videsis ap. Gruterum p. 502. et accuratius editum in Brotierii

Tacito. Ed. Paris. 1820. T. 4. p. 474. in Excursu ad Tacit. *Annal.* XI, 24.

706. TI. CLAVDIVS DRVSI F. CAES. AVG. ‖ GERM. PONT. MAX. TRIB. POT. II. COS. DESIG. III[1]) IMP. III. P. P.[2]) DEDIT. — Ravennae. Grut. 166, 4. 237, 5.

1) u. c. 795. v. de hoc marm. Eckhel D. N. 6. p. 248. 2) Claudius Pater Patriae dictus circa a. p. Chr. 42. Marini *Atti.* 1. p. 76.

707. OB MEMORIAM PATRIS SVI. DEC.[1]) VII. ‖ COLLEGI. FABRVM. M. R.[2]) HS. CIↃ. N.[3]) LIBERALITATE ‖ DONAVIT. SVB HAC CONDITIONE VT ‖ QVOTANNIS ROSAS AD MONVMENTVM ‖ EIVS DEFERANT. ET IBI EPVLENTVR ‖ DVMTAXAT IN V. ID. IVLIAS ‖ QVOD SI NEGLEXERINT. TVNC AD VIII[4]) ‖ EIVSDEM COLLEGI. PERTINERE DEBEBIT ‖ CONDICIONE[5]) SVPRA DICTA. — Ravennae Grut. 237, 5. 748, 11. Duas esse inscriptiones, quamvis ap. Grut. 237, 5. coaluerint, apparet ex Apiano p. 139. Hagenb.

1) Decurias. 2) Municipii Ravennatis. 3) nummûm. 4) Ap. Grut. 237, 5. est VIII. quod apposita ibi notula, nescio cuius, explicatur *VIII Viros* vel *VI viros.* male, meo iudicio. Est enim interpretandum: *ad octavam decuriam eiusdem collegii;* neque aliter accepisse Scaligerum docuit me eius index IX. Hagenb. 5) *conditione* Gr. 748, 11.

708. TI. CLAVDIVS CAESAR ‖ AVGVSTVS GERM. ‖ PONT. MAX. TRIB. POTEST.[1]) ‖ COS. DESIG. IIII. IMP. XI. P. P. ‖ VIAM CLAVDIAM AVGVSTAM ‖ QVAM DRVSVS CAESAR PRIVS ‖ OBICIB. PATEFACTIS. ITER. EXSI(*ccato*) ‖ FLVMINE PVRGAV. ‖ M . . . . R. ST.[2]) ‖ S. P. M. P . . . CV(*ravit*) — Telonii, (Töll in agro Tirolensi.) v. Raiser, *Cuntia* p. 1.

1) deest V. vel VI. p. Chr. 46. 2) muniendam ac restituendam.

709. PRO SALVTE ‖ TI. CLAVDI. CAESARIS. AVG. GERMANICI PONT. MAX. TRIB. POT. VII. COS. IIII. ‖ IMP. XV. P. P. CENSORIS . . . .[1]) LIBERORVMQVE . . . . . .[2]) ‖ EX VOTO SVSCEPTO. C. IVLIVS SEX. F. COR.[3]) POSTVMVS PRAEF. AEGYPTI ‖ TI. CLAVDI CAESARIS AVG. GERMANICI. EX AVRI P. XVI. — Romae. Grut. 113, 1.

1) Consulto erasum est: ET IVLIAE MESSALINAE AVG. 2) supple EORVM. v. Marini *Atti* 1. p. 234. 3) Cornelia tribu. Lapis pertinet ad a. p. Chr. 47. v. omnino de hac inscr. Labus *di un' epigrafe Latina* p. 71.

710. TI. CLAVDIVS ‖ DRVSI F. CAISAR ‖ AVG. GERMANICVS PONT. MAX. TRIB. POT. ‖ VIIII. IMP. XVI. COS. IIII.[1]) CENSOR. P. P. ‖ AVCTIS POPVLI ROMANI ‖ FINIBVS POMERIVM ‖ AMPLIAℲIT. TERMINAℲITQ. — Romae. — Polcastro. p. 54. cfr. Mur. 444, 4. v. Eckhel D. N. 6. p. 249.

1) p. Chr. 49.

711. TI. CLAVDIVS ‖ CAISAR ‖ AVG. GER. PONT. MAX. ‖ TRIB. POT. VIII. IMP. XVI. COS. IIII.[1]) P. P. CENSOR ‖ ℲIAM CLAVDIAM ℲALERIAM[2]) ‖ A CERFENNIA OSTIA ATERNI ‖

MVNIT. IDEMQVE ‖ PONTES FECIT. ‖ XLIII. — S. l. Fabrett. p. 473, 120.

1) p. Chr. 49. 2) Digamma Aeolicum post Claudium quoque, etsi raro invenitur in Inscriptt. temporum Neronianorum. v. Marini *Atti.* p. 97.

712. TI. CLAVDIO DRVSI F. ‖ CAESARI AVGVSTO ‖ GERMANICO ‖ PONTIF. MAX. TR. POT. VIII. ‖ IMP. XVI. COS. II . . .[1]) ‖ PATRI PATRIAE. CENS. ‖ EX TESTAMEN. MESSI. L. F. M. N. SENECAE ‖ MILITIS COH. XIII. VRBANAE. ET ‖ DEDICATIONI. EIVS LEGAVIT. MVNICIPIB. SINGVLIS. HS. IIII. N. — Herculani in lamina aerea. Maffei *Tre lettere.* p. 3.

1) l. IIII. p. Chr. 49.

713. TI. CLAVDIO ‖ DRVSI F. CAESARI AVG. ‖ PONT. MAX. ‖ TRIB. POT. VIIII. IMP. XVI ‖ COS. IIII. COS. DESIGN[1]) ‖ P. P. ‖ VICVS VENERIVS.[2]) — Mediolani. Fabrett. 104, 243. Mur. 226, 7. Saxii *Miss.* 4. p. 6.

1) Numeri sunt Fabrettini pulchre cadentes in a. p. Chr. 50. v. Eckhel D. N. 6. p. 242. Apud Saxium Macanei typus habet *Trib. Pot. VIII.* et *Cos. III.*, quibus neque inter se, nec cum Imperat. XVI convenit. Mur. l. l. *Tr. P. VIIII. Imp. XVI. Cos. III.* Post *Design.* fortasse excidit: V. 2) hodie Vighevano (Viglevanum, medio aevo), uti vult Macaneus. Sed hoc apud veteres Victumviae auctore Reichardo. Vicus Veneris potius ipsius Mediolani regio videtur fuisse.

714. TI. CLAVDIO. CAISARE ‖ AVG. GERMÁNICO. V ‖ SER. CORNÉLIO. ORFITO. COS.[1]) ‖ ISIDI INVICTAI. ET SERÁPI. ‖ M. AÍDIVS. SERHILIAE. AHIOL . . . ‖ LIB. AMERIMNVS ‖ EX HISV. — Vrbini, vel Romae. Grut. 1065, 11. correctius ap. Fabrett. p. 472, XXII. Vt ineditum in *Memorie della Soc. Colombaria Fior.* T. 1. p. 284. Tum in Cardinali *Iscriz. Velit.* p. 9.

1) p. Chr. 51.

715. TI. CLAV(*dio Drusi F. Caisari* ‖
AVGV(*sto Germanico* ‖
PONTIFIC(*i Maximo Trib. Potest. XI.* ‖
COS. V (*Imp. XXIIII.*[1]) *Patri. Patriai* ‖
SENATVS POPV(*lusque Romanus quod* ‖
REGES BRIT(*anniai perduelles sine* ‖
VLLA IACTV(*ra suorum captivos habuerit* ‖
GENTESQ. E (*barbaras ultra Oceanum* ‖
PRIMVS INDICIO (*indicto bello Imperio adiecerit.* ‖ —

Romae. Quae minoribus literis excusa vides, supplementa sunt Fabretti p. 728, 446. non omni reprehensione libera. v. c. in *Gentesq. E.* lapidis latere potius videntur: *extremas* orbis terrarum; in INDICIO, *in ditionem P. Ro. redegerit.*

1) Nota Claudium ultimo vitae anno u. c. 807. p. Chr. 54. fuisse Imp. XXVII. Mur. 225, 7. et in Tabula honestae missionis. in *Praef. Tom. V. Antiq. Hercul.* p. XXXIX. Spangenberg. Tab. 1.

716. MEDVLLINAE CAMILLI[1]) ‖ TI. CLAVDII NERONIS ‖ GERMANICI SPONSAE ‖ ACRATVS L. PAIDAGOGVS. — Velitris, nunc Romae. — Marini *Iscriz. Alb.* p. 88. Cardinali *Iscriz. Velit.* p. 81.

1) v. Suet. *Claud.* C. 26.

717. 'SABBIO. PVP. VALER ‖ MESSALINAE DISP ‖ HIC SITVS ‖ VIXIT ANN. XXX. — Romae. Murat. 914, 9.

718. DIVO CLAVDIO ‖ RESP. PANHORMIT. — Panormi. Torremuzza p. 28, 7. Referebant alii ad Claudium Gothicum, quos confutavit idem Torremuzza *Iscriz. di Palermo* p. 15. De Divo Claudio, eiusque templo v. Marini *Atti.* p. 112. *Claudium* i. e. Templum Claudii ib. 618. b.

719. TI. CLAVDIVS ‖ LEMNIVS ‖ DIVI CLAVDII ‖ AVGVSTI LIB. A STVDIIS. — Romae. Spon *Misc.* p. 211, 6. Mur. 895, 3.

720. D. M. ‖ CLAVDIAE ‖ DICAEOSYNAE ‖ TI. CLAVDIVS NARCISSVS LIB. EID. COIV. ‖ PIENTISSIMAE ‖ ET FRVGALISSI ‖ B. M. — Ferrariae. Mur. 1325, 5. (Gud. 269, 9. ex Ligorio.) v. Burm. ad Suet. *Claud.* 28. Dubium tamen, utrum sit famosus ille Narcissus, Claudii Imp. libertus, an huiusce libertus.

721. Longe certior haec est:

NARCISI. TI. CLAVDI ‖ BRITANICHI. ‖ SVPRA ‖ INSVLAS. — In lamina aenea. Memorie Romane 1, 3. p. 174.

722. M. CALVI M. F. PAP. PRISCI ‖ FILI. M. CALVI PAP. PRISCI PATR. ADLECT. IN ORD. ‖ SENATORIO. A TI. CLAVDIO ‖ CAES. AVG. GERMANICO CENS. 1) ‖ INTER TRIBVNOS ‖ T. CALVI M. F . . . . . . — Cori. Grut. 384, 3.

1) de censura Claudii v. Sueton. C. 16. Grut.

723. P. PLAVTIVS. PVLCHER. TRIVMPHALIS ‖ FILIVS. AVGVR. IIIVIR. A. A. A. F. F. Q. TI. ‖ CAESARIS AVGVSTI. V. CONSVLIS. TR. P. ‖ PR. AD. AERAR. COMES. DRVSI. FIL. GER‖MANICI. AVVNCVLVS. DRVSI. TI. CLAVD ‖ CAESARIS. AVGVSTI. FILI. ET. AB. EO ‖ CENSORE. INTER. PATRITIOS. CVRATOR ‖ VIARVM. STERNENDARVM. A VICINIS. LECTVS ‖ EX. AVCTORITATE. TI. CLAVDI. AVGVSTI ‖ GERMANICI. PROCOS. PROVINCIAE. SICI‖LIAE. VIBIA. MARSI. ET. LAELIA. NATA ‖ PVLCHRI. — Tibure. Grut. 452, 5. et 454, 1.

§. 9. NERO.

724. Cn. Domitius Ahenobarbus, Neronis pater, memoratur in Actis Frat. Arval. Tab. XIII. et XIV., ubi vide Marinium.

725. DEC. XXVII ‖
. . . DLECTVS AD NVMERVM EX S. C. ‖
. . . . . CAES. AVG. ‖
GERMANICVS ‖
. . . . . CLAVDIO CAESARE AVG. GERMAN. V. ‖
. . . . R. CORNELIO ORFITO. COS. ‖
P. R. C. ANN. DCCCIIII. ‖ — Romae; fragm. fastorum sacerdotalium. Grut. 300, 1. Morcelli *St.* 2. p. 125. ad Britannicum retulit, qui teste Suet. *Claud.* C. 27. prius vocitatus sit Ger-

manicus, Sed rectius Eckhel D. N. 6. p. 261. de Nerone interpretatus est.

726. ° NERONI CLAVDIO DRVSO GER. COS. DESIG ‖ EQVESTER ORDO. PRINCIPI IVVENT. — Romae. Grut. 236, 11. Morcellius *St.* 1, 83. male ad Drusum seniorem retulit, quum sit Imperatori Neroni, adolescentulo etiam tunc, circa a. u. c. 804. dedicatum; v. Eckhel D. N. 6, p. 261. Ceterum eandem plane inscriptionem exhibet Neronis nummus ap. Eckhel D. N. l. l., unde, si quis titulum nostrum inde effictum contendat, haud valde repugnem.

727. NERO CLAVDIVS DIVI CLAVD. ‖ AVG. GERM. CAES. AVG. ‖ N. TIB. CAES. AVG. PRON. ‖ DIVI AVG. ABN. CAES. AVG. ‖ GER. PONT. MAX. TR. POT. IMP. COS. ‖ A. PISOR.[1] M. L. — Prope Herream Hispan. Grut. 154, 1.

1) Pisoraca, hodie Pisuerga. Initium sic emendavit Hagenb. (in Walchii *uberior. Explanat.* p. LIII.): NERO CLAVDIVS DIVI CLAVD. FIL. GERM(*anici*) CAESARIS N(*epos*.)

728. NERO CLAVDIVS ‖ DIVI CLAVDI. F. ‖ GERMANICI C. N. ‖ TI. CAESAR. AVG. PRONEP. ‖ DIVI. AVG. ABNEPOS[1] ‖ CAESAR. AVG. ‖ GERMANICVS PONTIFEX ‖ MAX. TRIB. POT. IIII. IMP. ITER. ‖ COS. III. P. P. ‖ RESTITVIT. — In vico Luc agri Foroiul. in Provincia. Mur. 445, 5. et 2007. 3. (Reines. p. 332. 79.)

1) Cfr. de hac ratione γενεαλογίαν texendi hic primum reperienda Eckhel D. N. 8. p. 367. — Cfr. Grut. 154, 2.

729. NERONI CLAVDIO ‖ CAESARI AVG. ‖ GERM. PONT. MAX. ‖ TRIB. POT. XIII. IMP. ‖ IIII. COS. IIII. P. P. ‖ L. STENIVS SILVANVS ‖ EX TESTAMENTO. — In civ. S. Germani. Mur. 227. 1. Neronis tituli integri sunt rarissimi: hic pertinet ad a. p. Chr. 66. cfr. Walch. *marm. Hisp.* p. XXXIII. et p. 53. — Octaviae Aug. mentio fit in *Act. Frat. Arval.* Tab. XV. v. Marini p. 106.

730. ° NERONI CL. CAIS ‖ AVG. PONT. MAX ‖ OB PROVINCIAM LATRONIB ‖ ET HIS QVI NOVAM ‖ GENERI HVM. SVPER‖STITION. INCVLCAB ‖ PVRGATAM. — Marquesiae in Lusitania. Grut. 238, 9. Quantivis sane pretii esset hoc marmor ad Christianos a Nerone vexatos pertinens, nisi spurium esset, ut scite demonstravit Hagenbuch. in Walchii *Persequutionis Christ. Neron. in Hisp. – uberior. explanat.* Ienae 1753. 4.

Dextra parte tabulae marmoreae, prope Caecinam in agro Lunensi erutae:

731. DIVAE POPPEAE AVGVSTAE ‖ IMP. NERONIS. CAESARIS AVGVST. L. TITINIVS — DIVI AVG. cet. (*eadem, quae infra leguntur, sed mutila.*)

Sinistra parte:

732. IMP. NERONI CLAVDIO DIVI CLAVDI. F. GERM. ‖ CAESARIS N. TI. CAESARIS AVG. PRO. N. DIVI AVG. AB. N. ‖ CAESARI AVG. GERM. P. M. TR. POT. XIII. IMP. XI. COS. IIII. ‖

L. TITINIVS L. F. GAL. GLAVCVS LVCRETIANVS. FLAM. ROMAE ET AVG. II VIR ‖ IIII P. C.[1]) SEVIR. EQ. R. CVRIO. PRAEF. FABR. COS.[2]) TR. MIL. LEG. XXII. PRIMIG. PRAEF. PRAELEGATO.[3]) ‖ INSVLAR. BALIARVM TR. MIL. LEG. VI. VICTRICIS. EX VOTO SVSCEPTO PRO SALVTE IMP. ‖ NERONIS. QVOD BALIARIBVS VOVERAT ANNO.[4]) A LICINIO NERVA COS.[5]) II VIRIS L. SAVFETO[6]) ‖ VEGETO ET Q. ABVRIO NEPOTE. VBE VELLET. PONERET. VOTO. COMPOS POSIT. IOVI. IVNO.. ‖ MINERVAE. FELICITATI. ROMAE. DIVO AVGVSTO. — Gori *Etr.* T. 2. p. 46. Mur. 227, 4. accuratius iterum ap. Gor. *Etr.* 3. p. 173. cuius typum exhibemus. Lapis positus est p. Chr. 66.

1) P. C. Mur. *Potestate Censoria.* recte. v. Mur. 135, 1. P. LVCILIO .. II VIR. CENSORIAE POT. QVINQVENNAL. 2) *Consulem* hunc Titinium fastis ignotum fecerunt Gorius et Mur. Sed minime suo loco positum esset huius dignitatis nomen inter Praef. Fabrum et Tr. Mil. Apud Fabr. p. 459, 83. habes *Praef. Fabr. Aug.*, unde hic quoque iungo *Praef. Fabr. Cos.* id est *Consulis alicuius.* 3) ita Gor. 3. p. 173. sed melius utique loco priore et ap. Mur. *Prolegato.* iunge *Praefectus pro legato*, praefectus legati munere fungens. 4) i. e. anno proximo superiore, *vor einem Jahre.* v. Gronov. ad Plaut. *Amph. prol.* v. 91. Hagenb. Mss. 5) p. Chr. 65. 6) f. Saufeio. Hagenb. — De NERONIS IMPERATORIA DIGNITATE XI. v. Marini *Atti.* 1. p. 102.

733. POLYTIMVS ‖ POPPAIAE (*sic*) AVG. ‖ DISPENSATOR FORTVNAE V. S. — Perusiae. Vermiglioli *Iscriz. Per.* 2, 242.

734. Poppaeae Augustae et Claudiae Augustae, Neronis filiae, mentio fit in *Actis Frat. Arval.* Tab. XVII. b. p. CXXIII. ed. Marini.

735. DIS. MANIBVS ‖ CLAVDIAE ACTES AVG. L. L. AVCTAE[1]) ‖ TI. CLAVDIVS DEMETRIVS ‖ VXORI ET ‖ TI. CLAVDIVS EVPLASTVS ‖ CONLIB. OPTIME DE SE MERITAE. FECIT. — Romae. Fabrett. p. 126, 40.

1) i. e. Auctae libertae Claudiae Actes Augusti (sc. Neronis) libertae. Fuit ista Neronis pellex, Suet. *Ner.* 28. Permulti eius liberti in saxis memorantur.

736. HAEC AREA . INTRA HANC DEFINITIONEM CIPPORVM ‖ CLAVSA VERVBVS . ET AREA . QVAE EST INFERIVS DEDICATA EST EX VOTO SVSCEPTO. QVOD DIV ‖ ERAT NEGLECTVM . NEC REDDITVM . INCENDIORVM ‖ ARCENDORVM CAVSA . QVANDO ‖ VRBS PER NOVEM DIES ARSIT ‖ NERONIANIS TEMPORIBVS ET HAC ‖ LEGE DICATA EST . NE CVI LICEAT IN‖TRA HOS TERMINOS AEDIFICIVM EX‖TRVERE . MANERE . NEGOTIARI . ARBO‖REM PONERE . ALIVDVE QVID SERERE ‖ ET VT PRAETOR. CVI HAEC REGIO[1]) SOR‖TE OBVENERIT . LITATVRVM SE SCIAT ‖ ALIVSVE QVIS MAGISTRATVS VOLCA‖NALIBVS X KAL. SEPT. OMNIBVS ANNIS ‖ VITVLO ROBIO ET VERRE. — Romae ad templum Mercurii. Grut. 61, 3. Fabrett. p. 684, 83. Nardini 3. p. 245. inde ab: *ex voto.* Morcelli *St.* 1. p. 59., qui egregie hoc saxum vindicat a suspicionibus Maffeii A. C. L. p. 281.

1) undecima.

§. 10. GALBA.

737. Ser. Galbae tituli quum perpauci ad nos pervenerint, damus hoc loco tabulam honestae missionis, tum ex auctoribus Spangenbergio laudatis Tab. II., tum praecipue ex Gorio (*Etr.* 3. p. 144. seqq.) ἔκτυπον eius tabulae exhibente, quod Spangenbergius ipse oculis usurpasse non videtur:

SER. GALBA. IMPERATOR. CAESAR AVGVSTVS
PONTIF. MAX. TRIB. POT. COS. DES. II O
VETERANIS. QVI MILITAVERVNT. IN LEGIONI (*sic*)
I. ADIVTRICE. HONESTAM MISSIONEM ET CIVI
TATEM. DEDIT. QVORVM. NOMINA. SVBSCRIPTA
SVNT. IPSIS. LIBERIS. POSTERISQVE EORVM.
ET CONVBIVM CVM VXORIBVS . QVAS TVNC.
HABVISSENT . CVM EST CIVITAS IIS DATA . AVT
SI QVI CAELIBES ESSENT. CVM IIS. QVAS POSTEA
O O

DVXISSENT. DVM. TAXAT SINGVLI SINGVLAS
A. D. XI. K. IAN.
C. BELLICO NATALE. P. CORNELIO
SCIPIONE COS.
DIOMEDI ARTEMONIS F. PHRYGIA VDIC
DESCRIPTVM. ET RECOGNITVM. EX TABVLA AENEA
QVAE FIXA EST ROMAE. IN CAPITOLIO
IN ARA GENTIS IVLIA (*sic*) O[1])

TI. IVLIVS	PARDALA SARD.
C. IVLI. CHAR	MI SARDIAN
TI. CLAVDI	QVI. FIDINI MAO MIAN
C. IVLI. C. F. COL.	LIBON. SARD
TI. FONTEIVS	CERIALIS. SARD.
P. GRALTI. P. F	AEM. PROVIN CIAL IPESIVS
M. ARRI. RVFI	SARDIAN
O	O

— Marini *Atti.* 2. p. 449. dedit typum Morcellii *St.* 1. p. 308. Quod ad χρίσιν attinet, cfr. Hagenb. ap. Gor. l. l. et Morcellium. — De Galba, et adoptione Pisonis agit fragm. *Act. Frat. Arval.* XX.

1) Sex illa O foramina referunt tabulae plicatilis.

738. IMAGINVM DOMVS ‖ AVG. CVLTORIB. SIGNVM ‖ LIBERTATIS RESTITVTAE ‖ SER. GALBAE IMPERATORIS AVG. ‖ CVRATORES ANNI SECVNDI ‖ C. TVRRANIVS POLYBIVS. ‖ L. CALPVRNIVS ZENA ‖ C. MVRDIVS LALVS. ‖ C. TVRRANIVS FLORVS. ‖ C. MVRDIVS. DEMOSTHENES ‖ S. P. D. D. — *ab altera parte:* DEDIC. IDIB. OCTOBR. ‖ C. BELLICO NATALE ‖ P. CORNELIO SCIPIONE ASIATICO COS.[1]) — Romae. Grut. 238, 12.

1) ex Kal. Sept. u. c. 821. p. Chr. 68. Suspectum erat hoc monumentum Maffeio *Mus. Ver.* p. 97. 109. *Veron. illustr.* T. 2. p. 501. Sed talia, quis finxerit? LIBERTAS RESTITVTA et ROMA RENASCES vel RENASCENS in nummis Galbae legitur.

§. 11. VESPASIANVS.

739. Othonis et Vitellii sincerae inscriptiones nullae supersunt, nisi quod Vitellii mentio fit in *Actis Frat. Arval.* Tab. XV.

740. PACI AETERNAE ‖ DOMVS ‖ IMP. VESPASIANI ‖ CAESARIS AVG. ‖ LIBERORVMQVE EIVS ‖ SACRVM ‖ TRIB. SVC. IVNIOR.[1])

DEDIC. XV. K. DEC. ‖ L. ANNIO BASSO. C. CAECINA PAETO. COS.[2])

A tergo et ab altero latere incisum est album centuriarum septem, quae in ponendam statuam contulerunt, observato ordine alphabetico. — Romae. Grut. 239, 3.

1) Tribus Sucusana Iuniorum. 2) ex Kal. Nov. u. c. 823. p. Chr. 70. Cfr. Franckium *de tribuum ratione* p. 95. Alias similes damus in capite de Tribubus.

741. IMP. CAESAR. ‖ VESPASIANVS AVGVSTVS. PONTIFEX ‖ MAX. TRIB POTES. ‖ COS. III. COS.[1]) DESI‖GNAT. IIII P. F. — Segusii. Don. 115, 7. Spon *Misc.* p. 267. *Cos.* ante *Designat.* plerumque omittitur. Est etiam in saxo Nemaus. ap. Rein. II. 1. p. 249. Hag.

1) p. Chr. 71.

742. IMP. CAESARI ‖ VESPASIANO AVG. ‖ PONT. MAX. TR. POT. III ‖ IMP. IIX. P. P. COS. III. DES. IIII.[1]) ‖ S. C ‖ QVOD VIAS VRBIS ‖ NEGLIGENTIA ‖ SVPERIOR. TEMPOR. ‖ CORRVPTAS IN‖PENSA SVA RESTITVIT. — Romae. Grut. 243, 2. cfr. ib. 3.

1) p. Chr. 71.

743.

T. CAESARI	IMP. CAESARI	CAESARI AVG. F.
VESPASIANO	VESPASIANO AVG.	DOMITIANO
PONTIF. TR.	PONT. MAX. TR. POT.	COS. DESIG.[2]) II.
POT. II. IMP. III ‖ IIII.	IMP. VIIII. COS. IIII.[1]) ‖	PRINCIPI IVVENTVTIS
COS. II.	P. P.	

C. PAPIRIVS AEQVOS. 7. LEG. III. AVG. TESTAMENTO PONI IVSSIT.

EX AVRI P. X. — Romae. Grut 245, 2.

1) p. Chr. 72. 2) Mazoch. p. 107. DESTINATO.

744. IMP. CAES. VESPASIANVS AVG ‖ PONT. MAX. TRIB. POT. VII. IMP. XVII ‖ PP. COS. VII. DESIGN. VIII [1] ‖ TEMPLVM MATRIS DEVM TERRAE MOTV ‖ COLLAPSVM RESTITVIT. — Herculani. Romanelli *Viaggio* T. 2. p. 86.

1) p. Chr. 76.

745. IMP. CAESARI ‖ VESPASIANO AVGVST ‖ PONT. MAX. TRIB. ‖ POT. VIII. IMP. XIIX ‖ COS. VIII. [1] PP ‖ L. PORTIVS SABELLIVS II VIR ‖ PEQVNIA SVA DDD. — Antiquariae. Grut. 243, 6. correctius ap. Mur. 228, 2.

1) p. Chr. 77.

746. IMP. VESPASIANO AVG. ‖ PONT. MAX. TRIB. POT. IIII. ‖ COS. VIII. DESIG. VIIII. [1] P. P. ‖ SACRARVM AEDIVM ‖ RESTITVTORI ‖ ET RITVVM ANTIQVOR ‖ CONSERVATORI ‖ SODALES TITII. — Romae. Grut. 243, 5.

1) p. Chr. 78. cfr. in Cap. *de Rebus sacris* (§. Sodales Titii) eundem, ut videtur, lapidem ampliorem.

747. FLAVIAE DOMITILL. VESPASIAN. CAESAR [1] . . . . — Herculani. Maffei *Mus. Ver.* 350, 8.

1) Vesp. Caesaris uxori.

748. C. VALERIO C. F. ‖ STEL. CLEMENTI ‖ PRIMIPILARI ‖ II VIR. QVINQVENNALI ‖ FLAMINI DIVI AVG. PERPETVO ‖ PATRONO COLONIAE ‖ DECVRIONES ALAE GETVLORVM ‖ QVIBVS PRAEFVIT BELLO IVDAICO ‖ SVB DIVO VESPASIANO. AVG ‖ PATRE ‖ HONORIS CAVSSA ‖ HIC OB DEDICATIONEM STATVARVM EQVESTRIS ET ‖ PEDESTRIS OLEVM PLEBEI VTRIVSQVE SEXVI (*sic*) DEDIT. — Augustae Taurinor. in aerea lamina. Grut. 478, 7.

749. L. LEPIDIO L. F. AN ‖ PROCVLO ‖ MIL. LEG. V. MACEDON ‖ 7. LEG. EIVSD. 7 LEG. EIVSD. II ‖ 7 LEG. VI VICTRICIS ‖ 7 LEG. XV. APOLLINAR ‖ PRIM. [1] LEG. XII GEMIN ‖ DONIS DONATO AB ‖ IMP. VESPASIANO AVG ‖ BELLO IVDAICO TORQVIB ‖ ARMILLIS. PHALERIS ‖ CORONA VALLARI ‖ SALINATORES [2] CIVITATIS ‖ MENAPIORVM ‖ OB. MER. EIVS. ‖ SEPTIMINA P. [3] REPONEND ‖ CVRAVIT — Arimini. Grut. 1096, 4.

1) Primipilo. 2) v. Cuperi *Harpocr.* p. 230. et Burm. *Vect. P. R.* p. 91. et 123. Hag. 3) f. F. filia, de qua vide Grut. 1100, 6. nisi leg. P. S. pecunia sua, aut denique P. sit Publice.

750. TI. PLAVTIO M. F . . . ‖ SILVANO AELIANO ‖ PONTIF. SODAL. AVG ‖ III VIR. A. A. A. F. F. Q. TI. CAESARIS ‖ LEGAT. LEG. V. IN GERMANIA ‖ PR. VRB. LEGAT. ET COMITI CLAVD. CAESARIS . IN BRITANNIA ‖ CONSVLI . PROCOS. ASIAE. LEGAT. PROPRAET. MOESIAE ‖ IN QVA PLVRA QVAM CENTVM MILL. EX NVMERO ‖ TRANSDANVVIANOR. AD PRAESTANDA TRIBVTA CVM CONIVGIB ‖ AC LIBERIS. ET PRINCIPIB. AVT REGIBVS SVIS. TRANSDVXIT. ‖ MOTVM ORIENTEM

SARMATAR. COMPRESSIT. QVAMVIS PARTE. ‖ MAGNA. EXERCITVS AD EXPEDITIONEM IN ARMENIAM MISISSET ‖ IGNOTOS ANTE AVT INFENSOS P. R. REGES SIGNA ROMANA ‖ ADORATVROS IN RIPAM. QVAM TVEBATVR. PERDVXIT. REGIBVS ‖ BASTARNARVM ET RHOXOLANORVM FILIOS. DACORVM FRATRVM[1]) ‖ CAPTOS. AVT HOSTIBVS EREPTOS REMISIT. AB ALIQVIS ‖ EORVM OPSIDES ACCEPIT. PER QVEM[2]) PACEM PROVINCIAE ‖ ET CONFIRMAVIT ET PROTVLIT. SCYTHARVM QVOQVE REGEM ‖ A CHERRONENSI. QVAE EST VLTRA BORVSTHENEM OPSIDIONE ‖ SVMMOTO. PRIMVS EX EA PROVINCIA MAGNO TRITICI MODO ‖ ANNONAM P. R. ADLEVAVIT. HVNC LEGATVM IN HISPANIAM ‖ AD PRAEFECTVR. VRBIS. REMISSVM. SENATVS IN PRAEFECTVRA ‖ TRIVMPHALIBVS ORNAMENTIS HONORAVIT. AVCTORE IMP. ‖ CAESARE AVGVSTO. VESPASIANO VERBIS EX ORATIONE EIVS Q. I. S. S.[3]) ‖

MOESIAE ITA PRAEFVIT. VT NON DEBVERIT. IN ME DIFFERRI ‖ HONOR TRIVMPHALIVM EIVS ORNAMENTORVM. NISI QVOD LATIOR EI CONTIGIT MORA TITVLVS PRAEFECTO VRBIS ‖

HVNC IN EADEM PRAEFECTVRA VRBIS. IMP. CAESAR. AVG ‖ VESPASIANVS ITERVM COS.[4]) FECIT. — Tibure. Grut. p. 453. correctius ap. Morcelli *St.* 2. p. 89. ex Dominici de Sanctis *Dissert. de Plautiis*, Tab. 2. Nibby *Viaggio* 1. p. 116.

1) error pro *fratres*. 2) per quem Regem Scytharum summotum cet. Morcelli. An simplicius leg. QVAE, et mox REGE? 3) quae infra scripta sunt. 4) Consulem suffectum anni incerti. Primum fuerat Cos. suffectus u. c. 800. p. Chr. 47.

§. 12. TITVS. IVLIA TITI FILIA.

751. TIT. CAESARI AVG. F. ‖ VESPASIANO IMP. ‖ PONT. TRIB. POT. VI. ‖ COS. DES. VI.[1]) CENSORI.[2]) D. D. — Vilchez in Hispania. Mur. 228, 5.

1) p. Chr. 76. 2) cfr. Marini *Atti* p. 729. Notandum Titum, etiam vivente Vespasiano dictum fuisse Imperatorem; v. Marini *Atti*. 1. p. 160.

752. IMP. TITVS ‖ CAESAR ‖ VESPASIANVS ‖ PONTIFEX ‖ MAXIMVS. TRIBVNIC. POTESTAT. VIIII. ‖ IMP. XIIII. COS. VII. ‖ DESIGNATVS VIII.[1]) ‖ CENSOR FECIT. — In via Aurelia. Fabrett. p. 414, 364.

1) p. Chr. 79.

753. GENIO ET VICTORIAE ‖ IMP. AVG. CAES. T. VESPASIAN ‖ COS. VIII. P. P. ‖ L. NAERATIVS PRISCVS. L. F ‖ AEDIL. ITER. Q. ET CVR. AQV. ‖ PROCOS. CAMPANIAE ‖ SIGNVM POS. ET POPVL. ‖ SPECTAC. ET EPVL. DED. V. ID. OCT. ‖ VESPASIANO VIII. ET DOMITIANO VII.[1]) ‖ COS. — Capuae. Donati 1. p. 159, 2.

1) p. Chr. 80.

754. IMP. T. CAESARI || DIVI F. || VESPASIANO AVG. || PLEBS VRBANA || QVAE FRVMENTVM || PVBLICVM ACCEPIT || ET TRIBVS. — Romae. Grut. 244, 4. ex Panvinio.

755. Restitutio et dedicatio Capitolii a Tito, non a Vespasiano facta memoratur in *Actis Frat. Arv.* Tab. XXIII., ubi vide Mariniuin.

756. et 757. PRO SALVTE. REDITVS || DIVI [1]) TITI. CAES. DIVI. IMP. || VESPASIANI. AVG. F. || Q. LABERIVS RVFVS. || SAC. DEI. HERCVLIS || P. S. F. — Romae. Grut. 113, 4.

1) Elogium *Divi* mortuis tantum Impp. dari solebat. Tac. *Ann.* 15, 74. Contra autem venire videtur haec inscriptio, item Grut. 153, 9. et 226, 9. Reines. ap. Hessel. *Praef. Gud.* p. 7. — Vide ne in hac *Divi* nomen post Titi obitum additum fuerit; sic Grut. 153, 9. IMP. DIVVS CLAVDIVS. || DRVSI F. CAES. AVG. || GERM. PONT. MAX || TRIB. POT. X. COS. IIII. IMP. XI. ITER. REPARAVIT. || VI. — Emeritae in columna milliaria. Masson emendabat *Ti.* vel *Tib.* pro *Divus.* (Grut. 226, 9. spuria videtur.)

758. SENATVS || POPVLVSQVE ROMANVS || DIVO TITO DIVI VESPASIANI F. || VESPASIANO AVGVSTO. — Romae, inscriptio arcus Titi in Via sacra. Grut. 244, 3. Müller *For. Roman.* p. 185. Nardini 1. p. 306. Altera, quae ibidem affertur ex Grutero 244, 6. suspectissima est:

759. * IMP. TITO CAESARI DIVI VESPASIANI F || VESPASIANO AVG. PONTIFICI MAXIMO || TRIB. POT. X. IMP. XVII. COS. VIII. P. P. || PRINCIPI SVO S. P. Q. R || QVOD PRAECEPTIS PATRIS. CONSILIISQVE ET || AVSPICIS. GENTEM IVDAEORVM DOMVIT ET || VRBEM HIEROSOLYMAM OMNIBVS ANTE SE REGIBVS. GENTIBVSQVE. AVT FRVSTRA || PETITAM. AVT OMNINO INTENTATAM DELEVIT. — Talia enim fingere in proclivi erat iis, qui singularia captarent.

760. S. P. Q. R. || DIVO TITO DIVI VESPASIANI || VESPASIANO AVG. SACRVM. || IOVI OPTIMO MAXIMO || SALVTARI. || AEDEM VOTO SVSCEPTO. — Romae. Mur. 131, 2.

761. D. TITO. || D. VESPASIANI F. AVGVSTO || IMP. CAESAR. D. NERVAE F. NERVA TRAIANVS AVG. || GERMANICVS. DACICVS. PONT. MAX. TRIB. POT. COS. || P. P. FECIT. — Romae. Morcelli *St.* 2, p. 23. v. Nardini 1. p. 307.

762. IVLIAE AVGVS || T. FIL. — Triventi. Mur. 229, 3. Ad eandem Murat. perperam, ut videtur Eckhelio D. N. 6. p. 365. retulit 914, 10:

763. SABINA AVG. SABINA || CLERA.. SER. T. CAES. AVG. || AB ORNAMENTO SVI. FECIT. — Romae in urnula. Hic omnia turbata; sed hoc tamen manifestum est, sermonem potius esse de Sabina Augusta, Hadriani coniuge. Nunquam enim Iulia, Titi filia, Sabinae nomen gessit. v. Eckhel D. N. 6, p. 521.

§. 13. DOMITIANVS. DOMITIA. FLAVIA. DOMITILLA.

764. . . DOMITIANO COS ‖ . . . ‖ SACERDOTI ‖ . ONLEGIORVM OMNIV . .[1]) ‖ . . INCIPI IVVENTVTI . . .

Ab altero latere:

PRO SALVTE IMPERAT ‖ HADRIANI AVG. P. P. ‖ FORTVN. RED. DECRETO C. V.[2]) ‖ PEC. PVBL. EX ARG. P. X ≋ ≈ CVR. AG[3]) ‖ P. ABVRTENNIO PRISCO. P. ABVRTENNIO RESTITVTO ‖ IIII VIR. — Loco incognito reperta, nunc Romae. Marini *Atti* 1. p. 191.

1) Ita in nummo Neronis: *Sacerdos cooptatus in omnia Collegia;* in alio Alexandri Severi *Sacerdos Vrbis.* v. Marini p. 153. 2) Civium Universorum. 3) AG*entibus.*

765. * A. P. R. C. DCCCXLI. ‖ IMP. CAESARE DIVI VESPASIANI F. ‖ DOMITIANO AVG. GERMANICO ‖ MAGISTRO XV. VIR. ‖ EX S. C. LVDI SAECVLARES FACTI. — Romae. Fletwood p. 100, 3. Morcelli *St.* 1. p. 66. Ex tabulis Capitolinis memorat Eckhel D. N. 6. p. 383. Est suspecta.

766. D. N. IMPERATOR CAESAR ‖ DIVI VESPASIANI AVGVSTI ‖ . . . . ‖ GERMANICVS PONTIFEX MAXIMVS TRIB. POT. ‖ VIII. IMP. XXI. ‖ COS. XV.[1]) CENSOR PERPETVVS. — Cordubae. Mur. 229, 6.

1) p. Chr. 90.

767. IMP. DOMITIANO[1]) ‖ CAESARI ‖ AVG. GERMANICO ‖ L. MVNICIVS QVIR. NOVATVS ET L. MVNICIVS QVIR. AVRELIANVS ‖ TI. COR. NER. TEM . . . . II VIR. CONSTITVTI ‖ D. P. P.[2]) D. D. — In vico Illuro Cataloniae. Grut. 245, 4. Mur. 229, 4.

1) In plerisque Domitiani titulis eius nomen erasum est. 2) de propria pecunia.

768. IMP. CAESARI DIVI VESPASIANI F. DOMITIANO ‖ AVG. GER. PONT. MAX. TRIB. POT. XIIII. IMP. XXII ‖ CONS. XVI.[1]) CENSORI PERPETVO P. P. REG.[2]) ‖ VICI VESTORIANI ET CALPVRNIANI. — Neapoli. Grut. 245, 3. Romanelli *Topografia* T. 3. p. 529.

1) p. Chr. 93. Est hoc unum ex optime conservatis Domitiani monumentis. 2) Regionis urbis Neapolitanae, uti alibi vidimus.

769. * T. FLAVIO T. F. GERMANO ‖ CVRATORI TRIVMPHI FELICISSIMI ‖ GERMANICI SECVNDI cet. — Praeneste. Grut. 411, 1. Si fidem meretur lapis iste, Domitiano adulatores dabant nomen Germanici Secundi, cuius tamen in nummis nullum vestigium exstat.

770. OLYMPVS DOMIN.[1]) ‖ DOMITIANI ‖ AVG SER. ‖ VER. ROM ‖ NAT.[2]) VIXIT. AN. IIII. M. IV. D. XX. ‖ FEC. OLYMPVS PAT. INFELI‖CISSIMVS. — Romae. Don. p. 306, 169. Fabr. p. 146, 175.

1) observa *Domini* nomen Domitiano primum datum; etsi obloquitur Marini; v. supra. 2) servus verna Romae natus.

771. AMPL̄COLL
ET PRISC̄C̄OS.[1]) — In latere. Perusiae. Vermiglioli *Iscr. Per.* T. 2. p. 153.

1) i. e. Ampliati opus. Collega et Prisco Coss. u. c. 846. p. Chr. 93. Videtur antiquissima omnium inscriptionum adhuc notarum in opere figulino sive doliario.

772. . . . . . ‖ . . . ‖ . . LIAE ‖ APPI. MAXIMI ‖ BIS. COS.[1]) ‖ CONFECTORIS ‖ BELLI ‖ GERMANICI[2]) . . . . ‖ — Romae. Grut. 359, 5.

1) p. Chr. 103. 2) v. Grut.

773. CN. DOMITIO SEX. F. VEL. ‖ AFRO TITIO MARCELLO ‖ CVRVIO[1]) LVCANO ‖ COS.[2]) PROCOS. PROVINCIAE AFRICAE. ‖ LEGATO EIVSDEM PROVINCIAE TVLI ‖ FRATRIS SVI. SEPTEMVIRO. EPVLONVM. PRAETORIO LEGATO PROVINCIAE AFR. ‖ IMP. CAES. AVG.[3]) PRAEF. AVXILIORVM OMNIVM ‖ ADVERSVS GERMANOS.[4]) DONATO AB ‖ IMP. VESPASIANO AVG. ET T. CAESAR. AVG. F. CORONIS ‖ MVRALI VALLARI. AVREIS. HASTIS PVRIS ĪĪĪ. ‖ VEXILLIS ĪĪ. ADLECTO INTER PATRICIOS. PRAETORI ‖ TR. PL. QVAEST. PROPRAETORE PROVINCIAE AFRIC ‖ TRIB. MIL. LEG. V̄. ALAVDAE. ĪĪĪĪ VIR. VIARVM. CVRAND. PATRONO ‖ OPTIMO ‖ D. D. — Fulginei in Vmbria. Grut. 403, 1.

1) ita lapis. Grut. CVRINO v. Plin. *Epp.* 8, 18. Martial. 9, 8. 2) anni adhuc incerti v. Murat. p. 433. 766, 5. 810, 7. 858, 4. 3) cfr. Casaub. et Salm. ad *Spart. Adrian.* 3. p. 34. H. et construe: Legato praetorio Imperatoris Caes. Aug. in Prov. Africa. 4) Domitiani puta temporibus.

774. DOMITIAE CN. F. ‖ DOMITIANI CAESARIS ‖ D. D. — Herculani. Maffei *Mus. Ver.* 350, 9.

775. IN HONOREM MEMORIAE DOMVS DOMITIAE AVGVSTAE. CN. DOMITI. CORBVLONIS ‖ FIL. DOMITI. POLYCARPVS ET EVROPE LOC. DAT. DECRETO ORDINIS DECVR. AEDEM ‖ FECERVNT ET EXORNAVERVNT STATVIS. ET RELIQVIS REBVS PECVNIA SVA. EIVSDEM‖QVE TVTELAM IN PERPETVVM REIPVBLICAE DEDERVNT. SVB INSCRIPTIONE INFRA SCRIPTA

IMP. CAES. T. AELIO HADRIANO ANTONINO AVG. PIO. ĪĪĪ. M. AELIO AVRELIO CAES. COS. V̄ĪĪĪĪ[1]) K. MAIAS IN MVNICIPIO. IN CVRIA AELIA AVGVSTA SCRIBVNDO ATFVIT VNIVERSVS ORDO

DECVRIONVM. REFERENTIBVS L. VIPSTANO L. F. CL. PVBLICOLA. MESSALLA. L. SETRIO L. F. PAL. PRISCO ĪĪĪĪVIR. QQ. CN. DOMITIVM POLYCARPVM NOMINE SVO ET DOMITIAE EVROPES CONIVGIS SVAE

OFFERRE ORDINI DECVRIONVM ET SEVIRVM AVGVSTALIVM HS. X̄. M̄. N. QVI IAMPRIDEM EXTRVXISSET TEMPLVM IN HONOREM AC MEMORIAM DOMITIAE CORBVLONIS FIL. ET HOC PIETATIS SVAE ADFECTV

EXORNET ET MELIOREM FACIAT. ORDINEM N. SINGVLIS ET IAM VNIVERSISQVE PRODESSE FESTINET. AT QVOS EX REDITV EIVS PECVNIAE FRVCTVM SEMPER DESIDERET PERVENIRE CONFVGIENDO AT

AETERNAM REM PVBL. N̄. PETENDO VT SECVNDVM EXEMPLVM CODICILLORVM CL. VITALIS. STIPVLATIONE INTERPOSITA. DESIDERIO SVO TALIS CONDICIO DECERNERETVR. VT EX REDITV EIVS PECVNIAE

III. IDVS FEBRAR. NATALE DOMITIAE PRAESENTIBVS DECVRIONIB. ET SEVIR. DISCVMBENTIBVS IN PVBLICO. AEQVIS PORTIONIBVS FIERET DIVISIO. ITEM HOC AMPLIVS IN TVTELA ET ORNATIONIBVS

TEMPLI HS. V̄. M̄. N. SVB EADEM CONDICIONE INFERRET. Q. D. E. R. F. P. D. E. R. I. T. C.[2])

PLACERE VNIVERSIS SECVNDVM RELATIONEM S. S.[3]) PECVNIAM ACCIPI. PRAESTARIQVE IN PERPETVVM. VT CELEBRARETVR NATALIS DIES AC MEMORIA DOMITIAE CORBVLONIS FIL. ET EX REDITV HS. X̄. M̄. N.

DIVISIONIBVS FACTIS DISCVMBERETVR IN PVBL. ET SI VLLO TEMPORE INTERMISSVM ESSET. QVOMINVS PRAESTARETVR IT QVOT ORDO DECREVISSET. AVT SI ORDO RESCIDISSET DECRETVM

SVVM MVTASSETVE. CONDICIONEM. TVM. OMNIS SVMMA. QVAE IN HANC REM ACCEPTA ESSET. EADEM CONDICIONE MVNICIPIBVS TVSCVLANIS CONFESTIM RENVMERARETVR.

HOC DECRETVM POST TRES RELATIONES ‖ PLACVIT IN TABVLA AEREA SCRIBI. ET PROPONI IN PVBLICO. VNDE DE PLANO RECTE LEGI POSSSIT. — Gabiis. Visconti *Museo Pio. Clem.* T. 6. p. 239. Mediol. v. Eckhel D. N. 6. p. 399.

1) p. Chr. 140. 2) quod de ea re fieri placuit, de ea re ita censuerunt. T. Viscontius expl. *toti*, sed hoc Italici est sermonis, non Latini, pro *universi*. Videtur potius iungendum IT(a). 3) supra scriptam.

776. FLAVIA DOMITILLA FILIA FLAVIAE DOMITILLAE[1]) IMP. CAESARIS . . . . ANI NEPTIS FECIT GLYCERAE I.[2]) ET ‖ LIBERTIS LIBERTABVSQ. POSTERISQ. EORVM. CVRANTE ‖ T. FLAVIO ONESIMO CONIVGI. BENEMER. — Romae. Grut. 245, 5.

1) Haec tria verba hoc tempore non leguntur in lap. 2) Scalig. explic. *Primae.* sed leg. L.(*ibertae*) Hagenb.

§. 14. NERVA.

777. SERGIAE ‖ LAENATIS F. ‖ PLAVTILLAE ‖ MATRI ‖ IMP. NERVAE ‖ CAESARIS AVG. — prope Antium. Grut. 246, 2.

778. IMP. NERVAE CAES. ‖ AVG PONT. MAX. ‖ TRIB P. P. P. COS. III̅.[1]) ‖ . . ASTVRIC . . ‖ MIL . . . . — Asturicae, Mur. 229, 7.

1) p. Chr. 97.

779. IMP. NERVAE CAESARI ‖ AVG. III. COS.[1]) ‖ TI. CLAVDIVS FELIX ET P. LOLLIVS PARIS ‖ ALLECTORES.[2]) ‖ CVLTORES SILVANI ‖ IDEM IMMVN. — Romae. Grut. 245, 7.

1) p. Chr. 97. 2) i. e. quibus in collegium Silvani alios adlegendi ius est.

780. IMP. CAESAR ‖ NERVA. AVG. CEN.[1]) ‖ PONTIF. M. ‖ TRIB. POTEST. III.[2]) ‖ COS. IIII. P. P. ‖ VIAM A TRIPONTIO AD ‖ FORVM APPI. EX GLAREA ‖ SILICE STERNENDAM ‖ SVA PECVNIA INCOHAVIT. ‖ IMP. CAESAR NERVA. DIVI NERVAE FILIVS AVG ‖ GERMA . . . . ‖ TRIB. POTEST. COS III. ‖ CONSVMMAVIT. — S. l. Morcelli *St.* 2. p. 129.

1) Censor, ut Claudius in marmoribus, in nummis L. Vitellius, Vitellii Aug. pater, Vespasianus, Titus ac Domitianus. 2) Cfr. Eckhel D. N. 8. p. 411.

781. VMMIDIA C. F. ‖ QVADRATILLA ‖ AMPHITHEATRVM ET ‖ TEMPLVM CASINATIBVS ‖ SVA PECVNIA FECIT. — Monte Casino. Marini *Atti.* 2. p. 521. cfr. de hac matrona Plin. *Epist.* L. 6, 11. L. 7, 24.

§. 15. TRAIANVS. EIVSQVE TEMPORA.

782. LARIBVS AVGVSTIS ET GENIS CAESARVM ‖ IMP. CAESARI DIVI NERVAE FILIO NERVAI[1]) TRAIANO AVG. GERM. PONTIFICI MAXIMO TRIB. POT. IIII. COS. III. DESIG IIII ‖ PERMISSV C. CASSI INTERAMNANI PISIBANI PRISCI PRAETORIS. AEDICVLAM REG. XIIII. VICI CENSORI MAGISTRI ANNI GVLII[2])‖ VETVSTATE DILAPSAM INPENSA SVA RESTITVERVNT. IDEM PR. PROBAVIT. ‖ L. ROSCIO AELIANO. ‖ TI. CLAVDIO SACERDOTAE COS.[3]) ‖ L. CERCENIVS L. LIB. HERMES. M. LIVIVS Ɔ LIB DONAX ‖ P. RVTILIVS P. F. PRISCVS. L. CORANIVS L LIB. EVARISTVS. ‖ DEDICATA ‖ IIII K. IANVARIAS. — Romae Murat. 315, 5. Donati 1. p. 161, 3.

1) Sic Donat. deest ap. Mur. 2) Sic Donat., qua in corruptela latet numerus annorum ab institutis Magistris Vicorum. Instituti autem sunt p. u. c. 747. v. Dio Cass. 55, 8. ita ut Muratorii typus CVI . . . rectissime habeat, nisi forte fuit CVII. 3) Consules suffecti Anni 100. p. Chr., cum quo congruit centesimus septimus ab institutis Magg. Vicor. De illis consule nunc Marinium quoque *Atti.* T. 1. in Indice Coss.

783. IMP. CAESAR DIVI ‖ NERVAE F. NERVA ‖ TRAIANVS GERMANICVS ‖ PONT. MAX. TRIB. POT. VI ‖ IMP. II. COS. IIII. P. P. ‖ INCOHATAM[1]) A DIVO NERVA ‖ PATRE SVO PERFICIENDAM ‖ CVRAVIT. — Puteolis. Grut. 190, 3. correctius ap. Fabrett. *de Col. Tr.* p. 278. Similis exstat etiam Venusii. Grut. 177, 2. et ad notas chronologicas definiendas utilis fuit Eckhelio D. N. 6. p. 416. Refertur a l a. u. c. 855. p. Chr. 102.

1) scil. viam.

784. L. ARRVNTIO STELLA[1]) ‖ L. IVLIO MARINO COS.[2]) ‖ XIIII KAL. NOV.

M. ACILIVS PLACIDVS. L. PETRONIVS FRONTO ‖ IIII VIR. I. D. S. C.[3]) FERENTIN. IN CVRIA AEDIS MER‖CVRI. SCRIBVNDO

ADFVERVNT Q. SEGIARNVS. MAE‖CIANVS. T. MVNNIVS NOMANTINVS. ‖ QVOD VNIVERSI V. F.[4]) T. POMPONIVM BASSVM CLARIS‖SIMVM VIRVM. DEMANDATAM SIBI CVRAM. AB ‖ INDVLGENTISSIMO IMP. CAESARE NERVA TRAIANO ‖ AVGVSTO GERMANICO. QVA AETERNITATI ITALIAE ‖ SVAE PROSPEXIT.[5]) SECVNDVM LIBERALITATEM EIVS ‖ ITA ORDINARI. VT OMNIS AETAS CVRAE EIVS MERITO ‖ GRATIAS AGERE DEBEAT. FVTVRVMQVE. VT TANTAE VIRTVTIS VIR. AVXILIO SIT FVTVRVS MVNICIPIO NOSTRO. Q. D. E. R. F. P. D. E. R. I. C.[6])

ΩN.[7]) PLACERE CONSCRIPTIS. LEGATOS EX HOC ORDINE‖ MITTI. AD T. POMPONIVM BASSVM CLARISSI‖MVM VIRVM. QVI AB EO IMPETRENT IN CLIENTELAM AMPLISSIMAE DOMVS SVAE. MVNI‖CIPIVM NOSTRVM RECIPERE DIGNETVR ‖ PATRONVMQVE SE COOPTARI. TABVLA ‖ HOSPITALI INCISA IN HOC DECRETO. IN DOMO ‖ SVA POSITA PERMITTAT. CENSVERE. ‖ EGERVNT LEGATI ‖ A. CAECILIVS A. F. QVIRINALIS ET QVIRINALIS F.

AD AVGVST　　　　AD AVGVST
TEM. C. P.　　　　TEM. C. P.[8]) —

Romae, in aenea tabella. Grut. 456, 1.

1) Idem fortasse, in cuius honorem Epithalamium conscripsit Statius. 2) Coss. suffecti anni incerti, ut videtur ante a. p. Chr. 103., quum Traiano Dacici cognomentum nondum tribuatur. v. Marini *Atti* 2. p. 753. Minime vero cum Reines. emendandum MACKINO. 3) Senatusconsulti Gud. Sed praestet, opinor, senatum consuluerunt. 4) verba fecerunt. 5) Videntur pueri alimentarii significari. 6) quod de ea re fieri placuit, de ea re ita censuerunt. 7) Omnino. 8) Ad Augustale temperamentum comprobatum pondus. Scalig.

785. IMP. DIVI NER F ‖ NERVAE TRAIAN ‖ CAESARI AVG ‖ GER DACIC PONT ‖ MAX TRIB. POT PP ‖ COS V[1]) ‖ C. RVFIVS MODERATVS ‖ IVNIANVS IVNCINVS ‖ PRAEF COH. VI. RAET TRIB ‖ MIL. LEG. VII G F EX ‖ CODICIL ‖ F I.[2]) — Celeiae, nunc Vindobonae. Corrupte ap. Mur. 230, 8. melius ap. Maff. *Mus. Ver.* 240, 2. Donati 1. p. 138, 9.

1) Quum annus Trib. Pot. relatus non sit, titulus fluctuat inter annos 104 — 111. sic multi Traiani sunt nummi vagi consulatu V. notati. Eckhel D. N. 6. p. 423. 2) Geminae Felicis. Ex codicillis fieri iussit; rariore formula pro T. F. I.

786. PLOTINAE AVGVST.	IMP. CAES. NERVAE TRAIANO. AVG. GERM DACICO. PONT. MAX. TR. POT. IX. COS. V.[1]) D. D.	MARTIANAE AVG.

— Sarzanae. Mur. 230, 7. cfr. Grut. 247, 6.

1) p. Chr. 105.

787. IMP. CAESARI DIVI NERVAE F. NERVAE TRAIANO ‖ AVG. GERM. DACICO PONTIFICI MAX ‖ TRIBVNIC. POTEST. XII.[1]) IMP. VI. COS. V ‖ P. P. DEVICTIS DACIS FOROCLAVD. PVBL. — In urbe Aixme Tarantasiae. Spon *Misc.* p. 185, 4.

1) p. Chr. 108.

788. IMP. CAESARI DIVI NERVAE FILIO ‖ NERVAE TRAIANO ‖ OPTIMO. AVG. GERMANICO. DACICO. PONT. MAX. TRIB. ‖ POTEST. XVIII.[1]) IMP. VII. COS. VI.[2]) P. P. ‖ FORTISSIMO PRINCIPI S. P. Q. R. — Beneventi in arcu Traiani. Grut. 247, 5. Mur. 231, 2.

1. 2) Ita de Vita αὐτόπτης. *Inscr.* p. 18. Grut.: *Trib. Pot.* XVIIII. — *Cos.* VII. cfr. Eckhel D. N. 8. p. 400. — p. Chr. 115. cfr. Raoul-Rochette in *Journal des Savans*, Avril 1824 p. 244.

789. GENIO IMP. CAESARIS ‖ NERVAE TRAIANI OPTIMI ‖ AVG. GERMANICI DACICI ‖ CORINTHVS CAESARIS ‖ N. METTIANVS ‖ . . EDISECVS. RATIONIS ‖ . . . VPTVARIAE.[1]) COLLEGIO D. D. — Romae. Marini *Atti* 1. p. 92.

1) Pedisequus. Rationis voluptuariae. — Similis est sequens: ubi pro *Genio Imp.* est *Numini* cet.

790. NVMINI. IMP. CAESARIS NERVAE TRAIANI AVG. GERM. DACICI N[1]) ‖ CRESCENS. ALYPIANVS. DISP. FISCI. FRVMENTARI. FECIT. — Romae. Marini. l. l.

1) Nostri. Sacratissimus Princeps vocatur Traianus ap. Spon *Misc.* p. 181. item Hadrianus ap. Marini *Atti* p. 21.

791. DEO. HERCVLI ‖ PRO SALVTE ‖ DIVI[1]) TRAIANI ‖ AVGVSTI ET ‖ MARCIANAE ‖ SORORIS AVG. COLONIA. DAC. SARMIZ.[2]) — Warhel. Grut. 46, 1.

1) Probari hinc poterat Traianum vel ante obitum Divum iam cognominatum fuisse, nisi Clusius ap. Sax. *Peric.* p. 26. rectius exhiberet: *pro salute* IMP. *Traiani.* 2) Sarmizegetusa.

792.

PLOTINAE AVG. CONIVGI AVG.	IMP CAESARI. DIVI NERVAE F. NERVAE TRAIANO. OPTIMO AVG. GERMANICO. DACICO 1) PONT. MAX. TR. POT. XVIIII. 2) IMP. VIIII COS. VI. PP. PROVIDENTISSIMO PRINCIPI SENATVS P. Q. R. QVOD ACCESSVM ITALIAE HOC ETIAM ADDITO EX PECVNIA SVA PORTV. TVTIOREM NAVIGANTIBVS. REDDIDERIT	DIVAE MARCIANAE AVG. SORORI. AVG.

— Anconae, in arcu Traiani. Grut. 247, 6. Calogerà *Raccolta* T. 19. p. 119.

1) post haec Grut. Ed. 2da addit ET. CYRIACO. ex Schotti scil. *Itin. Ital.* p. 134. quo is significare voluit, *et Cyriacum Anconitanum* exhibere hanc inscript. Ita Hagenb. Mss. et Leich. *Cur. sec.* p. 40. 2) p. Chr. 115. Cfr. Fabretti *Col. Tr.* p. 293. Fea *ad Winckelmann* Vol. 2. p. 373. Eckhel D. N. 8. p. 401.

793. PLOTINAE ‖ AVG. ‖ IMP. TRAIANI ‖ AVG. P. P. ‖ AGATHYRSVS ‖ AVG. LIB. — Alla Riccia. Marini *Atti* 1. p. 176.

794. M. VLPIO AVG. LIB. PHAEDIMO ‖ DIVI TRAIANI AVG. A POTIONE ‖ ITEM A LAGVNA[1]) ET TRICLINARCH[2]) ‖ LICTORI PROXIMO ET A COMMENT ‖ BENEFICIORVM. VIXIT ANN. XXVIII. ‖ ABSCESSIT[3]) SELINVNTE PRI. IDVS AVGVS ‖ NIGRO ET APRONIANO COS.[4]) ‖ RELIQVIAE TRAIECTAE EIVS ‖ III. NONAS FEBR. EX PERMISSV ‖ COLLEGII PONTIF. PIACVLO FACTO ‖ CATVLLINO ET APRO COS.[5]) ‖ DVLCISSIMAE MEMO-

RIAE EIVS ‖ VALENS AVG. LIB. PHAEDIMIANVS [6]) ‖ A VESTE BEN. MER. FECIT. — Romae. Grut. 578, 1. Smetius quidem non vidit (v. Smet. p. 101, 9.) sed vidit Fabrettus, qui ut ineditum rursus dat *Col. Traian.* p. 185. Hinc manifestum fit, a Maffeio A. C. L. p. 349. sine ulla causa pro spurio habitum esse tam egregium monumentum.

1) Differre hinc discimus *a potione* et *a laguna s. lacuna* (cfr. Grut. 578, 4.), contra quam voluit Gudius in *Act. Erud. Suppl.* T. V. p. 23. Hagenb. Mss. 2) His officiis functus est Phaedimus, dum servus erat; manumissus quum esset, factus est *Lictor proximus*, quod v. prae ceteris fere Maffeio suspicionem movit. Sed non recordabatur Val. Maximi 2, 2, 4. Ciceronis *ad Q. Fr.* 1, 1, 7. Sic *Lictor proximus.* Grut. 630, 6. et *proximus tabular.* Grut. 589, 9. 3) hoc quoque singulare pro *decessit.* Obiit Selinunte, ubi etiam Traianus iuxta Dionem, quamvis alii Seleuciae dicant, fato concessit, altero post eum die. Fabr. cfr. Scalig. *ad Euseb.* p. 208. 4) p. Chr. 117. 5) p. Chr. 130. 6) Valens igitur iste, ut ex Phaedimiani nomine colligitur, servus antea M. Vlpii Phaedimi, testamento in potestatem pervenerat Hadriani, et ab eo postea manumissus est. Ceterum cfr. de hoc lap. etiam d'Orville *Misc. Observ.* T. 3. 1741. p. 128. et 135.

795. IMP. CAESARI DIVI NERVAE F. ‖ DIVO TRAIANO OPTVMO ‖ AVG. GERM. DACICO. PARTHICO ‖ PONT. MAX. TRIB. POT. XXI. IMP ‖ XIII. COS. VI. P. P. OPTVMO ‖ MAXVMO. QVE. PRINCIPI. CON‖SERVATORI GENERIS HVMANI ‖ RESPVBLICA ARATISPITANORVM ‖ DECREVIT. DIVO. DEDICAVIT. — Inter Gibraltar et Malacam. Ex Carteri *Itin.* Eckhel D. N. 6. p. 457., quem vide de singularibus huius monumenti notis: *Trib. Pot.* XXI. *Imp.* XIII.

796. * IMPERATORI CAESARI DI ‖ NERVAE FIL. NERVAE ‖ TRAIANO OPTIMO ‖ AVG. GERMANICO ‖ DACICO. PARTICO (*sic*) ‖ PONT. MAX. TR. POT. XXII (*sic*) IMP. X . . . ‖ COS. VI (*sic*) PATRI. PATRIAE ‖ SENATVS POPVLVSQVE. ROM ‖ OB RECIPERATOS. AGROS ‖ POSSESSORIBVSQ. RESTITVTOS ‖ QVOS LACVS. FVCIN. VIOLENTIA INVNDAVERAT. — Avellani Reines. p. 333, 81. Avezani a. 1615. inventa. Gud. 88, 3., cuius typum do. In urbe Teatina Mur. 231, 5. v. Fabrett. *Col. Trai.* p. 295. et 403. Ernestii *Excurs. ad Suet.* XXIII. Est manifesto spuria; nunquam enim Traianus *Trib. Pot.* XXII. vel adeo XXIII., ut alii typi habent.

797. DIVO NERVAE. TRAIANO. PARTHICO ET DIVAE ‖ PLOTINAE DIVI TRAIANI PARTHICI VXORI. ‖ IMP. CAES. TRAIANVS HADRIANVS AVGVSTVS. ‖ PONT. MAX. TR. P. COS. III. PARENTIBVS SVIS. — Romae ad forum Vlpium. Maffei *Mus. Ver.* p. 251, 1. Morcelli *St.* 1. p. 12.

798. TIB. CL. [1]) CANDIDO COS. ‖ XV VIR. S. F. LEG. AVGG. ‖ PR. PR. PROVINCIAE H. C. [2]) ‖ ET IN EA DVCI TERRA MARIQVE ‖ ADVERSVS REBELLES H. H. P. P. [3]) ‖ ITEM ASIAE. ITEM NORICAE ‖ DVCI EXERCITVS ILLYRICI ‖ EXPEDITIONE ASIANA. ITEM PARTHICA ‖ ITEM GALLICA. LOGISTAE CIVITATIS ‖ SPLENDIDISSIMAE NICOMEDENSIVM ‖ ITEM EPHESIORVM. LEG. PR. PR. PROVINC. ASIAE. CVR. CIVITATIS TEANENSIVM. ALLECTO INTER PRAETORIOS. ITEM ‖ TRIBVNICIOS. PROC. XX. HERED. PER GALLIAS. LVGDVNENSEM. ET BEL‖GICAM. ET VTRAMQ. GERMANIAM. ‖ PRAEPOSITO COPIARVM EXPE-

DITIO‖NIS GERMANICAE SECVNDAE ‖ TRIB. MIL. LEG. II AVG. PRAEFECTO. COHORTIS SECVNDAE CIVIVM ‖ ROMANORVM ‖ SILIVS HOSPES. HASTATVS LEG. X. ‖ GEMINAE. STRATOR EIVS ‖ OPTIMO PRAESIDI. — Tarracone. Grut. 389, 2.

1) Ita αὐτόπτης Schott. in *Vell. Paterc. ed. Burm.* p. 635. Grut.: T. CL. Omnes intelligunt Ti. Iulium Candidum Cos. II. u. c. 858. p. Chr. 105., qui primum fuerit Consul suffectus cum Octavio Frontone. (Fabrett. C. IV. N. 496.) anno incerto. vide in primis Marini *Atti* p. 192. 2) Hispaniae Citerioris. 3) Hispaniarum Provinciarum duarum.

799. T. AVRIDIO P. F. NICEPHORO ‖ PRIMIPILO LEG. II. ADIVT. IN ‖ BELLO CONTRA ‖ DACOS AB INVICTISSIMO IMP. NO‖STRO TRAIANO‖FELICITER PATRATO ‖ CASTRENSI CORONA DONATO ‖ ET IN ORDINEM EQVIT. RO‖MAN. ADSCITO ‖ L. GALERIVS VAFER ET ‖ C. CESIVS LISIMACVS II VIR. ‖ HVIVS MVNICIP. PATRON. B. M. P. C. VI. KAL. IVLII. (*sic*) — Prope Fabrianum. Marini *Atti* 2. p. 530.

800.

C. IVLIVS C. F. FAB. ANTIO‖CHVS PHILO PAPPVS. COS. ‖ FRATER. AR‖ VALIS. SVLLE‖CTVS INTER PRAETORI‖OS AB. IMP. CAESARE NERVA ‖ TRAIANO ‖ OPTVMO ‖ AVGVSTO ‖ GERMANICO DACICO.	*ΒΑΣΙΛΕΥΣ* ‖ *ΑΝΤΙΟΧ‖ΟΣ* *ΦΙΛΟ‖ΠΑΠΠΟΣ* ‖ *ΒΑΣΙΛΙ‖ΩΣ* *ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ* ‖ *ΤΟΥ ΑΝ* ‖ *ΤΙΟΧΟΥ.*

a reliquis lateribus:

a) *ΦΙΛΟΠΑΠΠΟΣ ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ ΒΗΣΑΙΕΥΣ*

b) *ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΑΝΤΙΟΧΟΣ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ*

c) *ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΣΕΛΕΥΚΟΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ ΝΙΚΑΤΩΡ.* — Athenis. Grut. 421, 2. et accuratius ap. Marini *Atti* Tab. LVI. cum luculento Commentario p. 721. seqq. Positum est anno p. Chr. 114.

801. CN. OCTAVIVS TITINIVS CAPITO [1] ‖ PRAEF. COHORTIS. TRIB. MILIT. DONAT ‖ HASTA PVRA. CORONA VALLARI. PROC. AB ‖ EPISTVLIS ET A PATRIMONIO. ITERVM AB ‖ EPISTVLIS DIVI NERVAE. EODEM AVCTORE ‖ EX S. C. PRAETORIIS ORNAMENTIS. AB EPISTVL. ‖ TERTIO. IMP. NERVAE. CAESAR. TRAIANI AVG. GER. ‖ PRAEF. VIGILVM. VOLCANO D. D. — Romae. Grut. 61, 4.

1) vide Plin. *Epist.* 1, 17. et 8, 12.

802. Q. POMPONIVS RVFVS.[1]) COS. PONT. SO*dalis*?) . . . . *Leg. Aug* ‖ PROPR. PROVINC. MOESIAE DALMATI . . . — Lepti in Africa. Borghesi *nuovi Fasti* Cap. 2. p. 115.

1) Est Pomponius Rufus, *vir paratus et vehemens* Plin. *Epist.* 4, 9. cfr. 3, 9. consul suffectus anni incerti. 2) scil. Augustalis. Ita supplevit Borghesius, melius sane, quam PONTifex SOlis, nescio quis.

803. ANNO. XII. IMP. NERVAE. TRAIANO ‖ CAESARI. AVG. GERMANICO ‖ DACICO ‖ P. I. R. SOLPICIVM. SIMIVM[1]) ‖ PRAEF.

AEG. — In Aegypto. Loco mihi ignoto. *Revue Encycl.* T. 21. p. 458. Labus *di un' epigrafe Latina* p. 101.

1) PER P. SVLPICIVM. SIMILEM ingeniose emendat Labus. Cfr. Dionem Cass. L. 69, 19.

804. M. MAENIO C. F. COR. AGRIP‖PAE TVSIDIO 1) CAMPESTRI ‖ HOSPITI DIVI HADRIANI PATRIS ‖ SENATORIS 2) PRAE. COH. II. FL ‖ BRITTON 3) EQVITAT. ELECTO ‖ A DIVO HADRIANO ET MISSO ‖ IN EXPEDITIONEM. BRITAN‖NICAM TRIB. COH. I. HISPAN. ‖ EQVIT. PRAE. ALAE ‖ GALLOR. ‖ ET PANNONIOR CATAFR. ACHA‖IAE 4) PROC. AVG. PRAE. CLASSIS ‖ BRITANNICAE. EQVO PV‖BLICO. PATRONO MVNICIPI ‖ VICANI CENSORGLACENSES M. P. L. 5) ‖ CONSECVTI AB INDVLGENTIA ‖ OPTIMI MAXIMIQVE IMP. ANTO‖NINI AVG. PII BENEFICIO INTER‖PRETATIONIS EIVS PRIVILEGIA ‖ QVIBVS IN IVRE CIVIVM AVCTI ‖ CONFIRMATIQVE SVNT. ‖ L. D. D. D. — Prope Camerinum. Don. p. 229, 19. αὐτόπτης. Reines. p. 462, 128. Gud. p. 175, 1.

1) ET VSIDIO Rein. Gud., unde Reines. coni. L. TVSIDIO. Duplex praenomen, quorum alterum a patre naturali, alterum ab adoptivo L. Tusidio Campestri, Grut. 563, 14. traxerit, excusatur saxo Murator. 1091, 1. collato Marini *Atti* 1, p. 149. Spon *Misc.* 189, 2. Gud. 186, 5. Infra N. 822. 2) cfr. Suidas in Ἀδριανός. 3) Flaviae Brittonum, quorum cohortes sex in saxis memorantur. Grut. 1001, 3. Magna de Brittonibus est controversia, plerisque pro Britannis eos habentibus, quamvis *cohortes Britannicae* memorentur Tacito, et in hoc quoque lap. distinctio facta videatur inter Brittones et Britannos. Masdéu *Opusc.* p. 204. de Brittonia Gallaeciae cogitat, ignota tamen vel accuratissimo Vckerto. Sed vide Sickler *Geographie* p. 59. 4) CATAFRACTA ‖ LAE FAE PROC. Gud. 5) vicus Censorglacensis municipium dicitur, ut *Plebs urbana Vici Herculani* in saxo non Ligoriano Gudii 172, 4.

§. 16. HADRIANVS. SABINA. ANTINOVS. L. AELIVS CAESAR CET.

805. NVMINI. DEORVM. AVG. IOVI OPT. MAX ‖ AEDEM VOTO SVSCEPTO Q. LEPIDVS M. F. ‖ M. CVRIVS M. F. COS. III. S. P. Q. R. —

IMP. CAES. DIVI TRAIANI PARTHICI F. D. NERVAE ‖ NEP. TRAIANO. HADRIANO AVG. PONT. MAX. TRIB. POT. II. COS. II. QVOD VNVS OMNIVM PRINCI‖PVM ET SOLVS. REMITTENDO SESTERTIVM ‖ NOVIES MILLIES CENTENA MILLIA N. ‖ DEBITVM FISCI. NON PRAESENTES MODO. SED ET ‖ POSTEROS SVOS PRAESTITIT HAC LIBERALITATE SECVROS. ‖ IVLIA AVG. MATER AVGG. ET ‖ CASTRORVM MATRONIS RESTITVIT. ‖ SABINA AVGVSTA ‖ MATRONIS. ‖ — DIVVS. AVG. PONT. MAX. EX S. C. ‖ REFECIT. — Romae. Grut. 10, 6. ex Mazochio 2: 1. et 2: 2. et 9: 2., qui ipse non vidit. Scil. 2: 1. exhibet: *Numini — — Matronis.* 2: 2. *Divus — refecit.* 9: 2. *Imp. Caesari — — Aug. Matronis.* Illis vero: *Imp. Caes. Divi*, optime, ni fallor, praemittit: S. P. Q. R., quae in Grut. 10, 6. et Mazoch. 2. 1. coaluerunt cum: *Numini. Deorum. Aug.* Priora denique *Numini — suscepto* dat Mur. 131, 5. ex Donio p. 2, 4., qui post *Opt. Max.* inserit: *Salutari.* Manifestum est

quinque inscriptt. hic coaluisse. Consules illi suffecti sunt anni incerti. v. Almelov. *Fast.* p. 266.; quamquam mirus accidit *Cos. III.*, cuius nulla mentio in fastis fiat. — Partem eam, quae ad Hadrianum spectat, explicant Scalig. *ad Euseb.* p. 210. (Ed. 1658.) Salmas. ad *H. Aug.* T. 1. ed. Hack. p. 66. Eckhel D. N. 6. p. 478. et 8. p. 413. Pertinet ad a. p. Chr. 118. Apud Baronium et Mabillon est tantum *Tr. Pot. II. Cos.* non *Cos. II.* Tertia ita legenda erit:

SABINA AVG.
MATRONIS.

Scil. Gallicis illis Matronis, s. Matribus, quas honoratas eiusmodi titulo fuisse etiam ab Sabina Augusta, nihil omnino vetat. Huic iam exolescenti subiunxisse videtur Iulia Domna:

IVLIA AVG.
MATER AVGG. ET CASTRORVM
MATRONIS
RESTITVIT.

Quinta denique inscriptio *Divus - refecit*, teste Mazochio 2: 2. legebatur in Ponte s. Mariae, olim Senatorio s. Palatino.

806. IMP. CAESAR D. NERVAE ‖ TRAIANI F. NERVAE NEPOS ‖ HADRIANVS TRAIANVS AVG. ‖ DACICVS MAXIMVS. BRITAN‖NICVS MAXIMVS. GERMANICVS ‖ MAXIMVS. PONTIFEX MAXIMVS. TRIB. ‖ POTEST. II. COS. II.[1]) P. P. PRAETERQVAM ‖ QVOD PROVINCIIS REMISIT DECIES ‖ NONIES ‖ CENTENA MILLIA N. ‖ SIBI DEBITA.[2]) A MVNDA ET FLVVIO ‖ SIGILA AD CERTIMAM[3]) VSQVE ‖ XX. M. P. P. S.[4]) RESTITVIT. — Prope Certimam. Don. p. 91, 82. Mur. 451, 1.

1) p. Chr. 118. 2) Cfr. Grut. 10, 6. Spartian. *Hadr.* 7. 3) v. Vckert *Geographie* 2, 1. p. 359. Ceterum hoc quoque Hispaniense marmor suspectum est tum propter Britannici titulum Hadriano tributum. cfr. Eckhel D. N. 6, p. 478., tum propter titulum P. P. ante Trib. Pot. XII. 4) Millia Passuum Pecunia Sua.

807. IMP. CAESARI ‖ DIVI TRAIANI ‖ PARTHICI FIL. DIVI ‖ NERVAE NEPOTI ‖ TRAIANO HADRIANO ‖ AVG. PONTIF. MAXIM. ‖ TRIB. POT. II. COS. III ‖ FRATRI ARVALI. — Romae. Don. p. 117, 15. Murat. 188, 4. Marini *Atti* 1. p. CLXXII. T. 2. p. 718. — Errat Eckhel (D. N. 8. p. 414.) Donii p. 117, 16. Mur. 188, 5. Marini. l. l. Tav. L. ad Hadrianum referens, quum spectet ad Antoninum Pium.

808. DIVI NERVAE COCCEI. NEP. ‖ DIVI TRAIA. PARTHICI FIL. ‖ TRAIANO. HADRIANO AVG. ‖ PONT. MAX. TRIB. POTES. II ‖ COS. III.[1]) D. D. — Nursiae. Mur. 232, 5.

1) p. Chr. 119.

809. IMP. CAES. DIVI ‖ TRAIANI PARTHICI FIL. DIVI NERVAE ‖ NEPOTI TRAIANO ‖ ADRIANO AVG. PONTIF ‖ MAX. TRIB. POTEST ‖ III[1]) COS III ‖ N.[2]) RHODANICI ‖ INDVLGENTISSIMO ‖ PRINCIPI. — Turnone ad ripam Rhodani. Grut. 1022, 10. it. 248, 8. Reines. p. 305, 16.

1) *Nautae.* apud Reines. l. l. est II. pro N.; sed coniectura idem assecutus est, leg. esse N. (Nautae). Alius contra apud Grut. 248, 8. perperam emendavit *Imp. II.*, unde

Eckhel, qui hunc tantum typum nosse videtur, quamvis dubitans, collegit, Hadrianum iam inde a Trib. Pot. III., Imp. II. dictum fuisse. v. D. N. 6. p. 518. Hoc igitur incertissimum. 2) p. Chr. 119. vel 120.

810. In duobus saxis Grut. 197, 5. et 198, 2. *Hadrianus* p. Chr. a. 122. dicitur: Trib. Potest. V. Imp. IIII., quum apud Eckhel D. N. 6. p. 480. hoc et sequentibus usque ad obitum annis Imp. II. continuetur, ut Cos. III. cfr. Fabrett. *Col. Tr.* p. 287. Sed utrobique Masson. ex *Episc. Vigorn.* notis in *Add. Holth.* emendat: *Imp. II.*

811. COLLEGIVM ‖ AVGVRVM. AVCTOR ‖ IMP. CAESARE DIVI ‖ TRAIANI PARTHICI F. ‖ DIVI NERVAE NEPOTE ‖ TRAIANO HADRIANO ‖ AVG. PONTIF. MAX TRIB. POT. V. COS. III. [1]) PROCOS. [2]) ‖ TERMINOS POMERII ‖ RESTITVENDOS CVRAVIT. — Romae. Grut. 198, 1. Mur. 451, 3.

1) p. Chr. 121. 2) nota Proconsulatum Hadriani. Cfr. Marini *Atti* 2. p. 719. et Eckhel D. N. 8. p. 342.

812. IMP. CAES. DIVI TRAIANI ‖ PARTHICI HADRIAN. AVG. PONT. ‖ MAXIMO. TRIB. POTEST. XVI. COS. III. P. P. [1]) ‖ AQVA INDVCTA COLON. DACIC. SARMIZ ‖ PER CN. PAPIRIVM AELIANVM LEGAT. EIVS ‖ PR. PR. — In sacello Pagi Bodogfalvensis. Grut. 177, 3. Maffei *Osservaz. lett.* 1. p. 185, 6.

1) Ea demum monumenta, quae Hadriani Trib. Pot. XII. sequentesque memorant, eum Patrem patriae appellant. v. Eckhel D. N. 6. p. 516. Quae contra veniunt, aut suspecta, aut minus accurata sunt. Hoc pertinet ad a. p. Chr. 133.

813. IMP. CAESARI DIVI ‖ TRAIANI PARTHICI FIL ‖ DIVI NERVAE NEPOTI ‖ TRAIANO HADRIANO ‖ AVG. PONTIF. MAXIMO ‖ TRIBVNIC. POTESTAT. XX. [1]) ‖ IMP. II. COS. III. P. P. ‖ MAGISTRI VICORVM VRBIS ‖ REGIONVM XIIII. — Romae. Grut. 249, 8. Mur. 2125.

1) p. Chr. 136.

814. IMP. CAES. ‖ TRAIANO ‖ HADRIANO ‖ AVG. P. M. TRIB. POT. ‖ XXI. [1]) COS. III. IMP. II. ‖ L. AELIVS. CAES. FIL. ‖ TRIB. POTES. COS. IT. ‖ PROCOS. XV VIR. SACR. ‖ FACIVND. — Iaurini s. Arrabonae in Pannonia. Grut. 252, 2. Sestini. p. 196.

1) p. Chr. 137. Spurii sunt lapides, (v. c. Grut. 252, 7.) qui Hadriani Trib. Pot. XXII. prae se ferunt. v. Zaccaria *Istituz.* p. 513. Vide N. 827., ubi iterum datur.

815. I. O. M. ‖ OB SALVT. HADRI‖ANI AVGVR ‖ PV. PO. [1]) — Budae. Sestini *Viaggio.* p. 195.

1) Augures publice posuerunt. Sestini. Sed AVGVR. videtur corruptum esse pro AVGVS(ti). PV. PO. publice positum (monumentum), vel posita, (ara).

816. HADRIANO AVGVSTO COS. III. P. P. | SABINAE AVGVSTAE
LOCVPLETATORIBVS MVNICIPII ‖ EX D. D. PVBLICE. — Romae. Morcelli *St.* 2. p. 68.

817. IMP. HADRIANO ‖ AVG. N. [1]) P. P. ‖ M. PETRONIVS SVRA PROC [2]) ‖ CVM MAMERTINO ET ANTONINO ‖ LIBERIS ‖ EX ARG. P. V. S. [3]) — Romae, nunc Lugduni Bat. Donii *Append.*

p. 557, 18. Gud. 90, 3. Mur. 236, 3. Oudend. *Papenbr.* p. 20, 20. Saxii *Miss.* 4. p. 12. d'Orville *Misc. Crit.* T. 3. p. 101.

1) nostri. 2) *procurator*, potius quam proconsul. 3) ex argenti pondo quinque semis, potius quam: ex argento puro votum solvit. — Divum Hadrianum habes in seq.

818. EX INDVLGENTIA DIVI HADRIANI CAESAR. AVG ‖ L. PSIDIVS [1]) SVMPTIBVS SVIS EREXIT. — S. Angeli in Vado in aquae ductu plumbeo. Ughelli *Ital. Sacr.* 2. p. 895.

1) an PISIDIVS?

819. SABINAE AVG ‖ IMP. CAES. TRAIA‖NI HADRIANI AVGVSTI ‖ DIVI NERVAE NEPOTI [1]) ‖ DIVI TRAIANI DAC. PAR ‖ FIL. D. D. FELICITAS IVLIA ‖ OLISIPO. PER ‖ M. GELLIVM. RVTILIVM ET ‖ L. IVLIVM AVITVM. — Olisipone. Grut. 252, 5.

1) l. *Nepotis*. Add. Holth.

820. SABINAE ‖ AVGVST ‖ MAGISTRI QVINQVENNALES ‖ COLLEGI. FABRVM TIGNAR. LVST. XIIII ‖ Q. NVMISIVS MARITIMVS ‖ M. VALERIVS FELIX ‖ MARCIVS [1]) CARVS ‖ T. FLAVIVS ONESIMVS ‖ L. NAEVIVS L. F. PALPHRIPP [2]) ‖ Q. HORTENSIVS TYRANNVS ‖ Q. LOLLIVS HERMA ‖ IN MAGISTERIO DEFVNCTVS. — Romae. Grut. 252, 6.

1) A. LARGIVS Boiss. 2) PHILIPP. Boiss., unde leg. PAL*atina* PHILIPP*us*. Hagenb.

821. DOMITIAE ‖ PAVLINAE. SORORI ‖ IMP. CAESARIS ‖ TRAIANI HADRIANI ‖ AVG. FVNDANI ‖ D. D. — Fundi in Latio. Grut. 252, 4. cfr. Fabrett. p. 666.

822. A. PLATORIO A. F. ‖ SERG. NEPOTI ‖ APONIO. ITALICO ‖ MANILIANO ‖ C. LICINIO. POLLIONI ‖ COS. [1]) AVGVRI. LEGAT. AVG ‖ PRO. PRAET. PROVINC. BRI‖TANNIAE. LEG. PRO. PR. PRO‖VINC. GERMAN. INFERIOR ‖ LEG. PRO. PR. PROVINC. THRAC ‖ LEG. LEGION. I. ADIVTRICIS ‖ QVAEST. PROVIN. MACED ‖ CVRAT. VIARVM CASSIAE ‖ CLODIAE. CIMINIAE. NOVAE ‖ TRAIANAE. CANDIDAT. DIVI ‖ TRAIANI. TRIB. MIL. LEG. XXII ‖ PRIMIGEN. P. F. PRAET. TRIB ‖ PLEBIS. III VIR. CAPITALI ‖ D. D. — Aquileiae repertum 1815, nunc Vindobonae. Labus *Dissertaz.* p. 35.

1) Huius A. Platorii Nepotis, ter Spartiano inter Hadriani intimos amicos memorati *Hadr.* 4, 15, 23. (ubi est *Plaetorius*, videndumque omnino an in lapide literae AT sint explicandae AET.) consulatus in fastis non memoratur. Doctissime de singulis disputavit Labus. Nota duplex praenomen.

823. ANTINOO ET BELENO PAR AETAS FORMAQVE PAR EST
CVR NON ANTINOVS SIT QVOQVE QVI BELENVS [1])
Q. SICVLVS. —

Tibure. Mur. 24, 6.

1) Ita Antinous νέος Πύθιος, νέος Ἴακχος in nummis. Ceterum ut Antinoi nummi commatis Romani nulli exstant, ita hoc excepto nec marmora Latina. De cultu Antinoi in eius urbe Antinoopoli consule Origenem *adv. Cels.* 3, 36. p. 470. *Bened.*

824. * BORISTENES ALANVS ‖ CAESAREVS VEREDVS ‖ PER AEQVOR ET PALVDES ‖ ET TVMVLOS ET RVSCOS ‖ VOLARE

QVI SOLEBAT ‖ PANNONICOS IN APROS ‖ NEC VLLVS INSEQVENTEM ‖ DENTE APER ALBICANTI ‖ AVSVS FVIT NOCERE ‖ VEL EXTIMAM SALIVA ‖ SPARSIT AB ORE CAVDAM ‖ VT SOLET EVENIRE ‖ SED INTEGER IVVENTA ‖ INVIOLATVS ARTVS ‖ DIE SVA PEREMPTVS ‖ HOC SITVS EST IN AGRO. — Epitaphium est Borysthenis equi Hadriani Imp., quod Aptae Iuliae 1604. fertur efossum. v. omnino Burmanni *Anthol. Lat.* T. 2. p. 288. Quarto versu amplexus sum emendationem Masdéu *Opusc.* p. 175. *per tumulos et ruscos* pro: *per tumulos Etruscos:* apud eundem inveni v. 6. et 7. ita scriptos, ut edidi. Epigramma mihi est suspectum.

825. M. VLPIVS ‖ SYMPHORVS ‖ VIXIT ANNIS XXIIII ‖ MENSIBVS VII. DIEBVS XI ‖ M. VLPIVS CASTORAS ‖ LIBRARIVS ARABICVS 1) ‖ FECIT LIBERTO ‖ BENEMERENTI. QVOD IN EXPEDITIONIBVS ‖ DVABVS 2) ‖ GALLIAE ET SYRIAE ‖ SECVNDVM 3) FVERAT. — Romae. Act. Erud. *Lips.* 1773. p. 43. cum expositione Gaetani Migliore.

1) Quicquid dicit Migliore, nova sub Traiano cum Arabibus commercia, novos etiam Arabici sermonis interpretes ac librarios requisivisse, ut de interpretibus concedamus, de librariis vero permirum mihi accidit, videndumque ne error subsit. v. c. A RATIONIBVS. 2) ds Hadriani expeditt. recte intelligit Italus. 3) l. SECVM.

826. . . . . ONINVS. PIVS. FEL. AVG. TRIB. P*ot*

L. AELIVS CAESAR	IMP. CA*esar*
IMP. HADRIANI. AVG.	DIVI HAD*riani F*
FIL. TRIB. POT. COS II	DIVI TR*aiani*
IMP. CAESAR	PARTH*ici Nep*
L. SEPTIMIVS	DIVI NER*vae Pronep*
SEVERVS. PERTINAX	**T. AELIVS HA*drianus***
AVG. PONTIF. MAX P. P.	**ANTONINV*s Aug. Pius***
TRIBVNIC. POT. COS.	
DESIGNAT. II.	**PONT. MAX. *Tribunic. Pot***
IMP. CAES. P. SEPTIM	**COS DESIG*nat. II.***
GETA. TRIBVNIC. P. II. COS. II.	

Brixiae nuper effossum, mihique benigne missum a doctissimo Io. Labusio 1).

1) Qui haec simul adnotavit: „Ci offre Elio Cesare ed Antonino Pio, e nello spazio (nel mio tipo) punteggiato (*Imp. Caesar L. Septimius - - Cos.*), per indicare che fu raso ab antico, onde poi scolpirvi il nome di *Settimio Severo* e di *Geta;* sospetto che ci stesse prima il nome di *Commodo*, probabilissimo essendo, che a canto di *Antonino Pio*, ci fossero *M. Aurelio* e *Lucio Vero*, e sotto *Elio Cesare*, *Commodo.*" Verissime. Notandum praeterea P. Septimii Getae nomen ita esse erasum, ut tamen legi adhuc possit. Supplementa sunt Labusii.

827. IMP. CAES. ‖ TRAIANO ‖ HADRIANO ‖ AVG. P. P. ‖ TRIB. POT. XXI. COS. III. IMP. II. ‖ L. AELIVS. CAES. FIL. ‖ TRIB. POTES. COS II. ‖ PROCOS. XV VIR ‖ SACRIS FACIVND. 1) — Iaurini in Hungaria. Grut. 252, 2. Sestini. p. 196.

1) cfr. Saxii *Perio.* p. 35., qui de tempore adoptati ab Hadriano L. Aelii citat Spartian. in *Hadr.* p. 204. *Ed. Hack.* Murat. 325, 4. Pagii *Diss. Hypat.* 1, 3, 14. p. 34. De antepen. versu probat Massonum in *Add. Holth.* pro II. legentem PR*ovinciae.* scil. Pannoniae. Vehementer autem errat Saxius, II. post *Cos.* non ferens.

„L. Aelius, inquit, h. l. secundum Consul sumitur cum Hadriano tertium consule, quod quo modo fieri possit, Fasti opem vestram!" Nodum in scirpo quaerit. Hadrianus consulatum tertium gessit a. p. Chr. 119., neque ultra processit, nunquam Consul IV. factus, teste Spart. in *Hadr.* C. 8.; unde Hadrianus Trib. Pot. XXI. a. p. Chr. 137. non potuit nisi Cos. III. de more inscribi, eique saxum nostrum erexit p. Chr. 137. L. Aelius Consulatum tunc gerens secundum. — „Quid? si L. Aelius Caesar Trib. Potestate, atque imperio extra urbem Proconsulari simul fuerit donatus, ut postea de M. Antonino Philosopho narrat Capitolin. T. 1. *Hack.* p. 313.?" — Hagenb. Mss. cfr. Eckhel D. N. 6. p. 524. et 8, p. 342. Item Grut. 1009, 6:

828. IOVI FVL . . . MINERVAE FAL . . .[1]) ‖ EX VISV ‖ M. LVÇCIVS HERMES ‖ . . . . . . ‖ V. S. L. M. ‖ . . . TA KAL. IVL ‖ L. AELIO CAESARE II. ‖ P. COELIO BALBINO. COS. — Romae.

1) f. FATidicae.

829. L. AELIO CAESAR. IMP. CAES. TRAIANI ‖ ADRIANI AVG. PONT. MAX. TRIB. POT. XXI ‖ IMP. II. COS. III.[1]) P. P. FILIO ‖ D. TRAIANI PARTHICI ‖ NEPOTI. DIVI NERVAE PRONEPOTI. TRIB. POT. COS. II. P.-F.[2]) — S. Angeli in Vado. Ughelli *Ital. Sacr.* Vol. 2. p. 895. mance apud Mur. 238, 6.

1) p. Chr. 137. L. Aelius Caesar mortem obiit ipsis Kal. Ianuariis p. Chr. 138. sepultus est in monumento Hadriani, ubi sequens exstabat olim titulus. 2) *Ptt.* habet Ughelli Ed. Veneta; ex quo Saxius *Misc.* 4. p. 15. fecit PII., sed est *Pio Felici*.

830. L. AELIO. CAES. DIVI. HADRIANI ‖ AVG. F. COS. II. F. — Smetius. fol. XI. 13. Grut. 253, 1. v. Hagenb. *Epp. epigr.* p. 14.

831. Q. MARCIO TVRBONI ‖ FRONTONI PVBLICIO ‖ SEVERO.[1]) PRAEF. PRAET. ‖ IMP. CAESARIS TRAIANI ‖ HADRIANI AVG. P. P. ‖ COLON. VLP. TRAIANA AVG ‖ DACICA SARMIZEGETVS. — Kereniest in Transilvania. Grut. 457, 1. Mur. 1122, 1.

1) Huius viri meminit Spartianus *Hadrian.* C. 7. 9. 15.

832. C. NVMMIO C. FIL. PAL ‖ CONSTANTI P. P.[1]) LEG. II. TRAIANAE ‖ CENTVRION. II. LEG.[2]) III. ‖ CYRENEICAE (*sic*) ET VII. CLA. ‖ EVOCATO IN FORO AB ACTIS[3]) ‖ MILITI COH. III. PRAET. ‖ II.[4]) X. VRB. DONIS DONATO AB ‖ IMP. TRAIANO TORQVIBVS ‖ ARMILLIS. PHALERIS OB ‖ BELLVM PARTHICVM III. M.[5]) AB ‖ IMP. HADRIANO CORONA ‖ AVREA. TORQVIBVS ARMILLIS ‖ PHALERIS OB BELLVM IVDAICVM[6]) ‖ HEREDES EX TESTAMENTO. — In oppido Duratiani. Mur. 838, 3.

1) Praeposito vel Primipilo. 2) duarum legionum. Hagenb. 3) Grut. 445, 9. et 10. Evoc. Aug. ab Act. vel Actis Fori. 4) fortasse ET. Hag. 5) f. ITEM id. 6) p. Chr. 134.

833. P. AELIO RASPARASANO. ‖ REGI ROXOLANORVM. ‖ V. V. F. — Capodistria. Carli *Antichità di Capodistria.* Calog. *Raccolta.* V. 28. p. 273. Notae sunt incertae. Explicant *Vt Voverat Fecit.* Carlius ad Hadriani tempora hunc Roxolanorum regem refert. cfr. Spartiani *Hadrian.* 6.

§. 17. ANTONINVS PIVS. FAVSTINA MAIOR. cet.

834. BOIONIA ANTVLLIA ‖ MATER NARCISSO ‖ F. ‖ ERGA SE PIENTISSIMO ‖ QVI VIXIT ANNIS ‖ XXVI ‖ MORATVS EST

IN DISPEN‖SATIONE BOIONIAE PROCILLAE[1]) ‖ ET AVRELI FVLVI[2]) ‖ HAEC SVPREMVM MVNVS LIBENTI ‖ ANIMO SIBI ET POSTERISQVE ‖ SVIS FECIT ET EORVM. — Romae. Grut. 597, 7.

1) Avia fuit materna Antonini Pii. Gud. 2) Patris Antonini Pii. Id. Utraque Gudii notula subiecta est Reinesio. v. *Ep. ad Rup.* p. 264. Hagenb.

835. EX. PR. ARR. FADILL[1]) ‖ CAEPIO CAS. DORID. — In latere. Zachar. *Excurs.* p. 194.

1) Arria Fadilla mater Antonini Pii. cfr. Grut. 607, 1. Murat. p. 572.

836. MATIDIAE ‖ AVG. FIL. DIVAE ‖ MARCIANAE AVG ‖ NEPTI DIVAE SABINAE ‖ AVG. SORORI ‖ IMP. ANTONINI ‖ AVG. PII P. P. MATERTERAE ‖ MINTVRNENSES ‖ D. D. — Suessae. Grut. 252, 9.

837. MATIDIAE AVG. F. ‖ DIVAE MARCIANAE AVG. NEPTI ‖ DIVAE SABINAE. AVG. SORORI ‖ IMP. ANTONINI AVG. PII ‖ P. P. MATERTERAE SVESSANI. — Suessae. Reines. p. 306, 20. Est Matidia iunior. v. Eckhel D. N. 6. p. 470. cfr. Raiser *Augsburg*. p. 43. Grut. 272, 4.

838. IMP. CAES. AELIO HADRIANO ‖ ANTONINO AVG. PIO. FEL. P. P. ‖ SVBIVGATORI ORBIS TERRARVM ‖ · RESPVBLICA AECLANENSIVM. — Mirabellae. Lupulus p. 103.

839. IMP. . . . SAR ‖ AEL . . DR. ANO. ‖ AVG. PIO. PONT. MA . . ‖ TR. POT. II.[1]) COS. II ‖ P. P. A C AVG.[2]) TR. ‖ M. P. XXII. — Treveris. In Eichstadii *Programmate Ienensi* 1824. p. 7.

1) p. Chr. 139. 2) Literae sunt ligatae. Recte Eichstadius: *A Colonia Augusta Treverorum.* Doctissime is de tota inscr. disputat.

840. IMP. CAESARI DIVI HADRIANI F. DIVI TRAIANI ‖ PARTHICI NEP ‖ DIVI NERVAE PRON ‖ T. AELIO HADRIANO ANTONIN ‖ AVG. PIO PONT. MAX. TRIB. POT. II. ‖ COS. II.[1]) P. P. FRATRI ARVALI. — Romae. Doni p. 117, 16. Mur. 188, 5. Marini *Tav.* L. v. supra in Hadriano. N. 807.

1) p. Chr. 139.

841. IMP. CAESAR. DIVI HADRIANI. FIL ‖ DIVI TRAIANI PARTHICI NEPOS ‖ DIVI NERVAE PRONEPOS ‖ T. AELIVS HADRIANVS ANTONINVS ‖ AVG. PIVS PONT. MAX ‖ TRIB. POT. II. COS. II. DESIGNAT. III. P. P. ‖ OPVS PILARVM VI MARIS CONLAPSVM ‖ A DIVO PATRE SVO PROMISSVM ‖ RESTITVIT. — Puteolis. Martorelli *Theca calamar.* p. 582. Morcelli *Styl.* 1, 1. C. 4. Visconti *Museo P. Cl.* 2. p. 155.

842. IMP. CAESARI DIVI HADRIANI FIL. DIVI TRAIANI PARTHICI NEP. DIVI NERVAE PRON. T. AELIO ‖ HADRIANO ANTONINO AVG. PIO. PONT. MAX. TRIB. POT. III. COS. III. ‖ P. P. ‖ Q. PARIVS Q. F. VOL. SEVIR.[1]) OB HONOR. QVINQVEN. DE HS IIII M. N. EX DD ‖ CVIVS DEDICAT. EPVLVM DEDIT DECVR. ET AVGVSTAL. SING. HS VIII. MAGIST.[2]) HS. III. PLEBI HS. II. N. — In ponte oppidi Limosani ad fl. Tifernum. Mur. 238, 1.

1) SEVER. suspicatur Mur. 2) Magistratibus municipalibus.

843. *Im*P. CAES. DIVI HA*dri*‖*ani* FIL. DIVI TRA‖*iani* NEPOTI. DIVI NERV*ae* ‖ *p*RONEPOTI. T. AEL. *Ha*‖*d*RIANO ANTON*ino* *A*VG. PIO. P. P. PONT. *max*‖*im*. TRIB. POT. IIII. *Cos*. III ‖ AL*a* I. FL.[1]) O.[2]) — Koesching. Schoepfl. *Alsat*. 1. p. 242. Accuratius in Stark *paläogr*. *Abhandlung über diesen Denkstein*. München 1824. 4. Quae inclinatis literis excusa vides, supplementa sunt Starkii.

1) Ala prima Flavia, 2) Supplent: Optimo Principi, quod defendi potest e N. seq.

844. S. P. Q. R. ‖ IMP. CAESARI T. AELIO HADRIANO ‖ ANTONINO AVG. PIO P. P. ‖ PONTIF. MAX. TRIB. POT. VI COS. III.[1]) OPTIMO ‖ MAXIMOQ. PRINCIPI ET CVM SVMMA ‖ BENIGNITATE IVSTISSIMO. OB INSIGNEM ERGA ‖ CAERIMONIAS PVBLICAS CVRAM AC RELIGIONEM. — Romae. Fabrett. p. 681, 62. v. Eckhel D. N. 7. p. 29.

1) p. Chr. 143.

845. IMP. CAES. T. AELIO ‖ HADRIANO ANTONINO ‖ AVG. PIO. P. P. VEXILLATIO LEG. VI. VICTR. P. F. ‖ PER M. P. III. DCLXVI. — In Anglia. Fabr. 756, 620. Mur. 237, 2. Sermo est de vallo Antoniniano a leg. sexta victrice pia felice ducto per millia pedum tria cet. cfr. Grut. 256, 8.

846. Spuriam sine dubio Inscript. Grut. 259, 8. (Caryophil. *de Therm. Hercul.* p. 48. Seivert. p. 14.) hic inserere nolui. Fraus maxime deprehenditur in *Votis tricennalibus*, quae a. p. Chr. 153. suscipi nequaquam poterant.

847. DIVO ‖ ANTONINO ‖ AVG. PIO. ‖ ALIMENTARI.[1]) — Sestini. Grut. 1022, 7. Mur. 238, 4.

1) cfr. ib. 2. et 3. — Pueri et Puellae Alimentari.

848. DIVO. ANTONINO. AVG. PIO ‖ ANTONINVS AVGVSTVS ET ‖ VERVS AVGVSTVS FILII. — Romae. In Columna Antoniniana. (de qua vide *Diss.* Io. Vignolii. Romae 1705. et Nardini 3. p. 85. Probe haec distinguenda a Columna Centenaria. ib. p. 123. Consule de hac inscr. Saxii *Miss.* 4. p. 14. Visconti *Mus. Pio-Clem.* 5. p. 174.) Mur. 238, 5.

849. IVNONI[1]) ‖ FAVSTINAE ‖ AVG. ‖ SAC. — Calvi. Maffeii *Mus. Ver.* 475, 7.

1) i. e. Genio.

850. MEMORIAE ‖ DIVAE FAVSTINAE[1]) AVG ‖ PIAEQ. CLARISSIMAE ‖ RELICTA MATRE ‖ INFELICISSIMA ‖ VIX. ANN. XXXVI. MENS. III. DIEB. XI. — Romae. Grut. 261, 3.

1) Est Faustina maior. v. Eckhel D. N. 7. p. 37.

851. DIVAE FAVSTINAE AVGVSTAE ‖ IMP. CAESARIS T. AELI. HADRIANI ‖ ANTONINI AVG. PII. MAXIMI. ‖ TRIB. POT. IIII COS. III[1]) P. P. — Romae in Hadrianio. Mur. 239, 3.

1) p. Chr. 141.

Hanc inscriptionem ex Mabillonii *Vett. Analectis* p. 362. Ed. 1723. quum dedisset Muratorius, sequentes, quae l. l. dumtaxat leguntur ex Cod. Einsiedlensi, sed commentitiae minime videntur, nescio cur negle-

xerit. Mentionem tamen earum fecerunt Pagius *Crit. Baron.* ad a. u. c. 914. Eckhel D. N. 7. p. 38. de Boze *Mém. Acad. Inscript.* T. 15. p. 470.

852. M. AVRELIVS FVLVVS ANTONINVS. FILIVS IMPERATORIS CAESARIS TITI AELII HADRIANI ANTONINI AVG. PII P. P.

853. M. GALERIVS AVRELIVS ANTONINVS. FILIVS IMPERATORIS CAESARIS TITI AELII HADRIANI ANTONINI AVG. PII. P. P.

854. AVRELIA FADILLA. FILIA IMP. CAESARIS TITI AELII HADRIANI ANTONINI AVGVSTI PII. P. P. — Vides exscriptorem hic quoque, ut fere in reliquis, pro notis literas omnes extense dedisse; idque fortasse Muratorio suspicionem movit, vel quod omnia hic casu primo, non tertio enunciata essent; solitá tamen est ellipsis: *hic situs* vel *sita est*, maxime in adolescentulis. Ceterum hi tituli omnes olim in Hadrianio exstabant.

855. INVICTI VENERANDA DVCIS PER SECVLA VELLENT
VICTRICES MVSAE PALLAS CRINITVS APOLLO
LAETA SERENIFICO DEFVNDERE CARMINA COELO
INTEMERATA MALAS HOMINVM SET[1]) NVMINA FRAVDES
IVRGIAQVE ARCANIS ET PERFIDA PECTORA CVRIS
FVGERE. HADRIANI TAMEN AD PIA SAECVLA VERTI
AVSA. PER OCCVLTAS REMEANT RIMATA LATEBRAS
VT SPIRENT CAVTES[2]) AC TEMPORA PRISCA SALVTENT
SACRA MAMERTINO[3]) SONVERVNT PRAESIDE (*signa*)
TVM SVPERVM MANIFESTA FIDES STETIT. INCLV(*tus heros*)
INACHIAS SOSPES DITI PEDE PRESSIT HARENAS
NAMQVE INTER CELSI DENSATA SEDILIA TEMPLI
INCOLA QVO PLEBES TECTIS EFFVNDITVR ALTIS
MVNERA COELICOLVM - - - - - -

In Talmensis templi atrio. Niebuhr *Inscriptt. Nubienses* Ed. Tubing. p. 8.

1) Nil opus Niebuhrii coniectura SEI, pro *si*. *Set* pro *sed* frequens est in Cdd. 2) *cantus?* 3) fortasse Petronio Mamertino, ad quem Frontonis epistola exstat; hinc sub Hadriano h. l. intelligendus Antoninus Pius. v. Niebuhr.

§. 18. M. AVRELIVS ANTONINVS PHILOSOPHVS. FAVSTINA MINOR. CET.

856. De Domitia Lucilla s. Calvilla Publii (Calvisii Tulli) filia, Annii Veri uxore, M. Aurelii Antonini matre, v. Fabrett. p. 512, 164. Marini *Atti* p. 667. Saepe in figulinis memoratur p. Chr. a. 123 — 155. v. c. Marini l. l.

a) OP. DOL. EX. PR. DOMPFLVCILL[1]) ‖ PAETINO ET APRON ‖ COS.[2])

b) EX. PR. DPF LVCILLAE ODOLFIG MAPR ‖ L. AEL. CAES. II. P. COEL BALBIN ‖ COS.[3])

1) opus doliare ex praediis Domitiae Publii filiae Lucillae. 2) p. Chr. 123. 3) p. Chr. 137.

857. MARCO AE||LIO AVRELIO || VERO CAESARI || IMP. T. AELI CAESARIS HADRIANI ANTONI||NI AVGVSTI. PII. PATRIS PATRIAE FILIO. DIVI HADRIANI NEPOTI. DIVI TROIANI (*sic*) PARTHICI PRO||NEPOTI DIVI NERVAE ABNEPOTI. CON. II. 1) DECRETO DECVRIONVM. — In Pago Sinacensi in Dalmatia. Mur. 239, 4.

1) p. Chr. 145. M. Aurelio Caesari nondum Imperatori.

858. IMP. CAESARI DIVI ANTONINI || PII FIL. DIVI HADRIANI || NEPOTI DIVI TRAIANI PARTHICI PRONEPOTI || DIVI NERVAE ABNEPOTI || M. AELIO AVRELIO ANTONINO AVG. P. P. || TRIB. POT. XVII. COS. III. FRATRI ARVALI. — Romae. Doni 117, 18. Mur. 188, 6. Marini *Tav.* LI., ubi vide similes L. Aurelii Veri, Severi, Caracallae, Gordiani, quas, excepta Severiana, praetermittimus.

859. IMP. CAES. M. AVRELIO ANTONINO || AVG. ARMENIACO. MEDICO. PARTHICO || PONT. MAX. TRIB. POT. XIX. COS. III || DIVI ANTONINI FIL. D. HADRIANI || NEP. D. TRAIANI PARTHICI PRONEPOTI || D. NERVAE ABNEPOTI PACATORI || ORBIS 1) || T. CORNELIVS CAMERINVS || DEVOTISSIMVS NVMINI MAIESTATIQ. || EIVS. — In Territorio Signino. Gorii *Symb. Dec.* II. Vol. 9. p. 230.

1) „*Pacator orbis* alias primum invenitur in saxis et nummis L. Septimii Severi: pertinet ad a. Christi 165. vel 166." Hagenb.

860. IMP. CAESARI. M. AVRELIO AN||TONINO AVG. || ARMENIACO || MEDICO || PARTHI||CO MAX. PONTIF. || MAX. TRIB. POT. XXI || IMP. IIII. COS. III. 1) P. P. 2) || DIVI ANTONINI FIL. || DIVI ADRIANI NE||POTI DIVI TRAIANI || PARTHICI PRONE||POTI DIVI NERBAE (*sic*) || ABNEPOTI D. D. — Belluni. Mur. 240, 5. cfr. Saxii *Miss.* 4. p. 16.

1) p. Chr. 167. 2) de titulo P. P. a M. Aurelio demum p. Chr. 176. assumpto v. Eckhel D. N. 7. p. 71.

861. IMP. CAES. DIVI ANTONINI F. VERI. PARTH. MAX...... || DIVI HADRIANI NEP. DIVI TRAIANI PARTH. PRON. DIVI NERVAE ABN || M. AVR. ANTONINO AVG. GERM. SARM. PONT. MAX. TRIB. POT. XX. 1) IMP. VIII || COS. III. P. P. || QVOD OMNES OMNIVM ANTE SE MAXIMOR. IMPP. GLORIAS || SVPERGRESSVS. BELLICOSISS. GENTIB. DELETIS. ATQVE SVBACTIS || S. P. Q. R. — Romae. Grut. 260, 4.

1) Leg. XXX. p. Chr. 176. v. *Add. Holth.* et Eckhel D. N. 7. p. 75.

862. IMP. CAES || M. ANTONINO || AVG. ARM. PARTH || PATRI PATRIAE || VIA AD PONTEM || AQVAR. INTERRVPT || ET LATROCINIIS. RESTITVTA || AECLANENSES || P. P. — Prope Mirabellam. Lupulus p. 179.

863. IMP. CAESAR. M. AVR. || ANTONINVS AVG || ARM. PARTH. P. P. || ET M. AVR. COMMO||DVS AVG. PROCOS || REFICIEND CVR. 1) — Ad Aufidum fl. Lupulus p. 178.

1) scil. pontem Aufidi.

864. ΣΑΛΒΩ ΚΩΜΜΟΔΩ ΦΗΛΙΞ ΦΑΥΣΤΕΙΝΑ. — Romae in patera argentea. Don. p. 103, 158. Mur. 242, 4.

865. FAVSTINAE. AVG. ‖ IMP. CAES. T. AELI ‖ HADRIANI ANTONI‖NI AVG. PII. P. P. TR. P. X. ‖ IMP. II. COS. IIII ‖ FILIAE ‖ M. AVRELI CAESARIS ‖ VXORI. — Tiferni Tiberini, nunc Città di Castello. Grut. 260, 6. Gor. *Etr.* 2. p. 340.

866. ....[1]) M. AVREL. FAVS‖TINAE AVG. MATRI ‖ AVG.[2]) ET CASTRORVM ‖ SVB CVRA IVL. PA‖TERNI PROC ‖ SYNTROPHVS ‖ VIL.[3]) — In Thermis Herculanis in Dacia. Mur. 241, 5.

1) Caryophilus *Therm. Herc.* p. 69. initio mancam dicit. HAG. 2) Commodi. 3) Procuratoris-Villicus. Ceterum de titulo Matris Castrorum primum Faustinae minori dato cfr. Marini *Atti.* p. 258.

867. DIVAE ‖ FAVSTINAE ‖ PII. AVG. FILIAE ‖ AVGVSTAE ‖ COL. VENVSIA. ‖ D. D. — Venusiae. Lupulus p. 309.

868. DIVO ANTONINO ET ‖ DIVAE FAVSTINAE EX S. C. — Romae in porticu templi Faustinae, quod Foro Rom. imminet. Grut. 257, 5. Müller *For. Rom.* p. 156., quo iudice refertur ad Marcum Aurelium Antoninum Philosophum et Faustinam minorem. Priora illa *Divo Antonino et* aliquot annis post reliqua videntur esse addita.

869. VIBIAE AVRELIAE ‖ SABINAE D. MARCI AVG. F ‖ HELIODORVS LIB. ET PROC. PV. — Romae. Grut. 252, 8.

870. T. AVRELIVS ANTONINVS. M. AVRELII CAESARIS FILIVS. IMP. ANTONINI AVGVSTI PII PP. NEPOS. — Romae in Hadrianio. Mabillon *Vett. Analecta.* p. 363.

871. T. AELIVS AVRELIVS. M. AVRELII CAESARIS ET FAVSTINAE AVG. FILIVS. IMP. ANTONINI AVGVSTI PII NEPOS. — ibid. ibid.

872. DOMITIA FAVSTINA. M. AVRELII CAESARIS FILIA. IMP. ANTONINI AVGVSTI PII P. P. NEPTIS. — ibid. ibid.

§. 19. L. AVRELIVS VERVS. LVCILLA.

873. IMPERATORI CAESARI ‖ DIVI ANTONINI ‖ PII FIL. DIVI HADRIANI ‖ NEPOTI DIVI TRAIANI ‖ PARTHICI PRONEPOTI ‖ D. NERVAE ABNEPOTI ‖ L. AVRELIO VERO AVG. AR‖MENIACO PONT. MAXIM. ‖ TRIBVNIC POTEST. IIII ‖ IMP. II. COS. II. PROCOS ‖ DECVMANI[1]) NARBONENSES. — Narbone. Maffei *Ant. Gall.* p. 65. Mur. 242, 2.

1) milites Leg. decimae, vel incolae ex ea legione honestam missionem adepti, non vero publicani, decumarum exactores, ut volebat Mur. v. Maff. *Mus. Ver.* p. 415. Positus est titulus p. Chr. 164.

874. IVNONI LVCINAE ‖ PRO SALVTE DOMVS AVGVSTORVM ‖ IMP. CAES. M. AVRELI ANTONINI. AVG. ARMENIACI. PARTHICI. MAXIMI. MEDICI. ‖ ET FAVSTINAE AVG. EIVS ET ‖ IMP. CAES. L. AVRELI. VERI. AVG. ARMENIACI. PARTHICI MAXIMI. MEDICI ET LVCILLAE AVGVSTAE EIVS ‖ LIBERO-

RVMQVE. EORVM ‖ FORTVNATVS DECVRIALIVM GERVLORVM DISPENSATOR. ARAM CVM BASE CONSECR. ‖ PERMISSV ‖ HAEC. L.[1]) RVFI CVRAT. AEDIVM. ‖ CONSECRAVIT. X. K. SEPT. ‖ VLLIO RVDENTE[2]). L. FVFIDIO POLLIONE. COS. — Romae. Grut. 1009, 12.

1) RAECI Sirmond. 2) SERVILIO PVDENTE Sirm. p. Chr. 166. Nota praeterea *dispensatorem decurialium gerulorum*, et *Curatorem aedium*.

875. IMPERATORI CAESARI L. AVRELIO ‖ VERO AVG. ARMENIACO. MED ‖ PARTHICO PONTIF. MAX.[1]) TRIB. POT. VIIII. IMP. V. COS. III.[2]) P. P. — Romae in Hadrianio. Grut. 253, 2. 258, 3., melius quam apud Mur. 241, 6. (cfr. praeterea Grut. 257, 11.)

1) De pontificatu maximo L. Aurelii Veri cum Bimardo admodum dubitat Eckhel D. N. 7, p. 96. („Constat enim, si quando duo Augusti imperium una tenuerint, horum tantum unum, atque hunc seniorem pontif. max. munere functum, dum Balbinus et Pupienus morem veterum infregere.") Contra Ursini, et Smetii αὐτοψία testimonio est, in altero hoc lapide Romano, non provinciali, (ut Mur. 242, 2. Grut. 257, 11.) post *Pontifici* addi *Max.* quod abest in Grut. 253, 2., comparet vero 258, 3. Hinc L. Aurelium Verum pontificem maximum agnovit Hagenb. *Epp. Epigr.* p. 16. 2) p. Chr. 169.

876. In aliis inscriptionibus L. Aur. Verus accuratius non nominatur *Pont. Max.*, veluti in hoc reperto a. 1769. Rigomagi. (hod. Remagen): IMP. CAES. ‖ M. AVREL. ANTO‖NINO AVG. PONT. ‖ MAX. TR. POT. XVI.[1]) ‖ COS. III. ET ‖ IMP. CAES. ‖ L. AVREL. VERO AVG. ‖ TR. POT. II. COS. II. ‖ A COL. AGRIPP. ‖ M. P. XXX. — Gercken *Reisen* 3. p. 348.

1) p. Chr. 162.

877. MAGNAE MATRI ‖ LVCILLA ‖ AVG. — Romae. Grut. 1065, 8.

878. DIVO. VERO. PARTH. MAX. FRATRI ‖ IMP. CAESARIS M. AVRELI AN‖TONINI. AVG. ARMENIAC. MEDIC. ‖ GERM. PARTH. MAX. TRIBVNIC. ‖ POTESTAT. XXVI.[1]) IMP. V. P. P. ‖ COS. III. PROCOS. ‖ COL. VLP. TRAIAN. AVG. DAC. ‖ SARMIZEGETVSA. — Vindobonae. Maff. *Mus. Ver.* 249, 9. Mur. 1021, 7. v. Eckhel D. N. 7. p. 88.

1) p. Chr. 172. Sed Seivert p. 22. habet: TRIB. POTESTATIS XXVII. IMP. VII. a. p. Chr. 174. Reperta est inscr. in templo Valachorum pagi Rudimora.

§. 20. COMMODVS.

879. L. AVRELIO COM‖MODO VICTORI ‖ IVVENES NEPES‖INI DIANENSES ‖ AERE CONLATO ‖ L. D. D. D. — In foro civ. Nepesinorum in Faleriis. Grut. 262, 2.

880. L. AELIO ‖ AVRELIO ‖ AVG F. ‖ COMMODO ‖ COS.[1]) ‖ D. D. — Laibaci in Carnia. Grut. 261, 7.

1) p. Chr. 177.

881. . . . SACRVM IMP. COM. II ‖ P. MARTIO VERO II.

COS. — In vico Augusto nunc Aoste. Bimard. *Proleg.* p. 120, 5. Mur. 339, 4.

882. SANCTO SILVANO ‖ M. IVNIVS ‖ CASTILLANVS D. D. IMP. COMMODO II. ‖ T. ANNIO VERO II. COS. — Romae. Grut. 65, 9.

883. . . . DEDICATVM IV. IDVS AVG. ‖ IMP. COMMODO II. ET AVRELIO VERO II. COS.[1]) — Praeneste. Grut. 77, 3.

1) „Contra Norisium et Relandum Bimardus hic pertendit, spurias esse inscriptt. duas has Grut., id quod nimia audacia fieri puto. Potius, ut Norisius ex duobus Gruteri saxis conflavit bene *T. Annium Aurelium Verum*, ita accedente saxo Bimardiano conflandus erit *T. Annius Aurelius P. Martius Verus;* neque quidquam ab moribus seculi Antoninorum abhorret consulem plurinominem, duobus etiam praenominibus fuisse." Hagenb. (p. Chr. 179.)

884. M. AVR. AVG. LIB. ‖ AGILIO SEPTENTRIO‖NI PANTOMIMO SVI ‖ TEMPORIS PRIMO. SACERDOTI SYNHODI.[1]) APOLLINIS PARASITO. ALVMNO FAVSTINAE AVG. PRODVCTO AB IMP. M ‖ AVREL. COMMODO ANTONI‖NO PIO FELICE AVGVSTO. ‖ ORNAMENTIS DECVRIONAT. ‖ DECRETO ORDINIS EXORNATO ‖ ET ALLECTO INTER IVVENES. ‖ S. P. Q. LANIVINVS.

a latere dextro:

. . IDVS COMMODAS.[2])

. . . ELIANO COS.[3]) — Lanuvii. Grut. 330, 3.

1) Cfr. Grut. 313, 6. 2) Lamprid. in *Commodo.* C. XI. p. 506. Hack. *Menses quoque in honorem eius pro Augusto Commodum — vocabant.* ubi v. Casaub., idque rectius quam Eutrop. 8, 15. *Septembrem mensem ad nomen suum transferre conatus est, ut Commodus diceretur.* ubi v. Tzschuck. 3) p. Chr. 184, vel 187.

885. * IMP. CAES. ‖ L. AEL. AVR. M.[1]) COMMODO ‖ ANT. P. F. MAX. AVG. SAR. ‖ GERM. BRIT. PACAT. ORB. ‖ TERR. HERC. ROM. AMAZ. ‖ SVPER.[2]) INVICTO. PONT. M. TR. P. XVIII. ‖ IMP. VIII. COS. VII. P. P. S. P. Q. R. — Iaderae. Marini *Atti.* 2. p. 355. (Murat. 242, 5).

1) notandum duplex Commodi praenomen *Lucii* (in aliis monumentis a. 179. p. Chr.) et *Marci* (in aliis a. 181.) 2) Herculi Romano Amazonio. Superatori. i. e. Exsuperatori. v. Marini: qui tamen cum Saxio *Miss.* 4. p. 19. de fide huius saxi dubitat, nec sine causa. Spectat ad annum p. Chr. 192. Cfr. Eckhel D. N. 7, 136.

886. HERCVLI ROMANO[1]) D. D. ‖ L. HERODES. — Romae. Grut. 48, 10.

1) Referenda inscriptio ad Commodum, qui p. Chr. 192. in nummis *Hercules Romanus* audit. v. Eckhel D. N. 7. p. 126.

887. IMPERATORI CAESARI DIVI MARCI ANTONINI PII GERMANICI ‖ SARMATICI FILIO. DIVI PII NEPOTI. DIVI HADRIANI PRONEPOTI DIVI TRAIANI PARTHICI ABNEPOTI DIVI NERVAE ADNEPOTI. L. AELIO AVRELIO COMMODO. AVGVSTO SARMATICO ‖ GERMANICO MAXIMO. BRITANNICO. PONTIFICI MAXIMO. TRIBVNICIAE ‖ POTEST. XVIII. IMP. VIII. CONSVLI VII. PATRI PATRIAE.[1]) — Romae in Hadrianio. Grut. 253, 2. 262, 6. Mabillon *Vett. Anal.* p. 362, 56.

1) Est Commodi titulus sepulcralis. De Tribunitia Potest. Commodi, re admodum obscura, consule Eckhel D. N. 8. p. 418.

888. DIVO COMMODO ‖ FRATRI ‖ IMP. CAES. L. SEPTIMI SEVERI PII ‖ PERTINACIS AVG. ‖ PRAEPOSITVS CRESCENS, SCRIBAE. FORTVNATIANVS ‖ FELICIANVS. QVINTIO ‖ EVTYCHES. PHILVMENVS. D. D. — Romae. Grut. 261, 5. Cfr. Mur. 243, 2. et Eckhel D. N. 7. p. 132.

889. De Commodi Vxore, Crispina Augusta, eiusque patre et fratre cfr. Marini *Atti.* p. 697. Mentio eius fit in marm. mutilo ap. Grut. 170, 7. Ad eandem refert Saxius *Miss.* 4. p. 234. Mur. 507, 2. IMP. AVG. VESPASIANI ‖ PROSIAE CRISPINAE. Antii; e Vulpii *Latio* T. 3. p. 40. Sed BRVTIA non PROSIA CRISPINA illa nominabatur. Notandum quoque, sub Commodo vel paullo post, usurpari coeptam esse formulam IN HONOREM DOMVS DIVINAE. v. Marini *Atti.* p. 647. et 831.

890. D. M. ‖ M. ANTONII ANTII LVPI PR ‖ PATRICII. AVGVRIS. QVAEST. SODAL. TITII. TRIB ‖ MIL. LEG. II. ADIVTR. PIAE. FIDEL. X VIR STL. IVD. PRAEF. FER ‖ LAT. CVIVS MEMORIAM PER VIM OPPRESSI.[1]) IN ‖ INTEGRVM SECVNDVM AMPLISSIMI ORDINIS ‖ CONSVLTVM RESTITVTA EST.[2]) SEPVLCHRVM AB EO COEPTVM ‖ CLAVDIAE REGILLAE VXORI. ET ANTIAE MARCELLINAE FIL. ‖ PIETATIS SVAE ERGA EVM TESTIFICANDAE GRATIA ET ‖ NOMINIS EIVS IN PERPETVVM CELEBRANDI PERFECERVNT ATFINES (*sic*) ‖ M. VALERIVS BRADVA MAVRICVS. PONTIF. ET ANTONIA VITELLIA. ‖ AMICI ‖ Q. FABIVS HONORATVS. T. ANNAEVS PLACIDVS. — Romae. Grut. 356, 1. Post hanc inscriptionem in eod. lap. sequebantur minutae literae Latinae et Graecae, quae vetustate paene totae obsoleverunt. Add. Grut. ex Mazochii *Corrig.* ad 169, 10.

1) Scil. a Commodo. Lamprid. in eius Vita. C. 7. *interemit — Anicium Lupum,* ubi Cod. Pal. rectius *Antium Lupum.* Grut. 2) Capitol. in *Pertinace.* C. 6. *Revocavit etiam eos qui deportati fuerant crimine maiestatis, eorum memoria restituta, qui occisi fuerant.* Cfr. de hac inscript. Marini *Atti.* p. 181.

Hagenbuchii Excursus ad figlinas Commodi et Pertinacis.

Bimardum in *Murat. Proleg.* p. 122. D. ad Grut. 262, 6. et 253, 3. (non 353, 3.) ac si duo diversa essent epigrammata, quum nonnisi unum sit, a Grutero bis datum provocasse Commodi tum praenominis, tum titulorum eius principalium caussa, notavi ad utrumque Gruteri locum. Cfr. Grut. 177, 2. 178, 4. Ita mox idem Bimardus p. 124. similem committit errorem, ob praenomen M. Commodi ultimo imperii eius anno provocans ad duas inscriptiones Grut. 184, 1. et Don. Class. II. 127., quas nonnisi unam esse vel ex Gorii nota potuisset videre, pag. operis Doniani 99. extrema haec notantis: 127. *Mancam edidit hanc inscriptionem sigilli antiquae figlinae Gruterus* 184, 1. cet. Quid fuisset futurum, si Bimardus epistolam suam scripsisset post editum Muratoriani Thesauri Tomum I., in cuius p. 345, 1. ut inedita datur inscriptio, quae Gruteri et Donii opera iam prodierat? anne tamquam ad tres diversas inscriptiones Grut. Don. et Mur. provoca-

turus fuisset? Est tamen, quod in speciem pro Bimardi exemplo posteriore possim adferre. Figlinarum inscriptiones, quae prorsus similes sint, nedum in quibus exscriptores varient, potuisse non easdem, sed diversas fuisse: quia in iisdem officinis eodem exemplo plures fuisse confectas negari nequeat. Huius, de qua nunc scriptio nobis est, typum differre

Grut. 184, 1.	Don. II. 127. 99.
891. OPVS. DOL. Q. NONI PRISCIANI M. COMMODO. AVG. VII. HEL. PERTIN. II. COS	892. OPVS DOL. Q. NONI. PRISCIANI M. COMMODO. AVG. VII. HEL. PERTIN. II. COS ANTONI ET FLAVI INS.

Mur. 345, 1.

893. OPVS. DOL. Q. NONI PRISCIANI
M. COMMODO AVG. VII. HEL. PERTIN. COS.
ANTONI ET FLAVI

vides; consonare vero apographa tria usque ad ea, quae post PERTIN. sequuntur. Donius etiam aeque ac Gruterus, II COS. at Mur. tantum COS. Post COS. nihil in Grutero est: est vero in Don. et Mur. ANTONI ET FLAVI; in illo praeterea INS. quod hic ignorat. Num ergo tria diversa erunt monumenta? Forsitan: licet in eadem marmorea etiam inscriptione haud raro plures etiam *διττογραφίας* occurrere, a diversis exscriptoribus, ex eodem autographo tamen, ortas negari non possit. Quod si vel maxime tres diversae sint epigraphae, num errabimus, si eandem dicamus, quasique unam tantum habeamus, quae ex eadem officina, et eodem anno prodierint? Quum Fabretti Caput VII. figlinarum signa complexum primum legerem, postea iterum ac tertium cum aliorum collectorum magnorum, Gruteri, Sponii, Gudii, Donii, Muratorii libris conferrem, ut occasiones erant, (collaturus etiam magis, si dehinc otium large suppeditabitur; neminem enim adhuc in figlinis dandis maiore usum esse diligentia quam Fabrettum deprehendi;) deprehendi saepissime, figlinarum inscriptiones si non easdem, certè non dissimiles, in paucisque a se invicem abeuntes, modo ab iisdem, modo a diversis editoribus publici iuris factas esse: quas operae compendifaciendae caussa in observationibus meis ad Fabrettum ceterosque adlitis, quantum memini, e a s d e m malui fere dicere, quam s i m i l e s tantummodo: etsi non negem, plures earum fortasse s i m i l e s modo fuisse, pauciores tantum prorsus e a s d e m: excipere tamen licebit, opinor, quae non ab *αὐτοπταις*, sed ex schedis dumtaxat, proditae in pauculis tantum vel additis, vel omissis differunt: cuius puto generis etiam esse, quam Don. II. 127. ex adversariis Achillis Statii, Muratorius autem 345, 1. ex Ligorio suo dedit. v. quoque Grut. 193, 8.

§. 21. P. HELVIVS PERTINAX. — DIDIVS IVLIANVS. — CLODIVS ALBINVS.

894. IMP.[1]) COMMODO AVG. ‖ N. VII. ET P. HELVIO. ‖ PERTINACE ITER. COS[2]) COH. X. VRB. TI. CL. ‖ PLAVTIVS TI. FIL. ‖ FABIA. RECEPTVS. ROME. STIP. XX. Ↄ. CASSI. ‖

ET L. VETTIENVS L. FIL. ‖ RESTVTVS STIP. XV. ‖ O. POLLIONIS. CAME‖RIAE. MARTI VOTVM. ‖ L. B. S.[3]) — Romae. Grut. 56, 4.

1) Deflectit saxum hoc in positu et ordine verborum ab regula, quam vulgo lapp. militares tam sepulcrales quam votivi sequuntur; quae hunc potius ordinem suasisset: Ti. Cl. Plautius (duobus gentilitiis nominibus usus, ut alii multi, illo iam aevo) Ti. Fil. Fabiâ Receptus, domo Roma, Miles Coh. X. Vrbanae, centuria Cassii, stipendiorum XX. et L. Vettienus L. Fil. (tribus huius deest) Restutus (i. e. Restitutus, compendio marmorariis in hoc cognomine in primis solito) domo Cameria, Miles Coh. eiusd. centuria Pollionis, Stip. XV. Saxi ordo turbatior et impeditior fraudi fuit Scaligero, ut daret Ind. 6. *Centuria Pollionis Cameria*, nullo sensu. HAG. 2) p. Chr. 192. 3) *Libens* vel *Libentes*.

895. PRO SALVTE IMP. CAES. ‖ P. HELV ‖ PERTINACIS AVG. P. P. PONTIF. MAX ‖ TRIB. POTESTAT COS. $\overline{\text{II}}$.[1]) ‖ P. HEL. PERTINACIS CAES. ‖ ET FL. TITIANAE AVGVST.[2] ‖ OCEANVS SER. VERNA. ‖ DISPEN . . A, FRVMENTO. — Mediomatrici. Schoepflin *Alsat.* 1. p. 586.

1) p. Chr. 193. 2) cfr. Capitol. in *Pertinac.* 5. Eckhel D. N. 7. p. 146.

896. IMP. CAES. P. HELVIO ‖ PERTINACI AVG ‖ COS. $\overline{\text{II}}$ PONTIFICI ‖ MAXIMO. TRIB. POT ‖ P. P. PRINCIPI SEV[1]) ‖ FORTISSIMO DVCI ‖ ET OMNIVM VIR‖TVVM (*sic*) PRINCIPI ‖ CAPENATES FOEDER[2]) ‖ PROC. L. LICINIO SPERAN‖DO — *In dextro latere:* DEDICATA XIIII. KAL. APRI‖LIS. CVR. P. SCA‖TILIO PROSPI‖CIO . . . . . MV‖CIO MVCIANO ‖ FALCONE ET ‖ CLARO COS.[3]) — Romae. Mur. 345, 2.

1) Hagenb. accepit pro particula *seu*. Mihi est potius SEV*erissimo*. 2) foederati. 3) p. Chr. 193.

897. In marmore Tarraconensi mutilo ap. Grut. 209, 1. legimus: IMP. CAES. P. HELVIO ‖ PERTINAC. PRINCIP. ‖ SENATVS. PATR. PATRIAE ‖ COS. $\overline{\text{II}}$. — Ubi insolitum plane illud *Princip. Senatus*.

898. * DIVOS ‖ PERTINAX ‖ AVG. S. C. — Romae ad viam Tiburtinam in arcula marmorea. Fabrett. p. 379, 191. Mur. 243, 4. Suspecta erat, nec sine causa, Maffeio. Aliam Pertinacis inscriptionem Praenestinam, sed a Ligorio fortasse confictam, habes Grut. 26, 4.; de qua tamen Eckhel D. N. 7, p. 143. non dubitavit.

899. Ad DIDIVM IVLIANVM, nondum Imperatorem, Reinesius refert marmor mutilum Romanum, quod exhibet atque supplet p. 414. seqq. Sed res plane est incerta.

900. * I. O. M. ‖ CL. ALBINO C. F. V. C. ‖ P. GAL. AVG. ET LVG ‖ LIBERTATIS ADVERS. SEVERVM. ACERRIMO ‖ VINDICI. — Albigny prope Lugdunum. Bimard. *Prolog.* p. 138. Maffei A. C. L. p. 478. recte, si quid iudico, spuriam esse pronuntiaverunt; acriter contra defendit Bouhier *Dissert. sur le grand Pontificat des Emp. Rom.* 1742, p. 10. ita interpretatus: „Caii filio, viro clarissimo, praesidi vel patri Galliarum Augusto et Lugdunensium cet. . ." Notandum enim, alteram quoque inscriptionem, quam in auxilium vocat Bouhier p. 22.

ap. Gud. 18, 5. (SEVERO. II. ET L. POSTVMIANO ALBINO COS.) Ligorianam, immo manifesto spuriam esse; inauditi praeterea sunt tituli, Praeses vel Pater Galliarum. Consule etiam Saxii *Miss.* 1. p. 15.

901. * HERCVLI DEFENSORI ‖ PRO REDITV ET ITV D. CLODI. SEPTIMI ‖ ALBINI CAESARIS ‖ D. CLODIVS D. L. FELIX ‖ ACTOR CAES. N. D. D. — Sine loco. Grut. 45, 12. ex Panvin. *Fast.* p. 355. Aldi Orthogr. p. 337, 38. Suspectum marmor, quod tamen sua se simplicitate tueri potest.

§. 22. L. SEPTIMIVS SEVERVS CET.

902. ... F. CLASSETIVS ‖ .... RATVS ‖ .. C. V. NATVS IIII IDVS ... VALERIO LARGO ET MES‖SALLINO COS. 1) VITA FVNC ‖ IDIB. APRIL. IMP. ANTONI‖NO III COS 2) VIXIT ANNIS LXI. MEN‖SIBVS VI. D. XXIII ‖ IMP. SEPTIMIO SEVERO ‖ COS. ADLECTVS .. ‖ PRAETORIOS ... 3) — Beneventi. de Vita. p. 229. et *Inscriptt.* p. 30, 5.

1) p. Chr. 147. „raro annus natalis et emortualis in sepulcralibus notatur." de Vita. 2) p. Chr. 208. 3) *adlectus* inter *praetorios* a Divo Commodo, supplet de Vita. „De anno primo Septimii Severi consulatus, quem is adhuc privatus gessit, ex Fastis non constat; certum vero est, vivente Commodo consulem primum fuisse." Idem. Tu vero consule Eckhelium D. N. 7. p. 166., qui consulatum illum ad a. 185. refert. Sic et Almeloveen.

903. IMP. CAESARI L. SEPTI‖MIO SEVERO PERTINACI. AVG. P. M. TRIB. POT. III ‖ IMP IIII. COS. II. ARABICO. ADIABENICO. ‖ FRATRI ARVALI. — Romae. Doni. p. 118, 19. Mur. 189, 2. Marini *Tav.* 53. cfr. Eckhel D. N. 8. p. 422., qui contra Marin. defendit notas annum p. Chr. 195. indicantes. Idem marmor corruptum (TRIB. POT. III. DES. IIII. COS. II) v. ap. Spon p. 269. Cfr. Eckhel 8. p. 449.

904. IMP. CAES. DIVI. ‖ M. ANTONINI PII. ‖ GERMANICI SARMATICI FILI. DIVI ‖ COMMODI FRATRI. ‖ DIVI ANTONINI PII NEPOTI ‖ DIVI ADRIANI PRONEPOTI ‖ DIVI TRAIANI PARTHICI ABNEPOTI. ‖ DIVI NERVAE ADNEPOTI. ‖ L. SEPTIMIO‖ SEVERO PIO. ‖ PERTINACI AVG. ARAB. ‖ ADIABENICO P. M. TRIB. POT. III. 1) ‖ IMP. VIII. COS. II. P. P. — Ostiae. Nibby *Viaggio* 2, p. 297.

1) Lege IIII. p. Chr. 196., ut in simili lap. ap. Marini *Atti.* 2. p. 411.

905. IMPERATORES ‖ CAESARES ‖ L. SEPTIMIVS SE‖VERVS PIVS PER‖TINAX AVG. ARA‖BICVS ADIABENIC. ‖ PARTHICVS MAXI‖MVS TRIBVNICIA ‖ POTEST. VI. IMP. XI. COS. II. 1) ‖ PROCOS. P. P. ‖ ET M. AVREL. ANTONI‖NVS AVG. FILIVS EIVS ‖ VIAS ET MILLIARIA ‖ PER Q. VENIDIVM RVFFVM ‖ LEG. AVGG. PR. PR. PRAE‖SIDEM PROVINC. SYRIAE ‖ PHOENIC. 2) RENOVAVERVNT ‖ II. — Columna duobus milliaribus a Sidone, Tyrum versus. Spon *Misc.* p. 270, 5.

1) p. Chr. 198. 2) i. e. *Phoenices* potius quam *Phoeniciae*. HAGENB.

906. DIVO NERVAE || ATAVO || IMP. CAES. L. SEPTIMIVS || SEVERVS PIVS || PERTINAX AVG || ARABICVS. ADIABENICVS || PONT. MAX. TRIB. POT. IIII. IMP. VIII. COS. II. [1]) P. P. — Romae. Reines. p. 303, 9.

1) p. Chr. 194.

907. BONO EVENTO || PROFECTIONIS ORIENTALIS ET || REDITVS AVGVSTORVM L. SEPTIMI || ET M. AVR. ANTONINI COL. IVLIA || AVG. CONCORDIA FELIX BENEVEN||TVM DEVOTA MAIESTATI AVGG. [1]) — Beneventi. de Vita p. 27, 192. et *Inscriptt.* p. 17, 3.

1) Videtur pertinere ad a. p. Chr. 198. quo Caracalla Augusti nomen primum adeptus est. Romanelli *Topografia* T. 2. p. 384. initio habet BONEVENTO.

908. IMP. CAES. DIVI M. ANTON || PII GERM. SARM. F. DIVI || COMMODI FRAT. DIVI ANTON. PII. NEP. DIVI HADRIANI PRONEP. DIVI TRAIANI. PARTH || ABNEP. DIVI NERVAE ADNEP. || L. SEPTIMIVS SEVERVS PARTH. || MAX. AVG. ARAB. ADIABEN. || PARTH. MAX. PONT. MAX. TRIB. POT. VIII. [1]) IMP. XI. COS. IIII. [2]) || PROC. ITER. [3]) RESTITVIT. < LXXII. — Emeritae. Grut. 156, 9.

1) p. Chr. 200. 2) „Lege. II." Masson. cfr. Mur. 347, 2. 3) notandi lapides, in quibus Severus dicitur Proconsul iterum, tertium, quintum. Cfr. Grut. 191, 1. 264, 6. v. Eckhel D. N. 8. p. 342. Sunt tamen, quantum observavi, vel Hispanienses, vel Laziani, suspectae igitur fidei.

909. IMP. CAESARI || DIVI MARCI ANTONI||NI PII GERMANICI SAR||MATICI FILIO DIVI COM||MODI FRATRI DIVI ANTONINI PII NEPOTI DIVI HADRI||ANI PRONEPOTI DIVI TRAIANI PARTHICI ABNEPOTI || L. SEPTIMIO SEVERO || PERTINACI AVG. ARABICO || ADIABENICO PARTHICO MAXI||MO PONTIF. MAX. TRIB. PO||TESTAT. . . . X . . . [1]) COS. III. || . . . . PROCOS. R. P. SVA || VLP. [2]) CVRANTE || P. ANTONIO FAVSTO. LEG. AVGVSTORVM. PR. PR. — In Bulgaria. Mur. 244, 2.

1) Trib. Pot. X. Imp. XI. p. Chr. 202. 2) respublica sua Vlpia.

910. SOLI AETERNO. LVNAE || PRO AETERNITATE IMPERII || ET SALVTE IMP. CA . . . SEPTIMI SEVERI || AVG. PII. || ET IMP. AVG. [1]) CAES. M. AVR. ANTONINI || AVG. PII. || . . . . CAES || ET IVLIAE AVG. MATRIS CAES || DRVSVS VALERIVS COELIANVS. (*cetera mutila sunt.*) — Collares in Lusit. Grut. 32, 10. v. Eckhel D. N. 7, 181.

1) Dele hic *Aug.* v. *Add. Holth.*

911. CHAMARCOREI || L. IVLIO L. F. ARN AV||GVRINO PATRONO || CIVITATIS ET COLLEGI || IVVENVM M. F. [1]) ET CO||LLEGI DENDROFORVM || OMNIBVS HONORIBVS || ET ONERIBVS CIVITATIS SVAE || FVNCTO IVVENES SVI || AMANTISSIMO || L. D. D. D. || *A latere sinistro:* CVRA AGENTIBVS || L. IVLIIS AVGVRINO ET || IRENEO. ET MAXIMO || FILIIS. DEDI-

CATA IDIBVS ‖ IVLIS . TER ET SEMEL COS. 2) — Otricoli, nunc Romae. Marini *Iscr. Alb.* p. 49.

1) Martensium Fortensium, vel Municipii Falerionensis cet. 2) de singulari hoc modo Cons. indicandi v. Marini l. l. H. l. significat ann. p. Chr. 202. *Duob. Augg. Severo III. et Antonino Pio Cos.* ap. Fabrett. C. 3. N. XIV.

912. Inscriptio arcus Septimii Severi, secundum Barthelemium *Mém. de l'Acad. des Inscript.* T. 28. p. 579. et Silvestri in Calogerà *Raccolta.* T. 2. p. 65.: IMP. CAES. LVCIO. SEPTIMIO M. FIL. SEVERO PIO PERTINACI. AVG. P. PATRI PATRIAE. PARTHICO ARABICO ET ‖ PARTHICO ADIABENICO. PONTIFIC. MAXIMO. TRIBVNIC. POTEST. XI. IMP. XI. COS. III. PROCOS. ET ‖ IMP. CAES. M. AVRELIO L. FIL. ANTONINO. AVG. PIO. FELICI. TRIBVNIC. POTEST. VI. COS. PROCOS. *P. P.* ‖ *OPTIMIS. FORTISSIMISQVE. PRINCIPIBVS.* ‖ OB. REM. PVBLICAM. RESTITVTAM. IMPERIVMQVE POPVLI ROMANI PROPAGATVM. ‖ INSIGNIBVS VIRTVTIBVS EORVM DOMI FORISQVE. S. P. Q. R. — Pro illis: *P. P. — Principibus* ante Getam occisum isthaec legebantur: *Et P. Septimio Getae Nobilissimo Caesari. ob rem publ.* cet. — Pertinet ad a. p. Chr. 203.

913. IMP. CAES. L. SEPTIMIO SEVERO PIO. PERTINACI AVG. ARABIC. ADIABENIC. PARTHIC MAX. FORTISSIMO. FELICISSIMO. ‖ PONTIF. MAX. TRIB. POTEST. XII. IMP. XI. COS. III. 1) PATRI PATRIAE. ET ‖ IMP. CAES. M. AVRELIO. ANTONINO PIO. FELICI. AVG. TRIB. POTEST. VII. COS. III. P. P. PROCOS. FORTISSIMO. FELICISSIMOQVE PRINCIPI. ET ‖ IVLIAE AVG. MATRI AVG. N. ET CASTRORVM ET SENATVS. ET PATRIAE. ET IMP. CAES. M. AVRELI. ANTONINI PII. FELICIS. AVG ‖ PARTHICI. MAXIMI. BRITANNICI. MAXIMI ‖ ARGENTARII ET NEGOTIANTES BOARII HVIVS LOCI. QVI. / INVEHENT. 2) DEVOTI NVMINI EORVM. — Romae. Inscriptio minoris arcus Severi in Foro Boario. Grut. 265, 2. Nardini 2. p. 255.

1) p. Chr. 204., quocum tamen sequentes Caracallae notae minime coëunt; tituli maxime Parthici Max. et Britannici Max. Scil. ante Getae interfectionem, eius nomen legebatur post: *Potest. VII. Cos.:* et nomen Fulviae Plautillae post: *Antonini. Pii. Felicis Aug.* v. Fontanini *Antiqq. Hortae.* ed. Graev. p. 22. Silvestri in Calogerà *Racc.* 2. p. 82. 2) Ita Grut. Nard. INVEHENT. / LOCI QVI. v. Nardini l. l. et Marini *Atti* I. p. 74., qui Gruteri ordinem exhibet.

914. Similem, sed admodum corruptam vide in Holstenii *Epistolis.* Paris. 1817. p. 158.

915. IMP. CAESARI ‖ L. VERI AVG. FIL ‖ DIVI PII NEP. DIVI ‖ HADRIANI PRON. DIVI ‖ TRAIANI PARTH. ABNEP ‖ DIVI NERVAE ADNEPOTI ‖ L. SEPTIMIO SEVERO ‖ PIO PERTINACI AVG. ARABIC. ADIAB. PARTHIC. MAXIMO. P. M. TRIBVNIC ‖ POTEST. XIII. 1) IMP. XI. COS. III. ‖ P. P. ‖ COLONIA HELVIA RICINA ‖ CONDITORI SVO. — Prope Maceratam, ubi

olim Ricina. v. Mannert *Ital.* 1. p. 490. Grut. 265, 5. D. Harduinus vidit. Sed habet iam Apianus p. 151. 4. et 152, 3.

1) p. Chr. 205. de anno Imperat. v. Eckhel D. N. 7. p. 193.

916. M. NONIO M. F ‖ FAB. ARRIO ‖ PAVLINO APRO ‖ COS[1]) ‖ XV. VIR. SAC. FAC ‖ PRIMO AMICO ‖ FVNDANVS — Brixiae. E schedis Gnocchii Labus *Dissertaz.* p. 28.

1) Haud improbabiliter Labus hunc habet pro Consule a. p. Chr. 207., ubi in Fastis Coss. vulgaribus v. c. in Roncallii *Vetustiorib. lat. Script. Chronicis.* T. 2. p. 559. simpliciter memoratur *Aper Cos.*, in Almeloveenianis M. Flavius Aper. Eiusdem coniux est L. FIL*ia* PACVLA, ut in lapide ipso idem legit Labus, non *Lucia Filiacula*, ut corrupte est ap. Grut. 441, 9. Cfr. Maffei A. C. L. p. 340.

917. I. O. M. ‖ PRO SALVTE ET VICTORIA ‖ IMP. CAESARIS M. AVRELI ‖ L. AVRELI VERI F. DIVI PII NEP. ‖ DIVI HADRIANI PRON. DIVI TRAIANI ‖ PARTH. ABNEP. DIVI NERVAE ADNEPOTIS.[1]) — Amastri. Mur. 3, 2. et 243, 1.

1) Immerito hoc saxum suspectum fuit et Muratorio p. 3., et C. H. A. in *Misc. Obs. Nov.* 4, 1742. p. 180. — „Ut in Grut. 265, 5. Severus appellatur *L. Veri Aug. F.*, ita in Gud. 93, 1. invenio eundem Severum dici D. Marci Antonini Germanici M. Sarmatici filium, Divi Commodi fratrem, unde inserto tantum ET puto in Mur. hic leg. esse:" M. Aurelii *et* L. Aureli Veri F. „in fine vero saxum esse mutilum, in quo post v. 6. fuerit: *L. Septimio Severo Pio Pertinaci.*" Hagenb. Mss.

918. PRO SALVTE ‖ AVGG. N. N ‖ SEVERI ET ANTONI‖NI ET GETAE CAES. P. SALTIENVS P. F. MAE‖CIA THALAMVS HADRI[1]) ‖ PRAEF. LEG. II. AVG. C. V.[2]) AMPELIANO ET ‖ LVCIL. —

919. IMP. SEVERVS ‖ AVG. ET ANTONINVS CAES. DESTINATVS ‖ RESTITVERVNT CVRANTE VIRIO LVPO LEG. E‖ORVM[3]) PR. PR. — Ikeleiae. Scalig. *ad Euseb.* p. 228. ex Camdeni *Britannia.* Vtraque inscriptio in magnis collect. desideratur, auctore Hagenb. Posterior tamen exstat ap. Grut. 191, 3.

1) *Hadrianalis.* 2) *Curantibus.* 3) Scil. *Augustorum.*

920. IMP. CAESARI ‖ L. SEPTIMIO SEVERO ‖ PIO PERTINACI AVG ‖ ARABIC. ADIAB. PARTHIC ‖ MAX. BRITT. MAX. TR. POT. ‖ XVIII. IMP. XII. COS. III.[1]) P. P. ‖ CAELESTI EIVS INDVL‖GENTIA IN AETERNAM ‖ SECVRITATEM. ADQVE ‖ GLORIAM IVRE AE‖QVO FOEDERIS SIBI ‖ CONFIRMATO ‖ CAMERTES ‖ P. P. — Camerini in Vmbria. Grut. 266, 1.

1) p. Chr. 210. Cfr. Grut. 150, 5.

921. D. M. ABGAR ‖ PRAHATES ‖ FILIVS REX ‖ PRINCIPIS ‖ ORRHENORV[1]) ‖ HODDA ‖ CONIVGI BENE ‖ MERENTI FEC ‖ — Romae. Lupi *Ep. Sev.* p. 111. Mur. 665, 1. Spectat ad tempora Severi vel Caracallae. Cfr. Herodian. 3. C. 9. *προςέφυγε δὲ Σεβήρῳ καὶ ὁ Ὀσροηνῶν βασιλεὺς Αὔγαρος.*

1) Osroenorum.

922. . . . VI. DE . .[1]) ‖ BONAE MENTI AC RE‖DVCI FORTVNAE. RED‖HIBITA ET SVSCEPTA ‖ PROVINCIA ‖ T. FLAVIVS SECVNDVS PHILIPPIA‖NVS. V. C. LEG. AVGGG.[2]) PROV. LV-

GVD. ‖ LEG. LEGG. ‖ . M.[3]) ET XIIII. GEM. ALLECT. ‖ INTER PRAETORIOS. TRIBVNICI‖OS. QVAESTORIOS. TRIB. MILITVM ‖ LEG. VII[4]) GEM. CVM IVLIA NEPOTIL‖LA C. F.[5]) SVA ET T. FL. VICIORINO[6]) PHI‖LIPPIANO C. I.[7]) TRIB. MIL. LEG. V. MA‖CED. ET FL. ARICIANO[8]) C. P.[9]) LECTO IN. PATRICIAS FAMILIAS. ‖ ARAM CONSTITVIT AC ‖ DEDICAVIT. — Lugduni. Mongez in *Mémoires de l'Institut royal.* T. 1. p. 241.

1) f. Providentiae Deorum vel Auggg. 2) Severi, Caracallae et Getae, secundum Mongez. Secundum Millin *Voyage* 1, 529. Cari, Carini et Numeriani. 3) primae Minerviae. 4) VII. ita lapis pro VII. 5) clarissima filia. 6) pro: Victorino. 7) clarissimo iuveni. 8) clariss. puero. 9) Cfr. Grut. p. 393, 6. 403, 1. Ceterum Inscriptio haec pertinet ad a. p. Chr. 210. secundum Mongez. Ut Millin vult, circa 283.; is *redhibitam provinciam* de Persia intelligit. Sed cur *provincia* unde sic dicta Persia in lapide Gallicano?

§. 23. IVLIA DOMNA. CARACALLA. GETA.

923. IVLIAE AVG ‖ IMP. CAES. L. SEPTIMI ‖ SEVERI PERTINACIS AVG.[1]) ‖ ET M. AVRELIANI. OPTIMI[2]) ‖ CAESARIS. IMP. DESTINATI ‖ PARENTI ‖ MATRI CASTRORVM ‖ TREBVLANI MVTVESCANI. — Trebulae in Sabinis. Grut. 1085, 9.

1) Scil. Vxori. 2) *M. Aurell. Ant. Optimi.* Perizon. Dissert. Triad. p. 26. sed melius Tristan. T. 2. p. 117. *M. Aurell Antonini* omisso *Optimi*, quod sane ante *Caesaris. Imp. destinati* poni non solet. Hagenb. Mss.

924. PRO SALVTE ET INCOLVMITA‖TE DOMINI NOSTRI MARCI ‖ AVRELI SEVERI ANTONINI PII ‖ ET IVLIAE AVG. *Matr.* AVG. ET ‖ *Castrorum* CER . . . — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* 101, 3.

925. I. O. M. ET ‖ IVNONI REGIN. ‖ PRO SAL. IMP. M. AVR. AN‖TONINI PII[1]) AVG. ET ‖ IVLIAE AVG. MATRIS AVG. ‖ M. VLP. MVCIANVS ‖ MIL. LEG. XIII. GEM. ‖ HOROLOGIAR.[2]) TEMPLVM ‖ A SOLO DE SVO. EX VOTO ‖ FECIT. ‖ FALCONE ET CLARO COSS.[3]) — Albae Iuliae. Grut. 6, 6.

1) Caracallae. 2) horologiarium. 3) p. Chr. 193., qui tamen annus titulis Aug. ac Pii Caracallae minime congruit. Subest igitur fraus aliqua. v. *Add. Holth.*

926. IMP. CAES. M. AVRE‖LIO ANTONINO AVG ‖ TRIB POT. II.[1]) PROCOS ‖ IMP. CAES. L. SEPTIMI SEVERI ‖ PII. PERTINACIS. AVG. ARABI‖CI ADIABENICI PARTHICI MAX ‖ F. F. P. P.[2]) FILIO. DIVI M. ANTONI‖NI PII. GERMANICI. SARMATICI ‖ NEP. DIVI ANTONINI PII PRO‖NEP. DIVI HADRIANI ABNEP. ‖ DIVI TRAIANI PART. ET DIVI ‖ NERVAE ADNEP.[3]) D. D. P. — Perusiae. Grut. 268, 4. correctius apud Marini *Atti.* p. 360. Vermiglioli 2. p. 268.

1) p. Chr. 199. 2) Felicissimi Fortissimi Patris Patriae. 3) pro: Divi Traiani Adnep. et Divi Nervae Trinepoti.

927. IMP. CAES. DIVI SEPTIMI SEVERI ‖ PII. ARABICI ADIAB. PART. MAX. BRIT. ‖ MAX. FILIO D. M. ANTONINI ‖ PII GERM. SARM. NEPOTI ‖ DIVI ‖ HADRIANI ABNEPOTI ‖ DIVI TRAIANI PART. ET DIVI NERVAE ADNEPOTI ‖ M. AVRE-

LIO ANTONINO PIO AVGVSTO ‖ PARTHIC. MAX. BRIT. MAX.[1]) PONT ‖ MAX. ‖ TRIB. POT. XV. IMP. BIS. ‖ COS. IIII.[2]) P. P. PACATORI ORBIS ‖ RESPVB. TVCCITANORVM[3]) D. D. — Martos in Hisp. Mur. 247, 1.

1) GERMANICVS MAX. additur ib. 245, 8. p. Chr. a. 214. 2) p. Chr. a. 213. 3) Tucci, opp. Hisp. Baeticae.

928. IMP. CAES. M. AVRELIO ANTO‖NINO PIO. FELICE. AVG. PAR‖THICO MAX. BRITANNICO MAX ‖ PONTIFICE MAX. P. P. COS. IIII.[1]) ‖ PROCOS. CIVITAS AQVENS ‖ AB AQVIS. LEVG. ‖ IIII. — Columna leugaris, Steinbaci. Schoepflin *Alsat.* 1. p. 553.

1) Caracallae. p. Chr. 213., quo exspirat *Brit.*, succedit *Germanici* titulus. v. Eckhel D. N. 7. p. 209.

929. IN. H. D. D.[1]) ‖ GENIO SANC‖TO M. AVREL.[2]) ‖ CL. POMPEIAN‖VS. MIL. LEG. VIII ‖ ANTONINIANAE ‖ AVG. B. F. COS.[3]) K. ‖ IANVAR. IMP. D. N. ANTONINO IIII. ET ‖ BALBINO II. COS.[4]) — Praumheim circa Francofurtum. Grut. 108, 1. 1075, 10.

1) In Honorem Domus Divinae. 2) Caracallae. 3) Beneficiar. Cos. 4) p. Chr. 213.

930. IMP. CAES. M. AVRELIO AN‖TONINO PIO FELICI AVG. ‖ PRINCIPI IVVENTVTIS NV‖MINI PRAESENTI RESTITV‖TORI ET CONSERVATORI SEMPER VITAE ADQVE ‖ DIGNITATIS SVAE ‖ DEVOTISSIMVS NV‖MINI EIVS ‖ A. AEMILIVS MACER FAVSTINIA. V. C. ‖ *a latere:* DEDIC. XVIII. KAL. ‖ SEPTEM A ‖ CATIO SABINO ET CORNE‖LIO ANVLINO COS.[1]) — Romae. Spon *Misc.* p. 271, 1. Fabrett. 682, 70.

1) Consules sunt ordinarii anni 216. p. Chr. nec *Catio* mutandum in *C. Atio*, Hagenb. Dignus inprimis notatu est titulus *Principis Iuventutis* Caracallae iam Imperatori datus. v. Eckhel 8. p. 379. et de Caracallae lapidibus cfr. in primis Marini *Atti.* p. 501.

931. IOVI OPTIMO M. ‖ NEPTVNO. SERAP. ‖ PRO SALVTE . . . CTO . . .[1]) ‖ ET PERPETVITATE ‖ IMP. CAESARIS ‖ . . . AVREL.[2]) . . . P. FE‖LICIS AVG . . . . . ‖ . . . VS ANTIANVS . . . . ‖ EIVS PR. PR.[3]) ‖ PROV. PANN. INF. — Csiv in Pannonia. Sestini p. 216.

1) Victoria. 2) Caracallae. 3) Legatus eius, Propraetor.

932. INVICTE IMP. ANTONINE ‖ PIE FELIX AVG ‖ MVLTIS ANNIS IMPERES . . . . .[1])

Infra:

IMP. CAES. M. AVRELIVS ‖ ANTONINVS PIVS FELIX AVGVSTVS ‖ PARTH. MAX. BRIT. MAX. GERM. MAX. ‖ PONTIFEX MAXIMVS ‖ MONTIBVS IMMINENTIBVS ‖ LYCO FLVMINI CAESIS VIAM DELATAVIT (*sic*) ‖ PER A . . . . . ‖ ANTONINIANAM SVAM.[2]) — Inter Berytum et Tyrum. Spon *Misc.* p. 272. Gud. 72, 2. corruptissime ap. Mur. 458, 3. v. Hultmann *Misc. Epigr.* p. 400.

1) De huiusmodi acclamationibus cfr. erudite disputantem Clossium in *Theodos. Cod. genuini fragm.* Tubingae 1824. 2) Hultmannus l. l. subintelligit: *villam.* Sed

quum post PER A . . . ex typo saltem Sponii deesse quaedam videantur, difficilis est explicatu hic versus. Equidem mallem supplere: *legionem*, ut supra *Leg. VIII. Antoninianae*, ut indicet, se in dilatanda ea via ministerio huiusce legionis usum esse. Cfr. etiam Saxii *Miss.* 4. p. 180.

933. Caracalla MARCOMANNICVS etiam vocatur in lap. Albigaunensi mutilo ap. Mur. 1021, 7. SEVERVS in marm. Hispan. Grut. 267, 7.

Ap. Grut. 150, 5. vocatur: FORTISSIMVS AC SVPER || OMNES FELICISSIMVS || PRINCEPS, eraso ante Getae nomine. — MAGNVS post consecrationem. V. infra in Elagabalo et Alexandro Severo.

934. . . . .[1]) || IMP. M. AVRELI. ANTONINI AVG. PII FELICIS PONTIFICIS. CONS[2]) || IMP. L. SEPTIMI. SEVERI AVG. PII. FELICIS || PONTIFICIS ET PARTHICI MAXIMI. COS. III. NVRVI || FILIAE || . . . .[3]) || PONTIFICIS. NOBILISSIMI. PR. PR. NECESSARII || AVGG. ET COMITIS (*sic*) PER OMNES EXPEDITIONES EORVM || T. STATILIVS CALOCAERVS NOMENCL. || CVM STATILIO DIONYSIO . TRIB. LEG. XVI. FLAVIAE. || ET STATILIO MYRONE. DISSIGNATORE SCAENAR[4]) || FILIIS. ET STATILIO DIONYSIO DISCIPVLO FICTORVM[5]) || PONTIFICVM. C. C. V. V. NEPOTE SVO || AMPLA BENEFICIA DE INDVLGENTIA || AVGVSTORVM SVFFRAGIO PATRIS EIVS || CONSECVTVS. — Romae. Grut. 270, 6.

1) Egregie Fontaninus in *Antiqq. Hort.* (Graevii *Thes.* VIII. 3. p. 19.) supplet: *Fulviae Plautillae Aug.* 2) CONIugi recte Reines. Contra Fontaninus, post Plautillae Aug. addebat praeterea VXORI. 3) supple *Caii*, non *Lucii*, *Fulvii Plautiani*, cuius nomen est erasum, ut Grut. 46, 9. 4) v. Grut. 601, 1. et 625, 11. 5) Fictores Pontificum qui fuerint, adhuc incertum est. v. Marini *Atti* 2. p. 791.

935. OPDOLEXPRCFVLVPLAVTPRPR.
CVCOSIIFIGBVCCONIA[1])
(*effigies mulieris galeatae super tropaeo:*)
L. NVMER . . .
IVSTVS. FEC. —

Marini. *Atti* 2. p. 544.

1) i. e. Opus doliare ex praediis C. Fulvii Plautiani, praefecti praetorio; clariss. viri, Consulis iterum, figulina Bucconia. Vnum praeter hoc exstat monumentum (Marini ib. p. 620.) integrum huius viri damnatae memoriae.

936. IMP. CAES. L. SEP. SEVERVS P. PERT. AVG || ARAB. ADIABENIC. PONT. MAX TRIB || POT. III. IMP. VII. COS. II. PROCOS || P. P. LEG. V. MAC. II.[1]) DONO DEDIT || DEDICANTE P. SEPTIMIO || GETA. LEG. AVG. PRPR. CV||RA AGENTE TIB. CO . . . CLAV||DIANO. LEG. AVG. — Thordae inventa, postea Claudiopolin translata. Seivert. p. 25, 29.

1) *macella duo* Seivert. Ridicule: leg. MACEDonicae. Pertinet lapis ad a. p. Chr. 196.

937. IMP. CAESAR LVCIVS SEPTIM||IVS SEVERVS PIVS PERTIN||AX AVG. ARABICVS. ADIAB. PARTHICVS MAXIMVS || PONTIFEX MAX. TRIB. POT. || VIIII. IMP. XII[1]) COS. II. P. P. || PROCOS. ET IMP. CAESAR || MARCVS AVREL. ANTON||INVS

PIVS. AVG. TRIB || POT. IIII. PROCOS. ET IMP || P. SEPTIM. GETA. ANTON || VIAS ET PONTES REST || AB AVG.[2]) M. P. XXXXI. — Vrsinii in villa Augustanae dioecesis. Grut. 157, 2., ubi 3, 4, 5. mutatis tantum milliar. numeris prorsus similes sunt.

1) Pro fabrili mendo hoc XII. habuit iam Velserus. leg. scil. XI, sed idem numerus XII. in omnibus illis recurrit. Eodem referendum, quod iam anno p. Chr. 201. Geta dicitur Imperator, qui anno demum 209. ita dictus est. Scil. in provinciis tam longinquis ab Vrbe minus accurate talia notabantur, et adulatione quadam Getae quoque imperatoria dignitas videtur esse praecepta; siquidem de fide marmorum ipsorum minime dubito. Cfr. Eckhel D. N. 8. p. 428. 2) Augusta Vindelicorum.

938. PRO SAL || DOM. N̄ N̄ || L. SEPT. SEVER || ET M. AVR. ANTO||NINI ET [1]) || . . . . . || CAES. AVGG. || CVLT.[2]) IOVIS || DEDIC || VIII. K. AVG || MVCIANO ET FABIANO || COS[3]) COLL. AVRAR.[4]) — Ad Zalaknam Metallicam inventa, postea Vindobonam translata. Mur. 348, 4. auctior ap. Seivert. p. 24.

1) erasum est nomen P. Septimii Getae. 2) *Cultores*. 3) p. Chr. 201. Integrum Muciani nomen haec exhibet inscriptio: DIANAE || SACRVM || M. NONIVS || ARRIVS || MVCIANVS. C. V. || COS. V. S. — Praedorii in agro Bergomate. Mur. 348, 5. 4) Haec addit Seiverti typus.

939. * L. SEPTIMI. GETAE [1]) || SAECVLARIA. || SAECVLI FELICITAS || P. PETRONIVS FAVSTVS AVGVR. || KAL. AVG. N. COLLEGI.[2]) || MVMMIO ALBINO. FVLVIO AEMILIANO COS. — Romae. Don. p. 124, 44. ex schedis Manutianis. Mur. 352, 2.

1) Si probae fidei est, in paucis quoque Caracallae furori superstes fuit: sed mirum est, quum *Secularia* celebrata fuerint a Severo p. Chr. 204. v. Eckhel D. N. 7. p. 183., eorum mentionem fieri Nummio (ita scil. leg.) Albino, Fulvio Aemiliano Cos. p. Chr. 206. Praeterea p. Chr. 205. in nummis Getae exspirat praenomen *Lucii*, retento *Publii*: Eckhel 7, p. 229. Nisi igitur omnia me fallunt, hunc titulum ex nummorum inscriptionibus *Saecularia sacra*. — et *Felicitas Saeculi* (Eckhel l. l.) confinxit homo fraudulentus, ut simil. lapidem Fabrett. p. 755, 613. Spon p. 272. 2) Nomine Collegii Augurum.

940. . . . LEG. VIII. AV . . . . || V. S. L. L. M. || IMP. ANTONINO II. ET G . . . . C. COS.[1]) — Oberlin *Mus. Schoepflin.* T. 2, 3. Hic prima littera nominis Getae adest; item litt. C. (*Caesar*).

1) p. Chr. 205.

941. PRO SALVTE D̄D̄. N̄N̄. AVG. || HERCVLEM DEFENSOREM || GENIO CENTVRIAE (*sic*) EX VOTO POSVIT || L. DOMITIVS VALERIANVS || DOMO KAPITOLIA.[1]) DE STIP.[2]) XVIII. || MIL. COH. X̄ PR. P. V.[3]) 7. FL. CARALITANI || LECTVS IN PRAETORIO D̄. D̄. N̄. N̄. || EX LEG. V̄I FERR. F. C.[4]) || MISSVS HONESTA MISSIONE || VII. IDVS IANVAR. D̄. D̄. N̄. N̄ IMP. ANTONINO PIO. AVG. ĪĪĪ. ET || GETA NOBILISSIMO CAES. ĪĪ. COS.[5]) — Romae. Grut. 45, 13.

1) v. Holsten. *ad Steph. Byz.* p. 159. Wess. *ad Ant. Itin.* p. 196. 2) de stipendiis pro: stipendiorum. 3) Piae Victricis s. Valentis. 4) ferratae, felicis, (s. fidelis) constantis. 5) p. Chr. 208. Hoc *Nobiliss. Caes.* titulo primus omnium insignitus est Geta, tum Diadumenianus. v. Eckhel D. N. 7, 242.

§. 24. MACRINVS. DIADVMENIANVS.

942. IMP. CAES. M. OPELLIO SEVE || MAGNO PIO. FEL. INVICTO || ET MAGNO AVG. ET M. OPELLIO || ANTONINO DIADVMENIANO NO||BILISSIMO CAES. PRINCIPI IV||VENTVTIS.[1]) — Aquis Flaviis in Lusit. Mur. 1993, 7.

1) Positus lapis a. chr. 217. Macrino eiusque filio Diadum. Mur.

943. IMP. CAES. M. || OPELLIVS SEVERVS || MACRINVS PIVS FELI||IX AVGVSTVS PONTI||FEX MAX. TRIB. POT. || II. P. P. COS. PROCONI||SVL ET M. OPELLIVS ANTONINVS DIADV|| MINIANVS (*sic*) NOBILISSIMVS || CAES. PRINCEPS IVVENTVT.

PROVIDE S. C. LXIIIIS

NTISSIMI AVG.[1]) FECERVNT. || VI. —

Cippus e Celeia Vindobonam devectus. Maffei *Osserv. lett.* 1. p. 188, 32. Mur. 459, 1.

1) i. e. *providentissimi Augusti, Spatium columnarum LXIIII. semis*, interpretatur Maffeius, praetermittens VI. illud in *Mus. Ver.* 241, 2. *Sanctissimi Aug.* praefert Muratorius, non explicato illo *Provides.* „Heic aqua mihi haeret." Hagenb. Mss.

In tubo plumbeo apud Gor. *Etr.* 3. p. 280.:

944. OPELLI. SEVERI DIADVMENIANI CAES. PRINCIV.

945. DEDIC. PR. ID. MART. || IMP[1]) . . . . AVG. COS || ET || OCLATINIO ADVENTO.[2]) *In postica basis:* IVNONI SANCTAE || IVSSO IOVIS || DOLYCHEN. || P. AELIVS MIRON || NEG. D. D. — Romae. Mur. 354, 2. correctius apud Masson *Hist. crit. de la rép. des lettres.* 6, p. 215.

1) Recte censet Hagenb. Mss., Macrini nomen post Elagabali victoriam hic erasum esse, ut in simili Mur. 354, 1. 2) p. Chr. 218.

§. 25. IVLIA SOAEMIAS. IVLIA MAESA. ELAGABALVS.

946. *CΕΞΤΩ. ΟΥΑΡΙΩ. ΜΑΡΚΕΛΛΩ || ΕΠΙΤΡΟΠΕΥCΑΝΤΙ. ΥΔΑΤΩΝ. ΕΠΙΤΡΟΠΕΥCΑΝΤΙ. ΕΠΑΡΧΕΙΟΥ || ΒΡΙΤΑΝΝΙΑC. ΕΠΙΤΡΟΠΕΥCΑΝΤΙ. ΛΟΓΩΝ. ΠΡΕΙΒΑΤΗC. ΠΙCΤΕΥ|| ΘΕΝΤΙ. ΤΑ. ΜΕΡΗ. ΤΩΝ. ΕΠΑΡΧΩΝ. ΤΟΥ ΠΡΑΙΤΩΡΙΟΥ. ΚΑΙ. ΡΩΜΗC || ΛΑΜΠΡΟΤΑΤΩ. ΑΝΔΡΙ. ΕΠΑΡΧΩ ΕΡΑΡΙΟΥ. CΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΥ || ΗΓΕΜΟΝΙ. ΛΕΓΕΙΩΝΟC. Γ. ΑΥΓΟΥCΤΗC. ΑΡΞΑΝΤΙ. ΕΠΑΡΧΕΙΟΥ || ΝΟΥΜΙΔΙΑC. ΙΟΥΛΙΑ. CΟΑΙΜΙΑC. ΒΑCCΙΑΝΗ. CΥΝ. ΤΟΙC. ΤΕΚΝΟΙC. ΤΩ. || ΠΡΟCΦΙΛΕCΤΑΤΩ. ΑΝΔΡΙ. ΚΑΙ ΓΛΥΚΥΤΑΤΩ. ΠΑΤΡΙ.*

SEX. VARIO. MARCELLO || PROC. AQVAR. $\overline{C}$. PROC. PROV. BRT. $\overline{CC}$. PROC. RATION. PRIVAT. $\overline{CCC}$.[1]) VICE. PRAEF. PR. ET VRBI. FVNCTO || V. C. PRAEF. AERARI. MILITARIS. LEG. $\overline{III}$. AVG. || PRAESIDI PROVINC. NVMIDIAE || IVLIA SOEMIAS BASSIANA C. F.[2]) CVM FILIIS || MARITO ET PATRI AMANTISSIMO. — In urna Velitris effossa. Oderici. p. 199. Cardinali *Inscr. Velit.* p. 176. Eckhel D. N. 7. p. 245.

1) Centenario, Ducenario, Trecenario; qui sestertia c. cc. ccc. stipendii nomine obtinuerat. v. Oderic. 2) Clarissima Femina.

Fragm. Tab. Fratr. Arval. XLI. 6.

947. PR. ID. IVL. IN CAPITOLIO ANTE CELLAM IVNONIS REGINAE FRATRES ARVALES CONVENERVNT AD VOTA ANNVA SVSCIPIENDA PRO SALVTE ET INCOLVMITATE IMPERAT. CAES. M. AVRELII ANTONINI PII. FEL. AVG. P. M. TR. POT. CONSVLIS. PATRIS PATRIAE. PROCOS. ET IVLIAE MAESAE AVG. AVIAE AVGVSTI NOSTRI TOTIVSQVE DOMVS DIVINAE EORVM. ITEM AD VOTA DECENNALIA SVSCIPIENDA IMP. CAES. M. AVRELII ANTONINI PII FELICIS AVG. P. M. TR. POT. COS. P. P. PROCOS. ITEM AD LVDOS VOTIVOS COMMITTENDOS ..... Marini *Atti* 1. p. CLXIII. p. Chr. 218.

948. IMP. CAES. DIVI ‖ MAGNI ANTONI‖NI PII. DIVI SEPTIMI. ‖ SEVERI .... ‖ .... PIO. FEL. AVG. PONT. MAX. TRI ‖ PO II. COS. II.[1]) COL. ‖ AVG. PANHORM. ‖ D. D. — Panormi. Spon *Misc.* p. 176. Mur. 250, 1. et 1114, 4.

1) p. Chr. 219. — Elagabali nomen consulto erasum. v. Lamprid. *in Elag.* C. 17. 18.

949. IMP. CAES. DIVI SEVERI NEPOTI DI‖VI ANTONINI MAG ‖ FIL. M. A....... ‖ ..... ‖ ..... ‖ III. COS. ‖ IIII.[1]) P. P. PROCOS. C. A ‖ AQ. AB. AQ. LEVG. IIII.[2]) — Durlaci Grut. 1078, 7. correctius apud Schoepflin *Alsat.* 1. p. 558. Nota Elagabalum Severi nepotem, Caracallae Magni (cfr. Eckhel D. N. 7. p. 219.) filium dici.

1) p. Chr. 222. 2) Civitas Aurelia Aquensis. Ab Aquis Leugae IV.

950. SERAPI. SACR. ‖ IMP. CAES. M. AVREL. ‖ ANTONINVS AVG. ‖ PIVS FELIX COS. IIII. P. P. — A tergo: DEDIC. ID. APR. ‖ IMP. CAES. ANT. PIO[1]) IIII. ET ‖ M. AVR. ALEXANDRO COS. — Romae. Grut. 85, 2.

1) scil. Elagabalo. p. Chr. 222.

951. Caracallae et Elagabali tituli a Viris doctis interdum confunduntur, veluti sequens:

IMP. M. AVRELIO AN‖TONINO AVG. PARTH. MAX ‖ PRINC. IVVENT.[1]) TRIB. POTESTAT ‖ IMP. II. CAES. L. SEPTIMI ‖ SEVERI PII. PERTINAC. AVG. ARAB. ADIAB. PARTH. MAX. F. DIVI ANTONINI ‖ GERM. SARM. NEP. DIVI ANTONINI PRO ‖ NEP. DIVI HADRI. ANTONINI ‖ PARTH .... — Ex Africa Florentiam translatus. Gor. *Etr.* 1. p. 13, 10. mance ap. Mur. 250, 3. A Muratorio refertur ad Elagabalum, a Saxio *Miss.* 4. p. 26. rectius ad Caracallam.

1) De coniuncto cum Augusteo PRINCIPIS IVV. titulo v. Eckhel D. N. 8. p. 378.

952. De Annia Faustina, tertia Elagabali uxore, eiusque parentibus v. Marini ad *Act. Frat. Arv.* Tab. XL. p. 512.

§. 26. IVLIA MAMAEA. ALEXANDER SEVERVS.

953. IVLIAE MAMAEAE ‖ AVG. ‖ MATRI AVG. NOSTRI ‖ SENATVS. ET. CASTR.[1]) ‖ D. D. — Velleiae. Lama p. 74, 25.

1) Cfr. *Act. Frat. Arval.* Tab. XLIV. cum Marinii commentario. p. 702.

954. IVLIAE MAMIAE MATRIS AVG. N̄. [1]) — Cortonae in tubo plumbeo. Mur. 250, 4.

1) Alexandri Severi. Ceterum in marmoribus eius nomen scribitur *Mamaea* (Mur. 1992, 6.) *Mammea* Mur. 224, 6.

955. IVLIAE MAMEAE AVG. || MATRIS IMP. CAES . . . . || . . . AVRELI SEVERI || . . . XANDRI PII. F. F. || AVGVSTAE. FICASTRORV [1]) || RESP. COL. AVG. TYNDAR. — Tyndari in Sicilia. Kruse *Archiv*. 3. p. 179.

1) An Filiae Castrorum?

956. IMP. CAES. M. AVR. SEVERO ALEXANDRO || COS. [1]) EIDIB. APRILIBVS. CONCILIVM CONVENTVS CLVNIENS. [2]) || G. MARIVM PVDENTEM CORNELIA||NVM LEG. LEG. C. V. PATRONVM || SIBI LIBERIS POSTERISQVE SVIS || COOPTAVIT OB MVLTA ET ÈGREGIA || EIVS IN SINGVLOS. VNIVERSOS || QVE MERITA. PER LEGATVM || VAL. MARCELLVM || CLVNIENSEM. — Romae. Morcelli *St*. 1. p. 290.

1) u. c. 975. p. Chr. 222. Idibus igitur April. h. a. Elagabalus iam interfectus erat. Scil. a. d. VI. Idus Martias. Dio Cass. L. 79. 11. p. 1352. C., non, ut Vignolius volebat, a. d. VI. Id. Iulias. 2) Conventus Cluniensis in Hisp. citer.

957. IMP. CAES. DIVI || SEVERI PII. NEPOTI. DIVI. || ANTONINI MAG. [1]) PII. FILIO || M. AVR. SEVERO ALEXANDRO || PIO. FELICI. AVG. PONTIFICI || MAXIMO TRIBVNITIAE || POTESTAS (*sic*) COS. [2]) PATRI PATRIE || C. A. AQ. AB. AQ. || L. IIII. [3]) — Steinbaci, nunc Durlaci. Grut. 1078, 8. Schoepflin *Alsat*. 1. p. 560.

1) Magni. Nota Alexandrum Severum Caracallae fil. dici. cfr. Eckhel D. N. 7. p. 281. Naturalis Alexandri pater fuit M. Iulius Geshius Marcianus memoratus in *Act. Frat. Arval.* Tab. XXXIX. cfr. Marini p. 509. 2) p. Chr. 222. 3) Colonia Aurelia Aquensis ab Aquis Leugae IV.

958. IMP. CAES . . . ALEXANDER PIVS FE||LIX AVGVSTVS. PON||TIFEX MAXIMVS TRIBVNIC. POTE||STATIS VII. [1]) IMPERATOR || M. P. XV. — Petrouzae in Sirmio. Mur. p. 459, 4.

1) p. Chr. 228 vel 229.

959. IMP. CAESAR || MARCVS AVRE||LIVS SEVERVS || ALEXANDER PIVS || FELIX AVG. PONTI||FEX MAXIMVS || TRIBVNICIAE || POTESTATIS VIIII COS || III. [1]) PP. PR. [2]) || AB AQ [3]) M . . . P. VIII. — Budae. Sestini *Viaggio* p. 218.

1) p. Chr. 230. 2) Proconsul. 3) Aquinco.

960. GNAEAE || SEIAE HERENN||NIAE SALLVSTIAE BARBIAE || ORBIANAE AVG || CONIVGI DOMINI NOSTRI AVG [1]) || VALENTINI VE||TERANI ET VETERES. — Valentiae Hispan. Grut. 274, 2.

1) scil. Alexandri Severi. v. Marini *Atti* 2. p. 689.

961. ADFVERVNT || SAENIVS DONATVS. L. FABIVS FORTVNATVS. VII. IDVS NOV. ||

FRATRES ARVALES IN LVCO DEAE DIAE VIA CAMPANA APVD LAPIDEM V. CONVENERVNT PER C. PORCIVM PRISCVM || MAGISTRVM. ET IBI IMMOLAVERE. QVOD VI TEMPESTATIS ICTV FVLMINIS ARBORES SACRI LVCI DEAE DIAE ATTACTAE ||

ARDVERINT. EARVMQVE ARBORVM ERVENDARVM. FERRO PERDENDARVM. ADOLENDARVM. COMMOLENDARVM || ITEM ALIARVM RESTITVENDARVM CAVSA OPERISQVE INCHOANDI ARAE TEMPORALES SACRI (*luci*) DEAE DIAE || REFICIENDARVM. EIVS REI CAVSA LVSTRVM MISSVM SVOVETAVRILIBVS MAIORIBVS. ITEM ANTE AEDEM || DEAE DIAE BOVES FEMINAS AVRO IVNCTAS NVMERO II. ITEM AD ARAS TEMPORALES DIS INFRA SVBSCRIPTIS IANO PATRI ARIETES II. IOVI VER||VECES II. MARTI PATRI VLTORI ARIETES N̄. II. SIVE DEO. SIVE DEAE VERVECES II. IVNONI DEAE DIAE OVES N̄. II. VIRGINIBVS DIVIS OVES N̄. II. FAMVLIS DIVIS VERVECES N̄. II. LARIBVS VERVECES N̄. II. MATRI LARVM OVES N̄. II. || FONTI VERVECES N̄. II. FLORAE OVES N̄. II. SVMMANO PATRI VERVECES ATROS II. VESTAE MATRI OVES II. VESTAE DEORVM DEARVMQVE OVES II. ITEM ADOLENDAE COINQVENDAE OVES II. ET ANTE CAESAREVM GENIO DOMINI NOSTRI SEVERI ALEXANDRI AVG. TAVRVM AVRATVM. ITEM DIVIS N̄. XX.[1]) VERVECES XX. — Romae. Marini *Atti de' fratelli Arvali* Tav. XLIII, p. CLXVII. cum eiusdem suppl.

1) In Tab. XXXII. anni 183. sub Commodo non numerantur nisi Divi nostri XVI. i. e. auctore Marinio T. 2. p. 387. Augustus, Iulia (Livia), Claudius, Poppaea, Vespasianus, Titus, Nerva, Traianus Plotina, Hadrianus, Sabina, Antoninus, Faustina maior, L. Verus, M. Aurelius, Faustina minor, quibus nunc sub Elagabalo et Alexandro Severo accedunt Commodus, Pertinax, Severus, Caracalla.

§. 27. MAXIMINVS I. ET MAXIMVS.

(Cfr. Schwarz *Dissert. de Maximino Imp.* in *Opusc.* ed. Harles. p. 257. ubi sex eius tituli illustrantur.)

Christianorum titulorum usus haud minimus cernitur in confirmandis emendandisque Fastis consularibus. v. c. ad a. Chr. 235.:

962. SEVERO FILIO PIENTISSIMO QVI VIXIT IN CHRISTO || ANNIS XXIII. MENSES VIII. DIES VNVM (*sic*) AVFIDIVS || PATER SEPVLCRVM FECIT. REQVIESCIT IN PACE D[1]) || SEV. ET QVIN. COSS.[2]) — Romae. Donati. 1. p. 180, 3.

1) Domini. 2) Severo et Quinctiano.

963. IMP. CAES. || C. IVL. VERVS MAXIMI||NVS P. P. AVG. P. M. TRIB. POTEST. || BIS.[1]) IMP. III.[2]) COS. PROCOS || PP. ET C. IVL. VERVS MAXI||MVS NOBILISSIMVS CAES. FIL. AVG. N̄. DACICI. GERM. SAR. IMP. MAXIMI || AB AQ.[2]) M . . || CXL — Eszekini. Sestini p. 225.

1) p. Chr. 236. 2) Notandus in primis IMP. III. titulus (cfr. Eckhel D. N. 8. p. 346.) quo defenditur mox exhibenda inscriptio N. 965. contra Massonium.

964. P P . . . || M . . . || M . . || . . X SARMAT || . . . ET VIC . . || IMP. MAXIMINI PII || FEL. AVG. DACIC. MAX || GERM. MAX. PARTHIC || MAX. TRIB. POT. III.[1]) || COS. P. P. || D. D. — Velleiae, literis paene exolescentibus. Lama p. 75, 26.

1) p. Chr. 237. v. Eckhel D. N. 7. p. 296.

965. IMP. CAES. C. IVL. VERVS ‖ MAXIMINVS P. F. AVG. GERM ‖ MAX. DAC. MAX. SARM. MAX. PONT. MAX. TRIB. POT. V. IMP. VII. P. P. COS. PROCOS. C. IVL. VERVS MAXIMVS NO‖BILISSIMVS CAES. GERM. MAX. DAC. MAX. SARM. MAX. ‖ PRINC. IVVENTVTIS. FILIVS IMP. D. N. C. IVL. VERI MAXI‖MINI P. F. AVG. VIAS ET PONT. TEMPOR. VETVSTAT. COL‖LAPS. RESTITVER ‖ CVRANTE Q. D..[1]) LEG. AVG. PR. PR. BRAC.[2]) M. P. XVIII. — Bertiandos in Lusitania. Mur. 2010, 3. vide similes, in quibus Maximino Trib. Pot. V. tribuitur ib. 4. Grut. 151, 5. quae Massonio in *Add. Holth.* haud genuina videbatur. Cfr. Eckhel D. N. 7. p. 293.

1) In titulis laudatis est: *Q. Decio.* Est is, qui post Philippos imperavit. 2) A Bracara.

§. 28. PVPIENVS. GORDIANVS III. FVRIA SABINA TRANQVILLINA.

966. Gordianorum I. et II. ac Balbini tituli nulli exstare videntur: etenim, qui in Muratorii *Indice* p. 250. ad Gordianos I. et II. referuntur, uno fortasse mutilo 250, 7. excepto, ad Gordianum III. spectant.

967. MAXIMO CLODIO PVPIENO ‖ LIBERALI AVGVSTO. — Recineti in statuae basi. Mur. 252, 2.

968. IMP. CAES. ‖ M. ANTONIO ‖ GORDIANO ‖ PIO. FELICI. AVG. ‖ PONTIFICI MAX. ‖ TR. P.[1]) COS. P. P. ‖ D. D. — Velleiae. — Lama p. 77, 27.

1) p. Chr. 238.

969. FVRIAE ‖ SABINAE ‖ TRANQVILLI‖NAE. AVG ‖ CONIVGI ‖ AVG. N̄. D. D. — Velleiae. Lama. p. 78, 28.

970. IMP. CAES. M. AN. TO. NI. O. ‖ GOR. DI. A. NO. PI. O. FE. LI. CI. ‖ AVG. P. M. TRIB. POT II.[1]) COS. P. P. ‖ COR. NE. LI. A. PRAE. TEX. TA. TA. ‖ ..... IVI. NAM. PI. E. TA. TEM. E. IVS ‖ ..... QVE. SVOS. ET. ‖ ..... DI. CI. VM. ‖ ...... EN. TI. AM. SV. AM. ..... ‖ BA. VIT. — Romae. Lupus *Epit. Sev.* p. 73. Mur. 250, 6.

1) p. Chr. 239.

971. IMP. CAES. M. ANTONINO ‖ GORDIANO P. P ‖ AVG. PONT. II[1]) ‖ RESP. COSSANORVM ‖ DEVOTA NVMINI ‖ MAIESTATIQVE EIVS ‖ D. D. — Orbetelli. Donati 2. p. 335, 7. cfr. ib. 336, 3.

1) leg. M. nisi excidit: M. TRIB. POT. II.

972. I. O. M. ‖ PRO SALVTE IMPERATORIS ‖ M. ANTONII GORDIANI P. F. ‖ INVICTI AVG. ET SABINAE FVR‖IE TRANQVILE. (*sic*) CONIVGI. EIVS. TO‖TAQVE DOMV DIVIN. EORVM. A‖LA AVG. GORDIA. OB VIRTVTEM APPELLAT.[1]) POSVIT. CVI PRAEEST ‖ AIMILIVS CRISPINVS PREF. EQQ. NATVS IN PRO. AFRICA DE ‖ TVSDRO.[2]) SVB CVR. NONII PHI‖LIPPI

LEG. AVG. PROPRETO ‖ ATTICO ET PRETEXTATO ‖ COSS.[3]) — Ould Carlile in Cumberlandia. Grut. 1006, 8.

1) *appellata* cfr. Grut. 1006, 9. 1007, 1. 2) Ita Vrsatus T. XI. *Graev.* p. 543. Grut. *Ed. prim.* DE TVIDRO.: altera DF. TVIDRO. cfr. Wessel. ad *Ant. Itin.* p. 53. 3) p. Chr. 242.

973. IMP. CAES ‖ M. ANTONIO ‖ GORDIANO PIO ‖ FEL. AVG. P. P. COS. II ‖ PROCOS. TRIB. ‖ POTEST. V. PONT ‖ MAXIMO ‖ RESPVBLICA ‖ EX LIBERALITATE MATIDIARVM (*sic lapis*) ‖ D. D. — Vicetiae. Velser. *Opp.* p. 390. Grut. 272, 4. Maffei *Ver. ill.* T. 1. p. 33. Insc. 69. Singulari dissertatione hoc marmor illustravit Patavii 1735. 4. edita M. A. Zorzius.

974. IMP. CAES. M. ANTONIVS GORDIANVS PI‖VS FELIX AVG. PONTIF. MAX. TR. POT. VI. COS. II.[1]) P. P. PROC. — — L. ANNIO ARRIANO ET C. CERVONIO PAPO COS. — In tabula honestae missionis. ap. Marini *Atti* 2. p. 466. Spangenb. *Tab.* XIV. cfr. Eckhel D. N. 8. p. 439.

1) p. Chr. 243.

975. IMP. CAESAR. M. ANTONIVS ‖ GORDIANVS P. F. AVG. ‖ PRINCIPIA ET ARMAMEN‖TARIA CONLAPSA RESTITV‖IT PER MAECILIVM FVSCVM LEG ‖ AVG. PR. PR. CVRANTE M. AVR. ‖ QVIRINO PR. COH. I. L. GOR.[1]) — In Anglia. Mur. 460, 1.

1) Praefecto Cohortis primae legionis Gordianae.

976. FVRIAE SABINAE ‖ TRANQVILLINAE ‖ SANCTISSIMAE AVG ‖ CONIVGI DOMINI N. IMP. CAES. M. ANTONI ‖ GORDIANI PII ‖ FELICIS. INVICTI AVG. ‖ DECVRIALES GERVLI DD. N. ‖ MAIESTATIQ. EIVS. — Romae. Grut. 1085, 11. v. Sperling. *Diss. de Fur. Sab.* p. 31.

977. Videndum etiam atque etiam an non eadem sit, sed interpolata sequens:

°FVRIAE SABINAE TRANQVILLINAE ‖ SANCTISSIMAE AVG ‖ CONIVGI DOMINI N ‖ IMP. CAES. M. ANTONI ‖ GORDIANI PII ‖ FELICIS. INVICTI AVGVSTI ‖ DECVRIALES AEDILIVM ‖ PLEB. ET PLEB. ‖ CERIALIVM DEVOTI NVMINI MA‖IESTATIQ. EIVS. — Romae. E schedis Fratris Iucundi. Mur. 251, 4., quocum consentit fere Mazochii typus 27, 5. nisi quod dat SABINIAE, (ut exhibent nummi v. Eckhel D. N. 7. p. 318.) omittit IMP. CAES. et in fine habet EORVM: sed exhibet plane AEDILIVM. PLEB. ET PLEB. CERIALIVM, si[illegible] correctione in calce libri. Contra Don. p. 126, 49. e schedis Manutianis (et Aldi *Orthogr.* p. 175, 5.) FVRIAE SABINAE TRANQVILLINAE ‖ SANCTISSIMAE AVGVSTAE ‖ CONIVGI D. N. ANTONII (sic in *Add.* in textu ANTONINI) GORDIANI PII FELICIS. INVICTI AVGVSTI ‖ DECVRIALES AEDILIVM PLEB. ET ‖ CERIALIVM ‖ DEVOTI. NVMINI ‖ MAIESTATIQVE ‖ EIVS. — Romae. Denique Grut. 272, 5. DECVRIALES AEDILIVM PLEBIS ‖ CERIALIVM. et insigni errore ponit Lectorii, s. Lactorae in Gallia. Sed in fasciculo

Mss. *Inscriptt. Lactoratt.* in Hagenbuchii bibliotheca ex Grutero tantum est desumptum.

978. SABINIAE TRANQVILLINAE ‖ SANCTISSIMAE AVG. CONIVGI D. N. M. ANTONINI ‖ GORDIANI PII. FELICIS. AVG. ORDO BETVLONENS. DE‖VOTISSIMVS NVMINI MAGESTATIQVE (*sic*) EORVM. — Betulone in Catalonia. Mur. 1033, 3.

979. FVRIAE SABINIAE TRANQVILLINAE[1]) AVG ‖ CONIVGI IMP. CAES. M. ANTON ‖ GORDIANI ‖ PII FEL. AVG. ‖ ORDO M. FLORI ILIBERI‖TANI[2]) DEVOTVS NVMINI MAIESTATIQVE SVMPTV PVBLICO POSVIT ‖ D. D. — Granatae in Hisp. Mur. 251, 6. cfr. Grut. 272, 7.

1) FLAVIAE. VALERIAE TRANQVILLINAE Grut., unde Gudius sine causa cogitavit de huiusce nominis uxore Gordiani I. senioris, quae tamen fuit Fabia Orestilla. Gudii error turbavit Saxium *Miss.* 4. p. 27. 2) ORDO MILIT. FLOPIANI (*sic*) ILLIBERITANI Grut., quod Tristanus apud Sax. emendat: FLORIANI; ut nescio quam vere, sit: *Ordo Militaris Floriani Illiberitani.* Est potius: FORI.

§. 29. PHILIPPI DVO. MARCIA OTACILLA.

980. IMP. CAES. ‖ M. IVLIO PHILIPPO ‖ PIO. FEL. AVG. ‖ PONT. MAX. TRIB ‖ POT. P. P. CONSVL[1]) TOLETANI DEVOTIS‖SIMI NVMINI ‖ MAIESTATI‖QVE EIVS. D. D. — Toleti. Ponz *Viage* T. 1. p. 197.

1) p. Chr. 245.

981. IMP. CAES ‖ M. IVL. PHILIPP‖VS INVICTVS ‖ PONT. MAX ‖ TRIB. POTEST[1]) ‖ COS. P. P. ET ‖ M. IVL ‖ PHILIPPVS NOBIL‖ISSIMVS CAESAR ‖ ET MARCIA OTACILIA ‖ SEV. AVGVSTA ‖ MAT. AVG. N. ‖ ET CASTRORVN XXXII. ‖ M. P. — Budae. Sestini *Viaggio* p. 232.

1) p. Chr. 244.

982. IMP. CAES. M. IVL. PHILIPPO ‖ P. F. INVICTO AVG. PARTICO (*sic*) MAXIMO. ‖ TRIB. POTESTATIS.[1]) P. P. PROCOS. — Budae. Eckhel D. N. 7. p. 331. ex Schoenwisner *It. Pannon.* 2. p. 172.

1) p. Chr. 244.

983. MAXIMO ET SVPER ‖ OMNES FORTISSIMO ‖ IMPERATORI CAESARI. M. IVLIO PHILIPPO ‖ PIO FELICI INVICTO ‖ AVG. PONTIFICI ‖ MAXIMO. PATRI. P. — Philippopoli in Dacia. Mur. 252, 4. „Ceterum non est typus Marsiglianus, neque fortassis ipsius lapidis, sed Fr. Blanchinii." Saxius *Miss.* 4. p. 27.

984. Philipporum historiam illustrant duae tabulae aeneae honestae missionis, una Mutinensis: Maffei *Ant. Gall.* p. 5. Murat. 362, 1., altera Neapolitana: Spon *Misc.* p. 244. Fabrett. p. 687. Marini *Atti.* 2. p. 468. et 487. Spangenb. *Tab.* XIV. et XV. v. Eckhel D. N. 8. p. 439. Egregium monumentum Philipporum (Pro salute Imp. et Caesar. Philipporum Augg. et Otaciliae Severae Aug. Matris et Castror.

cfr. Eckhel D. N. 8. p. 358.) habet Spon *Misc.* p. 98., quod dedimus in Capite de Rebus Sacris. §. 16.

985. MATRI DEVM ‖ MARCIA OTACILLA AVG. ‖ D ‖ — Romae. Grut. 29, 2. Hoc marmor argumento est, Otacillam Christianam non fuisse. cfr. Eckhel D. N. 7. p. 332.

986. MARCIAE OTACILLAE SEVERAE ‖ SANCTISSIMAE AVG ‖ MATRI CASTRORVM ‖ SENATVS AC PATRIAE. — Romae. Maffei *Mus. Ver.* 311, 4.

987. G. VAL ‖ SERAPID ‖ A CARPIS ‖ LIBERATVS PRO SALVTE SVA ET SVORVM ‖ V. L. P. — Albae Iuliae. Grut. 85, 9. v. Eckhel D. N. 7. p. 323.

988. Genii imago aerea, in cuius basi tres inscriptiones:

1.	2.	3.
PATERNVS.	SATVLLVS	In H. DD[1]) BAIOLI
PRVDENS	SATTARA	ET VEXILLARI COL
MARIANVS	MACRINVS	LEGIO VICTORIEN
DAGOVASSVS	LAETVS	SIVM SIGNIFEROR
CERIALIS	APOLLINARIS	ORVM (?) GENIVM
ATVRO	SECVNDANVS	DE SVO FECERVNT
VICTOR.	VRSVS.	VIIII. KAL. OCTOBR.
		PRESENTE ET ALBINO
		COS.[2])
		H. XIIII. D. S. R.[3]) —

Victoriae. i. e. Neubiber prope Neuwied. Oppidum fuit Romanum a Germanis sub finem seculi tertii dirutum.

1) In Honorem Domus Divinae. 2) i. e. p. Chr. 246. 3) Hi quattuordecim milites de suo restituerunt, nisi leg. P. *pecunia* vel: *posuerunt*. v. C. F. Hoffmann, *über die Zerstörung der Römerstädte an dem Rheine*. Neuwied 1823. p. 40.

989. PRAESENTIAE ‖ MATRIS DEVM ‖ P. SEPTIMIVS FELIX ‖ OB CORONAM ‖ MILLESIMI VRBIS ANNI.[1]) — Romae. Grut. 28, 4.

1) p. Chr. 247. cfr. Eckhel D. N. 8. p. 479.

990. D. M. ‖ ZIAI ‖ TIATI FIL. DACAE. VXORI PIEPORI. REGIS ‖ COISSTOBOCENSIS ‖ NATOPORVS ET DRIGISA AVIAE ‖ CARISS. B. M. FECER. — Romae. Mur. 1039, 3. cfr. Eckhel D. N. 7. p. 330.

§. 30. DECIVS. EIVSQVE VXOR ET FILII.

991. IMP. CAES. ‖ G. MESSIVS. Q. ‖ TRAIAN. DECCIVS ‖ P. F. AVG. P. M. TRIB. POT. ‖ II. COS. II.[1]) P. P. XVIIII. — („milliaria columna haud longe a Decentiano reperta decimum nonum a Verona milliarium indicabat.") Maffei *Mus. Ver.* 102, 3. ib. 249, 10. et Seivert. p. 32. IMP. CAES. C. ‖ MESS. QVINTO ‖ TRAIANO ‖ DECIO P. F. ‖ AVG. ‖ P. M. TRIB. POT. ‖ II. COS. II. P. P. RESTITVTORI DACIARVM. COL. NOVA APVL. S. — Quinto

omnibus literis. Illa scil. aetate praenomina *Caii*, *Marci*, *Lucii*, *Quinti*, *Sexti* in cognominum locum succedebant: *P. Aelius Caius. Mus. Ver.* 247, 4. *C. Iulius Marcus.* ib. 244, 8. *Egnatius Lucius.* ib. 259, 9. *L. Tertinius Sextus.* ib. 420, 3. —

1) p. Chr. 250. Cfr. Grut. 246, 3. (273, 5.), ubi Decius simpliciter Traianus vocatur. Lapis nostro in omnibus similis repertus est etiam Maguzzani in finibus Brixianorum, et illustratus a Cl. Labusio. *Lettera* ecc. Brescia 1812. 8.

992. IMP. CAES. C. MESSIVS. ‖ Q TRAIANVS DECCIVS ‖ INVICTVS PIVS FELIX ‖ AVG ‖ P. M. TRIB. P. COS. II. P. P. PROCOS. ‖ II. Q. HERENNIVS ETRVSCIVS MESSIVS DECCIVS CAES. C. VALENS HOSTILIANVS. — Florentiae. Spon *Misc.* 273, 3. Gor. *Etr.* 1. p. 12, 8. Mur. 252, 6. Eckhel D. N. 7. p. 351.

993. IMP. CAES ‖ C. MESSIO ‖ QVINTO TRA‖IANO DECIO ‖ PIO FOELICI AVG ‖ PONTIFICI MAX ‖ TRIB. POT. III. COS. II. 1) ‖ P. P. PR. COS. ‖ ORDO FELTR. — Feltriae. Grut. 273, 6.

1) fort. III. p. Chr. 251. cfr. Eckhel D. N. 8, p. 443. cfr. similem a Civitate Vintiensi positum apud Mur. 252, 5. Spon *Misc.* p. 202.

994. HERENNIAE ‖ CVPRESSENIAE ‖ ETRVSCILLAE AVG. ‖ CONIVGI D. N. DECI ‖ AVG. MATRI AVGG. ‖ N. N. ET CASTROR. ‖ S. P. Q. C. 1) — Veronae. „unicum huius Augustae numismatis quoque ignotae monumentum."

1) „Matri Augustorum scil. Herennii Etrusci et Hostiliani. Senatus populusque Carseolanus (Murat. 1036, 4.) s. Carseolitanus." (Maffei.) Lapis enim Carseolis inventus est. Maffei *Mus. Ver.* 102, 4. Eckhel D. N. 7. p. 347.

995. Q. HERENNIO ETRVSCO ‖ MESSIO DECIO NOBILIS‖SIMO CAES. PRINCIPI ‖ IVVENTVTIS COS. 1) FILIO. IMP. CAES. MESSI. QVINTI TRAIANI DECI. PII FELICIS ‖ INVICTI AVG. ‖ ARGENTARII 2) ET EXCEPTORES. 3) ‖ ITEMQ. NEGOTIANTES VINI. ‖ SVPERNAT. 4) ET ARIMIN. DEVOTI ‖ NVMINI MAIESTATIQVE EIVS. — Romae. Fabrett. p. 683, 76.

1) p. Chr. 251. 2) trapezitae, mensarii. 3) publicorum vectigalium conductores, ἐκλήπτορες. 4) *Supernates.* cfr. N. 1084.: Infernates.

996. Q. HERENNIO ETRVS‖CO MESSIO DECIO ‖ NOBILISSIMO ‖ CAES. FILIO D. N. ‖ SANCTISSIMI TRAIA‖NI DECI. P. F. INVIC‖TI AVG. ORD. D. C. D. 1) ‖ DICATISSIMVS ‖ NVMINI EIVS. — Dertosae in Hisp. Reines. p. 316, 40. Mur. 1043, 2. Ponz *Viage* T. 13. p. 161.

1) Ordo Decurionum Coloniae (vel Civitatis) Dertosae.

§. 31. TREBONIANVS. VOLVSIANVS. AEMILIANVS.

997. A. FINIAE. 1) M. F. ‖ GEMINAE BE‖BIANAE CL. F 2) ‖ VXORI ‖ VIBI. GALLI C. V ‖ VIBIVS THALLVS ‖ PATRONI ‖ VXORI. — Perusiae. Grut. 930, 9. Mur. 670, 4. 1292, 8. Barthélemy *Voyage en Italie* p. 378. Vermiglioli *Iscriz. Per.* T. 2. p. 375.

1) lege omnino AFINIAE. 2) *clarissimae feminae.* Ego quoque cum Muratorio, Barthelemio, et Eckhelio D. N. 7. p. 370. C. Vibium Gallum hic memoratum eundem esse arbitror, qui postea imperator factus sit, quamvis ea de re dubitet Vermigliolius.

998. IMP. CAES. C. VIBIO ‖ TREB. GALLO. PIO. FEL. AVG. P. P. D. D. — Sestini. Mur. 252, 8.

999. IMP. CAESARI C. VIBIO ‖ AFFINIO GALLO VELDVMI‖NIANO VOLVSIANO PIO ‖ FELICI. AVG. PONT. MAX. ‖ TRIB. POT. II.[1]) COS. VRVINAT (*sic*) ‖ MAT.[2]) DEVOTI NVMINI MAIESTATIQVE EIVS. DEC. DEC. PVB.[3]) — Vrbini. Mur. 253, 4.

1) p. Chr. 252. 2) Vrbinates Mataurenses s. Metaurenses, diversi ab Vrbinat. Hortensibus. 3) decreto decurionum publice. Ceterum cfr. Saxii *Miss.* 4. p. 28.

1000. IMP. CAESARI. C. VIBIO TREBONIANO GALLO PIO FELICI A . . . ‖ PONTIF. MAX. TRIB. POT. IIII. COS. II. P. P. PROCOS ‖ IMP. CAES. C. VIBIO AFINIO GALLO VELDVMNIANO V . . . . ‖ PIO. FELICI. AVG. PONTIF. MAX. TRIB. POTEST. IIII. COS. II.[1]) P. P. P . . . . ‖ TRIBVS PALATINA. CORP. IVNIORVM. IVVENAL. HO . . . ‖ CLIENT. DEVOTI NVMINI. MAIESTATIQVE. EOR . . ‖ HOMINES. NVM. DCCCCLXVIII. — Romae. Barthélemy *Mém. de l'Académ. des Inscript.* T. 28. p. 636.

1) p. Chr. 254., quo anno occisus est. Ceterum de hac inscript. cfr. Eckhel D. N. 7. p. 363. et 369.

1001. * D. N. C. AEMILIANO [1]) FORI‖TISSIMO PRINCIPI ‖ HERCVLI CONSERVATORI ‖ L. VIRIVS PAVLLINVS V. C. ‖ COMES DOMESTICORVM PRAEF. VRB. D. N. M. ‖ Q. EIVS. — Sine loco. Grut. 273, 7.

1) Aemilianus iste (p. Chr. 253. et 254.) in uno quoque nummo *Caii* praenomen habet, in reliquis *Marci.* v. Eckhel D. N. 7. p. 372. Est marmor Panvinianum, quorum suspectam saepissime esse fidem, ego quoque experientiâ didici. Cfr. Eckhel D. N. 7, p. 476.

§. 32. VALERIANVS. GALLIENVS. SALONINA. SALONINVS. VALERIANVS IVNIOR.

1002. IMP. CAES. P. LICINIVS ‖ VALERIANVS PIVS FEL. AVG. PON ‖ MAX. GERM. MAX. TRIB. POT. VII. COS. IIII[1]) ‖ P. P. PROCOS. ET IMP. CAES. P. LICINIVS ‖ GALLIENVS GERM. PIVS. FEL. AVG. PONT. MAX.[2]) TRIB. ‖ POT. VII. COS. III. P. P. PROCOS. ET P. CORNELIVS SALONINVS ‖ VALERIANVS NOBILISS. CAES. PONT. SECVL.[3]) VI IGNIS CONSVMPT. ‖ INDVLG. ‖ SVA RESTITVI CVRAVERVNT. — Herberiae in agro Regiensi. Mur. 460, 5.

1) p. Chr. 259. cfr. Murat. *Antiq. Ital. Diss.* 21. T. 2. p. 193. 2) Hic quoque, ut in titulis M. Aurelii Antonini et L. Veri Philipporumque, habes duos Pontifices maximos. 3) Pontem Seculae fl. hodie *Secchia.* Mur. *Ant.* T. 2. p. 192.

1003. DIVO VALERIANO. PARENTI REIP ‖ PIO. FELICI VICTORI ‖ SEMPER AVG. NERATIVS SCOPI.[1]) V. C. ‖ CONS.

CAMP. ‖ NVMINI EIVS. MAIESTATIQ. DEVOT. — Beneventi. Grut. 1080, 4. accuratius ex De Vita p. XIX. 9. ap. Donat. 1. p. 147, 3.

1) SCOPIVS Gud.

1004. IMP. CAES. ‖ P. LICINIO EGN‖ATIO GALLIENO ‖ PIO. FEL. AVG. ‖ PONT ‖ MAX. TRIB. POT. III. 1) COS. PROCOS. P. P. ‖ D. D. — Aquaspartae. Mur. 254, 3.

1) p. Chr. 255. Post Cos. deesse videtur: II.

1005. MAGNO ET INVICTO ‖ GALLIENO ‖ AVG. XI. COS. VI. ‖ DESIGNATO VII. 1) ‖ PACIS R . . . . . 2) — Beneventi. Grut. 274, 6. correctius ap. Donati 1. p. 182, 1. ex de Vita p. XVII. 4.

1) p. Chr. 264. 2) Restitutori. Dacici Maximi et Germanici Max. titulos habet Gallienus ap. Grut. 276, 3, 4.

1006. IMP. CAES ‖ P. LIC. GALLIEN ‖ INVICTO P. F ‖ AVG. VASIEN‖SES. — Vasione. Spon *Misc.* p. 201. Don. Cl. III. 53. Mur. 254, 2. (ubi male VASENSES) et 1091, 2.

1007. GALLIENO. CLEMENTISSIMO PRINCIPI. CVIVS INVICTA VIRTVS SOLA PIETATE SVPERATA EST. ET SALONINAE SANCTISSIMAE AVGV. ‖ M. AVRELIVS VICTOR. DEDICATISSIMVS NVMINI MAIESTATIQVE EORVM. — Romae. Inscriptio arcus Gallieni, ad emissarium aquae Claudiae. Grut. 274, 5. Morcelli *St.* 2. p. 255.

1008. IMP. EGNATI 1) ‖ PII. FEL. AVG. TRI. P. ‖ P. P. COS. II. 2) P. — Patavii. Reines. p. 316, 41.

1) Reinesius inde incognitum alias Valeriani filium, Egnatium Gallienum a Gallieno Imp. diversum confecit. Sed falso. Hic Egnatius alius non est a Gallieno ipso. v. Eckhel D. N. 7. p. 417. 2) p. Chr. 255. Post TRIB. POT. deesse videtur: III.

1009.

a) *In fronte:*	b) *in sinistro latere:*	c)
PVBLIO CORNE	IMP.	CORNELIAE
LIO LICINIO	FL. VALERIO	SALONINAE
VALERIANO	SEVERO	SANCTISSI
NOBILISSIMO	NOBILISSI	MAE AVG.
CAESARI S. S. COL.	MO CAESARI 1)	COL. IVLIA
IVLIA CASTRO	CASTRONO	CASTRONO
NOVO DEVO	VANORVM	VO DEVOTA NV
TA NVMINI EIVS		MINI EIVS

— Romae. Mur. 1105, 1. 2. Castrum Novum in Etruria intellig.

1) Haec inscriptio demum circa a. p. Chr. 305. incisa est.

1010. CORNELIAE SALO‖NINAE ‖ SANCTISSIM. AVG. CONIVGI GALLIENI ‖ IVNIORIS 1) AVG. N. ‖ ORDO CEMENEL. 2) ‖ CVRANT. 3) AVRELIO ‖ IANVARIO V. E. 4) — In agro Niciensi. Spon *Misc.* p. 163. Mur. 254, 6.

1) Iunioris, docente Pagio (*Crit. Baron.* ad a. Chr. 261. Paris. 1689.) iungendum cum *Augusti*, non cum *Gallieni;* qui iunior Augustus, utpote collega patris Valeriani, dicitur, ut *Seniores Augusti* Diocletianus et Maximianus post abdicatum imperium. v. Eckhel D. N. 8, p. 359. 2) Ordo Decurionum opp. Cemelionis vel Ce-

menelii in Alpibus maritimis. 3) male Pag. Mur. CVR. ANT. Ioffredus iam dederat CVRANT. Hagenb. Mss. Saxius *Miss.* 4. p. 29. 4) Viro Egregio.

1011. CORNELIAE ‖ SALONINAE ‖ SANCTISSIMAE ‖ AVG. CONIVGI ‖ D. N. GALLIENI ‖ INVICTI AVG. ‖ FERENTINATES ‖ NOVANI DEVOTI NVMI‖NI MAIESTATIQ. EIVS. — Ferentini. Grut. 1022, 12. Don. p. 127, 54. Ceterum de Salonina, eiusque titulis cfr. Schwarz *opuscula* p. 7. seqq.

1012. D. N. P. LICINIO. COR‖NELIO. SALONI‖NO. VALERIANO ‖ NOBILISSIMO CAESARI. ORDO BRIG. — Brigantii in Provincia. Mur. 255, 1.

1013. IMP. Q. IVLIO. FILIO GALLIENI AVG. ET SALONINAE AVG.	IVLIAE. NOBILISS. PVELLAE. FIL. GALLIENI AVG. ET SALON. AVG.

ORDO POPVLVS.QVE. SVESSANVS PARENTIBVS ‖ EORVM PVBLICE PRIVATIMQVE DEVOTI. — S. l. Grut. 275, 7. ex Panvinio et Vrsino. Non caret omni suspicione. cfr. Eckhel D. N. 7. p. 436.

1014. COLONIA [1]) AVGVSTA VERONA NOVA GALLIENIANA. VALERIANO II. ET LV‖CILIO COSS. [2]) MVRI VERONENSIVM FABRICATI EX DIE III. NON. APRILIVM ‖ DEDICATI PR. NON. DECEMBRIS. IVBENTE SANCTISSIMO GALLIENO AVG. N. IN‖SISTENTE AVR. MARCELLINO V. P. DVC. DVC. CVRANTE IVL. MARCELLINO. — Veronae. Grut. 166, 2. Maffei *Mus. Ver.* p. 197.

1) Insigni hoc monumento usus est Eckhel D. N. 7. p. 429., ut probaret, Valerianum illum iuniorem (cfr. ib. 436.) nunquam neque Caesarem, neque Augustum dictum esse. 2) p. Chr. 265.

§. 33. TRIGINTA, QVI DICVNTVR, TYRANNI.

1015. IMP. CAES. ‖ M. CASSIANI‖VS LATINIVS PO‖STVMVS [1]) PIVS. FEL. ‖ INVICTVS AVG. ‖ GER. MAX. ‖ PONT. MAX. ‖ TRIB POT. ‖ COS. III. P. P. PROC. RES‖TITVIT. — Cordubae. Fabr. p. 686, 95. Mur. 460, 6. (p. Chr. 263.)

1) Cfr. in primis Cannegieteri *Postumum Bataviae adsertorem* in libro *de Nom. Rat.* p. 113. seqq.

1016. IMP. DO ‖ N. MAR. ‖ CASSIA‖NIO LATINIO ‖ POSTVMO PIO FELICI. — Heath Cock prope Brecknock in Britannia. Archaeologia. T. 4. p. 7. cfr. Eckhel D. N. 7, 446.

1017. DIS. MANIBVS ‖ C. [1]) VICTORINI VICTORIA ‖ PIISSIMA VICTORINI VXOR. RINOVATO ‖ E. V. FRVMENTO. [2]) — Andematuni Lingonum. (*Langres.*) Murat. 1421, 2. Mahudel *Mém. de l'Acad. des Inscript.* 9. p. 146., haud improbante Eckhelio D. N. 7. p. 451., refert ad Victorinam s. Victoriam, M. Piavonii Victorini matrem. Sed res est plane incerta, immo parum probabilis.

1) *Lucii* Mahud. 2) „Divinare volenti postrema verba explicanda relinquo." Murat.

1018. IMP. CAES . . . . . AVONIO[1]) VICTORINO ‖ P. F. PI . . SO . . O . . .[2]) ‖ LEVG.[3]) — Ad Sancti Mellorii in minore Britannia. Mur. 461, 1.

1) Piavonio. p. Chr. circiter 265. 2) Sic Saxius *Miss.* 4. p. 183. e Frereto. Mur. P. P. IS . . . , 3) In Gallicis lapp. notantur *Leucae* pro milliariis. Ad hunc Victorianum spectat fragmentum ap. Reines. p. 319. 44.

1019. C. . . . P . . . ESVBIO ‖ TETRICO ‖ NOBILISSIMO CAES. . . . . P. F. AVG. L. Ī.[1]) — S. l. Reines. p. 319, 45. cfr. Eckhel D. N. 7. p. 459. *Mémoir. de l'Acad. des Inscript.* 2, p. 387.

1) Vltimas notas Hagenb. recte explicat: *Leuga* Ī.

§. 34. CLAVDIVS GOTHICVS. AVRELIANVS.

1020. IMP. CAES. M. AV ‖ CLAVDIO PIO ‖ FEL. AVG. PONTIF. ‖ MAX. TRIB. POT.[1]) COS. ET PROCOS. ‖ P. P. MAXIMOQVE ‖ PRINCIPI NOSTRO. ORDO BARC.[2]) DEVOTVS NVMINI ‖ MAIESTATIQVE ‖ EIVS. — Barcinone. Mur. 1031, 8.

1) Scil. Ī. p. Chr. 268. 2) Barcinonensis.

1021. IMP. CAESA ‖ M. AVR. CLAVDIO ‖ PIO FEL. AVG. P. M. ‖ TRIB. POT. ĪĪ.[1]) COS. ‖ P. P. ‖ D. D. — Velleiae. Lama. p. 79, 29.

1) p. Chr. 269.

1022. *ΚΩCOVΛE. ΚΛΓ ΔΕ Γ Ω ‖ ΕΔ. ΠΑ. ΤΕΡ ΝΩ. ΝΩ. ΝΕΙC ‖ ΝΟΒΕΝ. ΒΡΕΙ. ΒΟΓC. ΔΕΙ. Ε. ΒΕ. ΝΕ. ΡΕC. ΛΟΤ. ΝΑ. XXIIII ‖ ΛΕΓΚΕC. ΦΕ. ΛΕ Γ Ε. CΕΒΗ ΡΕ ΚΑΡΕCCΕΜΕ ΙΙΟC ΤΛΤΕ. ‖ ΕΔ ΕΙCΙΙΕΙΡΕΙΤΩ CΑΝΚΤΩ. ΤΟΓΩ . .*

Μ . . . ΤΟΤΑ ΑΝΝΟΓΡΩΜ. Ϛ L
ΕΔΜΗCΩΡΩΝ XI. ΔΕɞΡΩΝ - X[1]) —

Via Salaria, in Coemeterio SS. Thrasonis et Saturnini. — Lupi *Ep. S. Severae* p. 5.

1) i. e. „Consule Claudio et Paterno Nonis Novembribus, die Veneris, Luna vigesima quarta, Leuces (Leuce) filiae Severae carissimae posuit, et spiritui sancto tuo, Mortua (ut Martyrem faceret Severam, Lupus contendit *Μ . . . ΤΟΤΑ* explicari quoque posse: *Marturu*) annorum triginta duorum (vel, sex) et mensium XI. dierum X." Est hoc celebratissimum illud Severae epitaphium, egregie a Lupo illustratum, qui ex notis chronologicis docuit p. 13. *seqq.* Claudii Gothici secundum, et Paterni tertium consulatum incidisse in annum p. Chr. 269., de qua re antea ambigebatur.

1023. APOLLINI INVIC ‖ EX VOTO PRO SAL ‖ IMP. CLAVDI AVG ‖ FLORENTISSIM. PRINC ‖ C. IVLIVS. SCYLEROS. V. C ‖ AVG. N̄. PROC ‖ V. CVR.[1]) — Romae. Fabrett. p. 197, 472. cuius typum do. Spon *Misc.* p. 274, 2. Lupi *Epit. Sev.* p. 6. corrupte ap. Reines. p. 229, 249. qui habet: — PRO SAL. D. N. TI. CLAVDI AVG. cet. mance ap. Mur. 255, 8. ex Donio p. 128, 59. qui habent: PRO SAL. D. N. P. CLAVDI. (Mur. solus CYLEROS.)

1) Habet ut ineditum Don. p. 128, 59. Quia Ind. 23. Reinesius *C. Iulius Scyleros* non habet, Gorius ineditum putavit. Rein. *Ind.* 21. ad Claudium priorem refert ob TI. praenomen, Gorius ad posteriorem seu Gothicum; sed P. saxi Doniani mutandum credo in IMP., quod nominibus suis praeponi nolebat Claudius prior. Seculum omnino posterioris, non prioris Claudii olent haec saxi verba FLORENTISSIMI PRINC.

Domini etiam titulus ad Claudium posteriorem nos ducit. Claudio autem Gothico M. non P. praenomen fuisse docent saxa in Grut. 275, 8. et 10. unde P. in M. mutabis, nisi post D. N. in IMP. placuerit. Siglas v. ult. non *Augusti Nostri Procurator. Viarum Curator* cum Rein. sed A. N. PROC. Votum CVRavit interpretor. Habet, ut ineditum Fabrett. p. 197, 472., ubi dat, ut iam conieci, antequam in Fabr. quoque dari noveram, PRO. SAL. IMP. CLAVDI. *Hagenb. Mss.* ad Reines.

1024. IMP. CAESARI M. AVREL || CLAVDIO GERMANICO || P. ET 1) INVICTO AVG || PONTIF. MAX. TRIB. || POTEST. III. 2) COS. PRO||COS. P. P. LEG. II. ADI || VI P. VI. F. CONSTANS || CLAVDIANA NVMINI MA||IESTATIQVE || EIVS || DICATISSIMA. — Budae. Sestini. p. 237. Eckhel D. N. 7., 405., qui huius saxi oblitus p. 476. „Germanici, inquit, titulum dissimulant marmora Claudii omnia." Quantivis igitur pretii hoc est, tum ob titulum alias non reperiendum, nisi quod nummi habent *Victoria Germanica* (ib. p. 474.), tum propter *Leg. II. ADIutrix VI* (sextum) *Pia VI* (sextum) *Fidelis* cet., quae formula nondum satis explicata reperitur potissimum in nummis Gallieni. v. Eckhel D. N. 7. p. 404.

1) Schoenwisner melius *P. F. Invicto.* 2) p. Chr. 270.

1025. DIVO CLAVDIO GOTHICO || MAXIMO. PIO. FELICI. VICTORI AC || TRIVMPH . . . SEMPER AVGVSTO 1) || MVNICIPI . . . VATORI || AMPLIFICATORIQ. || OB ILLVSTRIA IPSIVS GESTA || ET AMOREM IVXTA 2) CIVES || ORDO INTERAMNATIVM || ARCVM TRIVMPHIS INSI . . . || DEDICA . . || M. CLAVD. TACIT . . 3) || PATRO . . || — Firmi in arcu triumphali. Reines. p. 318, 42.

1) Prima haec est inscriptio certae fidei, in qua Imperator *semper Augustus* vocetur. cfr. aliam suspectam Philipporum, Grut. 272, 9., et aliam, manifesto spuriam Severi, Mur. 455, 6. Cfr. Eckhel D. N. 8, 359. 2) Hunc praep. *iuxta* usum notavit Mur. 1051, 7. 3) Eo qui post Aurelianum imperavit. Reines. — Habet etiam Donius p. 76, 39. Donati. T. 2. p. 223, 3.

1026. IMP. CAESARI || L. DOMITIO AVRELIANO || P. F. AVG. INVICTO || P. M. TRIB. POT. COS. P. P. || PRINC. IVVENT. 1) OR. SEPT. 2) || PVB. D. D. — In oppido S. Severini in Piceno. Mur. 256, 2.

1) Reines. p. 318, 43. hunc titulum *Princ. Iuv.* descriptoris culpae tribuit: sine causa, opinor. cfr. Eckhel D. N. 8, p. 378. 2) Ordo decur. civitatis Septempedanae.

1027. IMP. CAES || L. DOMITIO || AVRELIANO || P. FEL. AVG. || PONT. MAX. || TRIB. POT. 1) P. P. || D. D. — Velleiae. Lama. p. 79, 30.

1) p. Chr. 270.

1028. IMP. CAES. L. DOMITIO AVRELIANO PIO FELICI || INVICTO AVG. PONTIF. || MAX. GER. MAX. TR. POT. || CONS. 1) ET PROCONS. P. P. INTERAMNA||TES NAHART. || DEVOTI || NVMINI || EIVS PVBLICE. — Interamnae Nahartium, nunc Terni. Mur. 1051, 5.

1) Trib. potestatis et Consulatus numerus quum non ponitur, intelligi debet Trib. potest. I. Cos. I. h. l. p. Chr. 271. De titulis Aureliani v. Eckhel D. N. 7. p. 484., quibus ex seq. accedit Carpicus Max.

1029. IMP. CAES. LVC. DOM.[1]) AVRELIANO ‖ P. FEL. INV. ‖ AVG. ‖ PONT. MAX. ‖ GERM. MAX. ‖ GVTICO[2]) MAX. ‖ CAR.[3]) MAX ‖ PRO. V.[4]) INP.[5]) ‖ III COS.[6]) P. P. XXXVIIII.[7]) — Tain. Millin *Mag. encycl.* 1799. 1. p. 397.

1) Lucio Domitio. 2) Gothico. Gothi. Guttones. 3) Carpico. Vide Vopisc. in *Aurel.* C. 30. 4) *Provincia Viennensis* explicat Millin. Sed talia nunquam in columnis milliariis leguntur, neque interponi possunt Imperatoris titulis. Corrupta igitur censeo ex PRINC. IVV*entutis.* v. supra. 5) pro *Imp.* Nota hic renovatum morem Imperatoriam dignitatem numerandi, ut in Postumi nummis. v. Eckhel D. N. 8. p. 346. 6) p. Chr. 274. 7) a Vienna.

1030. RESTITVTOR ORBIS ‖ IMP. CAES ‖ L. D. AVRELIANO ‖ PIO. FEL. INVICTO ‖ AVG. PONT. ‖ MAX. GERM. MAX ‖ GOT. MAX. PART. MAX ‖ TRIB. P. IIII. COS. III. ‖ P. P. P. COS ‖ V. — Columna milliaria Foroiulii Gall. reperta. Maffei *Ant. Gall.* p. 33, 2. Mur. 461, 3. v. Zaccaria *Istituzione* p. 211.

1031. HERCVLI AVG. ‖ CONSORTI.[1]) ‖ D. N. ‖ AVRELIANI ‖ INVICTI AVGVS. ‖ RES. PVB. PIS. ‖ CVRA AGENTE ‖ C. IVLIO PRISCIANO V. E.[2]) ‖ DVC. CVR. R. P. PIS. ET FAN.[3]) P. M. — Pisauri. Grut. 45, 2. Marm. Pisaur. p. 2, IV. Mur. 256, 1.

1) novum id et inauditum, Deos in consortium imperii ab Augustis adscitos. OLIV. 2) Viro egregio. 3) Ducenario, curatore R. P. Pisaur. et Fanestris.

1032. VLPIAE SEVERI‖NAE AVG. COIVGI ‖ D. N. IMP. AVRELIANI. — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* 102, 5. Mur. 1994, 5. 6.

§. 35. TACITVS. FLORIANVS. PROBVS. CARVS. NVMERIANVS. CARINVS.

1033. IMP. CAE‖SARI MARCO CLODIO TACITO ‖ PIO FELICI INVICTO. V. C. PONTIFICI MAXI‖MO TRIBVNICIE POT‖ESTATIS PATRI PATRIAE ‖ PROCONSVLI ‖ IIX. — In villa Cappigniae in Lusitania. Mur. 461, 4., p. Chr. 275.

1034. IMP. CAES. CLA. TACITO ‖ PIO. INVICTO AVG. ‖ PONT. MAX. TRIB. POTEST. PAT. PAT. PROCOS ‖ A BR.[1]) M. P. ‖ XXXIII. — Volta de Covo in Lusit. Mur. 2011, 3.

1) a Bracara.

1035. FORTISSIMO ‖ IMP. ET ‖ PACATORI ORBIS. M. CLA‖VDIO TACITO ‖ PIO FEL. AVG. — Primo a Bazil-bab in Africa lapide, in arcu. Maffei *Mus. Ver.* 459, 5.

1036. DOMIN. ORBIS ‖ ET PACIS. IMP. C. ‖ M. ANNIO FLO‖RIANO P. F. INV. AVG. P. M. ‖ T. P. P. P. PROCOS. ‖ P. L.[1]) — Augustae Vesunnae Petrocoriorum. (hodie Périgueux.) Lebeuf *Mémoires de l'Académie des Inscript.* T. 23. p. 204.

1) Prima Leuga. Non omni suspicione caret haec inscriptio; etsi Gallus ab illis quoque, quae a communi consuetudine recedunt, (*Domin. Orbis et pacis* et: *P. L.* pro *L. I.*) facile cavere sibi potuisset; sed fraudulentos homines in huiusmodi deliciis singularia captare non raro vidimus, ut quasi furiis acti ipsi sese proderent. Vnicam olim istam putabant Floriani inscriptionem; sed ecce alteram indubitatae fidei reperi in Ponz *Viage* T. 8. p. 228.:

1037. MAGNO ET INVICTO ‖ IMP. CAES. M. ANNIO ‖ FLO-RIANO. PIO. FELICI ‖ INVICTO. AVG. P. M ‖ TRIB. POTEST. COS.[1]) P. P. ‖ PR. COS. RESPVBLICA ‖ ITALICENS. DEVOTA ‖ NVMINI MAIESTATI‖QVE EIVS, DEDICANTE ‖ AVRELIO IVLIO, V. P. A. V. P.[2]) ‖ CVRANTE AVRELIO VRSIANO CVRATORE REIP. ITALICENSIVM. — Santiponce.

1) Consulatum istum Floriani non agnoscunt Fasti. 2) Viro perfectissimo, Agente Vicem Praetoris. Ponz.

1038. IMP. CAES. ‖ M. AVR. PRO‖BO. PIO. FEL. ‖ AVG ‖ GVTTHICO ‖ PONT. MAX. ‖ TRIB. POT.[1]) COS. ‖ P. P. D. D. — Velleiae. Lama p. 80, 31.

1) p. Chr. 276.

1039. IMP. CAESARI ‖ M. AVRELIO PROBO ‖ PIO FELICI INVIC‖TO AVG. COS. ‖ D. N.[1]) — Prope Beneventum, vel Allifis. Mur. 1994, 4. et 6. a. nam eadem est; uti 3. et 6. h.

1) Rarius hae notae in fine ponuntur.

1040. IMP. CAESARI M. ‖ AVRELIO PROBO ‖ PIO. FEL. INVICTO AVG. P. M. TRIB. POTES‖TATIS VI. COS. IIII.[1]) RES‖PVBLICA TVCCITANORVM ‖ DEVOTA NVMINI MAIES‖TATIQVE EIVS DD. ‖ CVRATORE TIRIO CLAV‖DIO. SVB COLOSSO.[2]) — Tucci. Reines. p. 320, 46. Mur. 1090, 3.

1) p. Chr. 281. 2) Haec corrupta: nec probabilis est Reinesii coniectura: SVC. CVBOSANO.

1041. INVICTISSI‖MO CAESARI ‖ PIISSIMO ‖ PRINCIPI CLE-MENTISSIMO IMPE‖RATORI MARCO AVRELIO KARO PIO ‖ ET FELICI INVICTO ‖ AVGVSTO PONT. MAXIMO TRIBV‖NICIAE P. PRO ‖ COS. — In opp. Santa Cara in Hisp. Mur. 256, 6. circa a. p. Chr. 282. Plerique Cari tituli sunt Hispanienses, v. c. Grut. 277, 5. 6.

1042. HERCVLI SANCTO ‖ SERVATORI VICTORI TRIVMPH. ‖ PRO SALVTE ET VICTORIA IMP. ‖ CAES. M. A. CARI ‖ EX VOTO ORD. TARENT. — Tarenti. Mur. 1084, 4. Romanelli *Topografia* 1. p. 288.

1043. PRINCI‖PI IVVEN‖TVTIS M ‖ NVMERIO ‖ NVMERIA‖NO[1]) NOBI‖LISSIMO ‖ CAESARI ‖ N. M. P. I.[2]) — Carcassone. Mur. 461, 5.

1) p. Chr. 282. 2) nostro. Millia Passuum I. Ceterum cfr. Mur. 256, 7.

1044. IMP. M. AVR. CARINO ‖ NOBILISSIMO ‖ CAES. PIO. FELICI ‖ INVICTO AVG ‖ PONT. MAXIMO ‖ TRIB. POT. P. P. COS.[1]) ‖ PROCOS. — Sagunti. Grut. 277, 8.

1) p. Chr. 283.

1045.

VICTORIOSISSIMO PRINCIPI IVVENT. M. AVRELIO CARINO COS. PRO. COS.	FORTISSIMO ATQVE CLEMENTISSIMO IMP. CAES. M. AVRELIO CARO. INVICTO AVG. P. M. TR. POT. II. COS. II.[1] P. P. PRO. COS.	VICTORIOSISSIMO PRINCIPI IVVENTVT. M. AVR. NVMERIANO[2] PRO. COS.

M. AVRELIVS VALENTINIANVS V. C. LEG. AVGG. PRO PR.[3] PROVINCIAE ‖ HISPANIAE CITERIORIS. D. N. M. Q. EORVM. — Tarracone. Grut. 278, 1. Ex Panvinio *Fast.* p. 383, ideoque non caret suspicione.

1) p. Chr. 283. cfr. Bimard. *Mém. Acad. B. L. et Inscr.* T. 13. p. 437. 2) Hic et Grut. 278, 5. *Numerianus*, *Aurelius* dicitur, ut in nummis. Contra ap. Mur. l. l. *Numerius.* 3) cfr. Hagenb. *de Diptych. Brix.* p. LV. seqq.

§. 36. DIOCLETIANVS. VAL. MAXIMIANVS. CONSTANTIVS CHLORVS. GAL. MAXIMIANVS. GAL. VALERIA. FL. SEVERVS. MAXIMINVS DAZA. MAXENTIVS. ROMVLVS. LICINII DVO.

Eutropiae, Maximianae, Theodorae, Amandi, L. Domitii Domitiani, Carausii, Allecti, Aur. Valerii Valentis ceterorumque, de quibus agit Eckhel D. N. 8. p. 1—71., excepta Helena Chlori, cuius monumentum mox dabimus, titulos equidem nullos reperi.

1046. IVNONI REGINAE ‖ SACRVM ‖ PRO SALVTE ‖ D. N. DIOCLETIAN. INCLYTI ‖ PRINCIP. SEMP. AVG. ‖ PINIVS PAVLLVS SILVANVS. ‖ VIR. CLAR. PRAEF. VRB. IVDEX SACRARVM COGNITIO‖NVM VOLVNT. EIVS. CVR. — Romae. Spon *Misc.* p. 274, 4. Gud. p. 12, 8. *αὐτόπτης.* Fabrett. p. 209, 518. v. Corsini *Ser. Praef. Vrbis.* p. 161., qui ad annum p. Chr. 305. refert.

1047. GENIO. IOVII[1] AVG. ‖ IOVIA PORTICV.[2] EIVS. A FVNDAMENTIS ‖ ABSOLVTA. EXCVLTAQVE ‖ AELIVS. DIONYSIVS. V. C. OPERI FACIVNDO. — Romae. Grut. 111, 6.

1) *Huic* (Maximiano) *postea cultu numinis* HERCVLEI *cognomentum accessit, uti Valerio* (Diocletiano) IOVIVM; *unde etiam militaribus auxiliis longe in exercitum praestantibus nomen impositum.* Aurel. Victor. in *Caess.* 39. cfr. Claudian. *de bello Gild.* v. 418. 2) Eadem, quae antea Porticus Pompeii. v. Nardini 3. p. 108.

1048. . . . . CAE . . . AV ‖ . . . . VS. ‖ MAXIMIANVS ‖ HER.[1] AVG. P. F. ‖ P. M.[2] TRIB. P. COS ‖ P. P. MP.[3] XIIII. ‖ XXXII. — Budae. Sestini. p. 239.

1) Herculeus. 2) Pius Felix. Pontif. Max. 3) Millia passuum.

1049. MAGNO ET INVICTO. AC ‖ SVPER OMNES RETRO ‖ PRINCIPES FORTISSIMO ‖ IMP. CAES. M. AVR. VALERIO ‖ MAXIMIANO PIO. FEL. ‖ INVICTO AVG. COS. IIII.[1] ‖ P. P. PROCOS ‖ SEPTIMIVS VALENTIO VC ‖ AVPRAEFF PRAETTCCVV[2] ‖

DNMQ EIVS. — Romae. Grut. 281, 4. correctius ap. Marini *Atti.* 2. p. 546.

1) p. Chr. 293. 2) Agens Vices (duorum) Praefectorum Praetorio Clarissimorum Virorum.

1050. PIISSIMO. AC. FORIITISSIMO. D. N. M ‖ AVR. VAL. MAXI ‖ . . . . [1]) ‖ VICTO. SEMPER ‖ AVG. ‖ ISTEIVS. TERTVLLVS ‖ CORR. VEN. ET HISTRI . . ‖ N. E. S. D.[2]) — Patavii. Labus *Epigrafe antica nuovamente scoperta in Padova. Milano* 1819.

1) — *miano Pio Felici In.* antiquitus erasum est. 1) Numini eius semper devotus. Labus.

1051. D. S. I. M. ‖ FAVTORI. IMPERII. SVI ‖ IOVII ET HERCVLII ‖ RELIGIOSISSIMI ‖ AVGVSTI ET CAESARES ‖ SACRARIVM RESTITVERVNT. — Vindobonae. Labus *Ara antica* p. 9. Seel p. 324. D. S. I. M., id est, Deo Soli Invicto Mithrae.

1052. a) DD. NN. IMP. CAES. GAIVS AVREL. VALERIVS DIOCLETIANVS ‖ P. F. INVICTVS AVGVSTVS ET IMP. CAES. MARCVS AVRELIVS ‖ VALERIVS MAXIMIANVS P. T. INVICTVS AVGVSTVS. MVRIS ‖ CVLARONENSIBVS CVM INTERIORIBVS AEDIFICIIS PROVIDENTIA ‖ SVA INSTITVTIS. ADQVE PERFECTIS. PORTAM ROMANAM ‖ IOVIAM VOCARI IVSSERVNT.

b) D. D. NN. IMP. (ut supra) PERFECTIS. PORTAM VIENNENSEM HERCVLEAM VOCARI IVSSERVNT. — Cularone s. Gratianopoli. Bimard *Prol. Mur.* p. 79. Grut. 167, 2. Champollion-Figeac in Millin *Mag. Encycl.* 1814, 3. p. 241.

1053. IMP. CAES. AVREL ‖ DIOCLETIANVS P. F. INV. AVG ET ‖ IMP. CAES. M. AVREL. VAL ‖ MAXIMIANVS P. F. INV. AVG. ET FLAVIVS VAL. CONSTANTIVS. ET ‖ GALERIVS . . . . ‖ NOBILISSIMI CAESARES ‖ M. P . . . . — Columna milliaria reperta Salarani prope Laudem Pompeiam. Mur. 461, 7. correctius in Zaccaria *Istituz.* p. 377.

1054. IMPP. DIOCLETIANVS ET MAXIMIANVS AVGG ‖ REPVRGATIS FONTIVM RIVIS ET ITINERIB. EORVM ‖ AD PERENNEM VSVM REFECTIS TIBERINO PATRI ‖ AQVARVM OMNIVM ET REPERTORIBVS MIRABILIVM ‖ FABRICAR. PRISCIS VIRIS ‖ HONORI DEDERVNT. ‖ CVRANTE AQVAS L. AELIO DIONYSIODO.[1]) V. C. — Romae. Grut. 178, 6.

1) Pro Dionysiodoro volunt *Dionysio* ex Grut. 111, 6. De Grut. 279, 2. Mur. 461, 8. et 462, 2. consule omnino Saxii *Miss.* 4. p. 184.

1055. AETERNI IMPE‖RATORES DIOCLE‖TIANVS ET MAXI‖MIANVS AVGVS‖TI ET PERPETVI ‖ CAESARES ‖ CONSTANTIVS ‖ ET MAXIMIA‖NVS PONTEM MATAVRO. — In via Flaminia, tertio a Foro Sempronii lap. Grut. 161, 3.

1056. D. D. NN. DIOCLETIANVS ET ‖ MAXIMIANVS. INVICTI SENIORES ‖ AVGVSTI. PATRES IMPERATORVM ET ‖ CAE-

SARVM[1]). CONSTANTIVS[2]) ET MAXIMIANVS[3]) INVICTI AVGG. ET SEVERVS[4]) ET MAXIMIANVS.[5]) NOBILISS. CAESARES THERMAS ‖ FELICES DIOCLETIANI AVG. FRATRIS SVI[6]) ‖ NOMINE CONSECRAV. COEPTIS[7]) AEDI‖FICIIS PRO TANTI OPERIS MAGNITV‖DINE OMNI CVLTV PERFECTAS ‖ ROMANIS SVIS DEDICAV. — Romae. Grut. 178, 7.

1) p. Chr. 305. 2) Chlorus. 3) Gal. Val. Maximianus. 4) Fl. Val. Severus. 5) l. Maximinus, Daza. 6) v. Cuper. ad *Lact. de Mort. Pers.* ed. Bauldri 2. p. 141. ubi inter alia: notandum est Reges sese invicem *fratres* appellasse. Perperam contra Toinard. ad *Lact.* l. l. ib. p. 377. ante *Diocletiani* excidisse putabat *Maximianus*. 7) lege *coeptas* ex Grut. 179, 1.

1057. DD. NN. FLA‖VIO VALERIO ‖ CONSTANTIO ‖ ET GALERIO M‖AXIMINIANO ‖ INVICTIS. ET CLE‖MENTISSIMIS ‖ AVGG. ET. DD. NN. FLAVIO V‖ALERIO SEVE‖RO ET GNEI‖O VALERIO M‖AXIMIANO NO‖BILISSIMIS AC ‖ FORTISSIMIS ‖ (*Caesaribus*). — Fabriani. Mur. 258, 4.

1058. IMP. CAES. C. AVREL. VAL. DIOCLE‖TIANVS P. F. INV. AVG. ET ‖ IMP. CAES. M. AVREL. VAL. MAXIMIANVS ‖ P. F. INV. AVG. ET ‖ FL. VAL. CONSTANTIVS ..... ‖ .... NOBILL. CAESS. ‖ XVII. — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* 103, 1. Galerii Maximiani nomen consulto expunctum, ut in aliis Domitiani, Commodi, Caracallae monumentis factum est.

1059. IMP. C. C. AVRELIO VALERIO ‖ DIOCLETIANO P. F. AVG ‖ FL. VAL. CONSTANTIO ET ‖ GAL. VAL. MAXIMIANO ‖ NOBILISS. CAESARIBVS ‖ AVRELIVS ACANTHVS ‖ GENNADIVS V. P. PRAES. ‖ PROV. INSVL. MITYLEN. DEVOTVS NVMINI MAIESTATI‖QVE EORVM DICATISSIMVS. — Mitylenis. Gudius ex Ligorio p. 94, 7., quocum confer Mur. 257, 3. et in paucis diversum Don. p. 128, 61.[1])

1) *Imp. Caes. C. Aurelio* cet. — — *Accathus Genandius* (sic) V. P. PRAES. PROCONSVL NVMINI cet. Donius vero: IMPP. *C. Aurelio* cet. — *Aurelius* AGATHVS V. C. PRAESES. PROVIN. SVL. *Devotus Numini* cet., unde vides, in Ligorianis quoque passim quaedam esse non contemnenda. Si quid interpolati habet, est MITYLEN., cuius nullum vestigium in reliquis schedis exstat. Sed illud *Praeses Provinciae Insularum* (sive *Insularis* Saxii *Miss.* 4. p. 31.) plane egregium. v. Wesseling. ad *Hierocl. Synecd.* p. 685. et Hultmannum *Misc. Epigr.* p. 384. Muratorium Bimardi consiliis obsecutum male et suo cum damno Gudianum thesaurum, etsi spuriis atque interpolatis ubique refertum neglexisse, vetus est Virorum doctorum querela. Insigne huius rei exemplum praebet Hultmannus *Misc. epigr.* p. 402. Mur. 614, 3. collato cum Gud. 49, 9., quod dabimus in Capite *de Diis*. §. Fortuna.

1060. OPTIMO BENIGNISSIMOQVE ‖ PRINCIPI FLAVIO VALERIO CONSTANTIO NOB. CAESARI ‖ GERMANICO MAX. CONS. COLONIA NICOMEDIENSIVM D. N. M. Q. EIVS. — Nicomediae. Mur. 1113, 6.

1061. DEO MERCVRIO ‖ NVMINI ‖ SANCTISSIMO HERCV‖LIVS IVNIOR[1]) ‖ AVGVSTVS. — S. l. Montfaucon *Antiq. suppl.* 2. p. 212.

1) Est Constantius Chlorus gener Maximiani, Herculii (maioris.) v. Prunelle in Millin *Mag. encycl.* 1805. 4. p. 313.

1062. NOBILISSIMO CAESARI ‖ DOMINO NOSTRO ‖ GALERIO (*Maximi*) ‖ AN. PERSICO MAXIMO ‖ SARMATICO MAXIMO ‖ BRITANNICO MAXIMO. — Romae. Mur. 257, 6. ex Donio 129, 62. cfr. Maffei *Mus. Ver.* 307, 1., in quo fragmento itidem PERSICI titulus exstat, alias vix reperiendus.

1063. D. N. GALERIO. VAL. ‖ MAXIMIANO ‖ FORTISSIMO AC ‖ BEATISSIMO CAES. ‖ PRINCIPI IVVENTVTIS. IVN. PRISCILLIANVS MAXIMVS ‖ V. C. CVR. LAVR. LAV.[1] ‖ DIC. N. M. EIVS. — Lavinii. Nibby *Viaggio* 2. p. 264.

1) Laurentium Lavinatium.

1064. D. I. M. TEMPLVM VETVST. ‖ CONLABSVM. QVOT FVIT ‖ PER ANNOS AMPLIVS. ‖ L. DESERTVM. AVR. ‖ HERMODORVS V. P. P. P. N. ‖ M. T. A NOVO RESTITVI FECIT ‖ QVOT DEDICATVM EST DIVO ‖ MAXIMIANO VIII. ET MAXIMINO ITER.[1] ‖ AVGG. COS. Q. VAR. VRSINIANO. CVR. — Brandlehoff in Carinthia. Pococke p. 112, 3. et Murator. 2100, 5. Mur. habet *templum Vestae*, pro *dedicatum* male, opinor, *aedificatum*.

1) i. e. a. p. Chr. 311. deserta et vetustate collapsa templa vides propter Christianae religionis incrementa. (D. I. M. *Deo Invicto Mithrae.*)

1065. VALERIAE[1] AVGVSTAE. ‖ M. ARTORIVS M. F. ‖ PAL. ‖ VICASIVS ‖ PROCVRAT. AVGVST. ‖ A RAT. XX HERED. ‖ ET PROCVRATOR LVD. MATVTINI. PROC. LVD ‖ MAGNI. 7. LEG. I. PARTH. ‖ OB. MER. EI. PVBLIC. P. ‖ ET EPVL. D. D. — Cuprae Maritimae. Don. p. 254, 110. Mur. 258, 1.

1) Male Gorius h. l. ad Valeriam Messalinam refert, quum pertineat ad Galeriam Valeriam, Diocletiani fil., Galerii Maximiani uxorem. cfr. Eckhel D. N. 8. p. 40.

1066. IMP. DN ‖ M. AVR. ‖ VALERIO ‖ MAXENTIO ‖ PIO FELICI INVIC‖TO AC. PERPETVO AVG. ‖ IV. — Columna milliaria IV. mill. passuum ab Vrbe in Via Appia, inde a porta urbis, non a milliario aureo. — Marini *Atti* 1. p. LXXXVI.

1067. IMP. CAES. M. AVR. VAL
MAXENTIO. P. FEL
INVICTO AVG.
M. P. XI.

IX
CAESS. M. P XI
CL CONSTANTINVS NOBB
DD. NN IVL CRISPVS ET

Veronae. „In eodem cippo, Maxentiana dum esset Verona, prima inscriptio sculpta. Quum deinde Crispus hac iter ageret post Alamannos devictos, columellam inverterunt, et Maxentii nomine in terram detruso, alteri capiti Crispi et Constantini inciderunt nomina." Maffei *Mus. Ver.* 104, 2. Mur. 462, 5.

1068. M. AVREL. VALER ‖ MAXENTIVS P. F ‖ INVICTVS. AVG. PONTIF. MAX. TRIB ‖ POTESTATE. VIAM ‖ HERCVLIAM-

AD PRISTINAM ‖ FACIEM RESTITVIT. — Runculi in Apulia. Donatus T. 2. p. 220, 1.

1069. DIVO. ROMVLO. N. M. V. ‖ COS. OR . . . I. FILIO ‖ D. N. MAXENT . . . I. INVICT ‖ VI . . . . . AVG. NEPOTI ‖ T. DIVI. MAXIMIANI. SEN‖ORIS (*sic*) AC . . . . . . [1]) — Romae, in Circo, quem Maxentii dicunt. *Kunstblatt des Morgenblatts* 1826. N. 69.

1) Inscriptionem hanc multis e fragmentis coagmentatam ita supplevit explicavitque Nibbyus: *Divo Romulo Nobilis Memoriae Viro Consuli Ordinario II. Filio Domini Nostri Maxentii Invicti Viri. Augusti. Ter Divi Maximiniani Senioris Ac Bis Augusti.* Nihil est istud: *Invicti Viri*, (immo excidisse videtur PII. FELICIS;) et: *Ter Divi.* Probabiliora fortasse illa: *Nobilis Memoriae Viro:* etsi in fragmentis latuisse potius arbitror ipsam illam obscurissimam notam NV. s. NVB. s. NVBIS., quam prae se ferunt Divi Romuli nummi. v. Eckhel *D. N.* 8, 59.

1070. MIRAVILI. BENIGNITATE . . . . ‖ ADQVE. INNOCENTIA. CVM . . . . ‖ M. AVR. VAL. SVRVLE. ANTONI . . . . ‖ IVLIVS. IASON. MARITVS. ET VAL . . . . ‖ DN. MAXENTI. AVG. ET VAL. ANTONI . . . — Romae. Gud. 365, 11. melius quam ap. Mur. 372, 1., quem consule; item 1839, 2.

1071. . . . TITVTORI LIBER‖TATIS AC FVNDATORI ‖ PVBLICAE SECVRITATIS D. M. L . . . . NIANO LICINIO ‖ PIO. FELICI INVICTO AVG. ‖ DOMITIVS LATRONIANVS V. C. ‖ CORR. P. S. [1]) DEVOTVS NMQVE ‖ EIVS. — Panormi. Mur. 254, 1. correctius in Torremuzza *Sicil. Inscriptt.* p. 39, 32., unde patet, titulum hunc positum esse non Licinio Valeriano, sed Liciniano Licinio (p. Chr. 307.)

1) Corrector Provinciae Siculae circa a. p. Chr. 315. Vide de hoc titulo egregie disputantem Hultmann *Misc. Epigr.* p. 379., tum quos memorat Saxius *Misc.* 4. p. 28.

1072. D. N. IMP. VALERIO LICINIANO LICINIO AVG. MAX. SARMATICO MAX. GERMANICO MAX. TRIBVNITIA ‖ POTESTATE X. COS. V. [1]) IMP. X. PATRI PATRIAE. PROCONS. ‖ COL. BISICA LVCANA [2]) DEVOTA NVMINIBVS ‖ MAIESTATIQVE. EIVS. — Bisicae s. Bazil-bab in Africa. Shaw *Voyages* 1. p. 215. Maffei *Mus. Ver.* 460, 4. Eckhel D. N. 8. p. 68.

1) p. Chr. 318. 2) de hac nihil habet Morcelli in *Africa Christiana* T. 1. cfr. *Donatum* T. 2. p. 218, 7. in fragm. item apud Bazil-bab reperto; — *Statuam Imperatori . . . Aug.* BESICANO . . . . ARMENIACO . . . AVRELIANO. ubi *Besicano* inauditus alias titulus triumphalis ad hanc coloniam *Bisicam Lucanam* refertur. De *Aureliano* tamen Imperatore, qui nunquam neque *Armeniacus* dictus fuit, ibi sermo esse vix potest.

1073. . . . . . DA ‖ VALERIO . . . ‖ LICINIANO . . . . ‖ LICINIO . . . ‖ IVNIORI . . . ‖ NOB . . . . — Bracarae. Mur. 260, 4.

§. 37. HELENA CHLORI. CONSTANTINVS MAGNVS. CRISPVS. CONSTANTINVS II.

1074. DOMINAE NOSTRAE FLAVIAE AVGVSTAE ‖ HELENAE DIVI CONSTANTI. CASTISSIMAE ‖ CONIVGI. PROCREATRICI D. N. CONSTANTINI ‖ MAXIMI PIISSIMI AC VICTORIS AVGVSTI ‖ AVIAE DOMINORVM NOSTRORVM FL. ‖ CONSTANTINI

ET CONSTANTI BEATISSI||MORVM AC FELICIVM CAESARVM || ALPINVS MAGNVS V. C. CORR. LVCANIAE || ET. BRITTIORVM[1]) STATVIT DEVOTVS EXCELLEN||TIAE PIETATIQVE EIVS. — Salerni. Mur. 261, 1.

1) ita etiam Mur. 1078, 3. „etsi Cluverio persuasum minime fuerat aliud, quam *Brutios* in usu fuisse." Mur.

1075. Inscriptio arcus triumphalis Constantini, a. p. Chr. 316. secundum Pagium exstructo ob caesum Maxentium a. 312., non, ut volebat Harduinus, ob devictum Licinium a. 321.

(*Sacrificia insculpta.*)	IMP. CAES. FL. CONSTANTINO. MAXIMO P. F.[1]) AVGVSTO. S. P. Q. R	(*Sacrificia insculpta.*)
VOTIS $\overline{\text{X}}$[2])	QVOD. INSTINCTV. DIVINITATIS. MENTIS MAGNITVDINE. CVM. EXERCITV. SVO.	SIC $\overline{\text{X}}$[3])
VOTIS $\overline{\text{XX}}$	TAM. DE. TYRANNO. QVAM DE OMNI EIVS FACTIONE. VNO. TEMPORE. IVSTIS REMPVBLICAM. VLTVS. EST. ARMIS. ARCVM. TRIVMPHIS INSIGNEM. DICAVIT.	SIC $\overline{\text{XX}}$

(*Hinc:* Intra fornicem maiorem arcus: *Inde:*)

LIBERATORI VRBIS	FVNDATORI QVIETIS

1) Pio felici. 2) Votis decennalibus. — vicennalibus. 3) Sicut decennalia, sic vicennalia (fiant.) v. Zacharia in Gorii *Symb.* 9. p. 139.

1076. CONSTANTINO MAX || DDD. NNN. FLAVIO LICINIO LICINIANO IV . . . .[1]) || L. CONSTANTINO IAN . . . . CAESAR . . || $\overline{\text{VIIII}}$. . . . — Columna milliaria. Onsati in agro Brixiano. Mur. 464, 1.

1) Iuniori, circa 317.

1077. FLAVIO VALERIO CRISPO || NOBILISSIMO CAES.[1]) FILIO CONSTANTINI MAXIMI || ADQVE INVICTI SEMPER AVG || ET NEPOTI DIVI CONSTANTII || OVINIVS GALLICANVS[2]) V. C. || PRAEF. VRB. ET IVDEX SACRARVM COGNITIONVM. DEVOTVS || N. M. Q. EIVS. — Romae. Grut. 284, 7.

1) p. Chr. 317. 2) Fuit Ovinius gener Constantini, Cos. a. n. 1068. 1070. et 1083. Gud. Ceterum in nummis Flavius Iulius, non Valerius Crispus nominatur. v. Eckhel D. N. 8. p. 100. Sic et in sequenti marmore:

1078. DIVO || FLAVIO || IVLIO || CRISPO || NOB || CAES. — Lamar in Lusitania. Mur. 1995, 2.

1079. FELICITER || DD. NN. CRISPO ET CONSTAN||TINO NOBB. CAESS. IT. COSS.[1]) || $\overline{\text{X}}$. KAL. MAI. || QVOD. Q. ARADIVM VAL. PROCVLVM || V. C. PRAESIDEM PROV. VAL. BYZAC || FAVSTIANENSES PATRONVM COOP||TARENT. CVM LIBERIS POSTERISQVE || EIVS. SIBI. LIBERIS POSTERISQE || SVIS. TESSERAM HOSPITALEM || CVM EO FECERVNT. VTI SE IN FIDEM || ATQVE CLIENTELAM VEL SVAM || VEL POSTERORVM SVORVM || RECIPERET. ATQVE ITA IN HAC || RE. SPLENDIDISSIMVS ORDO || EIVSDEM CIVITATIS FAVSTI||ANENSIS LEGATIONEM PRO||SECVTVS EST. — Romae in tabella aenea. Grut. 363, 1.

1) Iterum Consulibus p. Chr. 321.

1080. D. N. IMP. CAES. ‖ FL. CONSTANTINO ‖ P. F. VICTORI. AVG ‖ PONT. MAX.[1]) ‖ TRIB. POT. XXIII. ‖ IMP. XXII. COS. VII. ‖ P. P. PROCOS. CONS. ‖ HVMANARVM RERVM[2]) ‖ DIVI CONSTANTI. FILIO. ‖ BONO R. P. NATO. ‖ M. P. XV. — In via Flaminia. Don. p. 95, 101. Mur. 463, 6.

1) Vides a. p. Chr. 328. Constantinum etsi Christianae religioni iam addictum, usum esse titulo Pontif. Max. Sic Valentinianus, Valens ac Gratianus ap. Grut. 160, 4. Postea primus eum reiecit Gratianus. v. *Mém. de l'Acad. des Inscr.* T. 15. p. 122. Eckhel D. N. 8. p. 386. et nos in Cap. *de Rebus sacris.* §. Pontifices. 2) v. N. 1089.

1081. DOMINO CONSTANTINO MAX. PIO ‖ FELICI AC TRIVMPHATORI ‖ SEMPER AVG. ‖ OB AMPLIFICATAM TOTO ORBE R. P. ‖ FACTIS CONSVLTISQVE ‖ S. P. Q. R ‖ DEDICANTE ANICIO PAVLINO IVNIORE ‖ V. C. CONS. ORD.[1]) PRAEF. VRBI. — Romae in Basilica Constantini. Grut. 1086, 5. Eadem 100, 6., cui ibi alia in fine accrevit. Tristan. 3. p. 520. et 534. Aldi *Orth.* p. 37, 5. Hagenb.

1) p. Chr. 334.

1082. ANICII. IVN. ‖ ANICIO PAVLINO IVN. C. V. ‖ PRO. COS. ASIAE ET HELLESPONTI ‖ CONSVLI ORDINARIO.[1]) PRAEF. VRBI ‖ VICE SACRA IVDICANTI. OB ‖ MERITVM NOBILITATIS. ELOQVII. ‖ IVSTITIAE ATQ. CENSVRAE. QVI‖BVS PRIVATIM AC PVBLICE ‖ CLARVS EST. PETITV POPVLI R. ‖ TESTIMONIO SENATVS. IVDICIO ‖ D. D. N. N. TRIVMPHATORIS AVG ‖ CAESARVMQ. FLORENTIVM ‖ STATVAM SECVNDAM AVRO ‖ SVPERFVSAM. LOCARI SVMPTV ‖ PVBLICO. PLACVIT. — Romae. Grut. 353, 4.

1) p. Chr. 334.

1083. DEFENSORI QVIETIS PVBLICAE ‖ DN. HVMANISSIMO ‖ INVICTISSIMOQVE ‖ CONSTANTINO ‖ AETERNO AVGVSTO ‖ ARRIVS DIOTIMVS V. P. ‖ NAT. AEG.[1]) N. M. Q.[2]) EIVS ‖ DICATISSIMVS. — Alexandriae. Donati 1. p. 148, 7. et 2. p. 332, 2.

1) natione Aegyptius. 2) numini maiestatique.

1084. RESTITVTORI PVBLICAE ‖ LIBERTATIS. DEFENSORI ‖ VRBIS ROMAE.[1]) COMMVNIS ‖ OMNIVM SALVTIS AVCTORI ‖ D. N. IMP. FL. VAL. CONSTANTINO ‖ PIO. FELICI. INVICTO. SEMPER AVG. ‖ CODICARI. NABICVLARI (*sic*) ‖ INFERNATES[2]) DEVOTI N. M. Q. EIVS ‖ CVRANTE AVR. VICTORIANO V. P.[3]) ‖ PRAEF. ANN. — Romae. Grut. 1086, 6.

1) Ut municipiorum sunt *defensores*, ita Imperator *Vrbis Romae defensor* h. l. dicitur, quod rarissimum est. 2) v. Reines. p. 60. 3) Viro perfectissimo.

1085. VIRTVTE D. N. CONSTANTINI ‖ MAX. PII. FEL. INVIC. AVG. SVP‖PRESSIS DOMITISQ. FRANCIS IN EORVM TERRIS .... MIL. ‖ CASTR. DIVITENSIVM SVB ‖ PRAESENTIA PRINCIPIS SVI ‖ DEVOTI NVMINI MAIE‖STATIQ. EIVS DVODEVIGIN‖TI HAEC VOTA FECER. — In Oppido Divitensi. — Mur. 259, 4. v. Marmora Taurin. 2. p. 55. — Coloniae. e Gelenio, de Huepsch *Epigrammatographia* p. 11, 31. qui habet VIRTVTI.

1086. CONSTANT || PIVS ROMANOR || IMP. AVG. || DEVICTIS FRANCIS CASTRIS DITENSIVM IN TERRIS || EORVM FIERI IVSSIT || MIL. TVRRIM CVM INTERTVRRIO || FECERVNT. — Reperta inter parietinas ad Coloniam Agrippinam in parte Transrhenana. Donati. T. 2. p. 220, 3. Non habet in Coloniensibus suis Baro de Huepsch. Cfr. Saxii *Miss.* 4. p. 33.

1087. ORBEM TERRAE || ROMANO NOMINI || SVBIVGANTI DOMINO NOSTRO || FL. CONSTANTINO || PIO. FEL. || SEMPER AVG. || ANNIVS ANTIO||CHVS V. P. CORR. || AEMIL. ET FLAM. SENATVS.[1]) — Mirabellae. Grut. 281, 2. aliquanto correctius ap. Mur. 1994, 8.

1) Ridicule Murat. exponit: *Flamen Senatus*; quum sit: *Corrector Aemiliae et Flaminiae.* SENATVS vel corruptum est, vel excidit *Consulto.* Grut. habet: CORR. MI. ET. AL. SEN||VS., quae Scalig. Iud. 20. miro acumine sic interpretatus est: *Corrector Minuciae et alimentorum seniorum Vrbis sacrae.*

1088. OMNIA MAGNO || VIRTVTE PRAECIPVO || D. N. CONSTANTINO MAX. || VICTORI AC TRIVMPHATORI || SEMPER AVGVSTO || POSTVMIVS ISIDORVS V. C. || PRAEF. VIGIL. D. N. M. Q || EIVS. — Romae. Maffei *Mus. Ver.* 287, 9.

1089. FVNDATORI PACIS || ET RESTITVTORI || REI PVBLICAE || D. N. FL. CONSTANTINO || MAXIMO VICTORI || AC TRIVMPHATORI || SEMPER AVGVSTO. — Romae. Mur. 260, 1. Ibid. 5. in lap. Parmensi: RERVM HVMANARVM OPTIMO PRINCIPI. Id. 262, 1. in lap. Foroliviensi: LIBERATORI ORBIS ROMANI || RESTITVTORI LIBERTATIS || ET REI PVBLICAE || CONSERVATORI MILITVM || ET PROVINCIALIVM. DOMINO NOSTRO. Vides, qualia et quanta excogitarit vilissima adulatio; illud quoque Mur. 263, 8. AETERNO PRINCIPI.

1090. PIISSIMO. AC FORTISSIMO || FVNDATORI PACIS || ET RESTITVTORI PVBLICAE LIBERTATIS. VICTORIOSISSIMO D. N. FL. VAL. || CONSTANTINO MAXIMO || PIO FELICI INVICTO AVG. || VAL. RVSTICVS V. P. RAT. S. R.[1]) || D. N. M. Q. EIVS || CVRANTE VAL. PELAGIO V. E. PROC. || S M V. VNA CVM P. P.[2]) ET OFFICINATORIBVS. — Romae. Mur. 260, 3. cfr. Marini *Atti* 2. p. 470.

1) Vir Perfectissimus, Rationalis Sacrarum Remunerationum. 2) „Viro Egregio. Procuratore Sacrae Monetae Vrbis una cum Praeposito, vel Praepositis." Marini. cfr. Eckhel D. N. 8. p. 10.

1091. DIVO AC VENERABILI || PRINCIPI CONSTANTINO || PATRI PRINCIPVM || MAXIMORVM || L. CREPERIVS MADALIANVS V C || PRAEF. ANN. CVM IVRE GLADII. — Romae. Maffei *Mus. Ver.* p. 251, 3. v. Eckhel D. N. 8. p. 92.

1092. DIVO || CONSTANTINO || AVGVSTO || CORPVS || SALARIORVM || POSVERVNT. — S. Michele a Ripa. Marini *Atti* 1. p. 294.

1093. INLVSTRI ET DIVINAE PROSAP. ‖ GENITAE ‖ VENERABILI SOROR ‖ D. N. CONSTANTINI AVG. ET ‖ AMITAE ‖ DD. NN. BEATISSIMORVM CAES. ‖ D. N FLAVIAE CONSTANTIAE . . . . — Romae. Mur. 260, 5. cfr. Eckhel D. N. 8. p. 31.

1094. D. N. FLAVIO CLAVDIO ‖ CONSTANTINO ‖ PATRE AVO ‖ MAIORIBVS IMPP. NATO ‖ CAESARI NOB. ‖ SEMPER ORBI TERRAE ‖ PROFVTVRO. V̄. — (milliar. apud Foroiulium.) Fabrett. p. 413, 357. 747, 549. Don. p. 95, 102. Mur. 262, 6., qui Belgentiaci in dioecesi Tolosana ponit, et pro AVO habet AVG. Sed AVO recte se habet, ubi de Maximiano, patre Faustae, uxoris Constantini M. matrisque Constantini iunioris cogites, ut in sequente:

1095. IMP. CAES. FL. VAL ‖ CONSTANTINO P. F. AVG. DIVI MAXIMIANI AVG ‖ NEPOTI. DIVI CONSTANTINI AVG. PII FILIO. ‖ X̄X̄X̄ĪĪĪĪ. — In vico Cabasse in Provincia. Verissimus est hic typus Bouchei. *Hist. Prov.* T. 1. p. 129. et 543. v. Saxii *Miss.* 4. p. 189.; vel corrupti, vel manci sunt reliqui Fabrett. p. 413, 359. Mur. 463, 7. et 2011, 6.

1096. IMP. CAES. FL. CONSTANTINVS MAX. AVG.[1]) SEMPI‖TERNVS. DIVI CONSTANTINI AVG. F. TOTO ‖ ORBE. VICTORIIS SVIS SEMPER AC FELICITER CELEBRANDVS. THERMAS FISCI SVI SVMPTV ‖ A FVNDAMENTIS. CEPTAS AC PERACTAS ‖ CIVITATI SVAE REMORVM. PRO SOLITA ‖ LIBERALITATE LARGITVS EST. — Romae (an Remis?) — Grut. 178, 1. ex Apiano p. 203, 1., ubi item *Romae.*

1) p. Chr. 337.

1097. CONSTANTINA[1]) DEVM VENERANS CHRISTOQVE DICATA
OMNIBVS IMPENSIS DEVOTA MENTE PARATIS
NVMINE DIVINO MVLTVM CHRISTOQVE IVVANTE
SACRAVIT TEMPLVM VICTRICIS VIRGINIS AGNES
TEMPLORVM QVAE VICIT OPVS TERRENAQVE CVNCTA
AVREA QVAE RVTILAT SVMMI FASTIGIA TECTI.
NOMEN ENIM CHRISTI CELEBRATVR SEDIBVS ISTIS
TARTAREAM SOLVS POTVIT QVI VINCERE MORTEM
INVECTVS CELO SOLVSQVE INFERRE TRIVMPHVM
NOMEN ADHVC REFERENS ET CORPVS ET OMNIA MEMBRA
A MORTIS TENEBRIS ET CAECA NOCTE LEVATA.
DIGNVM IGITVR MVNVS MARTYR DEVOTAQVE CHRISTO
EX OPIBVS NOSTRIS PER SAECVLA LONGA TENEBIS
O FELIX VIRGO MEMORANDI NOMINIS AGNES.[2])

— Romae. Grut. 1161, 9.

1) Est Flavia Iulia Constantina Augusta, Constantini magni filia, Gallicani uxor. v. Lesleum apud *Oderic.* p. 39. 2) Observa acrostichon: CONSTANTINA DEO.

§. 38. CONSTANS. CONSTANTIVS. FAVSTINA. MAGNENTIVS. DECENTIVS. IVLIANVS. IOVIANVS. VALENTINIANVS I. VALENS. GRATIANVS. VALENTINIANVS II.

1098. VIRTVTE ET FELICI‖TATE OMNES RETRO ‖ PRINCIPES SVPER‖GRESSO D. N. FL. IVL. ‖ CONSTANTI[1]) VICTO‖RI AC TRIVMPHATORI ‖ SEMPER AVG. ‖ FL. IVL. RVFINVS SAR‖MENTIVS V. C. PRAE‖SES PROV. DALMATI‖AE. D. N. M. EIVS. — Sebenici in Dalmatia. Grut. 1023, 1.

1) *Constantio* Gud.

1099. BEATISSIMO SAECVLO ‖ DOMINORVM ‖ NOSTRORVM CONSTANTI ‖ ET CONSTANTIS ‖ AVGVSTORVM ‖ SENATVS POPVLVSQ ‖ ROMANVS ‖ CLIVVM TIBVRTINVM. IN PLANITIEM REDEGIT ‖ CVRANTE L. TVRCIO ‖ SECVNDO APRONIANI PRAEF. VRB. FIL. ASTERIO V. C. ‖ CORRECTORE FLAM ‖ ET PICENI. — Tibure. Mur. 463, 9. cfr. fragm. Grut. 1079, 1. Mur. 379, 1.

1100. ASTERII ‖ L. TVRCIO APRONIANO V. C. ‖ FILIO L. TVRCI. APRONIANI V. C. ‖ PRAEFECTI VRBIS. NEPOTI L. TVRCI SECVNDI C. V. CONSVLIS ‖ QVAESTORI. PRAETORI. QVINDECEM ‖ VIRO SACRIS FACIVNDIS. CORREC‖TORI TVSCIAE ET VMBRIAE. OMNI ‖ VIRTVTE PRAESTANTI. STATVAM EX AERE. ORDO SPOLETINORVM ‖ AD MEMORIAM PERPETVI NOMINIS ‖ CONLOCAVIT ‖ CVRANTIBVS FL. SPE. V. P. ET CONDO‖NIO TAVRO IVN. ‖ POST AMANTI ET ALBINI COS.[1]) — Romae. Grut. 476, 7.

1) i. e. u. c. 1099. p. Chr. 346. Cfr. Mur. 379, 1., ubi alterum habes titulum huic Grut. in pluribus similem, adeoque conferendum. Cfr. etiam Grut. 1005, 1.

1101. RESTITVTORI VRBIS ROMAE. ATQVE ORB .. ‖ ET EXTINCTORI PESTIFERAE TYRANNIDIS[1]) ‖ D. N. FL. IVL. CONSTANTIO VICTORI AC. TRIVMFATORI ‖ SEMPER AVGVSTO‖ NERATIVS CEREALIS V. C. PRAEFECTVS VRBI[2]) ‖ VICE SACRA IVDICANS D. N. M. QVE EIVS. — Romae. Grut. 280, 6.

1) scil. Magnentii p. Chr. 353. 2) p. Chr. 353.

1102. DEFENSORI PACIS ET CONSERVATORI IMPERII ROMANI D. N. CONSTANTIO MAXIMO VICTORI AC TRIVMFATORI SEMPER AVG. B. R. P. N.[1]) CLXXXVII.[2])	FVNDATORIB ET CONSERVATOR IMPERII ROMANI DD. NN. VALENTINIANO ET VALENTI PRINCIPIB MAXIMIS AC TRI VMFATORIB AVGG. B. R. P. N. IMPP.

— Pisauri. Marm. Pis. p. 10. Mur. 262, 5.

1) Bono Reip. nato. 2) Pisaurum a Roma distabat M. P. 189. v. Oliv. p. 55.

1103. REPARATORES ORBIS ADQVE. VRBIVM RESTITVTORES D. D. ‖ N. N. FL. IVL. CONSTANTIVS P. F. SEMPER AVG. ET IVLIANVS ‖ NOBILISSIMVS AC VICTORIOSISSIMVS CAES. AD AETERNAM ‖ DIVINI NOMINIS PROPAGATIONEM THERMAS SPOLETINIS ‖ IN PRAETERITVM IGNE CONSVMPTAS SVA LARGITATE ‖ RESTITVERVNT. — Prope Clitumni fluvium. Grut. 179, 2.

1104.

NATALES	CAESARVM
MENS. IANVAR	MENS. AVGVSTO
LVCI AELI CAESARIS IDIB. IAN.	DIVI PERTINACIS KAL. AVG
DIVI GORDIANI XIII K. IAN.	DN CONSTANTI VII. IDV. AVG
DIVI ADRIANI IX. KAL. IAN.	DIVI PROBI XIIII. KAL. SEP
MENS. FEBRAR	MENS. SEPTEMB
DIVI CONSTANTINI III. K. MAR	DIVI AVRELIANI V. IDV. SEP
MENS. MARTIO	DIVI TRAIANI XIIII. KAL. OCT
DIVI CONSTANTI PR. KAL. APR	PII ANTONINI XIII. KAL. OCT
MENS. APRIL	DIVI AVGVSTI IX. KAL. OCT
DIVI SEVERI III IDV APR	MENS. OCTOB
M. ANTONINI VI. XL. MAI	DIVI ALEXANDRI KAL. OCT
MENS. MAIO	MENS. NOVEMB
DIVI CLAVDI VI. IDVS MAI	DIVI NERVAE VI. IDV. NOV
MENS. IVNIO	DIVI VESPASIANI XV. KAL. DEC
MENS. IVLIO	MENS. DECEMB
	DIVI VERI XVIII. KAL. IAN
	DIVI TITI III. KAL. IAN

Tabulam hanc, quam damus ex Marini *Atti* 2. p. 387. Peirescius nescio ubi reperit in Cod. seculi VIII. vel IX. exscriptam, ut opinor, ex antiquo marmore. Quum Constantius minor *Domini nostri*, non *Divi* nomine hic memoretur, manifestum est, hoc monumentum eius tempori adscribendum esse.

1105. *FAVSTINAE ‖ CONSTANTI AVG. ‖ PIISSIMAE ET ‖ NOBILISSIMAE. ‖ C. IVNIVS VITRASIVS V. C. ‖ AVGVR. D. N. M Q E ‖ D. D. — Lunae. Ex Ligorio. Mur. 263, 2.

1106. LIBERATORI ORBIS ‖ ROMANI. RESTITVTORI ‖ LIBERTATIS ET R. P. CON‖SERVATORI MILI‖TVM ET PROVINCI‖ALIVM. D. N ‖ MAGNENTIO ‖ INVICTO PRINCI‖PI VICTORI ‖ TRIVM . . . — Bononiae. Grut. 281, 10. Maffei *Mus. Ver.* 105, 2.

Ex simili lap. Foroliviensi ap. Mur. 262, 1. supplendum est: *Triumphatori semper Augusto.*

1107. D. N. ‖ MAGNO ‖ DECENTIO ‖ NOBILISSIMO ET FLORENTISSI‖MO CAESARI B. R. P. NATO. ‖ M. P. XXXII. — Volta de Cavo in Lusitania. Mur. 2011, 5. cfr. 263, 3. circa a. p. Chr. 351.

1108. D. MASCLINIO. MATERNO. M.[1]) ‖ DECCA.[2]) AEDILICIO. DVMVIRALI (*sic*) ‖ CVRATORICIO. SACERDOTALI ‖ ET EX COMITIBVS. MASCLINIVS ‖ LEO PATRI BENEMERIT. FECIT. DECENTIO CAES. ET PAVLO COS.[3]) — Prope Tolpiacum. — Schannat *Eiflia.* T. 1. p. 557. Huepsch p. 40, 7.

1) Iunge D. M. 2) Decurioni Coloniae Agrippinae. 3) Consulatus fastis ignotus. Schannatus refert ad ann. p. Chr. 350. Notanda insuper vocabula *Curatoricius* et *Sacerdotalis*, alias vix obvia; quorum tamen significatus nulla eget explicatione.

1109. DOMINO TOTIVS ORBIS ‖ IVLIANO AVGVSTO ‖ EX OCEANO BRI‖TANNICO VIS PER ‖ BARBARAS GENTES ‖ STRAGE RESISTENTI‖VM PATEFACTIS . . . . . — Ancyrae. Mur. 263, 4.

1110. RESTITVTORI ‖ OMNIVM RER‖VM ET TOTIVS FELICITATIS DO‖MINO NOSTRO FL. IVLIANO PIO FELI‖CI PERPETVO. SEMPER ‖ AVG. BONO REIPVBLI‖CAE NATO — In Castello Camponisco. Mur. 263, 5. Eidem: AETERNO PRINCIPI D. N. FLAVIO CLAVDIO IVLIANO cet. ib. 8. cfr. Romanelli *Topografia* T. 2. p. 396.

1111. IMP. CAESS. ‖ DN. FL. CL. IVLIANO ‖ P. F. VICTORI AC TRIVMF. ‖ SEMP. AVG. P. M. IMP. ‖ VII. CONS. III. BONO R. P. ‖ NATO PATRI PATRIAE ‖ PROCONSS. — Sirmione. Maffei *Mus. Ver.* 105, 5.

1112. D N FL IOVIANO ‖ VICTORI AC TRI‖VMFATORI SEM‖PER AVGVSTO ‖ B. R. P. N. ‖ XV. — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* 106, 1. Mur. 464, 4. cfr. Grut. 285, 5.

1113. D. N ‖ IOVIANO AVG ‖ INVIC‖TO. BONO REI P ‖ NATVS (*sic*) AB AEQVO[1]) ‖ M. VII. — Equotutici. Romanelli *Topografia* T. 2. p. 338.

1) brevitatis causa pro Aequo - s. Equotutico.

1114. LEGVM DOMINO ROMA‖NARVM. IVSTITIAE AE‖QVITATISQVE RECTORI ‖ DOMITORI GENTIVM ‖ BARBARARVM.[1]) CONSER‖VATORI LIBERTATIS. DN. FL ‖ VALENTINIANO FORTISSIMO ‖ INVICTISSIMOQVE PRINCIPI ‖ SEMPER AVGVSTO ‖ FL. MAXIMVS[2]) V. P.[3]) PRAEF. VIG ‖ D. N. M. Q. EIVS. — Romae. Grut. 1086, 9.

1) Fabrett. *barbarum.* 2) id. *Maximinus.* 3) Vir perfectissimus. — In alia Valentiniano posita Mur. 264, 2. PROPAGATORI ROMANI IMPERII.

1115. DD. NN. IMPP. ‖ FLAVIO VALENT. ET ‖ FL. GRATIANO CAESS ‖ VICTORR. AC TRI‖VMP. SEMP. AVGG. — Ferrariae. Mur. 264, 9., sed correctius in Zachariae *It. Ital.* p. 162.

1116. FORVM. POPVLO. ROMANO ‖ DOMINI. ET. PRINCIPES. NOSTRI ‖ VALENTINIANVS. VALENS ET [1]) ..... ‖ CVRANTE. FLAVIO. EVPRAXIO V. C. — Romae in Foro Palatino. E Mabillonii *Vett. Anal.* p. 368, 14. Mur. 264, 8. e schedis *Cyriaci* Mur. 464, 8.

1) Supple GRATIANVS. Mur.

1117. DOMINI. NOSTRI. IMPERATORES. CAESARES. ‖ FL. VALENTINIANVS PIVS. FELIX. MAXIMVS. VICTOR AC. TRIVMF. SEMPER AVG. PONTIF. MAXIMVS ‖ GERMANIC. MAX. ALAMANN. MAX. FRANC. MAX. GOTHIC. MAX. TRIB. POT. VII. IMP. VI. CONS. II. P. P. P. [1]) ET

FL. VALENS PIVS. FELIX. MAX. VICTOR. AC TRIVMF. SEMPER AVG. PONTIF. MAXIMVS ‖ GERMANIC. MAX. ALAMANN. MAX. FRANC. MAX. GOTHIC. MAX. TRIB. POT. VII. IMP. VI. CONS. II. P. P. P. ET ‖ FL. GRATIANVS PIVS. FELIX. MAX. AC. TRIVMF. SEMPER. AVG. PONTIF. MAXIMVS ‖ GERMANIC. MAX. ALAMANN. MAX. FRANC. MAX. GOTHIC. MAX. TRIB. POT. III. IMP. II. CONS. PRIMVM. P P P.

PONTEM. FELICIS NOMINIS GRATIANI IN VSVM SENATVS AC POPVLI ROM. CONSTITVI DEDICARIQ. IVSSERVNT. — Romae. Grut. 160, 4. Nardini 3. p. 359. Est inscriptio pontis Cestii ab his Impp. restituti et dedicati p. Chr. 369. v. Nibby *ad Nard.* l. l.

1) „P P P. quid signent haud constat." Scal. in *Ind.* XX. — Hagenbuchius duplicem interpretationem dat: *Pater Patriae Praestantissimus*, et, quod praestat: *Pater Patriae Perpetuus.* Ego tamen praeferam *Perpetuus Princeps.* Alibi quoque P. P. significat *Perpetua*, nomen. Reperitur haec nota etiam in nummis Gratiani et in seq. inscriptione eiusdem:

1118. IMP. CAES. GRATIANVS ‖ PIVS. FELIX. MAX. VICT. ‖ AC TRIVMPH. SEMP. AVG. PONT. MAX. GERM. MAX ‖ ALAMANVS MAX. ‖ FRANC. MAX. GOTH. M. TR. P. III. ‖ IMP. II. COS. IIII. PRIM. P. P. P. ‖ RESTITVIT. ‖ C. XI. — Emeritae. Grut. 159, 7. cfr. 160, 4., unde hic quoque leg. videtur CONSVL PRIM(um). Ceterum nota Gratiano hic et in praecedenti titulum *Pontif. Max.* tribui, etsi is, si Zosimo fides (4, 36.) primus fuit imperator, qui (sub finem vitae) Pontificatum Max. repudiaret. cfr. Eckhel D. N. 8. p. 387. et ante omnes Thorlacium in *Proluss. et Opusc. acadd.* Vol. II. p. 175.

1119. D. D. D. N. N. N. FFF. LLL. [1]) ‖ VALENTINIANO VALENTI ET GRATIANO PIIS. FELICIBVS ‖ AC TRIVMPHATORIBVS ‖ SEMPER AVG. BO‖NO R. NATIS. VOTIS X. MVLTIS. XX. [2]) — Reate. Mur. p. 265, 2. „posita vid. a. p. Chr. 374., quo Valentinianus decennalia celebravit, adprecante ei populo multa vicennalia." Murat.

1) i. e. Flaviis. v. Fabrett. p. 659, 501. 2) v. Saxii *Misc.* 4. p. 38.

1120. VOTIVITATE ET TOTA MENTE D‖EVOTA GENIVM CVRIAE DEDI‖CATVM IN ISTATVAM IN ‖ CVRIA AVG. POSITVM PERPE‖TVE LVCIS POSVIT ADME‖NESTRATIONIS SVAE VE‖

SENVS FRONTINIANVS CVRATOR R. P. HVIVSCE PAT‖RIAE POSITA SVB DIAE (*sic*) XIIX ‖ OCTOBRIS POST CONSVLATV ‖ D. N. GRATIANI AVGVSTI III. ET EQ. VITIO C. CONSVLIBVS.[1]) — Sestini. Grut. 1018, 8. correctius ap. Gor. *Etr.* 2. p. 352. Mur. 386, 5.

1) Ita in fastis notatur a. 375. p. Chr.

1121. D. M ‖ HIC. REQVIESCIT ‖ IN. SOMNO. PACIS ‖ VIVIVS MARCIA‖NVS. QVI VIXIT ‖ ANNVS. PLVS. MENVS (*sic*) ‖ LXX. DEPOSITIO EIVS ‖ P. KALENDAS FEBRV‖ARIAS. POST. CONS ‖ RECEMEDES.[1]) V. C. — Mirabellae. Lupulus p. 131.

1) „Recemedis consulatus cum Fl. Clearcho incidit in a. p. Chr. 384. Hunc tamen ipsum appellatum offendimus Richomerem, ut frequenter in *Cod. Theodos.*, itemque Ricimerum, Ricomerum, Ricomedem, Ῥιχομήλιον, et Recimerem, ut in *Prosp. Aquitan.* et Ricimerem in lap. *Fleetwoodian.* p. 442. Tam variis eiusdem nominis lectionibus nunc primum, quod sciam, altera haec accedit RECEMEDIS per pulcherrimum nostrum lapidem. Verum alter Fl. Ricimer cum Patricio Consul fuit a. p. Chr. 459., cuius nomen easdem passum est variationes. Ad quem potius horum duorum consulatuum lapis amandandus sit, incerta res est. Verum collegae omissio mihi prorsus suadet, ut ad prioris Recemedis consulatum inscriptionis epocham referam. Quod si ad alterum pertineret, certe differentiae ergo collegae nomen praetermissum non esset." Lupulus.

1122. IMPP. AVGG. DD. NN. ‖ MAG. MAXIMO T[1]) ‖ FL. VICTOR‖ PERPETVIS PRINCIPIBVS ‖ M. P. V.[2]) — Veronae. Maffeii *Mus. Ver.* 106, 4. Mur. 465, 3. circa a. p. Chr. 387.

1) Nota hanc notam pro ET. 2) millia passuum quinque.

1123. DN. MAGNO MAXIMO AVG. II. CONSS ‖ III. IDVS MAIAS FATVM FECIT LEO ET ‖ DEPOSITVS PRIDIE IDVS MAIAS BENE‖MERENTI IN PACE. — Romae. Mur. 1999, 2. cfr. Corsini *Not. gr.* Append. p. XII. et XXIV. Walch. *Xen.* p. 92. tum Mur. 391, 2. propter Fabrett. 270, 138. et Mur. 393, 5. Ergo quattuor minimum exstant etiamnunc lapides Maximi sive Augusti, sive Tyranni.

1124. EXTINCTORI TYRANNORVM[1]) ‖ AC PVBLICAE SECVRITATI(*s*) AVCTORI ‖ D. N. VALENTINIANO[2]) ‖ PERPETVO AC FELICI ‖ SEMPER AVGVSTO ‖ CEIONIVS RVFIVS ALBINVS V. C. ‖ PRAEF. VRBI ITERVM[3]) ‖ VICE SACRA IVDICANS ‖ D. N. MQ. EIVS. — Romae. Grut. 285, 8. cfr. ibid. 6.

1) Magni Maximi. 2) Iuniori. 3) v. Reines. *ad Rupert.* p. 243. Almelov. refert ad a. p. Chr. 390, *Cod. Theodos.* XV. 1, 27. cfr. Corsin. p. 288.

1125. DIVO GRATIANO ‖ TYRANNIDE VINDICATA ‖ THEODOSIVS ET VALENTINIANVS AVGG. EX VOTO. P. — Moirans prope Gratianopolin. Spon *Misc.* p. 276. Bimard *Proleg.* p. 80.

§. 39. THEODOSIVS MAGNVS. EIVSQVE SVCCESSORES VSQVE AD FINEM IMPERII ROMANI. THEODORICVS REX, CET.

1126. INCLITAE VENERANDAE‖QVE MEMORIAE VIRO ‖ FLAVIO THEODOSIO ‖ GENITORI DOMINI ‖ NOSTRI INVICTISSIMI ‖ PERENNISQVE PRĪCIPIS ‖ THEODOSI PERPETVI AVG ‖

CVIVS VIRTVTE. FELICITATE || IVSTITIA PROPAGATVS TERRARVM ORBIS EST || ET RETENTVS. STATVAM || EQVESTREM SVBAVRAIITAM APVLI ET CALABRI || PRO VOTO ET DEVOTIONE || POSVERVNT. CVRANTE AC PERFICIENTE || FLAVIO SEXINE [1]) VIRO PERFECTISSIMO || CORRECTORE APVLIAE ET CALABRIAE. — Canusii. Reines. p. 326, 62. Gud. *Indic.* p. LVIII. Romanelli *Topografia* T. 2. p. 169.

1) Gud. SEXIONE. Sed ligatae, credo, literae SEX + ONE, Sextione, ut Rein. coniecit. Hagenb. Mss. — Pro IVSTITIA PROPAGATVS Romanellius habet: IVSTITIA ET PROB*itate* PACATVS.

1127. IMPP. || DDD. NNN. FFF. LLL.[1]) || THEODOSIO ARCADIO || ET HONORIO PP.P. FFF. || SEMPER AVGGG. BONO || REIP. NATIS. — Signiae. Don. p. 96, 106. Mur. 265, 3. circa a. p. Chr. 393.

1) Flaviis. Male in simili Don. p. 96. 105. FFF. CCC.

1128. . . . SE̅ IMPERATORIBVS NOST . . || SIO. ET. ARCADIO ET FL. EVGENIO || . . . . I̅ CONLAPSAM. IVSSV VIRI CL. || . . . TIS. COMITIS ET INSTANTIA V. C. || . . . . . MITIS. DOMESTICORVM EI . || . . VS EX INTEGRO OPERE FACIVN || . . . . VIT. MAGISTER PRAELIVS.[1]) — Coloniae Agripp. Grut. 192, 1.

1) Hanc inscript. ita supplevit Vir doctus in *Giornale de' Letterati di Roma* 1744. p. 315.: „DOMINIS ET IMPERATORIBVS NOSTRIS || FL. THEODOSIO. FL. ARCADIO ET FL. EVGENIO || AEDEM MERCVRI (?) CONLAPSAM IVSSV VIRI CL. || ARBOGASTIS COMITIS ET INSTANTIA V. C. || ARBETII COMITIS DOMESTICORVM EI . . . VS EX INTEGRO OPERE FACIVND || CVRAVIT MAGISTER PRAELIVS," v. Zaccaria *Istituz.* p. 469. Pertinet ad annum p. Chr. 394.

1129. D. N. FL. ARCADIO || PIO FELICI. VICTORI || AC TRIVMPHATORI || SEMPER AVGVSTO || CAECINA DECIVS ALBINVS [1]) V. C. || PRAEFECTVS VRBIS. VICE SACRA IVDICANS. || DEVOTVS NVMINI MAIESTATIQ || EIVS. — Romae. Grut. 287, 2. Gor. *Etr.* 2. p. 156.

1) Eundem censebat Gothofredus, quem ut successorem sibi in praefectura urbis datum memorat Rutilius *Itin.* 1, 466., sed vide Corsinum p. 335.

1130. SEXTO PETRONIO PROBO V̅ C̅. || PROCONSVLI AFRICAE || PRAEFECTO PRAETORIO || QVATER ITALIAE ILLYRICI || AFRICAE GALLIARVM || CONSVLI ORDINARIO [1]) || PATRI CONSVLVM [2]) || ANICIVS PROBINVS V̅. C̅. CONSVL ORDINARIVS || ET ANICIVS PROBVS V̅. C̅. || QVAESTOR CANDIDATVS FILII || MVNVS SINGVLARI RELIGIONI || DEBITVM DEDICARVNT. — Romae. Grut. 450, 2. Marini *Iscriz. Alb.* p. 59.

1) p. Chr. 371. 2) Sex. Anicii Hermogeniani Olybrii, et Sex. Anicii Probini, qui mox nominatur. p. Chr. 395.

1131. ANICIAE FALTONIAE || PROBAE [1]) AMNIOS PINCIOS || ANICIOSQVE DECORANTI || CONSVLIS VXORI || CONSVLIS FILIAE || CONSVLVM MATRI || ANICIVS PROBINVS V. C. || CONSVL ORDINARIVS [2]) || ET ANICIVS PROBVS V. C || QVAESTOR CANDIDATVS || FILII DEVINCTI || MATERNIS MERITIS ||

DEDICAVERVNT. (*In summa basi leg. disticha duo.*) Romae. Grut. 352, 5.

1) Cfr. ib. 6. 353, 1. 2) p. Chr. 395.

1132. IMPERATORIBVS INVICTISSIMIS FELICISSIMISQVE ‖ DD. NN. ARCADIO ET HONORIO FRATRIBVS ‖ SENATVS POPVLVSQVE ROMANVS VINDICATA REBELLIONE ‖ ET AFRICAE RESTITVTIONE LAETVS. *In latere:* C. IVBENTIVS ‖ V. C. PR. VR. ‖ DD. — Romae. Grut. 287, 5. collato Mur. 265, 3. Vide in primis Corsini *Ser. Praef. Vrb.* ad a. 399. p. 303.

1133. FL. STILICHONI V. C. ‖ FL. STILICHONI. INLVSTRISSIMO VIRO ‖ MAGISTRO EQVITVM PEDITVMQVE ‖ COMITI DOMESTICORVM. TRIBVNO PRAETORIANO ‖ ET AB INEVNTE AETATE PER GRADVS CLARIS‖SIMAE MILITIAE AD COLVMEN GLORIAE ‖ SEMPITERNAE ET REGIAE ADFINITATIS EVECTO‖ PROGENERO DIVI THEODOSI. COMITI DIVI ‖ THEODOSI AVGVSTI. IN OMNIBVS BELLIS ‖ ADQVE VICTORIIS. ET AB EO IN ADFINITATEM ‖ REGIAM COOPTATO. ITEMQVE SOCERO D. N. ‖ HONORI AVGVSTI. AFRICA CONSILIIS EIVS ‖ ET PROVISIONE LIBERATA.[1]) EX S. C. — Romae. Grut. 412, 3.

1) a tyrannide Gildonis. p. Chr. 399. cfr. Grut. 412, 4. Pertinet huc etiam sequens:

1134. . . . .[1]) VIRO BIS CONSVLI ORDINARIO ‖ MAGISTRO VTRIVSQVE MILITIAE ‖ COMITI DOMESTICORVM ‖ ET STABVLI SACRI. ADQVE (*sic*) AB INEVNTE AETATE PER ‖ GRADVS CLARISSIMAE ‖ MILITIAE AD COLVMEN REGIAE ‖ ADFINITATIS EVECTO. SOCIO BELLORVM OMNIVM ‖ ET VICTORIARVM. ADFINI ETIAM DIVI THEODOSI.[2]) AVGVSTI ‖ ITEMQVE SOCERO DOMINI NOSTRI HONORI. AVGVSTI ‖ POPVLVS ROMANVS ‖ PRO SINGVLARI EIVS ‖ CIRCA SE AMORE ‖ ADQVE PROVIDENTIA ‖ STATVAM EX AERE ARGENTOQVE ‖ IN ROSTRIS AD MEMORIAM ‖ GLORIAE SEMPITERNAE ‖ CONLOCANDAM DECREVIT ‖ EXEQVENTE FL. PISIDIO ROMVLO ‖ V. C. PRAEF. VRBIS.[3]) — Romae. Grut. 412, 4.

1) Supple FL. Stilichoni . . . 2) nota Divi titulum etiam Theodosio datum. 3) p. Chr. 406. v. Corsini *Ser. Praef. Vrb.* p. 317.

1135. IMP. CLEMENTISS. ET FELI‖CISS. TOTO ORBE VICTORIBBB. ‖ DDD. NNN. ARCADIO HONORIO ET THEODOSIO AVGGG. AD ‖ PERENNE INDICIVM TRIVM‖PH. QVOD GOTHORVM[1]) NATIO‖NEM IN OMNE AEVVM DOM.[2]) ‖ EXTR. ARCVM SIMVL‖LACRIS EORVM TROPHEISQVE[3]) ‖ DECORA . . . . ‖ S. P. Q. R. ‖ TOTIVS OPERIS SPLENDORE. — Romae. (Grut. 287, 1.) Mur. 466, 1. Mabillon *Vett. Anal.* p. 359, 7.

1) victoria de Radagaiso reportata p. Chr. 406. — *quo Getarum* Mab. 2) domuerunt. 3) *tropaeisque.* Mabillon.

1136. B. M ‖ AVRELIAE. CRISPINAE ‖ DVLCISS. CONIVGI ‖ CRESCENTIANVS. FE ‖ DEP. D. XII. KAL. AVGVSTARVM ‖

.. TER ... POST CONS. HONORI. VIII || ET THIVDOSI (*sic*). III. AVGG.[1]) — Mirabellae. Lupulus p. 130.

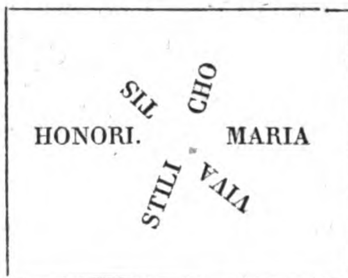
1) nota singularem modum huius anni p. Chr. 409. notandi.

1137. SALVIS DD. NN || HONORIO ET THEODOSIO || PP. FF. SEMP. AVGG || CAECINA DECIVS || ACINATIVS § ALBINVS || VC PRAEF. VRBI[1]) || FACTO A SE ADIECIT ORNATVI.

A latere dextro: DEDICATA PRIDIE || NONAS NOVEMBREIS || RVST . . . II. . . . LINIO || COS.[2]) → Romae. Grut. p. 286, 7., sed accuratius ap. Marini *Iscriz. Alb.* p. 43.

1) p. Chr. 414. 2) Rustico II. et Aquilino p. Chr. 162. His igitur relictis, antiquiori titulo suum substituit Albinus. v. Marinium.

1138.

Inscriptio gemmae Romae 1544. repertae. In altero latere eadem legebantur Honorii et Stilichonis, atque etiam haec nomina: THERMANTIA SERENA. Barth. ad *Claudian.* p. 767. ex epist. Henr. Bullingeri. Reland. *Fast.* p. 541. Magnis inscriptt. collectoribus haec ignota mansit. HAGENB. Mss.

1139. DOMINI NOSTRI INVICTISSIMI ET || VENERABILES. AC PERPETVI AVGV||STI THEODOSIVS ET ARCADIVS || TOTO ORBE VICTORES || MATERNO CYNEGIO OMNIVM VIRTV||TVM VIRO ET AD INSIGNEM LAVDEM || GLORIAMQVE PROGENITO. PER OM||NES HONORVM GRADVS MERITORVM || CONTEMPLATIONE. PROVECTO || PRAEFECTO PRAETORIO PER ORIEN||TEM STATVAM CIVILI HABITV AD PETI||TVM PRIMORVM NOBILIVM ALEXAN||DRINAE VRBIS. IN EADEM SPLENDIDA VRBE || AD PERPETVITATIS FAMAM LOCO CELEBER||RIMO CONSTITVI COLLOCARIQVE IVSSERVNT || PER CLARISSIMOS ALEXANDRINAE CIVITATIS. — Alexandriae in Aegypto. Donati T. 2. p. 223, 5. ex Bonada T. 1. p. 383.

1140. PETRONI MAXIMI. || D. D. D. N. N. N. INVICTISSIMI PRINCIPES HONORIVS || THEODOSIVS ET CONSTANTIVS.[1]) CENSORES || REMVNERATORESQVE VIRTVTVM. PETRONIO MAXIMO[2]) V. C. PRAEF. VRB. OB PETITION || SENATVS AMPLISSIMI. POPVLIQVE ROMANI || STATVAM MERITORVM PERENNE MONVMENTVM IN FORO || VLPIO CONSTITVI IVSSERVNT. CVM A PROAVIS || ATABISQ. (*sic*) NOBILITAS PARIBVS

TITVLORVM INSIGNIBVS || ORNATVR. QVI PRIMAEVVS IN CONSISTORIO || SACRO TRIBVNVS ET NOTARIVS MERVIT NONO DECIM || AETATIS ANNO SACRARVM REMVNERATIONVM || PER TRIENNIVM. COMES POST. PRAEF. VRBIS AET. SEX || MENSIB. HASQVE OMNES DIGNITATES INTRA VICE || SIMVM QVINTVM ADSECVTVS AETATIS ANNVM || PVBLICVM IN SE TESTIMONIVM ET AETERNORVM || PRINCIPVM IVDICIVM PROVOCAVIT. — Romae. Grut. 449, 7.

1) p. Chr. 421. 2) ei, qui p. Chr. 455. imperavit.

1141. Ad hunc Constantium sine causa Rhunkenius in *Diss. de Galla Placidia* p. 193. refert seq. inscript. Trevirensem ap. Brow. *Ann. Trev.* p. 283. Grut. 1051, 8. Mur. 401, 1. Donatum 1. p. 192. H. IACET ELIVS[1] || CONSTANTIVS VIR || CONSVLARIS. COMES ET || MAGISTER VTRIVSQVE || MILITIAE. ATQVE PATRICIVS || ET SECVNDO CONSVL ORDINARIVS.

1) Sic lapis. v. Saxii *Miss.* 4. p. 125. seqq. id est AELIVS, nihil cum Flavio Constantio, Gallae Placidiae marito, necessitudinis habens. — FILIVS alii habent typi; FLAVIVS e coniectura, Mur.

1142.

GALLA PLACIDIA AVGVSTA
PRO SE ET IIS. OMNIBVS
VOT. SOLVIT.

Ad dextram: iuxta imagines Augg.

D. CONSTANTINVS
D. THEODOSIVS
D. ARCADIVS
D. HONORIVS
THEODOSIVS. NEP

ad sinistram:

D. VALENTINIANVS
D. GRATIANVS
D. CONSTANTINVS
GRATIANVS. NEP
IOHANNES. NEP

Circa subsellia ad dextram:

D. N. THEODOSIVS
D. N. EVDOCIA

Ad laevam:

D. N. ARCADIVS
D. N. EVDOXIA. AVG.

Testudini inscriptum:

SANCTO AC BEATISSIMO || APOSTOLO IOHANNI EVANGELISTAE || GALLA PLACIDIA AVGVSTA || CVM FILIO SVO || PLAC. VALENTINIANO AVG. || ET FILIA SVA || IVSTA GRATA HONORIA AVG. LIBERATIONIS PERICVLO MARIS || VOT. SOLVIT. —

Ravennae in S. Ioannis Evang. templo. Grut. 1048, 1. Postrema *Sancto-solvit* habet etiam Mur. 1878, 12. cuius typum in plerisque secuti sumus.

1143. †. FL. ARDABVR ASPAR. VIR. INLVSTRIS || COM. ET MAG. MILITVM ET CONSVL || ORDINARIVS.[1]) *In argenteo clypeo cum manubrio Rosatum prope reperto* 1769. *In area eiusdem.* ARDABVR. PLINTA || ARDABVR IVNIOR || PRETOR. — Donati 2. p. 471, 13.

1) p. Chr. 434.

1144. D. N PLACIDVS VALENTIN*ianus Aug. Praestan* || TISSIMVS OMNIVM RETRO *principum* ||

SALVO ATQVE CONCORDI D (*N. Theo*) ||
DOSIO INVICTISSIMO AVG. *ad gloriam no* ||
MINIS SVI NEAPOLITA*nam civitatem* ||
AD OMNES TERRA MARIQ. *incursiones* ||
EXPOSITAM ET NVLLA *securitate* ||
GAVDENTEM INGENTI *cura atque*
SVMPTV MVRIS TVRRIB*usque munivit.* —

Neapoli. Zaccaria *Istituzione* p. 473. Quae minoribus literis excusa vides, supplementa sunt Sabbatinii et Zaccariae.

1145. P. CC. DD. NN.[1]) VALENTINIANI V̄ ET ANATOLĪ || DIE X̄V̄ KALENDAS MAIAS CONSTAN || DEPOSITVS IN PACE QVI || VIXIT ANNIS L̄X̄X̄ MEN || LOCVS CONSTANT ARCITEC[2]) || QVI FVIT. — Romae. Mur. 405, 3. Gud. 372, 3. Saxii *Miss.* 4. p. 151. (qui volebat: P. CC. D. N.)

1) *Post consulatum Domini Nostri* (p. Chr. 441.) hic praeter morem incidi πληθυντικῶς quasi *Dominorum nostrorum* pulchre observat Muratorius. Ita: VV. CCSS. pro V. CS. Mur. *Proleg.* p. 126, 12. Quid? quod extense CONS. DOMINIS. NOSTRIS pro: CONS. D*omino* N*ostro* est in Mur. 2101, 3. Quin adsidet proxime hic in Mur. 405, 4. μετὰ τὴν υπατεἰαν ΤΩΝ ΔΕCΠΟΤΩΝ ἡμῶν, ubi tamen Reinesius et Fleetwoodus Chorierii *ΤΟΝ ΔΕCΠΟΤΟΝ* in *ΤΟΥ ΔΕCΠΟΤΟΥ* emendant, ut nescias, Bimardusne et Muratorius O rectius in *Ω*, an Rein. et Fleetw. N in Y felicius mutarint. Exemplo Muratoriano, si non Graeco 405, 4. at Latino 2101, 3. nixus poteris ruditatem fabrorum ἁπλῶς incusare. Attamen ut hic *post consulatum dominorum nostrorum Valentiniani V* (in altero exemplarium Gudii duorum τὸ V. abesse monuit Hesselius) *et Anatolii* pro *post Cons. domini nostri Valentiniani V et Anatolii Viri clarissimi*, ita e contrario in Actis concilii Romani a. 433. habiti: *Ipse Sixtus colligi praecepit Valentiniano et Anatolio viris clarissimis Coss.* apud Relandum *Fast.* p. 613. In Mur. 410, 5. DN N. SEVERO ET IORDANE VV. CC. Muratorium valde torquet, quia non Augustus fuerit Severus iste. Nonne expediemus rem dicendo, rudem marmorarium formulas consulares, Imperatorum alias, alias aliorum non satis distinxisse? Cfr. denique Mur. 414, 6. ANASTASIO ET RVFO VV CC. Maffeii sententiam *Mus. Ver.* p. 109. non probo. Hagenb. Mss. 2) Constantii Architectus.

1146. DOMINO RERVM HVMANARVM || VALENTINIANO AVGVSTO || PETRONIVS MAXIMVS || V. C. FORI CONDITOR || POST QVATVOR PRAEFECTVRAS || ET DVOS ORDINARIOS CONSVLATVS || AVCTORI SIBI TOT HONORVM LOCAVIT.[1]) — Romae. Mur. 406, 3.

1) scil. intra ann. 443 — 455. p. Chr. v. omnino Corsini *Ser. Praef. Vrb.* p. 339.

1147. PETRONIVS PERPENNA. MAGNVS QVADRATIANVS[1]) V. C. ET INL. PRAEF. VRB || CONSTANTINIANAS THERMAS LONGA INCVRIA ET ABOLENDAE CIVILIS VEL || POTIVS FERALIS CLADIS VASTATIONE VEHEMENTER ADFLICTAS ITA VT AGNI||TIONEM (*sic*) SVI EX OMNI PARTE PERDITA DESPERATIONEM CVNCTIS REPA||RATIONIS ADFERRENT. DEPVTATO AB AMPLISSIMO ORDINE PARVO || SVMPTV QVANTVM PVBLICAE PATIEBANTVR ANGVSTIAE AB EXTREMO || VINDICAVIT OCCASV ET PROVISIONE LARGISSIMA IN PRISTINAM || FACIEM SPLENDOREMQVE RESTITVIT. — Romae inscript. Therm. Constantinianarum. Grut. 177, 7.

1) Ad Quadratianum Pf. P. est lex. Nov. Valent. III. s. Lib. II. Tit. VI. XLIV.

Maximo et Paterio Coss. p. Chr. 443. v. Hugo *Ius Anteiustin.* p. 1292. Igitur ad idem fere tempus inscriptio haec, gravissimum calamitatis publicae documentum, referenda erit. Eadem est sententia Corsinii *Ser. Praef. Vrb.* p. 349.

1148. DEP. 1) TIMOTHEA ‖ IN PACE. D. KAL. NOV. ‖ CONS. D. N. AVITI. 2) — Romae. Mur. 408, 3.

1) deposita. 2) *Aviti* vix alia mentio superest in titulis; nisi hic, et Mur. 408, 4, 5, (6.) in sepulcral. Christianis. Minime enim ad eum spectant Mur. 409, 1. et 2. de quo videsis Hagenb. *Epp. epigr.* p. 30. et 40. — Haec refertur ad a. p. Chr. 456.

1149. SALVIS DD NN ‖ LEONE ET LIBIO ‖ SEVERO PP. 1) AVGG ‖ *In adversa parte:* CELIVS ACONIV ‖ PROBIANVS PRAE ‖ PRAET. FECIT. — Romae in lamina aerea. Maffei *Mus. Ver.* 254, 6.

1) Perpetuis Augustis, p. Chr. 465.

1150. SALVIS DD. NN. 1) ‖ ET PATRICIO ‖ RICIMERE 2) ‖ PLVTINVS ‖ EVSTATIVS V̅C̅. VRB. P. FECIT. — Romae (ex Ligorio.) Mur. 266, 3.

1) Leone et Anthemio. a. p. Chr. 468. 2) *Patricio et Ricimere* Coss. p. Chr. 459. leg. censebat Saxius *Miss.* 4. p. 38. Refutatur vero sequenti, quae huiusce ipsius verior videtur typus:

1151. PLOTINVS EV‖STHASIVS VC ‖ PF VB 1) FECIT. In altera parte: SALVIS DD. NN. ‖ ET PATRICIO URIGIMERE. (*sic*) — Caylus *Recueil* T. VI. p. 252.

1) Praefectus Vrbis, Almeloveenio non memoratus. Corsin. p. 356. a. p. Chr. 470.

1152. FL. RICIMER V. I. MAGISTER VTRIVSQVE MILITIAE. PATRICIVS ET EXCONS. ORD. PRO VOTO SVO ADORNAVIT. — Romae. (*nella Tribuna della Diaconia di S. Agata*) Nardini 1. p. 192.

1153.

SALVO D. N IVLIO NEPOTE P. F̅. AVG.	AVDAX V̅C̅. PRAEFECTVS VRBI FECIT

— Romae; in tessella aurea. Mur. 266, 7. p. Chr. 474. Cfr. Reines. Cl. III. 173. Spon *Misc.* p. 303. Fabrett. C. VII. 37.

1154. SALVIS DOMINO NOSTRO ZENONE ‖ AVGVSTO ET GLORIOSISSIMO REGE ‖ THEODERICO. VALENTINIANI V. C. ET. INL. ‖ EX COM. DOMESTICO SACRI PALATII ‖ IN ATRIO LIBERTATIS . . . QVAE VETVSTATE . . . VE CONFEC — Romanellae. Spon *Misc.* p. 277, 2. Mur. 467, 4.

1155. D̅N̅. GLORIOSISS. ADQ. IN‖CLVTVS REX. THEODORICVS. 1) VICT ‖ AC TRIF̅. SEMPER AV̅G̅. BONO REIP̅. ‖ NATVS. CVSTOS LIBERTATIS ET ‖ PROPAGATOR ROMANI NOMINIS ‖ DOMITOR GENTIVM cet. cet. — Anxuri s. Terracinae. Grut. 152, 8. Reliqua de via a Basilio Decio strata agunt.

1) THEODERICVS. Fabrett.

1156. REG D N THEODE‖RICO FELIX ROMA. — Fabrett. p. 521, XXIV. ex opere doliari.

1157. † REGN. DN. THEODE‖ RICO BONO ROME. **— DE OFFICINA IVSTI** (inverse printed)

In opere doliari ap. Marini *Atti* 2. p. 620. Ceterum in hisce operibus doliaribus consules non iam memorantur post primos M. Aurelii et L. Veri annos.

1158. REX THEODERICVS FAVENTE ‖ DO̅. ET BELLO GLORIOSVS ET ‖ OTIO. FABRICIS. SVIS AMOENA CON‖IVNGENS STERILI PALVDE SICCATA ‖ HOS HORTOS SVAVI POMORVM FOE‖CVNDITATE DITAVIT. — Ravennae. Mur. 467, 6. et ante eum Scalig. ad *Euseb.* p. 225. ex vetere schedio membranaceo. E Scaligero descripsisse videtur P. P. Ginanni, qui misit Muratorio.

1159. FINES ‖ INTER VANDA‖LOS ET GOTHOS [1]) ‖ MIL. I̅I̅I̅I̅. — Marsalae in Sicilia. Mur. 495, 4. Torremuzza p. 73, 14.

1) p. Chr. circiter 493.

1160. HIC IN PACE REQVI‖ESCIT COLVMBA VIRGO ‖ SACRATA DI [1]) QVE VI‖XIT IN DN̅O̅ ANNOS ‖ PL. M. NONAGINTA ‖ DP [2]) SVB D. V̅I̅I̅I̅. IDVS ‖ AVGVSTAS OPILIO‖NE V. C CONS. IN. SEC. [3]) — In castello Osopi in Foro Iulii. Fontanini *di Santa Colomba vergine sacra*. Roma 1726. 4. Acta *Erud. Lips.* 1730. p. 177. Mur. 408, 1.

1) ut hic *Virgo sacrata Dei*, sic Mur. 409, 4. SACRE VIRGINIS DEPositio. Mur. 407, 4. GAVDIOSA CF. (clarissima femina) ANCILLA DEI. Mur. 413, 5. RELIGIOSA FEMINA. 2) Deposita. 3) Indictione secunda a. p. Chr. 524. non 453. v. Hagenb. *Epp. Epigr.* p. 336. Saxii *Misc.* 4. p. 134.

1161. † D̅N̅ ATALARICVS REX † ‖ GLORIOSISSIMVS HAS ‖ SEDIS ‖ SPECTACVLI. ANNO REGNI SVI ‖ TERTIO [1]) FIERI ‖ FELICITER PRECEPIT. — Ticini. Grut. 168, 9. Mur. 468, 1.

1) p. Chr. 528.

1162. IMPERANTE D̅N̅ PIISSIMO AC TRIVMPHALI SEMPER. IVSTINIANO PP. AVG. ANN. X̅X̅X̅V̅I̅I̅I̅I̅ [1]) ‖ NARSES. VIR GLORIOSISSIMVS. EX PRAEPOSITO SACRI PALATII. EX CONS ‖ ATQVE PATRICIVS. POST VICTORIAM GOTHICAM IPSIS EORVM REGIBVS ‖ CELERITATE MIRABILI CONFLICTV PVBLICO SVPERATIS ATQVE PROSTRATIS ‖ LIBERTATE VRBIS ROMAE AC TOTIVS ITALIAE RESTITVTA PONTEM VIAE SALARIAE VS‖QVE AD AQVAM A NEFANDISSIMO TOTILA TYRANNO DISTRVCTVM. PVRGATO FLVMINIS ALVEO ‖ IN MELIOREM STATVM. QVAM QVONDAM FVERAT. RENOVAVIT. — *In altera parte:*

QVAM BENE CVRBATI DIRECTA EST SEMITA PONTIS
ATQVE INTERRVPTVM CONTINVATVR ITER.
CALCAMVS RAPIDAS. SVBIECTI GVRGITIS VNDAS
ET LIBET IRATAE CERNERE MVRMVR AQVAE.
ITE IGITVR FACILES PER GAVDIA VESTRA QVIRITES.
ET NARSIM RESONANS PLAVSVS VBIQVE CANAT
QVI POTVIT RIGIDAS GOTHORVM SVBDERE MENTES [2])
HIC DOCVIT DVRVM FLVMINA FERRE IVGVM. —

In ponte Salario. Grut. 161, 1. et 2. Nibby *Viaggio* 1. p. 74.

1) p. Chr. 565. 2) al. GENTES.

CAPVT III.

HISTORIA LITERARIA. STVDIA.

1163. DIPHILOS ‖ POETES — Tusculi. Nibby *Viaggio.* 2. p. 37. In basi statuae deperditae.

1164. T. ACCII[1]) ‖ PISAVR. ‖ CINERES. — Pisauri, in operculo cinerario. Marm. Pis. p. 56. CXXXI. Mur. 1070, 5.

1) Oliverius hunc pro T. Accio Oratore habet, de quo v. Cic. *Brut.* 78., sed hoc incertissimum, maxime propter genitivum in duplex *i* exeuntem. Reliquae Acciorum tragici et oratoris inscriptt. (Marm. Pis. p. 12. et 13.) spuriis accensentur. Vide tamen Amatium in *Collect. Pisaur. Poët. Lat.* T. IV. p. LI.

1165. V. F. ‖ T. LIVIVS[1]) ‖ LIVIAE T. F. ‖ QVARTAE L. HALYS ‖ CONCORDIALIS ‖ PATAVI ‖ SIBI ET SVIS ‖ OMNIBVS. — Patavii. Grut. 877, 9.

1) Hanc inscript. olim credebant pertinere ad T. Livium historicum, quum sit T. Livius Halys, libertus Liviae Titi filiae Quartae. v. von Lingen 2. p. 227. Fabr. p. 436, 28. CONCORDIALIVM saepe fit mentio in lapp. Patavinis.

1166. * L. COMINIVS L. F. LEM.
SEXT. AVREL. PROPERT. SEX. F. LEM. — Hispelli a. 1722. eruta. Mur. 1455, 1. quem consule. Videtur conficta.

1167. Q. VERRIO Q. F. PAL ‖ FLACCO ‖ SEVIRO AVG ‖ CVRATORI MVNERIS PVBLICI ‖ DECRETO STATVAM ET FAS[1]) ‖ ORDO DECVRIONVM ET AVGVSTALIVM ‖ ET PLEBS VNIVERSA S. P. P. P. D. D. — Praeneste. Fabrett. 486, 162. Don. *Cass.* V. 120. Mur. 618, 3. Male, si quid video, Fogginius *Fasti.* p. XVIII. retulit ad celeberrimum grammaticum Verrium Flaccum: nimis enim obstat Ordo Augustalium serius sane institutus. Praeterea grammaticus fuit libertinus vel libertus (v. Fogg. p. XVII.) ideoque Q. F. dici nequibat. Praenomen denique, si fides Hieronymo, habuit Marcus.

1) *Fastigium* explicans Fogg. parum probabiliter coniecit, AD FAS*tos*. 2) sumptu publico postulante populo dedicarunt. Fogg. Non placet.

1168. MARTIALIS. C. OLLI PRIMI ‖ M. SALARIVS CROCVS ‖ PRIMIGENIVS. C. OLLI PRIMI ‖ MIN.[1]) FORTVNAE. ‖ AVG ‖ IVSSV ‖ Q. POSTVMI. MODESTI. C. VIBI. SECVNDI ‖ D. V. I. D.[2]) ‖ C. MEMMI. IVNIANI. Q. BRVTI. BALBI. AEDIL. ‖ . . .

CLVVIO. P. CLODIO. COS. 3) — Pompeiis. Borghesi *Giornale Arcadico* 1825. p. 105.

1) Ministri. 2) Duumvirorum Iuri Dicundo. 3) Consules suffecti anni incerti; priorem Borghesius habet pro M. Cluvio Rufo, consularem iam a. c. 794. Ioseph. *Ant. Iud.* 19, 1, 13., alterum pro Clodio Turrino, oratore memorato Senecae Rhetori. *Controv.* L. 10. *Prooem.*

1169. * APOLLINI . . . ‖ RATIONATORIS HONORE ‖ VSVRVS SECVNDVM ‖ CORNELIVS VERVS TACITVS ‖ EREXIT MONVMENTI LOCO. — In agro Iuliacensi prope Pattenes. Reines. p. 105, 53. Ad historicum olim referebant, sed spuria videtur, ut similes Virgilii, Propertii, Plinii maioris tituli.

1170. *C. Salvi*O. C. T. VEL. LIBERALI ‖ *Nonio* BASSO. 1) COS. 2) PROCOS. PROVIN‖*ciae Ma*CEDONIAE. LEGATO. AVGVSTORVM ‖ *provinc.* BRITANN. LEGATO. LEG. V. MACED ‖ *fratri A*RVALI. 3) ALLECTO. AB. DIVO. VESPASIANO ‖ *et divo Ti*TO. INTER. TRIBVNICIOS. AB. ISDEM ‖ *allecto* INTER. PRAETORIOS. QVINQ. IIII. P. C. 3) HIC SORTE ‖ *procos. fac*TVS PROVINCIAE. ASIAE. SE. EXCVSAVIT. — Reperta nuper prope Vrbem Salviam (Urbisaglia.) Borghesi in *Giorn. Arcadico Nov.* 1826. p. 164. Quae minoribus literis excusa vides, certissima sunt supplementa Borghesii.

1) Est orator Salvius Liberalis, de quo consule Sueton. *Vespas.* C. 13. et Plinium *Ep.* 2, 11. et 3, 9. cfr. Marini *Atti* 1. p. 164. ad seq. inscr. 2) consuli suffecto anni incerti. 3) a. p. Chr. 78. cfr. *Acta fr. Arval.* Tab. 22. IN. AEDE . . CONCORDIAE. ADSTANTIBVS. FRATRIBVS. ARVALIBVS. EX. TABELLA. IMP. CAES. VESPASIANI. AVG. MISSA. C. SALVIVM. LIBERALEM. NONIVM. BASSVM. IN. LOCVM. C. MATIDII. PATRVINI. DEMORTVI. COOPTAMVS. 3) Quinquennali quartum, Patrono Coloniae.

1171. VITELLIAE ‖ C. F. RVFILLAE. 1) ‖ C. SALVI. LIBERALIS. COS ‖ FLAMINI. 2) SALVTIS. AVG. MATRI ‖ OPTVMAE ‖ C. SALVIVS. VITELLIANVS. VIVOS. — Prope Vrbem Salviam. Grut. 1023, 6.

1) supple *uxoris*, ut saepe. 2) Explicabant *Flaminis Salutis Augustae:* sed quum hoc flaminium in lap. praeced. non memoretur, vide ne sit potius *Flaminicae.*

1172. C. PLINIVS L. F. O. V. F. CAECILIVS ‖ AVGVR. LEGAT. PROC. PR. 1) PROVINCIAE PONT . . . . . . 2) ‖ CONSVLARI POTESTATE IN EAM PROVINCIAM ET 3) . . . . ‖ IMP. CAESAR. NERVA TRAIANO. AVG. GERMAN 4) . . . . ‖ CVRATOR ALVEI TIBERIS ET RIPARVM. ET ‖ PRAEF. AERARI. SATVRNI. PRAEF. AERARI. MIL. ‖ QVAESTOR. IMP. SEVIR. EQVITVM . . ‖ TRIB. MILIT. LEG III. GALLICAE ‖ X VIR. STLITIB. IVDICAND. THERM . . ‖ ADIECTIS IN ORNATVM HS CCC. AMPLIVS IN TVTELA HS CC. T. F. I . . ‖ — E. LIBERTOR. SVORVM. NOMIN. HS ‖ XVIII. LXVI. DCLVI. REI . . ‖ INCREMENT. POSTEA AD EPVLVM PLEB. VRBAN. VOLVIT PERTIN . . . ‖ AMPLIVS DEDIT IN ALIMENT. PVEROR. ET PVEL‖LAR. PLEB. VRB. HS ‖ CCC. IN TVTELAM BYBLIOTHECAE HS C. — Mediolani. Grut. 454, 5. 1028, 5. Murat. 732, 1. accuratius ap. Zachar. *Exc. litt.* p. 98., cuius typum exhibemus. Omnes

celebratissimae huius inscript. recensiones collegit C. Oct. Boarius: *De Plinii Secundi testamentaria inscript. – dissertatio.* Mantuae 1773, 4. nunquam mihi visa.

1) PRO. PR. Murat. melius. Paullo ante O. V. F. est: OVF*entina tribu.* 2) Supple: Ponti *et Bithyniae.* Marini *Atti.* p. 758. 3) et *in Thraciam ab.* id. 3) Germanico *Ducico missus.* id.

1173. I. O. M. ‖ IVNONI ‖ MINERVAE PRO ‖ SAL. SEXTI. IVL. ‖ FRONTINI. — Coloniae Traianae, s. Kellen in Duc. Clivensi. Mur. 12, 6. cfr. C. H. A. in *Misc. Obss.* 1742. 4. p. 183. Fragmentum est incertissimum. v. Saxii *Miss.* 1. p. 40.

1174.

D. M. ‖ PETRONII ANTIGENIDIS.[1]
TV PEDE QVI STRICTO VADIS PER SENTA. VIATOR
SISTE ROGO. TITVLVMQVE MEVM NE SPREVERIS. ORO.
BIS QVINOS ANNOS. MENSESQVE DVOS. DVO SOLES
IN SVPEROS[2] FECI. TENERE NVTRITVS. AMATVS
DOGMATA PYTHAGORAE SENSI STVDIVMQVE SOPHORVM.
ET LIBROS LEGI. LEGI PIA CARMINA HOMERI
SIVE QVOT EVCLIDES ABACO PRAESCRIPTA TVLISSET.
DELICIAS HABVI. PARITER. LVSVSQVE PROCACES.
HAEC HILARVS[3] MIHI CONTVLERAT PATER IPSE[4] PATRONVS.
SI NON INFELIX CONTRARIA FATA HABVISSEM.
NVNC VERO INFERNAS SEDES ACHERONTIS AD VNDAS
TETRAQVE TARTAREI PER SIDERA TENDO PROFVNDI.
EFFVGI TVMIDAM VITAM. SPES. FORMA VALETE.
NIL MIHI VOBISCVM EST. ALIOS DELVDITE. QVAESO.
HAEC DOMVS AETERNA EST. HIC SVM SITVS. HIC ERO SEMPER.

— Pisauri. E Schedis. Grut. 950, 7. Marm. Pis. p. 33. LXXIV. Burm. *Anthol.* 2. p. 254.

1) Sub huius nomine exstant epigr. quinque in Catalectis Petronianis. 2) superis. Burm. 3) Hyarus. B. 4) atque. B.

1175. D CERELLIAE FORTVNATAE CON § IVGI CARISSIMAE CVMQVA M.[1] V. ANN. XI. SVQ[2] ‖ M. ANTONIVS. ENCOLPVS.[3] FECIT. SIBI. ET. ANTONIO. ATHENAEO ‖ LIBERTO. SVO. KARISSIMO. ET. LIBERTIS. LIBERTABVSQVE. EORVM ‖ ET. POSTERIS. EXCEPTO. M. ANTONIO. ATHENIONE. QVEM. VETO ‖ IN. EO. MONIMENTO. ADITVM. HABERE. NEQVE. ITER. AMBITVM ‖ INTROITVM. VLLVM. INEO. HABERE. NEQVE. SEPVLTVRAE. CAVSA. ‖ RELIQVIAS. EIVS. POSTERORVMQVE. EIVS. INFERRI. QVOD SIQVIS. AD‖VERSVS. HOC. QVIS. FECERIT. TVNC. IS. QVI. FECERIT. POENAE. NOMINE ‖ PONTIFICIBVS. AVT. ANTE. SCOLARIS.[4] VIRGINVM. HS. L. M. N. INFERRE DE‖BEBIT. IDEO. QVIA. ME. POS. MVLTAS. INIVRIAS. PARENTEM. SIBI. AMNEGAVERIT. ‖ ET. A. LELIO. APELLITI. CLIENTI. KARISSIMO. QVEM. BOLVERIT. DODATIONIS. CAVSA. SARCOFA‖GVM. ELIGAT. SIBI. OPTER.[5]

QVOD. INTAMMANA.[6]) CLADE. NON. ME. RELIQVERIT. CVIVS. BENEFICIA. ABEO.

ΜΗΜΟΥΠΑΡΕΛΘΗCΤΟΕΠΙΓΡΑΜΜΑΟΔΟΙΠΟΡΕΑΛΛΑCΤΑΘΕΙCΑΚ-ΟΥΕΚΑΙΜΑΘΩΝΑΗΙ ‖ ΟΥΚΕCΤΙΕΝΑΔΟΥΠΛΟΙΟΝΟΥΠΟΡΘΜΕΥCΧΑΡΩΝ ΟΥΚΑΙΑΚΟCΚΛΕΙΔΟΥΧΟCΟΥΧΙ‖ΚΕΡΒΕΡΟCΚΥΩΝ. ΗΜΕΙCΔΕΠΑΝΤΕC-ΟΙΚΑΤΩΤΕΘΝΗΚΟΤΕC ΟCΤΕΑΤΕΦΡΑΓΕΓΟΝΑ ‖ ΜΕΝΑΛΛΟΔΕΟΥ-ΔΕΕΝ . ΕΙΡΗΚΑCΟΙΟΡΘΩCΥΠΑΓΕΟΔΟΙΠΟΡΕ ΜΗΚΑΙΤΕΘΝΑΚΩCΑ-ΔΕΛΕC ‖ ΧΟCCΟΙΦΑΝΩ [7]). *ΜΗΜΥΡΑΜΗCΤΕΦΑΝΟΥCCΤΗΛΗΧΑΡΙ-CΗΛΙΘΟCΕCΤΙΝΜΗΔΕΤΟΠΥΡ ‖ ΦΛΕΞΕΙCΙCΚΕΝΟΝΗΔΑΠΑΝΗΖΩΝΤΙ-ΜΟΙΕΙΤΙΕΧΕΙCΜΕΤΑΔΟCΤΕΦΡΑΝΔΕΜΕΘΥCΚΩΝ‖ΠΗΝΟΝΠΟΙΗCΕΙC-ΚΑΙΟΥΚΟΘΑΝΩΝΠΙΕΤΑΙ* [8]) *ΤΟΥΤΟΙCΟΜΑΙΓΑΡΕΓΩCΥΔΕ ‖ ΤΟΥΤΟΙC-ΓΗΝΕΠΙΧΩCΑCΕΙΠΕΟΙΕΟΥΚΗΝΤΟΥΤΟΠΑΛΙΝΓΕΓΟΝΑ.* [9]) H. M. D. M. A. [10]) ‖

A. LAELIVS. APELLES. IN. HOC MONIMENTO. ADITVM. IVBEO. HABERE. IVSSO. ANTONI. ENCOLPI. ‖

OLO. LELIO. APELLETI. VNO. SARCHOFAGO. ITVM. AMBITVM. HABERE. DEVEVET. AMICO. OPTIMO. — In via Aurelia prope Vrbem. Gud. *Ind.* p. CVIII. primum tantum versum exhibet. Totam inscr. dat Mur. p. 1321, 10. correctius autem Niebuhr *Berliner Abhandlungen* 1822.-1823. p. 253. cuius typum, quantum potui, exhibeo.

1) Hoc *M*, cum *D* iungendum, ut sit *Diis Manibus*, Hagenb. *Mss.* 2) *Sine ulla querela* Idem. 3) Miro quum casu in stolidissima hac inscriptione tria reperiantur nomina Petronio quoque memorata, Encolpi scilicet, (qui tamen illi est Encolpius), Fortunatae Trimalchionis, et Apelletis; (Petron. C. 64. Apelletem cantorem habet) quum praeterea Encolpi nostri sermo plebeius, eruditio affectata, sensaque eadem fere fuisse videantur, atque Trimalchionis, Niebuhrius coniecit, a Satyrici scriptore ipsum illum M. Antonium Encolpum sub ficta C. Pompeii Trimalchionis persona exagitatum esse ac derisum; verum autem eius nomen celatum, ne lis iniuriarum moveri sibi posset; quo tamen omnem omnium errorem tolleret, tum Encolpium inter primarios fabulae actores inductum, tum coniugis „eupatriae illius", Fortunatae nomen retentum, Apelletem quoque obiter memoratum (C. 64.); inscriptionem vero nostram referre vitiatum iam et corruptum plebeiorum hominum sermonem, qui seculo tertio invaluerit, quemque ipsi Trimalchioni convivisque eius tribuerit poëta; eodem igitur seculo vixisse Petronium. Quae omnia tametsi satis ingeniose sunt excogitata, tamen haud multos fore puto, quibus suam divinationem probaturus sit Vir doctissimus. Ipsam quidem quaestionem de Petronii aetate missam faciens id tantummodo observabo, Cataldum Iannellium in *Codice Perottino. Neapoli* 1811. T. 2. p. CXXIII. complura argumenta haud contemnenda collegisse, quibus evinceret, Claudii illum ac Neronis aequalem fuisse. Quibus duo praeterea addere libet, a me reperta: 1.) *Cap.* 71. Trimalchio nominatur: *G. Pompeius Trimalchio Maecenatianus*, id est, vel *Maecenatis libertus*, vel potius, ut opinor, *Maecenatis liberti libertus* (nam quae de domino heraque narrat, ad Maecenatem sane atque Terentiam referri nequeunt) uti ANNA LIVIAE MAECENATIANA Gori *Columbar.* in Poleni *Thesaur.* 3, p. 150, 97. Cfr. Mur. 1678, 10. 1704, 9. et 10., quae, si sincera sunt, ad seculum Augusteum et subsequens spectant, uti ea quoque, quae praebet Gruterus; siquidem ultimus Maecenas Gruterianus (in longissimo illo albo Tribus Succussanae p. 240. *P. Maecenas Olympicus*) aequalis est Vespasiani. Tales vero Alexandri Severi tempore iam nulli erant; neque eiusmodi facete dictum tunc ullam gratiam vel leporem habuisset. 2.) Nusquam nec probat, nec exagitat Frontonianam eloquentiam, siccam illam ac tenuem, sed seculo secundo exeunte et sequentibus magnis honoribus affectam a rhetoribus; contra semper turgidam tumidamque, quam aetas inter Latronem et Frontonem unice admirabatur, is, prorsus ut Scriptor de causis corruptae eloquentiae, acriter insectatur. Quod si Alexandri Severi tempore vixisset Petronius, non solum summae Latini sermonis elegantiae, quam tum assequi poterat vel rhetor, vel poëta, lepidissime, ut fecit, opposuisset plebeium vulgi sermonem, iam sub Nerone et Vespasiano, immo diu ante

simillimum linguae illi rusticae, ex qua ortae sunt recentiores Italica, Hispanica cet., verum etiam inane illud tum Frontonianorum, tum Appuleii, Tertulliani, Arnobii, aliorum studium vocabula obsoleta, antiquata, et comica immoderate ac sine iudicio usurpandi alicubi sane tetigisset. Praeterea, (quod magnum est argumentum Niebuhrii,) *mammea* illa C. 69. nequaquam est *Mummaea* s. *Mamea*, mater Alexandri Severi, sed est ὑποκορισμός vernilis pro *mamma mea*, ut plebis Italicae *mámmama*, *mádrema;* sicque sine dubio vernulis pueris dominas interdum appellare licitum erat: quidni tandem ebrio liberto? Sed ut ad propositum redeamus: M. Antonius Encolpus, neminis is quidem libertus, etsi libertino genere ortus, Romae degebat, nulla omnino dignitate, ne sacerdotio quidem ullo vel magisterio praeditus, id quod sane oblitus non esset memorare. C. Pompeius Trimalchio, libertus in colonia, sive Neapolis fuit, („Ignarra:") sive Puteoli, („Iannellius:"), sive potius neutra, Seviratu Augustali gratuito honoratus suis se cupiditatibus explebat. Encolpus noster magnam rei familiaris cladem acceperat; divitiis affluebat Trimalchio. Latina hic epigrammata recitat; Graeca illi monumento suo incidenda curat. Numquaenam in his omnibus convenientia et conspiratio? Numquisnam, tunc temporis Romanorum in C. Pompeio Trimalchione Petronii agnovisset M. Antonium Encolpum in via Aurelia tumulatum? Casui igitur levis ista similitudo nominum aliquot admodum vulgarium Encolpi, Fortunatae, Apelletis tribuenda erit; nec quidquam inde reconditi et occulti expiscari debemus. Neque vero Petronius mores tum flagitiose, tum ridicule corruptos Romanorum descripturus necesse habebat, ut unum aliquem obscurissimum terrae filium mordaci stilo insectaretur, quoniam quidem sexcenti eiusdemmodi homines nequam, sed illustriores etiam ac stolidiores, quotidie ante oculos ei versabantur. 4) *Antescholarii Virginum Vestalium* alibi vix memorantur, nisi quod (notante Niebuhrio) miro iterum casu, ut mihi videtur, *Menelaus antescholanus* reperitur apud Petronium C. 81. Fuisse hoc collegium aliquod libertorum servorumque, quorum ministerio in caerimoniis suis nescio quomodo uterentur Virgines Vestales, consentaneum est. Mirum autem illud nomen inde repeto, quod viris ad Virgines nimis prope accedere haud liceret. Coibant igitur vel *ante* scholam Virginum ipsarum, vel in aedificio *ante* Vestae templum exstructo. 5) PROPTER Mur. 6) IN TAM MAGNA Mur. 7) Est in Anthologia *Palatina* T. 2. p. 831, 236. 8) Ibid. T. 2. p. 321, 8. 9) Postremos duos versus, quantum vidi, nemo in Anthologias recipere dignatus est. Vltimus est corruptus: nec nimis apta sententia corrigeres: *ΕΠΙΕΠΟΤΟΥΚΗΜΙΠΝ*. 10) huic monumento dolus malus abesto.

1176. M. AVFIDIO FRONTONI ‖ PRONEPOTI M. CORNELI ‖ FRONTONIS ORATORIS CONSVLIS 1) MAGISTRI ‖ IMPERATORVM LVCI ET ANTONINI ‖ NEPOTIS ‖ AVFIDI. VICTORINI ‖ PRAEFECTI VRBI. BIS CONSVLIS 2) FRONTO CONSVL 3) ‖ FILIO DVLCISSIMO. — Pisauri. (Grut. p. 369, 2.) Marm. Pis. p. 30. LXIX.

1) u. c. 896. cfr. Ang. Maii *Comment. praevium in Fronton.* p. XIII. et LXVI. 2) u. c. 936. 3) u. c. 952.

1177. LEG. II. AD. P. F. S. V. L. M. IMP. D. N. SEVE. ALEX. T. CASSI. DIONE. COS. 1) — Budae. Schoenvisner *Laconic.* p. 176.

1) i. e. Leg. II. Adiutrix Pia Fidelis Severiana Votum solvit libens merito, Domino nostro Severo Alexandro, T. Cassio Dione, (celebratissimo historico,) consulibus; p. Chr. 229.

1178. M. CAECILIO ‖ NOVATILIANO C. V. ‖ ORATORI ET POE‖TAE INLVSTRI ALLE‖CTO INTER CONSV‖LARES. PRAESIDI ‖ PROV. MAES. SVP. ‖ IVRID. APVL. ET CA‖LAB. PRAET. TRIB. PL. ‖ Q. PROV. AFRIC. ‖ SPLENDIDISSIMVS ‖ ORDO ‖ BENEVENTANORVM ‖ PRIVATIM ET PVBLIC ‖ PATROCINIO EIVS ‖ SAEPE DEFENSI P. D. D. — Beneventi. Mur. 1033, 2. de Vita p. XXII, 21. cfr. Spon 124, 2. et Zaccaria *Istituz.* p. 238.

1179. SILVANO CAELESTI ‖ Q. GLITIVS FELIX ‖ VERGILIANVS POETA. D. D. — Romae. Grut. 64, 5. v. Marm. Taur. 2. p. 31.

1180. M. ANTONIO RVFINO C. V ‖ PRO. MERITO. LABORVM ‖ STVDIORVM SVORVM QVI ‖ BASILICAM CIVITATIS NOSTRAE ‖ PECVNIA SVA A SOLO FECIT ‖ PATRONO OPTIMO ‖ ORDO SPLENDIDISSIMVS ‖ COLONIAE ABELLINATIVM. — Atripaldae. Lupulus p. 55., qui maxime propter voc. *studiorum* de Rufino grammatico cogitavit.

1181. TATIANI ‖ C. IVLIO RVFINIANO ‖ ABLAVIO [1]) TATIANO C. V. RVFINIANI ORATORIS FILIO FISCI PA‖TRONO RATIONVM SVMMARVM ‖ ADLECTO INTER CONSVLARES IVDICIO ‖ DIVI CONSTANTINI. LEGATO PRO‖VINC. ASIAE CORRECTORI TVSCIAE ‖ ET VMBRIAE. CONSVLARI AE‖MILIAE. ET LIGVRIAE PONTIFICI ‖ VESTAE MATRIS ET IN CONLEGIO PONTIFICVM PROMA‖GISTRO. SACERDOTI HERCV‖LIS CONSVLARI CAMPANIAE ‖ HVIC ORDO SPLEN‖DIDISSIMVS ET POPVLVS ‖ ABELLINATIVM OB INSIGNEM ‖ ERGA SE BENEVOLENTIAM ET RELI‖GIONEM ET INTEGRIT. EIVS STATVAM ‖ CONLOCANDAM CENSVIT. — Atripaldae prope Abellinum. Maffei *Ver. illustr.* T. 1. *Inscriptt.* p. 18. Murat. 1019, 2. Lupulus p. 56, cuius typum dedi. Cfr. Rhunck. in *Praef. ad Rutil. Lup.* p. XXV.

1) *Ablabio* Maffei.

1182. CL. CLAVDIANI V. C. ‖ CL. CLAVDIANO V. C. TRI‖BVNO ET NOTARIO INTER CETERAS ‖ VIGENTES [1]) ARTES PRAEGLORIOSISSIMO ‖ POETARVM. LICET AD MEMORIAM SEM‖PITERNAM CARMINA AB. EODEM ‖ SCRIPTA SVFFICIANT, ADTAMEN ‖ TESTIMONII GRATIA OB IVDICII SVI ‖ FIDEM DD. NN. ARCADIVS ET HONORIVS ‖ FILICISSIMI (*sic*) AC DOCTISSIMI ‖ IMPERATORES SENATV PETENTE ‖ STATVAM IN FORO DIVI TRAIANI ‖ ERIGI COLLOCARIQVE IVSSERVNT.

ΕΙΝ ΕΝΙ ΒΙΡΓΙΛΙΟΙΟ ΝΟΟΝ ‖ ΚΑΙ ΜΟΥΣΑΝ ΟΜΗΡΟΥ ‖ ΚΛΑΥΔΙΑΝΟΝ ΡΩΜΗ ΚΑΙ ‖ ΒΑΣΙΛΗΣ ΕΘΕΣΑΝ. — Romae, Grut. 391, 5. Hagenb. *Epp. epigr.* 1. p. 61.

1) in saxo, ut videtur, non legebatur nisi . . CENTES. unde fortasse melius suppleveris: *decentes*. Ceterum cfr. Claudian. *Praef. de bello Getico.* Totam autem istam inscriptionem a Pomponio Laeto fictam suspicantur Apostolus Zenus in *Dissertazioni Vossiane* T. 2. p. 250. et Tiraboschius in *Storia della lett. Ital.* T. 2. p. 649. ed. Mediol. 1824. Mihi tamen defendi posse videtur simili Merobaudi posita,

1183. FL. MEROBAVDI $\overline{\text{VS}}$ COM. SC. ‖ FL. MEROBAVDI. AEQVE FORTI ET DOCTO VIRO. TAM FACERE LAVDANDA QVAM ALIORVM FACTA LAVDARE PRAECIPVO. CASTRENSI EXPERIENTIA CLARO. FACVNDIA VEL OTIOSORVM STVDIA SVPERGRESSO. CVI A CREPVNDIIS PAR VIRTVTIS. ET ELOQVENTIAE CVRA. INGENIVM ITA FORTITVDINI VT DOCTRINAE NATVM. STILO ET GLADIO PARITER EXERCVIT. NEC IN

VMBRA. VEL LATEBRIS. MENTIS VIGOREM SCHOLARI TANTVM OTIO TORPERE PASSVS. INTER ARMA LITTERIS MILITABAT. ET IN ALPIBVS ACVEBAT ELOQVIVM. IDEO ILLI CESSIT IN PRAEMIVM NON VERBENA VILIS. NEC OTIOSA HEDERA. HONOR CAPITIS HELICONIVS . SED IMAGO AERE FORMATA. QVO RARI EXEMPLI VIROS. SEV IN CASTRIS PROBATOS. SEV OPTIMOS VATVM. ANTIQVITAS HONORABAT. QVOD HVIC QVOQVE CVM AVGVSTISSIMIS ROMA PRINCIPIBVS. THEODOSIO ET PLACIDO VALENTINIANO. RERVM DOMINIS. IN FORO VLPIO DETVLERVNT. REMVNERANTES IN VIRO ANTIQVAE NOBILITATIS. NOVAE GLORIAE. VEL INDVSTRIAM MILITAREM. VEL CARMEN. CVIVS PRAECONIO GLORIA TRIVMFALI CREVIT IMPERIO. || DEDICATA IIII KAL. AVG. CONSS DD NN THEODOSIO XV. ET VALENTINIANO IIII[1]) — Romae. Fl. Merobaudis *Reliq. ed. Niebuhr.* Ed. alt. Bonnae 1824. Praef. p. VII.

1) p. Chr. 435.

1184. NARDV || POETA || PVDENS || HOC || TEGITVR || TVMVLO — Cimitini. Grut. 1118, 6. Lupulus p. 17.

1185, C. CONCORDIVS SYRIA||CVS EQ. R. COMM. REIP || BENEVENT. MVNERARIVS || BIDVI POETA LATINVS CO||RONATVS. IN MVNERE PA||TRIAE SVAE ET VIBVS (*sic*) || SIBI FECIT QVI VIXIT || ANN. LVIII. M. VI. D. XII || HOR. III. — Beneventi. de Vita p. 217. et *Inscriptt.* p. 34, 1.

1186. Symmachorum titulos iunctim hic damus praeeunte Angelo Maio, αὐτόπτῃ, in libro inscripto *Iuris Civilis et Symmachi orationum partes* cet. Romae 1823. p. XXIIII. seqq., qui omnino hic erit consulendus.

PHOSPHORII[1]) || LVCIO. AVR. AVIANIO SYMMACHO VC || PRAEFECTO VRBI[2]) CONSVLI[3]) PROPRAEFECTIS[4]) PRAETORIO IN VRBE ROMA FINITIMISQVE || PROVINCIIS PRAEFECTO ANNONAE VR||BIS ROMAE PONTIFICI MAIORI QVINDE||CEMVIRO. S. F. MVLTIS LEGATIONIBVS || PRO AMPLISSIMI ORDINIS DESIDERIIS || APVD DIVOS PRINCIPES FVNCTO QVI || PRIMVS IN SENATV SENTENTIAM ROGA||RI SOLITVS AVCTORITATE PRVDENTIA ATQ. || ELOQVENTIA PRO DIGNITATE TANTI ORDI||NIS MAGNITVDINEM LOCI EIVS INPLEVE||RIT AVRO INLVSTREM STATVAM QVAM || A DOMINIS AVGVSTISQ. NOSTRIS SENATVS || AMPLISSIMVS DECRETIS FREQVENTIB. IN||PETRABIT (*sic*) IDEM TRIVMFATORES PRINCIPES || NOSTRI CONSTITVI ADPOSITA ORATIONE IVS||SERVNT QVAE MERITORVM EIVS ORDINEM || AC SERIEM CONTINERET QVORVM PERENNE || IVDICIVM TANTO MVNERI HOC QVOQVE AD||DIDIT VT ALTERAM STATVAM PARI SPLEN||DORE ETIAM APVD CONSTANTINOPOLIM || CONLOCARET || [*dedi*]CATA. III. KAL. MAIAS ||

(*D. N.*) GRATIANO. IIII. ET MEROBAVDE (*Cos,*[5])) — Romae. Habet iam Grut. 370, 3.

1) de hoc cfr. Fabrett. p. 100. 2) p. Chr. 364. v. Corsini *Ser. Praef. Vrb.* p. 234. 3) Consul suffectus circa a. p. Chr. 376. dubitanter dicit Maius p. XXVII. 4) p. Chr. 377. 5) id est, aliquoties vicem gerenti et Praefecti Praetorio, et Praefectorum finitimis provinciis.

1187. EVSEBII ‖ Q. AVR. SYMMACHO. VC. ‖ QVAEST. PRAET. PONTIFICI ‖ MAIORI. CORRECTORI ‖ LVCANIAE. ET. BRITTIORVM[1]) ‖ COMITI. ORDINIS. TERTII ‖ PROCONS. AFRICAE.[2]) PRAEF ‖ VRB.[3]) COS. ORDINARIO[4]) ‖ ORATORI. DISERTISSIMO ‖ Q. FAB. MEM. SYMMACHVS ‖ VC. PATRI. OPTIMO. — Romae. Sic Maius p. XXX. (Reines. p. 399, 12. mance.) Spon *Misc.* p. 123, 1. Gudius *Indic.* p. LXI. Hi omnes Q. AVR. SYMMACHO. contra Fabrett. p. 102, 234., qui Sponium erroris insimulat propter ipsam hanc varietatem: Q. AVRELIO (*sic*) NICOMACHO.

1) p. Chr. 365. 2) p. Chr. 373. 3) p. Chr. 384. 4) p. Chr. 391., secundum Pagium, Stampam ac Muratorium. De EVSEBII nomine praemisso cfr. Maium p. XXVIIII. Ex hac in primis inscriptione apparet explicationibus huiusmodi genitivorum in initio lapp. Sec. quarti a Fabretto p. 99. allatis hanc quoque addendam esse, ut dicamus nominibus eorum, quibus titulus proprie fuerit dicatus, ex ipsorum voluntate praefixum interdum esse nomen amici alicuius, vel propinqui, quem simul honoratum vellent; quod genus caritatis celebratissimum est in illo: *Eusebius Pamphili.*

1188. VIRIO. NICOMACHO. FLAVIANO. VC ‖ QVAEST. PRAET. PONTIF. MAIORI ‖ CONSVLARI. SICILIAE ‖ VICARIO. AFRICAE ‖ QVAESTORI. INTRA. PALATIVM ‖ PRAEF. PRAET. ITERVM. COS. ORD.[1]) ‖ HISTORICO. DISERTISSIMO ‖ Q. FAB. MEMMIVS. SYMMACHVS. VC ‖ PROSOCERO. OPTIMO. — Romae. Maius. p. XXXXI. Reines. p. 441, 92. Spon *Misc.* p. 123, 2. Fabrett. p. 119, 3. Gud. *Ind.* p. LXX.

1) Flaviani consulatum nusquam notatum inveni. Fleetwoodus sine certa auctoritate (p. 159.) sumpsit sibi a. p. Chr. 392.

1189. L. TARQVITIO[1]) ‖ L. F. POM ‖ ETRVSCO ‖ SVLPICIANO ‖ SCRIBAE. QVAESTOR ‖ EX TESTAMENTO ‖ D. HS. XX. — Romae. Grut. 625, 4.

1) L. hic Tarquitius Valesio ad Ammian. 25, 2, 7. et Censori Halensi Frandseniani *de Haruspicibus* libelli. (Septemb. 1824.) idem esse creditur, cuius libri Tarquitiani memorantur Ammiano, Lactantio 1. 10, 2. Macrob. *Sat.* 3, 7. Sed falluntur: nam teste Ioanne Lydo *de Ostentis.* pag. 8. scriptor ille de Etrusca disciplina fuerat Rex sacrorum, quod sacerdotium titulus sepulcralis sane memorasset, et longe antiquiorem illum puto hoc scriba quaestorio, L. Tarquitio Sulpiciano.

1190. L. IVNII RVSTICI ‖ PHILOSOPHI STOICI.[1]) ‖ L. IVNIVS L. L. ‖ MYRINVS P. P.[2]) — Romae. Grut. 426, 10. Visconti *Iconogr. Rom.* 2. p. 419. Mil.

1) minoris, praeceptoris M. Aurelii Philosophi, imago. v. Viscont. 2) i. e. patrono posuit. id.

1191. C. TVTILIO HOSTILIANO ‖ PHILOSOPHO STOICO ‖ DOMO CORTONA ‖ PATRI OPTIMO ‖ C. TVTILIVS IVSTVS ‖ FILIVS ‖ TVTILIA QVINTA ‖ TVTILIA QVARTA ‖ FILIAE. — Romae. Mur. 1042, 1. cfr. Gori *Symbol.* 8. p. 14.

1192. SOMNO. AETERNAL. ‖ C. MATRINI ‖ VALEN‖TI. PHILOSOPHI EPICVR. VIX. AN. XXXIX ‖ M. VI. D. VII ‖ HOR. VIII. ‖ MATRINIA CONIV‖GI ‖ INFELICISSIM. ‖ IN FR. P. III. IN AGR. P. VIIII. — S. l. Fabr. p. 182, 385. Horae non solum in infantibus, sed etiam in primo senio et virili aetate interdum notantur. — *Matrinia* hic, quod rarum, uxor mariti familiam sequitur. Cfr. Fabrett. p. 117. adversus Reines.

1193. STALLIVS GAIVS HAS SEDES HAVRANVS TVETVR ‖ EX EPICVREIO GAVDIVIGENTE CHORO. — Neapoli. Fabr. p. 29, 130. Gor. *Etr.* III. 55, 70. Hagenbuch. coni. *Gauranus.* Hanc inscr. contra Gorium defendit Hagenb. *Tessar.* p. 478.

1194. T. FL. POSTVMIO TITIANO. V. C. COS. ‖ PROCOS. PROV. AFRICAE ‖ CVR. AQVARVM ET MINICIAE ‖ CORR. CAMPANIAE ‖ CORR. ITALIAE TRANSPADANAE ‖ COGNOSCENTI VICE SACRA. P. K. Q. K.[1]) PONTIFICI DEI SOLIS ‖ AVGVRI. ORATORI. PRONEPOTI ET SEC‖TATORI M. POSTVMI FESTI ORAT. ‖ T. AELIVS POEMENIVS V. E. SVFFRAGIO EIVS ‖ AD PROC. AQVARVM PROMOTVS ‖ PATRONO PRAESTANTISSIMO. — Romae. Grut. 459, 7. Fabrett. p. 208, 516. et 700, 218.

1) Praetori Candidato, Quaestori Candidato.

1195. . . . . . ‖ ORATORE MIRAQVE FACVND ‖ MAXIMVM PROCOS. ASIAE DESTINATVM. VII. VIRVM. FLAM. VENERABILIS ‖ MEMORIAE VIRVM ‖ T. FL. POSTVMIVS VARVS. COS ‖ PRONEPOS. SECTATOR ‖ EIVS. — Romae. Maffei *Mus. Ver.* 289, 5.

1196. L. ACVITIO ARTEMIDORI F. TRYPHONI RHETORI CECROPS AMPHIO LIBERT. B. M. R. — Pisauri. Olivieri in Calogerà *N. Raccolta* 6, p. VII. Vnica fere inscriptio sincera, quae Rhetorem prae se ferat, quum suppositiae sint Grut. 653, 1. Murat. 981, 4.

1197. P. ATILII P. F. O. V. F. ‖ SEPTICIANI ‖ GRAMMAT. LATINI ‖ CVI ORDO COMENS. ‖ ORNAMENTA ‖ DECVR. DECREVIT ‖ QVI VNIVERSAM ‖ SVBSTANTIAM ‖ SVAM AD REMPVBL. ‖ PERTINERE VOLVIT. *In dextro latere:* MORBORVM ‖ VITIA ET VITAE ‖ MALA MAXIMA ‖ FVGI ‖ NVNC CAREO ‖ POENIS. PACE ‖ FRVOR PLACIDA. — Comi. Grut. 367, 5. Cfr. Zachariae *Excurs.* p. 95. Grut. 1062, 3. Donati T. 2. p. 247, 1.

1198. M. METTIVS ‖ EPAPHRODITVS ‖ GRAMMATICVS GRAECVS ‖ M. METTIVS GERMANVS L. FEC. — Romae, sub statua viri sedentis. Grut. 653, 3.

1199. AEMILIVS EPICTETVS ‖ SIVE HEDONIVS. GRAM‖MATICVS GRAECVS PRI‖MANIAE LANVARIAE[1]) CON ‖ M.[2]) SANCTISSIMAE. DEFVNCTAE ‖ ET SIBI VIVVS FEC. — Treveris. Donati 2. p. 314, 1. ex Honthemio. „Hoc titulo probatur satisfactum fuisse desiderio Gratiani Augusti Lib. III. tit. 3. leg. 2. Cod. Theodos.

de Grammatico Graeco in clarissima Treverorum civitate pro publico praeceptore deputando."

1) f. *Iunuariae.* 2) *coniugi merenti*, correctione non indiget.

1200. GRAMMATICVS LECTORQVE FVIIISET LECTOR EORVM
MORE INCORIIRVPTO QVI PLACVERE SONO
COIVGIS ‖ EXIGVO NATAE PIETATE SEPVLTVS
HOC MARIVS FIDENS CONTEGOR A TVMVLO
V. MARIA DIDYME. MARIA ACHELOIS
VIVIT.

TII LAPIS OBTIISTOR LIIVITER SVPIIR OSSA RIISIDAS. (in hoc versu pro E constanter II). Romae. Maffei *Mus. Ver.* 258, 3.

1201. P. ALFEN .... ‖ PHILOMVSV ....[1]) — Nunc Oxonii. Marm. Oxonn. p. 42, 119.

1) Hunc P. Alfenum Philomusum eundem cum Prisciani p. 792. *P.* Alpheo Philologo esse suspicatur Osann *Anal. crit.* p. 66. Res est plane incerta.

1202. M. VALER. ‖ MAXIMVS[1]). ‖ SACERDOS ‖ D. S. I. M. S.[2]) ‖ ASTROLOGIAE ‖ SIBI ET SEVERIAE APR. ‖ VXORI. — Mediolani. Labus in *Commentarj dell' Ateneo di Brescia* p. 102.

1) male hunc Valerium Maximum Sacerdotem Dei Solis invicti Mithrae Mediolanenses olim cum notissimo scriptore confundere solebant, quum iste astrologiae cultor sub Alexandro Severo vixisse videatur; tunc enim eam disciplinam publice profiteri licebat. 2) Studiosus.

1203. L. COELIO. BASS ‖ IVRIS STVDIOSO. ‖ AGATHO ... VS ‖ LIBERTVS. — In via Cassia. Mur. 2044, 8.

1204. C. TVRPIVS. FELIX. V. F. SIBI. ET ‖ BETVVIAE. FELICVLAE ‖ C. POLENTIO. LIBERALI. APRIONI ‖ ETRVSCAE. EVALO. PRIMO ‖ TRALLI. COLLIB. ‖ C. SETTIDIO. DONTO. L. ANNIO ‖ VENVSTO. DISC. BONIS. — Venetiis in aedibus Hier. Zanetti. Polcastro. p. 196, 7.

1205. MEMORIAE ‖ A. VITELLII VALERII ‖ HIC ANNORVM X ‖ IN STVDIIS ROMAE DIS[1]) ‖ PARENTES NYMPHIVS ‖ ET TYCHE VNIC ‖ ET CARISSIMO FI. — Lugduni. Grut. 653, 7.

1) *discessit.* Hagenb. melius quam alii *discens*, vel *disciplinatus est.*

1206. In saxo Tiburtino (Mur. 698, 8.) et Neapolitano (ib. 703, 1.) adolescentulis positis, *Graecis ac Latinis litteris eruditi* dicuntur. cfr. Reines. p. 681, 96. Grut. 625, 8. ac si singulare hoc quiddam esset.

CAPVT IV.

DII IMMORTALES.

§. 1. IVPITER OPT. MAX. EIVSQVE VARIA COGNOMINA; ETIAM PEREGRINA.

1207. IOVI O. M. || CINGIDVO 1) STABVLO ET AVLVS. — Genevae. Spon *Misc.* 72. Dedimus iam in Helveticis. N. 269. Hagenb. *Helvet. Mss.* 2. p. 167.

1) Neutiquam cogitandum est de Cingiduo, inaudito Iovis aliquo cognomine; sed est: *Cingii duo Stabulo et Aulus:* ut Mur. 37, 3. VOLVMNI DVO || VERVS ET SEVERVS || DIANAE INVICTAE || D. D. || et sic saepissime. Hagenb. laudat Mur. 1030, 4. 1126, 5. 1227, 1. 1755, 2. 1714, 9. Sed, praesertim a Muratorio, haec formula haud raro parum intellecta est. (*Attenii tres.* Mur. 1520, 6. ib. 1657, 5. *Claudiorum Vncleto et Irene.* Cfr. 1706, 7. *Maniciorum Hedisti et Apti et Phileti.*

1208. Similiter cum praecedenti et soloecismum et ridiculam obscoenitatem vitaturi in hoc versati sunt Hagenb. et Saxius *Miss.* 1. p. 32. IOVIS || CACVNVS. — Mur. 8, 9. e Lupi *Epitaph.* p. 75. „Non enim, inquiunt, cogitandum de IOVE nescio quo CACVNO, sed ita resolvendum: IOVI S*acrum* C*aius* ACVNVS s. potius ACVNIVS." Quis hoc acumen non esset miratus, nisi nuper reperta esset in Sabinis, Pietra Demone, sequens:

1209. . OVI CACVNO || F. C. —? v. Biondi in *Dissertaz. dell'Acad. Romana* T. 1. excerpta in Diario *Gottingensi*, *Octobr.* 1825. CACVNVS igitur e probabili Biondii et Muelleri sententia, Cacuminis Praeses, nomen esse videtur Sabinum, ut *Tutunus*, *Mutunus*, *Vacuna.*

1210. MAIES. D. 1) || I. O. M. || IVSSA 2) || OCTAVIA SVCCESSA P. — Romae. Grut. 16, 5.

1) *maiestati divinae*, ut Grut. 10, 1.: *Sanctitati Iovis et Augusti Sacrum.* 2) ut alibi: *ex iussu.* De huiusmodi *iussu*, *monitu*, *imperio*, *visu* Deorum consule inter alios Augustinum *de Civ. Dei* 2, 24.

1211. IOMDD. 1) || C. RESTIMVS 2) || RESTITVTIANVS || GIEGEI 3) IVLIA HONORATA || CONIVX EIVS. VSLLM. — Agunti Norici, Reines. p. 30, 14.

1) Iovi Opt. Max. DIS Deabus. 2) Hagenb. leg. vel *Restitutus* vel *Restitutius*, ex Aventino. 3) C. vel 7 LEG. ET, id est: Centurio Legionarius et. id.

1212. I. O. M. SACRVM. AERE. P.[1]) — Perusiae. Vermiglioli *Iscriz. Per.* 2, 225.

1) *aere publico*, formula utique rariore.

1213. HERAISCVS ‖ EGGIAE NERVLLAE ‖ SER. IOVI ‖ AMARANO[1]) ‖ ARAM POSVIT. — In vico Locosano. Romanelli *Topografia* T. 2. p. 321.

1) a monte Amarano, hodie *Montemarano*, ut Iupiter Tifatinus, Palenius, Cacunus, Vesuvius, Peninus, Casius et similia. Vides, Iovem complura cognomina antiquitus accepisse a montibus, iugis, cacuminibus.

1214. I. O. M. D[1]) ‖ EX PROSCRIPTO[2]) ‖ NVM. AESCVLAPII ‖ VETVRIVS. MARCI‖AN. EX LEG. XIII. G. P. S. S. SVORQ.[3]) — Cibinii. Seivert. p. 145, 205.

1) *Dedicavit* potius quam *Deo*. 2) vel potius *praescripto*. Rarior omnino formula: pro *ex iussu*, *imperio*, *monitu*. 3) *Geminae*. *Pro salute sua suorumque*.

1215. D. S. I. O. M[1]) ‖ AETERNO ‖ SACRVM ‖ . . TILIVS TERT‖ . . S. EX VOTO ‖ LIBIENS[2]) ‖ POSVIT. — Venetiis in museo Nanio. Biagi *Mon.* p. 161.

1) *Deo Sancto Iovi opt. max.* explicat Biagi. Sed literam O vel male lectam, vel intrusam a falsario arbitror, ita ut fuerit: *Deo Soli Invicto Mithrae*. 2) sic.

1216. VSLM IOVI AL‖TO SVMM‖ANO FELICI‖ANVS PRI‖MIVS CVS‖MSVI ‖ DDD.[1]) — Barzanò in collibus Brianteis. (*Monte di Brianza.*)

1) Misit Clariss. Io. Labus, sic interpretatus: *Votum Solvit Libens Merito. Iovi Alto*, vel *Altitonanti* (litera scil. L. versus primi ligatae speciem habet) (*et*) *Summano F. P. cum suis.* (*Locus*) *Datus Decreto Decurionum.* In prioribus assentior. Sed *D. D. D.* fortasse melius explicaveris *Deo Donum Dedit:* ut est *Deo Donum Posuit* in alia ibidem reperta, et ab eodem Viro doctissimo benigne mecum communicata:

1217. IOM ‖ NOVELLIANVS ‖ PANDARVS EX V ‖ PRO SE ET SVIS. ‖ OMNIBVS. ARA ‖ DEO DONVM P. —

1218. NOVELLIAN . . ‖ PADDARVS[1]) M[2]) ‖ I O M. VS L. PRO SE REM ‖ DOMVM. F[3]) ‖ QVM (*sic*) DIS ‖ DEABVSQ ‖ O DD. — Ibid.

1) sic lapis. 2) pertinet hoc M ad versum seq. V. S. L. M. 3) Sic typus Labusii, unde prodire videtur: *pro se rem* (divinam) *domum* (id est *domi*) *fecit* (Iovi una) *cum diis deabusque omnibus. Donum dedit.* Attamen est res insolita. Ipse Labus de vero sensu dubitabat. Cfr. etiam Redaelli *Notizie istor.* 3. p. 173.

1219. * IOVI. OPTIMO. MAXIMO. COMENSI ‖ EX. PRAEMISSA ‖ FVLGVRIS. POTESTATE ‖ FLAVIVS. VALENS ‖ VIR. CLARISSIMVS. EX. DECRETO ‖ VOTVM. SOLVIT. LIBENS. MERITO ‖ DATVM. PVBLICE. — Galliano. Redaelli *Notizie istor.* 3. p. 178. Suspecta.

1220. IOVI ‖ APENINO ‖ T. VIVIVS CAR‖MOGENES ‖ SVLPICIA EVPHRO‖SYNE. CONIV. ‖ V. S. D. D. — Eugubii. Mur. 8, 5. Maff. *Mus. Ver.* 79, 5. (Brixiae: IOVI ALANNINO. — IOVI BRAR. Mur. 8, 7. nomina *ἐπιχώρια.*)

1221. IOM ‖ ARVBINO ‖ L. CAMIVS CELER. SACERDOS ‖ VRBIS ROMAE AETERNAE ET ‖ IVLIA HONORATA ‖ PRO SE

ET SVIS V. S. L. M. — Sine loco certo, prope Iuvaviam. — Iuvavia p. 65.

1222. IOVI ATERNO ‖ L. VETVRIVS. PRAEF. TVRMAE ‖ SPECVLAT. VALERIEN. SIG. F ‖ EX VOTO. — Aterni, unde hoc Iovis cognomen. Romanelli *Topografia* T. 3. p. 77.

1223. IOVI OPTIMO MAXIMO ‖ CAELESTINO. [1]) FONTIBVS ET ‖ MINERVAE ET COLLEGIO ‖ SANCTISSIMO QVOD CONSIS‖TIT IN PRAEDÍS LARCI MACE‖DONIS. ‖. IN CVRIA ‖ FLAVIVS SVCCESSVS CVM SVIS. — Romae. Fabrett. p. 430, 111. cfr. Marini *Atti* p. 95. a.

1) Iupiter Caelestis. Mur. 8, 10. Iupiter O. M. Aeternus v. Mur. 3, 13. et 4, 8.

1224. P. HETEREIVS ‖ RVFIO. ‖ IOVI CASIO. SAC. — Corcyrae. Mur. 8, 11. Cfr. Sueton. *Neron.* 22. Mazzoleni *Comment. in numismata Pisana* T. 2. p. 19. Saxii *Miss.* 1. p. 33.

1225. I. O. M. ‖ CONSERVAT. L. ANT. SECV. ‖ AVG. COL. AP. [1]) ‖ IN HIS AEDIB. ‖ NATVS CVM CELSINA FIL. ‖ V. S. L. M. — Iuxta Albam Iuliam. Reines. p. 29, 12.

1) Secundus, Augustalis Coloniae Apuli.

1226. IOVI ‖ CONSERVATORI ‖ OMNIVM RERVM ‖ MIRVCIVS NAIMIS ‖ V. S. L. M. — Aptae Iuliae. Mur. 5, 6. et 1977, 13.

1227. IOVI CVSTODI ‖ SACRVM ‖ M. AEMILIVS ‖ FLACCVS Q̄. [1]) — Tibure. Donati 1. p. 3, 5. Cfr. Grut. 19, 7. ib. 5. *Iovi Custodi Quirino Salvatori.*

1) Quaestor explicat Odoric. p. 183.

1228. PRO SALVTE ‖ COLONIAE ET ORDINIS ‖ DECVRIONVM ET POPVLI ‖ TVDERTIS IOVI OPT. MAX. ‖ CVSTODI CONSERVATORI ‖ QVOD IS SCELERATISSIMI SERVI ‖ PVBLICI INFANDO LATROCINIO ‖ DEFIXA MONVMENTIS ORDINIS DECVRIONVM NOMINA ‖ NVMINE SVO ERVIT AC VINDI‖CAVIT. ET METV PERICVLORVM ‖ COLONIAM CIVESQVE LIBERAVIT ‖ L. CANCRIVS CLEMENTIS LIBERTVS ‖ PRIMIGENIVS ‖ SEXVIR AVGVSTALIS ET FLAVIALIS ‖ PRIMVS OMNIVM HIS HONORIBVS ‖ AB ORDINE DONATVS ‖ VOTVM SOLVIT. — Tuderti. Grut. 19, 6., correctius ap. Morcelli *St.* 1. p. 51.

1229. IVSSV ‖ IOVIS OPTIMI MAXIMI ‖ DAMASCENI [1]) ‖ SACERDOTES ‖ M. NEMONIO M. F. PAL. ‖ EVTYCHIANO ‖ SACERDOTI HONORATO ‖ EQVO PVBLICO AB ‖ IMP. ANTONINO AVG. ‖ PIO P. P. ‖ ADLECTO IN ORDINEM ‖ DECVRION. PVTEOLANOR ‖ AEDILI. M. NEMONIVS CALLISTVS P. ‖ SACERDOS REMISSA COLLATIONE. [2]) — (Puteolis) nunc Neapoli. Mur. 159, 4.

1) Grut. 20, 2. 2) Ita Plin. *Paneg.* 41., collationes remisisse Traianum scribit. Grut. 1088. 8. Pecunia ab ea (sacerd. femina) remissa. Hagenb. Mss.

1230, IOVI DEPVLSORI ‖ PRO SALVTE DOM ‖ N. IMP. M. AVR. AN‖TONINI PII. AVG. ‖ ET IVLIAE DOM. AVG — Brod

in Slavonia. Mur. 9, 8. collato Saxii *Miss.* 1. p. 34. Intelliguntur Caracalla et Iulia Domna.

1231. IOVI DEPVLSORI ‖ ET NYMPHIS Q ‖ LVCCIVS MAXI‖MVS. V. S. L. M. — Felschae in Carinthia. Mur. 1977, 5. (Pococke. p. 112, 8.)

1232. PRO SALVTE ‖ IMP. CAESARIS ‖ M. AVRELI. SEVE‖RI ALEXANDRI ‖ PII FELICIS. AVG. ‖ IOVI OPTIMO MAXIMO DOLICENO. — Adriae. Mur. 9, 9. a Dolichene Commagenes civitate. Scribitur et: Dolichenio ib. 11. Dolocheno. ib. 10. Effigiem I. O. M. D.(olicheni) habes ap. Marini *Atti* p. 539. Multas habet inscriptt.

1233. IOVI OPTIMO ‖ MAXIMO. DOLICHEN ‖ PAEZON AQVILIAES ‖ BASSILLAES ACTOR ‖ CVM PAEZVSA FILIA SVA ‖ D. D. — Romae. Grut. 20, 9.

1234. I. O. M. ‖ DVLCENO HELIOPOLI‖TANO SACRV ‖ FEC. IN.[1]) AVRELI. SECV. ‖ VET. LEG. II. AD. PRO ‖ SE ET SVIS PO. SV.[2]) V. S. L. M. — Budae. Sestini. p. 250.

1) *fecit inaurari* suspicatur Sestinius, parum probabiliter. Schoenwisneri interpretatio (*Laconic.* p. 160.) tota ridicula est. 2) posterisque suorum. Cfr. Grut. 5, 1. 20, 9. 25, 5. Mur. 354, 2. et Praef. ad Tom. IV. p. 5, 5.

1235. IOVI. O. M. DOLICHV ‖ I . . ONI. O.[1]) AEMILIANVS ‖ CALPVRNIVS ‖ RVFILIANVS. EC.[2]) ‖ AVGVSTORVM ‖ MONITV.[3]) — St. Iulians prope Caerleon in Monmouthshire. Camden-Gibson. T. 2. p. 14.

1) *Iunoni Optimae* interpretatur Gibson; sed hoc inauditum, pro *Iunoni Reginae.* Corrupti aliquid latet. Sed, nisi magnopere fallor, in omnibus illis DOLICHV ‖ I . . ONI. O. nil aliud inest nisi DOLICHENO et fortasse Aemiliani praenomen. Cfr. Camden-Gibson. T. 2. p. 208. 2) *fecit*, an *ex?* 3) haec quoque formula alias non reperitur. A Ligorio confictam inscr. IOVI DOLICHENO habes apud Gud. 3, 5. Mur. 10, 1.

1236. I. O. M. DOMESTICO ‖ BRATO ‖ VETERAN. V. S. L. M. — Noviomagi. Mur. 10, 2. v. Saxii *Miss.* 1. p. 35.

1237. T. FLAVIVS ‖ ANTIPATER ‖ VNA CVM ‖ FLAVIA ARTE‖MISIA VXORE ‖ ET ALCIDE LIB. ‖ ASCLEPIVM. ET ‖ HYGIAM ‖ IOVI EIAZIO ‖ VOTVM. *In parte aversa:* T. FLAVIVS ANTI‖PATER VNA ‖ CVM FLAVIA AR‖TEMISIA VXORE ‖ IOVI EIAZIO[1]) VO‖TVM LIBENS SOLVIT. — Neapoli. Grut. 21, 2.

1) Ms. Pigh. utrobique: IAZIO — ἐνάζιος, σαβάζιος idem; vide Suidam, qui ἐνάζειν exponit σαβάζειν. Gud. — VICI IOVIS FAGVTAL*is* mentio fit in fragm. Mur. 507, 1. Fabr. p. 103, 241. Spon p. 73, 3.

1238. ARAM IOVI FVLGERATORI ‖ EX PRAECEPTO ‖ DEORVM MONTENSIVM VAL. CRESCENTINVS PATRI[1]) DEORVM OMNIVM ‖ ET AVR. EXVPERANTIVS SACERDOS SILVAM[2]) ‖ CVM FRATRIBVS ET ‖ SORORIBVS ‖ DEDICAVERVNT. — Romae. Grut. 21, 3. Don. 1, 1., cuius typum do.

1) *Pater.* Grut. Maffei *Osserv. lett.* 6. p. 317. l. *Sacer*(dos). 2) *Silvani* Grut., quod praefert Maff. Ceterum *Dii Montenses* sunt montium praesides.

1239. I. O. M. FVLM. FVL. ‖ SACR. FL. VERVS METROBAL‖ ANVS. PROC. AVG. N. PRAE‖POS. VECT. FERR.[1]) PER ‖ ASCLEPIADEM. ARK. STAT. SISC.[2]) ‖ V. S. L. M. — Romae. Donat. p. 1, 8. Morcelli *St.* 1. p. 29.

1) praepositus vectigalium ferrariarum. 2) arcarium stationis Sisciae in Pannonia.

1240. *DEO FVLGERATORI ‖ ARAM ‖ ET LOCVM HVNC ‖ RELIG[1]) ‖ EX HARVSPIC. SENT[2]) ‖ Q. PVBLICIVS FRONT. ‖ POS. ET ‖ D. D. — Romae. Grut. 21, 4. Est Vrsiniana, suspecta.

1) religiosum. 2) sententia.

1241. IOVI ‖ FVLMIN. FVLG. TONANTI ‖ RVSTIVS. L. F. AEPIO. PONT. ‖ EX S. C. DEDICAVIT. — Interamnae. Grut. 21, 6. cfr. Marini *Atti* 2. p. 696.

1242. *GEMINO IOVI O. M. — Grut. 1008, 3. Suspecta. ex Vrsinianis schedis.

1243. I O M HAMMONI CENVBIDI[1]) ‖ IVNONI. REGINAE. QVOR. SVB ‖ TVTELA. HIC. MONS. EST. QVOD ‖ PRIMITER SVB IMPERIO P R ‖ FELICISSIMO. SAECVLO. D. D. ‖ N N INVICTORVM IMPP SEVERI ET ‖ ANTONINI PIISSIMORVM AVGG ‖ ET . . . . ISSI . .[2]) ‖ IVLIAE DOMNAE. M. K.[3]) ‖ IVXSTA (*sic*) PHILAS. NOVAE ‖ LAPICAEDINAE ADINVEN‖TAE TRACTAEQVE SVNT‖ PARA‖STATICAE.[4]) ET COLVMNAE ‖ GRANDES ET MVLTAE SVB ‖ SVBATIANO. AQVILAE[5]) PR ‖ AEG. CVRAM AGENTE. OPDOMINIC[6]) ‖ AVREL. HERACLIDAE DECAL. MAVR.[7]) — Inter Syenen et Philas. Belzoni *Voyage* T. 1. p. 270. Letronne *Recherches* p. 360. Egregie vero hanc inscr. illustravit Labus (*Di un' epigrafe Latina scoperta in Egitto* ecc. *dissertaz.* Milano 1826.) cfr. iterum Letronne in *Journal des Savans* Nov. 1826. p. 684.

1) Cenubis i. q. Chnubis, Chnuphis. Lab. 2) supple: *et Getae nobilissimi Caesaris et* — Literarum GET vestigia adhuc supersunt. 3) *Matris Kastrorum.* 4) cfr. Plin. XXXIII. 3. 5) l. *sub Atiano.* Lapidarii errore repetitum est SVB. ut vidit Labus. *Aquila*, Praefectus Aegypti p. Chr. 204. 6) *opera dominici coloni.* Letronne. Sed melius Labus: *operum dominicorum.* 7) Decurionis Alae (I.) Maurorum.

1244. IOVI ‖ HAMMONI ET ‖ SILVANO ‖ P. STERTINIVS ‖ QVARTVS ‖ D. D. — Romae. Grut. 21, 7.

1245. I. O. M. HELIOPOLITAN ‖ ET NEMAVSO ‖ C. IVLIVS TIB.[1]) FIL. FAB. ‖ TIBERINVS P. P.[2]) ‖ DOMO BERYTO ‖ VOTVM SOLVIT. — Nemausi. Maffei *Dittico Quir.* p. 29. Donati 1, 4, 3.

1) Tiberii praenom. nisi *Tiberini* velis ob cognomen filii, *Tiberinus.* Hagenb. 2) Prae Positus fortasse militaris, aliis Primi Pilus. Hagenb. Fortasse Pater Patrum Mithrae.

1246. IMP. CAESARI ‖ DIVI NERVAE F. ‖ NERVAE TRAIANO ‖ OPTIMO AVG. GERM ‖ DACIC. PARTHIC. PONT. ‖ MAX. TRIB. POTEST. XX. ‖ IMP. XII COS. VI[1]) PATRI PATR. CVLTORES IOVIS HELIOPO‖LITANI[2]) BERYTENSES. QVI PVTEOLIS CONSISTVNT. — Neapoli. Mur. 231, 4.

1) p. Chr. 117. 2) v. Grut. 323, 1.

1247. *IOVI LATIARI ‖ OPTIMO MAXIMO ‖ CONSERVATORI IMP. CAES. ‖ M. AVREL. ANTONINI AVG. P. P. ARAB. MAX. ADIAB. MAX. ‖ P. VALERIVS SEPTIMIANVS PRAEF. ‖ MIL. ET TITVS CEIONIVS AVREL‖IANVS PRAEF. ANNONAE ET M. ‖ ANTONIVS FLAVIANVS 7. COH. VI ‖ PRAET. ET C. IVLIVS CATHERINVS ‖ FLAMEN DIAL. IIII VIR. ‖ QVINQ. ALBANI MON ‖ LVSTR. FECER. — Albae. Gud. 5, 9. Non quidem nominatim ex Ligorio eam mutuatus est Gudius, sed nihilominus ut spuria reiicienda erit propter titulos *Arab.* et *Adiab.*, qui Severi fuerunt, non Caracallae; eiusdem vero commatis est Gud. 37, 4.

1248. IOVI MONITORI ‖ CONSERVATORIQVE ‖ . . . . . . ‖ LEG. AVG. LEG. XIII. GEM. SOMNO MONITVS. ‖ — Albae Carolinae, postea Vindobonae. Maffei *Mus. Ver.* 258, 1. Seivert p. 49.

1249. *In una basi:* IOVI | OPSEQVENTI PVBLICE. | *in altera:* CVRATORES | IOVI. LIBERTATI. — Bagnacavalli. Mur. 10, 5. (Maffei *Osserv. lett.* 5, 196.) cfr. Marini *Atti* 2. p. 696., qui iungit *Iovi Libertati* et conferri iubet: Murat. 587, 1., quam dabimus integram in Capite de Rebus sacris. §. Dedicationes. (L. AIENVS L. F. Q. BAEBATIVS SEX. F. AEDEM DEDICARVN ‖ IOVIS LIBERI FVRFONE cet.) Idem Marinius in schedis suis habebat lapidem corruptum, in quo memorabatur IVPITER IVVENTVS, nisi error suberat. — In ead. inscript. Mur. 587, 1. memoratur etiam *Genius Iovis.* v. Winckelmann *Monum. antichi.* 1. p. 6.

1250. IOVI PAGANICO SACR. ‖ EX INDVLGENTIA DOMINORVM ‖ SVCCESSVS PVBLICVS MVNICIPVM ‖ ASISINATIVM SER. AMOENIANVS ‖ AEDEM CVM PORTICIBVS A SOLO ‖ SVA PEC. FECIT. ITEM MENSAM ET ARAM. D. D. — Asisii. Grut. 21, 11. Gori *Symbol.* 1. p. 201. Cfr. Grut. 1007, 7. Mur. 138, 3. et 1098, 5.

1251. I O M ‖ PATERNO ‖ AVREL. VLPI‖VS ADIVTOR ‖ OFFICI CORNICVLARIORVM.[1]) E. ‖ V. L. M. P.[2]) — Carlsburgii. Maffei *Mus. Ver.* 237, 1.

1) v. Marini *Atti* p. 504. 2) ex voto libens merito posuit.

1252. IOVI POENINO dicatas inscriptiones vide in *Helveticis* N. 228. seq.

1253. *IOVI PRAESTITI ‖ HERCVLES VICTOR ‖ DICAVIT ‖ BLANDVS PR. RESTITVIT. — Romae. Grut. 1065, 2. Mur. 10, 6. et iterum 1977, 12. Est suspectissima, immo manifesto spuria, etsi Saxius *Miss.* 1. p. 36. in v. *Hercules Victor* hominis, non Dei nomen agnoscebat.

1254. FORTVNAE ‖ IOVIS. PVERI ‖ PRIMIGENIAE. — Praeneste. Museo *Chiaramonti.* p. 166.

1255. LICINIA QVINTA | LICINIA PVRPVRIS | OCTAVA SATVRN. |

IOVI. OPTIMO. MAXIMO
PVRPVRIONI. —

Romae. Oderic. p. 183. Sic: Ceres Orciliana, Diana Rhesiana, Her-

cules Paternianus, Iuno Rubria, Pluto Nervianus; cuius generis tamen pleraque fecundo Ligorii ingenio debentur.

1256. PRO SALVTE ET REDITV DN. IMP. CAESARIS

VOTIS X ANNALIB FELICITER	.... PIO FELICI ‖ INVICTO. AVG. DOMITIVS BASSVS ꝺ[1]) PR.[2]) AGENS ‖ VICE. PRINCIPIS. PEREGRINORVM. TEMPLVM. IOVIS REDVCIS ‖ C. P.[3]) OMNI ‖	VOTIS XX ANNALIB FELICITER

CVLTV DE SVO EXORNAVIT. — Romae. Grut. 22, 3.

1) Centurio. 2) Praetorianorum: sed apud Hegium melius legitur FR. i. e. centurio frumentarius, ut Grut. 347, 1. *P. Aelio — Cent. Frum. Sub Principe Peregrinorum* cet. Hagenb. 3) Castrorum Peregrinorum. Hagenb.

1257. IOVI. REGI ‖ GENIO DOMVS ‖ ISIDORI LARINATIS ‖ ARAM ‖ EX VOTO L. CASTOR ‖ D. D. — Romae. Grut. 1065, 3. v. Cuper *Harpocr.* p. 232.

1258. I. O. M ‖ RESTITVTORI ‖ C. AVRVNTIVS[1]) ‖ NOVATVS P. — Pantheae in Graecia. Wheler *Iter Graec. et Asiat.* T. 2. p. 338. Saxii *Miss.* 1. p. 36. Mur. 10, 7.

1) *Arruntius* Mur.

1259. SP. METTIVS ZETHVS ‖ IOVI SABAZIO. D. L. D ‖ L. D. D. D. — Lunae. (non Lucae.) Grut. 22, 4. Gor. *Etr.* 2. p. 52, 57. Cfr. 1. p. 332.

1260. IOVI ‖ SALVTARI ‖ VLPIANVS ‖ GRAVI INFIRMI‖TATE LIBERATVS. — Convenis. Grut. 1065, 5. v. Scalig. ad *Euseb.* N. 2268. Trebell. Poll. in *Gallienis* C. 5. p. 198. Hack.

1261. I. O. M. ‖ SARANICO[1]) ‖ CONSERVA‖TORI HONO‖RIVS. VII. AL[2]) ‖ LEG.[3]) XXII. PR. ‖ P. F.[4]) M. AVR. GER‖MANVS D. E‖MON.[5]) — In pago Mombach proxime Moguntiacum. Grut. 22, 13. Fuchs. p. 1.

1) a Sara fluvio, qui Mosellae admiscetur. Gudius. 2) lege *Vitalis*. Reines. 3) ante Leg. excidit nota centurionatus 7. a vite, centurionum insigni, desumpta. 4) Primigeniae, piae, felicis. 5) Domo Emonâ; Hagenb.

1262. IOVI ‖ SERENO ‖ NVMMIVS ALBINVS[1]) ‖ EX VOTO. — Romae. Grut. 23, 1.

1) Consul p. Chr. 246. — Iovi Optumo Servatori. Grut. 23, 7. Victori. ib. 9.

1263. *IOVI ‖ STATORI SVO ORDO ‖ LICTORVM III. CVRIARVM COS. ‖ AVR. GAELV. LICVS. CVS. A. S. BASEM DE. — Romae. Gud. 6, 7. Reines. p. 43. 19. ap. quem leg.: GAELII LICVSCVS A. S. reliquis omissis. Non omni suspicione caret haec inscr. (Iovi Statori. v. etiam Grut. 23, 4, 5.)

1264. I. O. M. STAT. ‖ C. VALERIVS ‖ VALERIANVS ‖ EX VISV P. — Albae Iuliae. Don. p. 2, 2. et p. 54, 162. Murat. 7, 2. et 8. 141, 5. 146, 3. Is igitur quater habet cum corruptelis. *Stat.* statuam; alii v. c. Gorius ad Don. 2, 2. Muratorius 146, 3. Saxius *Miss.* 1. p. 29. *Statori.*

1265. Firmi in agro Piceno reperta est urna terrea, in qua erant nummi argentei variorum vultuum, pondo assium IV S., et tabella aenea, priore parte sic inscripta:

P. PESCENNIVS T. F.

MIRCVRIO. DONO DEDIT. MERETO. (*sic*)

in altera parte sic:

SACRA IOVI. STIGIO. — Grut. 52, 11. cfr. ib. 12., unde apparet, quem ad finem et quibus Deorum eiusmodi nummorum donaria passim fuerint defossa.

1266. GENIO ‖ IOVI STYGIO SANCTO ‖ SACRVM ‖ SEX. POMPEIVS. SEX. FIL. ‖ OCRIC. CIVICA ‖ MIL. COH. VIII. PRAET. — Romae. Grut. 23, 6.

1267. I. O. M. ‖ SVMMO. EXCELLEN‖TISSIMO ‖ MAECIVS PROBVS. V. C. PRAEF. ‖ ALIM. QVOD HOC IN LOCO ‖ ANCEPS PERICVLVM ‖ SVSTINVERIT ‖ ET BONAM VALETVDI‖NEM RECIPERAVERIT. V. S. — In agro Campano. Münter *Sendschreiben über einige Sardische Idole.* p. 15.

1268. I. O. M. SVMMO ‖ EXSVPERAN‖TISSIMO. — Romae. Spon *Misc.* p. 71, 1. Cfr. Eckhel D. N. 7. p. 115. In nummis Commodi: *Iovi Exsuper.* (Mur. 39, 4.)

1269. . . . . . . ‖ . . . . ‖ SVMMO ‖ . . SVPERANTISSIMO ‖ DIVINARVM HV‖MANARVMQVE ‖ RERVM RECTORI ‖ FATORVMQVE AR‖BITRO . . . A ‖ . . . ET PRO ‖ . . . . . ‖ — Vindobonae. Maffei *Mus. Ver.* p. 248, 3. cfr. Eckhel D. N. 8. p. 6. et Seivert p. 186., ubi lacunae sunt expletae sic: *Iovi summo Ex‖superantissimo — — Ar‖bitro — — — — A* ‖ . . . *et pro* . . . . . . ‖ *LEG.*

1270. IOVI O. M. SVMMO ‖ EXSVPERANTISSIMO ‖ SOLI INVICTO APOLLINI ‖ LVNAE DIANAE. FORTVNAE ‖ MARTI. VICTORIAE. PACI ‖ C. ANTISTIVS ADVENTVS ‖ LEG. AVG. PR. PR. ‖ DAT. — Prope vetus Traiectum. Oudendorp. p. 4., qui h. l. ad tempora Severi vel Caracallae refert. Est iam ap. Reines. p. 226, 244.

1271. IOVI O. M. ‖ TEMPESTATIVM ‖ DIVINARVM POTENTI ‖ LEG. III. AVG. DEDICANTE ‖ Q. FABIO CALVITINO[1]) ‖ LEG. AVG. PR. PR. — In Africa, non longe ab urbe Constantina. Spon *Misc.* p. 76. X. Ib. p. 77. XI. ibid. VINTIS (sic pro *Ventis*) BONARVM TEMPES‖TATIVM POTENTIBVS LEG. III. (cet. ut supra).

1) *Catullino* (Cos. p. Chr. 130.) legit Marini *Atti* 2, 774.

1272. LIMEN AD HOC POPVLI. PERSOLVITE VOTA TONANTI. — Beneventi. de Vita 1, 1. Morcelli *St.* 1. p. 446. Donati 1. p. 3, 1. cfr. BONO DEO ‖ BROTONTI. — Aquileiae. Bertoli A. d. A. p. 98, 73. Fabrett. p. 698, 203.

1273. IOVI TVTATORI MAR . . . . — Beneventi. De Vita p. 55. et *Inscr.* 1. 4. Quae idem habet p. 53. de *Iove Victore Pacifero*, inania sunt omnia, quum lapis sit a Ligorio confictus. v. N. 1275.

1274. IOVI ‖ VESVVIO ‖ SAC. DD. — Capuae. Gud. 2, 10. Mur. 10, 11. Calogerà *Racc.* T. 28. p. 160. Saxii *Miss.* 1. p. 36.

1275. ° IOVI VICTORI PACIFERO ‖ SACRVM ‖ M. SVTORIO M. F. MEN. VERO ‖ VETERANO VOT. VOV. ‖ BELLO GERMANIC. DAC. ‖ SVTORIA VLPIANA ET TITVS ‖ SVTORIVS M. F. MEN. HONORATVS ‖ FAC. CVR. ‖ V. S. L. M. — Beneventi. de Vita p. 53. Donati 1. p. 3, 2. — IVPITER O. M. VLTOR. Mur. 11, 2. e Rubeo petitus omnino est fictitius, ut ipse hic IVPITER VICTOR Ligorianus.

1276. I. O. M ‖ IVNONI REGINAE ‖ PRO SALVTE IMP. M. AVR. AN‖TONINI PII AVG. ET IVLIAE AVG. MATRIS AVG. M. VLPIVS·MVCIANVS ‖ MIL. LEG. XIII. GEM. HOROLOGIARE [1]) ‖ TEMPLVM A SOLO DE SVO ‖ EX VOTO FECIT ‖ FALCONE ET CLARO COSS. [2]) (*sic*) — Albae Iuliae. Grut. 6, 6. Fridvalssky *Inscriptiones Romano-Transylvanicae.* Clausenburg. 1767. fol. Köppen *Wiener Jahrbücher* T. 24. Append. p. 19.

1) Ita Fridvalssky et Gud. Grut. *Horologiar.* 2) p. Chr. 193. Eadem inscriptio datur supra N. 925.

1277. I. O. M. I. R. [1]) ‖ A. E. L. CRE‖SIMVS. SE ‖ DA. TIA B ‖ A. SS. I. NA. [2]) ‖ V. S. L. L. M. — Pfraumhemii prope Francofurtum. Grut. 1063, 4. (1006, 2.)

1) Iunoni Reginae. 2) i. e. Aelius Chresimus, Sedatia Bassina.

1278. IOVI ‖ IVNONI ‖ MINERVAE. ‖ IVA. VSLM. — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* p. 80, 1. Iupiter, Iuno, Minerva σύνναοι. v. Serv. ad *Aen.* 2, 225.

1279. IOVI. IVNON. MINER ‖ ANTONIA M. LIB. ‖ APHRODISIA SCYPHOS H. [1]) ‖ VENEREVM SPECVLVM ‖ DONVM DEDIT. — Augustae. Grut. 5, 6.

1) i. e. duos.

1280. I. O. M ‖ IVNONI REG. MINERVAE ‖ VETERAN LEG. XII. G. M. IMPER [1]) ‖ IVL. BASSVS LEG. [2]) AVR. TRIB. [3]) ‖ PRI. [4]) IDIB. DECEMB. PONTIANO ET ‖ ATELANO [5]) COS. MILITES FACIVND. ‖ CVRAR. — Albae Iuliae. Don. 3, 9. Mur. 325, 1.

1) Geminae. Imperio, scil. deorum. 2) Legatus. 3) Aurelius Tribunus legionis eiusd. 4) pridie. Ita legit Hagenb. Mss. 5) l. Atiliano; p. Chr. 135.

1281. ° I. S. I. P. D. M. [1]) ‖ ISIDI SALVTARI ‖ PRO SALVTE Q. VERGILII ‖ MODESTI CASSIA MATER. V. S. D. — Romae. Spon *Misc.* p. 77, XII.

1) Iovi Sereno, Iunoni Placidae, Dis Magnis. Spon. (?) Dubiae est fidei.

1282. IOVI LIBERTA [1]) ‖ SACRVM. POSITVM AEDIL. P. VALERI. BASSI ‖ PRAEF. FABRVM. — Tusculi. Nibby *Viaggio* 2. p. 44.

1) Si conferas supra N. 1249., de Nibbyi supplemento post *Liberta-(tique)* dubius haerebis, praeferesque: *Libertati.*

1283. I. O. M. A. D. [1]) ET ‖ SOLI DIGNO PRES [2]) ‖ PRO SAL. M. AVR. AND‖RONICI ET TARQVINIE ‖ MARCELLE COIVGIS ET ‖ FILIORVM EIVS. ARAM POSVIT EX VOTO PER [3]) ‖ C. FAB. GERMANICO SACERD. — Romae. Grut. 1010, 9. correctius apud Gud. 3, 3.

1) fort. *Augusto Dolicheno.* Gud. ex Ligor. *Adioassuriteno.* 2) *Praesenti* vel

Praesidi. 3) *perficiente* potius quam *permittente;* nisi praestat lectio Grut, PER (*missu*) — *Germanici.*

1284. I. O. M. ‖ T. AVIANO [1]) ET DIS DE‖ABVSQ. ‖ PRO SALVTE VICTORIS ‖ DOMINI N. SANCTISS. ‖ AVIANVS ‖ AVG. LIB. SVBPROC. ‖ AVRARIAR. V. S. M. — Albae Iuliae. Grut. 4, 4.

1) Legunt *Traiano*, ut Grut. 11, 3.:

1285. I. O. M. ‖ TRAIANO ‖ PRO SALVTE ‖ IMP. ANTO‖NINI ET M. AVRELI. CAES. ‖ MILITES CON‖SISTENTES ‖ MVNICIPIO ‖ POSVERVNT. — Clausenburgi. Sed ap. Seivert p. 18. et in hac exhibetur I. O. M. TAVIANO., et in superiore aeque p. 122. I. O. M. TAVIANO. Res est omnino incerta.

1286. *DOMINI METVEN [1]) I. O. M. LIT. [2]) ‖ SACR. — Florentiae. Gor. *Etr.* 1. p. 104, 72. Gud. 8, 9. Rein. p. 55, 27.

1) *metuens* Gud. Rein. *Domini metuendi* explicat Hag. 2) L. M. Gud. Rein. Ceterum spuria videbatur Maffeio A. C. L. p. 371.

1287. VEDIOVEI. PATREI ‖ GENTEILES IVLIEI. [1]) *Ab altera parte:* LEEGE ALBAANA DICATA. [2]) — Bovillis, hodie *presso le Frattocchie* in sinistra Appiae. Gazzetta *di Milano* 12. *Giugno* 1826.

1) Sacrarium igitur gentis Iuliae Bovillis dicatum erat Veiovi, cuius vix alius superest titulus votivus. 2) id est, ex Decreto Decurionum Albae Longae, haud procul a Bovillis distantis. In Geographicis N. 119. iunguntur *Albani Longani. Bovillenses.*

§. 2. IVNO. FERONIA. IVNONES.

1288. IVNONI. ALBANAE ‖ M. POPILLIVS M. F. ‖ PAL. FVFFILIANVS ‖ VI VIR. AVG. ‖ DONVM DEDIT. — In Monte Albano. — Spotorno *Trattato* 2. p. 192.

1289. IVNONI ARGEIAE ‖ C. BLANDVS PROCOS. — Tibure. Grut. 24, 11. Mur. 14, 7.

1290. IVNONI AVGVSTAE [1]) ‖ APPVLEIA M. FIL. QVINTA ‖ SVO ET L. TVRPILII BROCCHI ‖ LICINIANI FIL. NOMINE ‖ TEST. PONI. IVS. — Iaderae. Grut. 24, 12. correctius ap. Mur. 14, 8. Cfr. Saxii *Miss.* 1. p. 44.

1) Simplicissima est ratio, ut hoc pro cognomine ipsius Deae habeatur, neque vero de Genio Augustae alicuius cogitetur.

1291. SEX. AVINIVS SEX. FIL ‖ MAEC. CRESCENS. ‖ AED. PAVIMENT ‖ DE SVA PEQ. FAC. CVR ‖ IVNONI ‖ COELESTI. — In civ. Castellana Falisc. Reines. p. 56, 29.

1292. IVNONI LANVMVINAE SPS. SVLP. QVIRIN. (in manubrio parvi cochlearis argentei.) Maffei *Mus. Ver.* 262, 3.

1293. IVNO LANVMVINA. — Romae in Capitolio. Fabrett. p. 698, 202.

1294. P. SERVILIO. L. ANTONIO COS. [1]) ‖ A. D. IIII. K. SEXT. ‖ LOCAVIT Q. PEDIVS Q. VRB. ‖ MVRVM IVNONI LVCINAE. ‖ HS. ccclↃↃↃ. ccclↃↃↃ. ccclↃↃↃ. IↃↃↃ cclↃↃ. cclↃↃ. cclↃↃ. [2]) ‖ EIDEMQVE PROBAVIT. — Romae sub Esquiliis, ubi lucus erat

Iunonis Lucinae. (Ovid. *Fast.* 2, 435.) Marini *Iscriz. Alb.* p. 1. Morcelli *St.* 1. p. 255.

1) u. c. 713. 2) Sestert. num. 380,000.

1295. *IVNONI LVCINAI || PRO FILIA PARTV[1]) LABORANTE. || SVSCEPTO VOTO || STATILIA D. D. — Albae Iuliae. Fabrett. p. 697, 194. Ex schedis Barberinis. Mur. 15, 5. Spuria mihi videtur.

1) *parva* Fabrett.

1296. IVNONI LVCINAE || LVCILLA HON. LVP || S.[1]) — In gemma Remis reperta. Saxii *Miss.* 1. p. 46.

1) *Honorata Lubens Solvit.* SAXIVS.

1297. BASSA VITELLI[1]) || PRO Q. VITELLIO Q. F. FILIO SVO || IVNONI LVCINAE. V. S. L. M. — Romae. Grut. 24, 16.

1) scil. coniux.

1298. LVCINAE || SACR || L. SOTER || ET || STAFILE. — Romae. Grut. 1010, 1. cfr. 1009, 12. *Iunoni Lucinae.*

1299. IVNONI MONETAE REGIN. || SACRVM || ANTONIVS L. L. ELEVTHERVS || ET ANTONIA DIONYSIA || VOT. SOL. — Romae. Spon *Misc.* p. 83, XXIV.

1300. *IVNONI PATVLCIAE SISPITAE || T. FABATIVS TABVLARIVS || OST. ET PROCVRATOR FISCI || PATRONVS COLLEG. LENVNCVL || IIII VIR. QVINQVENN. || D. D. — Ostiae. Spon *Misc.* p. 81. Suspecta est inscriptio.

1301. IVNONI PLACIDAE || CONSERVATRICI AVGVSTAE || CLAVDIA SABBATIS BVLLAM D. D. || ADDIDIT ET SCYPHVM ET || TRIPODEM FORTVNAE AVG. — Romae. Grut. 25, 2.

1302. *SIL. PETRONILLA. M. AN. IANVARII || COIVX GRAVISS. EX TT. SS. HH.[1]) || VT IVNONI PRONVB. SVAE VIRG. || EREPTAE PRIM. AEDES MAR[2]) || CONSTRVATVR. IMP.[3]) — Puteolis. Grut. 25, 5. Ludicra haec est fraus.

1) ex testamento, suprascriptis heredibus (?) 2) marmorea. 3) imperavit (?) Reliqua Iunonis epitheta ap. Grut. haec fere sunt praecipua: Iunoni Augustae. ib. 12. — Gaviae (Gaviniae) Albanae. ib. 13. IVG. Iugali vel Iugae. ib. 15. — Piae 25, 1.

1303. VIAM AVGVSTAM || A PORTA CIMINA VSQVE AD ANNIAM || ET VIAM SACRAM || A CHALCIDICO AD LVCVM IVNONIS CVRITIS[1]) || VETVSTATE CONSVMPTAS || A NOVO RESTITVERVNT EX HS. C. M. N. || DVO PVBLII NIGRINI MARTIALIS PATER || ET DEXTER FILIVS OB HONORES ET || IMMVNITATES OMNES IN SE CONSTITVTAS. || D. D. — Prope Tibur. Don. p. 72, 26. Capagnani inter Vrbem et Sutrium. Mur. 480, 3.

1) Minime est opus cum Gorio legere *Curetis* (ut sit eadem cum Cybele.) Meminit Iunonis Quiritis, quae eadem cum Curite, Grut. 308, 1., ubi v. Gud. et v. Lingen *teutsche Schriften* 2. p. 9. De cultu Iunonis Tibure v. Serv. ad *Aen.* 1, 17.

1304. MAMMIAE C. F. || IVSTAE || Q. TVLLIVS Q. F. HORAT. (*P.*) CINCIVS PRISCVS. || PONTIFIX (*sic*) SACRARIVS || IVNONIS || QVIRITIS. PATRONVS MVNICIPI. || TESTAMENTO PONI IVSSIT. — In civ. Castellana, Faliscorum oppido. Grut. 308, 1.

1305. *IVNONEI. QVIRITEI SACRA ‖ C. FALCIDIVS. L. F. CONSOL ‖ DEDICAVIT. — Beneventi. de Vita 1, 8. (Polcastro p. 7.) Inscriptio admodum suspecta; non enim datur nisi ex Verusii cuiusdam schedis; neque Falcidius Consul in Fastis reperitur.

1306. IVNONI REG. POP.[1] ‖ C. NVMISIVS C. L. MENSAR ET ‖ VLRIA[2] AMABILIS VOT. LIB. SOL. — Aeserniae. Mur. 16, 5.

1) f. propitiae. Mur. *Populoniae* Sax. *Miss.* 1. p. 47. 2) f. Viria. Mur. Vlpia. Sax. Nota praeterea *mensarium.*

1307. IVNONI REGINAE ‖ MINERVAE ‖ NEPTVNO ‖ LIBERO PATRI ‖ DIANAE ‖ CETERISQ. DIBVS ‖ L. ANTON. SABINIANVS ‖ CORNEL.[1] LEG. LEG. I. AD.[2] ‖ P. S.[3] TEMPLVM VETVS ‖ CONLAPSVM. EXCLVDVM[4] ‖ CVR. CVM AVRELIANO CON. — Propter Iaurinum Hungariae. Grut. 24, 6.

1) nota tribus nomen positum post cognomen contra morem. Hagenb. 2) Adiutricis. 3) Pecunia sua. 4) i. e. excludendum. Hagenb. Fort. EXCOLENDVM. uti N. 1336. Ligoriana plane est alia IVNONI REGINAE dicata ap. Mur. 308, 1.

1308. D. M. S. ‖ OSSA MECILLAE BALBILLAE LANVVII ‖ SAC. QVAE IN AEDE IVNONIS S M R ‖ SCVTVLVM ET CLYP. ET HAST. ET CALC.[1] ‖ RITE NOVAVIT VOTO. — In oppido Civitatis Laviniae. Memorie Romane 1, 4. p. 221.

1) Iunonis Sospitae Magnae Reginae — clypeum — hastam — calceos, vel calceolos, ut est apud Cic. *Nat. Deor.* 1, 29. cfr. Eckhel *D. N.* 5. p. 294.

1309. MEMORIAE AETERNAE. ‖ M. THORI. M. F. PRIMIGENI. SACERDOTIS ‖ IVNONI REGINAE SISPITAE ET ‖ THORIAE BALBILLAE FILIIS PIISSIMIS FECIT ‖ SEX. THORIVS L. F. BALBVS. IN FRONTE ‖ PED. XIV. IN AGR. PED. XVII. — In oppido Civitatis Laviniae. Mur. 157, 6. Gud. 104, 3. Est Ligoriana, sed tamen videtur sincera, firmaturque a praecedente.

1310. *IVNONI STYGIAE ‖ CRESCENTINA ‖ MATRILIA CVM ‖ FIL. SV. V. S. L. M. — Beneventi. Spon *Misc.* p. 80, XVIII. Reines. 1, 34. p. 61. De Vita 1, 6. Est suspectissima.

1311. IVNONI VERIDICAE . . . . — Prope Beneventum. De Vita p. 68. *Inscr.* 1. 7. *αὐτόπτης.*

1312. . . ASILVM[1] ‖ IVNONI. — Fragmentum repertum Interamniae Praetutiae. Romanelli *Topografia* T. 3. p. 300.

1) Rarissima fit mentio in lapp. asylorum, quae sub Christianismi incrementa, ac prius fortasse, ad arcendam scelerum impunitatem videntur esse sublata.

IVNONI statim subiungimus FERONIAM, cum illa confusam a Servio ad *Aen.* 7, 798. *Iuno virgo, quae Feronia dicebatur.* Sed observat Borghesius (*Giornale Arcad.* 1825. p. 386.) in lap. nostro n. 1315. utramque satis clare distingui, et alterum IVNONI FERONIAE interpretandum esse *Genio Feroniae* (genitiv.)?

FERONIA.

1313. Q. PESCENN . . . ‖ COLOMNAS III. ‖ DE SVO DAT ‖ FERONEAE ‖ ET CREPIDINEM ‖ ANTE COLOMNAS ‖ EX LAPIDE. — Fabrett. p. 453. 68. Exstabat haec inscr. in Templo Feroniae apud Trebulam Mutuescam in Sabinis. (Liv. 1, 30.)

1314. IVNONI FERON. ‖ BARDIA L. F. SECVN ‖ AEDEM. SIGNVM. PORTI‖CVS D. P. S. D. — S. l. Fabrett. p. 451, 65. cfr. Bertoli *Antich. d'Aquileia* p. 19.

1315. IVNONI REG. ‖ ET. FERONIAE. — S. l. Reines. Cl. 1, 31. Fabrett. p. 454. P. La Cerda apud Terracinense Feroniae templum repertum fuisse hunc lapidem ait:

1316. *BENEMERITI SERVI ‖ SEDEANT ‖ SVRGENT LIBERI. — Sed desumptus est ex Serv. ad *Aen.* 8, 564.

1317. FERONIAE SAC. ‖ IN MEMORIAM ‖ MINEI. PRISCI. FIL. ‖ T. KANIVS IANVAR. ‖ SAC. GRATVITVS ANNO XXXX. ‖ D. D. — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* p. 80, 3. ibid. 2. *Iunoni Feroniae.*

1318. HEDONE ‖ M. CRASSI ANCILLA ‖ FERONIAE V. S. L. M. — Florentiae. Gor. *Etr.* 3. p. 8. cfr. p. 13. Ceterum FLORAE FERONIAE cet. Gud. 60, 4. et Mur. 92, 6., etsi agnovit Saxius *Miss.* 2. p. 258., fictitium est.

IVNO ET IVNONES, GENII FEMINARVM ET DEARVM.

1319. DIIS MANIBVS. IVNONI ‖ AEMYLIAE HERACLIANAE ‖ FECIT AEMYLIA PYRALIS ‖ ET VERNA. [1]) CONIVGI SVAE ‖ BENEMERENTI. — Romae. Grut. 1150, 2.

1) h. l. nomen proprium. De Iunonibus etiam mortuarum v. Fabrett. p. 74. Vsus iste voc. *Iuno* etiam in sepulcralibus, parum a quibusdam cognitus, erroribus passim ansam praebuit: veluti quum ap. Fabrett. p. 74, 74. sincera haec legatur inscriptio:

1320. IVNONI ‖ DORCADIS ‖ IVLIAE AVGVSTAE L. ‖ VERNAE CAPRENSIS ORNATRICIS ‖ LYCASTVS CONLIBERTVS ‖ ROGATOR. CONIVGI CARISSIMAE SIBI. — Ad Salariam. — eandem corruptissimam ita exhibet Torremuzza p. 3. VII. Catanae: IVNONI ‖ DORCADI S ‖ IVLIA EVGV ‖ IAEVERNAECA — atque adnotat: „Δορκὰς Gr. idem est ac Lat. Capra; hinc Iunonem Dorcadem eandem esse ac Iunonem Sispitam, Ammoniam et Caprotinam existimo." quae auctoritas rursus imposuit Eckhelio D. N. 5, 294. v. Marini *Atti* 1. p. LXXXI.

1321. IVNONI. IVSTA ‖ N̄ [1]) ‖ VOTO SVSCEPTO ‖ PRO SALVTE EIVS ‖ CLEANTHVS L. PRIXVS HELLE [2]) ‖ LAR. [3]) D. D. — Lunae. Gor. *Etr.* 2. p. 51, 56. Mur. 14, 2. Saxum multis controversiis agitatum. v. Act. Erud. *Lips.* 1740. p. 483. C. H. A. in *Misc. observ.* 1742, 4. p. 191. Saxii *Miss.* 1. p. 43. Marini *Atti* 1. p. 96.

1) leg. *Iustae nostrae* sc. patronae. (Iunoni i. e. Genio.) 2) Cleanthus Phrixus Libertus et Helle. vel potius: Cleanthus Libertus, Phrixus et Helle Servi. 3) *Laribus.* nisi leg. SER. vel etiam L.(iberti) AR*am.* (LAR*arium* vult Saxius.)

1322. IVNONIBVS SACRVM ‖ M. MAGIVS. M. L. AMARANTVS ‖ IIIIII VIR ET ‖ MAGIA M. F. VERA. MAGIA M. L. ILIAS ‖ AEDEM SIGNA. III. PORTICVM. MACERIS [1]) II. ‖ CVLINA. ET LOCVM IN QVO EA SVNT. ‖ VOTVM SOLVERVNT ‖ LOCO

PRIVATO. — Aquileiae. Grut. 24, 2. Bertoli *Ant. d'Aquileia.* p. 106., cuius typum correctiorem praetuli.

1) intellige, quasi scriptum esset *porticum cum maceriis.* Ad Iunones, mulierum genios, pertinet etiam Grut. 25, 11. IVNONIBVS IVLIAE ‖ ET SEXTILIAE (genitiv.) — Burdegalae. v. Graev. Praef. ad T. V. Th. A. R. p. V. Hag. Mss.

1323. IVNONIBVS ‖ SACR L. VITRVIVS[1]) ‖ EVTHETVS ‖ V. S. L. M. — Codigoro, nunc Ferrariae. Marini *Atti* 2. p. 369.

1) i. e. Vitruvius. Similes inscriptt. Mediolanenses Iunonibus dicatas exhibet Labus *Dissert.* p. 111.

1324. IVNONIB ‖ MONTAN[1]) ‖ CINNAMIS ‖ V. S. — Nemausi. Donati 1. p. 13, 5.

1) Iunones Montanae eaedem fere esse videntur, quae Matres, Matronae, Campestres, Suleviae apud Gallos et Germanos. cfr. infra. Eiusdemque generis Iuno videtur sequens:

1325. IVNONI ‖ PAGI ‖ FORTVNENSIS. — Bergomi. Gud. 13, 10. e Ligorio. Mur. 15, 6. et omnino rem conficit haec:

1326. IVNONIB ‖ MATRON ‖ EX VISV ‖ C. VIR. MAX. et ab utroque latere: IVN ‖ C. V. M. — Novi-Comi apud Iovios, communicata mecum a Io. Labus V. Cl.

1327. IVNONI HISTORIAE[1]) ‖ TELEPHVS ET PRISCVS L. D. I . . . . — Castronovo, nunc in Museo Vaticano. Visconti *Museo Pio-Clem.* 1. p. 117. Marini *Atti* 2. p. 369. et 414. b.

1) i. e. Genio Historiae s. Musae Clius. Alii tamen probabilius *Historiae* feminae alicuius nomen proprium censuerunt, cuius liberti Telephus et Priscus titulum posuerunt. — Ceterum Cfr. *Iunoni Deae Diae* in Actis *Frat. Arv. Tab.* 32. *Isidi(s) Victricis Iunoni.* ap. Marini l. l. p. 369.

Difficilis est huius quoque interpretatio:

1328. IVNONI ‖ TYCHES IVLIAE ‖ AVGVSTAE ‖ VENER. — Pompeiis. Romanelli *Viaggio a Pompej* T. 1. p. 56., qui pessime explicat: *A Giunone Tiche* (quasi *Tyches* esset nominativus) *Venerea di Giulia Augusta: Veneream* significare arbitratus *voluptatum ministram.* Sed vera explicatio procul dubio haec est: *Iunoni* i. e. Genio *Tyches*, servae s. libertae quae fuit *Iuliae Augustae Veneris.* Ita in nummo apud Eckhel D. N. 6. p. 148. *ΙΟΥΛΙΑΝ ΑΦΡΟΔΙΤΗΝ ΧΑΡΙΝΟΣ.* Caput Iuliae, Augusti filiae. Sic tamen dubius haereo, utrum sermo sit de hac ipsa, an de Livia, Augusti uxore, quae Iulia Augusta, *Iuno* quidem et *Ceres* dicitur in lapp. et nummis, nunquam vero *Venus.*

§. 3. NEPTVNVS.

1329. NEPTV ‖ SACR. ‖ MOLIN. — Guntiae. v. Raiser *Guntia* p. 9. Is explicat *molinarius*, quod Latinum non est, vel *molendinarius*, quod nimis recedit a MOLIN. Esset saltem numerus pluralis!

1330. *NEPTVNO ‖ SACRVM ‖ C. ALLIVS ‖ NEPTVNIALIS.[1]) V. S. — Interamnae. Reines. p. 130, 97. Mur. 54, 7. „Perquam rarae sunt inscriptiones Neptuno dicatae." Mur., qui p. 54 — 56. duodecim Latinas habet.

1) NEPTVNI DIALIS Reines. Suspecta est inscr.

1331. * D. NEPTVNO ‖ AQVARVM ‖ POTENTI ‖ INDVCTVM EI[1]) TRAGISA[2]) ‖ FLVM. ‖ MVR. EIVS ‖ A.[3]) V. P. ‖ L. L. M. — Hippolytopoli. in Duelii *Excerpt. geneal. hist.* p. 310. Mur. 56, 2. Dubiae auctoritatis videbatur Saxio *Miss.* 2. p. 214. attamen vetus aliquis possessor lapidem nota anni 1483. signavit.

1) Incerta est scriptura. 2) hodie *die Traysen.* 3) Duelius explicat: *muris eius accolae;* nisi potius in his latet nomen aliquod proprium.

1332. NEPTVNO ‖ ET NYMPHIS[1]) ‖ PRO SALVTE IMP ‖ CAES. M. AV‖REL. AVG. ANTO‖NIVS IVLIANVS ‖ PRAEF. COH. VL. V. GE[2]) ‖ POSVIT. — Crumeri s. Neudorf. Sestini *Viaggio* p. 200.

1) Sic: NEPTVNO ET OMN. NYMPH. D. D. Rein. p. 138, 100. Mur. 55, 3. in lap. suspecto. 2) *Vlpiae quintae Germanorum.* Sestini. Potius: *Victricis Geminae.*

1333. IN H. D. D. ‖ D. NEPTVNO ‖ CONTVBERNIO ‖ NAVTARVM ‖ CORNELIVS ALIQVANDVS ‖ D. S. D. — Etlingen in Marchionatu Badensi. Grut. 62, 4. Schoepflin *Alsat.* 1. p. 490. et apud Hagenb. ex Beckii *αὐτοψίᾳ*, ita ut cogitandum non sit cum Barthio de emendando nomine *Aliquandus* in *Alienandus.* Tum nota *Contubernium* pro sodalicio s. collegio.

1334. NEPTVNO ‖ ADIVTORI ‖ SACRVM ‖ M. AEMILIVS ‖ FLACCVS Q. — Romae. Oderic. p. 183.

1335. NEPTVNO ET ‖ DIS AQVATILIBVS ‖ PRO SALVTE ET ‖ INCOLVMIT . . . SIM ‖ . . . QVART. SECVNDIN. — Mediolani. Mur. 1981, 15. (Reines. p. 129, 96.)

1336. NEPTVNO DEISQ. AVG. ‖ T. ABIDIVS[1]) VERVS POST[2]) ‖ SVBPRAEFECTVS CLASS. RAVEN ‖ TEMPLO RESTITVTO. MOLIBVS[3]) ‖ EXTRVCT. DOMO EXCVLTA. IN AREA ‖ D. D. CONCESSA SIBI ‖ DICAVIT. — Parentii. Mur. p. 54, 6. Accuratius ap. Donati 1, 32, 5. et Stancovich *Pola.* p. 115. V. omnino Saxii *Miss.* 2. p. 210.

1) *Abudius* alii. 2) *Postumus* explicat Sax. 3) MOENIBVS alii typi prob. Sax.

1337. NEPTVNO DIAN ‖ PROPTMAI[1]) ‖ L. CINCIVS ‖ TROPHIM ‖ EX VISO P. ‖ QVOD ALIS[2]) ‖ VIDIT. — Aeonae in Dalmatia, nunc Venetiis. — Donati 1. p. 32, 4.

1) *propter mare* parum probabiliter Passioneus. 2) Videtur nomen proprium oppidi vel vici.

1338. . EPTVNO ET MINERVAE ‖ TEMPLVM ‖ . . O[1]) SALVTE DO. DIVINAE ‖ AVCTORITA CLAVD ‖ . . GIDVBNI[2]) R.[3]) LEG. AVG. IN. BRIT ‖ . . . . GIVM FABROR. QVI IN EO[4]) ‖ . . . . D. S. D. ‖ DONANTE AREAM ‖ . . . DENTE[5]) PVDENTINI FIL. — Chichester. Philosophical Transactions T. 31. n. 379. Saxii *Miss.* 2. p. 212.

1) pro. 2) *Ti. Claudii Cogidubni* supplet R. Gale. 3) *Regis* explicabat R. Gale; fortasse *Rationalis.* Saxius. Idem postea *Act. Soc. Trai.* T. 3. p. 103. ipse quoque de Cogiduno Rege cogitabat, Tacito *Agric.* 14. memorato. 4) Supplendum, *qui in eo loco consistunt*, vel simile quid. 5) *Pudente* Gale.

1339. ARA TRANQVILLITATIS. — Romae. Mur. 118, 5.

1340. ARA NEPTVNI. *In postica parte:* ARA VENTORVM. — Ibid. Mur. 148, 4.

§. 4. MARS.

1341. MARTI AMICO ‖ ET CONSENTIENTI [1]) ‖ SACRVM. ‖ HERMIAS DEDICAV. ‖ IDEMQ. VOVIT. — Carlsburgii. Maffei *Mus. Ver.* 237, 7.

1) De Diis Consentibus h. l. haud cogitandum: *consentiens* est benevolus, fautor.

1342. MARTI AVGVSTO. ‖ Q. PETRONIVS METELLVS. ‖ M. PETRONIVS MAGNVS ‖ VNA CVM MILITIBVS NILIACIS. [1]) V. S. O. [2]) M. — Antre (Franche-comté.) Reines. 83. 1. p. 121. Mur. 43, 8. Hagenb. *Helvet. Mss.* 1. p. 151.

1) Hoc corruptum videtur. 2) omnes s. optimo. nisi leg. L.

1343. MARTI AVG. [1]) L. PORCIVS. QVIR. ‖ VICTOR. ‖ CARTIMITAN. ‖ TESTAMENTO PONI IVSSIT. ‖ HVIC DONO HERES XX [2]) NON ‖ DEDVXIT EPVLO. ‖ D. D. — Cartamae in Hispan. Mur. 1037, 1. item 15, 1.

1) ubi I. AVG. habet. et: L. Calpurnius. 2) vicesimam heredit. cfr. Fabrett. p. 35, 172. De hac formula videsis erudite disputantem Hultmann *Misc. epigr.* p. 111. seqq.

1344. MARTI AVG ‖ CONSERVATORI ‖ CORPORIS SVI [1]) ‖ MERCVRIALIS AVG. ‖ N. V. [2]) EX IVSSV ‖ NVMINIS IPSIVS ‖ SIGILLVM MARMOREVM ‖ POSVIT. — Apud Isaram fluv. am Konterweg. Grut. 57, 4.

1) v. Graev. *Praefat. ad* T. V. *Thes. A. R.* p. 317. *ed. Fabric.* i. e. corporis Mercurialis ipsius. 2) Augusti nostri verna. (cfr. Grut. 1042, 5.)

1345. MAVORTI ‖ CVSTODI ‖ CONSERVATORI ‖ L. VIBIVS M. F. POP. VVLSIVS ‖ TR. MIL. LEG. V ‖ MACEDONICAE. V. S. L. M. — Anxani in Frentanis. Mur. 44, 9.

1346. °MARTI SIVE NVMITERNO [1]) ‖ ACHILLES ET VLPIA NICE. ‖ EIVS [2]) D. D. D. — Atinae. Don. 1, 45. p. 12. Mur. 42, 5.

1) deus fortasse municipalis cum Marte confusus. 2) sc. uxor, quod interdum omittitur. Ceterum suspecta est inscriptio, quum a Muratorio petita sit e Bonaventurae Tauleri *Memorie storiche dell' antica Città d'Atina* Napoli 1702. 4. non optimae fidei auctore, ut ex aliis quoque perspexi.

1347. MARTI PATR. ‖ CONSERVATIORI ET BONAE ‖ VICTORIAE. L. AEL. RVFINIVS PRO SE ET SVOS. (*sic*) ‖ V. L. P. — Carlsburgii. Maffei *Mus. Ver.* 238, 3.

1348. MAVORTIO PATRI ‖ CONSERVATORI ‖ SACRVM ‖ PRO SALVTE C. TERENTII ‖ C. F. SEVERI C. TERENTIVS ‖ INGENVVS FILIVS. ‖ V. S. L. M. — Romae. Gorii *Symb. Dec.* II. vol. 9. p. 229.

1349. MAVORTI VLTORI ‖ Q. NINNIVS Q. F. QVIR. PAETVS ‖ II VIR. COLON. ORTONAE ‖ AVG. ET VI VIR. AVGVSTAL [1]) ‖ QVINQVENN. II. SACRVM. — Ortonae. Romanelli *Topografia* T. 3. p. 66.

1) vide in Cap. de Re municipali §. Seviri Augustales. ubi similes dantur Augustales

simul et Seviri Augustales. Ceterum Spon *Misc.* p. 174. e schedis dumtaxat Barberinis dat hanc inscriptionem; unde cum aliqua probabilitatis specie haec et alia Ortonensis ibidem exhibita spuriae visae sunt Mannerto *Italien* 1. p. 807.

1350. MARSPITER. — In colle Palatino repertum. Fabrett. p. 697, 195.

1351. IN H. DD. GENIO MARTIS ‖ GNAIVS VINOONIVS MESSOR. ‖ V. S. L. L. M. — Diedeshemii. Reines. p. 122, 85. Sic in Schotti *Physica curiosa.* Herbipoli 1667. p. 1331.:

1352. GENIO MARTIS VRSVS CONDOLLI[1]) V. S. L. M. — Neostadii ad tiliam.[2])

1) Scil. filius. 2) Hinc Muratorio 1979, 8. *Apollinis Granni* saxum ridiculo errore dicitur exstare *Tiliae*, quem locum diu quaesivit Hagenbuchius, donec ipsius Schotti libri compos fieret. Vtraque inscriptio sincera videtur; itaque defenduntur his saltem *Genii Deorum* Maffeio et Zaccariae suspecti.

1353. PACI‖FERO MARTI ‖ ELEGAVR‖BA POS‖VIT EX VO‖TO. — Salisburyhall in Lancashire. Camden-Gibson. T. 2. p. 149.

1354. MARTI ET FORTVNAE ‖ C. ALFIDIVS[1]) SECVNDVS ‖ MILES COH. XVII. ‖ D. D. — Romae. Grut. 55, 7. Donat. 1. p. 25, 4.

1) *Alefidius* Donat.

1355. MARTI ‖ MINERVAE ‖ CAMPESTRI‖BVS HEROI[1]) ‖ EPONAE. VICTORIAE ‖ M. COCCEI. ‖ FIRMVS ‖ Ͻ[2]) LEG. II. AVG. — Graham's Dyke in Britannia. Archaeologia T. 3. p. 119.

1) ita ut *i* inclusum sit literae *o*: (i) unde fort. leg. Herculi. 2) Centurio.

1356. MARTI BRITOVIO (Nemausi) Grut. 57, 10. — CAMPESTRI. ib. 12. — CIRADINO (Malacae) fortasse: GRADIVO. ib. 13. — DOMINO (Setabi Hisp.) ib. 14. — LEVCETIO. (Frauenstein prope Moguntiam) ib. 58, 3. — MILITARIS. (Bonnae) ib. 4. — SEGOMONI (Lugduni) ib. 5. — VICTORI. (Dordraci) ib. 6. — VINCIO (Venciae in Provincia) ib. 8. Quaedam ex his ad Gallica pertinere vides, ubi similia damus. Ceterum in his Grut. 58, 4., quod hic e Schannatii typo (*Eifelia* T. 1. p. 548.) accuratius damus:

IN. H. DD.[1]) ‖ PRO SALVTE IMPP ‖ DIOCLETIANI ET MAXIMI‖ANI. AVGG. CONSTANTI ‖ ET MAXIMIANI. NOBB ‖ CAESS. TEMPLVM MARTIS ‖ MILITARIS. VETVSTATE CO‖LLAPSVM. AVR. SINTVS PRAE‖FEC. IMP. S.[2]) A SOLO RESTI‖TVIT. DIE. XIIII. M. OC.[3]) ‖ TVSCO. ET ANVLINO. COSS.[4]) — Bonnae vel Blankenhemii.

1) *In honorem Dei Deorum* ridicule Baersch, pro: *in honorem Domus divinae.* 2) Praefectus, impensa sua. 3) Mensis Octobris. Notanda haec dierum numerandorum ratio. 4) p. Chr. 295. — Hoc, inquam, suspectum erat Maffeio A. C. L. p. 280., sed satis defenditur inscriptione paterae repertae Wettingae prope Aquas Helveticas: apud nos N. 458. DEO MARTI MIL. Hagenb. *Helvet. Mes.* T. 4. p. 321. et Calendario Venusino ad IV. Idus Iun. MARTI MILIT., ubi male Fogginius explicat MILIT*i*, recte Lupulus MILIT*ari.*

1357. DEO ‖ MARTI ‖ BRACIACAE ‖ OSITTIVS ‖ CAECILIAN ‖ PRAEFECT TRO . . . ‖ V. S. — Haddonhouse in Derbyshire. Camden-Gibson T. 1. p. 443.

§. 5. VENVS. LIBITINA. ADONIS.

1358. °VENERI ‖ COLL. VASCVLARIOR. ‖ SIG. CORINTHIVM ‖ D. D ‖ CVR. L. TAMVDIVS L. F. SER ‖ CALVINVS. C. CRESCEN‖TIVS C. F. CRV.1) LENTINVS ‖ VOTINIVS II VIR. QQ. ‖ A. FORRIVS A. F. SCAP. ‖ ANTONIANVS ‖ SACERD. D. VEN. GENITRIC. ° LXXX COL. 2) ‖ STIPAVIT. — Romae. Spon *Misc.* p. 66, 2.

1) Crustumina. 2) Denarios octoginta Collegium stipavit, e stipe collegit. Non omni suspicione caret haec inscriptio.

1359. FEDIMVS CONDIT‖OR. SACRARI VENERIS ‖ CHENDIES CVM PO‖RTICVM ET COCINA‖TORIVM COST. ITVI‖IT EN. TEDONAVI. — Oxoniae. Marm. Oxon. *Chandl.* p. 131, 13. Corrupti hic aliquid latet.

1360. VENERI AVG. ‖ POPILIA L. F. ‖ MARCELLINA ‖ ATTIA MATER ‖ ORNAMENT. EIVS. EXORNAVIT. — Aquileiae. Bartoli *Lettera* in Calogerà *N. Raccolta* 2. p. 508.

1361. VENERI CAELESTI ‖ AVGVSTAE SACR. ‖ NVMMIA C. F. DORCAS ‖ S. P. F. C. ‖ EADEMQVE DEDICAVIT. ‖ L. D. D. D. — Sacpini in Vmbria. Grut. 59, 3. Boviani ponit Romanelli *Topografia* T. 2. p. 442., qui habet DORCHAS.

1362. VENERI CONCILIATRICI. — S. Giovanni in Venere. Romanelli *Topografia* T. 3. p. 52., quem consule de hoc templo et vico Veneris.

1363. °VENERI ‖ ERYCINAE ‖ VICTRICI ‖ L. CORNELIVS SVLLA ‖ SPOLIA DE HOSTIB ‖ VOTO DICAVIT. — Lauretini in Via Appia reperta dicitur anno 1733. Calogerà *Raccolta* Vol. 19. p. 125. Mur. 58, 10. *Saggi di Dissert. dell' Acc. Etr. di Cortona* T. 2. p. 177. Mihi videtur commenticia; etsi nihil suspicatus est Ambrosius Balbus, qui operose eandem illustravit in *Dissertazioni risguardanti il culto di Venere Ericina* Torino. 1824. p. 59—90. — Pertinet huc inscriptio lateris coctilis apud Marini *Atti* p. 418.:

1364. VENERVS. HERVC. — *Venerus* antiqua est genitivi terminatio, ut *Cererus* ap. Fabrett. p. 626, 225. p. 635, 298. *Kastorus* pro *Castoris* Grut. 499, 12. HERVC. i. q. Erycinae.

1365. ° D. M. ‖ VENERI ‖ SS. ‖ FELICI CONSERVAT. VICTRICI ‖ CVPIDINI CAELEST. GENITRICI ‖ MATRIQVE DEVM ‖ C. ‖ CAES. — In amuleto. Fabrett. p. 564, 105. Est suspecta.

1366. VENERI FELICI SACRVM. ‖ SALLVSTIA. HELPIDVS D. D. — Romae. Visconti *Museo Pio-Clem.* 2. p. 313. Cfr. Maff. *Mus. Ver.* 271, 11.

1367. VENERI GABINAE ‖ ET ALBANAE SANCTAE ‖ PRO SALVTE L. ‖ IVNI. PRIMIGENI. ‖ ET SECVNDINO (*sic*) FIL. ‖ L. IVNIVS FELIX. PATR. CVPEDINIS ‖ II. AER.1) PRO SALVTE POSVIT. — Sagarolae Gabiorum. Grut. 1069, 1. Mur. 58, 3.

1) L. Iunius Felix pater, Cupedines duos aereos.

1368. VENERI. VERAE. FELICI. GABINAE ‖ A. PLVTIVS EPAPHRODITVS. ACCENS. VEL. AT.[1] NEGOTIATOR SERICARIVS. TEMPLVM CVM ‖ SIGNO AEREO. EFFIGIE VENERIS. ITEM SIGNIS AEREIS N. IIII. DISPOSITIS. IN ZOTECIS ET ‖ BALBIS[2] AEREIS. ET ARAM AEREAM. ET OMNI CVLTV A SOLO. SVA PECVNIA FECIT. CVIVS OB ‖ DEDICATIONEM DIVISIT DECVRIONIBVS SING. X.[3] V. ITEM VI. VIR. AVG. SING. X. III. ITEM TABER‖NARIS INTRA MVRVM NEGOTIANTIBVS. X. II. ET HS. X. M. N. REI. PVBL. GABINOR. INTVLIT. ITA VT EX ‖ VSVRIS EIVSDEM SVMMAE. QVOD. ANNIS III. K. OCTOBR. DIE. NATALIS PLVTIAE VERAE ‖ FILIAE SVAE. DECVR. ET VI. VIR. AVG. PVBLICE IN TRICLINIS SVIS EPVLENTVR. QVOD SI ‖ FACERE NEGLEXSERINT. TVNC AD MVNICIPIVM TVSCVLANOR HS. X M. N PERTINEANT. ‖ QVAE CONFESTIM EXIGANTVR. LOCO DATO DECRETO DECVR. ‖ DEDICATA IDIBVS MAIS. L. VENVLEIO APRONIANO II. L. SERGIO PAVLO II. COS.[4] — Gabiis. *Bibliothek der alten Literatur und Kunst.* Fasc. X. p. 4.

1) *velatus.* 2) *valvis.* 3) *denarios.* 4) p. Chr. 169.

1369. VENERI ‖ HORTORVM SALLVSTIANORVM ‖ C. SALLVSTIVS DRVDVS ‖ AEDITVVS D. D. — Romae. Don. p. 14, 52. Mur. 177, 5. cfr. Grut. 39, 4.

1370. IMPERIO VENERIS FISICAE ‖ I. O. M. ‖ ANTISTIA METHE. ANTISTI ‖ PRIMIGENI. EX.[1] D. D. — Pompeiis. Ex Capacio Reinesius p. 42, 18., quam equidem pro spuria facile habuissem, nisi idoneus auctor, Romanellius (*Viaggio a Pompej* 1. p. 15.) affirmaret, eundem lapidem iterum nuper effossum esse. Is habet PHYSICAE.

1) *Ex decurionum decreto* h. l. vix significare posse rati, Reines. VXor. Hagenb. E. ∞. D. D. i. e. *e denariis quingentis donavit*, vel EX. V. D. (*voto.*) suspicati sunt. Sed nihil omnino impedit, quo minus consueta illa formula hic quoque retineatur. Titulum scil. ut ponere liceret Antistiae, Decurionum decreto opus erat. Vt igitur admittamus Venerem istam Physicam, magis dubia est Holsteniana, immo Ligoriana *Venus Pelagia*, etsi Pontiam, Euploeamque probe novi.

1371. * VENERI PELAG ‖ P. LVCILIVS RVSTICVS V. C. ‖ PRAEFECTVS VRBI ‖ COS. PROCOS. LIBY. PROCVRA‖TOR LVDI MATVTINI ‖ PROCVRATOR LVDI MAGNI ‖ PROCVRATOR XX. HEREDITAT ‖ FLAMEN MART. ‖ S. P. SIGN. RESTIT.[1] — Caietae. Reines. p. 127, 93.

1) Defendit quidem saxum istud Corsinius in *Serie Praefect. Vrbis.* p. 79.; sed alia quoque insunt fraudis vestigia, velut procurationes tres tam dispares; nec notus aliunde P. Lucilius Rusticus Praefectus Vrbi et Consul, effictus fortasse a Ligorio ex Q. Iuniis Rusticis Coss. u. c. 872. et 915.

1372. * VENERI ‖ PLACIDAE ‖ CVM SIGN ‖ CVPIDIN ‖ ET BASI SV ‖ MARMOR. IVNIA TY‖CHE FEL. V. S. — Spoleti. Mur. 58, 6. Est suspectissima.

1373. VENERI PROBAE SANCTISS. SACR ‖ TI CLAVDIVS MARCION. ‖ SALVE MILLE ANIMARVM INLVSTRI CENARE

OPVS. SALVE ‖ (*p*)VLCHRI ONERIS PORTATRIX. IN. EXVPERABILE (*sic*) DONVM ‖ RERVM HVMANARVM DIVINARVMQVE MAGISTRA ‖ (*M*)ATRIX. SERVATRIX AMATRIX. SACRIFICATRIX ‖ SALVE MILLE ANIMARVM INLVSTRI CENARE OPVS. SALVE. — Herculanei. Martorelli p. 372. Donati 1. p. 53, 9.

1374. VENERI ‖ VESTINAE. ‖ L. IVLIVS KARICVS ‖ CVM VOLVNTILLA ‖ SEVERA VXORE. — Apud Neptunium ex parietinis Antii. Grut. 1069, 3.

1375. VENERI VICTRICI ‖ L. ARRONIVS AMANDVS. ‖ IV.[1]) VIR AVG. ‖ SOLO PRIVATO[2]) S. P. F.[3]) — Tiferni in Vmbria. Grut. 59, 10.

1) VI Vir. Ms. Smetii recte. 2) opponitur hoc notissimo L. D. D. D. 3) sua pecunia fecit.

1376. DEAE VENERI ‖ C. ENETRI C. L. ‖ SACRVM. — Beneventi. De Vita p. 66. et *Inscriptt.* p. 4, 21., qui interpretatur *Veneri a C. Enetrio Caii Liberto* privatim cultae. Sed, nisi obstaret aliquatenus eius *αὐτοψία*, suspicarer: GENETRICI. cuius, quod mirere, paucissima omnino supersunt monumenta, veluti:

1377. . . . . . ‖ . . . IO COS ‖ QVA DIE SPECVLAR ‖ A SACERD. VENERIS ‖ GENITRIC.[1]) ET GENI REIP ‖ DEDIC. — Lupatiae. Romanelli *Topografia* T. 2. p. 185.

1) Nisi admodum fallor, cultus Veneris Genitricis post Caesarum familiam exstinctam vel casu obsolevit, vel consulto est in oblivionem adductus. Duo haec verba: VENERI GENETRICI Telesiae quoque reperta esse perhibet Romanelli *Topogr.* T. 2. p. 423.

1378. AB LVCO LIBITINA[1]) ‖ Q. CORVNCANI STATI ‖ Q.[2]) Q. L. EROS ‖ CORVNCANIA Q. L. CRESTE ‖ IN FR. P. XIIII. IN A. P. XIII. — Romae. Grut. 971, 8.

1) *Libitinae* Voss. *de Anal.* Lib. 1. C. 26. p. 480. 2) i. e. Quintus Coruncanius Eros, Quinti Coruncanii Libertus. HAGENB. Mss.

1379. D . . ‖ ADONI SIG. ‖ EX VOTO M. VLPIVS ‖ ET AVR. SABINA. P. L. T. — Iustinopoli. Mur. 2099, 2. Carli *Antichità di Capodistria* in Calogerà *Racc.* 28. p. 272. habet P. L. I.

§. 6. VOLCANVS. STATA MATER. VESTA.

1380. VOLCANO ‖ EX AERE PVBLICO ‖ IN VIA RECTA ‖ CIV. TAR. ‖ PONTIFICVM IVSSV ‖ STATVIT. ‖ P. CORNIFICIVS. — Tarenti. Mur. 59, 5.

1381. DEO PATRIO. ‖ CN. TVRPILIVS ‖ CN. F. TVRPILIANVS AEDIL. ET PR SAC VOLK FAC[1]) ‖ SIGILL. VOLKANI ‖ EX VOTO POSVIT. ARG. P. XV. SCRP[2]) IX. — Ostiae. Marini *Atti.* 2. p. 357.

1) i. e. Aedilis et praetor sacris Volcanalibus faciundis; *praetor* h. l. significatu plane singulari is dicitur, qui praeest sacrificiis. 2) scripulorum.

1382. VOLK. MITI ‖ SIVE MVLCIBERO ‖ LVCI VETTI ‖ TELESPHORVS ET ‖ CHRISANTVS FRA ‖ VI VIR. AVG. NOMI[1]) ‖

VETTIAE L. F. SECVNDAE [2]) ‖ TELESPHORI FILI. ‖ L. D. D. D. — Brixiae. Grut. 1069, 5. Mur. 59, 6. Labus *Dissertazione* p. 22., cuius typum exhibemus.

1) nomine. 2) Secundi. Mur. Cet. cfr. corruptum lap. Grut. 472, 2. OLKMITI SIVE MVLCIBERO. Donati 1. 33, 2.

1383. Brixiae itidem, (praeter Grut. 356, 1. et 1069, 4. nunc deperditum, correctius apud Labus *Dissertazione* p. 21.

VOLKAN. AVG ‖ P. ANTONIVS ‖ CALISTIO VI ‖ VIR. AVG. ET. C. CLOD ‖ COMIC. ET P. POST ‖ AGATHO. IDEM ‖ SPORT. DEDIC. ET IN ‖ TVTEL. [1]) HS. CCCC. DED ‖ COLL. IVVEN. [2]) —

1) sportulas dedicatione et in tutelam. 2) Collegio Iuvenum:) repertum nuper est seq. saxum:

VOLCANO ‖ SACRVM ‖ PVBLICE. — Labus *Dissertazione* p. 13.

1384. ARSES ‖ VVRSES ‖ SETHLANL ‖ TEPHRAL ‖ APE TERMNV ‖ PISEST ESTV. — Cortonae. v. *Coltellini sopra un' ara etrusca con iscrizione finora inedita.* Roma 1790. Münter in *Det K. Danske vidensk. Selskabs. Afhandlinger.* Kiobenhavn. 1823. T. 1. p. 3., qui ita explicant: Avertas ignem, Vulcane, victimarum carne post terminum piatus esto. vel: Ignem avertas, Vulcane, in cinerem redigens (qui) apud terminum piatus esto. v. Festus in *Arse verse.*

1385. * VOLCANO. QVIETO. AVGVSTO ‖ ET STATAE MATRI AVGVSTAE ‖ SACRVM P. PINARIVS TRIASVS ET ‖ M. RABVTIVS BIRVTIVS ‖ MAG. VICI. ARMILVSTRI ANN. IV. — Romae. Gud. XL, 3., ex Ligorio. Mur. 59, 8. Gor. *Etr.* 3, p. 111. Haec omnino est spuria; certior est sequens ap. Mur. 297, 6. et emendatior ap. Gor. *Etr.* 3. p. 108.:

1386. STATAE MATRI SAC. ‖ Q. COELIVS Q. L. ‖ APOLLONIDES ‖ MAG. VICI. ‖ D. LAELIVS BALB.
C. ANTISTIO VET. COS. [1]) — Exstat Florentiae.

1) u. c. 747. v. Festum in *Statae Matris.* et cfr. Gud. L, 2.: STATAE FORTVNAE AVGVSTAE ‖ TITVS. LAENIVS T. F. QVIR. ‖ CAMARINVS. ‖ TRIBVNVS LEG. XV. AVG. D. D. Sed hoc Ligorii commentum est, ex Stata Matre et Seia Fortuna conflatum.

1387. STATAE MATRI ‖ AVG. SACRVM. ‖ MAG. REG. VII. ‖ VIC. MINERVI. ‖ ANNI L ‖ AP. ARRENIVS APPIANVS ‖ C. CORNELIVS EVTYCHVS. ‖ SEX. PLOTIVS QVARTIO. ‖ C. VIBIVS PHILET. ‖ DEDICATA EST. ‖ XVII. K. SEPT. LVSTRATIONE. — Romae. Mur. 33, 2. Cfr. ib. 1.

1388. STATAE MATRI AVGVST. ‖ MAGISTRI ANNI SECVNDI ‖ C. DVSONIVS SATVRNINVS ‖ CN. CAMPANIVS LOGVS. ‖ Q LIGINIVS (*sic*) TYCHIVS ‖ Q. CAFATIVS DIADVMENVS. — Capobianco prope Romam. Marini *Atti* 2. p. 614. Stata Mater, uni Festo memorata, quattuor praeter hunc habet lapides ap. Mur. 32, 2. 59, 8. Gori *Etr.* T. 3. p. 108. Anecd. liter. 1, 459. *Stata Mater* eadem cum Vesta. Marini *Atti* p. 379.

1389. In Actis Frat. Arval. Tab. XXXII. duae Vestae distinguun-

tur: VESTAE[1]) OVES II. VESTAE MATRI. OVES. II. — v. Marini p. 378.

1) scil. Virgini.

1390. VESTAE. SACRVM ‖ ANTISTITI ‖ PRAEDIORVM HELVIDIANORVM. — Romae. Fabrett. p. 694, 150. Morcelli *St.* 1, 9.

1391. VESTAE ET MATRIBVS ‖ T. CELERINVS. TEM. PORTIC ‖ CVSTODIARVM[1]) (*sic*) D. S.. — Asculi. Mur. 32, 3.

1) l. Custodiarium, in quo vasa sacra recondantur. Mur. Verum idem longe probabilius hunc lap. p. 147, 6., ita exhibet: VESTA T. F. CELERINA ‖ MATRVBVS. TEM. PORTIC ‖ CVSTODIARIVM. D. S. P. — Asculi; ubi igitur secundum utramvis lectionem Matres illae in Gallicanis saxis frequentes colebantur. *Vesta* tamen, feminae nomen haud nimis placet, etsi probe novi v. c. *Mercurios;* fuitne VESTIA? — Priorem typum praefert Saxius *Miss.* 2. p. 179.

1392. VESTAE tituli omnino rarissimi sunt, quippe quum Gruterus nullum habeat nisi hunc: (26, 5.)

VESTAE ‖ Q. CASSIVS ‖ M. F. ‖ VARVS ‖ V. S. L. M. — Veronae; ex Sarayna.

1393. IOVI OPTIMO. MAXIMO ‖ MINERVAE ‖ IVNONI. VESTAE ‖ ALBAN. SACR. ‖ L. CORNELIVS L. F. FALERINA ‖ PVPILLVS. FLAMEN. QVINQVEN ‖ PATRONVS CASTRI MOENENSIVM[1]) ‖ EX VOTO. — In Monte Albano. Spotorno *Trattato* 2. p. 192. ex Riccio (*Memorie d' Albano.*)

1) Iidem, qui Plinio H. N. 3, 9. p. 155. Hard. *Castrimonienses. Castrimonium* ap. Frontin. *de Col.* p. 85. Reichardo est *Castro Pignano.*

§. 7. MERCVRIVS.

1394. MERCVRIO ‖ L. COMINIVS ‖ POLLIO ‖ MIL. LEG. ‖ XIII. GEM. ‖ BENEFICIA‖RIVS LEGATI ‖ CONSVLA[1]) ‖ ARAM ET ‖ TECTVM ‖ V. S. L. M. — Arcisate Insubrum. Grut. 51, 4. (Murat. 46, 10. corrupte. v. Saxii *Miss.* 2. p. 198.)

1) Consularis.

1395. IN H DD[1]) ‖ DEO MERCVR‖IO AEDEM AR‖AM ATTIAN‖VS MAGISS‖ET MAGISSIVS H‖IBERNVS CA.[2]) ‖ LEG. XXII. P. P. F.[3]) — S. Remy in Alsatia. Schoepflin *Alsat.* 1. p. 437., corrupte ap. Mur. p. 50, 3.

1) In honorem domus divinae. 2) *Camilla* tribu (?) Schoepfl. Melius Hagenb. *Custos Armorum.* (C*Ampidoctor* Mur. CA*ligatus* Saxius *Miss.* 2. p. 203.) 3) Primigeniae Piae Felicis. eadem legio *Severiana* in lap. Canstadiensi ap. Schoepfl. l. l. p. 443.

1396. DEO MERCVRIO ATTEGI‖AM[1]) TEGVLICIAM COMP‖OSITAM SEVERINIVS ‖ SATVLLINVS C. F. EX VO‖TO POSVIT. L. L. M. — Prope Niderbronnam vicum. Schoepflin *Alsat.* 1. p. 445.

1) Iuven. 14, 196. *dirue Maurorum attegias, castella Brigantum.*

1397. SACRVM ‖ MERCVRIO ‖ EPVLONI ‖ EVPHROSYNO. — Romae. Gud. 56, 6. αὐτόπτης. Mur. 49, 10. Visconti *Ienkins.* p. 74., qui ipse quoque de hoc titulo non dubitabat. Vide, ne fraus lateat Ligoriana, ut arae antiquae a falsario haec sint incisa.

1398. PRIMIO CARIASSIS [1]) FILIVS ‖ MERCVRIO AEDEM ET SIGNVM ‖ SOLO SVO EX VOTO DEDIT. — Brixiae. Bianchi *Marmi Crem.* p. XLIV.

1) Cfr. Grut. 81, 3.

1399. MERCVRIO ‖ CVIVS SEDES A TERGO ‖ SVNT ‖ APPIVS CL. LATERANVS ‖ XV VIR. SAC. FAC ‖ COS. DESIGN [1]) ‖ LEG. AVG. PR. PR [2]) ‖ LEG. III. ITAL. V. S. L. M. — Augustae Vind. Grut. 51, 1. Raiser, αὐτόπτης. *Augsburg.* p. 26. Eadem corrupte ap. Mur. 45, 9. sic: MERCVRIO CVIVS SEDES AETER ‖ SVNT AELIVS. C. L. LATERANVS (cetera, ut Grut.) Viennae Allobr. Habent sua fata etiam inscriptiones.

1) p. Chr. 197. 2) Pro Praetor. *Raiser.* Pro Praefectus, rectius Hagenb. v. Saxii *Miss.* 2. p. 197.

1400. MERCVRIO ‖ CAELESTI. [1]) FATALI ‖ Q. MVNATIVS TRICHORVS ‖ EX VOT. ‖ MVNATIORVM ‖ ARAM SVA PECVNIA ‖ P. L. M. — Romae. Grut. 54, 4.

1) Checozzius *de vet. lucis* diss. II. italice edita p. 5. Mercurium hic *caelestem* vult dictum, ut distinguatur a χθονίῳ et ψυχοπόμπῳ. Hagenb.

1401. MERCVRIO ‖ CONSENTIENTI ‖ SACRVM. ‖ HERMIAS DEDICAVIT. ‖ IDEMQ. VOVIT. — Lonae in Dacia. Mur. 49, 6. Ita: MARTI-CONSENTIENTI id. 43, 4. Cfr. N. 1341.

1402. MERCVR. INVIC. SACR ‖ PRO SALVTE ‖ PRAESENTIS ‖ N̄ [1]) ‖ SAGARIS. [2]) ACTE. — Venusiae. Lupulus p. 289.

1) nostri. 2) Sagaris οἰκονόμος s. dispensator Bruttii Praesentis, et Acte, eius contubernalis, ut colligitur e lapide Graeco apud Lupulum p. 284. *Invicti* nomen Mercurio rarissime tribuitur.

1403. ...PLVM SACRVM ‖ ....TRI MERCVRIO LAN [1]) ‖ ... CILIX TVLLI L. S. — Arpini. Romanelli *Topografia* T. 3. p. 374.

1) Explicant: Mercurio Lanario.

1404. MERCVRIO ‖ LVCRORVM POTENTI ‖ ET CONSERVATOR. SACR. ‖ C. GEMELLIVS C. FIL ‖ OVF. VALERIANVS IIIII VIR A. P. PRAEF. I. D. ‖ CVM CILONIA SECVNDA ‖ CONIVGE ET GEMELLIO ‖ VALERIANO SECVNDO ET ‖ VALERIA LIBERIS SVIS ‖ EX VOTO DONVM ‖ POSVIT ET DEDICAVIT. ‖ L. D. D. D. :: DEDICATA III. I. IVNIAS ‖ DEXTRO II. ‖ ET FVSCO COS. [1]) — Mediolani. Spon *Misc.* p. 91. correctius ap. Mur. 346, 2.

1) p. Chr. 196.

1405. DEO MERCVRIO TREVIRO‖RVM CONS. [1]) AELIVS MESSIVS ‖ ARAM POSVIT DE SVO. — Treviris repertum 1781. Huepsch. p. 47, 4.

1) Conservatori.

1406. DEO MERCVRIO CISSO‖NIO DVBITATIA [1]) CASTVLA ‖ NATIONE SYRIA TEMPLVM ‖ ET PORTICVS. VETVSTATE ‖ COLLABSVM DENVO DE SVO ‖ RESTITVIT. — Vesontione.

Mur. 144, 3. Cfr. Saxii *Miss.* 3. p. 34. Fabrett. IX. 163. Schoepflin *Alsat.* 1. p. 459.

1) DVBERATIA s. DVBTERATIA alii typi.

1407. IN. H. D. D ‖ DEO. MERCVR. MOCCO. ‖ L. MASCL. MASCVLVS ET ‖ SEDATIA BLANDVLA ‖ MATER. ‖ EX VOTO. — Prope Andematunum Lingonum. Reines. p. 236, 266. Bimard. in *Mur. Proleg.* p. 51. Saxii *Miss.* 1. p. 11. Haec duo referri poterant ad Numina peregrina, Gallica scil.

1408. * MERCVRIO ‖ MAXIMO ‖ CONSERVATORI ‖ ORBIS ‖ C. SILIVS FVNDANVS C. FIL. QVIR. XV VIR. SACR. FAC. STATVAM ‖ ET ARAM C. C. ‖ V. S. L. M. — In agro Brixiensi. Reines. p. 118, 81. Spon *Misc.* p. 91, 41. Sed recte Maffeius A. C. L. p. 304. eam pro spuria habet; conficta fuit fortasse a Rubeo, talium mercium amatore. Sequens quoque eidem Maffeio l. l. suspecta est:

1409. MERCVRIO ‖ NVNDINATO‖RI — Birstadii. Reines. p. 118, 80. Sed hanc defendit quodammodo ista:

1410. MERCVRIO NEGOTIATORI ‖ SACRVM ‖ NVMISIVS ALBINVS ‖ EX VOTO. — Metis. Grut. 55, 1. Murat. 49, 8. et 1981, 7.

1411. M. AVRELIVS. M. F ‖ SILVIANVS ‖ TRIB. MILIT. AIDIL. Q. ‖ PRAEF. VIGILVM ‖ MERCVR. PACIF ‖ PERICVLO SVPERSTES ‖ VOT. SOLV. L. ‖ IV. KAL. IANVAR ‖ CN. LENTVLO. M. CRASSO COS.[1] ‖ OB. CVIVS. DEDICAT. OBTVLIT ‖ DECVRIONIB. ET VNIVERSO POP . . . . — Venusiae. Calogerà *Raccolta* Vol. 19. p. 128. Mur. 2029, 1., sed longe correctius ap. Lupulum p. 289.

1) u. c. 739.

1412. GENIO PACIFERO ‖ SACRVM. ‖ L. VIVASIVS L. FIL. ‖ STEL. POMPEIANVS MIL. COH. II. BRACAR. ‖ EX VOT. L. M. — Suessulae, sub signo Mercurii. Don. 49, 139. (Rein. 1, 166.) Fortasse ipse Mercurius significatur nomine Genii Paciferi. *Pacifer Cyllenius* Ovid. *Met.* XIV. 291. HAGENB. Mss.

1413. I. O. M. ET. MERCVRIO. REDVCI ‖ OB. REDITVM. M. CALEVII. PACATI ‖ M. VEBIVS. M. L. GEMINVS ‖ EX VOTO ‖ C. CAECILIO. RVFO ‖ L. POMPONIO. FLACCO ‖ COS.[1] — In vico S. Blasii Lucaniae. Maffei *Mus. Ver.* 353, 1. correctius, quam ap. Mur. 301, 1.

1) p. Chr. 17.

1414. MERCVRIO ARCECIO — (Brigantii.) Grut. 53, 10. — ARVERNO. (in ditione Iuliacensi Wenauten.) ib. 11. — AVGVSTO. (Viennae Allobr.) ib. 13. — CENSVALI (Reginoburgi.) 54, 3. — MAGNO. (Veronae.) ib. 13. — REDVCI (ad Sirmionem.) 55, 2. — CVSTODI. (Brixiae) Mur. 49, 9. Inscriptio suspectissima. cfr. Saxii *Miss.* 2. p. 202.

1415. DEO MERCVRIO ET POSITVERTE [1] ‖ C. ANTIVS. TITI. FI. ‖ EX VOTO. — Antemoduni Lingonum. Grut. 50, 9. Mur. 50, 6. 108, 1.

1) Sic Grut. probante *Saxio Miss.* 2. p. 205., ut POSTVERTA Dea sit parturientibus propitia. Sed e typo Pauli Petavii Mur. 108, 1. ROS‖MERTE. e typo Montefalconii Mur. 50, 6. FORT. VERTE. quod explicant *Vertenti*, instabili.

1416. MERCVRIO REGI SIVE ‖ FORTVNE ‖ BLESIO BVR‖GIONIS FIL. ‖ V. S. L. M. — Zutphaniae. C. H. A. *Misc. Obs.* 1742, 4. p. 215.; quo in saxo quum Cuperus *Mon. Ant.* p. 185. (cfr. Murat. 50, 7.) legisset: MERCVRIO REGIS. VE. ‖ FORTVNE — misere se torsit. Cfr. Saxii *Miss.* 2. p. 205., unde collatis similibus typis Mur. 51, 8. 9. 10. dubius omnino haerebis, utrum recte legerit C. H. A. (Cannegieterus), an in illo quoque N. 7. de homine potius Gallo sermo sit. Mercurius certe interdum hominis est nomen, non Dei.

1417. In basi Hermeraclis optimi artificii:

ΕΡΜΗΣ
LVCRI REPERTOR ATQVE SERMONIS DATOR
INFAS (*sic*) PALAESTRAM PROTVLII [1] CYLLENIVS.
(*Sequuntur quattuor versus Graeci, mutili.*)

a latere sinistro:

INTERPRES DIVVM CAELI TERRAEQ ‖ MEATOR
SERMONEM DOCVI MORTALES ATQ ‖ PALAESTRAM
. . . . . I . . I VSQVE TERRAE [2]
SERMONIS DATOR ATQ SOMNIORVM
IOVIS NVNTIVS ET PRECVM MINISTER. — Romae. Marini *Iscriz. Alb.* p. 145. Visconti *Museo Pio-Clem.* 1. p. 39.

1) Sic ap. Marin. pro *protuli.* Visconti: *protulit Cullenius.* 2) *atque terrae.* Visc.

1418. OPTATVS CASSIVS ‖ OPTIONIS F ‖ SVSCEPTVM MERITO VOTVM TIBI MERCVRI SOLVI ‖ VT FACIAS HILARES SEMPER TVA TEMPLA COLAMVS. — Novariae. Maffei *Ant. Gall.* p. 75. *Mus. Ver.* 370, 5. „observans in lapp. raro nonnisi cognomina poni. Attamen varia eius formae et iuncturae exempla passim in promptu sunt, ut *Iulianus Didius* in Reinesii *Append.* 111." Saxii *Miss.* 2. p. 199. (Corrupte dat Mur. 46, 15.) Ut hic, alibi quoque dedicantis nomen, dei nomini praeponitur. v. c.:

1419. Q. PVPIVS ‖ SALVIVS ‖ MINERVAI [1] ‖ V. S. L. M. — Arimini. Don. 1, 74. Mur. 53, 3.

1) Sic Don. Mur. MINERVAE. v. Saxii *Miss.* 2. p. 209.

1420. Notamus hic, aliquando nomina Deorum, quibus monumenta dicata sunt, in ipsis inscriptionibus haud referri, propter additas ipsorum imagines. Sic in lapide votivo Augustano cum simulacris Mercurii, Martis ac Victoriae hic incisus est titulus:

AEL. MONT ‖ HAEDER. PRO ‖ SALVTE SVA ET P. HISP.

CANAVILI ‖ FILI ET AEL. MON ‖ FESTINAE CON‖IVGIS V. S. L. L. M. ‖ D. D. D. VII. KAL. ‖ SEPT. GETA II ‖ PLAVTIANO COS.[1] — Raiser *Augsburg*. p. 28.

1) p. Chr. 203. Nota secundum Septimii Getae, fratris Imp. Septimii Severi, consulatum, non aliunde notum; Consul antea suffectus fuerit, necesse est, nisi tamen pro II. in ipso lapide exstiterit ET, quod mihi quidem valde est probabile.

§. 8. MINERVA.

1421. PL. SPECIOS ‖ MENERVAI ‖ DONOM ‖ PORT.[1] — Florentiae in aerea lamina. Gor. *Etr.* 1. p. 68, 190. Mur. 52, 11.

1) portat?

1422. MINERVAE ‖ SENECA[1] MAGIA MAGI F. — Brixiae. Masdéu *Opusc.* p. 203.

1) *Seneca* feminae nomen alias inauditum. Masdéu tentat MINERVAE S(*acrum*) ENECA, sed hoc quoque nihil est.

1423. MINERVAE ‖ CABARDIACENSI ‖ MARIA C. MARI ‖ VMBRONIS F. ‖ V. S. L. M. — Infra Cabardiacum in agro Placentino, non longe Trebiâ. (quem locum frustra in Latio quaesivit Reines. p. 214. Cfr. Grut. 1067, 3.) Grut. 81, 8. Cfr. mox N. 1426.

1424. * SACRVM MINERVAE ‖ FATIDICAE. — Conserani Convenarum. Reines. p. 165, 128. Non omni caret suspicione.

1425. * IOVI O. M. ET ‖ MINERVAE FRVGIF ‖ C. IVLIVS RVFVS C. V. ‖ PROCOS. CAMPAN ‖ V. S. — Sine loco. Donati 1. p. 9, 6. Haec quoque suspecta.

1426. MINERVAE. MEDICAE ‖ CABARDIAC. ‖ VALERIA SAMMONIA ‖ VERCELLENS ‖ V. S. L. M. — Placentiae. Grut. 1067, 3. Cfr. 81, 8. correctius apud Lama p. 34.

1427. MINER. MEM.[1] ‖ VINCIA CRISPINA. ‖ P. F. V. S. L. M. — In vico Travi, agri Placentini. Mur. 53, 14.

1) Memori: in alio lap. ibid. eruto (Mur. 53, 15.) M. M. NAEVIVS VERVS — VOTVM EX BRITANNIA cet. Sic ap. Lama p. 35. M. M. ‖ SANCTISS ‖ L. COELIVS AGATHOPVS. ‖ MEDIOL. PRO COELIA ‖ MARCELLINA ‖ LIB. V. S. L. M.

1428. MINERVAE ‖ MEMORI ‖ COELIA IVLIANA ‖ INDVLGENTIA MEDICINARVM ‖ EIVS. INFIRMITATE ‖ GRAVI LIBERATA ‖ D. S. P. — Velleiae. Grut. 81, 9. Lama p. 34.

1429. MINERVAE ‖ MEMORI TVLLI‖A SVPERIANA. RESTITVTIONE FACTA ‖ SIBI CAPILLORVM. — Placentiae. Grut. 1067, 4. v. Graev. *Praefatt.* ed. Fabric. p. 310.

1430. DEAE PALLADI C. ‖ AVR. FESTINVS 7. ‖ STRAT.[1] CI... EI ‖ ..GNATIANI LEG. ‖ TABVLARIVM PENSI‖LEM A SOLO FECIT ‖ ADIVTORE COSSIO ‖ MARTINO PRAE‖ƎИƎ Ǝ ‖ EXTR. CATO.[2] — Moguntiaci. Fuchs. 1. p. 40.

1) Centurio Stratorum (?) 2) haec nondum explicata sunt.

1431. MINERVAE ‖ BELISAMAE ‖ SACRVM ‖ Q. VALERIVS ‖ MONIM...[1] — Apud Consueranos (Convenas) in Novempopulonia.

Grut. 1067, 2. Don. Class. 1, 163. Mur. 53, 13. — Seldenus *de Diis Syris*, p. 171. et Münter *Religion der Karthager* p. 75. *Minervam* istam *Belisamam* eandem esse arbitrantur cum Dea Caelesti Carthaginiensium, *Sa inensi* dicta Ulpiano *Tit.* 22, 6. Mihi potius videtur confusa cum Dea aliqua Gallica.

1) Ita Grut. sed Mur.: *Montanus.*

1432. *Minerva* dein *Berecyntia*, et corrupte *Paracentia* in saxis quibusdam, eadem est cum Magna Matre Deûm Idaea. v. in Cap. *de Rebus Sacris* §. 16. *Religg. Matris Deûm.* et De Vita *Inscriptt.* p. 2. — Utramque Deam iungit etiam Augustinus *de Civ. Dei.* 2, 4. *Ludis turpissimis, qui diis deabusque exhibebantur, oblectabamur, Caelesti Virgini, et Berecyntiae matri omnium* cet.

§. 9. APOLLO.

1433. M. MINDIOS L. FI ‖ P. CONDETIOS VA. FI ‖ AIDILES VICESMA. PARTI. ‖ APOLONES DEDERI.[1]) — Antiquissima inscriptio in lamina aerea ap. Lanzi *Saggio.* 2. p. 275.

1) Valerii filius Aediles vicesimam partem Apollini dedere.

1434. C. IVLIVS SOSIGENES. EX VOTO ‖ APOLLINI AEDICLAM ‖ REFICIENDAM CVRAVIT. V. S. L. M. ‖ — S. l. Passionei. p. 3, 7. (Polcastro p. 6.)

1435. APOLLINI. GENIOQVE AVGVSTI CAESARIS ‖ L. APVSVLENVS. L. L. EROS MAGISTER ‖ PVTEVM. PVTEAL. LAVRVS. ‖ SACRVM D. S. P. — Ad antiquum puteum in agro Bononiensi. Morcelli *St.* 2. p. 323. Cfr. Donati 1. p. 17, 4.

1436. APOLLINI AVGVSTO ‖ SACRVM ‖ MAGISTER ET MINISTER ‖ ANNI LII. D. D. ‖ L. LABERIVS L. L. FELIX ‖ TERTIVS QQ. NANNIORVM ‖ LVNENSIS ET MONTANI.[1]) — Sine loco. Fabrett. p. 40, 207.

1) scil. servus.

1437. APOLLINI CVMANO ‖ Q. TINEIVS RVFVS. — Cumis. de Iorio p. 73.

1438. APOLLINI LYCIO. ‖ M. PVBLICIVS CAMPANVS AE‖DITVVS IVSSV ‖ IPSIVS D. D. — Apud Iaderam. Mur. 23, 10.

1439. APOLLINI ‖ PYTHIO SACR. ‖ NASELLIVS ‖ PROCLIANVS ‖ 7 LEG. VIII AVG. ‖ TORQVATO ET IVLIANO COS.[1]) ‖ V. S. L. M. — Prope Heilbronnam. (1766.) Acta *Acad. Theod. Pal.* 2. p. 52.

1) p. Chr. 148. post *Torquato*, ut fit, omittitur II. vel Iterum.

1440. Inter Apollinis praecipua epitheta ap. Grut. 38. refero: APOLLINI PACIFERO. 38, 7. PRAESTANTI ib. 8.

1441. INTONSI SVM CVRA DEI ‖ PENEIA VIRGO
PERPETVO PVLCHRO FRONDIS ‖ HONORE VIRENS

QVISQVIS AMAS PHOEBVM LAVRVM COLE ‖ QVICQVID AMATAE
DEDITVR. ACCEPTVM ‖ GRATVS AMATOR HABET.
— Tarvisii in vase rotundo. Mur. 146, 5. Burmann, *Anthol. Lat.* 1. XXXII. Estne seculi XVI.?

1442. PHOEBO dicatae Inscriptiones omnes spuriae sunt. v. c. Murat. 22, 10. 1979, 7.

§. 10. DIANA.

1443. DIANAE SACRVM. IMPERIO.[1]) — Romae. Gud. 29, 2.

1) i. e. ex imperio, ἐξ ἐπιταγῆς. Hagenb. Ibid. VIRIBVS SACRVM. Cfr. Grut. 89, 9. item 1011, 1. DIANAE VICTRICI ET VIRIBVS. (*Vires*, id est, Acdestis genitalia, alias memorantur in tauroboliis, et ab Arnobio 5, 6, 11, et 14.)

1444. DIANAE SANCTAE ‖ T. FLAMINIVS. ARISTION ‖ EX MONITV ARAM FECIT. — Romae. Maffei *Mus. Ver.* 294, 1.

1445. IVSSV ‖ IMPERIOVE ‖ CAEL. DIANAE[1]) AVG. ‖ C. AVIA.[2]) SECVNDVS CVM ‖ VALERIA ATILIANA CONIVGE. — Mediolani. Don. p. 11, 40. Donati p. 22, 6.

1) DIANA CAELESTIS etiam Grut. 41, 1. Eadem est cum Dea Caelesti Carthaginiensium. v. Münter *Religion der Karthag.* p. 75. 2) Avianus. v. Zachar. *Exc. liter.* p. 102.

1446. Q. VIBIVS L. F ‖ DIANAI V. S ‖ EIDEMQ. ARAM ‖ D. S. P. C. — Patavii. Polcastro p. 199, 18.

1447. . . . BRARVM[1]) AC NEMO‖RVM INCOLAM ‖ FERARVM DOMITRICEM ‖ DIANAM DEAM VIRGINEM ‖ AVXENTIVS V. C. VBIQVE ‖ PIVS SVO NVMINI SEDI‖QVE RESTITVIT. — Romae. Fabrett. p. 689, 106.

1) Vmbrarum.

1448. . . IANE AVGVS‖TE SILVESTRI ‖ . . . IVSO[1]) POSV‖IT SEPTIMVS ‖ PRO FILIO SVO. — Salonae. Zachar. *Marm. Sal.* p. 8, 7.

1) ex viso. Hagenb.

1449. * INVICTAE DIANAE ET ‖ VICTRICI SANCTAE ‖ L. VALERIVS. L. F. POPIL. FELIX. ‖ S. P. V. S. — Ariciae. Mur. 37, 2. Fictitia est similis Ligoriana in Spon *Misc.* p. 88. Reines. Class. 1, 258. Mur. 12, 12. Ceterum nostram e Vulpio *Vet. Lat.* T. 7. p. 226., non e Lupo, certiore sane auctore, deprompsit Mur., notante Saxio *Miss.* 2. p. 186., eademque est cum Mur. 37, 1. Ligoriana; ita ut haec quoque ad spurias amandanda videatur.

1450. DIANAI LOCH.[1]) S. P. S. C. D. S.[2]) ‖ CINECEIA P. F. RVFA POM‖PONIA. — Neapoli. Grut. 1011, 3.

1) λοχείᾳ s. λοχίᾳ. v. Reines. p. 105. d'Orville *Misc. Observ.* 1741. T. 3. p. 153. 2) Siglae incertae; fortasse: *Sacrum. Pecunia sua curavit, dedicavit, sacravit.*; nisi in P. S. lateat potius *pro salute.*

1451. DIANAE LVCIFERAE ‖ L. LICINIVS ‖ VITVLI LIB. GRATVS. V. S. — Ticini. Mur. 37, 6.

1452. * DIANAE ‖ MELLIFICAE ‖ SACRVM. — Albae Iuliae s. Carolinae. Ex Ariosti III. 17. Seivert p. 181, 274. Suspecta.

1453. DEANAE ‖ NEMORENSI ‖ SAC. ‖ M. ACILIVS PRISCVS ‖ EGRILIVS FLAVIANVS. — Ariciae. Spon *Misc.* 88, 34. Mur. 36, 5.

1454. DIANAE ‖ NEMORENSI ‖ FELICI ‖ MAXIMA LVCI‖NIANA PRO INCO‖LVMIT. ET REDIT ‖ L. LVCINI VIRI S. ‖ VOT. SOLV. — Mirabellae. Lupulus p. 94.

1455. DIANAE ‖ NEMORESI. VESTAE ‖ SACRVM DICT[1]) ‖ IMP. NERVA[2]) TRAIANO AVG. ‖ GERMANICO III COS. PRAEF ‖ EIVS T. VOLTEDIO MAMILIANO ‖ QVAESTORIB ‖ L. CAECILIO VRSO. II. M. LVCRETIO ‖ SABINO II. AEDILIB. Q. VIBENNA QVIETO ‖ TI. CLAVDIO MAGNO ‖ P. CORNELIVS TROPHIMVS PISTOR ‖ ROMANIENSIS EX REG. XIIII. IDEM CVR ‖ VICI QVADRATI ET LANIA C. F. THYONOE CONIVX ‖ EIVS VOTVM LIBENS SOLVERVNT. — Reperta ad lacum Nemorensem, nunc in Museo Capitolino. Grut. 41, 7. Nibby *Viaggio* 2. p. 170.

1) Optime Marini *Atti* 2. p. 416. vindicavit egregiam hanc inscript. a censoris Maffeii A. C. L. p. 277. legens: *Dictatore* (Ariciae scil.) — *Traiano.* — *Praefecto eius.* (v. in Capite de Re municipali. §. *Praefecti Caesarum et Augustales.*) *Quaestoribus* (Ariciae) - *iterum. Aedilibus.* cet. 2) Ita Nibby. Perperam Grut. *Nervae.*

1456. ° DIANAI OPIFER ‖ NEMORENSI ‖ L. APVLEIVS L. L. ANTIO. — Tibure. Grut. 41, 8. a Pighio (non nimis certo auctore) Smetius.

1457. * DIANAE SACRVM ‖ M. NVMISIVS M. F. OVF. ‖ PHILIPPVS FLAMEN VIRBIALIS ‖ ET ARICINAE DIANAE VESTAE DICTAE CVSTOS ‖ XII. KAL IVNII EPVL. VIRBIAL. PVB. DEDIT. ‖ N. SIGNVM DEAE CONLOCAVIT. ‖ IMP. M. ANTONINO COMMODO ‖ AVG V. ET VALERIO AVRELIO GLABRIONE COSS.[1]) — Ariciae. Guasco T. 1. p. 40. ex Vulpio.

1) p. Chr. 186. sed commenticiam hanc inscriptionem esse recte observavit Marini *Atti.* p. 417.

1458. I. O. M. ET DIANAE PATR[1]) ‖ SACR. ‖ C. IVL. ARTEMO TRIB ‖ MIL. LEG. II. AD. ‖ V. S. L. M. — Vacii. Sestini p. 254.

1) Patronae.

1459. * DIANAE SOSPITE (*sic*) ‖ L. SEPTIMIVS L. F. TROM[1]) ‖ FELIX VICTOR. SACERD ‖ MATRI. D. M. I. ET ATTINI ‖ POP. ROM ‖ SVA PECVNIA DED. — Sine loco. Van Dale. p. 22. Donati 1. p. 21, 2.

1) Tromentina tribu. Ceterum est suspecta. Ligorianam credo, etsi nunc (1827.) ubi praeterea exstet, indicare nequeo.

1460. IMP. CAESAR ‖ VESPASIANVS ‖ AVG. COS. VIII[1]) ‖ FINES LOCORVM DICATOR ‖ DIANAE TIFATINAE ‖ CORNE-

LIO²) SVLLA EX || FORMA DIVI AVG. || RESTITVIT. — Capuae, Don. p. 12, 41. Mur. 446, 4. Cfr. Vellei. Paterc. 2, 25.

1) p. Chr. 77. 2) Exciditne *a*?

1461. P. VALERIVS BASSVS || PRAEFECTVS FABRVM || ET CAECILIA PROGNE || DIANAE VALERIANAE. — Romae. Grut. 41, 9. Vidit Smetius.

1462. M. AVRELIVS PACORVS || M. COCCEIVS STRATOCLES || AEDITVI. VENERIS HORTORVM || SALLVSTIANORVM. BASEM CVM || PAVIMENTO MARMORATO || DEANAE. || D. D. — Romae. Grut. 39, 4. Morcelli *St.* 1. p. 29. Grut. 40, 4.: *Dianium.* i. e. templum Dianae. Epitheta: DIANAE AVGVSTAE. Grut. 40, 14. — CAELESTI. 41, 1. COMPOTENTI vel COMPETENTI. 41, 2. VICTRICI. 41, 10. — Ligoriana consulto omisi. De epitheto *Montanae* v. Marini *Atti.* p. 302.

1463. * MVNERE TE HOC DONO. LATONIA. SANCTA VIRAGO.
CORNIGERAM CEPEI. VIRTVTE ET LAVDE POTITVS.
EXVVIEISQ. EIVS TE IPSAM TEMPLVMQ. DECORO. —

Hispelli. Mur. 54, 4. Dubius haereo, anne tribuendus sit hic lusus recentiori alicui Italo.

1464. LATONAE vix ullum vestigium superest in saxis Latinis, nisi ap. Mur. 37, 4.: . . . . TANA || . . . . . NI.¹) DIANAE || LATONAE. — Romae.

1) Apollini.

§. 11. DIS s. PLVTO. PROSERPINA. HECATE. DII INFERI. MANES. MVSAE (?)

1465. ANDRONI||CVS HERMAE. || TI. CLAVDI CAE||SARIS SERVI || VICARIVS DITI P. V. S. || L. M. — Romae. — Ibidem in alio lapide:

1466. FVLGVR || SVM. CONDIT. — i. e. Fulgur Summanum vel Summani Conditum. — Marini *Atti.* 2. p. 687. In Calendariis ap. Foggini p. 122. XII. Kal. Iul.: SVMMAN. AD. CIRC. MAXIM. Cfr. Grut. 1015, 7. fragm. Vicetinum suspectum: PLVTONI SVMMANO || ALIISQVE DIS STYGIIS.

1467. DITI PATRI || SACRVM. — Romae. Fabrett. p. 696, 174. Cfr. tamen Bertoli A. d. A. p. 105., qui ad Aquileiam refert. Non caret suspicione; quamvis similem habeat Huepsch p. 6, 14.:

1468. DITI || PATRI. ET || PROSERPIN || SACRVM. — Coloniae, e Schedis tantummodo. Omnino in his atque talibus argutias quaerebant falsarii Sec. XVI. et XVII. Sic PROSERPINA BVSSEIANA. Don. p. 14, 55. Mur. 504, 1. manifesto est Ligoriana, etsi Donius auctorem laudat Achillem Statium. Certiores iam sunt, atque indubitatae sequentes, confirmantes etiam Fabrettianam illam N. 1467.

1469. M. CAPONIVS FELIX ‖ DITI PATRI ‖ IMPERIO. — Aquileiae.

1470. D. P. D. M.[1]) ‖ VRBANVS ‖ XX. LIBERT.[2]) — Ibid. Utraque exhibetur a Labus *di un' epigrafe Latina scop. in Egitto*. p. 15.

1) Diti Patri Deo Magno. Lab. an DIS MAN.? 2) exactor (?) vicesimae libertatis.

1471. * GENIO PLVT. S. ‖ M. FAB. PHILEROS ‖ EX S.[1]) ARAM F. C. — Romae. Grut. 1073, 8. Est Pighiana.

1) *Suo.*

1472. PLVTONI ET PROSERPIN‖AE. FLAVIA VENERIA ‖ BESSA EX ‖ VISV AEDEM ‖ D. S. P. V. I. S. L. M.[1]) — Augustae Vind. Grut. 97, 5.

1) Raiser *Augsburg.* p. 22. *De sua pecunia* (poterat etiam: *de suo posuit.*) *votum illis* (sive *iisdem*) *solvit.* cet. — Cfr. *Proserpinae Servatrici.* Grut. 97, 6.

1473. * D. M. PORTITORI PLVTO‖NI ET PROSERPIN. — Ravennae. Donati 1. p. 23, 5. Aliam his ipsis verbis incipientem dabimus in sepulcralibus. Non caret suspicione.

1474. PROSERPINAE ‖ SERVATRICI ‖ SEX. VOLVMNIVS ‖ PRO AEMILIA PETE‖LINA CONIVGE SIBI ‖ RESTITVTA. ‖ EX VOTO SVSCEPTO ‖ ARAM CONSECRAVIT. — Nemausi. Fabrett. p. 470, 109.

1475. IVSSV PROSERPINAE ‖ L. CALVENTIVS L. L. FESTVS ‖ ARAM POSIT ‖ SACRVM. — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* 84, 5.

1476. N . . . . . L. VID . . . . Q. CINCIVS C. AVL. IIII VIRI[1]) ‖ SIGNVM PROSERPINAE REFICIENDVM ‖ STATVENDVMQ. ARASQ. REFICIENDAS EX ‖ S. C. CVRARVNT. HS. DCCLXX. M. XC. FVERE[2]) ‖ HELVIA Q. F. ORBIA M. F.[3]) — Vibone Valentiae. Murat. 128, 7. Romanelli *Topografia* 1. p. 52., cuius typum dedi.

1) IIII VIRI ‖ D. Mur. id est: IIII. Viri Iuri Dic. 2) DCCCLXX. INTERFVERE Mur. melius sane. 3) Proserpinae sacerdotes.

1477. HECATE ‖ AVGVSTAE. ‖ AVRELII.[1]) AS‖CLEPIODOTVS ET LVCI‖VS PRO SAL. SVA ET SVOR. — S. Oswald. Pocock. p. 114, 18. sed correctius in Epistt. Hagenb. Mss. 1753. Marini *Atti* 1. p. 117.

1) Aurelii duo.

1478. HECATAE dicatae inscriptiones ap. Mur. 39, 5, 6. 40, 1. et 2. 41, 9. omnes ex Ligorio desumptae, admodum sunt suspectae.

1479. AVRELIA L. L. ‖ TRVPHERA. ‖ DIS INFERIS SACRVM. D. — Romae. Fabr. 86, 159. Hinc interdum notae D. I. M. i. e. Diis Inferis Manibus. Singularis est inscriptio Fabr. 87, XI. D. M. FATORVM ARBITRIS cet.

1480. I. O. M. ‖ DIS MANIBVS ‖ PRO SALVTE MEMMIAE ‖ PRISCAE C. F. ‖ MEMMIVS. ONESIMIAN. ‖ PRO FRVCTIB ‖ V. S. L. M. — Mediolani. Grut. 10, 5. Zach. *Exc. lit.* p. 86, 144.

1481. * MVSIS SACRVM. ‖ D. M. SACRVM. ‖ SEX. IVLIO PAVLINO ‖ SCRIB. AEDIL. CVR ‖ ANTONIA PRISCILLA ‖ CONIVGI CARISSIMO. — Romae. Mur. 92, 4. Singularis sane est coniunctio Musarum et Deor. Manium; ita tamen et Mur. ib. 3. D. M. SACRVM MVSIS. Sed hoc ἕρμαιον ita destruit Hagenb. Mss. „Frustra est Muratorius cum sua raritate: quae rarissima putat, nulla sunt. Hic enim ut ineditum dat, quod coaluit ex duobus iam pridem editis; prius in Grut. 92, 3. posterius in Reines. XI. 17. p. 614." — Idem suspicatus est Saxius *Miss.* 2. p. 258. Alterum autem Mur. 92, 3. petitum est e schedis Fr. Ptolomei, hominis vanissimi.

§. 12. LIBER. LIBERA. SEMELE.

1482. * LIBERO. AVG. SIGNVM ‖ SILENI ET SATYRI ‖ M. VLPIVS ONESIPHORVS ET ‖ APPVLEIA. D. D. MARCELLA. — Ferrariae. Grut. 66, 6. Est Pighiana. Cfr. ib. 8.

1483. * LIBERO PATRI ‖ SAC. ‖ LVDIS. TRIENNAL ‖ DATIS ET POPVL ‖ EPVLIS DISTRIBV‖TIS L. OPIMIVS ‖ CELSVS ORGIO‖PHANTA[1]) MAXIMVS D. D. ‖ IV. KAL. DECEMBR. M. ‖ LVCVLLO ET C. CASSIO COS.[2]) — Ad Silvium prope Venusiam. Calogerà *Racc.* Vol. 19, p. 130.

1) Sic *Sacerdotes Orgiophantae.* Grut. 66, 9. repetitum Mur. 175, 1. 2) u. c. 681. Est lapis valde suspectus, ut alter Gruteri et Muratorii vel Puteolis vel Carthagenae repertus. Lupulus certe, qui Venusina marmora diligenter collegit, hunc N. 1483. non habet.

1484. * T. VIBIVS ‖ ZOTICVS VI ‖ VIR. AVGVSTAL ‖ LIBERVM PATREM ‖ CVM REDIMICVLO ‖ AVRIFIC.[1]) ET THYRSO ‖ ET CANTHARO ARG. P. II S ≈[2]) ‖ TESTAM. PONI IVSSIT. — Ferrariae vel Arimini. Grut. 67, 2. Ex Vrsini schedis.

1) AVREO Pigh. Reines. volebat: *Aurifrigiato.* Cfr. Salmas. ad *Vopisc.* p. 511. 2) v. d'Orville *Misc. Observ.* 1741, 3. p. 116. Accipere ita possumus, ut duae unciae ultra semissem adiectae fuerint, adeoque bessis habeatur. — *Liberum Patrem Coeliensem*, et, si sincerus est, *Fertilem Bacchum Oreum* videsis in Helveticis. N. 329. et 386.

1485. DEO. SANCTO. NVMINI ‖ DEO MAGNO LIBERO ‖ PATRI ET ADSTATORI ‖ ET CONSERBATORI H. I.[1]) COLL. ‖ VELABRENSIVM ‖ DOMITIVS SECVND. CVRAT. ‖ ET RESTAVRATOR FRATRIB. SVIS. — Ex parietinis Velabri. Fabrett. p. 164, 297.

1) H. I. i. e. huius.

1486. LIBERO ‖ ET LIBERAE ‖ SACRVM. ‖ P. GAVIVS. ‖ ASPECTVS ‖ VI. VIR ‖ IMPERIO ‖ POSVIT. — Aquileiae. Reines. I, 110. p. 150. Bertoli A. d. A. p. 31, 23. Maff. *Mus. Ver.* 84, 4. habet *Astectus.* Spuria videtur Spon *Misc.* p. 43, 3. e schedis Barberinis, Mur. 331, 5. e Spanhemio: LIBERO SERVATORI SANCTO SACR. cet.

1487. SIG. LIB. PATRIS ET SILVANI ‖ T. P. CAESI. FESTVS

ET QVI‖RINALIS 1) PATER ET FIL. ‖ VI VIRI AVG. P. — Fossae. Giovenazzi *Aveia.* p. 107.

1) i. e. T. Caesius Festus et P. Caesius Quirinalis.

1488. * HIC FVIT HORRIDVS ‖ ANTE LOCVS ‖ ASTERI CONSILIO COE‖PTVS LIBERI BROMIO ‖ SILVIGERI DEI. AVXILIVM ‖ RENOVATVM IN VRBE. — Romae. Mur. 41, 13. Lapis suspectus, uti sequens quoque:

1489. * SANCTISSIMO DEO PATRI ‖ EX VOTO CONSVMAVIT ‖ IVLIVS SECVNDVS FAONIVS. — Puteolis. Romanelli *Viaggio* T. 2. p. 249.

1490. FECERAT EVFRANOR BACCHVM QVEM GALLVS HONORAT ‖ FASTORVM CONSVL. CARMINE TVRE SACRIS. — Romae. Mur. 435, 1.

1491. DEAE SEMELAE ET ‖ SORORIBVS EIIVS 1) ‖ DEABVS OB HONOREM ‖ SACRI MATRATVS 2) ‖ REGINIA PATERNA ‖ MATER NATA ET ‖ FACTA. 3) ARAM POSVIT ‖ SVB SACERDOT. A. 4) ‖ SERANIO CATVLLO ‖ PATRE. 5) — In agro Colon. Agrippinae. Mur. 1981, 2. et 165, 5. Huepsch p. 9, 24.

1) (*sic.*) Semelae sorores Ino, Autonoë et Agave. 2) dignitatis matris sacrorum. 3) formula mystica in Bacchicis usurpata haec videtur. 4) SVB SACERDOTALE Huepsch. SACERDOTE *Aulo* Saxius *Miss.* 3. p. 54. 5) Sc. sacrorum. De matre sacrorum v. Chiffletium in *Geminiae matris sacror. titulo sepulcr. explicuto.* Antwerp. 1634. 4.

§. 13. CERES.

1492. CERERI SACRVM ‖ L. AP . . . . PAL. EX. ‖ P. STATIVS P. F. PAL. AVRELIVS II VIR ‖ CVRATORES. ‖ Q. LARONIVS Q. F. HOR. QVADRATVS ‖ L. MEMMIVS SEX. F. PAL. PETRONIVS ‖ L. MEMMIVS L. F. PALAT. GALBIVS ‖ MENSOR. ITER. HONOR. IN CVR. FVNCT ‖ IIII VIR. VIAR. C. CVRTIVS P. F. PAL. NERVA IIII VIR. ‖ P. SILVIVS P. F. ARNIEN. PAETIVS IIII VIR. ‖ C. RVSTIVS C. F. VEL. QVARTVS IIII VIR. ‖ T. FLAVIVS T. FIL. ARN. SABINVS IIII VIR. ‖ ARAM ET SIG. VIA. QVINC. 1) D. D. — In S. Laurentii in Podio. Grut. 26, 10. 129, 5. iunctim Mur. 29, 5.

1) Quincta. Suspectissima est Mur. 30, 3.:

1493. * S. ‖ D. CERERI BELSIANAE ‖ ALMAE FRVGIFERAE ‖ ARISTIGERAE THESMO‖PHORAE ‖ CHILEANDER BELSIA‖NVS BELSIAQ. OPS ‖ D. M. D. ꝗ. ‖ D. D. — Romae.

1494. CLAVDIA ATTICA ‖ ATTICI AVG. LÍB. A RÁTIÓNIB ‖ IN SACRARIO CERERIS ÁNTIATÍNAE ‖ DEOS SVA IMPENSA POSVIT ‖ SACERDOTE IVLIA PROCVLA ‖ ÍMP. CAESÁR. DÓMITIANO ‖ AVG. GERMANIC. XI COS. 1) — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* 82, 2.

1) p. Chr. 85. nota Domitiani nomen non erasum, et accentus.

1495. CERERI AVGVST. ‖ MATRI AGR[1]) ‖ L. BENNIVS PRIMVS[2]) ‖ MAG. PAGI. ‖ BENNIA PRIMIGENIA ‖ MAGISTRA FECER ‖ GERMANICO CAESARE II. L. SEIO TVBERONE COS.[3]) ‖ DIES SACRIFICI XIII. K. MAI. — Romae. Aldi *Orthogr.* p. 464. Grut. 26, 9.

1) Lapis ipse dicitur habere ACI., ut sit *Acilius*, quod tamen minus est probabile, quam Aldi SACR. 2) Meursium *Primus* cum *Mag. Pagi* iungentem castigant Cuperus *Apotheos.* p. 272. Bimard. in *Mur. Prol.* p. 20. D. Hagenb. 3) *Cos.* non *Coss.* exhibet Aldus. Ceterum de hac inscriptione v. Burmann. Ernest. et Oudendorp. ad Suet. *Tib.* C. 26.

1496. * CERERI ‖ MATRI MAXIMAE ‖ FRVGIFERAE ‖ QVINTVS GEMELLVS. V. S. L. M. — Brixiae. Fabr. p. 493, 181. Vide, ne Rubeana sit.

1497. CERERI SANCTAE SAC ‖ EX P. P. D ‖ CN. APPVLEIVS L. F. TER. NIGER ‖ Q. SATRIVS SEX. F. OVF. IVSTVS ‖ DVO VIREI I. D ‖ APPVLEIA SACERD ‖ AEDEM ET ARAM S. P. F.[1]) — Arce. Romanelli *Topografia* T. 3. p. 376.

1) Dedicationis igitur sumptus Propria Pecunia Duumvirorum istorum Arcis (an potius ex Pecunia Publica?) facti sunt; aedem ipsam et aram Sua Pecunia fecit Appuleia.

1498. CN. CN. LVCCEI (*Pate*)R ET FILIVS PR. ‖ SACRA DEME(*tros res*)TITVERVNT. ‖ LVCCEIA CN. F. POLLA QVI(*rini et Luc*)CEIA CN. F. TERTVLLA PIA GALLI ‖ AEDEM DEMETROS ET QVAE CIRCA (*aedem sita su*)NT ET PORTICVS P. S. RESTITVERVNT. — Puteolis. Ignarra, *Pal. Neap.* p. 162. Quae uncis includuntur, Ignarra supplevit. Cfr. Cic. *pro Balbo* C. 24. *Sacra Cereris -- Graeca omnia nominata.* Praetores intelliguntur Puteolani. v. in Capite de Re municipali.

1499. In actis Fratrum Arvalium Ceres ipsa nunquam memoratur, sed persaepe, quae antiquiore nomine eadem esse debet ex opinione Marinii: DEA DIA. v. c. *Tab.* 1. Marini pag. 11. et *Tab.* XXXII. IVNONI (i. e. Genio) DEAE DIAE OVES II.

§. 14. MATER MATVTA.

1500. MATRE. MATVTA ‖ DONO DIIDRO[1]) ‖ MATRONA ‖ MVCVRIA ‖ POLA LIVIA ‖ DEDA. — Pisauri. Maffei *Mus. Ver.* 470, 7. Marm. Pisaur. p. 201.

1) dederunt.

1501. PAVL. TOVTIA M. F. ET ‖ CONSVPLICATRICES ‖ CERVARIA SP. F. FORTVNATA ‖ MAGISTRA ‖ MATRI MATVTAE ‖ D. D. — Corae. Fabrett. p. 342, 527.

§. 15. CAELVS. TERRA. SATVRNVS. OPS.

1502. CAELO AETER‖NO. AELIA COMPSE ‖ P. F. ‖ ET ATILIA VICTO‖RIA. GRATIAS ‖ D. D. — Romae. Marini *Atti* 1. p. 23. correctius, quam ap. Fabrett. p. 690, 113. Cfr. ibid. N. 114.

1503. CAELO AETERNO ‖ TERRAE MATRI. ‖ MERCVRIO ‖ MENESTRATORI ‖ SACRVM POSVIT L. OCTAVIVS L. F. ‖ VERVS ET ‖ OCTAVIA EVHODIA ‖ MATER. — Romae. (Spon *Misc.* p. 91, 40. Mur. 107, 9.) Hae certiores sunt, quam Grut. 4, 12., quae Ligoriana est. Cfr. Gud. in *A. E. Suppl.* T. V. p. 11. Vestigia hic mihi videor invenire *Caelicolarum*, de quibus *Cod. Theodos.* L. 16. T. 8. §. 19. consulendus. Cfr. Cramer ad *Schol. Iuvenal.* p. 514. Hug *Einleitung. N. T.* T. 2. p. 303. et 352.

1504. TERRAE ‖ MATRI P. ANTONIVS ‖ SATVRNINVS. ‖ DEC. COL. AP. ‖ V. S. L. M. — Salatnae. Reines. p. 63, 38., correctius ap. Seivert p. 76, 107., qui similes habet p. 123, 179. p. 171, 255., quocirca de illa minime dubitandum.

1505. DEAE TELLVRI ‖ SACRVM. ‖ M. AVRELIVS THREPTVS FECIT. — Reate. Fabrett. p. 697, 184.

1506. LOCVS. ADSIGNATVS. AEDI OPIS ET SATVRNI ‖ L. MVNATIO VERO ET C. TERENTIO FELICE ‖ CVRAT. OPER. PVBL. — Romae ad Septem Lucernas. Grut. 26, 3.

1507. SATVRNO ‖ AVG SACR ‖ P. TOSSIVS ZOSIMVS ‖ VI VIR. AVG ‖ ET TOSSIA SATVRNINA ‖ CONIVX ‖ V. S. L. M. — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* p. 81, 2. ibid. 4.: SATVRNO ‖ CONSERVATORI . . . cetera evanuerunt.

1508. S. D. S.[1] ‖ L. SVLLIVS ‖ FIRMVLVS ‖ SACERDOS D. S. ‖ V. S. L. A.[2] — Florentiae, ex Africa advecta. Fabrett. p. 649, 423.

1) Saturno Deo Sacrum. 2) Libens Animo, uti N. 1518.

1509. * SATVRNO PROFVGO ‖ SACRVM. — Setiae. Mur. 57, 2. E Corradini *Latio prof.* L. 2, 3. p. 20. Lapis commenticius.

1510. * DEO. ARVALO ‖ SATVRNO ‖ SEX. COMMO‖DVS VALER. V. S. L. M. — Brixiae. Marini *Atti.* 1. p. CLXXX.

1511. * DIS PATRIIS ‖ HERCVLI ‖ APOLLINI ARVALO ‖ IMP. MAX. D. TRAIANO D. D. ‖ . . . . ‖ P. AEMILIVS ‖ P. F. ‖ LVNATVS AEDILIS BRIXIAE ‖ L. CAMVRIVS L. F. SACERDOS AVGVR ‖ PRIMVM LAPIDEM. — Ibid. Marini ibid. et Mur. 62, 8. Utraque unâ cum Deo isto Arvalo ab Octavio Rubeo videtur conficta. v. Marini 2. p. 812. et Maffei A. C. L. p. 427.

§. 16. BONA DEA.

1512. BONAE DEAE ‖ SACRVM CAESIA SABINA ‖ EX VOTO ‖ IN SVO ‖ FECIT. — Romae. Mur. 33, 3. p. 34, 2.: BONAE DEAE ‖ LVCIFERAE. ANTISTIA cet.

1513. BONAE DEAE ‖ SANCTAE SACR. ‖ VOTO SVSC. ‖ MERITO LIBENS ‖ TERENTIA THALLVSA ‖ FECIT. — Ponte Corvo. Grut. 82, 1. Cfr. 81, 11.: BONAI DEAI.

1514. BONAE DEAE ‖ SACR. M. VETTIVS BOLANVS.[1] ‖ RESTITVI IVSSIT. — Romae. Marini *Atti* 2. p. 543.

1) Consul fortasse a. 111. p. Chr.

1515. VOTO SVSCEPTO ‖ BONAE DEAE ‖ ASTRAPTON CAESARIS VILIC. ‖ AEDICVLAM. ARAM. SEPTVM. CLVSVM ‖ VETVSTATE DIRVTA RESTITVIT. — Bovillis. Mur. 133, 2. Fabr. p. 3, 9. Spon *Misc.* 235, 3.

1516. C. TVLLIVS HESPER ‖ ET TVLLIA RESTITVTA ‖ BONAE DEAE ANNEA‖NENSI SANCTISSIM ‖ DONVM ‖ POSVERVNT. — Sine loco. Donati 1. p. 50, 5.

1517. ANTEROS BONAE DEAE ‖ DONVM DEDIT. (*Ara, in qua serpens.*) Romae. Maffei *Mus. Ver.* 310, 6.

1518. FELIX . PVBLICVS
ASINIANVS . PONTIFIC.[1]

BONAE DEAE AGRESTI FELC.[2] ‖ VOTVM SOLVIT IVNICEM ALBA. ‖ LIBENS ANIMO OB LVMINIBVS ‖ RESTITVTIS. DERELICTVS A MEDICIS POST ‖ MENSES DECIM BENEFICIO DOMINAES MEDICINIS SANATVS PER ‖ EAM. RESTITVTA OMNIA MINISTERIO CARNIAE FORTVNATAE. — Romae. Marini *Atti* 1. p. 212.

1) i. e. Felix Asinianus, publicus servus Pontificum, ut ap. Marin. 1. p. 213. *Public. Septemvir.* De his servis publicis egregie disputat idem l. l. (p. 246. habet: *Publicum Aquae Annesis.*) 2) Agresti. Felici. Huc referenda:

1519. BONAE PAGANAE ‖ RVFRIA C. F. FESTA ‖ CAESILIA Q. L. SCYLACE ‖ MAGISTRAE ‖ D. P. S. — Aquileiae. Bertoli A. d. A. p. 106. 8. Mur. 133, 3. et 33, 5. Sax. *Peric.* p. 60. (Fabrett. p. 694, 157. corrupte: *Bonae Faganai.*) In alio lap. Aquileiensi Mur. 33, 6. DOMNAE B(*onae.*) Cfr. Saxii *Miss.* 2. p. 181. v. N. 1521.

1520. IVLIA ATHENAIS MAG ‖ BONAE DEAE SEVINAE[1] FECIT ‖ PAVIMENTVM ET SE . . . SS . . NARI ‖ TECTA EXTENDIT ET TEGVLAS. QVAE MINVS ERANT. DE SVO REPOSVIT ET ‖ ARAM AENEAM QQ. V. S . . . BVS P. CXC ‖ LI . . . FERRO INCLVSO. D. EVM. K. IVNII ‖ C. CAL . . ONE . . . . . NO COS.[2] — Veronae. Fabrett. p. 696, 173.

1) i. e. Venerandae, Augustae. v. Festum in *Sabini* et Plin. H. N. 3, 12. 2) Pisone et Bolano p. Chr. 111.

1521. AVGVSTAE BONAE DEAE ‖ CERERIE[1] SACRVM ‖ . . . . YSTIS L. TICHE . ‖ . . ‖ I DE PECVNIA SVA FECIT. FASTVS BARBONIVS ‖ IIIIVIR. D. D. — Aquileiae. Mur. p. 33, 8. Bertoli p. 107.

1) Cereria s. Ceraria. Grut. 1010, 2. *M. D. M. Cerariae.* ignota ἐπίθετα, ut contra C. H. A. *Misc. Observatt.* 1742. p. 208. contendit etiam Hagenb. Mss. Ceterum *Domnae B*(onae) Mur. p. 33, 6. et *Augustae B. Castrensi* ib. 7. ad Iuliam Domnam, Matrem Castrorum, refero sic ab adulatoribus honoratam.

1522. BONAE. DEAE. VENERI CNIDIAE ‖ . . VNIVS[1] ANNIANVS HYMENAEVS. ET. INVICTA. SPIRAETFIAEDIMIANA.[2] —

Romae olim, nunc Oxonii. Marm. Oxonn. *Chandl.* p. 131, 12. Gud. 58, 10. 54, 3. Reines. p. 127, 92.

1) D. Iunius: Rein. 2) Spira et Phaedimiana, vel Sperata Phaed.

1523. BONAE DEAE SANCTISSIMAE ‖ CAELESTI. L. PASQVIDIVS FESTVS ‖ REDEMPTOR OPERVM CAESAR ‖ ET PVBLICORVM. AEDEM DIRVTAM ‖ REFECIT QVOD ADIVTORIO EIVS ‖ RIVOM AQVAE CLAVDIAE AVGVST. ‖ SVB MONTE AEFLIANO 1) CONSVMMA‖VIT. IMP. DOMIT. CAESAR. AVG. GERM. XIIII COS. ‖ V. NON. IVL. 2) — In castello S. Gregorii in Aequiculis prope Monte Fiacco. Don. p. 42, 121. Mur. 136, 3. Fabr. 637, 318.

1) Mur. *Aeffiano*, al. *Affliano.* Nunc *Valle Arcense.* Gor. 2) p. Chr. 88. v. Saxii *Miss.* 3. p. 26.

1524. AVRIBVS 1) ‖ B. D. D. ‖ PETRVSIA PROBA ‖ MAGISTRA ‖ GALGESTI 2) ‖ HERMEROT. — Patavii. Grut. 89, 6.

1) Reines. emendabat *Matribus;* sed *Auribus* est in lap. teste Vrsato. „Explico: Auribus Bonae Deae dicavit. Sic Iul. Capitol. *Alex. Sev.* 51. *auribus Veneris eos* (duos uniones) *dicavit.*" Gud. Sed ibi legitur *inauribus.* 2) Reines. ad *Hofm.* p. 56. tentabat *Gaii Cestl.*

1525. THIASVS ‖ ACILI. GLABRION ‖ INPERATV ARAM ‖ FECIT DOMINAE. — Prope Ostiam. Nibby *Viaggio* 2. p. 284.

1526. EX IMPERIO DOMINAE 1) ‖ SACRVM ‖ VI. 2) PVMIDIVS RVSTICVS ET ‖ VI. PSANIA TERTIA. — Pisciani. Marini *Atti* 1. p. 17.

1) Domina Deae h. l. nomen; fortasse Magnae Matris Deûm, ut vult Marini. Attamen ap. eund. 1. p. 212. Bona Deae *domina* vocatur. 2) i. e. Sextus.

1527. ANTO‖NIAE ‖ Q. F. ‖ DEAE ‖ BONAE ‖ PIAE. — Velitris reperta, nunc Romae. Marini *Atti* 1. p. 36. Hic mortua *Dea bona* dici videtur; sed melius ita explicatur: *Deae*, eidemque bonae et piae. v. Marini p. 822. Cardinali p. 96.

§. 17. HERCVLES.

1528. HERCVLEI ‖ C. ANTESTIVS CN. F. ‖ CENS. ‖ DECVMA FACTA ITERVM ‖ DAT. — Romae. Mur. 60, 1.

1529. HERCLI ‖ Q. CASSIV ‖ HECATON ‖ M. V. S. 1) ‖ V. S. L. M. — Mediolani. Maffei *Mus. Ver.* p. 369, 4.

1) *Memor voti suscepti* explicant vulgo.

1530. SACRVM. HERCVL ‖ MAG. VICI ANNI XI ‖ A. A. MARCII ATHENODOR ‖ LIB. HILARVS ET BELLO‖N. LVCIVS HERMEROS ‖ AEQVITAS MAGISTER ‖ PONDERA AVRARIA ET ‖ ARGENTARIA ‖ VICINIAE POSVERVN ‖ IDEM TVENTVR. ‖ ANNO 1) XIX PRO PARTE IN ‖ VIGVL. PROVICIN ‖ VNA CVM MAGISR. (*sic*) ‖ CONTVLERVNT. — Romae. Fabrett. p. 528, 379.

1) Haec a posteriori manu. De ponderum inscriptt. v. Fabr. p. 524. v. c. V. (Pondo) Templ. Opis. Aug. — X. Aug. T. M. V. (templum Martis Vltoris.) Adde Fabrett. p. 601, 21. Herculi *Celeri* Sacrum. (Puteolis.) cfr. p. 659.

1531. HIERVS. ET ASYLVS || TI. ENVIANI || SER. HERCVLI D. D. — Sine loco. Fabr. p. 76, 76.

1532. HERCVLI || AELIANO || SACRVM || QVEM CONSECRA|| VIT SAMNIVS || TERTVLLINVS || EX. MAIORIARIO. — Frequenti. Grut. 1069, 10. correctius ap. Lupulum p. 91.

1533. ALCIDES SACRI GENERIS || DECVS HOC TIBI || PRAETOR || ET IOVIS ANTISTES || DEDICO PERPETVVS. — Romae. Grut. 43, 7. Mur. 66, 5. v. Saxii *Miss.* 2. p. 231.

1534. ARGIVE VICTOR || HERCVLES || DONVM HOC TIBI VRBANVS || PRAETOR || VELDVMNIMIVS || IVNIVS. — Romae. Grut. p. 50, 2. correctius ap. Oderic. p. 304.

1535. HERCVLI || AVG. || CONSORTI || D. N. || AVRELIANI INVICTI AVGVSTI || RESPVB. PIS [1]) || CVRA. AGENTE || C. IVLIO PRISCIANO V. E. || DVC. CVR. R. P. PIS ET FAN. P. M. [2]) — Pisauri. Grut. 45, 2. Murat. 256, 1. Marm. Pisaur. p. 2. IV.

1) Pisaurensis. 2) Viro egregio, Ducenario, Curatore Reip. Pisaurensium et Fanestrium, posuit merito. Est iam N. 1031.

1536. HERCVLI CELERI. Grut. 45, 6. — COMITI CVSTODI. ib. 8. — CONSERVATORI. ib. 10. — DEFENSORI. ib. 13. — DEO et DIVO HERCVLI. ib. 46, 1. 4. — INVICTO. ib. 10. cet. — PLACIDO. ib. 48, 9. — PACIFERO. 49, 1. — IVLIANO. 48, 7. — HERCVLI COMITI CONSERVATORI. — Gud. 32, 5. Mur. 63, 8. spurium est, ut complura Herculi dicata.

1537.	*ΗΡΑΚΛΕΙ*	HERCVLI
	ΑΛΕΞΙ	DEFENSORI
	ΚΑΚΩΙ	
	ΠΑΠΕΙΡΙ	PAPIRII.
	ΟΙ	

— Romae. Marini *Iscriz. Alb.* p. 149.

1538. HERCVLI DOMESTICO || T. AELI. RVBRI. SVPERSTITIS. — Troianello, in agro Tiburtino. Morcelli *St.* 2. p. 22. Nibby *Viaggio* 1. p. 180.

1539. HERCVLI FVNDANIO || TI. CLAVDIVS HABITVS || LVBENS VOTVM SOLVIT. — Apud Lucam Corsium. Fabrett. p. 692, 131. Lutetiae. Montfaucon *Antiq. expl.* T. 1. P. II. p. 199. Mur. 62, 10. Templum Herculis Fundani memoratur Vopisco in *Floriano* C. 4.

1540. HERCVLI GILIO [1]) INVICTO SANCTO || SACRO VOTO SVSCEPTO || L. CRASSVS DE SVO P. — Puteolis. Grut. 46, 7.

1) sic et Grut. 1070, 2. al. *Gylio* v. c. Romanelli *Viaggio* T. 2. p. 116.

1541. SANCTISSIMO HERCVLI || INVICTO || CORPOR. CVSTODIARIOR. [1]) || L. CVRTIVS ABASCANTVS CVM || CVRTIO GAVDENTE FIL. || IMM. A. IIII. [2]) || CRATERAM ARGYROCORINTHIAM || CVM BASI SVA ET HYPOBASI || MARMOREA || SVA PECVNIA DONVM || DEDERVNT || DEDICAT. VIIII. KAL. IVN. ||

SER. SCIPIONE ORFITO. Q. NONIO PRISCO COS.[3]) — Romae. Grut. 48, 1. Guasco T. 1. p. 52.

1) patrono s. custodi corporis custodiariorum. 2) immunis annos quattuor. 3) p. Chr. 149.

1542. HERCVLI INVICTO ‖ IMPERATORI[1]) ‖ C. VALERIVS VALERIANVS ‖ ARAM CONSTITVIT CVM ‖ SVIS OMNIBVS. V. S. L. M. — Mediolani. Mur. 63, 5. cfr. Reines. 1, 66.

1) Epitheton istud inauditum *Imperatori* plane est incertum. Alter enim αὐτόπτης Gudius p. 34, 1. ita exhibet, longe probabilius: *Herculi In‖victo* INPETRABIL cet. Impetrabilis, ἐξαίτητος Labbaei *Gloss.* p. 88. b. Hinc emendanda vel explicanda illa quoque inscriptio Mediolan. ap. Grut. 49, 2.:

1543. HERCVLI IN. PETRA SACR. C. CALVISIVS ‖ SECVNDINVS SEVIR. IVN. DECVR. ‖ ITEM Q. ARAM ‖ V. S. L. L. — ubi lege: Herculi Impetra(*bili*). Herculem in Petra alii conferebant cum Hercule Saxano. V. omnino Hultmann. *Misc. Epigr.* p. 262. Saxii *Miss.* 2. p. 225., cui placebat IN. PETRA.

1544. C. TORANIVS SACERDOS ‖ HERCVLIS LVCI MONTANI ‖ ARAM CVM BASI MARMOREA ‖ DIS MAGNIS ‖ QVALIS EST IN AVENTINO ‖ TEST. P. C. — Romae. Grut. 1063, 5.

1545. HERCVLI PRIMIGENIO ‖ SAC. — Aqualognae. Mur. 64, 4.

1546. II. AVG. ‖ COS[1]) ‖ K. APRI ‖ LIB ‖ T. FL. EROS ‖ HERCV‖LEM PVERI‖NVM[2]) ‖ CVM BASI ‖ DEANAE ‖ D. D. — Romae. Marini *Iscr. Alb.* p. 49.

1) de miro hoc modo Consules indicandi v. Marin. l. l. Est: Augusto quodam innominato Consule iterum. 2) Martial. 3, 47. memorat Fanum Herculis Pusilli.

1547. HERCVLI ‖ SANCTO SAC ‖ P. POMPONIVS NOE‖TVS VOTVM SOL ‖ AMICOS ACC.[1]) BENE ‖ L. EGGIO MARVLLO ET ‖ CN. PAPIRIO AELIANO COS[2]) ‖ L. D. D. D. KAL. IVL. — Casini. Romanelli *Topografia* T. 3. p. 391.

1) accepit. Haec formula vix alibi in lapp. reperitur. 2) p. Chr. 184. Cn. Pap. Aelianus hic dicitur, ut Spon *Misc.* p. 4, 4. apud Almeloveen est *M. Eggius* — et *Numer. Papirius Aelianus.*

1548. HERCVLI SANCTO ‖ SACRVM ‖ TVLLIVS ROMVLVS V. ET L ‖ VENILIA EVTYCHIA EIVS[1]) ‖ CVM TVLLIO ROMVLO FILIO ‖ E. Q. R.[2]) V. S. — Ad Pontem Nonae. Marini *Atti* 2. p. 575.

1) scil. uxor. 2) *Equite Romano.*

1549. C. VIBIVS. C. F. VEL ‖ PVBLILIANVS SCR. Q.[1]) ‖ PRAEF. COH. VIIII ‖ THRACVM. EQVITVM ALAE ‖ TRIBVNVS MILITVM ET S.[2]) ‖ LEG. IIII. MACEDONICAE ET ‖ LEG. XXI. RAPACIS ‖ IN GERMANIA ‖ REVERSVS INDE ‖ HERCVLI INVICTO D. D. — Tibure rep. 1635. Ughellii *Ital. Sacr.* T. 1. p. 1302. Mur. 63, 6. Saxii *Miss.* 2. p. 225.

1) PVBLICANVS. SER. Q. Murat. corrupte. SCR. Q. Hagenb. recte explicat *scriba quaestorius.* 2) Hoc corruptum: nam *signifer* vix significat. Cogitari de *Tribuno Semestri.* nisi maior corruptela subest: *A Populo.*

1550. DEO ‖ HERCVLI TIBVRT ‖ INVICTO.[1]) COMITI ‖ ET

CONSERVATORI ‖ DOMVS AVG ‖ VI. VIR. AVG ‖ (nomina sex) P. P. — Tibure. Grut. 1013, 3.

1) v. Drakenb. ad *Sil*. p. 202. Grut. 1013, 4. HERCVLI PACIFERO ET MVSIS. — Romae ex Vrsin. titulus admodum suspectus.

1551. HERCVLI ‖ TIBVRT VICT ‖ ET CETERIS DIS ‖ PRAET[1]) TIBVRT ‖ L. MINICIVS ‖ NATALIS ‖ COS. AVGVR. ‖ LEG. AVG. PR. PR. ‖ PROVINCIAE ‖ MOESIAE INFER ‖ VOTIS SVSC. — Tibure. Grut. 49, 6. sine causa suspectum erat Maffeio A. C. L. p. 278.

1) f. PRAESidibus. Marini *Atti* 2. p. 547. a. Herculem Victorem exhibet etiam L. Mummii inscriptio ap. Marini *Atti* p. 30. apud nos N. 563.

1552. NVMINI ‖ HERCVLIS ‖ ACHERVNTINI[1]) ‖ VITALIS. C. L. SEVER ‖ C. V. SIR. REG[2]) ‖ V. L. S. — Heracleae. Romanelli *Topografia* T. 1. p. 258. Osann *Auctar. Lex. Gr.* p. 181.

1) ab Acheronte s. Aciri flumine sic dictum putat Romanellius; Osann memorat Acherontinos, Brutiae populum, ex Plinii H. N. 3, 5. 2) *Centum Vir Sirinae Regionis*. Osann. Recte: eiusmodi *Centumviros* invenimus etiam Perusiae et Veiis.

1553. HERCVLI SOMNIALI ‖ EX ORACVLO. — (Nemausi?) — Fabrett. p. 692, 130., quem vide p. 429. de Herculis Somnialis sodalitio disputantem.

1554. * SANCTISSIMO HERCVLI ‖ TYR. INVICTO SACRVM ‖ L. IVVENTIVS L. L. EPAPHRO‖DITVS MIL. VET. COHOR. ‖ VI PRAET. VALERIAN. ‖ GALBIAN.[1]) — Reines. p. 107, 64. Fabrett. p. 137, 119. et p. 218. Galatiae (Rein.) s. Callariae in Campania exstitisse dicitur hic lapis. V. Münter *Religion der Karthager* p. 43. Cfr. Mur. 65, 2, 3, 4. Ligorianos et Capacianos; nisi hic quoque, ut mihi videtur, fictitius est.

1) *Gallienianae* vult Reines. p. 107.

1555. * HERCVLI VICTORI POLLENTI POTENTI INVICTO. cet. Grut. 50, 3. Mur. 336, 4. Inscriptio suspecta.

1556. HERCVLI ET ‖ ALCMENAE ‖ C. MATERNI‖VS PRIMVS ‖ V. S. L. M. — In vico Goge agri Leodiensis. Mur. 62, 4.

1557. C. AMVRII TACIINVS[1]) ET ‖ HERMES LIB. VI VIR AVG ‖ SIGNA BACCHVM[2]) CVM SIG‖NIS II. HERCVLE ET OMPHA‖LE COLLEG. DEN‖DROPHOR.[3]) — Veronae. Apianus 331, 2. cuius typum do. v. Saxii *Miss.* 4. p. 202. Grut. 175, 6. Mur. 473, 5.

1) CAMVRII TACVNVS Mur. 2) BACCHI Mur. 3) addit D. D. Mur. Ligoriana saltem non est, quum habeat iam Apianus. Confirmari videtur a sequente:

1558. OMPHALE. HERCVLI ‖ CASSIA ‖ M. ANT. FILIA ‖ PRISCILLA ‖ FECIT. — Romae. Maffei *Osserv. lett.* T. 6. p. 301. *Mus. Ver.* 388, 8. Mur. 95, 1. et 985, 4. In hoc praesertim elegantis feminae lusum facile, spero, agnosces. An utraque fictitia?

1559. HERCVLI | IOVI | GENIO
IVLIANO | CAELIO. | CAELIMONTIS
ANNA[1]) SACRVM. —

Romae, nunc Florentiae. Grut. 48, 7. Gor. *Etr.* 1. p. 185.

1) Annale. Gor. Ceterum suspecta erat haec inscr. Maffeio.

1560. HERCVLI. GENIO ‖ LOCI. FONTIBVS CALIDIS. CAL- PVR‖NIVS IVLIANVS ‖ V. C. LEG. LEG. V̄. MAC. ‖ LEG. AVG. PR. PR. MOES ‖ V. L. S. — In thermis Herculanis detectis in Dacia. Mur. 64, 7.

1561. HERCVLI ‖ SALVTIFERO ‖ Q. VIBIVS AMILLVS ‖ AVG. COL. DAC[1] ‖ PRO. SALVTE IVLIANI. FILII. SVI. — Ib. Mur. 65, 5.

1) Augustalis Coloniae Dacicae. Mur.

1562. D. S. HERCVLI ET IVNONI‖B.[1] P. CALVISIVS ET ‖ CLODIA PRO L. RVFO ‖ V. S. L. M. — Augustae Praetoriae. Mur. 65, 1. Zachar. *Exc. lit.* p. 52.

1) Diis sanctis. *Iunoni beneficae.* Mur. — *benignae* Zach. Rectius: *Deo Sancto - - Iunonibus* Hag. Mss. SALVTIFER, SERVATOR, CONSERVATOR Hercules in al. lapp. dicitur. Simile praecedenti est sequens:

1563. D. S.[1] HERCVLI ET IVNONIBVS ‖ L. VALERIVS SE‖ VERVS ET CLODI‖A CORNELIANA ‖ PRO L. VALERIO ‖ COR-NELIANO ‖ V. S. L. M. — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* 85, 6.

1) *Deo sacrum* perperam interpretatur Maffeius, quum sit: *Deo Sancto.*

§. 18. CASTOR ET POLLVX.

1564. IN HONOREM ‖ DOMVS DIVIN ‖ CONCORDIAE ‖ CIVIT. CASTORI ‖ ET POLLVCI ‖ M. PETRONIVS. — Metis reperta dicitur apud Saxium *Miss.* 2. p. 233. Romae ponit Mur. 67, 1.

1565. CASTORI. ET. POLLVCI. DIS MAGNIS ‖ SVLPICIA. Q. SVLPICII F. VOTVM ‖ OB FILIVM. SALVTI. RESTITVTVM. — Murciae Hisp. Grut. 98, 9.

1566. SACRVM ‖ CASTORI ET POLLVCI. ‖ MERVLA ĪĪ VIR. Veiis. Nibby *Viaggio* 1. p. 61.

1567. M. AEL. M. F. RVSTICVS RECTOR ‖ IMM. ĪĪ. HON. ĪĪĪĪ.[1] ‖ IN DIEM VITAE SVAE ‖ MESORIBVS MACH.[2] F. P[3] ‖ QVIB. EX' S. C. COIR. LIC ‖ CASTORES D. D. ‖ ET OB DEDI-CATIONE (*sic*) ‖ DEDIT SING. ✱ ĪĪ.[4] ‖ L. FAENIO FIDELE. ‖ Q. Q. ĪĪ.[5] ‖ DEDIC. X̄V̄. KAL. ĪV̄N̄. ‖ SATVRNINO ET GALLO COS.[6]. — Romae. Grut. 99, 1.

1) Immunis iterum, Honoratus quartum. 2) mensoribus machinariis; v. Mur. 525, 3. 3) Fori Pistorii (?). 4) denarios ĪĪ. 5) Quinquennali iterum. 6) p. Chr. 198.

1568. CASTORI SACRVM. TVLLIVS. EX VOTO. — Epamanduoduri (Mandeure) Millin *Mag. encycl.* 1795. 2. p. 99. Nota genitiv. *Castorus* ap. Marini *Atti* 2. p. 569. et Grut. 499, 12.

1569. CASTOR[1] ‖ SACR. TI. IVL. ‖ SANCT(*i*) FILIVS. ‖ CELSVS ‖ VOTO. — Epamanduoduri. Reines. p. 177, 151.

1) Castoribus. Reines. sine necessitate. Ceterum videtur eadem cum praecedente. — Sine necessitate, inquam: nam similiter, ut N. 1568. apud Schannat *Eifelia* T. 1. p. 540. habes:

1570. CASTORI ‖ SATVRNI‖NVS. TR. — (Tribunus.)

1571. SACRVM ‖ POLLVCI ‖ SEX. QVINTIVS ‖ SEX. Q. SVCCESSINI[1] LIB. FORTVNATVS. OB HONOREM VI VIR. EX D. ‖ ORDINIS SOLVTA PECVNIA PETENTI POPVLO DONVM DE ‖ SVA PECVNIA ‖ DATO EPVLO CIVIB. ET INCOLIS. ET ‖ CIRCENSIBVS FACTIS. D. D. — Mongibar Hisp. Grut. 1073, 6.

1) De more libertorum nominibus interserendi patronorum nomina agens Reines. ad hoc saxum provocat p. 835, 73. Cfr. Grut. 227, 2. Hagenb. Mss.

§. 19. AESCVLAPIVS. HYGIEIA.

(Cfr. praesertim Schwarz *Opusc.* p. 129. de Aesculapio et Hygea, Diis φιλανθρώποις.)

1572. DEO AESCVLAPIO ‖ VAL. SYMPHORVS ET PROTIS ‖ SIGNVM SOMNI AEREVM ‖ TORQVEM AVREVM EX DRACVMCVLIS Δ. P. S. ς -::-[1] ‖ ENCHIRIDIVM ARGENT. ‖ P " — S. ANABOLIVM OB ‖ INSIGNEM CIRCA SE NVMINIS ‖ EIVS EFFECTVM ‖ V. S. L. M. — Reiis in Gallia. Grut. 70, 8. (vitiose ap. Mur. 141, 1.)

1) i. e. libram pondo semis et aliquot uncias. d'Orville *Misc. Obs.* 1741. 3. p. 118. Idem *Protis* corruptum censebat. Hagenb. Mss. explicat: Valerii duo, Val. Symphorus et Valeria Protis. cfr. Gor. *ad Don.* p. 28, 91., qui anabolium recte pro chirurgico instrumento habet. Forcellinus pro pallii genere accepit.

1573. ESCVLAPIO ‖ DICTV ET FACTV[1] ‖ ISOCHRISVS. (*sic*) — Romae in lamina aerea. Marini *Iscr. Alb.* p. 5.

1) i. e. Quod, ut in somniis v. c. promiserat Isochryso, factum reddiderit, sanitatem ei restituerit. De Aesculapii apparitionibus locus est classicus apud Origenem *adv. Cels.* 3, 24. p. 461. Bened.

1574. AISCVLAPIO ‖ AVGVSTO SACRVM. PROBVS M. FICTORI. FAVSTI ‖ MINISTER ITERVM ANNI XXXI. — Romae in insula Tib. Fabrett. p. 465, 98.

1575. AESCVLAPIO ‖ DEO ‖ C. ATTIVS IANVARIVS ‖ MEDICVS PACENSIS[1] ‖ TESTAMENTO LEGAVIT ‖ OB MERITA SPLENDIDISSIMI ORDINIS ‖ DEI QVI NOVATRIVM[2] PRAESTITERIT ‖ ADIVSIAS[3] HERES ‖ FAC. CVR. — Merobrige in Lusitania. Mur. 18, 5.

1) Pax Iulia s. Colonia Pacensis in Lusit. 2) f. ordinis DEC(*urionum*) QVI NOVVM ATRIVM, (in quo medici suam artem exercerent) PRAESTITERIT. Hagenb. Mss. 3) al. ap. Mur. ABIVS ISAS. f. *Attius Ias* ex Grut. 1130, 12. id. Alias v. c. Mur. 19, 3. ASCLEPIO. Eius πάρεδρος saepissime *Hygia*; v. c. Mur. 19, 2. et 20, 2. (Don. 1, 85. p. 24., qui habet DILIGENTEM):

1576. AESCVLAPIO ET HYGIAE. M. VLPIVS HONORATVS DEC. ‖ EQ. SING. IMP. N. PRO SALVTE SVA ‖ SVORVMQVE ET ‖ L. IVLI. HELICIS MEDICI QVI CVRAM MEI DILIGENTER EGIT ‖ SECVNDVM DEOS ‖ V. S. L. M. — Romae. Interdum (Mur. 21, 5.) Salus pro Hygia:

1577. * SALVTI AVGVSTAE. PRO INCOLVMITATE. PIQVEN. L. VENTINARIS ‖ LVCVMO ADIECT. IVNIC.[1] ‖ V. L. L. S. — Tergeste. Mihi est suspectissima.

1) quid haec sibi velint, nemo expulare potuit. Literae probabiliter etiam in praece-

dentibus erant ligatae, male explicatae. Hac. Mur. suspicatur *adiectus* (f. adlectus) *Iunioribus*. cfr. tamen in Cap. de Re municipali: DICTATOR IN IVNILICIIS.

1578. DIVO TRAIAN. ‖ C. QVINTIVS ‖ ABASCANTVS ‖ TEST. LEG ‖ MEDICIS TAVR ‖ CVLTOR. ASCLEPI ET ‖ HYGIAE. — Augustae Taurinor. Maffei *Mus. Ver.* 210, 7.

1579. AESCVLAPIO SANCTO ‖ SERVATORI ET HYGEIAE SACRVM. PRO ‖ SALVTE ANTONINI AVG. PII FELIC. INVICT. ‖ L. AVRELIVS KALATINVS ‖ AVGVR D. S. INVICT. M. 1) ‖ VOTO SVSCEPTO. — Tibure. Don. p. 24, 84. Mur. 169, 8.

1) Nota Augurem Mithrae, si ita iungendum, et non potius Mithrae quoque votum fuerit susceptum.

1580. AESCVLAPIO ET HYGIAE ‖ CAETERISQVE DIIS DEABVSQVE ‖ HVIVSQ. LOCI. SALVTARIB. ‖ C. IVL. FRONTONIANVS. VET ‖ EX. B. F. COS. 1) LEG. V. M. P. 2) REDDI‖TIS SIBI LVMINIBVS. GRAT ‖ AG. EX VISO PRO SE ET CAPSIA ‖ MAXIMA CONIVG. ET IVLIA ‖ FRONTINA FILIA ‖ V. S. L. M. — Albae Iuliae. Grut. 67, 9.

1) Exbeneficiarius Consulis. 2) ap. Grut. 391, 4. est *Leg. V. Mac. Phal.*, unde hic quoque Hagenb. explicat: *Leg. V. Macedonicae Phalangariae*, vel *Phalangis*. Communis interpretatio v. c. Vrsati, est *Maced. Piae*. Vt h. l. Aesculapius et Hygia, ita ap. Grut. 68, 1. 2. iungitur: *Asclepio et Saluti. Hygiae* soli. Grut. 69, 7. Redditus quibusdam ab Aesculapio visus memoratur in curiosa inscript. Graeca Grut. 71, 1.

1581. DIIS MAGNIS ‖ ET BONIS. AESCV‖LAPIO ET HYGIAE ‖ MARC. AVR. VETE‖RANVS PRAEF. LEG. ‖ XIII. G. ANTONIAN. ‖ V. L. M. S. — Thermis Herculanis in Dacia. Donat. 15, 4. (Polcastro p. 11.)

1582. HYGIAE ‖ SALVTARI ‖ M. SVLPICIVS ‖ EDENTVLVS ‖ V. S. L. M. — In civitate Saritina. Mur. 21, 8. Romanelli *Topografia* T. 3. p. 50.

§. 20. IANVS. PORTVNVS (s. PORTVMNVS.)

1583. IANO PATRI 1) ‖ SACRVM. L. CELSVS L. F. PAL ‖ PROSPER ‖ D. S. P. ‖ DONVM DEDIT ‖ L. D. D. D. — Prope Albanum. Gorii *Symb. Dec.* II. vol. 9. p. 229.

1) de perpetuo hoc Iani epitheto v. Marini *Atti* p. 366.

1584. *IANO PATRI ‖ AVG. SACRVM ‖ C. IVLIVS C. F. STR‖ATOR AED. DONATVS AB TI. CAES. ‖ AVG. F. AVGVSTO TORQVE ‖ MAIORE. BELLO DELMATICO. 1) OB HONOREM ‖ II VIRATVS CVM LIBERIS ‖ SVIS POSVIT. — Patavii. Grut. 96, 1. Mur. 40, 5.

1) Suet. *Ti.* 9. Praeterea notandus torques maior. Ceterum Grut. Polcastro *Padova* p. 55. pro *Strator* habent: SER ‖ AETOR i. e. Sergia tribu. Pro cognomine v. STRATOR habent Schurzfleischius et Saxius *Miss.* 2. p. 190. Ceterum, ipse Patavinus Polcastro tam memorabilem inscriptionem non ex αὐτοψίᾳ, sed ex Vrsato duntaxat affert. Exstat apud Vrsatum *Mon. Patav.* p. 263., eoque teste ex Rhamnusiorum museo in Contarenum transierat, Ateste servata. Mihi nihilominus de fraude suspecta est.

1585. IANO PORTVNO 1) ‖ ATQ. MARTI E. S. 2) ‖ C. VIBONIVS. A. APRVNNIVS ‖ L. AORELIVS. (*sic*) FACIONDAM DEDE ‖ RONT. — Spoleti in aerea lamina. Grut. 95, 6.

1) Haec verior scriptura, quam PORTVMNVS; v. Fogginii *Fasti* p. 128. 2) *E suo*, nisi ex Grut. 95, 7. leg. S. C. senatus consulto.

1586. * PORTVMNO ‖ SACRVM ‖ M. SANGVINIVS M. F. ‖ PAL. LAVSVS. ‖ CVRATOR CORP. LENVNCVLARIOR ‖ PORTVEN — In portu Ostiensi. Mur. 102, 1. ib. 3. PORTVMNO BONO ‖ DEO TRANQVILLO. cet. Sed hae omnes Ligorianae sunt, ac manifesto spuriae. cfr. Gud. 59, 12. 60, 1. 59, 14. Saxii *Miss.* 2. p. 270.

§. 21. SILVANVS.

1587. SILVANO. SACRVM. ‖ M. VICIRIVS RVFVS V. S. ‖ QVOD LICVIT IVNIANOS ‖ REPARARE 1) PENATES. QVOD ‖ QVE TIBI VOVI. POSVI DE ‖ MARMORE SIGNVM. — Cardinale. Donati 1, 39, 5. Visconti *Iconografia Romana*. ed. Mil. p. 440.

1) *Reparare* h. l. eodem sensu, quo a paucis intellectum isthoc verbum usurpavit Horat. *Od.* 1, 37, 24. *nec latentes Classe cita reparavit oras.* i. e. repetere.

1588. SILVANO SACRVM SODAL ‖ EIVS ET LARVM DONVM POSVIT TI. CLAVDIVS AVG ‖ LIB. FORTVNATVS A ‖ CVRA AMICORVM ‖ IDEMQVE DEDICAVIT ‖ ET EPVLVM DEDIT ‖ DECVRĪS N. IIII ‖ K. AVGVSTIS. C. MINICIO 1) FVNDANO ET ‖ C. VEITENNIO SE‖VERO COS. — Romae, nunc Oxoniae. Marm. Oxonn. *Chandl.* p. 131, 14.

1) sic pro *Minucio*; p. Chr. 51.

1589. SACRVM SILVANO ‖ P. AELIVS PHILETVS ‖ ET P. AELIVS PHILETIANVS ‖ CONSER. ET. 1) LARVM PENATIVM ‖ D. D. — Romae. Mur. 67, 4.

1) *Conservatori* leg. Mur. et Hagenb. cfr. Grut. 65, 2. Conserv. Silvano Sancto Sacro Larum Caesaris N̄. Et ita exhibuit Morcelli *St.* T. 1. p. 23.

1590. SILVANO SANCTO ‖ SACRVM SECVRVS ‖ AVRELĪ. VERIANI ‖ ACTOR EX VISV. — Romae. Fabrett. p. 693, 143.

1591. SILVANO ‖ SANC. SACR. ‖ ET LIBERO PAT. ‖ A. CAEDICIVS ‖ THEOPHILVS ‖ EX VISO D. POSVIT. — Romae. Reines. p. 148, 106.

1592. SANCTO ‖ SILVANO VO‖TVM EX VISO ‖ OB LIBERTATEM ‖ SEX. ATTIVS. DIO‖NYSIVS. SIG. CVM ‖ BASE. D. P. — Sublaci. Marini *Atti* 1. p. 71.

1593. T. FLAVIVS EVARISTVS. ET TI. CLAVDIVS . . . GRAFVS AEDITVI. PORT. CREP. 1) ‖ ET SEX. CAELIVS ENCOLPIVS ET TI. CLAVDIVS HERMA AEDITVVS DE ‖ MONETA. SILVANVM MONOLITHVM SANC. D. S. DD. SODAL. B. M. — Romae. Marini *Iscr. Alb.* p. 10.

1) Fluctuat Marinius inter: *Portumni* et *Porticus*. Hoc tamen praestat: Porticus scil. ipsa Crepereiana Silvano, et Collegio eius erat consecrata; ideoque aedituum habebat. De Collegio Silvani v. Marini l. l. p. 12.

1594. C. PVLLIDIVS CELLIOR ‖ SENEX ‖ NVMINI. SILVANI ‖ GRATIARVM AGENDARVM ‖ CAVSE (*sic*) — Mirabellae. Lupulus p. 96.

1595. . VMINI[1]) DOMVS AVG. ‖ . MP CAESARIS NERVAE T . . . . . . ‖ . ERM[2]) DACICI. SER. ZMARAGDIA . . . . ‖ . ANI[3]) SIGNVM. PORTICVS. S . . . . . . ‖ . . VM[4]) CVLTV ET PICTVRA. ITEM . . ‖ . CORVM[5]) D. D. DEDIC. VI. K. OCT . . . . . . AIANO AVG. GERM. DACICO VI. T. SEXTIO COS.[6]) — Romae. Oderic. p. 56.

1) Numini. 2) Traiani Germ. 3) silvani. 4) Statuas cum. 5) tricorum, τρίχωρον, triplex receptaculum, sive cella, in qua sigilla Deorum collocarentur. Oderic. 6) p. Chr. 112.

1596. NVMINI DOMVS AVGVSTAE ET SAN(*cti Silvani*) SALVTARIS SACRVM ‖ IMP. CAES. NERVAE TRAIANI OPTIMI. (*Princ. Germ. Da*)CICI IMAGINES ARGENT. ‖ PARASTATICAS CVM SVIS ORNAMENTIS ET REGVLIS (*et basibus*) ET CONCAMERATIONE FERREA ‖ C. IVLIVS NYMPHIVS DEC. ANNALIS SVA (*pecunia ponendas curavit*) DONVMQVE DEDIT ‖ IN TEMPLO SANCTI SILVANI SALVTARIS QVOD EST IN (*hortis Aventinis et*) PRAEDIO SVO DEDICAVITQ. ‖ IDIBVS IANVARIIS. L. VIPSANO MESSALA (*M. Pedone*) COS.[1]) — Romae in aede Silvani. Nardini 3. p. 300. supplementa debentur Donato.

1) p. Chr. 115.

1597. SALVIS AVG . . .[1]) ‖ INVICTIS SANC . . ‖ SILVANO SACRVM ‖ T. AELIVS TRYFON ‖ SACERDOS SOLIS ‖ INVICTI EX VISO ‖ FECIT. — Romae. Marini *Iscriz. Alb.* p. 6.

1) de hac acclamatione rarius obvia in inscriptt. religiosis. v. Marin. l. l.

1598. SILVANO AVG. SACR. ‖ IN MEMORIAM RVFI ANTHI IIIIII VIR. ‖ THALLVS LIB. D. D. — Aquileiae. Grut. 64, 1. Mur. 69, 5.

1599. S. AVG. S.[1]) ‖ (*Figura Silvani cum cane.*) C. INGENVVIVS. HELIVS ‖ SALTVAR. VIRTVTIS.[2]) — Ferrariae. Mur. 56, 5. 957, 6. correctius ap. Zachar. *Iter Ital.* p. 169.

1) Manifesto in h. l. notae istae explicandae sunt *Silvano Augusto Sacrum.* ut in lap. Aquileiensi ap. Marin. *Atti* 2. p. 542. In lap. Patav. ap. Grut. 475, 6. S. A. S. est potius *Saturno Aug. Sacr.* 2) Saltuarius s. custos saltus, qui ad Virtutis aedem pertineret.

1600. PRO SALVTE ‖ ET REDITV L. TVRSELI MAX‖IMI. L. TVRSELIVS RESTVTVS L.[1]) ‖ SILVANO CA‖SANICO VOT. ‖ LIB. SOLVIT. — Beneventi. De Vita *Inscriptt.* p. 4, 18. Sic simpliciter legendus est lapis, male explicatus a De Vita, qui in eo LVCIAM Turseliam Maximillam reperire sibi videbatur.

1) *Restutus* (frequenter pro *Restitutus*) *Libertus.*

1601. SILVANO ‖ DOMESTICO ‖ PRO S. T.[1]) T. FLAVI ‖ CRESCENTIS ‖ PRAEF. N. M. HISP.[2]) ‖ T. FL. FELICIANVS ‖

DOMVS ILLIVS ALVMNVS. — Botfardae Transilvan. Reines. p. 141, 102.

1) pro salute. 2) Praefecti numero militum Hisp.

1602. SILVANO DENDROPHORO SACRVM ‖ M. POBLICIVS HILARVS ‖ MARGAR. Q. Q. P. P.[1]) CVM LIBERIS ‖ MAGNO ET HERMONIANO. DENDROPHORIS. M. D. M.[2]) DE SVO FECIT. — Romae. Grut. 64, 7.

1) Margaritarius, Quinquennalis perpetuus. 2) Matris Deûm Magnae.

1603. SILVANOINVICTOSACRVM ‖ CTETIVSVETVRIVSMICIA‖NVSPR[1])ALAESEBOSIA ‖ NAEOBAPRVMEXIMIAE ‖ FORMAECAPTVMQVEM ‖ MVLTIANTECESSO ‖ RESEIVSPRAEDARI ‖ NONPOTVERVNTVSLP.[2]) — Stanhope in Britannia. — Donati 1. p. 40, 4.

1) Praefectus. 2) Voto soluto libens posuit.

1604. *SILVANO ‖ LARI AGRESTI ‖ MARTIVS PRO‖CVLVS DD. — Romae. Mur. 69, 10. Mihi est suspecta, uti sequens:

1605. * SILVANO STAIANO ‖ PLAVTIA FELICITAS ‖ PRO FILIO CRESCENTINO ‖ VOTVM LIBENS SOLVIT. — Beneventi. De Vita *Thesaur. A. B. Inscriptt.* p. 4, 17. (Gud. 42, 10. Mur. 71, 1.)

1606. * SILVANO. LITTORALI ET MVSAE ‖ LACHES. — Romae. Grut. 1071, 3. Non sine causa suspecta est Maffeio A. C. L. p. 385.

1607. SILVIANO (*sic*) NAEVIANO ‖ ET HERCOLI ‖ ROMANILLIANO ‖ CALVIVS ‖ IVSTVS. D. M.[1]) — Romae. Guasco T. 1. p. 60, 30.

1) Deorum monitu, vel potius: Diis magnis. Vt hic *Naeviano*, sic ap. Mur. 69, 11. Riliano.

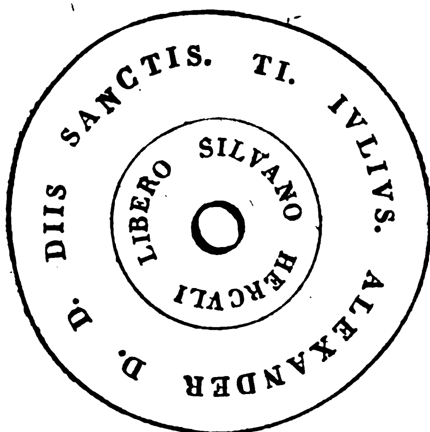
1608. PRO SALVTE ET ‖ INCOLVMITATE ‖ INDVLGENTISSIMORVM ‖ DOMINORVM ‖ MARCIO LIB. PROC SACRIS EORVM ‖ IVDICIIS GRATVS ‖ SILVANO DEO PRAESENTI EFFIGIEM ‖ LOCI ORNATVM ‖ RELIGIONEM INSTITVIT ‖ CONSECRAVITQVE ‖ LIBENS ANIMO. — Romae. Vignol. *Inscr. sel.* p. 177. Mur. 69, 12.

1609. SILVANO SALVTARI ‖ L. MANILIVS SATVRNINVS ‖ EX VISO POSVIT. — Romae. Grut. p. 65, 1. correctius ap. Marini *Iscr. Alb.* p. 13.

1) *In templo Sancti Silvani Salutaris, quod est in Aventino* fragm. inscript. ap. Donatum *Rom. Ant.* L. 3. C. 13. Fabrett. p. 688, 100. Reines. p. 142, 105.

1610. SILVANO ‖ SILVESTRI ‖ SACRVM ‖ CORINTHVS N‖VMMVLAR‖IVS. V. S. L. M. — Prope Haimburgum, communicata mecum a V. Cl. Io. Labus. Sic leg. *Corinthi*, non *Corinthi*: Iuv. Sat. 8, 197.

1611. VALENTIO ‖ SILVANO ‖ A. FLVTIVS ‖ ATHENAEVS ‖ V. S. L. D. D. — Romae. Fabrett. p. 450, 63. Ibid. p. 448. XII. memoratur: TEMPLVM DII SILVANI POLLENTIS, ac: PATRONVS SODALICII (Silvani.) Murat. 77, 2. GENIO COLLEGII LIB. DEI SILVANI. Alia Silvani epitheta sunt: CAELESTI. Grut. 64, 5. CVSTODI ib. 12.

1612.

Inter Marm. Arundel. Reines. p. 149, 108.

1613. SILVANE SACRA SEMICLVSE FRAXINO [1]
ET HVIVS ALTI SVMME CVSTOS HORTVLI
TIBI HASCE GRATES DEDICAMVS MAXIMAS [2]
QVOD NOS PER ARVA PERQVE MONTIS ALPICOS
TVIQVE LVCI SVAVEOLENTIS HOSPITES
DVM IVS GVBERNO REMQVE FVNGOR CAESARVM
TVO FAVORE PROSPERANTI SOSPITAS.
TV ME MEOSQVE REDVCES ROMAM SISTITO
DAQVE ITALA RVRA TE COLAMVS PRAESIDE
EGO IAM DICABO MILLE MAGNAS ARBORES.
T. POMPONI VICTORIS PROC || AVGVST. —

Aximae. (Aixme.) Spon *Misc.* 84, 2. Fabrett. p. 230, 607. Galeani Napione *il Sacrario gentilesco illustrato. Giornale Arcad.* 1825. p. 319.

1) *in fraxino* Galeani Nap. 2) *musicas* Spon.

1614. * SILVANO SANCTO || PATRI ET CVSTODI || PECVDIFERO. LACTIFERO || GLANDIFERO. POMIFERO || CANNABIFERO. LINIFERO || Q. ZOSIMVS Q. L. TERTVLL. GRAMMATICVS || L. SERGIVS L. L. CIPARISS || MENSOR || C. PAETILIVS C. L. STRABO CAELATOR || C. RVFVS C. L. CHARITO || MVSICVS || EX VOTO F. F. — In Villa Quartesana agri Ferrariensis. Mur. 70, 6. Raritas et copia titulorum Silvano datorum non officit veritati marmoris huius a Baruffaldo et a Turre spectati, ac pro genuino habiti, teste Mur. Hagenb. Mss. Ceterum mirum quoque illud sodalitium grammatici, mensoris, caelatoris, musici. Ita ludere solebant Viri docti sec. XV. et XVI. Nihil definio. Sed spuria videbatur etiam Maffeio A. C. L. p. 214.

1615. EXTRA HOC LIMEN ALIQVID DE SACRO || SILVANI EFFERRE FAS NON EST. — Guasco *Inscriptt. Capitol.* T. 1, 35. Morcelli *St.* 2. p. 35.

1616. CALYBE ‖ SILVANIS[1]) ‖ V. S. L. M. — Aquileiae. Marini *Atti* 2. p. 543.

1) nota numerum pluralem, quem alias nondum reperi in lapidd. v. Giovenazzi *Aveia* p. 107. Observandus et sequens scribendi modus:

1617. SILBANO ‖ SACRVM ‖ ALEXANDER ‖ FAVSTINES.[1]) AVG. ‖ ACTOR. ‖ D. D. — Castel di Guido. Marini *Atti* 2. p. 367.

1) Videbis passim, antiquiorem hanc terminationem *Faustinaes*, *Faustinas* et *Faustines* apud vulgum in usu mansisse.

§. 22. VERTVMNVS. FLORA. POMONA. PRIAPVS.

1618. VORTVMNO SACRVM. — Romae. Fabrett. p. 696, 177.

1619. VORTVMNO SACRVM ‖ P. CVRTIVS P. F. SALAXVS[1]) ‖ P. TITIVS L. F. IIII. VIR ‖ DE MVNERE GLADIATORIO. ‖ EX S. C. — Canusii. Mur. 1988, 12. et 616, 2. Calogerà *Racc.* 19. p. 134. Romanelli *Topogr.* T. 2. p. 266.

1) Salarius. *Calog.* Salassus; Romanelli.

1620. FLORAE ‖ TI. PLAVTIVS DROSVS ‖ MAG. II[1]) ‖ V. S. L. M. — Licentiae in Sabinis. Fabrett. p. 742, 509. — Tibure. Mur. 1984, 8.

1) *Magister iterum.*

1621. T. TETTIENVS FELIX AVGVSTALIS ‖ SCRIBA LIBRAR. AEDIL. CVRVL ‖ VIATOR. AEDIL. PLEBIS. ACCENSVS. CONSVLI. HS. L. M. N. LEGAVIT ‖ AD EXORNANDAM AEDEM PÓMÓNIS ‖ EX QVÁ SVMMÁ FACTVM EST ‖ FASTIGIVM ‖ INAVRATVM. PODIVM. PAVIMENTA. MARM. OPVS TECTORIVM. — Salerni. Grut. 94, 11.

1622. *DEO RVBIGO SACRVM. — ap. Murat. 102, 6. et altera ap. Reines. p. 218, 233. ROBIGO ET CERERI cet. fictitiae videntur Maffeio *Art. Crit. Lap.* 3, 3. p. 210., neque immerito, etsi defendit Saxius *Miss.* 2. p. 271.

1623. FAVSTVS VERSENNI. P. SER.[1]) ‖ PRIAPVM ET TEMPLVM D. S. PECVL. ‖ F. C. — In Castro Farneti agri Pisaur. Marm. Pisaur. N. 7.

1) Procurator Servus. Oliv. Peculiaris Servus. Hagenb. Mss. — Habet etiam Mur. 121, 6.

1624. DIS MANIB ‖ C. H. C ‖ LOCVS ADSIGNATVS ‖ MONIMENTO IN QVO EST ‖ AEDICLA PRIAPI. IN FR. P. LXX IN AG. P. LXX. — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* p. 87, 4.

1625. *LVCIDO PANI ‖ QVINTIVS MVTIANVS ‖ HERODIA SYNNESIA ‖ VXOR DVLCISSIMA ‖ V. S. — Sine loco. Reines. p. 173, 146. Spuriam arbitror, tum propter inauditum illud ἐπίθετον *Lucido*, tum quia *dulcissimae* uxores tantummodo in sepulcralibus dicuntur.

1626. DIIS VICANIS COMPITALIBVS ‖ ET HORTENSIBVS EX VOTO. — Ortonae in lamina aerea. Romanelli *Topografia* T. 3. p. 67.

§. 23. NYMPHAE. AQVAE. FONTES. FLVMINA. LACVS.

1627. NYMPHIS ‖ N. BRITTON ‖ TRIPVTIEN[1]) ‖ SVB CVRA ‖ M. VLPI ‖ MALCHI ‖ 7. LEG. XXII ‖ PR. P. F.[2]) — Apud Amerbachium, in Otthonis Silva. Grut. 93, 5.

1) Numerus Brittonum Triputiensis. v. Wesseling. ad *Ant. Itin.* p. 476. Battely *Antiqq. Rutupinae* p. 21. HAGENB. 2) Primigeniae Piae Fidelis.

1628. TI. CLAVDIVS ASCLEPIADES ‖ ET CAECILIVS AS‖CLEPIADES ‖ EX VOTO. NYMFABVS D. D. — Romae. Visconti *Mus. Pio-Clem.* 7. p. 56.

1629. I. O. M. CONSER‖VATORI ET DOMINIS NYMPHABVS. PVE[1]) ‖ LORICIVS ‖ HILVS. — Hispali. Don. 3, 7. (Mur. 9, 7. minus accurate.)

1) Puellis L. Oricius. explicat Gor. in *Ind.* Donii; parum probabiliter.

1630. NYMPHIS ‖ QVAE SVB COLLE ‖ SVNT ARVLAM ‖ MVMIA CANTERIA ‖ NVMINI ADIVT.[1]) DEVOT ‖ CVM STATVA ‖ ISIS ‖ ET TABVLATO. D. D. — Romae. Grut. 1073, 10.

1) adiutori.

1631. PRO SALVTE ‖ DOMINI. NO‖STRI. SAN‖CTISSIMI ‖ ANTONINI ‖ PII. AVGVS ‖ NYMPHIS ‖ NOVIS.[1]) SACRVM ‖ RVFRIVS[2]) SVLPICIAN ‖ LEG. LEG. XIII. G. ANTO.[3]) — Albae Iuliae. Gud. 57, 7. correctius, quam apud Mur. 87, 4.

1) Contra: DEABVS NYMPHIS VET*eribus* in fragm. Blenckenshopii in Northumberlandia reperto, *Philos. Transact.* Vol. 19. p. 662. Mur. 87, 1. 2) D. RVFRIVS. Mur. 3) Geminae Antoninianae. cfr. Saxii *Miss.* 2. p. 253. Ceterum spuriae sunt Mur. 87, 7. NYMPHIS. DRYAD. SAC. cet. e Vulpii *V. Lat. prof.* T. 3. p. 235. Mur. 86, 7. et 87, 11. NYMPHIS NVMIN. SERM. SACRVM e Ligorio. Contra defendi posse reor sequentem, etsi aliquanto suspectam:

1632. NYMPHIS. AVG. SACRVM ‖ GRAECIVS LEO AQVAM QVAM NVL‖LVS ANTIQVORVM IN CIVITATE ‖ FVISSE MEMINERIT INVEN‖TAM IMPENDIO EX VOLV ‖ . . . . . GRAECI RVFI C. V. PATRON ‖ . . DICAVIT ‖ . . . . T. POMPEIANO II COS[1]) VI IDVS ‖ NOV. — Venetiis. Biagi *Mon.* p. 182. „Inscr. haec ex Arbe (Vrbe?) in museum Nanium translata est.“ B.

1) „p. Chr. 173. Consul M. Aur. Claudius Pompeianus, secundum Almeloveen: sed apud Pagium (*Crit.* Baron. T. 1. p. 167.) T. Claudius Pompeianus. Consulatus alter T. Pompeiani in fastis minime reperitur.“ Biagi.

1633. NIMPHIS ‖ SALVTIFERIS ‖ EPAPHRODITVS AVG. LIB. AGASO ‖ PRO SECVRITATE ‖ CORNELIAE ADEPTAE ‖ CONLIBERTAE SVAE ‖ V. S. L. M. — Romae. Donati 1. p. 48, 2.

1634. NYMPHIS SANCT. NOVIS REPERTIS ‖ IN VILLAM SVRDINIANAM AMEMPTI ‖ CAES. ET ORCIVIAE PHOEBES ET RHODINI LIB.[1]) ‖ DEDVCT. AD EAM VILLAM. QVAE ET ‖ IPSAE MAIESTATI SVAE SE DEDERVNT ‖ IMP. CAESARE VESPASIANO III. M. COCCEIO NERVA COS.[2]) — In arce Mondragonis. Maffei *Mus. Ver.* 307, 2.

1) Supple *cura.* 2) p. Chr. 71.

1635. BONIFATI ‖ VIVAS SACER‖DVS.[1]
EPITYNCHANVS M. AVRELI CAES. LIB. ET A CVBICVLO FONTIBVS[2] ‖ ET NYMPHIS SANCTISSIMIS TITVLVM[3] EX VOTO RESTITVIT. — Romae. Guascus T. 1. p. 77, 44.

1) Christianum fortasse hoc est, certe postmodo marmori insculptum. 2) Ita apud eund. p. 81. VOLTEIA ‖ Q. F. ‖ POLLA ‖ FONTI ‖ D. D. L. M. 3) Ita leg. docuit Marinius ap. Visconti *Museo Pio. Clem.* T. 1. p. 93. Guascus habet: III VIVM. (trivium) quod huc minime quadrat.

1636. FONTIBVS ‖ SACRVM ‖ IVLIA LVPA ‖ M. L.[1] V. S. — Emeritae. Ponz *Viage* T. 8. p. 138.

1) Merito libens.

1637. NYMPHIS LYMPHISQ. ‖ AVGVST. OB REDITVM ‖ AQVARVM. ‖ P. POMPONIVS CORNELIANVS. C.[1] VT VOVIT. — Scledi in agro Vicet. Mur. 87, 3. Cfr. Maff. *Mus. Ver.* p. 79.

1) COMMISIT. Mur. legit; CONSVLARIS. Maff. Sed apud Don. p. 39, 107. et Gud. 57, 6. melius sic habetur: — Pomponius Aurelianus C. F. V. C. Vovit. (Caii Filius, Vir Clarissimus) cfr. etiam Hultmann *Misc. Epigr.* p. 266. Saxii *Mus.* 2. p. 252.

1638. * LYMPHIS. SAC. — Perusiae. Vermiglioli *Iscriz. Per.* T. 2. p. 244. ex Ciattii schedis.

1639. LYMPHEIS DIANAE ‖ REDVCIS SACR. ‖ IMP. CAESARE XII. ‖ L. CORNELIO SVLLA COS.[1] ‖ SYNHISTOR ‖ SABIDIAE C. F. DISP. — Aquilae. Mur. 298, 1.

1) u. c. 748.

1640. * HORITHYAE ‖ L. BARBVS L. LIB. ‖ THEOPOMPVS ‖ NAV. MERKAT. ‖ V. S. — Firmi. Reines. p. 186, 170. e Langermanno, id est, Ligorio, unde merito est suspectissima. Cfr. Maffei A. C. L. p. 397., unde Donatus p. 49, 2. restituit scilicet! ORITHYIAE.

1641. AQVIS ALBVLIS ‖ SANCTISSIMIS ‖ VLPIA ATHENAIS ‖ M. VLPII AVG. LIB. AB EPISTV‖LIS VXOR ‖ LIBENS ‖ D. D. — Sine loco. Fabr. p. 432, 8. Cfr. Reines. p. 193. Mur. 88, 1—3.

1642. AQVIS ALBVLIS SA. ‖ C. VMBREIVS ‖ LAVICAN. PRO ‖ SAL. S. V. S. L. M. — Ad Aquas Albulas. Mur. 88, 5.

1643. C. ACVTIVS ‖ C. F. MATVRVS ‖ A. A.[1] V. S. L. M. — Patavii. Polcastro *Padova* p. 160. v. etiam in Cap. *de Iside.*

1) Aquis Aponi, hodie Abano.

1644. C. CASSIVS SEVERVS ‖ MISSVS EX. PR.[1] ‖ SPECVLATOR ‖ A. A. V. S. L. M. — Patavii. Polcastro *Padova* p. 173.

1) ex praetorio, ut constat ex alia inscript. Patavina ibid. Cfr. similia ap. Mur. 87, 8—12.

1645. Q. SERVILIO PVDENTE ‖ L. FVFIDIO POLLIONE[1] ‖ FONTI SCAVRIANO SACRVM ‖ MAGISTRI (*nomina* IIII.) MINISTRI[2] (*nomina* IIII.) ‖ DEDICATA ‖ K. AVG. — Romae. Spon *Misc.* p. 33, 3.

1) p. Chr. 166. 2) supple: Magistri fontium et Ministri font., ex lap. simili ib. p. 34., nisi Ligorianae sunt fraudes.

1646. SEX. ATVSIVS ‖ SEX. FIL. FABIA ‖ ROMA. PRISCVS ‖ EVOC. AVG. ‖ PRIMVS OMNI‖VM ARAM TIBERINO ‖ POSVIT.[1]) QVAM CALIGATVS[2]) ‖ VOVERAT. — Hortae repertum, nunc Romae. Fabrett. p. 432, 6. Marini *Iscr. Alb.* p. 18.

1) scil. Hortae; nam Romae sine dubio plures habebat. 2) i. e. miles gregarius; pro nomine proprio perperam habuit Fontaninius *Antiqq. Hortae.* C. 8. Cfr. Foggin. *Fast.* p. 135. ad Calendarium Amiterninum: VI. EIDVS. DECEMBR. TIBERINO IN INSVLA.

1647. P. MEVIVS EVTYCHVS ‖ AEDICVLAM RESTITVIT ‖ SEBETHO. — Neapoli. Ald. *Orthogr.* p. 705. Grut. 94, 9.

1648. NIMPHIS. AVFIDI ‖ SERVATRIC. SACR ‖ C. MAGIVS C. F ‖ VELLEIANVS ‖ REST. ET DEDIC. — Ad Aufidum fl. Lupulus p. 180.

1649. * VOLTVRNO ‖ SANCTO ‖ SAC ‖ L. VETTIVS L. F ‖ CN. NOVIVS Q. F ‖ L. OPPIVS L. F ‖ M. MAEVIVS M. F ‖ C. CAESELLIVS C. F ‖ A. PLOTIVS A. F ‖ DE SVO FACIVND ‖ COER.[1]) — Prope templum Dianae Tifatinae. Romanelli *Topografia* T. 3. p. 493.

1) „Fu trovata dal Pratilli tra gli scritti di Fabio Vecchioni di Capua." Romanelli: unde vides non nimis certam esse eius auctoritatem. Est tamen admodum simplex; quales raro solent esse supposititiae.

1650. I. O. M ET ‖ GENIO LOCI ‖ ET RHE‖NO CL MAR‖CELLINVS BF[1]) ‖ COS. V. S. L. M ‖ IMP. COMMODO ‖ VI COS.[2]) — Regiomagi prope Coloniam Agripp. Mur. 343, 4. Saxii *Miss.* 4. p. 85.

1) BI corrupte Mur. Est Beneficiarius Consulis. 2) p. Chr. 190.

Alium lapidem Rheno dicatum v. supra in Helveticis. N. 469.

1651. IN H. D. D ‖ I. O. M.[1]) ET DANV‖VIO EX VOT‖O. PRIMANVS ‖ SECVNDI[2]) VSLL ‖ MVCIANO ET FABI . . .[3]) — Risstissen in regno Wirtembergiae. Memminger *Beschreibung des Oberamts Ehingen.* Stuttgart. 1826. p. 10.

1) In Honorem Domus Divinae Iovi Opt. Max. 2) Secundi filius, vel Secundinus. 3) et Fabiano Cos. p. Chr. 201.

1652. . . LO . . . A. BENACO ‖ SVCCESSVS Q ‖ SAMICI. MIRINI. ‖ V. S. L. M. Q. SAMICIVS. ‖ SV . . . S. ITER . . — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* 89, 5. Mirini scil. servus: ita HAGENB. Mss. ad h. l. Maffeius volebat: *Libertus.*

1653. C. GAVIVS M. ‖ F. C. VERECVNDVS ‖ C. F. MESSALLA ‖ FVCINO. V. S ‖ L M. — Ad lacum Fucinum, lotione salubrem secundum Phoebonium; curat enim scabiem aliosque morbos cet. — Saxii *Miss.* 2. p. 254. correctius quam apud Mur. 88, 5. Calogerà *Racc. Vol.* 19. p. 151. Polcastro *Padova* p. 178.

§. 24. LARES. PENATES.

1654. LARIBVS ‖ MAG. D. S. D.[1]) ‖ M. HISTVMENNIVS. ‖ M. L. FLACCVS A. ALBIVS Ɔ. A. L ‖ NICEPOR. — Velitris. Marini *Atti* 2. p. 543. Cardinali p. 24.

1) Magistri de sententia Decurionum. Marini. *De suo dant* Cardinali.

1655. LARIB.[1]) SACR. ‖ C IVNIVS IVSTVS MIL. COH. VI PRAET. STATION. TIBVR. P ‖ L. D. D. D. — Tibure. Mur. 85, 10.

1) p. 86, 4. Laribus Salutaribus.

1656. SEX. FABIVS. SEX. L. STEPHANVS ‖ SEX. FABIVS STEPHANI L. LAETVS ‖ DE PECVNIA SVA LARIBVS. SACR. ‖ DEDERE. — Aquileiae. Bertoli A. d' A. p. 80, 39. Mur. 85, 8. Rarissima est formula *sacrum dare.* (Grut. 4, 12.)

1657. ANNEIA ALBA‖NA LARES ET ‖ ARAM DE S. P. — In Gordiano. Mur. 115, 3.

1658. LARIB. AVG. ‖ MINISTRI ‖ QVI K. AVG. PRIMI INIERVNT ‖ ANTIGONVS M. IVNI EROTIS ‖ ANTEROS. D. POBLICI BARNAE ‖ EROS A. POBLICI DAMAE ‖ IVCVNDVS M. PLOTIANI EROTIS. — Romae in insula Tiberina. Fabrett. p. 465, 96., et 97. ordine ministrorum immutato. Similis est sequens:

1659. LARIB. AVGVSTIS G . . . . I SACR ‖ Q RVBRIVS. SP. F. L. AVFIDIVS. CN . . . . DICINIVS ‖ ICL. POLLIO FELIX. L . . . HILEROS ‖ A. IS . . . RIO. VI. K. AVGVSTIS PRIMI MAG . . . ERVNT.[1]) — Romae. Gud. 63, 4. cuius typum dedi. Mur. 85, 6.

1) „Ipse ita accipio:

LARIBVS AVGVSTIS *Geniis Caesarum* SAC*rum*

Q. RVBRIVS. SP. F.	L. AVFIDIVS	CN. LICINIVS
COL. POLLIO	FELIX	PHILEROS

QVI K*al*. AVGVSTIS PRIMI MAG*isterium ini*ERVNT. — De supplemento *Geniis Caesarum* cfr. Grut. 106, 6. (et statim N. 1661.) Aufidius et Licinius fuere generis libertini, quod et cognomina produnt, Magistri; ut servilis conditionis in Mur. 85, 3. ministri. In Grut. 107, 1. habes magistros et ingenuos et servos, in eodem saxo relatos. Pro COL. e Gudio coniiceres etiam POL. tribu." Hagenb.

1660. LARIB. AVG ‖ G. AVITTIVS ‖ EPAPHRODITVS ‖ MAG. AVG.[1]) — Venusiae. Lupulus p. 294.

1) Magister Augustalis. Cfr. Lupulum p. 101.

1661. C. MARCIVS APILVS ‖ MAGISTER LARVM ‖ AVGVSTOR. ET GENI ‖ CAESARIS AVGVST ‖ HIC SITVS EST. IN F. P. XX. IN AG. P. XX. — Santiponce. Ponz *Viage* T. 8. p. 229.

1662. P. FLAVIVS SP. F. CAM.[1]) DECIMVS ‖ P. FLAVIVS PALESTRICVS HA[2]) ‖ M. TREBONIVS TIBVRTINVS HA ‖ CVR[3]) ‖ CVLTORIBVS DOMVS DIVINAE ‖ ET FORTVNAE AVG LARES ‖ AVGVSTOS DD. — Tibure. Visconti *Museo Pio. Clem.* 1. p. 303. ed. Mil.

1) *Camilia* tribu. 2) quid haec nota sibi velit, nescio. 3) *Curatores.*

1663. DIIS LARIBVS || CAPETICO||RVM GEN||TILITATIS. — Placentiae Hispan. Ponz *Viage* T. 7. p. 125. Similis est Mur. 85, 7.: DIS LARIBVS CAPEREN||SIS GENTILITATIS || III. OB HONOREM QVOD CECIVS EREPTA EST CAPERAE COCEIA CLESI||F. SEVERA. — Caperae in Hispania. Hoc Saxius *Miss.* 2. p. 251. e Grut. 933, 10., quod dabimus in Cap. *de Re municip.*, ingeniose ita restituit: — *gentilitatis, ob honorem, quod civis recepta est Caperae Cocceia, Celsi F. Severa.*

1664. LARIBVS COMPETALI||BVS SIVE QVADRIVI .... — Moguntiaci. Fuchs. 1. p. 64. Cfr. cum titulo hoc admodum notabili §. de Matribus cet.

1665. I. O. M. ET L. MIL.[1]) CETERIS||QVE DIS || C. IVL. PISIBAN || MAXIM || AEMIL. PAPVS TR. LAT.[2]) LEG. II. AD || V. S. L. M. — Budae. Sestini p. 257.

1) Laribus militaribus, ut in alio lap. Budensi. Grut. 1068, 2. DIS MILITARIBVS. Ceterum Schoenwisner *Lacon.* p. 158. habet LA. M. 2) Tribunus Laticlavius.

1666. LARIBVS || DOMEST || SAC || V. S. L. M. — In Sabaria Hungariae. Grut. 106, 12.

1667. GENIO AVGVSTI || ET LARIBVS PATERNIS || EX VOTO SEX. CAECILIVS || MODESTVS S. L. M. — Romae. Donati 1. p. 42, 7. et 43, 12.

1668. [VOLCANO[1])] || LARIBVS PVBLICIS SACRVM || IMP. CAESAR DIVI F. AVGVSTVS || PONTIFEX MAXIMVS || TRIBVNIC. POTESTAT. XVIIII. || EX STIPE QVAM POPVLVS EI || CONTVLIT K. IANVAR. APSENTI || C. CALVISIO SABINO || L. PASSIENO RVFO. COS.[2]) — Romae. Grut. 106, 4.

1) Add. Holth. ad Grut. 61, 1.: *Volcano:* Hanc vocem hinc movendam ac praemittendam illi inscript., quae est 106, 4., docet Patin. *Famil. R.* p. 53. Almelov. De tota hac inscript. cfr. Casaub. ad *Suet. Aug.* 57. 2) u. c. 750. p. Chr. 4.

1669. PECVLIA || RECESSAE LI . . . ANN. XL || CVL. LAR || PVB. COL.[1]) || F. C. — Olivae Hispan. Ponz *Viage* T. 8. p. 39.

1) vel Cultrix vel *Cultoribus* Larum publicorum Coloniae faciundum curavit.

1670. I. O. M. || ET LARIBVS PVT. CIV.[1]) || C. AR. FLAVIANVS. AED. CVR || CVM BASI ET HYPOBASI || D. D || DEDICATVM L. ARVNTIO ET || C. CLAVD. MARCELLO COS.[2]) — Puteolis. Grut. 10, 2. Mur. 296, 3. correctius apud Vignol. p. 192.

1) Puteolanae Civitatis. 2) u. c. 732.

1671. LARIBVS TAR||BVCENBACIS. C. ECECIS. P. ARIVS P. A. VV || V. S. L. M. — Aquis Flaviis in Lusitania. Mur. 1983, 11. cfr. similes ibid.

1672. MAX. SV||MVS. LOV||ESSI F. LA||RIBVS VI||ALIBVS V. S. L. M. — In oppido S. Torquati in Gallaecia. Mur. 1984, 1. *Lari Viali* est etiam in Grut. 78, 1. et Spon *Misc.* p. 113, 96.

1673. LARI VICTORI[1] ‖ SACRVM ‖ GAVIA STATVTA ‖ V. S. L. M. — Perusiae. Vermiglioli *Iscriz. Perug.* 2. p. 244.

1) Hoc sine alio exemplo.

1674. T. FLAVIO PHILETO ET STATILIAE ‖ PAVLAE. ET STATILIAE SPATALE ‖ VIXIT ANN. XX. IVSSV DECVR ‖ LARVM. VOLVSIANORVM.[1] — Loco mihi ignoto. Donati 2. p. 410, 5. ex Passioneo.

1) vide ne corruptela lateat. Passioneana permulta non nimis perite videntur exscripta.

1675. I. O. M. ‖ DIS. DEABVSQVE ‖ HOSPITALIBVS PE‖NATIBVSQ. OB CON‖SERVATAM SALVTEM SVAM SVORVMQ. ‖ P. AEL. MARCIA‖NVS PRAEF. COH ‖ ARAM SAC. F. NC. DE.[1] — Durham in Britannia. Mur. 11, 6.

1) *fecit. nunc dedicavit.* In notis Magonis NC. *nunc* exponitur. malo tamen NO. DE. nonis Decembribus. C. H. A. in *Misc. Obs.* 1742, 4. p. 183. Sed in Marm. Oxon. *Chandl.* p. 3. T. 1. legitur F. N. C. D., quod exponunt: Nummis cccc. Vide etiam Saxii *Miss.* 1. p. 37.

1676. T. ANNIVS L. F. LARGVS[1] ‖ DIBVS PENATIBVS ‖ OB REM MILITAREM ‖ VOTVM SOLVIT. — Valeriae. Mur. 85, 1. — Perusiae. Vermiglioli *Iscriz. Per.* 2, 242.

1) Mur. *Largi.*

1677. I O M ‖ ET DIS PE‖NATIBVS ‖ SCAVRIA‖N. V. S.[1] — Carlsburgii. Maffei *Mus. Ver.* 237, 5. Seivert p. 35, 58.

1) Sic Seivert. Maffei: SCAVRIANVS.

1678. IOVI ET ‖ DIS PENATIBVS ‖ P. NANONI DIO‖PHANTI AVGVSTA‖LES ATINATES. — Atinae in regno Neapolit. Mur. 1030, 4.

1679. DIIS ‖ PARENTIBVS ‖ AVGVSTIS ‖ PORTICVM DEDIT ‖ L. IVLIVS M. F. PAVPER. — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* 91, 4.

§. 25. G E N I I.

1680. GENIO S ‖ LVCVLLVS ‖ AMIANI FIL ‖ D. P. — Chichester in Britannia. Bulletin *des Sciences histor. Février.* 1824. p. 113.

1681. GENIO. SOMN ‖ L. DOMITIVS. L. L ‖ ARGYRVS LANARIVS ‖ DOMITIA L. L. MYRTALE ‖ S. P. D. D ‖ DEDIC. K. IAN ‖ L. CEIONIO COMMODO ET ‖ SEX. VETVLENO POMPEIANO COS.[1] — Romae. Grut. 99, 5.

1) p. Chr. 136.

1682. IOVI. CVSTODI ‖ ET. GENIO ‖ THESAVRORVM ‖ ARAM ‖ C. IVLIVS. AVG. LIB ‖ SATYRVS ‖ D. D. — Romae. Fabrett. p. 77, 88. Visconti *Jenkins* p. 73.

1683. I. O. M. ET ‖ GENIO P. R. ET VENALIC ‖ C. C. LAPPI. MVTILVS ET ‖ RVFVS. ET ‖ L. L. RVBRI. ANTIOCHVS ‖ ET HYMNVS ‖ VOTVM SOLVERVNT L. M ‖ L. VERGINIO

RVFO ‖ C. MEMMIO REGVLO COS. 1) — Romae. Grut. 1006, 5. (eadem fere ib. 8, 3.)

1) p. Chr. 63.

1684. - - QVIS HANC ARA ‖ LAESERIT. HABEAT ‖ GENIVM IRATVM ‖ POPVLI ROMANI ‖ ET NVMINA DIVORVM. — Romae. Fabrett. p. 76. VIII. Cfr. Reines. I, 86.

1685. GENIO ‖ NORICORVM ‖ L. IVLIVS BASSVS ‖ STATIONARIVS EORVM ‖ D. D. — Romae. Fabrett. p. 77, 86. Gud. 66, 5. Similes inscriptt. videsis in Geographicis passim.

1686. GENIO ‖ TERRAE BRITA‖NNICAE M. COCCEI ‖ FIRMVS ‖ Ↄ LEG. II AVG. — Graham's Dyke. Archaeologia T. 3. p. 119.

1687. SIGN. VICTO 1) ‖ Q. GAV. MAXIMVS ‖ Q. TOR. PRISCIANVS ‖ MAGG. COL. GEN ‖ P. P. S. 2) P. AEL. EXVPE‖RATVS. ET. T. AVR ‖ PECVLIARIS SCRI ‖ COLL. II 3) DD ‖ MODESTO ET PRO‖BO COS. 4) — Savariae, hodie Szombathely. Mur. 2053, 7. correctius in Bulletin *des sciences histor.* Mars 1827. p. 240.

1) Signum Victoriae. 2) *Magistri Collegii Genii Provinciae Pannoniae Superioris*, explico ego. Bitnicz l. l.: *Magistri Collegii. Genio* cet. 3) *Scribae Collegii iterum* potius quam *Scr. Coll. secundi*, ut vult Bitnicz. 4) p. Chr. 228.

1688. GENIO CONVENT ‖ A‖STVRICENSIS. — Tarracone. Grut. 110, 6.

1689. NYMPHIS AVG ‖ ET GENIO PAG. ARVSNATIVM 1) C ‖ PAPIRIVS THREPTVS. — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* p. 75, 3.

1) Arusnates in agro Veronensi.

1690. GENIO ‖ MVNICIPI 1) ‖ SEGVSINI ‖ IVL. MARCEL‖LINVS V. P ‖ EX VOTO POSVIT. — Aug. Taurinor. Maffei *Mus. Ver.* p. 210, 3.

1) Huius municipii cives *vikani* Segusini appellantur ib. 233, 2.

1691. L. PINARIVS RVFVS OB HONOREM ‖ AEDILITATIS IMAGINEM GEN . . ‖ MVNICIPI LILYBITANORVM. EX. ARG. R. V. P. S. P. 1) — Marsalae in Sicilia. Fabrett. p. 78, 91. Torremuzza p. 8, 17.

1) ex argento rudi quinque pondo sua pecunia. Fabr. Ex argento rudi pecunia sua posuit. Torr. Hagenbuch. in corruptela latere potius *argentum purum* suspicatur.

1692. I. O. M ‖ ET GENIO MVNICIPI. FL. NOVIOD ‖ SACRVM ‖ L. POMPEIVS INGENVVS. CO. S. 1) ‖ V. S. L. M. — Novioduni prope Aemonam, prope Mokviz et Zhatesch in Carnia. Muchar 1. p. 160.

1) Hoc corruptum. Fuitne CV. S. id est, *cum suis?* Hoc certe loco nec de *Consule*, nec de *Conservo* cogitandum.

1693. GENIO ‖ COLONIAE BENEVENTANAE ‖ SEPEA 1) C. L. FIDELIS SVA PECVNIA FECIT ‖ LOCO 2) D. D. D. — Beneventi. De Vita p. 99. et *Inscriptt.* p. 5, 25.

1) Gud. p. 66, 6. (pro *Sepea* male *Cestia.*) 2) notandum hoc v. omnibus literis scriptum; notam L. D. D. D. quidam explicare solent *Locus datus*, quum sit Loco dato Decurionum decreto,

1694. DIKATA ‖ L. VENVLEIO APRONIANO II. L. SERGIO PA . . .[1]) ‖ SANCTISSIMO DEO ‖ GENIO COLONIAE PVTEOLANORVM ‖ NEMONIA CALLISTE NEMONI ‖ EVTYCHETIS CVM DVOBVS ‖ M. M. NEMONIS FILIIS ‖ EVTYCHIANO ET GEMELLIANO ‖ FRATRIBVS SVIS ET ‖ NEMONIA IANVARIA FILIA SVA ‖ DONO DANT. — Neapoli. Mur. 79, 3. 1115, 4. cfr. 5.

1) Duumviri Coloniae Flaviae Augustae Puteol. v. Vignol. *Inscr. sel.* p. 193.

1695. GENIO PLEBIS SAC ‖ L. SEPTIMVLENVS VITALIS ‖ Q. LVSIVS ACRABANVS ‖ Q IVLIVS DAPNVS ‖ M. CVRVIVS SPORVS IIIIII VIRI[1]) ‖ OB H. M. M.[2]) — Narbonae in Dalmatia, nunc Venetiis. Biagi *Mon.* p. 176. Donati 1. p. 45, 1.

1) Passerius leg. volebat IIIJ Viri. 2) ob honorem magistratuum.

1696. GENIO ORD[1]) ‖ QVEM VLP. DOM. HERMES ‖ AVG. COL. APVL. ORN ‖ ORNAM. DECVR.[2]) PROMI‖SERAT.[3]) VAL. THREPTVS ‖ ET DOMITI. REGVLVS ‖ HIPPONICVS. HERMES. ONESIMVS AVGG. COL. H.[4]) P. C ‖ L. D. D. D. — Várhely. Grut. 110, 1. cfr. 481, 5. Correctius in quibusdam ap. Seivert p. 104, 148.

1) *Ordinis.* 2) *ornatus ornamentis Decurionalibus.* 3) Inserit hic Grut. T. P. S. L. 4) *huius.*, sed Grut. *N.* (nostrae) Ponendum *Curaverunt.* Ex his literis N. P. C. Reinesius incredibili acumine confecerat: *Coloniae NaPuCae.*

1697. PRO SALVTE DOMIN‖ORVM NN. INVI‖CTISSIMORVM ‖ AVGG. GENIO LOCI ‖ FLAVIVS LONG . . ‖ TRIB. MIL. LEG. XX ‖ LONGINVS FI . . . ‖ EIVS. DOMO ‖ SAMOSATA ‖ V. S. — Chester. Camden-Gibson T. 1. p. 482.

1698. DEO. TVTEL ‖ GENIO LOCI. — Al-Hamae. Hispan. Grut. 105, 2. Cfr. Fabrett. p. 79, 92. „Genios istos locales, Tutelas absolute vocari reperio a Petronio C. 57. Fragm. Tragur. *ita Tutelam huius loci habeam propitiam*, unde in ista Grut. inscript. non duplex, sed unum idemque numen contineri opinor." Contra Hagenb. Mss.: Si in Grut. 105, 2. malis duo numina, iuvaris ex Mur. 79, 6., quod auctius exstat in Maff. *Mus. Ver.* 313, 3.: Romae in ruderib. Castri Praetorii:

1699. GENIO ET FORTVNAE ‖ TVTELAEQVE. HVIVS ‖ LOCI[2]) COHORTIVM ‖ PRAETORIARVM ‖ . . . . . . ‖ AETERNI AVGVSTI ‖ VALERII LI . . . . DALMATIVS ‖ PRINC. KK.[2]) EX VOT . . . RVNT. DEVOTI ‖ NVMINI MAIESTAT. QVE. EIVS. —

1) TVTELAE AVG*ustae.* Mur. 103, 9. 2) Princeps Castrorum.

1700. TVTELAE ‖ DOMVS ‖ RVPIL . . . . ‖ M. HER . . . . ‖ RESTIT . . . MEM. — Veronae, nuper reperta, mecumque communicata a V. Cl. Labus, qui supplet: *M. Herennius Restitutus memor.*

1701. GENIO LOCI ‖ FELICITER. — Eboraci. *Philosoph. Transact.* T. 24. p. 2145.

1702. INNOCENTI CVM ENGRATIO VIVAS.
GEN. ET HON.

MAGI. GERMANI STATORI ‖ MARSIANI EQ. R. E. P. DEC. DEC. V. ‖ EX Ɔ. IIII. 1) COLL. FAB. ET CENTON. ‖ CVRATOR ARK. TITIANAE. COLL. SS. ‖ ANNI CLI. 2) COLON. C. A. F. MED. 3) ‖ ET IVNONI ‖ CISSONIAE APHRODITI EIVS ‖ Ɔ. XII. COLL. SS. PATRONIS ‖ PLVRA MERENTIBVS. ‖

INNOCENTI. QVI SIC AGIS. BENE VIVAS. — Mediolani. Fabrett. p. 73, 72. Cfr. Grut. 477, 1. „Utrumque monumentum puto erectum, quum homines illi natales suos celebrarent, quibus vitam eis longam clientes sint apprecati, unde explicandae acclamationes istae." Hagenb. Mss.

1) Equitis Romani Equo publico, decurionis decuriae V. ex Centuria quarta. 2) Collegii supra scripti anni 151., ex quo Collegium isthoc constitutum fuerat. 3) Coloniae Concordiae sive Claudiae Augustae Felicis Mediolanensis. Cissoniae Aphroditii, ab Ἀφροδίτιον, eius uxoris. Ad Fabrett. p. 101. Hagenb. suspicatur, *Innocenti fortasse* esse quartum aliquod nomen Magii Germani Statoris, similiter *cum Eugratio s.* Eucratio ὑποκόρισμα Cissoniae Aphroditii. Ἐγκράτιον, ut Phronesium, Philematium.

1703. * GENIO EXERCITVS ‖ QVI EXTINGVENDIS SAEVISSIMIS LATRONIB ‖ FIDE ET DEVOTIONE ROM. 1) EXSPECTAT. ET ‖ VOTIS OMNIVM SATISFECIT. — Romae sub Capitolio ap. arcum Severi. Mazoch. 23, 10., qui tamen ipse non vidit, unde neque haec inscriptio caret omni suspicione. Grut. 109, 3. Nardini 2. p. 347. ex Grut.

1) devotione Romana exspectationi. Mazoch.

1704. GENIO LEGI . . . III. . E . . O DNN — DIOC . . . IANI . . AVG . . . VREL MAXIM . . IVS EX PRAEF . . . 1) ‖ LEG. EIVSDEM . . VOTVM POSV. — Semendriae. Acta Erud. *Lips.* 1742. p. 166.

1) i. e. et Genio Domini nostri Diocletiani Augusti, Aurelius Maximinius Expraefecto cet.

1705. GENIO . 7 1) ‖ TIB. CL. AVITVS ‖ MANSVETVS ‖ OPTIO. — Vindobonae. Maffei *Osserv.* 1. p. 182. Mur. 76, 2.

1) Centuriae.

1706. GENIO ‖ LEG. XIIII. GEM ‖ Q. CAECILIVS ‖ LAETVS. LEG ‖ LEG. EIVSDEM V. S. L. — Albae Carolinae. Seivert p. 48, 59. — GENIO NVM*eri* EQ*uitum* SING*ularium* est ap. Mur. 349, 2.

1707. GENIO PRAETORI ‖ CL. EPAPHRODITVS ‖ CLAVDIANVS ‖ TRIBVNVS CHO ‖ II. LING. V. L. P. M. 1) — Lanchester in Episc. Durham. Camden-Gibson. T. 2. p. 137.

1) Lingonum. Votum libens posuit merito.

1708. GENIO PRAE‖TORI. HVIVS ‖ M. VAL. LONGINVS. LEG ‖ LEG. XIII. G 1) ‖ SEVERIANAE ‖ CVM SVIS ‖ VOTVM ‖ POSVIT. — Albae Carolinae. Seivert p. 50, 64.

1) Geminae: eiusdem, quae antea Antoniniana, postmodum Gordiana appellata est.

1709. IN H. DD ‖ GENEO (*sic*) SANC‖TO MAREL. CL. 1) ‖ POMPEIANVS ‖ MIL. LEG. VIII ‖ ANTONINIANAE ‖ AVG. 2) BF. COS. 3) TD. 4) IANVAR ‖ IMP. D. N. ANTONO 5) IIII ‖ ET BAL-

BINO II. COS.[6]) — Wiesbaden. Mémoires *de la Société de Cassel.* p. 322., ubi pessime explicatur. Rectiora hic accipe.

1) i. e. M. Arelius, s. potius, Aurelius Claudia tribu. 2) Augustae. 3) Beneficiarius Consulis. 4) Exscriptor adnotabat haec legi potuisse etiam FD. vel ED. Fuit igitur EID(*us*). 5) Antonino. 6) p. Chr. 213.

1710. GEN ‖ COLLEGI ‖ ARIMIN ‖ L. MARIVS ‖ PEGEVS[1]) ‖ B. M. D. D. — Arimini. Ex Io. Blanco (*Bianchi*) HAGENB. Mss.

1) Idem nomen exstat ap. Grut. 240. col. 2. lin. 6. M. ACILIVS. PEGEV . . ID.

1711. GENIO ‖ FAMIL. MONETAL ‖ DEMETRIVS CAES. N. SER ‖ EPAPHRODITIANVS ‖ DE S. P. D. D. — Romae. Fabrett. p. 77, 83.

1712. I. O. M. H. AVG[1]) ‖ SACR. GENIO FORINARVM ‖ ET CVLTORIBVS HVIVS LOCI ‖ TERENTIA NICE ‖ CVM TERENTIO DAMARI‖ONE FILIO. SACERDOTI ‖ ET TERENTIO DAMARIONE IVN ‖ ET FONTEIO ONESIMO FILIO ‖ SACRORVM.[2]) SIGNVM ET BASIM ‖ VOTO SVSCEPTO DE SVO POSVIT ‖ LVSTRO EIVSDEM DAMARIONIS. — Romae. Grut. 9, 5.

1) Herculi Augusto. 2) supple *ministro* sacrorum. HAGENB.

1713. GENIVS . . . TRI.[1]) *Infra:*
LVCCEIVS PECVLIARIS REDEMPTOR PROSCENI ‖ EX BISO[2]) FECIT. — Capuae, in anaglyptici operis marmorea tabella, quam ample illustravit Mazochius in Commentar. cet. *Polen. Supplem.* T. V. p. 672.

1) *Theatri* serpentis imagine sculptus. 2) *visu.* Habeat hanc inscr. etiam Fabrett. p. 78, 90. Gor. *Etr.* 1. p. 391.

1714. GENIO. LAVACRORVM. METELLI. — Romae. Grut. 111, 7.

1715. GENIO COLLIB.[1]) DEI SILVANI ‖ AELIVS SILVANVS IVN ‖ PRO VOTO D. D. — Romae. Mur. 77, 2.

1) Singulare hoc. HAGENB. Mss. tentat: Coll(*egii*) Lib(*ertorum.*)

1716. D. M.[1]) GENIO AVGG. LAR. SAL[2]) ‖ FORTVNATVS AVG. LIB. — Romae. Grut. 106, 5. et 107, 7.

1) D. M. est in tabula Boissardi. 2) fortasse SAC*rum.* HAGENB.

1717. GENIO CAESARVM ‖ DIOGENETVS. VILIC. FEC. — Neapoli. Grut. 107, 9.

1718. GENIO AC MAIESTATI ‖ IMP. ANTONINI PII. FELICIS AVGVST ‖ M. AVRELIVS AVRELIANVS. DEVOTISSIMVS ‖ NVMINI EIVS. — Romae. Grut. 1085, 6.

1719. * GENIO DOMNORVM. CERERI ‖ T. POBLICIVS CRESCENS LARIBVS ‖ PVBLICIS DEDIT. IMAGINES AR‖GENT. DVAS . . . . — Patavii. Reines. p. 181, 159. Suspecta inscriptio.

1720. GENIO ‖ SIMILIS ‖ FAMILIA.[1]) — Romae. Fabrett. p. 75. VII. et Grut. 111, 11.

1) i. e. Genio Domini, cui Similis nomen, dedicant Servi et Servae. Cfr. Reines. p. 222, 240. Labus (*di un' epigrafe Latina* p. 102.) interpretatur de P. Sulpicio Simili, de quo vide Dionem Cass. 69, 19.

1721. GENIO DOMINICO [1] ‖ ZOILA VILIC. [2] — Arimini. Don. Cl. 1, 140. Mur. 77, 4.

1) id est Domini sui. Mur. 2) Sic in Inscriptt. semper pro *villicus*.

1722. .... PHOEBVS SER ‖ GENIO IPSIVS D. D. — Romae. Don. 50, 112. Mur. 78, 2. Initio est mutila, unde IPSIVS ad dominum Phoebi servi debet referri, non ad Phoebum ipsum.

Genii et Iunones etiam mortuorum. v. Fabrett. pag. 72. item:

1723. GENIO ‖ L CORNELI ‖ HILARIONIS ‖ IVN. SATVRNIIIAES. — Ad portam Capenam. Marini *Atti* 2. p. 414.

1724. GENIO ‖ C. IVLI ‖ AVGVSTAE [1] L ‖ PROSOPAE ‖ DELICII IPSIVS ‖ ET LIVIAE DRVSI ‖ CAESARIS ‖ VIX. ANN. IX. — Romae. Fabrett. p 72. V. (cfr. eund. p. 438.)

1) Liviae.

1725. P. ALFENO HYPANO ‖ GENIO ET ‖ DIS MANES ‖ THORIA ‖ GEMELLA FECIT. — Romae. Mur. 76, 1.

1726. D. M. S ‖ M. VETI DECEMBRIS ‖ FILI PIISSIMI RELIQVIAE ‖ PIETATI ET GENIO INFERNO AB M. VETIO ‖ TROPHIMO ET VETIA LVPVLA ‖ PARENTIBVS. — Romae. Fabr. p. 73, 71. Mur. 79, 5.

1727. DIIS MANIBVS ‖ ET GENIO [1] ‖ C. FLAVII HERMETIS ‖ AVG LIB ‖ AB EPISTVLIS GRAECIS ‖ IVLIA ANTISTIA MATER ‖ INFELICISSIMA FILIO ‖ DE SE B. M. CVM LACR ‖ P ‖ VIX. AN. XVIII. M. V. D. XIII. — Romae. Grut. 587, 1.

1) cfr. Mur. 1619, 16.

1728. HERMA DE SVO DAT.
GENIO CANONIS ATTALI (*foramina*) GENIO PASICLENIS
LIBERTI ‖ SERVI. —
Romae. Fabrett. p. 70. IV.

1729. Incertum est, an haec quoque inscriptio, quemadmodum vult Aldenbrück *de Relig. antiq. Vbior.* p. 81., ad Genios referenda sit:

DIS GINIBVS [1] ‖ SACRVM ‖ SEX. COMMINIVS SACRATVS ET ‖ CASSIA VERA ‖ EX IMP. IPS. [2] — Prope Coloniam Agripp.

1) Geniis? 2) ex imperio ipsorum.

1730. Dubiae plane fidei esse inscriptiones, Genio Dei alicuius dicatas, veluti *Genio Martis* Reines. Cl. 1, 85. *Genio Plutonis* Grut. 1073, 8. observarunt Maffeius *A. C. L.* p. 193. et Zaccaria *Istituz.* p. 180., quamquam e Minucii Felicis *Octavio* C. 29. afferri poterant verba: *est eis tutius per Iovis Genium peierare, quam regis:* et *Genium Iovialem* cum Martiano Capella memorat Arnob. L. 3, 40., ubi vide patruelem meum. *Genius Iovis* est ap. Mur. 587, 1.; ita, ut de singulis caute sit iudicandum, neque propter formulam rariorem temere possint reiici. Cfr. Redaelli *Notizie istoriche* 2. p. 98.:

1731. GENIO ASC [1] ‖ L. PLINIVS ‖ BVRRVS. ET ‖ P. PLI-

NIVS ‖ TERN. — Ad lacum *di Lecco*, intra vicos *Onnio* et *Vassena*.

1) *Genio Asclepii.*

1732. VERNANVM, id est, Vernarum Genium, viri quidam docti reperisse sibi videbantur in Tabula Antiatina, v. c. Bianchini *Iscriz. sepulcr.* T. VI. LYSIMACHVS AEDIT. VERNANI. Cfr. Gorium *ad Don.* p. 53. et Fogginii *Fastos* p. 133. Sed accuratius inspecta tabula Marinius deprehendit exhiberi: — AEDIT. VERNARVM: unde actum est de VERNANO. Cfr. Fogginii *Fastos* p. 143. Similem, ni fallor, AEDITVVM SINGVLARIVM damus in militaribus; est scilicet is, qui aedituat in sacris vernarum, equitum singularium.

§. 26. FORTVNA.

1733. FORTVNA COLENDA. — In latere coctili apud Marini *Atti* T. 2. p. 510.

1734. FORTVN ‖ T. PINNIVS ‖ T. F. FIRMVS. — In castro Pernumiae agri Patavini. Polcastro p. 14, 33.

1735. FORTVNAE ‖ SACRVM ‖ C. DOIVS. C. F. CHORON. EX AVRI ‖ P. 7. V.[1]) V. S. L. M. — Perusiae. Maffei *Mus. Ver.* 360, 4. correctius apud Marini *Atti* 1. p. 259. et Vermiglioli *Iscriz. Perug.* 2. p. 240.

1) coronam ex auri pondo unciis (*Marini*,) scrupulis (*Vermiglioli*; mire!) quinque votum cet.

1736. DEAE FORTVNAE TVTELAE ‖ L. BABVRIVS IVVENIS. — Romae. Marini *Atti* 2. p. 825.

1737. FORTVNAE ADIVTRICI ET TVTELE. VAL ‖ FLORENTINVS ‖ V. L. S. — Romae. Grut. 73, 7.

1738. FORTVNIS ANTIATIBVS[1]) ‖ M. ANTONIVS RVFVS AXIVS ‖ DAMASCO.[2]) S. D. D. — Antii. Grut. 72, 3.

1) Cfr. a Torre *Mon. vet. Antii.* p. 5. et 15. Burmann. ad *Suet. Calig.* C. 57. FORTVNIS simpliciter in lap. Gratianopolit. Grut. 72, 3. — FORTVNIS SALVTARIBVS (prope Bonnam) Grut. 79, 2. De pluribus Fortunis v. Hand ad *Statium* p. 447. 2) Damasco scil. oriundus.

1739. 1. FOR. VICTRICI. ANTI.[1]) — 2. SENATVS POPLS. — 3. PLACENT MARTI ‖ IN BELLO FEROCES. — Panormi, in clypeolo aereo. Torremuzza p. 12, 28.

1) Fortunis Victricibus Antiatibus.

1740. M. OFASIVS ‖ FIRMVS. MARVS ‖ CORNELIVS MARI F ‖ CLV.[1]) COSSINVS ‖ PRAEFECTVS. FABRVM ‖ TRIBVNVS. MILITVM ‖ LEG XIIII GEMIN VICTRIC ‖ CVRATOR. LVSVS. IVVEN[2]) ‖ II. VIR. PATRONVS COLON ‖ FORTVNIS. ANTIATIBVS ‖ D. D. — Velitris. Mur. 614, 3. correctius ap. Gud. 49, 9. melius etiam ap. Cardinali *Iscriz. Velit.* p. 13., qui typum ipsum dedit.

1) *Clustumina* s. *Crustumina* tribu. De *Cluentia* tribu cogitat Cardinali, quam nullam fuisse demonstrabo in §. de Tribubus. *Clusinum* tribum, quae nunquam fuit, nescio quo errore interpretabatur Hagenb. Ita *Cossinus*, ut solet tribui postponi,

nomen erit proprium. At quum in ipso lapide ambigua sit lectio, facile CLV. accipi possit pro CIV. De *Cive Cossino* cogitavit Mur. et ipse Cardinalius dubius haeret. Attamen *Cossinus* pro *Cossanus* vel *Cosanus* exemplo certo caret. 2) De his vide, ubi de collegiis sermo erit. Spectat huc tessera theatralis plumbea, Parisiis adservata: Caput senis barbati, in occipite nota: V. in margine:

MVNICIPIVELITERFEL. ex altera parte: caput iuvenis cum inscriptione: IVVENAVELITERFEL. id est, Viscontio interprete: *Iuvenalia Veliterna feliciter*. Vides municipium hic Velitras dici, quae in lap. est colonia. Cfr. Cardinali p. 20.

1741. FORTVNAE ‖ AVG ‖ AET[1]) ‖ PROCVLINA ‖ VS. — In Britannia, loco mihi ignoto. *Philosoph. Transact.* T. 43. p. 160. Saxii *Miss.* 2. p. 244.

1) *Aeternae.* Sax.

1742. * FORTVNAE BARBATAE ‖ SACR ‖ L. AVRELIVS MARCELLIANVS ‖ AVG. LIBERTVS. EXCERPTOR[1]) V. S. L. M. — Romae. Spon *Misc.* p. 104, 74. Mur. 81, 2.

1) Murat. melius habet EXCEPTOR (ἐκλήπτωρ v. Fabrett. p. 683. potius, quam ταχυγράφος, notante Hagenb. *Mss.* ad Spon l. l.) Ceterum est Ligoriana, eoque nomine suspectissima. Scil. ab Augustino *de Civ. Dei* 4, 11. memoratur *Fortuna barbata*, cuius aediculam in urbis regione secunda collocat Panvinius. Hinc sumpsit homo fraudulentus.

1743. FORTVNAE BON ‖ SACRVM ‖ L. VIB. LATRO CLEMENS ‖ V. S. L. M. — Perusiae. Maffei *Osserv. lett.* 5, 217. Mur. 1983, 8. Vermiglioli *Iscriz. Per.* 2. p. 241.

1744. FORTVNAE BONAE ‖ DOMESTIC. SACR ‖ Q. PAETIN. SENILIS ‖ V. S. L. L. M. — Albae Iuliae. Grut. 74, 5. Seivert. p. 163, 237.

1745. FORTVNAE ‖ CONSERVA‖TRICI L. SENECIA‖NIVS. MAR‖TIVS. LEG. VI. VICT. — Bathoniae. *Philos. Transact.* T. 14. p. 457. Mur. 81, 4.

1746. * FORTVNAE EQ.[1]) SACRVM ‖ M. VLPIVS M. F. PAL. ARRONIMVS EQ ‖ ET VLPIA MVSA ‖ PRO SALVTE FIL S ‖ VOT. SVSC. LIB. MER. *A latere:* VLPIAN‖VS ET EV‖TVCHIA LIB ‖ EX VOT ‖ PERAGE ‖ CVRARVNT. — Romae. Antii ponit Mur. 82, 1.; Romae Fabrett. p. 752, 591.

1) Equestri. Cfr. Grut. 75, 4. Est tamen Ligoriana, ac valde suspecta propter insolita compendia LIB. MER. — et PERAGE, maximeque nudum illud EQ. pro EQ. ROMANVS, post mirum *Arronimi* nomen.

1747. GRATAE FORTVNAE ‖ SACRVM ‖ L. SILVIVS L. F. APRVSI‖ANVS P. T.[1]) APRVSIA SABINA. ‖ V. V.[2]) — Prope Palam. Don. p. LVI.

1) l. ET. 2) Vti Voverant.

1748. GENIO LOC ‖ ET FORT. MAGNAE ‖ Q. APPIANVS ‖ MATERNVS PRO SE ET M ‖ VETIO BEL‖LATOR. EX ‖ V. L. S. SOL. M.[1]) — Albae Iuliae s. Carolinae. Seivert. p. 158, 227.

1) Non est, ut vult Seivertus, *ex voto lubens suscepto solvit munus*, sed L. S. coniungendum, ut sit *Ex voto LibenS solvit merito.*

1749. IOVI O. M ‖ FORTVNAEQVE ‖ MELIORI AVG ‖ ET DIS DEABVS‖QVAE (*sic*) COMMVN‖IBVS. M. GELLIVS ‖ STEPHANVS

IVN ‖ CVM STEPHANO PATRE ‖ DOMV TERTIANA. EX ‖ DIRVTION. RESTIT. DEDICARVNTQ. — Spoletii. Grut. 3, 9.

1750. FORTVNAE OBSEQVEN‖TI SACRVM ‖ FLAVIA MODESTINA ‖ PERP. EIVS ANTISTES [1]) ‖ EX VOLVNTATE TEREN‖TI AEMILIANI VIRI ‖ SVI. IN PRAEDIO A PATRE FL. MODESTO ‖ SALACIENSI SIBI ‖ RELICTO. A. L. F. [2]) — In Lusitania in territ. Ferrariensi. Grut. 75, 8.

1) pro *Antistita*. 2) animo libenti fecit.

1751. LEVCAE ANSPA‖NIAE L. OCCVSIA ‖ VENVSTA. MAG. ‖ DEAE OBSEQVEN‖TI. [1]) D. — Aquileiae. Gud. 22, 2. Bertoli A. d'A. p. 79, 48. Mur. 94, 8. Hultmann *de serv. binom.* p. 35.

1) Ita videtur intelligendum: *Occusia Venusta*, *magistra Deae Obsequentis*, *Leucae*, *Libertae Anspaniae posuit.* Deam Obsequentem Fortunam interpretatur Bertoli, conferens Fortunam Obsequentem, cuius templum Romae ad portam Capenam erat. *Magistrum Feroniae* dat Grut. p. 25, 12. *Obsequenti*, pro *Obsequentis*, ut *Sacerd. Iovi Tonan.* Grut. 307, 7. *Sacerdotis Iunoni* Mur. 157, 6. *Sac. Soli* Mur. 155, 1. notante Hagenb. Mss.

1752. * FORTVNAE OMNIVM GENT. ET DEOR ‖ IVNIA. AVILLIA TYCHE. D. D. — In monte Argentario. E Ligorio Don. Cl. 1, 117. p. 41. Mur. 83, 1. Merito suspectam Dorvillio ad *Charit.* p. 331. frustra defendunt Murat. et Saxius *Miss.* 2. p. 247.

1753. C. IVLIVS POLYBI DIVI ‖ AVGVSTI LIBERTI L ‖ ANTHVS ‖ SALTVM FORTVNAE OPIFERAE ‖ RESTITVIT. PRO SALVTE ‖ POLYBII LIBERALIS PATRIS. — Tibure. Grut. 75, 9. Morcelli *St.* 1. p. 25.

1754. FORTVNAE PRAETORIAE ‖ L. MVCIVS NICEPHOR ‖ MAG. HERCVL. AVG ‖ GN. COPONIVS EPAGATHVS ‖ CVRATORES [1]) PRIMI D. S. P ‖ CVLTORIBVS D. D. — Tibure. Mur. 83, 3. 1991, 10. Don. 1, 137. Morcelli *St.* 2. p. 33. Saxius *Miss.* 2. p. 247.

1) Mur. male *Curator.* ita Magistri primi ap. Fabrett. p. 487, 168. De Herculaneis Augustalibus vide inter *Sacerdotia.*

1755. FORTVNAE ‖ COH. I. BATAVOR ‖ CVI PRAEEST ‖ M. ELACCINIVS ‖ MARCELLVS PRAE. — Cilarni (Colerton.) *Philos. Transact.* T. 19. p. 661. Mur. 81, 3.

1756. GN. FLACCVS Q. FVL F. DE‖CVMAM PARTEM HERCV‖LI ET PRO REDITV FELI‖CISSIMO EX AFRICA VI‖BI FRATRIS ET PRO SAL [1]) ‖ PETINAE MATRIS SIGNA ‖ AVREA FORTVNAE PRAEN ‖ ET FERONIAE SANCTIS‖SIMAE DD T. VINIO COS. [2]) — Prope Lugnanum in lam. aerea. Mur. 307, 5. Maff. *Mus. Ver.* 471, 2.

1) salute. 2) p. Chr. 69. post mortem Galbae, Vinii collegae.

1757. FORTVNAE PRIMIGENIAE ‖ MARCIVS TELESPHORVS ‖ VOTVM SOLVIT. — Praeneste. Mur. 83, 4. Alia Fortunae ἐπίθετα ap. Mur. 81. seqq. e Ligorio desumpta sunt: v. c. EQVESTRI.

(cfr. Tac. *Ann.* 5, 71.) FELICI — PLACIDAE — PVGNATORVM vel PVGNATORIAE — VICINAE FORTVNAE. commenticia omnia.

1758. FORTVNAE PRIMIGENIAE ‖ TI. CLAVDIVS ‖ THERMODON ET METIA M. F ‖ LOCHIAS EIVS ‖ SIMVLACRA DVO SPEI ‖ COROLITICA[1]) D. D. — Praeneste. Grut. 76, 9.

1) e marmore coralitico; Plin. H. N. 36, 8, 13.

1759. PRO SALVT ‖ C. CAESARIS ‖ AVG. GERM. ET REDITV ‖ F. P. PR[1]) ‖ THESIS[2]) ‖ Q COSIDIVS TERTIVS ‖ D. D. — Praeneste. Morcelli *St.* 2. p. 322. Visconti *Mus. Pio-Clem.* 2. p. 88. ed. Med.

1) Fortunae Primigeniae Praenestinae. 2) παρακαταβολή, solvenda, quum voti damnatus esset. v. Visconti. Morcellius minus bene ἀνάθημα, donarium, explicabat.

1760. FORTVNAE REDVCI ‖ RVFVS COL. DISP. ARCE SVMMAR[1]) ‖ OMNI CVLTV EXORNAT. DE SVO POSVIIT. IDEMQVE DECRETO DECVR. ET ORDIN. TEMPLVM ‖ A SOLO SVMPTV SVO MAXIMO CONLATO ‖ PERFICIENDVM CVRAVIT. CVIVS DEDICATIIONE SINGVLIS IN COLLEGIO HS. XX. N. DED ‖ DEDICATAM XII. KAL. AVG. ORFITO ET MAXIMO COS[2]) ‖ SI QVI CLIPEVM[3]) PONERE VOLET. DABIT ARCE HS. II. N. — Asculi. Grut. 1014, 1. et 1072, 3. sed correctius ap. Marini *Atti* 2. p. 663.

1) Coloniae Dispensator Arcae summarum. *Dispensator Arcarius.* Murat. 2051, 1. 2) p. Chr. 172. 3) de his clipeis honorariis et votivis v. Morcelli *Stil.* 1. p. 26. et 152.

1761. FORTVNAE REDVCI ‖ ET IOVI SERENO ‖ DIIS DEABVSQVE ‖ SVB QVORVM TVTELA ‖ AVGG. MILITANT[1]) ‖ C. STATIVS PLAVTIIANVS D. D. — Romae. Grut. 77, 6. Morcelli *St.* 1. p. 19.

1) Augusti, Severus et Antoninus, militant in Britannia. Ceterum *Iovem Serenatorem* habet Grut. 23, 1.

1762. FORTVNAE REDVCI. LARI VIALI ‖ ROMAE AETERNAE. Q. AXIVS AELIAIINVS VE.[1]) PROC. AVG ‖ IONI[2]) — Albae Iuliae. Grut. 78, 1.

1) *Veteranus* aliquis explicaret ex Grut. 4, 8, nisi ib. 37, 11. de eodem homine, cuius quinque praeterea in Transilvania exstant lapides, (Grut. 4, 8. 37, 11. 78, 2. 102, 4. cum seq.) clare exstaret V. E. i. e. vir egregius. 2) Quid haec sibi velint, nemo adhuc divinavit, etsi accedit ex Koeppenio in *Wiener Jahrbücher.* T. 24. *Append.* p. 21. sequens inscriptio, iamdudum tamen a Schwarzio in *Opusc. ed. Hurles.* p. 230. edita et illustrata:

1763. *ΑСΚΛΗΠΙΩ ΚΑΙ* ‖ *ΥΓΙΕΙΑ ΘΕΟΙϹ* ‖ *ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΟΙϹ* ‖ *ΑΞΙΟϹ ΑΙΛΙΑΝ* ‖ *ΟΝΕΩΤΕΡΟϹ Ευ*‖*ΧΑΡΙϹΤΗΡΙΟΝ* ‖ *ΙΟΝΙΟϹ*. — (Hermannstadt.) *ΙΟΝΙΟϹ*, inquit Schwarz, fortasse nomen artificis. Sed hoc quoque satis incertum.

1764. II SIGN. FORTVN ‖ RED. SACRVM ‖ II VOT ‖ C. TVLLIO VRBANO ‖ ET TVLLIAE EPICARPIAE ‖ S. P. D. D ‖ L. FVRIVS SERVS ‖ VOT. E CVR.[1]) — Lavinii. Grut. 78, 6.

1) i. e. Duplex signum Fortunae Reduci sacrum, duobus votum C. T. V. et T. E. sua pecunia dedicavit s. dono dedit L. F. S. voti eorum curator. Hagenb. Cfr. Grut. 8, 2. corrupte ap. Mur. 84, 3.

1765. *FORTVNAE RESPICIENTI DIANAE ET PROSERPINAE PROPITIAE ‖ DONVM D. P. S. DEDIT L. FREGANIVS C. F. MACER. DECVR. CREMONAE. — Ravennae. Grut. 1072, 6. In Arce Cerviae. Mur. 84, 5. 1042, 1. Cremonae. Bianchi *marm. Crem.* p. CCCX. Titulus suspectus etiam propter διττογραφίας.

1766. FORTVNAE AVGVSTAE ‖ RESPICIENTI ‖ M. AVR. CTESIAS ‖ IVNIOR EX VISV. — Romae. Grut. 79, 1.

1767. FORTVNIS ‖ SALVTARIBVS ‖ AESCVLAPIO HYG*iae* ‖ Q. VENIDIVS RVF*us* MARIVS MAXIM*us* ‖ CALVINIANV*s* ‖ LEG. LEG. Ī. M. P. *f.* ‖ LEG. AVG*g. pr.* PRA*et* ‖ PROVINC. CI*li*C*iae*. D*edicav.* — In arce Godesberg, prope Bonnam. Grut. 79, 2. Cfr. Gudium *Inscr.* p. 69. fin. Supplementa sunt Hagenbuchii.

1768. MVTILLIA ‖ ALBANA ‖ HOSIRI ET ‖ FORTVNAE ‖ SVPERAE ‖ IMPERIO POSVIT. — Loco mihi ignoto. — Spotorno *Trattato* 2. p. 190. ex Riccio (*Memorie d'Albano.*)

1769. TI. CLAVDIVS AVG. L ‖ DOCILIS ‖ AEDITVS (*sic*) AEDIS ‖ FORTVNAE TVLLIANAE.[1]) — Romae. Fabrett. p. 749, 1. Donati 1, 82, 9.

1) Sic FORTVNA TORQVATIANA. Spon *Misc.* p. 103. — FLAVIA Grut. 75, 5. Inter reliqua epitheta reperiuntur CONSERVATRICI Grut. 75, 2. PVBLICAE (Albae Iuliae) ib. 77, 5. REGINAE. ib. 78, 7.

1770. NVMINI FORTIS FORTVNE ‖ M. AVRELIVS ‖ MARINVS MIL. ‖ COH. VII. PR. P. V.[1]) ‖ SEVERIANE 7 ‖ SEROTINI ‖ LIBENS CVM ‖ SVIS VOTVM ‖ SOLVIT. — Romae. Grut. 1013, 10. Visconti *Ienkins* p. 114.

1) *Praetoriae Piae Victricis.* Visconti. (Grut. 40, 9. Gud. 152, 9.) Fabr. p. 218. contra *Praetoriae Praetorii Vrbis.* Sed verum est *Praetoriae Piae Vindicis.*

§. 27. FATA. PARCAE. BONVS EVENTVS. NEMESIS.

1771. FATIS[1]) ‖ Q. FABIVS ‖ NYSVS ‖ EX VOTO. — Valentiae Hispan. Grut. 98, 1. cfr. 2.

1) cfr. Isidor. *Origg.* 8, 11. p. 113. Ed. du Breul. *Tria autem Fata fingunt* cet.

1772. FATIS ‖ OCTAVIA SPERATA VOTVM ‖ SOLVIT ‖ LIB. MVN.[1]) — In agro Caprulano. Mur. 89, 4.

1) libero munere Hagenb. Mss. (?)

1773. FATIS FAT[1]) ‖ DRVINVS M . . . . . . ‖ ARRI. MVCIANI . . . .[2]) ‖ ACTOR PRAEDIORV ‖ TVBLINAT.[3]) TEGVRIVM[4]) (*sic*) ‖ A SOLO IMPENDIO SVO FECIT. ET. IN. TVTELA. EIVS ‖ HS. N. CC. CONLVSTRIO[5]) ‖ FVND. VETTIANI DEDIT. — In castello Toblino, reg. Tirolensis. — Mur. 89, 3. longe correctius in Labus *Dissertazione* p. 67.

1) *fatalibus* Hagenb. et Labus. 2) M. Nonii Arrii Muciani consulis a. p. Chr. 201. Labus. 3) Tublinatium. 4) „*Questa voce manca al gran lessico Forcelliniano*, e *significa edicoletta o tempietto sostenuto da quattro colonne*, e *aperto per ogni lato. Di simili edicole veder si posson le imagini sulle medaglie raccolte ed illustrate da*

Filippo Venuti nelle Dissertaz. accadem. Cortonesi T. 2. p. 211. Labus. „Certo è, (mihi scripsit idem Vir doctissimus) che in Anastasio Bibliotecario abbiamo: *fecit tigurium ex argento*, e nella Vita di Aldrico vescovo: *fecit tegurium, quod et ciborium vocatur*." 5) De ritu ipso agros lustrandi (*Catonis* R. R. C. 141. *Virgil. Ge.* 1, 338. *Tibull.* 2, 1.) accipit Labus. „Suspicor *collustrium* esse collegium eorum, qui communibus lustrationibus fundorum uterentur." Hagenb. Mss.

1774. FATIS DIVIN || ET BARBARIC[1]) || V. S. L. M || POSTVMIA. P. L || CALLIRHOE. — Aquileiae. Labus *Dissertaz.* p. 109., quem vide hinc vindicantem suspectam Maffeio A. C. L. p. 377.:

FATIS || DERVONIBVS || V. S. L. M. M. RVFINVS || SEVERVS. — (quae hodie quoque exstat Brixiae in monasterio S. Dominici, e vico Calvagesio illuc translata.) explicatque *deruentibus; deruones*, ut *bibones*, *comedones*, *gerones*, cet. — nisi tamen, ut mihi videtur, potius est nomen *ἐπιχώριον*.

1) divinis et barbaricis.

1775. FATIS AVG[1]) || SAC || Q. BABIENVS || PROCVLVS || CVM SVIS || V. S. L. M. — Aquileiae. Labus *Diss.* p. 110.

1) Augustis.

1776. GENIO LOCI || FORTVNAE REDVCI || ROMAE AETERNAE || ET FATO BONO || C. CORNELIVS || PEREGRINVS || TRIB. COHORT || EX PROVINCIA || MAVR. CAES || DOMO SETEDES[1]) || DECVR . . . *in aversa parte:* VOLANTII. VIVAS. — Elenburgi in Cumbria, Grut. 107, 5. correctius 1017, 7.

1) Fortasse corruptum. Priore loco Grut. habet: DOMOS. AEDES. Gud. de Sitifi cogitat. v. Anton. *Itin.* p. 29. Wess.

1777.

TELEPHVS HÁC SÉDE IVCVNDA POTHVSQVE QVIESCENT
DÉBITA CVM FÁTIS VENERIT HÓRA TRIBVS
HIC LOCVS HEREDI NE CESSERIT. INVIOLATI
SINT CINERÉS TVM QVÓS CÁNA FAVILLA TEGET.

TELEPHVS. IIIIII VIR. SIBI ET SVIS. — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* 170, 3. Procop. *Goth.* 1, 25. *τὰ τρία φάτα, οὕτω γὰρ Ῥωμαῖοι τὰς μοίρας νενομίκασι καλεῖν.*

1778. PARCIS || CORNELIA C. F || TALLIAS || EX VISV. — Iulii Carnici. Communicata mecum a Io. Labus, V. Cl.

1779. LOCO PVBLIC. DAT. D. D || PARCIS AVG. SACR || L. CASSIVS VERVICI F. NIGRINVS VI VIR. AVG || V. S. L. M. — Veronae. Grut. 97, 9. Mur. 89, 6. Maff. *Mus. Ver.* 87, 1.

1780. BONVM. EVENTVM. BENE. COLITE. — Rutupiae (Rochester) in opere musivo. Kruse *Archiv.* 2. p. 182.

1781. BONVM || EVENTVM || MVNICIPIO || MVNICIPIBVS || ET INCOLIS ASI||SINATIBVS || Q. TIRESIVS || PRIMIGENI. LIB. CAMPANVS || VI. VIR AVG || S. C. L. D.[1]) — Asisii. Marini *Atti* 1. p. 237.

1) i. e. Senatus Consulto locus datus. Contra ibid.:

1782. EPHEBVS AVCTI F. BIMVS || ET MENSVM III. DIES

XIIII ‖ VIXIT ‖ NOLITE DOLERE PARENTES EVENTVM ‖ MEVM. PROPERAVIT AETAS ‖ HOC DEDIT FATVM MIHI.

1783. BONO EVENTO. — Veronae. Mur. 92, 1. cfr. Grut. 101, 7, 8. Mur. 1984, 7.

1784. EVENTVI AVG ‖ FELICITER ‖ VICTORIIS AVG ‖ FELICITER. — Romae; ex Donio 1, 146. Mur. 92, 2.

1785. DEO SA‖NCTO EV‖ENTO. FL ‖ FRONTO ‖ EX PRAE‖CEPTO. — Bracarae. Mur. 1984, 7. cfr. 92, 1, 2. De *Bono Eventu* v. Eckhel D. N. T. 5. p. 303. in nummis Scriboniorum.

1786. *ΑΓΑΘΩ. ΔΑΙΜΟΝΙ.* AGATHO. DAEMONI ‖ SACRVM. E. V. S.[1]) — Romae. Visconti *Museo Pio-Clem.* 1. p. 53.

1) e voto suscepto.

1787. NEMESI AVG ‖ VITALIS ‖ CARON ‖ V. S. — Vindobonae. Maffei *Mus. Ver.* 249, 1.

1788. NEMESI ‖ AVG. SAC ‖ G. LECAN‖IVS VITA‖LIS QVI ET ‖ SERPVLLI‖VS LIB. . . . . POS. — Polae. Stancovich *Pola* p. 100., qui, quum in fine haud legatur: V. S. L. M., male, si quid video, de Nemesi femina, Augustae sacerdote, interpretatus est.

1789. NEMESI ‖ AVG. SAC ‖ HELIODORVS AVG. N. VIL ‖ STAT. SAVAR[1]) ‖ PRO SAL. SVA ‖ ET SVORVM ‖ V. S. L. M. — Sabariae. Mur. 88, 7. (*Villicus stationis Savariensis*, interpretor ego.)

1) Stator Savariae s. Sabariae. ut: Stator Calaronensis. Gud. 64, 1. Hagens. Mss.

1790. NEMESI ‖ SANCTAE ‖ CAMPESTRI PRO SA‖LVTE DOMINORVM ‖ NN. AVGG. P. AEL. P. F ‖ AELIA[1]) PACATVS ‖ SCVPIS.[2]) QVOD COH. DOC‖TOR VOVERAT. NVNC ‖ CAMPI DOCTOR CHO. I ‖ PR. P. V.[3]) SOMNIO ADMO‖NITVS POSVIT II.[4]) — Romae in museo Borgiano. Grut. 80, 2. et quasi inedita esset ap. Vermiglioli *Iscriz. Perug.* T. 2. p. 482.

1) Tribus nomen. v. Fabrett. p. 134, 94. Marini *Atti* 2. p. 443. Vermiglioli corrupte NELLA. 2) *Scupis* non est nomen militis, ut putare videtur Vermigliolius, sed patriam eius significat *Scupos*, hodie *Uskub*. 3) *Praetoriae Piae Vindicis;* Verm. male: P. R. D. V. 4) *Iterum*, quia fortasse somnio illi semel positum fuisse non suffecerat. Mazocchius tamen: L. L. i. e. libentissime. Ceterum cfr. Grut. 80, 1. Deae Nemesi sive Fortunae et 80, 5.

1791. ° VIRGINI VIC‖TRICI. SANCTAE ‖ DEAE NEMESI ‖ M. AVRELIVS ROMANVS ‖ OPTIO KARC[1]) ‖ CHOR. XII. VRBANAE ‖ GORDIANAE ‖ D. D. — Romae in aedibus Pomponii Laeti. Grut. 80, 5. Suspecta est non sine causa Maffeio A. C. L. p. 284.

1) *Carceris* explicant, munus alias inauditum.

§. 28. EPONA. MEFITIS. FEBRIS. DII CERTI.

1792. EPONE AVG ‖ IANVARIVS. EQ. LEG ‖ II AD. P. F ‖ V. S. L. M. — Vacii. Sestini p. 262.

1793. IVSSV DEORVM C. VALE . . . ‖ HERCVLI. EPONAE[1]) S . . . . ‖ CVLAM RESTITVE . . . ‖ SALVTEM SVAM ET . . . . ‖ PROCVLO MVLIIS. — Romae. Don. p. 38, 102.

1) vide Gorium. Tertull. *Apol.* 6. Plerique credunt, eandem esse cum Hippona Appuleii. *Met.* L. 3.; sed derivatum videtur nomen ab ἐπὶ et ὄνος. ut illud ab ἵππος. Habet fragm. istud etiam Mur. 141, 6., ubi inter *Herculi. Eponae* inserend. censet: ET. (ut Grut. 87, 5.) contradicente Hagenb. Mss. Ea quidem omissio locum habet in tribus v. c. Deorum nominibus: Marm. Oxon. *ed. Prideaux.* p. 308. SILVANIO. HERCVLI. LIBERO TI. IVLIVS ALEXANDER D. D. DIIS SANCTIS. quod dedimus supra N. 1612.

1794. CAMPES.[1]) ET EPONAE ‖ ALA. ISI. N. G. HP. CR. QVI ET ‖ AEL. BASSIANVS. PRAEF ‖ V. S. L. L. M. — Pinoberg prope Danubium. Grut. 87, 6.

1) Campestribus. Aliam Eponae dicatam v. N. 402.

1795. MEFITI ‖ L. CAESIVS ‖ ASIATICVS ‖ VI VIR FLAVIALIS ‖ ARAM ET MENSAM ‖ DEDIT. L. D. D. D. — Cremonae. Bianchi *Marmi Crem.* p. CCXCVIII. Laude Pompeia ponit Grut. 96, 10.

1796. *FEBRI DIVAE. FEBRI ‖ SANCTAE. FEBRI MAGNAE ‖ CAMILLA AMATA PRO ‖ FILIO MALE AFFECTO P. — Ad sacellum Ostrohiense in Transilv. Grut. 97, 1. Inscriptio non omni suspicione carens.

1797. CARPVS. AVG. L ‖ PALLANTIANVS ‖ SANCTIS ‖ DRACONIBVS D. D. — Romae. Lupi *Dissertaz.* p. LXXI. ingeniose huc refert locum Taciti *Annal.* XI, 11. de vulgi in Neronem adolescentulum studio: *vulgabatur adfuisse infantiae dracones in modum custodum.* Hanc igitur superstitionem callide arripuit adulator ille, *Claudii* a Pallante libertus. Confer tamen Fabrett. p. 90, 177.: Aquae Anionis veteris Castelli viae Latinae *contra Dracones.*

1798. Fragm. Actor. Fratr. Arval. Tab. XXXII. p. CXLV. ed. Marini:

L. TVTILIO PONTIANO GENTIANO COS. VI. ID. FEBRVAR. ‖ IN LVCO DEAE DIAE Q. LICINIVS NEPOS. MAG. OPERIS INCHVANDI CAVSA QVOD ‖ IN FASTIGIO AEDIS DEAE DIAE FICVS INNATA ESSET ERVENDAM ET AEDEM REFICI‖ENDAM IMMOLAVIT SVOVETAVRILIBVS MAIORIBVS. ITEM AD AEDEM DEAE DIAE BOVES FEMINAS II. IANO PATRI ARIETES II. IOVI BERBECES II. ALTILANEOS ‖ MARTI ARIETES ALTILANEOS II. IVNONI DEAE DIAE OVES II. SIVE DEO SIVE DEAE OVES II. VIRGINIBVS DIVIS OVES II. FAMVLIS DIVIS VERBECES DVOS. LARIBVS VERBECES DVOS. MATRI LARVM OVES DVAS. SIVE DEO SIVE DEAE IN CVIVS TVTELA HIC LVCVS LOCVSVE ‖ EST OVES II. FONTI VERBECES II. FLORAE OVES II. VESTAE OVES II. VESTAE MATRI OVES II. ITEM ‖ ADOLENDAE COMMOLANDAE 1) DEFERVNDAE OVES II. ITEM ANTE CAESAREVM DIVIS N XVI VERBEC. IMMOLAVIT N. XVI. — De singulis hic memoratis consule Marinium.

1) alibi *Commolendae.* et Tab. 43. *Coinquendae*, i. e. Deae, quae adolendi commolendi s. coinquendi et deferendi actioni praeest. v. Marini. p. 380.

§. 29. ROMA. NVMINA AVGVSTA. HISTRIA. DACIA.

1799. IOVI OPTI‖MO MAXIMO ‖ DIIS DEABVS‖QVE IMMOR‖TALIBVS ET ROMAE ‖ AETERNAE ‖ LOCRENSES. — Hieracii in Calabria. Mur. 1054, 5.

1800. . . . . DIC. Q . . ‖ ROM. ET. AVG ‖ CONCIVIVM. ROM . . ‖ . . . TANNIA. ANN. VII ‖ . . EQVIT. CYREN. ANN. VI. — Veronae. Grut. 105, 7. Mur. 1099, 5. Maffei *Mus. Ver.* 87, 5.

1801. DEO AVG ‖ T. LAPPONI(*us*) ‖ DOMITIA CASSIA ‖ VSLM ‖ LDDD. — Veronae. Grut. 17, 11. Maffei *Mus. Ver.* 95, 3.

1802. VALVAS. SIGNA. DEORVM AVGV . . 1) ‖ Q. BADVSIVS Q. L. DELPHICVS VI. VIRI ET VI VIRI AVGVSTALES ‖ DEDICATIONE. EPVLVM. — Pisauri. Marm. Pisaur. p. 4, VIII.

1) in plerisque similibus Inscriptt. (Grut. 320, 1. 2. 378, 1. cet.) legitur: DIVORVM. cfr. Vopisc. *Tacit.* 9. „*Divorum templum fieri iussit, in quo essent statuae principum bonorum.*"

1803. NVMINI DOMVS AVGVSTORVM. VICTORIAE SACRVM ‖ GENIO COLLEGI TIBICINVM ‖ ROMANORVM Q. S. P. P. S. 1) ‖ A. TVCCIVS Q. Q. II. ‖ S. P. D. D. — Romae. Reines. p. 184, 167.

1) „qui sacris publicis praesto sunt." Rein.

1804. NVMINIBVS ‖ AVG. 1) FANVM ‖ PLVTONIS ‖ ANDECAMVLE‖NSES DE SVO POSVER. — In vico Rancon in Lemovicibus. Grut. 112, 6.

1) non tam *Augustis*, quam *Augustorum* cfr. Grut. 112, 4. 5. Est formula plerumque in lapp. Gallicanis obvia. NVMINI AVGVSTI SACRVM habes Grut. 112, 7.

1805. NVMINIBVS AVGVSTI (*sic*) ‖ ET GENIO TREVIRORVM ‖ IOVI SAC. LVC. AEL ‖ ARAM FACIT. — Treviris repertum 1781. Huepsch. p. 46, 1.

1806. I. O. M ‖ ET NVMINIB. AVG ‖ M. VARIVS SEVERVS ‖ B. COS 1) ‖ ARAM CVM ‖ CANCELLIS ‖ D. S. P. 2) — Dorchester. Mur. 12, 4.; et 130, 1. Saxii *Miss.* 1. p. 39.

1) Beneficiarius Consulis. 2) de suo posuit.

1807. Vt supra Romam in Deorum numerum relatam vides, sic, quod longe rarius est, Provinciam quoque Histriam:

HISTRIAE FANVM ‖ AB C. VIBIO VÁRO PATRE INCHÓATVM ‖ Q. CAESIVS MACRINVS. PERFECIT. ET DEDICAVIT. — Quacum iungenda:

1808. FORTVNAE FANVM AB C. VÍBIO VÁRO PATRE INCHOÁTVM ‖ Q. CAESIVS MACRINVS. PERFECIT. ET DEDICAVIT. — Vtraque ex Histria Patavium, indeque Veronam translata. Reines. p. 277, 39. et 40. Maffei *Mus. Ver.* p. 88, 2. et 85, 4.

1809. I. O. M ‖ ET CETERIS DIIS ‖ DEABVSQVE IM‖MORTALIBVS ET DA‖CIAE ‖ PRO SALVTE DOMI‖NI N. M. AVR. ANTONI‖NI PII. FELICIS AVG. N ‖ C. AVR. SICILIVS TRIB ‖ LEG. XIII G. ANTONI‖NIANAE PRID. NON. APRIL ‖ LAETO II. ET CEREALE ‖ COS. 1) — Albae Carolinae. Seivert. p. 26, 31.

1) p. Chr. 215.

§. 30. ANNONA. CONCORDIA. FIDES. LIBERTAS. MENS BONA. PIETAS. SALVS. SECVRITAS. SPES. TVTELA. VICTORIA. VIRTVS ET HONOS. CET.

1810. ANNONAE SANCTAE ‖ AELIVS VITALIO ‖ MENSOR PERPETVVS ‖ DIGNISSIMO [1]) ‖ CORPORIS PISTORVM ‖ SILIGINARIORVM ‖ D. D. — Romae. Grut. 81, 10.

1) Pigh. *dignissimi.*

1811. M. ARTORIVS. GEMINVS ‖ LEG. CAESAR. AVG. PRAEF. AERAR. MIL ‖ CONCORDIAE. — Romae in parietinis aedis Concordiae. Nardini 2. p. 196. v. in sectione: *Roma. Reg. VIII.* — *Concordiae* collegiorum quoque passim tituli fuerunt dedicati. v. in sectione: *Collegia.*

1812. (*Magister nomine*) COLLEGII (*Fratrum Arvalium*) ‖ (*immolavit*) IN CAPITOLIO OB NATALEM [1]) NERO‖(*nis Caesa*)RIS AVG. GERMANICI IOVI B. M [2]) ‖ (*Iunoni*) VACCAM. MINERVAE VACCAM. FELICI‖TATI PVBLICAE VACCAM. CONCORDIAE VACCAM ‖ GENIO IPSIVS TAVRVM. IN COLLEGIO ADFVERVNT ‖ SVLPICIVS CAMERINVS MAGISTER. M ‖ APONIVS SATVRNINVS. C. VIPSTANVS ‖ APRONIANVS. L. SALVIVS OTHO. TITIA‖NVS. T. SEXTIVS AFRICANVS. — Act. Fratr. Arval. Tab. XVI. Marini p. CXX.

1) XVIII. Kal. Ian. p. Chr. 60. 2) Bovem marem.

1813. CONCORDIAE ‖ AVG. SACR ‖ RAEDONII VIC‖TORINVS TERTIVS ‖ ET INGENVVS ‖ FRATRES ARAM ‖ CVM SIGNO EX ‖ VOTO POSVERVNT ‖ L. L. M. — Lomasi. Maff. *Mus. Ver.* 380, 6.

1814. FIDEI ‖ PVBLICAE ‖ C. PVBLICIVS ‖ MELISSVS ‖ OB HONOREM IIIIII·VIRATVS. ƆƆ D. ƆƆ. — Barcinone. Grut. 99, 10.

1815. HONORI VITAE [1]) VIVENS ‖ SACRAVIT ‖ M. STATILIVS M. F. CLAVD ‖ SABINVS ‖ TRIBVNVS LEG. XX. V. P. — Tibure. Don. 1, 130. p. 46. Mur. 104, 4.

1) dictum ut HONORI VIRTVTIS, in celeberrimo templo urbano, unde postea in consuetudine factum est: *Honori Virtuti;* neque igitur absonum videri debet in milite. Moneo propter HAGENBVCH. Mss. — „An fuit, inquit, *Herculi Victori votum solvit?*" sed quid tunc faciamus verbo *sacravit?*

1816. LIBERTATIS AVG ‖ SIGNVM CVM ‖ SVA BASI ‖ C. FABIVS C. F. QVIR ‖ FABIANVS ‖ PECVNIA SVA D. D. — Antiquariae in Hisp. Don. 47, 134. Mur. 140, 3.

1817. SIGN. LIBERTATIS ‖ SACRVM ‖ Q. SQVATERIVS. Q. F. ANIEN ‖ NOVATIANVS ‖ PRAEF. FABR. TI‖BVRT. PATR. MVNICIP ‖ ET. INCVL. VI. VIR. AVGV‖STAL. FRAT. ARVAL. LOC ‖ D. S. P. D. D. — Marini *Atti* 1. p. CLXXIX.

1818. C. PETRONIVS OPTATVS ‖ MAG. MENT. BON ‖ STATVAM. BASIM PLVTEVM SACR. — Paesti. Marini *Atti* 1. p. 256.

1819. CN. CORNELIVS CN. L. PAPIA ‖ L. GALONIVS L. L. AGATOCL ‖ MAG. BONAE MENTI ‖ D. S. FAC. COER. — Neapoli. Mur. 90, 1.

1820. M. SEPTIMIVS C. F ‖ MENTI FIDEIQVE ‖ DEABVS PRAESENTIBVS. EX VOTO ‖ S. P. 1) — Vlpiae Traianae. Grut. 99, 7. Seivert. p. 156, 223.

1) *sacrum posuit* Seivert. Sed est potius, *ex voto suscepto posuit*, ut omnibus literis scriptum exstat Grut. 18, 6. Bochignani; sed ex Seiverto p. 160, 231. Albae Iuliae s. Carolinae:

1821. IOVI ‖ OPTIMO MAXIMO ‖ SERVATORI ‖ CONSERVATORI ‖ P. AELIVS CHRESTVS ‖ EX VOTO SVSCEPTO ‖ ARAM CONSACRAVIT. (sic Grut. Seivert: *consecravit.*)

1822. OPI DIVINAE ‖ C. SCILIVS C. F. QVIR ‖ NIGERIVS ‖ V. S. L. M. — Praeneste. Fabrett. p. 645, 386.

1823. PACI AVG ‖ T. DOMITIVS ROMVLVS ‖ VOTVM POSVIT. QVOD FIDE. COMISVM. 1) PHOEBV. LIBERTV 2) ‖ RECEPIT. — Narbone. Mur. 90, 3.

1) cum lineola supra litt. MIS., ut sit COMMISSVM. formula vix alias obvia. 2) Phoebus Libertus.

1824. PIETATIS ‖ SACRVM. — Veiis. Nibby *Viaggio* 1. p. 61.

1825. PIETATI AVGVSTAE ‖ EX SC. QVOD FACTVM EST D. HATERIO ‖ AGRIPPA. C. SVLPICIO GALBA COS 1) ‖ TIB. CL. CAES. AVG. GERM. PONT. MAX. TRIBVN ‖ POT. III. COS. IIII. IMP. III. 2) P. P ‖ DEDICAVIT. — Haud procul Roma. Grut. 101, 1.

1) p. Chr. 22. cfr. Eckhel D. N. 6. p. 150. 2) Numeri corrupti sunt, sed quinam eorum emendandi, incertissimum est. v. Eckhel D. N. 6. p. 240, 241. Tentavit Massonius in *Add. Holth.*; sed ii quoque numeri, quos hisce substituebat, corrupti sunt typothetarum fortasse culpa. — Ceterum huic titulo similem propter adulationem accensendi sunt ii, quos exhibet Grut. p. 101-105. FELICITATI AVG. 101, 4. VICTORIAE ET FORTVNAE AVG. ib. 10. VICTORIAE AVG. 103, 13. cet. TVTELAE AVG. 104, 11. PACI AVGVST. 104, 6. (LAVREAE AVGVSTAE. 104, 5. suspect.)

1826. PROVIDENTIAE ‖ AVGVSTAE SACR. — Reate. Fabrett. p. 694, 148.

1827. SALVTI ‖ SACRVM ‖ M. PAPIRIVS ALBINVS. V. S. L. M. — Signae in Latio. Donati 1. p. 15, 9.

1828. SALVTI ‖ VICINIA 1) ‖ CAPERE‖NSIS. — Olivae Hispan. Ponz *Viage* T. 8. p. 58.

1) i. e. vicinitas. Nomen enim proprium feminae hoc non videtur.

1829. SALVTI. PVBL‖ICAE SACRVM ‖ QVINTIVS. C. F ‖ LATINA ‖ CESTIANVS DVCE‖NIVS PROCVLVS. — Romae. Grut. 100, 2. Pro LATINA lege PALATINA.

1830. SECVRITATI ‖ HEMATHION ET ‖ CARPO. — Romae. Grut. 105, 5.

1831. SECVRITATI AVG ‖ SACRVM ‖ DECVRION. POPVLVSQVE ‖ COLONIAE PRAENESTIN. — Praeneste. Grut. 105, 6. Morcelli *St.* 1. p. 10.

1832. SPEI AVG ‖ SACR ‖ L. CORN. POTIT ‖ V. S. L. M. — Aquileiae. Bertoli A. d' A. p. 65. Murat. 90, 7.

1833. SPEI AVGVSTAE ‖ C. SACCONIVS ‖ VARRO TRIB. COH. Ī. MILIARIAE [1]) DELMATARVM ‖ V. S. — Ad fontem Timavi. Grut. 102, 3.

1) miro errore Ph. a Turre *Mon. Vet. Antii* p. 320. COH. IMILIANAE, et Bertoli A. d' A. p. 68. COH. IMILITANAE. Hinc S. A. S. in alio lap. Aquileiensi ap. Grut. 115, 7. a Turre p. 320. Bertoli p. 111. explicandum suadet Marini *Atti* p. 125. *Spei Augustae Sacrum*, potius quam *Saturno*, vel *Silvano Aug. Sacrum*, quod alibi hisce notis significatur. Habet autem sic:

1834. S. A. S. PROSAI [1]) ‖ AQVILINI ‖ VILICI AVGG ‖ ET TITI IVLĪ ‖ AQVILINI STRATONICVS. [2])

1) l. PRO SAL*ute*. 2) lege STRATONIC*e* *Votum Solvit*. cfr. Mur. 90, 8. Saxii *Miss*. 2. p. 256.

1835. SPEI. VIRTVTI. VICTORIAE ‖ D. D. D ‖ QVARVM NVMINE PROSPERI‖TAS ET HONOR. IMP. CAES ‖ TRAIANI SVCCESSV FELICI ‖ AVCTA SVNT. Q. AXIVS AELI‖ANVS PROC. NVMINI EIVS ‖ L. D. D. D. — Brettae Transilvan. Grut. 102, 4.

1836. Q. AQVILIVS DIONYSIVS ET ‖ NONIA FAVSTINIA ‖ SPEM [1]) RESTITVERVNT. — Romae. Visconti *Museo Pio-Clem.* T. 1. p. 55. ed. Mil.

1) Statuam marmoream Deae Spei.

1837. FVSCVS AVGG ‖ NOSTRORVM ‖ VERNA ‖ VILICVS ‖ TVTELAE ‖ VOTVM ‖ REDDIDIT. — Romae. Grut. 1075, 5. De *Tutela* in lapidibus Hispaniensibus plerumque obvia cfr. Marini *Atti* 2. p. 375. et vide supra in §. Genii.

1838. VICTORI ‖ AVG [1]) ‖ VALERIVS ‖ SEVERVS PONTIF ‖ EX STIPE ‖ VELA ET ARAM. — Bracarae. Mur. 1984, 6.

1) *Victoriae Augustae* potius quam *Victori Augusto*. cfr. sequentem:

1839. VICTORIAE ‖ AVG. ET GENI‖O COLLEGĪ ‖ EIVS M. COC‖CEIVS L. AVG ‖ V. S. LAP. DD. [1]) — Ex Vlpiae Traianae parietinis. Seivert p. 41, 46.

1) leg. V. S. L. M. L. D. D. D. Corruptiores etiam typos habent Mur. 91, 6. Maffei *Osserv*. 1. p. 181. cfr. Saxii *Miss*. 2. p. 257., qui non nimis feliciter legit: M. Cocceius LVCIVS LAPID*em* *Dedit*.

1840. ARAM. VICTORIAE ‖ SEX. POMPEIVS MER‖CATOR VI. VIR AVG. PRAETER SVMMVM [1]) ‖ PRO HONORE D. D ‖ P S. P. — Panormi. Mur. 91, 4. collato Saxii *Miss*. 2. p. 257.

1) alterum a primo Seviro Aug. interpretatur C. H. A. in *Observ. Misc.* 1742, 4. p. 180. dubitante tamen Hagenb. Mss. Num VICTORIA IVSTA in lapp. inveniatur, v. N. 349.

1841. VICTORIAE ‖ ARMENIACAE. PAR‖THICAE. MEDICAE ‖ AVGVSTORVM ‖ SACRVM CIVITAS SIAGITANA ‖ DD. PP — prope Turuz in Africa. Maff. *Mus. Ver.* 457, 2. Videtur ad M. Aurelium Antoninum et L. Verum pertinere. *Sigitana civitas* utrum Numidiae oppidum *Sigus*, *Sugus*, unde alias *Suggitani* et *Siguitenses*, v. Morcellii

Afric. Christ. 1. p. 279., an potius *Siga* municipium. *Anton. Itin.* colonia *Ptolem.* in Maurit. Caes.?

1842. VIRTVTI ‖ ET ‖ HONORI L ‖ VLPIVS MARCELLVS ‖ LEG. AVG ‖ PR. PR.[1]) PANNON. INF ‖ V. S. — Essekhii. Grut. 100, 4.

1) Propraetor.

1843. DEAE VIRTVTI ‖ FATALIS NEGALAETI ‖ GRATI.[1]) LII.[2]) V. S. L. M. — Coloniae. Huepsch. p. 7, 17.

1) Corrupta haec. 2) leg. vel LIBertus, vel FILius.

§. 31. NVMINA ITALICA.

1844. ° L. MAGILIVS. L. F. PAVLLI‖NVS VARISCVS III. VIR[1]) ‖ SIGNVM ANCHARIAE[2]) ‖ SVA PEC. RESTITV ‖ L. D. D. D. — Faesulis ex schedis Holstenii. Gor. *Etr.* 2. p. 77, 1.

1) De triumviro Col. deducendae utrum accipiat, an legat IIII Vir, fluctuat Gorius; sed alibi quoque triumviri in municipiis reperiuntur, Aediliciae sc. potest., quos omnes in quatuorviros convertere vix licet. v. Morcelli *St.* 1, 246. 2) Tertull. *Apolog.* 24. *unicuique etiam provinciae et civitati suus Deus est ut — Faesulanorum Ancharia.* Non omni tamen suspicione caret isthaec inscriptio.

1845. RECEPTVS ‖ DIVI ANCHIALI. SER. VIXIT. AN. XII. — Piscinae. Marini *Atti* 1. p. 246. Martial. 11, 95. *Iura, verpe, per Anchialum.* Sed nostri lapidis lectio admodum est incerta. v. Marinium.

1846. ° FVFICIA ‖ C. FVFICI ‖ AMANDI ‖ F. IVSTA. MAG ‖ ANGITIIS ‖ D. D. — Sulmone. Mur. 113, 1. — Deae Angeronae (de qua exstat Diatribe Christoph. Saxii; Vltraiecti 1766. 4.) inscriptionem sinceram nondum reperi. In nostra idem Saxius *Mss.* 2. p. 289. cum Reinesio 1, 236. et Gud. 54, 9. leg. censet ANGITIAE. Ceterum e schedis haec quoque petita est, et admodum suspecta. cfr. Mur. 114, 2. DIS ANCITIBVS, non nimis certis.

1847. E fragmento Kalendarii Romani ap. Maffei *Mus. Ver.* 272, 11.:
. . . B IDI . . . . .
. . XVII. ANNAF (F pro E) PE . . . . — i. e. Annae Perennae. Eius festum celebrabatur Idibus Martiis. v. Rosin. *Ant. Ro.* p. 259. Hag.

1848. DEO. CAVTE[1]) ‖ FLAVIVS ANTISTIANVS ‖ V. E. DE DECEM PRIMIS[2]) ‖ PATER PATRVM.[3]) — Romae. Grut. 89, 4.

1) cfr. Reines. p. 178. Grut. 89, 5. CAVTO. PAN(*theo*). Ceterum pro CAVTE h. l. Verderii schedae CVIP. 2) cfr. Cuper. *Epist.* p. 553. 3) scil. Mithrae.

1849. ° EX AVCTORITATE IMP. CAES ‖ M. AVRELI. ANTONINI PII. FELIC ‖ AVG. PARTHIC. MAX. BRIT. MAX ‖ PONT. MAX. ET DECRETO. COLL ‖ XV. SAC. FAC. SERVIVS CALPVRNIVS ‖ DOMITIVS DEXTER ‖ PROMAGIST. ARAM CIRCES SANCTISSIME RESTITVIT ‖ DEDICAT. XVII. K. IVL. IMP. ANTONINO ‖ AVG. IIII. BALBINO II. COS.[1]) — Tarracinae, non in Taraconensi arce exstare dicit Morcelli *St.* 2. p. 24. cfr. Don. Cl. 1, 31. Mur. 353, 3.

1) p. Chr. 213. Donius non habet nisi ex schedis Nic. Alemanni, penes quas fides

sit huius lap. mihi suspecti. Etsi res ipsa extra dubium posita est: Cicero *Nat. Deor.* 3, 18. *Circen quoque coloni nostri Circeiienses religiose colunt.*

1850. DEIVAS ‖ CORNISCAS ‖ SACRVM. — Romae. Grut. 88, 14. v. Gud. 62, 6. Festum in *Corniscarum*. Gesn. ad *Scriptt. R. R.* p. 129. Ed. 1.

1851. CVNINAE FELICI ‖ SACR ‖ CLAVDIA HELPIS D. D. — Baiis. v. Mazellam. — Grut. 96, 9., qui Puteolis assignat.

1852. IMP. CAESAR DIVI TRAIANI ‖ PARTHICI F. DIVI NERVAE IMP. TRAIANVS HADRIANVS AVG ‖ PONTIF. MAXS. TRIB POTEST. XI ‖ COS. III.[1]) MVNIFICENTIA SVA TEMPLVM DEAE CVPRAE[2]) RESTITVIT. — Prope Gruttas al mare. Grut. 1016, 2. v. Masdéu *Opusc.* p. 166.

1) p. Chr. 127. ante quam Patris patriae titulum admisisset. 2) Strabo L. 5. C. 4. p. 182. Tzsch. τὴν δ' Ἥραν Τυῤῥηνοὶ Κύπραν καλοῦσιν.

1853. MARICAE[1]) ‖ L. ALBIVS L. F ‖ TAVRISCVS ‖ BABVLLIA ALBIA ‖ DD. — In monte Casino. Fabrett. p. 694, 152. v. Gor. *ad Don.* 1, 31. p. 9.

1) Minturnensium praecipue fuit Dea. Cfr. Augustinum *de Civ. Dei* 2, 23.

1854. MAGNAE. DEAE ‖ NORTIAE. — Florentiae. Fabrett. p. 697, 189. cfr. R. Festus (Avienus) *de St ad Deam Nortiam.* Spon *Misc.* p. 99. Fabrett. p. 742, 507. cet. Wernsdorf. *P. L. M.* T. 5, 2. p. 1309.

1855. PELINAE[1]) ‖ BENEFICAE ‖ M. ALBIVS ‖ NICERATVS ‖ EX VOTO D. D. — Anxani in Frentanis. Mur. 99, 3.

1) Dea ἐπιχώριος. Similia, qui voluerit, petat ex Mur. 100. seqq., in quibus tamen spuriae quaedam deprehenduntur, Brixiana plerumque et Hispaniensia. cfr. etiam p. 106, 2. 107, 5.

1856. L. VIBIVS. SEVERVS. AEDILIS. IIII VIR ‖ Q. Q. SPLENDIDVS. EQ. ROMANVS. PATRONVS ‖ CIVITATIS SVPER. AEQVANORVM. ITEM ‖ PATRONVS. CIVITATIS. ANXATIVM. FREN‖TANORVM. ET PELTVINATIVM. VESTIN ‖ HIC. OB. HONOREM. AEDILITATIS. L. VIBII ‖ PVELLI. FILII. SVI. EQ. R. AC.[1]) DEAM PELINAM ‖ PRIMVS. HVIC LOCO. VENATIONEM. EDI‖DIT. DEINCEPS. LVDOS. SOLEMNES. L. VIBIVS. NEPOS. FILIVS. AED. IIII VIR. IVR. D ‖ EQ. R. PATRONVS. CIVITATIS. OB. NOMEN ‖ FRATRIS. SVI. TITVLVM. PVBLICE. DICA‖VIT. AVRELIANO. AVG. ET. BASSO. II. COS ‖ XVI. KAL. IVN.[2]) — In ecclesia S. Mariae Consolationis Terrae Secenarii. Omnia accurate descripta et collata sunt cum lapide invento a. 1657. Gud. 141, 9. Mur. 367, 1.

1) AD Mur. Fortasse verius, sive iungas: *L. Vibii Puelli* (sacerdotis, vel curatoris) *ad Deam Pelinam*, sive *ad Deam Pelinam* (in vicinia delubri Deae istius) *venationem edidit.* In Gudii lectione construe *ob honorem aedil.* cet. *ac* (ob) *Deam Pelinam.* 2) p. Chr. 271.

1857. PILVMNI titulum exspectabas fortasse ex Grut. 96, 4. Cumis:

PILVMNO SANCTISSIMO ‖ GENIO MVNICIPI SACRVM ‖ P. IVBENTIVS ANCHARIVS. II VIR. — Ex Onufrii Roma. — Verum collato typo Reinesiano p. 246, 296.: Cumis:

NVMINI SANCTISSIMO ‖ GENIO MVNICIPI ‖ SACRVM ‖ P. IVBENTIVS ANCHARIVS II VIR ‖ ET IVNIVS POLLVX MAIOR II VIR ‖ ET T. LARGIVS PAITVS AVGVR D. DD. — insignem vel errorem, vel fraudem statim animadvertes.

1858. PATRI REATINO SACRVM ‖ OB HONOREM AVGVST[1]) ‖ VI. VIRI AVGVST ‖ (*eorum nomina*) L. D ‖ D. D. — Reate. Fabrett. 30, 141. correctius quam ap. Grut. 96, 8. Vide, ne mox sequens N. 1862. ad eundem Patrem Reatinum, (alibi est Hercules Reatinus Mur. 181, 6. collato scil. Saxio *Miss.* 3. p. 67.) sit referendum.

1) AVGVST*alitatis*. Alii typi male vel AVGVSTI vel AVGVSTOR.

1859. SANCIO SANCTO. T. AELIS HELIS DD. — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* 90, 2. (*Helis* pro *Felis* Hagenb. Mss.)

1860. SEMONI ‖ SANCO ‖ DEO FIDIO ‖ SACRVM ‖ SEX. POMPEIVS SP. F ‖ COL. MVSSIANVS ‖ QVINQVENNALIS ‖ DECVR ‖ BIDENTALIS ‖ DONVM DEDIT. — Romae. Grut. 96, 5. v. Salmas. ad *Hist. Aug.* T. 1. p. 140. Hack.

1861. ° SANCTO SANCO ‖ SEMONI DEO FIDIO ‖ SACRVM DECVRIA ‖ SACERDOTVM BIDENTALIVM ‖ RECIPERATIS VECTIGALIBVS. — Romae. Grut. 96, 6. cfr. ib. 7. Murat. 96, 1. Priorem se Romae vidisse testatur Gudius; alias suspectam habuissem; posterior nititur sola Vrsini fide suspectissima.

1862. SANCTE[1]) ‖ DE DECVMA VICTOR TIBEI LVCIVS MVMIVS[2]) DONVM ‖ MORIBVS ANTIQVEIS PRO VSVRA HOC DARE SE SE ‖ VISVM ANIMO SVO PERFECIT. TVA PACE ROGANS TE ‖ COGENDEI AC DISSOLVENDEI TV VT FACILIA FAXSEIS ‖ PERFICIAS DECVMAM VT FACIAT VERAE RATIONIS ‖ PROQVE HOC ATQVE ALIEIS DONIS DES DIGNA MERENTI. — Reate. Grut. 96, 7. Mur. 96, 1. cuius typum dedimus.

1) *Sanco Fidio Semopatri.* Grut. 2) Sic Grut. MVNIVS. Mur.

1863. TVTILINAE. S. — Romae. Grut. 99, 6.

1864. SVPVNNAE ‖ SACR. — Prope Fulginium. Don. 52, 151.

1865. . . . . TECTO NYMPAEO CVM PLVMBO ‖ SVRRENTINO DEO.[1]) — Surrenti. Spon *Misc.* p. 114, 96.

1) cfr. infra N. 1870. *DIS Vrbisalviensibus.*

1866. LVCVS ‖ SACER ‖ DEAE ‖ SATRIANAE. — Romae. Grut. 89, 3. v. Reines. p. 161.

1867. Q. MVRRIVS CN. FILIVS ‖ VACVNAE VOTVM ‖ DAT LVBENS MERITO. — In B. Mariae de Larulo. Don. p. 556, 16. Mur. 106, 3.

1868. Horatii illud *fanum putre Vacunae* (Epist. 1, 10, 48.) nunc hoc titulo insignitum est:

IMP. CAESAR VESPASIANVS ‖ AVG. PONTIFEX MAXIMVS. TRIB ‖ POTESTATIS CENSOR AEDEM VICTORIAE ‖ VETVSTATE DILAPSAM ‖ SVA IMPENSA RESTITVIT. Fea ad *Horatii* l. l.

1869. PRO SALVTE ITVS AC ‖ REDITVS D. N. SANCTIS‖SIMI . . . . ‖ TI [1]) AVG. AEDICVLAM ‖ CONCILII [2]) DEORVM ‖ DEARVMQVE ‖ AVRELIVS FAVSTVS ‖ PROT. [3]) DIVINI LATERIS ‖ AVG. N. EX VISV DEAI ‖ VALENTIAE [4]) ‖ S. P. F. C. — Ocriculi. Grut. 2, 12. Don. 56, 170. Mur. 95, 2.

1) II. Don. — Elagabali nomen consulto erasum videtur. 2) *Conciliis* Don. 3) Protector. 4) Valentia Ocriculanorum Dea. Tertull. *Apol.* C. 24. VALENTINAE male Mur. v. Saxii *Miss.* 2. p. 263.

1870. DIS. DEA‖BVSQ ‖ VRBISALVI‖ENSIBVS ‖ T. FLAVIVS ‖ MAXIMVS ‖ PROC. AVG ‖ AB ORIENT ‖ DONVM MISIT. — Vrbisalviae. Morcelli *St.* 2. p. 28.

§. 32. ISIS. OSIRIS. SERAPIS.

1871. TE. TIBI ‖ VNA. QVAE ‖ ES OMNIA ‖ DEA ISIS ‖ ARRIVS BAL‖BINVS. V. C. — Capuae. Grut. 82, 2.

1872. ISIDI ‖ SACRVM ‖ EX MONIT ‖ EIVS DD ‖ L. VALERIVS MEMOR ‖ VI VIR. AVG ‖ L. D. P. [1]) — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* 84, 2.

1) *locus datus publice.*

1873. ISIDI ‖ SIGNVM HARPOCRATIS ‖ C. DIDIVS ‖ ACVTIANVS ‖ DON. DED. — Patavii. Grut. 82, 8.

1874. LIVIA CHALCEDONICA ‖ ISIDI DEAE D [1]) ‖ H. S. E. ‖ ORNATA VT POTVIT ‖ IN COLLO H [2]) MONILE GEMMEVM. IN DIGITIS ‖ SMARAGD. XX. DEXTRV. — Acci in Hisp. Mur. 1991, 3.

1) dicata, hic sita est. 2) habet.

1875. ISIDI MATRI ‖ SEX. CLAVDIVS VALERIANVS ‖ ARAM ‖ CVM SVIS ORNAMENTIS ‖ VT VOVERAT ‖ D. D. — In Delphinatu. Reines. p. 207, 213.

1876. ISIDI MYRIONYMAE ‖ SACRVM ‖ FESTINVS T. IVLI ‖ SATVRNINI G. P. P. [1]) SE ‖ RARI. [2]) POSVIT ‖ FORTVNATVS EIVSDEM ‖ SERVVS FACIVNDVM C. — Apud Iseram fluv. Grut. 83, 11.

1) lege C. P. P. i. e. Curatoris Pecuniae Publicae. Hagenb. 2) l. SER. ARK. i. e. servus arcarius. Idem.

1877. ISI ‖ MYRIONIMAE ‖ ET SERAPI. EXPECTA . . ‖ METIS AVG. D . . . [1]) ‖ V. S. L. — Sine loco. Fabrett. p. 469, 108.

1) Expectatus Hermetis Augusti Disp. Hagenb. Mss.

1878. CN. DOMITIVS. CN. F. FIRMVS ‖ SACERDOS ‖ ISIDI TRIVMPHALI ‖ BASIM ‖ S. P. S. [1]) D ‖ ADLECTOR. [2]) COLLEGI. IPSI . . . — Romae. Grut. 83, 14.

1) Pigh. D. (sua pec. dono dedit.) 2) Adlectorum ex numero unus, explicat Hagenb. et ita fere Forcell. in *Allector*, qui allectus est. Quidni vero activa signif. capiamus: is, qui munus exercet allegendi in collegium Isiacum?

1879. DIS MANIBVS ‖ C. LARINATIS ATTICI ‖ QVOD SI QVIS OSSA ‖ EIVS PREIECERIT AVT ‖ HANC ARAM APSTVLERIT ‖ HABEBIT SACRA ISIDIS ‖ ILLIVS QVIETA[1]) IRATA. — Romae. Grut. 917, 1.

1) Fabrett. p. 109. nonnisi ex Grutero habens, adfert: *quietae.* (ut *mitem Isidem* Grut. 304, 1.) v. Hagenb. *Ep. Epigr.* p. 268.

1880. NVMINI ISIDIS APONI ‖ GERMANICVS ET LEDA ‖ VOTO SOLVTO. — Aquini. Polcastro *Padova* p. 100.

1881. ISIDI OSTIL . . . . ‖ VIBIA CALIDIA P . . . ‖ L. AEMILIO OPTATO ‖ V. S. L. M. — Velleiae. Lama p. 36.

1882. VALERIA. M. L. CITHERIS ‖ ISIDI VICTRICIS ‖ IVNONI[1]) ‖ EX VISV CIRCVITVM ‖ D. S. P. F. C. — Asculi. Marini *Atti* 2. p. 369.

1) i. e. Iunoni s. Genio Isidis Victr. (cfr. Grut. 84, 2.)

1883. TEMPLVM ‖ ISIS ‖ EXORATAE. — Romae. Grut. 83, 9. — *Isidi Frugiferae* ib. 10. *Reginae* ib. 12.

1884. In lapidibus ISIDI dedicatis reperiuntur notae: I. M. (Isidi magnae. (Mur. 73, 7.) et I. D. (Isidi Dominae. Mur. 71, 9.) Contra D. I. M. (Mur. 71, 8.) DEO INVICTO MITHRAE potius interpretandum est, et D. M. I. (Mur. 72, 5.) DEVM MATRI IDAEAE. Isis MATER BONA, vel BENIGNA. (Mur. 73, 4.) admodum est dubia. *Isis Salutaris.* Grut. 83, 15. vide: *Res sacrae* §. *Dedicationes. Vota.*

1885. PRO SALVTE DOMVS AVGVSTAE ‖ CORPORA[1]) PAVSARIORVM ET ‖ ARGENTARIORVM ISIDI ‖ ET OSIRI MANSIONEM AEDIFICAVIMVS. — Romae. Cuperi *Observatt.* 4, 2. p. 370. Salmas. ad *Spartiani Carac.* 9. Fabrett. p. 488, 172.

1) ex corpore. Fabrett.

1886. MVTILIA ‖ ALBANA ‖ HOSIRI ET FORTVNAE ‖ SVPERAE ‖ IMPERIO POSVIT. — Romae. Fabrett. p. 488, 173. ex αὐτοψίᾳ.

1887. DEO INVICTO ‖ SERAPI ‖ SERVATORI ‖ D. IVNIVS D. F. PAPIR ‖ VAERGVLENVS ‖ AENEATOR LEG. VII. CL. GEM. P.[1]) FIDEL ‖ NVMINI. SVO. VOTO SVSCEPTO ‖ D. D. — Curibus Sabinis. Grut. 85, 8.

1) Ald. *Orthogr.* p. 576. Leg. VIII. CL. GEMIN. P. FIDEL. Sed pro VIII. recte alii VII. An etiam CL. eiiciendum? quod Ligorius non habet, nec nisi hoc in saxo iunctim Legio VII. cognominatur *Claudia Gemina*, sed alterutrum tantum, aut *Claudia P. F.*, aut *Gemina P. F.* Non negem tamen Claudiam Geminam dici quoque potuisse: nisi Legiones septimas duas agnoscas, alteram Cl. P. F. diversam a G. P. F., cui suspicioni an faveat Grut. 347, 1. etiam cogitandum. In Grut. 1107, 8. item est Leg. VIII. C. P. F. pro VII. Hagenb.

1888. PRO SALVTE ET ‖ REDITV. IMP. ANTONINI AVG. FAVSTINAE ‖ AVG. LIBERORVMQVE ‖ EORVM. ARAM SANCTAE ‖ ISIDI NVMINI SARAPIS ‖ SANCTO SILVANO. LARIB ‖ C. POMPONIVS ‖ TVRPILIANVS ‖ PROC. AD OLEVM. IN GALBAE ‖ OSTIAE PORTVS VTRIVSQVE D. D. — Ostiae. Nibby *Viaggio* 2. p. 296.

1889. ISIDI. SERAPI. LIBER ‖ LIBERAE. VOTO ‖ SVSCEPTO PRO SALVTE ‖ SCAPVLAE FILII SVI ‖ P. QVINCTIVS PARIS. S. L. M. — Iaderae olim, nunc Veronae. Grut. 84, 8. (Don. 1, 80, 22. Mur. 74, 5.) sed correctius ap. Maff. *Mus. Ver.* p. 84, 3.

1890. I. O. M. SOLI SARAPIDI ‖ SCIPIO ORFITVS V. C ‖ AVGVR ‖ VOTI COMPOS REDDITVS. — Antii. Zachariae *Exc.* p. 361.

1891. IOVI. SOLI ‖ INVICTO. SARA‖PIDI T. AELIVS AN‖TIPATER PROC ‖ AVGG. CVM VMBRICIA ‖ BASSA CONIVGE GRATIAS ‖ AGENTES POSVERVNT. — Sentini. Grut. 22, 9.

1892. I. H. D. D ‖ SOLI SERAPI ‖ CVM SVA CLINE[1]) ‖ DEXTRINIA IVSTA ‖ DEXTRINII IVSTI ‖ FILIA. AGRIPP. D. D. — Coloniae Agripp. Harzheim p. 24. Gercken *Reisen*. 3. p. 321. correctius ap. Huepsch p. 7, 15.

1) *κλίνας κατασκευάσαντες, ἀνέθεσαν τῇ Ἥρᾳ*. Thucyd. 3. C. 68.

1893. SOLI. SERAPI. IOVI ‖ LIBERO PATRI ‖ ET MERCVRIO ‖ ET SILVAN. SACR. C. CORNELI. HO. N ‖ O. RA. TVS. D. D. D ‖ BERNA[1]) ET ANTHVS FILI ‖ D. VALERI. NEO‖PHITVS IIIICCCLX. — Romae. Grut. 31, 9.

1) i. e. Verna.

1894. I. O. M. SARAPI ‖ ISIDI FRVGIFERO (*sic*) ‖ CAELESTI FORTVN ‖ BONO EVENTO ‖ FELICITATI ‖ LARI ‖ VIALI ET GENIO ‖ LOCI L. LVCRETIVS ‖ PAL. FAVSTINIAN ‖ Ↄ. LEG. I. M. P. F. PRO SE ‖ SVISQ. HER. V. L. CONSACR. — Vorburgi in Hollandia. Spon *Misc.* p. 113, 95.

1895. *Γ. ΒΑΛΕΡΙΟϹ ΕΡΜΑΙϹΚΟϹ ΕΠΟΙΗϹΕΝ ‖ ϹΑΡΑΠΕΙΟΝ ΔΙΙ ΗΛΙΩ ΜΕΓΑΛΩ ‖ ϹΑΡΑΠΙΔΙ ΚΑΙ ΤΟΙϹ ϹΥΝΝΑΙΟΙϹ* (*sic*) *ΘΕΟΙϹ. In altera facie:*

DOMVS C. VALERI HERMAISCI TEMPLVM ‖ SERAPIS SCHOLA FAVSTINIANA[1]) FECIT ‖ C. VALERIVS HERMAISCVS DEDIC. IDIB ‖ DEC. BARBARO ET REGVLO COS.[2]) — Praeneste; e Suaresio *Thes. Ital.* 8, 4. p. 27. Mur. 333, 1. (Don. p. 65, 10., ubi *ΣΥΝΝΑΟΙΣ.*)

1) schola Faustiniana ad usum puellarum alimentariarum Faustinianarum destinata.
2) p. Chr. 157.

§. 33. MATER DEVM MAGNA IDAEA. ATTIS.

1896. MATRIS DEVM MAGNAE IDEAE ‖ PALATINAE. EIVSDEM RELIGIONIS APPARITOR ‖ CAIVS IANVARIVS. — Les Pennes prope Massiliam. Mur. 185, 3.

1897. PROCVLVS SACERDOS ‖ M. D. M. IGIAE SAC. AD ‖ AQVAS ALBVLAS. D. D. — In scaturigine Aquae Albulae, via Tiburtina. Mur. 159, 5.

1898. MATRI DEVM ET ATTIN ‖ CVPIDINES II. APRONIVS GEMELLINVS TEST. LEG. VIC. BELL.[1]) HER.[2]) PON. CVRAVIT. — Bellici. Reines. p. 208, 216.

1) Testamento Legavit Vicanis Bellicensibus. 2) heres.

1899. M. D. M. I. ET ATTINIS ‖ L. CORNELIVS SCIPIO OREITVS [1]) ‖ V. C. TAVROBOLIVM ‖ SIVE CRIOBOLIVM FECIT ‖ DIE IIII. KAL. MART. TVSCO ET ANVLLINO COS. [2]) — Romae. Grut. 27, 3.

1) l. Orfitus. 2) p. Chr. 295.

1900. M. D. M. I ‖ SVMMAE PARENTI. HERMAE ‖ ET ATTIDI MENOTYRANNO INVICTO ‖ CLODIVS HERMOGENIANVS CAESARIVS V. C. PROCONS. AFRICAE ‖ PRAEFEC. VRBIS ROMAE. XV VIR S. F ‖ TAVROBOLIO CRIOBOLIOQ. PERFECTO XIV. KAL. AVG. DIIS ANIMAE ‖ SVAE MENTISQ. CVSTODIBVS. ARAM DICAVIT ‖ D. N. GRATIANO AVG. TER. ET AEQVITIO. CONSS. [1]) — Romae. Fabrett. p. 666, 522.

1) p. Chr. 374. De *Menotyranni* epitheto Attini dato v. Sax. *peric.* p. 53.

1901. M. D. M. I ‖ ET ATTIDI MENO‖TYRANNO CONSER‖VATORIBVS SVIS CAE‖LIVS HILARIANVS DVODECEMBVR [1]) ‖ VRBIS ROMAE ‖ P. S. ET HIEROCERVX ‖ I. M. S. D. L. S. D ‖ HECATE [2]) ‖ D. N. GRATIANO AVG ‖ ET MEROBAVDE ‖ CONSS. [3]) IIII. IDVS ‖ MAIAS. — Romae. Don. p. 7, 24. Mur. 388, 1.

1) duodecemvir. Alias vix reperitur, quam ap. Mur. 1024, 1., ubi incertum est, utrum eodem modo ad Vrbem Romam, an ad municipium referatur. Illud tamen probabilius. Vide in cap. de Re municipali. 2) Pater Sacrorum. Hieroceryx Invicti Mithrae. Sacerdos Dei Liberi. Sacerdos Deae Hecatae. Hagenb. Mss. provocans ad Grut. 27, 2. 28, 2. et 1102, 2. 3) p. Chr. 377. Novissima taurobolia, quorum mentio fiat ap. Mur. p. 389, 4. 392, 1. et Grut. 1102, 2., sunt annorum p. Chr. 383. 387. et 390.

1902. DECIMIA C. F ‖ CANDIDA SACERDOS ‖ M. D. ATTHIN [1]) ‖ D. D. — Caietae. Mur. 151, 7.

1) *Atthin*, accus. i. e. signum Attinis.

1903. ATTINI ARAM ‖ LVNAM ARGENTEAM. P. POSIT. [1]) P. MARIVS ‖ PHARETRA SACERD. (*in eadem ara:*) ACCA L. F. PRIMA MINISTRA MATRIS ‖ MAGNAE MATREM REFECIT MAGNAM ‖ ET INAVRAVIT. ET ATTI‖NI COMAM INAVRAVIT. ET ‖ BELLONAM REFECIT. — Corfinii. Don. p. 6, 23. (Gud. 20, 8.) Mur. 114, 1.

1) Phoebonius: *posuit*, omisso P.

1904. ATTINI AVG ‖ SAC ‖ C. IVLIVS SP. F. IVLIANVS ‖ PROCVLVS SACERDOS ‖ M. D. M. I ‖ AD AQVAS ALBVLAS ‖ D. D. — Tibure. Mur. 93, 2. Lapidem *Attini et Minervae Berecintiae* positum vide in Cap. de Rebus sacris.

1905. MATRI DEVM ET NAVISALVIAE ‖ SALVIAE VOTO SVSCEPTO ‖ CLAVDIA SYNTHYCHE (*sic*) ‖ D. D. — Romae. Ficoroni *Vestigia di Roma ant.* p. 148.

1906. NAVISALVIAE [1]) ET ‖ MATRI DEV. D. D ‖ CLAVDIA SINTI. — Romae, nunc Veronae. Maffei *Mus. Ver.* 90, 1. cfr. Mur. 98, 3. et Cancellieri *le sette cose fatali di Roma antica.* Roma 1812. p. 25.

1) „Per *Navisalviam* non tam Dea quaedam singularis intelligitur, quam ipsa Claudia Quinta, Deae loco paene culta, quod navim, qua Mater Deûm vehebatur, salvam

traxerat in urbem, ut recte Maffeius l. l." Saxius *Miss.* 2. p. 266. At longe probabilius videtur, navem ipsam, qua Mater magna Deûm a Pessinunte Romam deportata est, Navem Salviam appellatam esse. Consentientem habeo Cardinali *Iscriz. Velit.* p. 7.

1907. VIRIBVS [1] ‖ SACRVM. — Romae. Grut. 89, 9. Visconti *Ienkins* p. 75.

1) Male haec ad sacra Mithriaca refert Viscontius, quum spectent ad cultum Matris Deûm. cfr. Arnob. 5, 6. *Acdestis, suis ipse se viribus, eo, quo fuerat, privat sexu.* ib. 11. *viribus spoliaretur abscissis,* id est genitalibus. Cfr. ib. 14. et similia in Capite de rebus sacris. §. 16. Religiones Matris Deûm.

§. 34. MITHRAS, SOL. LVNA. ARIMANIVS. PHOSPHORVS CET.

1908. DEO ‖ INVICTO ‖ MITHRAE ‖ C. LVCRETIVS MNESTER ‖ M. AEMILIVS PHILETVS ‖ SVM. MAG. [1] ANNI PRIMI ‖ M. AEMILI. CHRYSANTI ‖ D. S. D. D. — Olim Romae, postea Veronae. Grut. 35, 10. Maffei *Mus. Ver.* 82, 1. cfr. Grut. 35, 5. Marini *Atti* 1. p. 55.

1) Dubiae interpretationis notae: sed optime Hagenb. et Marini *sub magisterio Chrysanthi*; alii: *summagistri, submagistri,* explicabant. Deinde cfr. Grut. 34, 1. OMNIPOTENTI DEO MITHRAE. 2. SANCTO INVICTO MITHRAE; quod interpretatur notam ib. 10. S. I. M., nisi malis, Soli Invicto Mithrae. Ib. 9.:

1909. D. S. I. M ‖ P. ACIL. PISONIANVS ‖ PATER PATRATVS [1] ‖ QVI HOC SPELEVM. VI ‖ IGNIS APSVMPTVM ‖ COMPARATA AREA A REPVBL ‖ MEDIOL. PECVNIA SVA ‖ RESTITVIT. (Mediolani.)

1) Idem qui alibi Pater patrum. v. omnino infra.

1910. DEO. MEDRV. [1] MATVTINA. COBNERT. — Prope Hagenoviam. v. *Kunstblatt des Morgenblattes.* 1828, N. 88.

1) supra Mithrae imaginem. Nota hanc scripturam.

Supra Mithrae imaginem:

1911. A. DECIMVS A. F. PAL. DECIMIANVS S. P. RESTITVIT.

infra:

A. DECIMVS A. F. PAL. DECIMIANVS AEDEM ‖ CVM SVO PRONAO. IPSVM. QVE. DEVM SOLEM MITHRA ‖ ET MARMORIBVS ET OMNI CVLTV SVA P. RESTITVIT. — In Mithraeo Ostiensi. *Ibid.:*

1912. SIG. IMDEPRENSIVILIS DEI. C. VALERIVS SACERDOS. S. P. P ‖ L. SEXTIVS KARVS ET .... — v. Millin. *Annal. encycl.* 1817. 2. p. 335. Eandem hanc partem ita exhibet Zoëga *Abhandl.* p. 146. Welcker *Zusätze* p. 395.:

SIG. IMDEPREHENSIVILIS DEI, G. VALERIVS HERACLES SACERDOS. S. P. P. infra: L. SEXTIVS KARVS ET . . . (quasi hoc inserendum esset ante illa: *G. Valerius.*) Romae.

1913. D. I. M ‖ ET SOLI SOCIO ‖ SAC ‖ VALENTINVS. SE ‖ CVNDANVS ‖ OB MEMORIAM PA‖TRIS SVI ‖ EX COLLEGI. [1] ‖ V. S. L. M. — Apud Isaram fluvium in Boiaria. Grut. 22, 12.

1) Fortasse excidit S. i. e. sententia. vel D. decreto.

1914. SOLI INVICTO MITHRAE || SICVT IPSE SE IN VISV || IVSSIT REFICI || VICTORINVS CAES. N || VERNA DISPENSATOR || NVMINI PRAESENTI. SVIS INIIPENDIS REFICIENDVM || CVRAVIT. DEDICAVITQVE || NAMA CVNCTIS. — In agro Tiburtino. Mur. 138, 1. Calogerà *Racc.* Vol. 19. p. 139.

1915. In marmore Burghesiano apud a Turre *Mon. Vet. Antii.* p. 160. tauri Mithriaci collo haec inscripta sunt:

NAMA || SEBESIO 1)

ventri vero: DEO SOLI INVICTO MITRHE. (*sic*) — Cfr. Grut. 34, 4.

1) Voces sunt orientales. v. *Dom Martin Explication de divers monumens singuliers* Paris. 1739. 4. p. 281.

1916. VIBIVS PIVS DEO || SOLI INVICTO ARAM || DEDICO. VT SIS MIHI || PROPITIVS MILITIBVS || CENTVRIONIBVSQVE MEIS. — Salonae. Spon p. 4, 3. Zachar. *Marm. Sal.* 7, 5.

1917. SOLI INVICTO || AEDEM RESTITVIT. C. CAVRELLIVS || SABINVS LEG. AVG. LEG. XIIII. GEM. — In Transilvania. Köppen *Wiener Jahrb.* T. 24. App. p. 18.

1918. ARA POSITA ASSTANTE (*sic*) SACERDOTE SEX || CREVSINA SECVNDO. VT VOVERANT MAXIMVS ET MAXIMINVS FILI. IMP. COMMIIODO AVG. PIO. FELICE IIII. ET VICTORINO II. COS. 1)

SOLI INVICTO MITRE || M. VLP. MAXIMVS PRAEIIPOSITVS TABELLARIIIORVM. ARAM CVM || SVIS ORNAMENTIS || ET BELA. 2) DOMINI INSIGNIA HABENTES || N. 3) IIII. || VT VOVERAT. D. D. — Florentiae. Grut. 35, 1. Gud. 23, 1. Gori *Etr.* 1. p. 112. Sincera est inscriptio, etsi in suspicionem adducta a Maffeio A. C. L. p. 237. v. Marini *Atti* 2. p. 406.

1) p. Chr. 183. 2) de his velis Domini i. e. Mithrae insignia habentibus v. Marini l. l. 3) numero.

1919. SOLI INVICTO. L. AVR. SEVERVS || CVM PAREMBOLI || ET YPOBASI || VOTO FECIT. *infra in eodem saxo:* SOLI INVICTO MITHRAE FECIT || L. AVR. SEVERVS. PRAES || L. DOMITIO MARCELLINO. PATR. 1) — Romae. Vignolii *Inscript. sel.* p. 174. Mur. 26, 5.

1) *praesidente L. Domitio* (quod nomen excidit ap. Murat.) *Marcell. Patre* sacrorum. Hagenb. Mss.

1920. L. TVLLIVS AGATHO || DEO. INVICTO SOLI || MITHRAE. ARAM. D. D || E. AN. QVE. DEI. 1) DEDICAVIT. OB || HONORE. DEI. M. AEMILIO || EPAPRODITO (*sic*) ~ PATRE. — In Mithraeo Ostiensi. Labus *due Epitaffj* p. 17.

1) eamque Deo. Labus.

1921. D. INV. M || M. AVR. FRIIONTINIANIIVS M. AVR. FRONTO MIL || LEG. II. AD. PRO S 1) || SVA ET SVORVM || TEMP. 2) CONSTITV. — Buda - Örs. v. Köppen in *Wiener Jahrbücher.* T. 24. *Append.* p. 6.

1) *Adiutricis. pro Salute.* 2) templa Mithrae, s. Mithraea rarissime memorantur.

1922. SOL. SOC[1]) ‖ M. AVR. FRON‖TINIANVS ‖ ET M. AVR. FRONTO MIL ‖ LEG. II. FRATRES TEMP. CONST ‖ ANTONINO IIII COS.[2]) — ibid. ibid. p. 7.

1) Köppen male explicat: *Solis Socii*, quum sit *Soli Socio* scil. Dei invicti Mithrae, ut supra N. 1913. 2) Idem perperam refert ad Antoninum quartum consulem p. Chr. 145., quum potius pertineat ad Antoninum Caracallam IIII. Cos. p. Chr. 213.; vel, quod magis etiam placet, ad Antoninum Elagabalum IIII. Cos. p. Chr. 222.

1923. D. S. I. M ‖ PRO SALVTE INC‖OLVMITATE M. AVRE ‖ TIMOTHEI ET AVR. M‖AXIMI. VOTVM NVN‖CVPAVIT SOLVIT. QVE ‖ EVTHYCES EORVM LIB ‖ RETVLIT. — Hermannstadt. Köppen l. l. p. 16.

1924. SOLI SANCTISSIMO SACRVM ‖ TI. CLAVDIVS FELIX ET ‖ CLAVDIA HELPIS ET TI. CLAVDIVS ALYPVS FIL. EORVM ‖ VOTVM SOLVERVNT LIBENS MERITO ‖ CALBIENSES DE COH. III. (Ad latus est inscriptio Punica.) — Romae. Grut. 36, 1. Spon *Misc.* p. 3. *Calbienses* Graevio ad *Suet. Galb.* 3. sunt milites calbeis s. galbeis donati.

1925. SOLI INVIC‖TO ET LVNAE AETERNAE ‖ C. METTI. GER‖MANI LIB. DVO, PARA‖TVS ET HER‖MES DEDERVNT. — Romae. Grut. 33, 5. Mur. 25, 5. Invenitur praeterea: DEO SOLI. — SOLI SACR.

Incertum, immo minus probabile est, sequentes etiam quattuor ad Solem invictum Mithram, Lunamque eius πάρεδρον pertinere, sed potius ad Solis, Ἡλίου, et Lunae, Σελήνης, cultum referendae videntur, uti ante Mithriaca sacra Romam translata celebrabatur; nihilominus hic inserendas censuimus. Ceterum cfr. *Serapis*, et *Sol Elagabalus* inter Deos Asiaticos.

1926. SOLI ET LVNAI ‖ Q. SERTORIVS Q. F ‖ FESTVS FLAMEN. — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* p. 81, 10.

1927. EVMOLPVS CAESARIS ‖ A SVPELLECTILE DOMVS ‖ AVRIAE (*sic*) ET CLAVDIA PALLAS F ‖ SOLI ET LVNAE DONVM POSVERVNT. — Romae, nunc Florentiae. Grut. 31, 11. Fabrett. p. 711, 328. accuratius ap. Gor. *Etr.* 1, p. 336. cfr. Suet. *Ner.* 31.

1928. LVNAE AVG. SACRVM ‖ IN HONOREM ET MEMORIAM ‖ AEMILIAE L. F. MATERNAE ‖ L. AEMILIVS MATERNVS ‖ ET FABIA FVSCA PARENTES ‖ S. P. F. C. — Exonae in Catalonia. Grut. 42, 3. LVNAE ET ISIDI AVG. ib. 1. Ceterum cfr. Grut. 32, 9. AETERNITATI ‖ SACR. SOLI ET LVNAE cet. ib. 10. SOLI AETERNO. LVNAE PRO AETERNITATE IMPERII cet. 35, 13. SOLI IVVANTI 36, 1. SOLI SANCTISSIMO SACRVM. Notae sunt: S. S. S.

1929. LVNAE AETER. SACR ‖ PRO SALVTE ‖ IMP. CAES. L. SEPTIM ‖ SEV. PII INVIC ‖ PRIN. PONT. MAX. P. P ‖ IVL. BALBILIVS I. F ‖ ANVLLINVS ‖ PRAEF. VIGIL ‖ V. S. L. M. — Loco mihi ignoto. Spotorno *Trattato* 2. p. 193. ex Riccio.

1930. INVICTO ‖ DEO ‖ SANCTO ‖ SALVO PRVNICIANO N[1]) ‖ MIRON ‖ SER. — Arretii. Donati 1. p. 51, 8. et 59, 9.

1) *nostro*, i. e. domino; v. Marini *Iscriz. Alb.* p. 134.

1931. ORIENTI[1]) ‖ FRVCTVS PONTI ‖ CVM MYRONE E . . ‖ SVB M. AEMILIO ‖ CHRYSANTHO ‖ MAG. ANNI PRIMI.[2]) — Romae. Fabrett. p. 464, XVIII.

1) i. e. Soli. 2) Sc. Sodalicii Solis invicti Mithrae. Grut. 33, 10. 35, 5.

1932. T INVICTO D. NAVARZE ‖ TERENTIVS PRISCVS ‖ P F ‖ EVChE TA CVRANTE ‖ ET SACRATIS ‖ DDCB.[1]) — Romae. Oderici. p. 181. Marini *Iscr. Alb.* p. 16.

1) Obscurissimam hanc inscriptionem ad Mithrae cultum pertinere liquet. SACRATI DEI SOLIS INVICTI reperiuntur in alia inscript. ap. Marin. l. l. p. 17.

1933. D. ARIMANIO ‖ AGRESTIVS V. C ‖ DEFENSOR ‖ MAGISTER ET ‖ PATER PATRVM ‖ VOTI C. D.[1]) — Romae. Gud. p. 115, 1. Ligorio non laudato, ita ut genuina videatur. Habet et Visconti *Museo Pio-Clem.* 2. p. 25. sine suspicione.

1) voti compos dedicavit. Nota hac occasione oblata, a Theodoro Mopsuesteno apud Photium *Biblioth.* N. 81. p. 63. *Bekk.* Arimanium appellari *Σατανᾶν*. Ad Mithrae cultum pertinere videtur etiam sequens inscriptio, quam vel Maffeius *A. C. L.* p. 286. tamquam sinceram agnovit, et Albae Iuliae etiamnunc exstare testatur:

1934. BONO DEO ‖ PVERO POSPHORO[1]) (*sic*) ‖ T. FL. ITALICVS PRIMVS[2]) IIII ‖ VIR. M. A. A[3]) ‖ CVM STATILIA ‖ LVCINA CONIVGE ET ‖ SVIS. EX VOTO. — Grut. 88, 13.

1) v. Spanh. *de usu numism.* p. 654. Sainte-Croix *Mystères* T. 2. p. 149. corruptissime Seivert p. 85, 121. VNI. DEO ‖ VERO PHOS‖PHORO cet. 2) Si pertendas, iungi debere *primus quattuorvir*, iuvabit te aliud saxum, itidem Dacicum, Mur. 4, 8. *IIII. Vir. primus annualis Mun. Sep. Apul.* Vel sic tamen, quia in saxo Grut. *Primus* est ante *IIII Vir*, malim cognomen esse. Hagenb. Mss. 3) Municipii Albae Augustae. Similes Albae Iuliae s. Carolini ad Morosum fl. (*Carlsburg*) repertas protulit Io. Matth. Gesnerus in disputatione *de Deo bono puero Phosphoro* in Commentatt. *Goetting.* 1754, 104.:

1935. BONO PVERO ‖ POSPHORO ‖ LAELLIA CV‖RILLIA PRO SA‖LVTE SVA SVO‖RVMQVE V. S ‖ L. M. —

1936. BONO P‖VERO EX V‖OT. ARO‖DIVS, ALEX‖AND. P. L. PO.[1])

1) *Publii Libertus posuit.*

1937. DEO B.[1]) POS‖PHORO. APOL‖LINI PYTHIO ‖ IO. IVLIVS. RV‖SONIVS. CVST ‖ ARMORVM ‖ PRO SALVTE SVA ‖ ET SVORVM ‖ V. S. L. M.

1) *Bono.*

1938. DEO. BONO ‖ PVERO ‖ POSPHORO. — ibid. Ipse Gesnerus huc traxit etiam *Deum Amabilem*, quem infra dabimus, et utrumque habuit pro Antinoo inter Divos relato. Vix quidem recte. Corsinio et Gesnero observante ap. Spon *Misc.* 117, 42. *Ἀφροδείσιος ἱερεὺς Φωσφ(όρου)* reperitur.

1939. LVCIVS ‖ VALERI‖VS. TELES‖PHORVS ‖ IOAI[1]) (*sic*) POSIT.[2]) — Romae. Visconti *Ienkins* p. 78.

1) pro IAOI. Macrob. *Sat.* 1, 18. *In oraculo Apollinis Clarii aliud quoque nomen*

soli adiicitur, *qui in iisdem sacris versibus inter cetera vocatur* Ἰαώ. Viscontio notante alii de Iehova cogitabant. Ita etiam Roether ad Io. Lydum *de Mens.* p. 202. οἱ Χαλδαῖοι τὸν θεὸν Ἰαω λέγουσιν, (ἀντι τοῦ, φῶς νοητὸν) τῇ Φοινίκων γλώσσῃ. 2) posuit.

§. 35. SOL ELAGABALVS. DEA CAELESTIS. DEA CYRISTIS. DEA SYRIA. DIANA EPHESIA. DINDYMENE. CET.

1940. SOLI ‖ ALAGABALO ‖ IVLIVS BALBILLVS ‖ AQVILA. — Romae. Grut. 32, 12. (Cfr. Grut. 313, 7.) Fabrett. p. 101, 231. ita exhibet: AQVILA ‖ SOLI ‖ ALAGABALO ‖ IVLIVS ‖ BALBILLVS. — In marmore Pannon. edito a Schoenwisner *It. Pann.* 2. p. 277. rectius: DEO. SOLI. ELAGABAL. ap. Murat. p. 1113, 4. SACER. D. S. HALAGAB. v. Eckhel D. N. 7. p. 252.

1941. DEO SOLI ‖ HEELAGABOLO ‖ AVR. BAS‖SINVS DEC. COL. AEQVENS ‖ SACERD. NV‖MIN. MVN. V. S. L. M. — Albae Iuliae s. Carolinae. — Seivert. p. 114, 167. Idem videtur cum Schoenwisneriano, ex Eckhelio tantummodo mihi noto.

1942. D. M. ‖ C. VARI APOLAVSTI ‖
N
PRICIPI.[1]) SACERDOTIVM
DAEAE. CAELESTIS.[2]) QVI VIXIT ‖ ANNIS XXVIIII ‖ C. VARIVS ACHILLEVS FRATRI KARISSIMO ET ‖ PIENTISSIMO ET INCOM‖PARABILI. PER QVEM SEM‖PER SECVRIOR VIXIT. — Romae. Marini *Iscriz. Alb.* p. 26.

1) de hoc scribendi modo in lapp. saepe obvio, multorumque errorum causa v. Marin. l. l. 2) Astarte. v. Münter *Rel. d. Karthager.* Ed. 2. p. 62. Eadem: Bona Dea Caelestis. Iuno, Diana, Venus Caelestis. Invicta Caelestis Urania. cet. Ap. Marin. *Atti.* 2. p. 358. in inscript. mutila memorari videtur *Taurobolium Veneris Caelestae* (sic). Res tamen incerta est, quum post *Taurobolium* aliquot vocabula exciderint.

1943. CAELESTI AVGVSTAE ‖ ET AESCVLAPIO AV‖GVSTO ET GENIO CARTHAGINIS ET ‖ GENIO DACIARVM ‖ OLVS.[1]) TERENTIVS ‖ PVDENS VTTEDI‖ANVS LEG. AVGG ‖ LEG. XIII GEM. LEG ‖ AVGG. PROPRAET ‖ PROVINCIAE RETIAE. — Carlsburgii. Mur. 17, 8. Maffei *Mus. Ver.* 239, 1. Seivert p. 40, 45.

1) VOLVS. Seivert. *Olus* est *Aulus.* Gell. *N. A.* 17, 21, 17.

1944. IN. VI. CITE. CE. LE‖STI. V. RA. NI. E DONAPO.
(*quattuor pedes*, *duo euntes*, *duo redeuntes.*)
G. GI. FI. V. VL. FI ‖ LE. O. NES. — Romae. Lupi *Epit. Sev.* p. 68. Mur. 17, 9. IN. VI. CTAE. CAE. LE. STI. V. R. A. NI. AE. DONA. PO. - - LE. O. NAS. Quomodo iungendae sint literae nom. propr. continentes, haud sane constat. Lupus de Caiis Gifiulfis, nom. forsitan Africano, cogitat. Pedes in monumentis a podagricis sanatis expressos Fabrettus p. 467. arbitratur: sed praestat Lupi sententia, in quam etiam Thomasin. *de Donariis* C. VII. inciderat, vota esse viatorum, qui post emensam viam se *salvos isse*, *salvos redisse* testentur.

1945. PRO SALVTE C. RVFI SERENI ‖ ARAM ET BAS. DEAE CYRIST ‖ DONVM DEDIT XI. KAL. MAI ‖ L IVVENIO PACCIO ET P. IVNIO ‖ QVARTIO ROMVLO II. VIR. — In parietinis Fregellarum. Reines. p. 166, 130. Holstein ad *Steph. Byz.* p. 180.

Observa praeterea annorum per duumviros notationem in municipiis, ut in saxo Teatino ap. Reines. p. 212, 221. DEC $\frac{\text{IIII}}{\text{IIII}}$ VIR. PRIMO ET IVSTO.

1946. DEAE. SVRIAE SACR ‖ VOTO SVSCEPT. PRO SALVTE ‖ .... ‖ ....[1]) ‖ AVG. GERMANICI ‖ PONTIFICIS MAXIMI. TR. POT[2]) ‖ D. VETVRIVS ANTIGONVS ‖ D. VETVRIVS SP. F.[3]) PHILO ‖ D. VETVRIVS ALBANVS ‖ PATER CVM FILIS POSVIT. — Romae. Grut. 86, 5. Mur. 94, 9.

1) erasum est Domitiani nomen, vel potius Neronis. v. Saxii *Miss.* 2. p. 263. 2) p. Chr. 54., si de Nerone, p. Chr. 81., si de Domitiano sermo est. Primus scil. TRIB. POT. annus non notatur in lapidd. 3) Spurii filius, quum tamen patris nomen in ead. inscript. exstet. Ceterum DIS. SYRIS. Grut. 86, 3.

1947. I. O. M ‖ ET DEAE SVRIAE ‖ ET GENIO VENALICI ‖ C. GRANIVS HILARVS ‖ CVM LISSIA SABINA ‖ V. V.[1]) — Romae. Grut. 5, 1.

1) ut voverat.

1948. P. ACILIVS FELIX ‖ DDDIASVR : AE.[1]) CVM SVIS. — Romae. Guasco T. 1. p. 71, 38.

1) Dedicavit Deae Syriae.

1949. DIANAE EPHESIAE ET IMPERATORI CAESARI AVG. ET TI. CAESARI ‖ AVG. F. ET CIVITATI EPHESINAE. SEXTILIVS P. F. VOT. POLLIO ‖ CVM OFILLIA A. F. BASSA VXORE SVA ET C. OFILLIO PROCVLO ‖ F. SVO CETERISQVE LIBEREIS. SVEIS. PONTEM DE SVA ‖ PECVNIA FACIVNDVM CVRAVIT ‖

ΑΡΤΕΜΙΔΙΕΦΕΣΙΑΙΚΑΙΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΑΙΣΑΡΙΣΕΒΑΣΤΩΙΚΑΙ ‖ ΤΙΒΕΡΙΩΙΚΑΙΣΑΡΙΣΕΒ· ΤΙΩΙΚΑΙΤΩΙΔΗΜΩΙΕΦΕΣΙΩΝ ‖ ΓΑΙΟΣΣΕΞΤΙΛΙΟΣΠΟΠΛΙΟΥΥΙΟΣΟΥΟΤΟΥΡΙΛΙΠΟΛΛΙΩΝΣΥΝ ‖ ΟΦΕΛΛΙΑΙΑΥΛΟΥΘΥΓΑΤΡΙΒΑΣΣΗΙΤΗΙΕΑΥΤΟΥΓΥΝΑΙΚΙΚΑΙΓΑΙΩΙΟΦΕΛΛΙΩΙΠΡΟΚΛΩΙΕΑΥΤΟΥΥΙΩΙΚΑΙΤΟΙΣΛΟΙΠΟΙΣ ‖ ΤΕΚΝΟΙΣΤΗΝΓΕΦΥΡΑΝΕΚΤΩΝΙΔΙΩΝΑΝΕΘΗΚΕΝ. —

Prope Ephesum in via quae ducit ad Guzél-hissar. Chandler *Inscriptt. antiquae.* p. 10., cuius typum do. Mur. 443, 7. Cfr. Saxii *Miss.* 4. p. 165.

1950. *ΘΕΑ ΔΙΝΔΥΜΕ‖ΝΑ ΟΥΑΛΕΡΙΘΣ ‖ ΜΕΛΑΝΤΙΟΣ ‖ ΑΠΕΛΕΥΣΕΟΥΑΣ*[1]) ‖ *ΑΝΕΘΗΚΕΝ.* ‖ DEAE DINDYMENAE ‖ EX ORAC. — Prope Baias, Don. 17, 60. Mur. 31, 3.

1) i. e. ἀπελεύθερος Σεβαστοῦ. Cfr. Grut. 60, 6.

1951. MAGNIS DIIS ‖ HELIOPOLITANIS ‖ PRO SALVTE ANTONINI PII ‖ FELICIS AVG ‖ ET IVLIAE AVGVSTAE ‖ MATRIS DOMINI N ‖ CASTRORVM SENATVS. PATRIAE ‖ ....[1])

DVM ER. 2) IN MVRO IN LVMINA ‖ SVA PECVNIA EX VOTO ‖ LIBENTI ANIMO POSVIT. — Heliopoli s. Balbec. Acta Erud. *Lips*. 1759. p. 587.

1) Ex alterà inscript. simili ibid. reperta supplendum CAPITA. id. (??) 2) haec corrupta.

§. 36. NVMINA PEREGRINA. GALLICA. BRITANNICA. GERMANICA. HISPANICA. CET.

Cfr. Iac. Sponii ignotorum Deorum Arae. in Gronovii Thes. Gr. Vol. VII. p. 232. et Mone *Heidenthum* passim.

1952. DEO ABELLIO‖NI ‖ MINICIA ‖ IVSTA ‖ V. S. L. M. — Convenis Novempopuloniae. Grut. 37, 4. v. Scalig. *Auson. lectt.* 1, 9. p. 153. Toll.

1953. ABLLIONI ‖ DERROC 1) ‖ BORROCONIEVS V. S. L. M. — Saint-Béat. Départ. des Basses-Pyrénées. Millin *Mon. antiq. inédits.* 1. p. 101.

1) fort. Abellioni Deo, Roc(*ius*). id.

1954. AGHONI ‖ DEO ‖ LABVSIVS. V. S. L. M. — Ascae prope Vicum Aquensem hodie Bagnères. Bimard. *Proleg.* p. 56. Mur. 1986, 2.

1955. AVG. 1) ACIONNAE ‖ SACRVM ‖ CAPILLVS ILLIO-‖ MARI F. PORTICVM ‖ CVM SVIS ORNA‖MENTIS V. S. L. M. — Ad fontem l'Étuvée prope Civit. Aurelianorum s. Orleans. — Bulletin *des sciences historiques.* Paris. 1825. p. 306.

1) AVGVSTAE hic praeponitur, ut in ceteris Gallicanis frequentissime DEO et DEAE.

1956. * ALANTEDOBAE ‖ SEX. CORNELIVS PRIMVS ‖ V. S. L. M. — Bidicioli in agro Brixiano. Mur. 100, 1. Donati 1. p. 52, 6.

1957. * ALO ‖ SEX. NIG ‖ SOLLONIVS ‖ V. S. L. M. — Roncadelle in agro Brixiano; e schedis Gnocchii Donati 1. p. 55, 3. Utraque est suspecta. De priore consule Saxium *Miss.* 2. p. 268.

1958. DEAE. AVG. ANDARTAE ‖ L. CARISIVS SERENVS ‖ IIIIIII. VR. AVG ‖ VS. LM. — Deae. (Colonia Dea Augusta Vocontiorum, hodie Die.) Millin *Annales encyclop.* 1. p. 180. Dom Martin (*Relig. des Gaulois* T. II.) Andartam pro Victoria habet.

1959. ARARDO DAEO ‖ I. P. F. 1) ‖ V. S. L. M. — Saint-Béat. Départ. des Basses-Pyrénées. Millin *Mon. antiq. inédits.* 1. p. 99.

1) fortasse: Iulius, Publii filius. id.

1960.

ARDOINNE. 1)	CAMVLO 2)	IOVI.	MERCVRIO.	HERCVLI.
(*figura Dianae*)	(*fig. Martis*)	(*fig. Iovis*)	(*fig. Merc.*)	(*fig. Herc.*)

M. QVARTINIVS. M. F. CIVES. SABINVS. REMVS || MILES COH. VII. PR. ANTONINIANE P. V.[3]) V. L. S. — Romae. Grut. 40, 9.

1) Ligorius videtur vocem *Ardoinnam* existimasse Sabinam, quod ei posita inscriptio a cive Sabino; potius, quia idem et civis Remus fuit, Gallicam vocem habeam; nota Arduenna sylva Galliae. Hagenb. 2) pro hac voce Fabrett. in Emendatt. p. 1. legit SATVRNO MARTI. 3) *Piae Victricis*, vulgo exponunt: sed Fabrett. p. 140. *Praetorii Vrbis*. Alii denique *Prout voverat*. Cet.

1961. . . Ɔ MINERVAE || ARNALIAE || NVMINIBVS AVGVSTORVM || C. LVCCEIVS MARCELLINVS || DECVR || V. S. L. M. — Villeii in Burgundia. Bimard. *Proleg.* p. 50. Eandem auctiorem ita exhibet Maffeius *Ant. Gall.* p. 29.:

MERCVRIO ET MINERVAE || ARNALIAE [1]) NVMINIBVS AVGVSTORVM SACRVM || C. LVCCEIVS MARCELLINVS || DECVRIO. V. S. L. — Augustoduni.

1) v. omnino Saxii *Miss.* 1. p. 11, 2. p. 203. In schedis Le Beufianis erat ARNALYAE.

1962. ASTOILVNIINO DEO || C. FABIVS || LASCIVOS || V. S. L. M. — Saint-Béat. Départ. des Basses-Pyrénées. Millin *Monum. antiq. inédits.* 1. p. 97. AVENTIAM Deam videsis in Helveticis.

1963. BACVRDO || SACRVM || M. ALBANVS || PATERNVS || OPTIO V. S. L. M. II.[1]) SIL. COS. *in latere:* C. G. P. F. — Coloniae Agripp. Grut. 86, 9. Huepsch 8, 22.

1) male Grut. TT. Est duobus Silanis Coss. u. c. 942. p. Chr. 189. Bacurdum silentio transmittit Mone *Heidenthum.*

1964. BEDAIO AVG || ET. ALOVNIS[1]) || SACR || C. CATIVS || SECVNDIANVS || II VIR || IMP. ANTONIN || II. ET. SACERDOTE COSS.[2]) — Prope Iuvaviam. Reines. p. 174, 148. — Iuvavia. p. 55. uterque ex Aventino. Gruterus non habet.

1) quidam explicant *Alrunis*, v. Iuvavia p. 64. Cfr. tamen ACOVNIS. N. 1995. 2) p. Chr. 219.

1965. DEO BELATVCADIIRO LIB. VOTVIIM FECIT || IOLVS. — Whelp-Castle in Westmorland. Archaeologia T. 1. p. 311. in aliis ibid.: DEO BELATVCA —

1966. DEO MARTI BELATVCARDO || RO. VR. RP || CAII ORVSII M. — Aesicae in Britannia. Mur. 43, 1. (Cfr. Grut. 87, 1. DEO SANCTO BELATVCADRO.) In hac quoque inscriptione Camden-Gibson T. 2. p. 179. melius habet BELATVCADRO. v. Saxii *Miss.* 2. p. 192.

1967. BELEN.[1]) AVG || IN MEMOR. IVLIOR || MARCELLI ET MARCELLAE ET || IN HONOREM IVLIARVM || CHARITES ET || MAARCELLAE FILIAR || ET LICIN. MACRON || IVNIOR. NEPOTIS || C. IVLIVS AGATHOPVS || IIIIII VIR. AQVIL || L. D. D. D. — Aquileiae. Reines. 1, 52. p. 102. Bertoli A. d'A. p. 89, 58.

1) *Τὸν ἐπιχώριον θεὸν (οἱ κατοικοῦντες τὴν Ἀκυληΐαν) Βέλιν καλοῦσι, σέβουσί τε ὑπερφυῶς, Ἀπόλλωνα εἶναι ἐθέλοντες.* Herodian. 8, 3. Aliquoties (Grut. 36, 11. Mur. 23, 13.) APOLLINI BELENO. — — FONTI BELENO. (Grut. 37, 3.) Ceterum in lapidibus mortuorum memoriam, viventium honorem Deo commendari, prorsus singulare est. Reliqui Dei Aquileiensium memorantur a Bertolio

A. d'A. p. 98, 73. — BONO DEO BROTONTI (f. βροντῶντι) p. 99, 74. (Mur. 101, 2.) FONIONI SACR. (habetur pro Marte) ib. 75. (Grut. 94, 5.) VI DIVINAE SACR. p. 106, 86. (Mur. 133, 3.) BONAE PAGANAE. p. 109, 94. (Mur. 102, 6.) v. BONA DEA.

1968. APOLLINI BELENO [1]) ‖ AVG. SACR ‖ C. PETILIVS ‖ VENVSTVS ‖ TRIB. PRAETORIAN. V. S. — In insula Corgle. Pococke p. 126, 3. Bertoli in *Calog*. N. R. 4. p. 370.

1) Alia monumenta Beleno dicata vide apud Biagi *Mon.* p. 168.

1969. MINERVAE ‖ BELISANAE ‖ SACRVM ‖ Q. VALERIVS MONTANVS. — In oppido S. Bertrandi Convenarum. Mur. 53, 13. (Don. 1, 163.)

1970. DEO BE‖MILVCIO ‖ VI — Parisiis. Mur. 1986, 6.

1971. SEX. NIGIDIVS ‖ FAB. PRIMVS ‖ AEDIL. BRIX. DECVR. HONORE GRAT. DD ‖ EX POSTVLATION. PLEB ‖ ARAM BERGIMO RESTITVIT. — In finibus Brixianorum. Maffei *Mus. Ver*. 89, 6. (109, 1.) Bergimus Cenomanorum Gallorum Deus, a quo Bergomum nomen videtur habere.

1972. L. VIBIVS. VISCI. L. NYMPHODOTVS ‖ BERGIMO. VOTVM ‖ C. ASINIO. GALLO. C. MARCIO. CENSOR ‖ COS [1]) ‖ L. SALVIO APRO ‖ C. POSTVMIO. COSTA ‖ II VIRIS. [2]) QVINQVENNALIBVS. — Reperta Brixiae, translata Veronam. Maffei *Mus. Ver*. p. 109, 1. Donati. p. 157, 1. correctius, quam ap. Mur. 297, 4.

1) u. c. 745. 2) VII VIRIS pessime Mur.

1973. DEAE BIBRACTI [1]) ‖ P. CAPRIL. PACATVS ‖ IIIIII VIR. AVGVSTAL ‖ V. S. L. M. — In agro Luxemburgi, lamina aerea. Mur. 107, 10.

1) De Bibracte Aeduorum urbe pro Dea culta hic agi arbitratur Hagenb. Mss. Augustoduni eandem reperit Millin *Voyage* 1. p. 338. v. Saxii *Miss.* 2. p. 278.

1974. C. IVLIVS EPOREDIRIGIS. F. MAGNVS ‖ PRO L. IVLIO CALENO. FILIO ‖ BORMONIEE DAMONAE [1]) ‖ VOT. SOL. — Bourbon-Lancy. Millin *Mon. antiq. inéd.* 1. p. 146.

1) In aliis inscriptt. similibus: BORVONI. TOMONAE. — BORVONIAE ET DAMONAE. — Borvo s. Bormonia et Damona apud Sequanos et Aeduos thermarum Deae videntur fuisse; a priore nomine deducunt quidam *Bourbon*. *Eporedorix* ap. Caes. B. G. 7, 12. — Cfr. Saxii *Miss.* 2. p. 277.

1975. Inscriptio clavis aereae repertae in oppido Galliae Moulins-Engelbert. (v. Mém. *de l'Acad. des Inscript.* T. 31. p. 301.)

AVGV SACRVM DEO ‖ BRIXANTV ‖ PROPITIV.

1976. EX IMPERIO ‖ T. ATTIVS QVARTVS ‖ CAILARO V. S. L. M. — Arelate. Bimard. *Proleg.* p. 63. Millin *Voyage* 3. p. 568.

1977. MARTI CAMVLO [1]) ‖ SACRVM PRO SALVTE TIBERI ‖ CLAVDI ‖ CAESARIS AVG. GERMANICI IMP ‖ CIVES REMI. QVI [2]) ‖ TEMPLVM CONSTITV‖ERVNT. *Ab altero latere corona civica his cum notis:* O. C. S. [3]) — Rhynern prope Cliviam, nunc Bonnae. Grut. 56, 12. Morcelli *St.* 1, 23. Fiedler p. 235.

1) De Marte Camulo, male a quibusdam, etiam a Fiedlero, pro Sabinorum vel Samnitium Deo habito, quum sit Gallorum numen, v. Morcelli l. l. Schoepflin *Alsat.* 1.

p. 488. et supra in *Ardoinna*. 2) *Qui* habet Fiedler; quem, ut αὐτόπτην, secutus sum. Abest a Gruteri typo. 3) *Ob cives servatos*. Fiedl.

1978. IN H. D. D ‖ MAVORTIO CAMVLO ‖ DEO SANCTISS ‖ PRO SAL. IMP. CAESARIS ‖ M. AVREL. COMMODI AVG ‖ C. VALERIVS C. F PAL ‖ CRISPINVS PRAEF. COH ‖ EX PROVINCIA ‖ MAVR D. S. P. D. D. — Romae. Donati 1. p. 25, 3.

1979. DIIS CASSIBVS. — DEO CESONIO. In lapp. nunc Spirae asservatis. *Kunstblatt des Morgenblatts*. 1826. *N*. 88.

1980. I. O. M ‖ ET MARTI CAIITVRIGI. GENIIIO LOCI C ‖ IVL. QVIETVS BF. COS [1]) ‖ V. S. LL. M. — Beckingae. Mur. 12, 13. v. der Lingen *Kl. Schriften* 3. p. 56.

1) Beneficiarius consulis. Heilbronnae eandem reperit Gercken. *Reisen* 1. p. 43., qui recte BF. pro B. apud Mur. exhibet.

1981. DEO ‖ CEAIIO AVR ‖ M RTI ETMS [1]) ‖ ERVRACIO PRO ‖ SE ET SVIS V. S ‖ L. M. — Wardal in Cumberlandia. Camden-Gibson T. 2. p. 174.

1) fort. AVG*usto* MARTI ET M*atribu*S. Orell.

1982. CELEIAE ‖ AVG ‖ P. AELIVS COS. [1]) PRO SE ‖ ET SVIS ‖ V. S. L. M. — Celeiae. Murat. 112, 5. ex Duellio *Inscr*. 20.

1) Consulem municipalem Celeiae exhiberi statim dices; ego vero putem, lapidem non integrum esse exscriptum: sique conferas Grut. 497, 9.: . . . . . CELEIANVS ‖ AVG P AELIVS VERINVS VE. COS. PRO SE ET SVIS. — Celeiae, e Lazio: — fortasse mecum statues, ita plene legi lapidem posse: . . . CELEIANVS AVG*ustalis* vel CELEIAE (ut praecesserit II VIR vel AED*ilis*, vel similis honor gestus) AVG*ustalis* P. Aelius Verinus BF (beneficiarius) COS. (consulis) cet. Si lapis initio non sit fractus, CELEIAE AVG*ustae* de Dea municipali accipi commode potest, ut Nemausus, Dea Bibracte, Dea Aventia. Hagenb. Mss.

1983. SANCTO COIICIDEO T. AVRVNC ‖ FELICISSIIIMVS TRIBVN ‖ EX EVOCATO. V. S. L. M. — Bewcastle in Cumberlandia, ubi tres praeterea istius Dei tituli reperti sunt. Archaeologia T. XI. p. 70. DEO COCIDI est in Camden-Gibson T. 2. p. 182.

1984. FLAVIA CVBA FIRMANI FILIA ‖ COSOSO DEO MARTI SVO HOC ‖ SIGNVM DICAVIT AVGVSTO. — Biturigibus Cuborum. Reines. p. 121, 84. Nihil de Cososo habet Mone. (*Heidenthum*.)

1985. CVSLANO SAC. L. OCTAVIVS ‖ C. F. CRASSVS ‖ L. C. OCTAVĪ. L. F ‖ MARTIALIS ET ‖ MACER. — Veronae. Maffei *Mus. Ver*. 89, 4. cuius typum dedimus; cfr. eiusd. *Ant. Gall. sel*. p. 25. Mur. 98, 2. (Grut. 96, 2. CVS. IANO.)

1986. IN H. D. D [1]) ‖ DEANAE ABNIIOBAE CASSIAIINVS CASATI [2]) ‖ V. S. L. L. M ‖ ET ATTIANVS ‖ FRATER. FALII CON. ET CLARO ‖ COS. [3]) — Lapis repertus 1778. Mühlbachii in Germaniae iugis montis Abnobae (Plin. *H. N*. 4, 24.) v. Gerberti *Hist. Nigrae Silvae*. T. 1. p. 7.

1) in honorem Domus divinae. 2) i. e. Casati filius, non Casatius, ut vult Gerberius. 3) p. Chr. a. 193. ABNOBAE simpliciter, omisso v. DIANAE, est in lap. nuper reperto prope vicum Roetheuberg in Wirtembergiae regno. v. Tafel in Seebode *Neuem Archive* 1826. 1. p. 153.

1987. DEAE DEIRONAE ‖ MAIOR MA‖GIATI FILIVS ‖ V. S. L. M. — In fano Lotharingiae S. Naboris. Oberlin *Mus. Schoepflin.* T. 1. n. 2., qui Deironam s. Dironam eandem esse putat, quae *Sirona* vocatur in lapp. quibusdam, ubi Apollini iungitur. Grut. 37, 10, 11.

1988. DEXSIVAE ET CAVDEL‖LENSIBVS C. HELVIVS ‖ PRIMVS SEDILIA. V. S. L. M — (Cadenet.) Millin *Mag. Encycl.* 1818. 4. p. 241. In aliis haec Dea vocatur: DEXSIVIA — OPTIMA.

1989. DVICI. BRIG ‖ ET NVM. AVGG. FL. AVR. AVRE-LIAN‖VS D. D. PRO SE ‖ ET SVIS. M. A. G. S.[1]) — ANTONI ‖ III. ET GETA COS.[2]) — Bradleiae in Comit. Eborac. Grut. 1017, 3.

1) *Memor animo grato* (vel *agens gratias*) *solvit.* 2) p. Chr. 208.

1990. DVLLOVI ‖ M. LICINIVS GOAS ‖ V. S. L. M. — Vasione. Spon *Ignot. Deor. Ar.* p. 253, 36.

1991. ENDOVELLICO ‖ SACRVM ‖ EX RELIGIONE ‖ IVSSV NVMINIS ‖ POMPONIA MARCELLA ‖ A. L. P.[1]) — Villa Vizosa in Lusitania. Grut. 88, 7.

1) Animo libente posuit. Cfr. etiam Reines. p. 1010, 6. ubi est: DEO ENDOBOLICO.

1992. DEO ENDOVELICO ‖ PRAESTANTISSI‖IMI ET PRAE-SEN‖TISSIMI NVMINIS ‖ SEXTVS COCCEIVS ‖ CRATERVS. HO-NOR‖INVS EQVES ROMA‖NVS EX VOTO. — Ibid. Grut. p. 87, 9. v. *Dissertacion sobre el Dios Endovellico por* D. Miguel Perez. Madrid. 1760. 4.

1993. TIB. CAESARE ‖ AVG. IOVI OPTVMO ‖ MAXSVMO ARAM ‖ NAVTAE PARISIACI ‖ PVBLICE POSIERV‖NT. — Lutetiae Paris. Mur. 1066, 5. „Subsunt figurae hominum militarium cum hoc nomine suprasculpto EVRISES; tum visuntur homines caput corona laurea redimitum gerentes cum hisce literis: SENANIE-IEILOM. Deinde figurae aliquot deorum cum hisce nominibus: VOLCANVS. IOVIS. ESVS. TARVOS TRIGARANVS scil. *Taurus*; subest enim figura tauri, super quem tres grues spectantur: CASTOR. POLLVX. CERNVNNOS." Mur.

1994. FONIONI SACR ‖ SEIA IONIS. MAG[1]) ‖ D. D. — Aquileiae. Marini *Atti* 2. p. 619. Cfr. p. 544.

1) magistra.

1995. GADOLO AVG ‖ ET ACOVNIS[1]) SACR ‖ C. CATIVS II. VIR ‖ IMP. ANTONINO II. ET SACERDOTE COSS.[2]) — Agunti. (Innichen.) Muchar 1. p. 255.

1) Acounae videntur esse e genere Matrum, s. Matronarum Gallicanarum. v. N. 1964. 2) p. Chr. 219.

1996. GERO[1]) AVG. SAC ‖ IVLIVS VERECVNDVS ‖ ET G. IVLIVS. MERCATOR ‖ ET G. IVLIA. IVLIANA ‖ ET G.[2]) IVLIVS. SECVNDVS. — Goertschach prope Lienz. Muchar 1. p. 253.

1) Vides in vici nomine *Goertschach* superesse adhuc numinis istius topici, *Geri*, vestigium. 2) In his G., nominatim in altero, videtur error inesse. Fueruntne folia dumtaxat, distinctionis signo incisa? Talia saepe visuntur in lapp.

1997. APOLLINI GRANNO. DONVM. AMILIVS CONSTANS || PRAET. (*sic*) TEMPLI IPSIVS. V. S. L. M. — In vase aereo reperto in lapidicina Westermanland. Kruse *Archiv.* 2. p. 185.

1998. APOLLINI || GRANNO || SIGNVM CVM || BASE MIRPA.[1] — Lauingae. Grut. 38, 1. Raiser *Lauingen.* p. 18.

1) Coniecerunt Graev. in *Praef. ad Thes. Ant. Rom.* T. XI. MARmorea PAria. D'Orville *Misc. Observ.* 1741, 3. p. 107. MARmoris PARii. Sed est potius nomen proprium Germanicum.

1999. APOLLINI GRANNO || SABINIVS PROVINCIALIS || EX VOTO || L. L. M. — Lauingae, nunc Augustae Vindel. v. Raiser *Guntia.* p. 66.

2000. APOLLINI || GRAN||NO MOGOVNO ARAM || Q. LICINIVS TRIO. D. S. D. — Herburgi in Alsatia. Mur. 22, 11. Bimardi *Diatriba.* p. 59. v. omnino Schoepflin *Alsat.* 1. p. 461. Saxii *Miss.* 1. p. 55.

2001. APOLLINI || GRANNO ET || SANCTAE SIRONAE || SACRVM. — Romae. Grut. 37, 10. Plures alias *Granni* inscriptt. in Germania, Dacia, et Scotia repertas exhibet Grut. p. 37. et 38. In Dacica quoque ei *Sirona* iungitur. 37, 11. Cfr. Raiser, *Lauingen.* p. 16. seqq. Hoc enim in oppido frequentes admodum fuere tituli Apollinis Granni. Imaguneulam eius exhibet idem ibid. p. 21., in qua praeterea literis Graecarum similibus legi videtur: Beleno.

2002. MARTI || HALAMARD || SACRVM || F.[1]) DOMIT. VINDEX C. LEG. XX. V. V || V. S. L. M. — Prope Ruremond, dition. Geldriae. Huepsch p. 65, 2. e schedis.

1) lege T.

2003. DEAE. HARIASAE[1]) || H. D.[2]) TIBERIVS VLPIVS || ACVTVS DVPLARIVS ALARIVS || SVLPITIVS SINGVLARIS COS || CIVES TRAIANENSES || V. S. L. M. M. CRISPINO ET || AELIANO COS.[3]) — Coloniae Agripp. Harzheim *de Relig. antiquor. Vbior.* p. XIX.

1) Cfr. Mone. T. 2. p. 348. 2) f. leg.: IN H. D. D. 3) p. Chr. 187. Ceterum *Hariosae* habet Eckhart *de Apoll. Granno.* p. 8.

2004. . . ACSVSA||NO HERCVLI || SACRV. FLAVS || VIHTIRMATIS FIL. SVMMVS MAGISTRA || CIVITATIS BATAVOR || V. S. L. M. — In vico Rommel agri Sylvaducensis. Cuper *Mon. ant.* p. 218. Mur. 64, 1. cum erroribus hic correctis. Cfr. Saxii *Miss.* 2. p. 226.

2005. HERCVLI MA||GVSANO[1]) ET || HAEVAE (*sic*) VLPI || LVPIO ET VLPI||A AMMAVA || PRO NATIS V S L M. — Westcapellae in Zelandia repertum, postea Bruxellas translatum. Gud. *Praef. Append.* Stella 13. p. 2., cuius typum cum Saxio *Miss.* 2. p. 227. praetuli. Keysler *Ant. Sept.* p. 201. Schoepflin *Alsat.* 1. p. 491. Mur. 64, 2.

1) MACVSANO Mur. *Herculi Magusano* est in nummis Postumi. v. Eckhel D. N. 7. p. 444. Cfr. inprimis Cannegieter *Nom. Rat.* p. 152. seqq.

2006. HERCVLI SAXANO SACRVM ‖ SER. SVLPICIVS TROPHIMVS ‖ AEDEM. ZOTHECAM. CVLINAM ‖ PECVNIÁ SVÁ Á SOLÓ RESTITVIT. IDEMQVE DEDICÁVIT. K. DECEMBR ‖ L. TVRPILIO DEXTRO. M. MAECIO RVFO COS[1]) ‖ EVTYCHVS SER. PERAGENDVM CVRAVIT. — Tibure. Grut. 49, 3. corrupte in Notis variorum ad *Festum* Ed. Amst. p. 386.

1) p. Chr. 225.

2007. HERCVLI SAX‖SANO SACRVM ‖ C. SVLPICIVS MA‖TVRVS 7. LEG. XXII PR. P. F. [1]) ET COMMI‖LITONES LEG. EIV‖SDEM QVI SVB ‖ EO SVNT V. S. L. M. — Bergendael. Mur. p. 65, 6. sed accuratius Schoepflin *Alsat.* 1. p. 441. Cannegieter *N. R.* p. 167.

1) Primigeniae Piae Fidelis. v. N. 2093. Cfr. etiam Pococke p. 117, 14., qui recte ante Leg. exhibet Centurionatus notam 7., etsi adversante Saxio *Miss.* 2. p. 230.

2008. HERCVLI SAXANO ‖ ET IMP. VESPASIANO AVG ‖ ET TITO IMP. ET DOMITIANO CAESARI ‖ M. VIBIVS MARTIALIS ‖ 7 LEG. X. GEM. ET COMMILITONES VEXILLI LEG ‖ EIVSD. QVI SVNT ‖ SVB CVRA EIVS. V. S. L. M. — Haud procul a Mussiponte. Schoepflin *Alsat.* 1. p. 468.

2009. HERCVLI SAXAN‖O SACRVM VEX‖SILLATIO LEG. XXII ‖ PR. QVI SVNT SVB CVRA. K. APRILI. 7 ‖ M. — Schweppenburg prope Bonnam. Harzheim *de Relig. antiquor. Vbior.* p. IX. Similes habet Fiedler p. 224. et Dorow *Denkmäler* Stuttg. p. 103., in quibus nota sequentem:

2010. HERCVLI ‖ SAXANO ‖ VEXELIANO [1]) ‖ COHORTIS ‖ C. R [2]) ‖ V. S. L. M. — Bonnae. Dorow p. 103.

1) Hoc corruptum videtur, legendumque ex praecedente: VEXILLATIO. 2) Civium Romanorum.

2011. I. O. M. ET HER‖CVLI SAXA ‖ SACRVM ‖ P. TALPIDIVS CLEMENS ‖ 7. LEG. VIII. AVG ‖ CVM MIL. LEG. EIVS ‖ V. S. LL. M. — Mussiponte. Mur. 12, 5. et 1978, 8. v. Saxii *Miss.* 1. p. 39. De Hercule isto Saxano vide etiam C. H. A. (Cannegieteri) *Ep. ad Dorvill. Misc. Observ.* 1742. p. 171. An idem cum Saxano sit Lapidarius prorsus est incertum:

2012. HERCVLI LAPIDARIO ‖ ALMANCENSES P. — (Niciae.) Zachariae *Excurs.* p. 53. Almancenses ignoti. Videtur vici nomen.

2013. DEO HERCVLI ‖ SEGONTIACORVM TITVS ‖ TAMMONIVS SOENIVS TAM‖MONIVS VITALIS CORNICV‖LARIVS HONORIS CAVSA ‖ DEDICARVNT. — Prope Vindomum in Anglia, vulgo Silchester. Donati 1. p. 37, 1.

2014. DEAE ‖ HLVDANAE [1]) ‖ SACRVM ‖ C. TREBIVS ‖ VERVS. — Bergendael in agro Clivensi. Cannegieter *de Brittenburgo*. p. 31. Mur. 112, 7.

1) Hlodyn in Edda nomen mysticum Terrae. v. Schütz *de Hludana Dea* in *Exercitatt. ad Germ. Sacr. Gentil.* et Münter *Geschichte der Einführung des Christenth.*

in Dänemark. p. 31. Cannegieter contra l. l. Hludanam habet pro Dea tutelari vici Luddingen prope Castra Vetera s. Xanten. Pococke. p. 117, 3. legit: C. TREPIVS V . . EPVS. cfr. Saxii *Miss.* 2. p. 288.

2015. DEO INTARABO ‖ EX IMPERIO. Q ‖ SOLIMABIVS ‖ BITVS. AEDEM CVM SVIS ORNA‖MIINTIS CONSA‖CRAVIT. L. M. — Apud Treveros. Honthem. *Prodrom.* p. 186. Donati 1. p. 69, 3.

2016. LAHE ‖ PRO SALVTE DOMINORVM ‖ M. IVLIVS GEMINVS ‖ V. S. L. M. — Tolosae. Millin *Voyage* T. 4. p. 448.

2017. LABVRO ‖ EX VOT ‖ SACR. M. MARCELL ‖ FIL. ET ‖ M. VIBIVS MARCELLVS ‖ FF. [1]) — Extra Labacum in Carniola. Mur. 1986, 10.

1) Fecerunt.

2018. MARTI AVG. LACAVO. SACRVM. ADGENTII. EX AERE COLLATO. — Nemausi. Kruse *Archiv.* 2. p. 171.

2019. LATOBIO [1]) ‖ SAC ‖ PRO SALVTE NAM (*sic*) ‖ SABINIANI ‖ ET IVLIAE BABILLAE ‖ VINDONA-MATER ‖ V. S. L. L. M. — In Coenobio S. Pauli in Carinthia. Grut. 87, 7.

1) Cfr. Mone *Heidenth.* 2. p. 351. Alias Latobio dicatas dat Muchar T. 1. p. 304.

2020. LEHERENNO ‖ DOMESTICVS RVFI F ‖ V. S. L. M. — Convenis. Grut. 1074, 6.

2021. APOLLINI LIVIO [1]) ‖ CN. CORNELIVS ‖ AQVILIVS NIGER ‖ LEG. LEG. I. M. P. F ‖ ITEM PROCONS ‖ PROVINCIAE GAL‖LIAE NARBONENSIS IT ‖ SODALIS HADRIAN. — In Bonnae suburbio Dietkircha, in Ecclesia collegiata. — Eckhart *Dissert. de Apolline Granno.* p. 8.

1) *Livium* locus exponi hic potest de oppido *Linne*, quod Keyserswerdam inter et Ordingam in sinistra Rheni ripa iacet. Eckhart. Ceterum Huepsch *Epigrammatogr.* p. 6, 12. habet LIVIC.

2022. LVCEM DIVINAM, nisi error aliquis subest, memorare videntur duo lapides Hispanienses, Placentiae reperti, apud Ponz *Viage* T. 7. p. 180.:

D. M. S ‖ P. HELVIVS CELER. LVC ‖ DIVINAE ‖ ARA P . . . . . ‖ V. S. A. L.

2023. A. BVRTVS ‖ LVC: DIV‖INAE. V. S ‖ A. L. [1])

1) votum solvit animo libente.

2024. LVXOVIO ET BRIXIAE C. IVL ‖ FIRMAN. IVSSV ‖ V. S. L. M. — Luxovii in Sequanis, hodie *Luxeu en Franche-Comté.* Caylus *Recueil.* T. III. p. 366.

2025. MANIAE DEAE [1]) ‖ — In arce Bernarda, agri Foroiuliensis. Mur. 1983, 9. Aquileiae. Bertoli A. d'A. p. 424, 620.

1) Cfr. Macrob. *Sat.* 1, 5.

2026. DEO MOGONTI ‖ CAD. [1]) ET N. D. N. [2]) AVG ‖ M. G. SECVNDINVS BF. COS. ‖ HABITA‖NCI PRIMAS TA . . . ‖ PRO SE ET SVIS POSVIT. — Risingham in Britannia. Camden *Britannia* Lond. 1607. p. 662.

1) A Grutero, Muratorio, aliis omissa est inscriptio haec memorabilis, tum propter Deum Mogontem, (qui in alia ibid. reperta DEVS MOVNVS CAD. (*enorum*, ut supplet Camdenus,) dicitur) tum propter vocab. *Primus*, quod hoc sensu pro *Principe* vel *Primario civitatis* Appuleius quoque usurpavit. 2) Numini Domini nostri.

2027. DEO ‖ MOVNO CAD ‖ INVENTVS DO ‖ V. S. — Risingham. Bimard *Proleg.* p. 59.

2028. TI. CL. PROFESSVS NIGER. OMNIBVS ‖ HONORIBVS APVD AEDVOS ET ‖ LINGONAS FVNCTVS DEO MORITASGO ‖ PORTICVM TESTAMENTO PONI IVSSIT SVO NOMINE. IVLIAE ‖ VIRGVLINAE. VXORIS ET FILIARVM ‖ CLAVDIAE PROFESSAE ET IVLIANAE VIRGVLAE. — Alesiae (Alise). Millin *Voyage* 1. p. 207. (Spon *Misc.* 109. Reines. p. 189, 176.) Moritasgi non meminit Mone. v. *Mémoires de l'Académie des Inscript.* T. 1. p. 459.

2029. DEAE NEHALENNIAE ‖ OB MERCES RITE[1]) CONSER‖VATAS SECVND. SILVANVS ‖ NEGOTIATOR CRETARIVS ‖ BRITANNICIANVS ‖ V. S. L. M. — Domburgi in Zelandia. Reines. p. 190, 167. Cannegiet. *Brittenburg.* p. 14.

1) *recte* Canneg. Alios titulos Nehalenniae consecratos v. ap. Reines. l. l. Hessel. *App. praef. ad Gud.* p. 44. Notandi aliquot propter nomina Batava: *Dacinus Liffionis: Sumarionius: Statto Nertomarius Nertonus: Flettius Gennalonis.* Mur. 108, 2. Saxii *Miss.* 2. p. 282. Observanda quoque in Reines. l. l. negotiatio cretaria ex cretifodinis Britannicis. Cfr. Plin. *H. N.* 17, 6. Varro *R. R.* 1, 7.

2030. DEAE NEHA‖LENNIAE ‖ T. CALVISIVS ‖ SECVNDINVS ‖ OB MELIORES ACTVS. — Lutetiae Paris. Lenoir. Tab. 3, 6.

2031. DEAE NEHALENIAE ‖ AMMACIVS HVCDION I.[1]) S. L. M. — Lugd. Bat. Oudendorp. p. 12.

1) dubium, utrum corrupta haec sint, an nomen Batavum exhibeant. pro I. sane leg. V(*otum*). Habet etiam Maffei *Mus. Ver.* 449, 3.

2032. DEO. NEM.[1]) X. TITVLLVS PERSEVS ‖ HOROLOGIVM ET CERVLAS ‖ ARGENTEAS II. T. P. — Nemausi. Fleetwood. p. 51.

1) *Deo Nemauso.*, ut ap. Spon *Misc.* p 111.: non vero *Deo Nemestrino*, (Arnob. *adv. G. Lib.* 4, 7.) nec *Deae Nemorensi*, ut volebat Paciaud. *Mon. Peloponn.* 1. p. 36., etsi alias horologia Dianae dedicabantur. v. Censor. *de die nat.* C. 23.

2033. SVLIG.[1]) COSMVS REST.[2]) ‖ LARIBVS AVG ‖ SACRVM ET ‖ MINERVAE[3]) ‖ NEMAVSO ‖ VRNIAE ‖ AVICANTO ‖ T. CASSIVS T. L ‖ FELICIO. EXS ‖ VOTO. — Nemausi. Bimard *Proleg.* p. 54.

1) Sulpicius: Maff. *Mus. Ver.* 413, 1. Mur. 85, 4. 2) restituit. 3) *Minervae* omittit Maff.

2034. NOREIE ‖ AVGVST. ET ‖ HONORI ‖ STAT. ATRA ‖ BELLICVS ET EVTYCHES Ↄ. SC. STAT ‖ EIVSDEM ‖ EX VOT. — Goritiae. Hagenbuch *Epist. Mss.* 1753, 17. Donati p. 53, 5.

2035. NOREIAE ISIDI[1]) ‖ FECIT A. TREBONIVS. — Ulrichsberg in Mittelkaernthen, ubi olim sita erat Noreia. — Muchar 1. p. 277.

1) Accipio *Noreiae*, (ut *Aventiae*, *Bibracti*, *Nemauso*) et Isidi; non vero *Isidi Noreiae*.

2036. DEAE NVM‖ERIAE NV‖MINI BR‖IG ET‖IAN . . . . — Greatabridge in Richmondshire. Camden-Gibson. T. 2. p. 122.

2037. DEAI NIMPAI ‖ NEINBRICA[x] (*sic*) ET ‖ IANVARIA XET ‖ IBINVS MV ‖ IOSONIRVN. — Rookby prope Greatabridge. ibid.

2038. PROXS‖VMIS ‖ TIIRTV. — Avenione. Bimard *Proleg.* p. 32. i. e. Diis proximis Tertullus. Similes dat Spon *Ignot. Deor. Ar.* p. 249.

2039. PROXVMIS. SVIS ‖ CORNELIA CVPITA. — Nemausi. Millin *Voyage* 4, 1. p. 275. Male quidam interpretati sunt, Propinquis suis, quasi esset titulus sepulcralis.

2040. REVINO ‖ SACR ‖ P. P. I ‖ V. S. L. M. — In Ripensi ad Benacum. Maffei *Mus. Ver.* 378, 8. Deus aeque ignotus in vico Sale ad Iseum lacum: CAVTOPATI. v. Maff. ibid.; sive ut apud Murat. habetur:

2041. DEO ‖ GAVTO ‖ PAT. — Gemonae. Mur. 1986, 11.

2042. DEO. SAR‖MANDO ‖ DEMETRIVS ‖ ANTON ‖ VOTVM LIBE‖NS. POSVIT. — In pago Mikeszáska Daciae mediterraneae. Seivert. p. 170, 251. Deus Sarmandus, nisi insignis subest corruptela, nusquam alias in lapp. memoratur. Sed de Seivertianis nunquam possumus spondere.

2043. SEDATO ‖ AVG. SAC. P. RACONIVS ‖ AEDEM ET ARAM ‖ D. D. — Gurckfeldi in Carniola. Mur. 1986, 11.

2044. DEAE SEG ‖ F ‖ PONDO X̄. — Fori Segusianorum, hodie Feurs. In pondere aereo. Spon *Ignot. Deor. Ar.* p. 253, 38. Incertum, utrum explicandum cum Sponio: *Deae Segusianorum;* an potius: *Deae Segetiae*, quam exhibent Gallieni et Saloninae nummi. v. Eckhel D. N. 7, 419.

2045. SELESTI [1]) AVG ‖ T. TAPPONIVS MACRINVS ‖ ET IVLIA SEX. F. CARA. CVM SVIS ‖ V. S. L. M. — Ad S. Leonhardum sub monte Loibl, in Carinthia. Muchar 1, p. 249.

1) *Caelesti* coniicere vix quidquam iuvat, quum res nimis sit incerta.

2046. DEO. SILVMIO D‖OMESTICO ‖ . . . . ENTIA PER[1]) ‖ ET PHILVMENVS. V. L. P. — Vindobonae. Mur. 102, 7. Maffei *Mus. Ver.* 239, 3. accuratius in Epistt. Hagenb. Mss. 1753.

1) Sentii duo, Aper et Philumenus.

2047. IN H. D. D. APOLLINI ET SIRONAE ‖ AEDEM CVM SIGNIS. C. LONGINVS [1]) ‖ SPERATVS VET. LEG. XXII. PR. P. F [2]) ‖ ET IVNIA DEVA [3]) CONIVNX ET LON‖GIN. PACATVS. MARTINVLA HILA‖RITAS. SPERATIANVS FILI. IN ‖ SVO POSVERVNT. V. S. L. L. M ‖ MVCIANO ET L. FABIANO COS. [4]) — In ducatu Wirtemberg. effossa 1754. In Lameyi *Ep. ad Hagenb.* 1754. Cfr. Grut. 37, 10. APOLLINI GRANNO ET ‖ SANCTAE SIRONAE Sacrum.

1) LONGINIVS legit Hag. 2) Primigeniae Piae Fidelis. 3) pro DEVA voc. ex parte eraso id. vult DIGNA. 4) p. Chr. 201.

2048. **DEO ‖ APOLLINI ‖ ET SIRONAE ‖ IVLIA FRONITINA ‖ V. S. L. M.** — Oppenhemii (1803.) v. Matthiae (F. C.) *de Sirona Dea Prolusio* 1. Francof. 1806. 4.

2049. SIRONAE ‖ ABDVCIEN ‖ TOCETI FIL. V. S. L. M. — Burdigalae. Millin *Voyage* 4, 2. p. 650., quem vide de hac Gallorum Dea.

2050. SOLIMARAE ‖ SACRVM ‖ AEDEM CVM SVIS ‖ ORNAMENTIS ‖ FIRMANA C. OBRICI F. MATER[1]) D. S. D. — In civ. Bituricensi (Bourges). Mur. 114, 1. Bim. in *Prol.* p. 64. C. H. A. in *Misc. Observatt.* 1742, 4. p. 174.

1) matrem sacrorum cum C. H. A. intelligit etiam Hagenb. Mss.

2051. SVLIVIAE ‖ IDENNICAE ‖ MINERVAE ‖ VOTVM. — Nemausi. Mur. 53, 5. Schoepfl. *Alsat.* 1. p. 463. Hagenb. in Ep. 6. 1753. ad Schoepfl. Mss. „Muratorius Suliviam Idennicam Minervae votum solvisse arbitrabatur. Deam potius esse *Suliviam*, eandem *Suleviae* s. Silvanae (v. N. 2103.) facile possumus existimare. At quid *Idennicae?* Epithetonne Suliviae Celticum? an Idennica numen ἄγνωστον, cui aeque ac Suliviae et Minervae votum est factum?"

2052. C. PROTACIVS ‖ DEAE SVLISM. — Millin *Annal. encyclop.* T. 5. p. 149. ex M. Lyson *Reliquiis Britannico-Romanis*. Lond. 1797.-1817. 4. Vol. *Sul* vel *Sulis* antiqua Britannorum Dea, Bathii praesertim culta, ac postea cum Minerva confusa.

2053. * TAMFANAE ‖ SACRVM ‖ M. APPVLEIVS. M. F. VEL. PAETV‖LVS. DECVR. INTERAMN ‖ QVINQVENNAL. II. SIG. D. D. — Interamnae. Gudius p. 55, 8. ex Ligorio. v. Cannegiet. *Brittob.* p. 34. Saxii *Peric.* p. 54. Sceleratum hoc Ligorii commentum e Taciti *Annal.* 1, 51. depromptum silentio praeteriissem, nisi meminissem, nuper Adelungium *Aelteste Geschichte der Deutschen* p. 262. ab eodem misere esse deceptum.

2054. I. O. M. TANARO.[1]) T. ELVPIVS GALER[2]) ‖ PRAESENS GVNTIA[3]) ‖ PRI.[4]) LEG. XX. V. V[5]) ‖ COMMODO ET LATERANO COSS ‖ V. S. L. M. — Cestriae in Anglia. Prideaux *Marm. Oxonn.* p. 282. Spon *Misc.* 74, 5. Mur. 331, 6.

1) Hic Britannorum Deus idem videtur cum Taran, Tarani Gallorum. 2) Galeria tribus. 3) opp. Raetiae primae, s. Vindeliciae. v. Raiser *Guntia*. 4) Principibus. 5) Valentis Victricis. 6) p. Chr. 154.

2055. **DEO TARANVCNO ‖ VERATIVS PRIMVS ‖ EX IVSSV. — Heilbronnae. Cfr. *De Deo Taranucno Commentatio auct.* I. E. I. Walchio. Ienae 1766. 8. Cfr. Spon *Misc.* p. 73. Sibenici in Dalmatia:**

2056. **IOVI O. M ‖ TARANVCO ‖ ARRIA SVCCESSA ‖ V. S.**

2057. **Alia *Taranucno* ara dedicata reperta est etiam in oppidulo Godramstein paulo supra Landaviam. v. Acta *Acad. Theod. Pal.* 2. p. 9. Cfr. omnino Saxii *Miss.* 4. p. 76.**

2058. **TOGOTI ‖ L. VIBIVS ‖ PRISCVS ‖ EX VOTO. — Elborae s. Talaverae in Hisp. Reines. p. 194, 191.**

2059. IN H. D. D ‖ APOLLINI TOV‖TIORIGI[1]) ‖ L. MARINIVS ‖ MARINIA‖NVS O. LEG. VII. GEM . . EXAN ‖ D . . ANAE[2]) VO‖TI COMPOS — Wisbadae. Lamey in *Act. Acad. Theod. Pal.* 6, 47.

1) nota Gallicum vel Germanicum Apollinis cognomentum. 2) Alexandrianae.

2060. TRITTIAE ‖ M. VIBIVS ‖ LONGVS ‖ V. S. L. M. — Pierre-Feu in Provincia. Spon *Ignot. Deor. Ar.* p. 253, 37.

2061. VERBEIAE ‖ SACRVM ‖ CLODIVS FRONTO ‖ PRAEF. COH ‖ II. LINGON. — Welejae in Com. Eboracensi. Grut. 89, 7. Verbeiam omittit Mone *Heidenthum.*

2062. PRO SALVTE ET ‖ VICTORIA EXXG[1]) ‖ APOLLINI ET VER‖IVGODVMNO ‖ TRIBVNALIA DVA (*sic*) ‖ SETVBOGGIVS ESVGGI ‖ F. D. S. D. — In oppido Ambianorum. Mur. 1986, 7. Spon *Misc.* p. 109. Cannegieter *Nom. Rat.* p. 221., qui habet SEPTVBOGIA.

1) L. XX. G. *Legionis vicesimae geminae* legit Canneg.

2063. VERORE RVFVS ME CX (*sic*) VISV. — Lugo in Gallaecia. In alio lap. ibid. reperto: VIRRORE. Masdéu *Opusc.* p. 168.

2064. VESONTI[1]) ‖ CODDACAT‖VS[2]) CATVLLI FIL ‖ V. S. L. M. — Vesontione (*Besançon*). Dunod ex Chifletio in *Mercure Suisse. Janvier.* 1743. p. 5.

1) Deo Vesontio s. Vesontioni, ut *Deo Nemauso*, *Deae Bibracti*, *Deae Aventiae* in aliis. 2) nota nomen Gallicum. — Non extra omne dubium positum est hoc marmor.

2065. DEO VINTIO[1]) ‖ POLLVCI ‖ CN. TERENTIVS ‖ BILLIONIS FILIVS TERENTIANVS ‖ EX VOTO. — In Saxo Sesellii Gall. Ex Guichenonio Reines. p. 209, 218.

1) *Invicto*, suspicati sunt quidam, sed parum probabiliter; cfr. seq.:

2066. MARTI VINCIO[1]) ‖ M. RVFINVS FEL ‖ SAL.[2]) IIIII VIR ‖ ET INCOLA CEMENEL.[3]) EX VOTO. — Vence in Provincia. Spon *Misc.* p. 93, 1. (Grut. 58, 8.) Mur. 45, 5.

1) i. e. numini tutelari oppidi Vincii. 2) Saliniensis explicat Spon. (v. Saxii *Miss.* 2. p. 196.) 3) Cemelenensis. — Cfr. Spon p. 97, 57. MARTI OLLORDIO in saxo Antipolitano.

2067. VISVCIO ‖ AEDEM CVM SIGN ‖ C CANDIDIVS CALPVRNIANVS. — (Reliqua corrupta sunt.) Prope Heidelbergam inventum, nunc Mannhemii. *Acta Acad. Theod. Pal.* 1. p. 201.

2068. DEO ‖ VITIRI ‖ MXIMV[1]) V. S. — St. Tabbs in episc. Durham. Camden-Gibson. T. 2. p. 139.

1) *Maximus.* Cfr.:

2069. DEO ‖ VITI‖RINE . . ‖ . . . LIMEO ‖ ROV ‖ P. L. M. — Maidencastle in Northumberland. Camden-Gibson. T. 2. p. 200.

2070. DEAE VNCIAE[2]) ‖ QVINTINVS ‖ QVINTINIANVS ‖ QVINTVS CANDIDVS. — Iuliaci in columna Templi. Eckhart *Dissert. de Apolline Granno.* p. 7.

1) Pro Vncia si *Suncia* reponatur non refragor. Locus *Zons* ad Rhenum iacens

Snnciam nobis redderet. Eckhart. ib. *Vnciae* retineatur, utut *Zona* placeat. *Zona* tunc idem, quod *Z'Ona*, seu *l'Ona*. Articulus interdum nominibus accrescit. Hagenb.

2071. DEO VOLIANO 1) ‖ IVL. MARCIA‖NVS EX VOTO ‖ V. R. L. I. M. — Rhiusiavae (?) in Suevia. Donati 1. p. 53, 1.

1) Cfr. Grut. 1074, 10.

2072. VOSEGO 1) ‖ MAXSII‖MINVS ‖ V. S. L. L. — Ad Tabernas montanas. Grut. 94, 10. Ita lapis, non *Vogeso*, et ita quoque Mss. in Lucano (p. 51. ed. Oudend.) Gud. Sax. *Peric.* p. 27. Schoepflin *Alsat.* 1. p. 79. et 486., qui lapidem ipsum se dicit frustra quaesivisse. Hagenb.

2073. DEO QVI VIAS ‖ ET SEMITAS COM‖MENTVS EST T. IR‖DAS S. C. F. 1) V. S. L. L. M ‖ Q. VARIVS VITA‖LIS ETECOS 2) ARAM ‖ SACRAM RESTI‖TVIT ‖ APRONIANO ET BRA‖DVA COS. 3) — Thornburg in Brit. Reines. p. 171, 141.

1) Sacro facto, Rein. sed F. videtur filium significare. 2) Reines. tentat: B. F. Cos. i. e. beneficiarius Consulis. 3) p. Chr. 191.

§. 37. MATRES. MATRONAE. CAMPESTRES. SVLEVIAE. cet.

2074. MATRO‖NIS ‖ P. CAESIVS ‖ ARCHIGENES ‖ V. S. L. M. — Comi. Bianchi *Marm. Crem.* p. CCXLII.

2075. SECVNDVS RV‖FIANVS ‖ PRO NATIS SVIS ‖ MATRONIS ‖ V. S. L. M. — Mediolani. Grut. 1016, 8.

2076. DEIS 1) MATRIBVS ‖ M. INGENVI-‖VS ASIATICVS ‖ DEC. AL. AST 2) ‖ SS. LL. MM. — Apud Brigantes Lancafshire. Camdeni *Britann.* p. 513. Keysler *Antiqq. Septt.* p. 392. Magnae collectiones non habent.

1) pro *Deabus.* 2) Asturum. Keysl. male praefert *Astiferorum.*

Huius inscriptionis ductu Hagenbuchius emendavit corruptissimam aliam in episcopatu Angliae Durhamensi repertam desoriptamque a M. Listero in *Transact. Philosoph.* 1682. N. 145. Mur. 73, 4. et 111, 2.:

2077. DIS. MATRI‖B. PRO SALV‖TE M. AVREL ‖ ANTONINI ‖ AVG. IMP. ‖ (*evanuit nomen dedicantis v. 6. et 7. olim incisum*) LVBENS M(*erito*) ‖ OB REDITV*m.*

2078. M. ATR. AVG ‖ PHL. GN. MED. — Lugduni. Reines. p. 187, 173. i. e. Matribus Augustis Phlegon medicus. Hag.

2079. MATRONIS AVFA‖NIABVS ‖ T. ALBINIVS IANVA‖RIVS L. M. — Noviomagi. Reines. p. 188, 175.

2080. MATRABVS ACRV 1) ‖ EX MACERIE CIRC‖VM DVCTVM SEXT‖VS CLEMENTIS FIL ‖ V. S. L. L. M. — Helveti, (El.) in Alsatia. Schoepflin *Alsat.* 1. p. 478., qui duorum al. saxorum lectionem *Mairabus* defendit ibid. et p. 81. alias: *Matribus*, (*Matris.* Spon *Lyon.* p. 88.) *Matronis.*

1) *agrum* Schoepfl., de qua interpret. ampliandum videtur. Est potius SACRVM.

2081. MATRONIS ARVAGASTIS ‖ AVL. TITIVS. VICTOR ‖ V. S. L. M. — Mutrerischeim (?) prope Coloniam. Donati 1. p. 51, 1.

2082. MATRONIS ‖ ASERGNEHABVS ‖ . . ENVINVS ‖ ABINVS[1]) ‖ V. S. L. M. — Blankenhemii. Schannat *Eifelia*. T. 1. p. 541.

1) An *Albinus?*

2083. MATRONIS ‖ GABIABVS ‖ CELORIVS IVS ‖ V. S. L. M. — Coloniae Agripp. Harzheim *de Relig. antiquor. Vbior.* p. XXVI. ibid.: a) IVNONIBVS GABIABVS: ret. et b) GABIABVS. C. CAMPIANVS ‖ VICTOR L. IMP. F.

2084. IVNONI‖BVS CABIA‖BVS[1]) ‖ MASIVS VOTVM ‖ RETVLIT. — Coloniae. Grut. 24, 5. Mur. 16, 7.

1) i. q. Matronae Gabiae in tribus sax. Coloniensibus ap. Spon 106, 1. 2. 3.

2085. MATRONIS IVNONIBVS ‖ VALERIVS BARONIS. F ‖ V. S. L. M. — In agro Mediol. Murat. 93, 4.

2086. MATRO. GESATENIS — GAVADIABVS — VATVIABVS. — legitur in variis titulis in Ducatu Iuliacensi repertis. v. Lamey *Act. Acad. Theod. Pal.* 6. p. 62. seqq. Cuncta videntur numina ἐπιχώρια s. τοπικά. v. Mone *Heidenth.* 2. p. 347., uti MATRONIS RVMANEHABVS. (Rumenheim prope Iuliacum.) — VACALLINEHIS (Wachlendorf).

2087. MATRONIS. HAMA‖VEHIS. C. IVLIVS ‖ PRIMVS. TECIVLIVS[1]) ‖ QVARTVS. EX IMPERIO ‖ IPSARVM. V. S. L. M. — Loco mihi ignoto. Schannat *Eifelia* T. 1. p. 549.

1) corrupte pro ET. C. IVLIVS.

2088. MATRONIS RVMNEHIS ‖ IT[1]) MAVIATI‖NEHIS C. IVL ‖ . . . T A. I. P. P. S. — Burgel prope Coloniam Agripp. Aldenbrück *de rel. antiq. Vbior.* p. 59.

1) item, vel potius: et Maviatinehis.

2089. IN H. D. D ‖ DIABVS MALVISIS ‖ ET SILVANO ‖ AVR. VERE‖CVNDVS ‖ ORD. BRITO ‖ V. S. L. M. — Coloniae Agripp. Harzheim *de Relig. Antiq. Vbior.* p. XXV. de Huepsch p. 10, 28.

2090. MATRIBVS ‖ QVADRVBVRG ‖ ET GENIO LOCI ‖ SEP. FLAVIVS ‖ SEVERVS ‖ VET. LEG. X. G. P. F ‖ V. V.[1]) TEMPLVM ‖ CVM ARBORIBVS ‖ CONSTITVIT. — Monterberg, prope Xanten. Fiedler p. 156. Quadriburgium memoratur *Ammiano Marc.* 18, 2.

1) Geminae Piae Fidelis Valentis Victricis. Ceterum vides ex hoc quoque exemplo istorum *Matribus* positorum titulorum usum non minimum esse in situ ac nominibus locorum antiquis definiendis. Cfr. Diodor. Lib. 4. p. 194. ibique *Wesselium*. Banier *Dissert. des Déesses Mères. Mém. de l'Acad. des Inscriptt.* T. 7. — Baersch in Schannat *Eifelia* T. 1. p. 558.

2091. MATRABVS A‖VG. MARTIALIS ‖ AVGG. NN. VER. E‖X. DISP.[1]) EX VOTO ‖ MONITVS. — Vesuntione. Dunod in *Mercure Suisse*, *Janvier.* 1743. p. 18.

1) Verna ex dispensatore.

2092. MATRIBVS TREVERIS ‖ T. PATERNIVS PERPETVS (*sic*) ‖ CORNICVLAR. LEG. XXX ‖ V. V. L. M. — Clivae. v. Canneg. *de Brittenb.* p. 36. Keysler *Antiqq.* p. 441. Donati 1. p. 180, 1. male coniunxerunt cum alio lap. Cfr. Fiedler p. 221., qui dat: LEG. LEG.

2093. MATRONIS ‖ VEDIANTIABVS [1]) ‖ P. ENISTALIVS P. F ‖ CL. PATERNVS CEMENELENSIS ‖ OPTIO AD ORDINE [2]) 7 LEG. XXII ‖ PRIMIGENIAE PIAE FIDELIS ‖ L. M. — Prope Nicaeam. Spon *Misc.* p. 104, LXXV.

1) Vediantiorum meminit in Galliae Narb. descriptione Plinius *H. N.* 3, 5. 2) i. e. optio ad ordinem, (centurionatum) promotus. Hagenb. Mss. — Similes lapp. exhibet Spon p. 105. seq. Huepsch *Epigrammatographie* passim. v. c. p. 15, 45. MATRIBVS PATERNIS cet. p. 17, 56. MATRIBVS SVIS. p. 40. et 41., ut ap. Murat. 94, 6. MATRIBVS ARSACIS PATERNIS SIVE (id est, *et*) MATERNIS — V. Saxii *Miss.* 2. p. 261. MATRIBVS DOMESTICIS. id. ibid. p. 262. Quibus ex ἐπιθέτοις facile desumi potest, eundem fere locum obtinuisse apud Gallos Germanosque Matres istas, quem Lares, Penates, Genii, Iunones apud Romanos habebant.

2094. *Matronis* inscripta saxa reperta sunt Mediolani, Cremonae, Novariae. v. Mur. 93, 1. seqq. Ibid. 94.: cum epithetis topicis: ARSACIS. — BRITTIS. — MOPATIBVS. Singulares sunt sequentes:

2095. MATRONIS ‖ ET VICANIS ‖ C. SEXTICI ‖ CABARSVS ‖ V. S. L. M. — Coronate in agro Mediolanensi. Redaelli *Notizie istor.* 2. p. 108.

2096. NIGER ‖ TERTVLLIVS ‖ SEVERVS ‖ MATRONIS ‖ ET ADGNAT ‖ V. S. L. M. — Galliano. Redaelli *Notizie istor.* 3. p. 179.

2097. Alios Lapides MATRIBVS (MATRIS), MATRONIS, DIABVS, DOMINABVS (Grut. 90, 4.) variis cum epithetis topicis dicatos complures exhibet Grut. 90—92. v. c. Metis: 92, 1. In HONORE ‖ DOMVS DIVI‖NAE DIS MAIRABVS ‖ VICANI VICI PACIS — cum tribus figuris femin. Cfr. eandem inscript. ap. Mur. 1985, 1. Spon *Misc.* p. 186. in marm. legit MATRABVS. Recte: quamquam cfr. N. 2080. Interdum eaedem more magis Romano Nymphae vocantur: v. Spon *Ignot. Deor. Ar.* p. 243. et Iunones (montanae.)

2098. COMEDOVIS ‖ AVGVSTIS ‖ M. HELVIVS SEVERI ‖ FIL. IVVENTIVS ‖ EX VOTO. — Aquis Sabaudicis. Spon *Misc.* p. 97, LVI.

2099. SVLEVIS SACR ‖ L. AVRELI PRI‖MVS ET MAR‖CELLVS DVPL ‖ ET FL. FESTVS ‖ FRATRES ‖ V. S. L. L. M. — Romae. Oderic. p. 305.

2100. SVLEVIABVS ‖ C. PACCIVS ‖ PASTOR. VET. LEG ‖ XXII. P. P. F. D ‖ V. S. L. M. — Schweppenburg prope Bonnam. Harzheim *de Relig. antiquor. Vbior.* p. XXI. Huepsch p. 14, 41.

2101. SVLEVIS ET CAMPESTRIBVS SACRVM ‖ L. AVRELIVS QVINTVS 7. LEG. VII. GEMINAE ‖ VOTVM SOLVIT LAETVS

LIBENS [1]) ‖ DEDICAVIT VIIII. K. SEPTEMBRE. BRADVA ET VARO COS. [2]) — Romae. Fabrett. p. 690, 111. Spon *Misc.* 107, 83.

1) Hinc constat de vera expositione notarum L. L. (Scal. *libentissime.*) 2) p. Chr. 160. cfr. Mone *Heidenth.* 2. p. 348.

2102. CAMPESTRIB ‖ EX VOTO ‖ C. SANCTINIVS ‖ GAL. FIL. QV. PR ‖ AETERNIVS. P. C. — Beckingae. Spon *Misc.* p. 107, 82. Murat. 107, 3.

2103. SILVANAB. [1]) ET QVADRIBIS [2]) AVG. SACRVM ‖ C. ANTONIVS VALENTINVS VET. LEG. XIIII. G ‖ MVRVM A FVNDAMENTIS CVM SVO INTROITO ‖ ET PORTICVM CVM ACCVBITO [3]) VETVSTATE ‖ CONLABSVM IMPENDIO SVO RESTITVIT ‖ GENTIANO ET BASSO COS. [4]) — In parietinis Carnunti prope Vindobonam. Spon *Misc.* p. 84, XXVI.

1) Eaedem, quae alibi, Spon 107., Suleviae, Silviae. 2) alibi Quadruviis. 3) id. quod *cum discubitione.* Spon p. 106, 81. infra N. 2106. 4) p. Chr. 211.

2104. BIVIIS TRIVIIS ‖ QVADRIVIIS ‖ EX VOTO SVSCEPTO ‖ POSIIT PRIMVS VICTOR. V. S. L. M. — Spirae. Mur. 98, 5. Cfr. Grut. 1015, 1.

2105. H. D ‖ IS. DEA [1]) ‖ BIVIS. TRIVIS ‖ QVADRIVIS ‖ AVREL. VICTORINVS MIL. LEG. XXI. P [2]) ‖ IM. [3]) COS. GERM ‖ SVPERIORIS ‖ V. S. L. M. IMP. SE. SEVERO. AV . . ‖ EX. [4]) IT. ET ‖ MARCELLO COS. — In Vrbe Lingonum. Grut. 84, 5. v. Lingen *kleine d. Schrift.* T. 2. p. 74.

1) leg. cum Gud. Ling. Hagenb.: IN H. D. D. DIS. DEABVS. 2) Lingen vult: XXII. Primig. 3) Immunis Consulis. 4) latet hic M. Aurelii Severi Alexandri nomen. Cos. iterum fuit p. Chr. 226. V. supra N. 1664. in Cap. de Laribus, lapidem Moguntiacum *Laribus Compitalibus sive Quadriviis* dicatum: et *Münter Geschichte der Einführung des Christenthums in Dänemark.* p. 41. *Da waren weisse und schwarze Alfen, gute und böse Disen und alle Schutzgeister der Länder, Landväter genannt.* Cum *Patribus* hisce, qui Matres Matronasque nostras comparaverit, haud nimis erraverit. Proxime autem ad vocab. germanicum *Alfen*, *Elfen* accedit sequens:

2106. PRO SALVTE DOM ‖ N. IMP. L. SEPT. SEVERI ‖ AVG. TOTIVSQVE DOMVS EIVS AVFANIS MA‖TRONIS ET MATRIBVS ‖ PANNONIORVM ET ‖ DELMATARVM ‖ TI. CL. POMPEIANVS ‖ TRIB. MIL. LEG. I. MIN ‖ LOCO EXCVLTO CVM ‖ DISCVBITIONE ET TABVLA ‖ V. S. — Lugduni. Spon αὐτόπτης *Misc.* p. 106, 81. (Grut. 90, 11. Mur. 1985, 2. et 2031, 4.)

2107. MONTI‖BVS. Q. G ‖ AMOBNVS ‖ S. [1]) V. S. L. M. — Augustae Ausciorum (Auch.) Millin *Voyage* 4, 1. p. 473.

1) susceptum.

2108. SEX. ARBORIBVS ‖ Q. RVFIVS ‖ GERMANVS V. S. — Auch. id. ib. p. 474.

2109. * FLORIDO VERI ‖ FLAVAE MESSI ‖ MVSTVLENTO AVTVMNO. — Lugduni. Millin *Voyage* 1. p. 514. Similes inscriptiones repertae sunt Gratianopoli. (Grenoble) v. Champollion in *Mag. Encycl.* 1806. 2. p. 325. cfr. Murat. 104, 3. Illa tamen mihi est suspecta.

§. 38. PANTHEA.

2110. PANTHEO ‖ IVVENTI. HERMA ‖ ET PHILTATE ‖ V. S. L. M. — Calepii in agro Bergomate. Mur. 106, 5.

2111. C. HOSIDIVS MAR‖CIANVS CVM SVIS ‖ PANTHEO ‖ SACRVM. — Romae. Grut. 1, 2. ib. 3. PANTHEO AVG. 4. DIVO PANTHEO. 5. SIGNVM PANTHEI. 6. SIGNVM PANTHEVM.

2112. DIVO PANTEO (*sic*) ‖ SALVIS ‖ ASTERIS [1]) ‖ L. CASSIVS ‖ INGENVVS V. S. L. M. — Sextokalendis vico Gall. Insubr. — Grut. 1005, 1.

1) Cfr. Grut. 476, 7. Mur. 379, 1. Salvis s. incolumibus Asteriis, gentis Turciae hominibus inclytis. Hagenb. Mss.

2113. L. VESTORIVS ZELOTVS ‖ POST ADSIGNATIONEM AEDIS ‖ FORTVNAE ‖ SIGNVM PANTHEVM SVA PECVNIA D. D. — Neapoli. Grut. 1, 6.

2114. PANTHEVM SACRVM ‖ L. VICRIVS CYPAERVS SEX VIR ‖ ET SEX VIR AVGVSTALIS. — Arimini. Titulus iste acrem controversiam excitavit inter Bianchium et Vandellium: (Calogerà *N. Raccolta* T. 10. p. 367.) illo *Pantheum* interpretante de templo, hoc de signo Pantheo, quod sane probabilius. Cfr. etiam *Raccolta di Dissertazioni intorno l'iscrizione del Panteo sacro d'Arimino. Venezia* 1763. 12. Nova Acta Eruditor. 1763. p. 528.

2115. LIBERO ‖ PANTHEO ‖ SAC. — Pentomae. Mur. 41, 10.

2116. SANCTO SILVANO PAN‖THEO S. M. [1]) FVLVIVS ERAS‖TVS CVM SVIS D. D. — Romae. Don. 19, 66. Mur. 70, 10.

1) *Sacrum. Marcus;* neutiquam vero *Salutari, Magno,* ut volebat Gorius. Hagenb. Mss. Sic etiam Saxius *Miss.* 2. p. 236.

2117. PRIEPO (*sic*) PANTHEO ‖ P. P. AELII ‖ VRSIO [1]) ET AN‖TONIANVS AE‖DILES CL. [2]) APVL ‖ DICAVERVNT ‖ SEVERO ET IOVINIANO [3]) COS. — Albae Iuliae. Grut. 95, 1.

1) VASIO habet Clus. sed Hagenb. VRSIO praefert. 2) l. COL. Sax. *Peric.* p. 28. prob. Hag. 3) Erratum pro *Sabiniano.* p. Chr. 155.

§. 39. DII DEAE OMNES. DEVS AETERNVS cet.

2118. DIIS. DEABVS ‖ PENATIBVS ‖ FAMILIARIBVS ‖ ET IOVI. CETERIS‖VE DIIBVS. — Romae. Grut. 2, 9. Sic ib. 1.: DIS OMNIBVS. cet.

2119. I. O. M ‖ CETER . . . . DIS CONS . . ‖ TIBVS [1]) M. OPELLIVS [2]) ADIVTOR ‖ II VIR. COL. — Hegnedini in Pannonia. Grut. 3, 2. Mur. 1978, 1.

1) ceterisque diis consentibus. 2) ORELLIVS Mur.

2120. CONSENTIO [1]) DEORVM ‖ MARIANA SOZOMENE ‖ IMPERIO L. M . . ‖ EX VOTO FECIT. — Spoletii. Grut. 3, 1.

1) i. e. συνεδρίῳ.

2121. I. O. M ‖ ET CONSESSVI DEO‖RVM DEARVMQVE ‖ PRO SALVTE IMPERII ‖ ROMANI. ET VIRTVTE ‖ LEG. XIII G. SVB M. STATIO ‖ PRISCO CONSVLE DE‖SIGNATO.[1]) DEMONSTR.‖ IPSIS AQVAS APERIEN‖DAS PER. L. AVRELIVM ‖ TROPHIMVM. PO‖NENTI SIGNVM IO‖VIS ET ARAM P. S. F. — Albae Iuliae. Grut. 2, 11.

1) p. Chr. 159.

2122. I. O. M ‖ ET MARTI AVG ‖ ET. CET. D. D ‖ OMNIBVS ‖ IMMORTALIB ‖ VLP. MARTINVS PRO SE SVISQ ‖ LIBERIS EX VOTO P ‖ V. S. L. M. — Freistritz prope Celeiam. Grut. 3, 8.

2123. DIS. DEABV ‖ OMNIB ‖ L. VETVRIVS L. L ‖ SEGOMARVS ‖ PRO SE ET SVIS. — Brixiae. — Bianchi *Marmi Crem.* p. XXXVIII. correctius, quam ap. Grut. 2, 2. et 1005, 4.

2124. DIS DEABVSQ ‖ OMNIBVS. PRO ‖ SALVTE CASTEL‖ LANORVM VER‖VASSIVM C. V.[1]) Q‖VADRATVS. L. L! P. D. — Vervò in Tirol. comitatu. Mur. 105, 8.

1) f. Caius Valerius. Gentis nomen interdum notis significatur.

2125. DIIS IMMORTA‖LIBVS DEABVS‖QVE OMNIBVS ‖ SACRVM ‖ T. AVREL. PROTOGENES. — Puteolis. de Iorio. Tab. 2. 7.

2126. * DEORVM OMNIVM AMATOR ‖ GEMELLVS AVG. L. POPPAEANVS ‖ FECIT ET DD. — Romae. Mur. 105, 6. e schedis.

2127. * DIIS CAELESTIBVS ‖ EX LIBRIS SIBYLLINIS. — Romae. Don. p. 29, 93. Mur. 107, 2. suspecta.

2128. . . . NORVM ‖ VICARIO ‖ CVLTORES DEI PVBLI‖CI POSVE‖RVNT. D. M. S.[1]) — In Vico Ofidio. Don. p. 21, 71. Mur. 181, 1. Romanelli *Topografia* T. 3. p. 273.

1) Mira molitur Muratorius *publice* legens et D. M. S. explicans *De Marsupio Suo.* Deus publicus is est, qui praecipue colebatur in vico illo, ut Iupiter Aternus Aterni, Hercules Victor Tibure cet. D. M. S. *Diis Manibus Sacrum* aliquoties sic ponitur in fine tituli.

2129. DIS. MILITARIBVS ‖ ET GENIO LOCI PRO ‖ SALVTE ET REDITV ‖ IMP. CAES. M. AVR ‖ ANTONINI PII INVICTI. AVG. CLOD ‖ MARCELLINVS. S. C.[1]) TRIB. MIL. LEG. II ‖ A. P. F. ANT.[2]) TRANSLAT ‖ EX LEG. X. FR. ANT.[3]) NV‖MINI EIVS SEMPER ‖ DEVOTISSIMVS. — Budae. Grut. 1068, 2.

1) Nota Tribunum mil. Senatus Consulto, cui opponitur Trib. Mil. a populo. 2) Adiutricis Piae Fidelis Antoninianae. 3) Fretensi Antoniniana. Ceterum cum singularibus istis *DIS Militaribus* cfr. lapidem Budensem ap. Sestini (*Viaggio* p. 289.) MILITARIBVS SALVTARIBVS. SEVERVS cet. omisso DIS, et tertium itidem Budensem, ibid. p. 257. I. O. M. ET L(*aribus*) MIL(*itaribus*) vel LA. M., quem retulimus inter *Lares*. N. 1665.

2130. DIIS OMNIPOTENTIBVS ‖ LVCVS (*sic*) RAGONIVS ‖ UENVSTVS (*sic*) V. C. AVGVR PVBLICVS ‖ P. R. Q.[1]) PONTIFEX ‖ VESTALIS MAIOR ‖ PERCEPTO TAVROBOLIO ‖ CRIOBOLIOQVE ‖ X KAL. IVN ‖ D. N. VALENTINIANO ‖ AVG. IIII ET ‖ NEOTERIO CONSS[2]) ‖ ARAM CONSECRAVIT. — Romae. Guasco T. 1. p. 1.

1) Populi Ro. Quiritium. 2) p. Chr. 390.

2131. DIS DEABVSQVE ‖ PRAESIDIBVS PROVINCIARVM ‖ CONCORDIAE ET ΓO . . NA. [1]) CONSILIORVM. — West-Capellae in Valachria. Reines. p. 17, 4.

1) et Fortunae. Reines.

2132. DIS ‖ SALVTIFERIS ‖ DEDICATA STILIKONE ET ‖ ANTEMIO COSS. KAL. APR. — Romae. Mur. p. 399, 3. Novissima inter Muratorianas cum anni notatione (p. Chr. 405.) gentilis inscriptio; nisi quod p. 470, 1. Ligorianam hanc habet, de qua tamen aliquis fortasse minus dubitet, propterea quod etiam Grut. 1077, 5. et Beger *Spicil. antiq.* p. 91. eandem exhibent; ille quidem, ut videtur, ex *αὐτοψίᾳ* Boissardi.

2133. * SIMVLACRVM MINERBAE (*sic*) ‖ ABOLENDO INCENDIO TVMVLTVS CIVILIS IGNI ‖ TECTO CADENTE CONFRACTVM ‖ ANICIVS ACILIVS AGINATIVS ‖ FAVSTVS V. C. ET INL. PRAEF. VRBI ‖ VIC. SAC. IVD. IN MELIVS ‖ INTEGRO PROVISO. PRO ‖ BEATITVDINE TEMPORIS RESTITVIT. — Romae. Murat. Faustum intelligit Praefectum Vrbi a. p. Chr. 425. sub Valentiniano III. Contra Hagenb. Faustum Consulem a. p. Chr. 483. Sed utrovis tempore Minervae etiam tunc simulacrum restitutum fuisse, permirum et quasi incredibile mihi accidit. — Suspecta erat etiam Maffeio A. C. L. p. 384.

2134. a) *ΑΠΩCΙΚΑΚΟΙΣ*
ΘΕΟΙC
EX ÓRÁCVLÓ

b) *ΑΘΑΝΑΙ*
ΑΠΟΤΡΟΠΑΙΑΙ
EX ÓRÁCVLÓ

In Foro Romano (1816.) Müller *d. For. Rom.* p. 143. Sub basi columnae Imperatori Phocae erectae ab Exarcho Smaragdo p. Chr. 608. Nardini 2. p. 222.

2135. SEI DEO. SEI DEIVAE. [1]) SAC. C ‖ SEXTIVS. C. F. CALVINVS TRI. DE ‖ SENATVS. SENTENTIA. RESTITVIT. — Romae nuper reperta. Orti *Viaggio alle due Sicilie.* Verona 1825. p. 213.

1) cfr. A. Gellium *N. A.* 2, 28, 3. Arnobium *Lib.* 3, 8. *consuestis in precibus, sive tu deus es, sive dea, dicere.*

2136. SIVE DEO ‖ SIVE DEAE ‖ C. TER. DEXTER ‖ EX VOTO ‖ POSVIT. — Romae. Grut. 1, 7. cfr. Gud. in *A. E. Suppl.* T. V. p. 10.

2137. SEI. DEVS ‖ SEIA. DEA. — Lapis Tibure inventus. Oderic. p. 184. et 285. i. e. sive Deus, sive Dea. cfr. omnino Marini *Atti* 1. p. CLXVII. et passim, ubi eadem formula reperitur.

2138. SACRVM. DEVM. DEARVM ‖ VOTO SVSCEPTO DEDICAVIT ‖ C. PAETIVS RVFVS. — Romae. Marini *Atti* 2. p. 688.

2139. VOTIS ‖ OMNIBVS ‖ CAELESTI‖BVS ‖ CONSENTI‖ENTI‖BVS ‖ BENE·VERTENTIBVS [1])‖QVE ‖ L. PARIVS ‖ HERMES. — Tradate oppid. Insubrum. Grut. 115, 10.

1) Ita Alciat. Grut. *benemerentibus.*

2140. DEO AETERNO ‖ PRO SALVTE ‖ L. COMATI. DIONYSI ‖ CLODIA ‖ CHRYSA ‖ V. S. L. M. — Aquileiae. Mur. 106, 7. „Bertoli A. d' A. p. 329, 480. in incerto relinquit, Christianumne, an gentile sit votum. Mihi quidem Christianum minime videtur." HAGENB. Mss. Idem dicendum etiam de sequente, multis controversiis agitato:

2141. DEO MAG‖NO AETERN ‖ L. STATIVS DI‖ODORVS QVOT ‖ SE PRECIBVS COMPOTEM FECISSET ‖ V. S. L. M. — Veronae. Grut. 17, 7. Fabrett. p. 564, 104. Mur. 106, 6. Similia habet Grut. 17, 8.: DEO AETERNO. 9.: DEO ‖ QVI EST MAXIMVS. cfr. Marini *Atti* 2. p. 573. *ΘΕΩΙ ΥΨΙΣΤΩΙ ΕΥΧΗΝ ΑΝΕΘΗΚΕΝ* ‖ *ΚΛΑΥΔΙΑ ΠΙΣΤΗ.* Romae. Quem is item pro titulo habet gentili, non vero Christiano.

2142. DEO AMABILI[1]) ‖ SACR. AELIA EHORTE FECIT. — Romae in ara, in cuius corona: *ΚΥΡΙ. ΧΑΙΡΕ.* Grut. 88, 12.

1) de Antinoo quidam cogitabant. (Morcelli *St.* 2. p. 22.) veluti Gesnerus in *Comment. de Deo Phosphoro.* Comment. Gott. 1754.

2143. LOCO. PEREGRE ‖ DEV.[1]) DEBES ROGARE ‖ VT POSSIS SALBVSSA‖NVS AT[2]) TVOS REVERTI ‖ *ΑΡΙΦΙΛΟC.* — Lugduni Bat. Oudendorp. p. 52.

1) deum. 2) salvus sanus ad.

CAPVT V.

RELIGIONES ET CAERIMONIAE DEORVM IMMORTALIVM.

---

§. 1. PONTIFICES.

2144. IOVI ‖ IMP. VESPASIANVS ‖ AVG ‖ PER COLLEGIVM PONTIFICVM ‖ FECIT. — Romae. Grut. 13, 11.

2145. D. M. TIB. CLAVDIO AVG. LIB ‖ HERMETI ‖ M.[1] PVEROR. DOM. AVGVST ‖ ET CORNELIAE MODESTAE ‖ MATRI B. M ‖ ET LIBERTIS LIBERTABVSQ ‖ POSTERISQ. EORVM ‖ HOC MONVMENT. SIQVIS ‖ DONARE AVT VENDERE ‖ VOLVERIT INF. ARKAE ‖ P. P. ROM.[2] HS. L. M. N. — Tibure. Grut. 1033, 8.

1) Magistro, qui alibi Paedagogus pueror. Grut. 1111, 8. Gud. 2) *Arcae publicae populi Romani* Servius et Scal. *Ind.* XI. Contra Gronov. *de Sestert.* p. 43. et Hag. Mss. rectius: *Arcae Pontificum Romanorum*, ut Grut. 652, 8. 827, 2. Negant scil. *arcam populi Ro.* dici pro *aerario.*

2146. Fasti pontificales, quorum fragmenta exhibet Grut. 300. seqq. minime praetereundi sunt antiquitatis studioso; hic tamen inseri non poterant.

2147. De Pontificatu maximo vide passim in Imperatoribus. Romanus episcopus, ut obiter hoc notem, primum, sed per acerbam ironiam, Pontifex Maximus appellatur a Tertulliano, *de pudicitia* C. 1. Eo tempore, quo Imperatores Christiani ea dignitate fungi iam nolebant, aliis eam conferebant inter primores Romanorum, gentilibus etiam tunc sacris addictis, velut Q. Aurelio Symmacho, qui ultimus fortasse fuit Pontificum maximorum. Nulla tamen superest inscriptio Pontificem max. vel postremi huiusce temporis, vel liberae reipublicae memorans, praeter Vrsinianam Grut. 39, 5. Q. CAECILIO METELLO PONT. MAX. A. V. C. DCLXXIV. mihi admodum suspectam.

2148. L. CAESARI PONT ‖ MAX. — Arretii. Mur. 222, 1. Pocock. p. 77, 7. Gor. *Etr.* 2. p. 276, 12. Quo minus pro spurio habeatur hoc saxum, obstat Pocockii testimonium. Sed Pontifex Maximus

L. Caesar Romae certe nunquam fuit; hinc Gorii est coniectura, Arretinos per adulationem fortasse hoc nomine iuvenem illum in Collegium suorum Pontificum cooptasse, primumque locum ei tribuisse.

2149. Ceterum Pontifex Maximus extra urbem nullus est agnoscendus; nam spuria est inscriptio Grut. 305, 7. P. VERGILIO P. FILIO. PONT. MAX. SABIN. (in villa Ande prope Mantuam, si Diis placet.) et Murat. p. 151, 3. FLAVIVS PONTIFEX MAXIMVS SORORI PIISSIMAE. in vico Tresques. Mur., adsentiente Hagenb., coniicit: *Maximae*. v. disceptantes de hac re inter se Reinesium et Bosium in eor. *Epistolis*. Ienae 1700. 12. p. 139. seqq. — Sacerdotem maximum Cephaloeditanorum memorat Cicero *Verr. Act.* 2. L. 2, 52.

2150. . . CAECILIAE MA‖TRI PIISSIMAE ‖ FVRIVS ‖ OCTAVIANVS ‖ COS. PONTIF.[1]) FIL. — Romae. Don. p. 179, 68. Mur. 153, 4.

1) Male hinc, notante Hagenb., Mur. commentus est *Consulum Pontificem*, ut 358, 2. *Consulum Augurem*.

2151. L. CAESONIO L. F. QVIRINA. ORCINIO RVFINO ‖ MANLIO BASSO. CLARISSIMO VIRO. SALIO PALATINO ‖ PONTIFICI MAIORI. PRAETORI. QVAESTORI ‖ CAESONIVS HEDVLVS. PROC. PATRIS.[1]) — Neapoli. Reines. p. 402, 19.

1) *Procurator patris* Reinesius nimis anguste accepisse videtur de curatione sepulcri tantum: potius patris honoribus ornati procuratorem, dum viveret pater, fuisse puto. Hagenb. Mss. Scil. in sacerdotiis illis, ni fallor. O.

2152. L. CALPVRNIO L. F. PAPIRIA ASELLIO ‖ VI VIR. AVGVSTAL. ET PONTIFICI MIN ‖ DEI LIBERI INVICTI ‖ CALPVRNIA HILARA MARITO ‖ OPTVMO. SANCTISSIMO ‖ BENE MERENTI F. — Aletrii. Grut. 482, 4. Iste videtur Pontifex minor municipalis; de pontif. minore Romano sequens lapis est intelligendus:

2153. L. DOMITIO L. F. QVIR. ROGATO. PONTIF ‖ MINORI. PROC. AVG. PROVINC. DALMAT ‖ PROC. MONETAE AVG. AB EPISTVL. LVCII ‖ AELII CAESARIS. PRAEF. EQ. ALAE I. ARA‖VACORVM. TRIB. MIL. LEG. VI. VICTRIC ‖ PRAEF. COH. I. FL. EQVITATAE. PRAEF. COH. I ‖ DALMATARVM. ACCENSO VELATO ‖ DOMITIA VENVSTA MARITO OPTIMO ‖ ET SIBI. — S. l. Marini *Atti* 2. p. 775. De Pontificibus minoribus v. Rhunk. *Lectt. Acad. ed. Eichstaedt.* IV. p. 10. Sed Caesarum temporibus eos non fuisse tantummodo ministros, adiutores et scribas Pontificum maiorum, ex hoc titulo equidem colligo, ubi ista dignitas praecedit vel procurationem Provinciae. T. Statulenum Iuncum Pontificem minorem publicorum Po. Ro. Sacrorum, videsis in cenotaphiis Pisanis.

2154. M. ACILIVS A. F. VOT. PRISCVS. EGRILIVS PLARIANVS ‖ PRAEF. AERARI. MILITAR. PONTIF. VOLCANI ET AEDIVM ‖ SACRAR.[1]) P. C. CLVPEVM ARGENT. CVM IMAGINE AVREA D. D. L. D. D. D. — Ostiae. Marini *Atti* 2. p. 408.

1) Idem qui alias PRAETOR SAC. VOLC. FAC. v. Marini 2. p. 356. et l. l.

ABVNDANTISSIMI MVNERIS SED ET ‖ PRAECIPVAE LAETITIAE THEATRALIS. IN COL ‖ AEDILI. QVAESTORI. DVVMVIRO. ITERVMQVE' Q. I. D. HVIVS SPLENDIDISSIMAE ‖ COLONIAE CVRATORI R. P. EIVSDEM COL. ET PRIMO PRINCIPALI OB MERITVM ‖ BENEVOLENTIAE EIVS ERGA SE ‖ VRBS OMNIS VRBANAE FLAVIAE ‖ CONSTANTIS PATRONO DIGNISSIMO. A . . . . . ‖ I. X. X. L. M. P. P. — Hispelli, (Spello) quod et *Vrbana Flavia Constans* a gente Flavia Vespasiani, Titi, Domitiani, non vero a *Flavio* Constantino dictum fuit. Ex sincera hac inscript. effictum est a fraudulento aliquo homine celebratum illud Constantini M. decretum in favorem Hispellatium, explosum a Muratorio. Calogerà *Raccolta*. Vol. 11. p. 319. Haec vero exstat ap. Mur. 155, 3.

1) ita ap. Grut. 89, 11. M. Antonius - Sacerdos Arae Augusti nostri *Coronatus* Daciae.

2171. MARTI AVG ‖ PRO SALVTE IMP ‖ CAES. M. ANTONI ‖ GORDIANI PII ‖ FELICIS AVG ‖ M. ANTONIVS VALENTINVS ‖ EQ. R. DEC. M. APVL [1]) ‖ SACERDOS ARAE ‖ AVG. N ‖ CORONATVS DAC ‖ III [2]) DD. — Ostroch in Dacia. Mur. 155, 2. (Grut. 57, 5.) Maff. *Mus. Ver.* 248, 5.

1) Decurio Municipii Apuli in Dacia. Pro M. APVL. Grut. COL. APVL. fortasse utrumque erat in lap. M. COL. APVL., plane út Grut. 115, 6. 2) Coronatus (sacerdos) Daciae tertium.

2172. C. VEIANIO C. FIL ‖ COR. RVFO FILIO ‖ AEDILI IIII VIRO PATRO‖NO MVNICIPII ET COMPLV‖RIVM CIVITATIVM . . OVORV‖M. [1]) CVRAT. REI . . . LESTINOR [2]) ‖ DATO A MAXIMIS IMP. ANTO‖NINO AVG. . . . . . ‖ ANTONINI AVG. F. FLAMINI DI‖VOR AVG. TAVRIN . . . SACERDOTI ‖ ORNATO. [3]) HVIVS PATER ANNONA ‖ CARITATES SAEPIVS SVSTINVIT ‖ EPVLVM FREQVENTEM DEDIT ‖ MVNICIPES CAMERTES OB PLVRIMA ‖ ET MAXIMA BENEF. PATRIS EIVS ET ‖ IN SE COLLATA. HONOR ACCEPTO ‖ QVOT CONTVLERE REMISIT. CVIVS DEDIC. EPVL ‖ L. D. D. D. — Camerini. Mur. 755, 1.

1) f. Aequorum. Mur. 2) f. Aletrinorum. id. 3) Mur. emendationem Coronato excussit αὐτοψία Camerinii. ORNATO sc. corona. Mur. 333, 4. ab XV. Viris occabo et corona exornato. Grut. 411, 1. exornato sacerdoti. Hagenb. Mss. Consulendus inprimis Marini *Atti* 1. p. 315., ubi laudat Decretum XV. Virorum Sac. Fac. factum Licinio Secundo Sacerdoti Matris Deum M. I., quo possit VTI OCCAVO ET CORONA DVM TAXAT INTRA FINES COLONIAE CVMANAE. Nos id dabimus infra in capite de XV. Vir. S. F. Tum conferri iubet Tertull. *de Idololatria*. c. 18. *Igitur purpura illa et aurum cervicis ornamentum, eodem more apud Aegyptios et Babylonios insignia erant dignitatis, quo more nunc praetextae vel trabeae vel palmatae, et coronae aureae Sacerdotum Provincialium.*

2173. COMINIAE L. FIL. VIPSANIAE DIGNITATI ‖ C. F. [1]) COLLEGIVM ‖ CAPVLATORVM [2]) ‖ SACERDOTVM DIANAE. — Allifani. Don. p. 345, 19. Mur. 512, 1.

1) Hagenb. explicat: Dignitati i. e. Honori Cominiae L. Fil. Vipsaniae Clarissimae eminae. Ego duabus feminis hunc titulum positum reor: Cominiae, Lucii filiae, et

Vipsaniae Dignitati, Caii filiae. Dignitas nomen pr., ut Felicitas, Aequitas, Hilaritas, Veritas. 2) Salium Martialem capulatum exhibet Fabrett. p. 90, 2. Capulatos Sacerdotes Augustales Reines. p. 269, 1. „Fabrettus (et cum eo Forcellinus) v. *capulatus* accepit de apice pilei seu cassidis Saliaris, sed ita nusquam dicitur: *tutulatus* procederet, de quo Gutberl. *de Saliis* p. 53. Quid? si non a capitis gestamine, sed manuum sint dicti *Capulati?* ut Salios gestasse manibus minutos pugiones, quibus ancilia pulsabant, docet ex Plutarcho *Gutb.* p. 96., nonne a *capulo* gladioli capulatum dicere licebit? An ita Sacerdotes Dianae, venationis Deae, gladiolis seu venatoriis seu sacrificalibus armati vel accincti, indeque *capulati* quoque dicti sunt?" Hagenb. Mss. Mur. deducit a *Cupula* v. Varr. *L. L.* 4, 26.

2174. HERCVLI ‖ Q. EVFEMIVS ‖ Q. F. OVF ‖ LVCVLLVS ‖ AED ‖ VI VIR. V. S. L. M ‖ Q. MANILIVS PHILVMENVS ‖ SACERD. LAVR. LAVIN. SIGILLVM ‖ CVM ARA HVIC ARAE SVPERPOSVIT ‖ ET SCRIPTVRAM EIVS VETVSTATE ‖ CORRVP. RENOVAVIT. VOTO ‖ SVSCEPTO ‖ L. D. D. D. — Laude Pompeia. Grut. 43, 9. et 10. cfr. Apianum p. 169. Posteriora illa: *Q. Manilius* cet. habet etiam Mur. 123, 3.

Habemus hic Laude Pompeia, quod probe notandum, duos Sacerdotes Laurentes Lavinates; cuiusmodi praeterea memorantur in quinque lapidibus Muratorii 514, 1. 682, 4. 684, 4. 718, 3. 1053, 1. simplici *Laurentium Lavinatium* nomine, minime de patria intelligendo. v. c. 684, 4.:

2175. D. M. S ‖ L. CAESIO L. F. MARCELLO LAV‖RENTI. LAVINATIVM P. C.[1]) TEATIN‖ORVM. CAESIVS PROCVLVS SEN. FILIO DVLCISSIMO B. M. P. — In civitate Teatina.

1) Patrono civitatis. Hagenb. Item 718, 3.:

2176. MARIVS L. LIB. DORYPHORVS ANNVLOS AVREOS ‖ CONSECVTVS A DIVO COMMODO. SCRIB AEDILIC ET ‖ TRIBVNIC. SCRIB. LIBR. AEDIL. CVRVL. PRAECO COS ‖ . . . OR CVRIAT.[1]) LAVRENS LAVINAS FECIT SIBI ET ‖ . . . AE ASCLEPIODOTE CONIVGI. ITEM LIBERTIS ‖ LIBERTABVSQVE POSTERISQVE EORVM. — Romae.

1) lictor curiatus.

2177. Q. GAVIO Q F ‖ POB. PRINCIPI ‖ IIII. VIR. VERONAE ‖ EQ. PVB. LAVR. LAV ‖ PRAEF. COLLEG ‖ FABR. ET DENDR ‖ PAGANI PAGI ‖ FORO IVLIENS ‖ PATRONO. — In vico Erizzolano ditionis Veronensis reperta 1825., mecumque communicata a V. Cl. Labus, qui literas aliquot evanidas certissima coniectura supplevit.

Verum non Sacerdotes solum, sed etiam Pontifices L. L. inveniuntur. Notam vero L. L. non aliter exponendam esse mox demonstrabit *T. Vennonii* saxum. Grut. 484, 3.

2178. D. M ‖ L. FABRICI L. F. PAL ‖ CAESENN GALLI ‖ EQ. ROM. PONTIF. L. L. SCRIB. AEDILIC ‖ OMNIBVS HONORIBVS IN COST. F.[1]) ITALICVS P. DIGNISSIMO. — Romae. Mur. 154, 4. (699, 8.) cfr. 153, 1.

1) Colonia Ostiensi functo.

Hinc Muratorius, consentiente Hagenb. statuit, Laurentis Lavinatis vocabulo designari genus aliquod sacerdotii ex Lauro-Lavinio, oppido ex antiquioribus Laurento et Lavinio, consociato sub Antonino Pio,

ut videtur Nibbyo *Viaggio* 2. p. 263., originem trahentis; ex caerimoniis, ni fallor, quibus Lavinii et Laurenti olim a Latii populis Venus colebatur. v. Strabo 5, 3. §. 5. p. 159. *Tzschuck.* Contra ad Iunonis sacerdotium refert Reines. p. 687. laudans praeterea Cod. Theod. L. 8. Tit. 5. Leg. 46. *ad societatem consortiumque Laurentum.*

2179. T. VENNONIO T. F. STELL ‖ AEBVTIANO PATRONO ET ‖ MVNICIPI COL. AVG. LAVR[1]) ‖ EQ. R. EQ. P. IVD. EX V. DEC ‖ SELECTO CVR. R. P. ALB ‖ POMPEIANORVM.[2]) L. L ‖ PONTIF. EIVSDE. SACERD[3]) ‖ MVNIA Q. F. CELERINA VXOR ‖ MARITO KARISSIMO. — Ad XIII. ab Vrbe, prope Flaminiam. Grut. 484, 3.

1) Parum intellexit hoc saxum Cluver. *Ital.* T. 1. p. 86. Municipia et coloniae saepe eadem oppida fuere, ut *municipem coloniae* facile admittamus cum Wess. ad *Ant. Itin.* p. 235. LAVR. ad Lauro-Lavinium, minime ad Lauriacum referente contra Cluv. *Noric.* p. 23. Adde Ritterum ad *Cod. Theod.* L. 8. T. 2. l. 1. T. 2. p. 489. HAGENB. 2) Alba Pompeia Liguriae oppid. 3) Seorsum accipe *Laurenti Lavinati* scil. sacerdoti, deinde *Pontifici eiusdem Sacerdotii* sc. Laurentium Lavinatium cfr. *Epp. epigr.* p. 189. IDEM. — Vide nos infra in Capite *de Fetialibus.*

Simile, puto, Sacerdotii genus fuit CAENINENSE:

2180. D. M ‖ M. FABIO C. F. SAB. PRAESENTI ‖ SACERDOT. CAENINENS.[1]) EQVO ‖ PVBLICO. IVDICI EX V DECVR. AVG. II VIR. I. D. HIC R. P. SVAE ‖ HS. CCCC LEG. ET AD SCHOL ‖ EXORNANDAM HS. C. Q. L. — Mantuae. Gud. 123, 2. Mur. 476, 1. 742, 1.

1) Sacerdotum Caeninensium mentio etiam ap. Grut. 385, 1. ac Fabrett. p. 217. dicti a Caenina, Latii oppido.

2181. Sacerdotis Caeninensis privilegia memorantur in lapide Neapolitano Grut. 484, 6., quem in Capite de Ludis publicis integrum exhibemus:

VERATIO . . QVI CVM PRIVILEGIO SACERDOTII CAENINENSIS MVNITVS POTVISSET AB HONORIB. ET MVNERIB. FACILE EXCVSARI cet. Eodem fere pertinet Immunitas Sacerdotis Lanuvinorum: ap. Fabrett. 450, 61. Mur. 1098, 1., quam inscript. dedi in Cap. de Re municip. §. Magister. cfr. Otto *Aedil.* p. 167.

2182. L. VALERIO ‖ L. F. POM ‖ IVNIORI EQ. P[1]) ‖ IVRAT. AD SACRA ETR.[2]) PONT. Q.[3]) AED. II. VIR ‖ ACCENSO VELATO ‖ PLEBS. VRBAN ‖ L. D. D. D. — Arretii. Grut. 479, 1. correctius ap. Gor. *Etr.* 1. p. 448. et 2. p. 279, 13.

1) Equo publico. 2) *Etruriae.* Scalig. et Gor. *Etrusca* Fabrett. Nec tamen qui sit *Iuratus ad sacra Etruriae*, loco Ciceronis *Brut.* 1. (*cooptatum me ab Hortensio in collegium* (Augurum) *recordabar, in quo iuratus iudicium dignitatis meae fecerat*) satis explicatur, ut opinabatur Gorius. Aegyptius de Bacchicis mysteriis intellexit, iuratumque esse eum, qui secundo gradu iis initiatus iusiurandum praestiterit, nemini se arcana enuntiaturum. 3) Quaestor.

2183. C. VALERIO C. F. PAP ‖ MARIANO ‖ HONORES. OMNES ‖ ADEPTO. TRIDENT ‖ FLAMINI. ROM. ET. AVG ‖ PRAEF. QVINQ. AVGVR[1]) ‖ ADLECTO. ANNON. LEG. III ‖ ITAL.[2]) SODALI. SACROR ‖ TVSCVLANOR.[3]) IVDICI. SELECTO.

DECVR. TRIB [4]) ‖ DECVRIONI. BRIXIAE ‖ CVRATORI. REI. P. MANT ‖ EQVO. PVBL. PRAEF. FABR ‖ PATRONO. COLON ‖ PVBLICE. — Tridenti. Grut. 479, 6. Vide de h. lap. et controversiis, quas excitavit: *Illustrazione del monumento eretto dalla città di Trento a C. Valerio Mariano, opera postuma dell' Ab.* Girolamo Tartarotti *supplita dall' Ab.* B. G. Stoffella dalla Croce. *Rovereto* 1824. 4. — *Discorso sopra un' iscrizione Trentina del tempo degli Antonini pubblicato dal Conte* Benedetto Giovanelli. *Trento* 1824. 8. — *Trento, città de' Rezj e Colonia Romana, appendice al discorso del C.* B. Giovanelli. *Trento* 1825. 8. Uterque scriptor in explicandis notis errores commisit; melius tamen Giovanellius ea in re versatus est.

1) *Praefecto Quinquennalium* vel *Quinquatrium* (!) *Auguri* Tart. *Praefecto quinquennali Augurum* Giov. Sed est: *Praefecto quinquennali.* (vel *Praefecto* (et) *Quinquennali. Auguri.* 2) *Adlecto annonae* (non *annonario*) Leg. III. Italicae, quae in Raetia stativa habebat. Cfr. Augustin. *de Civ. Dei* 18, 18. *annonam - -, quae dicitur. Raeticâ, quoniam ad Raetias deportatur.* 3) de *Sacris Tusculanis* cfr. Varronem *L. L.* 5. p. 56. *Bipont.* 4) TRID. Grut. TRIB. Tart. Giov., ille *Decurioni. Tribuno* explicat: perverse sane. Hic (e) *Decuriis tribus:* id quod non mediocribus laborat difficultatibus, quum in lapp. non memorentur nisi Iudicum Decuriae IV. vel V.

§. 3. SACERDOTES FEMINAE.

2184. . . SILVIAE I.[1]) FIL ‖ MATERNINAE ‖ SACERDOTAE. — Fragmentum nuper repertum Augustae Vind. v. Raiser *Guntia* pag. 71.

1) *Iulii*, non *Iuliae*, ut volebat Raiser.

2185. SACERDOTI ‖ IVNONI REG ‖ LICINIAE ‖ LICINIANAE ‖ LICINIANI TRIB ‖ FILIAE ‖ . . . . NIA METIANE (*sic*) ‖ MATER. — Beneventi. Donati 1. p. 76, 4. ex de Vita *Inscriptt.* 1, 5.

2186. D. M. S ‖ PETILIAE Q. F. SECVNDINAE ‖ SACERDOTI MINERVAE VIX ‖ ANN. VIIII.[1]) M. VII. D. XVIII. OB INFATIGABILEM PIETAT. EIVS MESSIA ‖ DORCAS M. INFELIX. FIL. D. M. F.[2]) — In villa Ducis Iuvenacii in Apulia. Grut. 317, 6. Murat. 165, 1. Donati 1. p. 79, 6.

1) Nota sacerdotem novem annorum. 2) filiae digne merenti vel f. dulcissimae memoriae fecit. Mur. tamen verius, puto, habet B. M. P. bene merenti posuit. v. Saxii *Miss.* 3. p. 52.

2187. CASPONIA P. F. MAXIMA ‖ SACERDOS CERERIS ‖ PVBLICA ‖ POPVLI ROMANI ‖ SICVLA. — Romae. Grut. 308, 4.

2188. FLAVIAE AMMIAE ‖ SACERDOTI ‖ CERERIS ‖ OB HONOREM ‖ CAERIMONIORVM[1]) (*sic*) ‖ HONESTISSIME ‖ PRAEBITORVM (*sic*) ‖ DECRETO ORDINIS. — Romae. Fabrett. p. 342, 524. Mur. 164, 1.

1) *cerimoniorum* Mur.

2189. M. ALLEIO LVCEIO LIBELLAE PATRI ‖ AEDILI II VIR. PRAEFECTO QVINQ ET ‖ M. ALLEIO LIBELLAE F ‖ DECVRIONI VIXIT ‖ ANNIS XVII ‖ LOCVS MONVMENTI ‖ PVBLICE DATVS EST ALLEIA M F ‖ DECIMILLA SACERDOS PVBLICA ‖

CERERIS FACIVNDVM CVRAVIT VIRO ‖ ET FILIO. — Pompeiis. Millin *Pompei* p. 96. von Goro p. 41.

2190. *ΤΕΡΕΝΤΙΑ ΠΑΡΟΜΟΝΗ. ΙΕΡΕΙΑ ‖ ΔΗΜΗΤΡΟΣ ΘΕΣΜΟΦΟΡΟΥ.*

TERENTIA PAROMONE SACERDOS ‖ CERERIS LEGIFERAE. — Pompeiis. Bibl. philol. Lips. 1780. *Vol.* 2. p. 223.

2191. MAMIAE. P. F. SACERDOTI PVBLICAE. LOCVS SEPVLTVRAE ‖ DATVS DECVRIONVM DECRETO. — Pompeiis. Bechi *del Calcidico e della Cripta di Eumachia* p. 89.

2192. FABERIAE ‖ G. F. TETR ‖ PRISC ‖ SACERD. PVBL ‖ NVMINIS CAP ‖ ELECTAE A SPLENDIDO ORDINE D. D. — Capuae. Mur. 1991, 1, Cfr. Gud. 106, 2.

2193. AGVSIAE T. F. PRISCILLAE ‖ SACERDOTI SPEI ET SALVTIS AVG ‖ EX D. D. GABINI. STATVAM PVBLICE PO‖NENDAM CVRAVERVNT. QVOD POST ‖ INPENSAS EXEMPLO INLVSTRIVM FEMINAR ‖ FACTAS. OB SACERDOTIVM ETIAM OPVS PORTIC ‖ SPEI VETVSTATE VEXATVM, PECVNIA ‖ SVA PERFECTV‖RAM SE PROMISERIT POPVLO. CVM PRO ‖ SALVTE PRINCIPIS ANTONINI AVG. PII ‖ PATRIS PATRIAE. LIBERORVMQVE EIVS ‖ EXIMIO LVDORVM SPECTACVLO EDITO ‖ RELIGIONI. VESTE. DONATA[1]) ‖ VNIVERSIS SATIS. FECERIT ‖ CVIVS STATVAE HONORE CONTENTA ‖ INPENSAM POPVLO REMISERIT ‖ L. D. D. D. — Gabiis. *Bibliothek der alten Lit.* Fasc. X. p. 7.

1) Editor Gotting. VESTE habuit pro *Vestae*, ut in aliis inscriptt. Gabinis eiusdem temporis ac simul cum hac repertis *liberte* pro *libertae*, *Variane* pro *Varianae* legitur, interpretatusque est: *quum virgo Vestalis facta esset:* sed Virgines Vestales Gabiis fuisse nequaquam puto; et insolita esset omnino formula prorsusque inaudita. Erit igitur potius ἐσθῆτος δοθείσης, quo tamen significatu vox RELIGIONI obscura manet: eritne simulacro Religionis? an potius collegio alicui Sacerdotali hoc nomine apud Gabinos instituto?

2194. * NONIAE MAC‖RINAE SACERD ‖ BERGIMI ‖ B M ‖ CAMVNI. — Cividati in agro Brixiano; e schedis Petri Gnocchi, in quibus plura suspecta. Donati 1. p. 79, 3.

2195. CAESONIAE LVCILLAE ‖ MATERTERAE SANC‖TISSIMAE ET FELICISSIMAE. SACERD.[1]) DIVI TITI FLAVI. AVG ‖ C. CAESONIVS RVFINIANVS ‖ V. C. D. D. — Tibure. Don. p. 138, 15. Mur, 162, 3.

1) „Sacerdoti (feminae) nil dubitans accepit Gorius; quid dubitat Mur., quum sacerdotes feminae Imperatorum et alibi legantur v. c. Grut. 320, 10, 11. neque honores nominibus praefigantur?" Hagenb. *Mss.*

2196. I. O. M ‖ CAESIA P. F ‖ MAXIMA ‖ SACERDOS ‖ DIVAE ‖ MATIDIAE,[1]) — Incino, postea Mediolani. Mur. 163, 3. Redaelli 1. p. 57. (Fabrett. p. 696, 181.)

1) Matidiae mater fuit Marciana Traiani soror. Cfr. Grut. 1088, 11. Mur.

2197. Sacerdotes feminae ap. Murat. 161—166. reperiuntur Veneris,

Cereris, Minervae, a bona Dea, Matris Deûm, Divarum sc. Augustarum, Divae Augustae, D. Plotinae, praeter eas, quas selegimus.

2198. D. M. ‖ CAECILIAE PROCVL ‖ SACERD. XV. VIRALI ‖ L. ACVTIVS ‖ CAECILIANVS ALVMNVS ‖ ET P. ACILICO SVRO NVTRI. — Brixiae. Mur. 162, 4. Eodem pertinere videtur lapis Romanus ap. Donati 1, p. 20, 6. et Marini *Atti* 2. p. 361.:

2199. MVNATIA REDDITA SA . . ‖ . CERD. XV. VIR. TAVROBOL ‖ FECIT ‖ XII KAL. DEC ‖ GLABRIONE II. COS.[1])

1) p. Chr. 186. Quindecimvirale igitur hoc feminarum sacerdotium pertinebat ad cultum Magnae Matris Idaeae.

2200. SILVANO ‖ SACR. ET NYMPHIS LOCI ‖ ARETE DRVIS[1]) ‖ ANTISTITA SOMNO MONITA ‖ D. — Metis. Grut. 62, 9.

1) incertum hoc, sed tamen dignum quod observetur, est Druidum s. Druidarum in lapp. vestigium. Ita visum est etiam Hagenbuchio. Cfr. Vopisc. *Aurelian.* C. 44. *Aurelianum Gallicanas consuluisse Druidas.*

§. 4. ANTISTITES. PARASITI. PRAETORES SAC. FAC.

2201. DIS. SECVRITATIS ‖ Q. VIBIVS HERMA ‖ ANTISTES ‖ SANCTI SILVANI ‖ ANNVM AGENS ‖ LXX ‖ FECIT SIBI B. B.[1]) — Romae. Grut. 318, 9. Ex hac conficta videtur ib. 10.

1) Bene Bene i. e. ἀγαθῇ τύχῃ. Scalig. (Vivus Vivo. Grut.)

2202. EX RESPONSO ‖ ANTISTITVM ‖ PROSPOLOIS[1]) ‖ C. LVCANVS SEVERVS ‖ PRO ‖ L. LVCANO FILIO. — Tergeste. Mur. 174, 7.

1) Bimard. *Diatr.* p. 66. explicat: C. Lucanum, quum consuluisset Antistites, anxius de filio forsitan aegrotante, ex eorum responso donum quoddam dedisse προσπόλοις, sacrorum ministris. — Ad Mithriaca hoc pertinere, probabile fit ex Marini *Atti* p. 170. et 186., ubi Mithrae Antistites memorantur.

2203. De Parasitis Apollinis v. Martial. 9, 29. Grut. 89, 6. le Beau *Mém. Inscript.* T. 31, 60. Saxa eos memorantes exhibebimus in Cap. de Ludis Publicis.

2204. L. LICINIO L. FIL. PAL ‖ HERODI ‖ EQVIT. ROM. DECVRIALI ‖ DECVRIAE VIATORIAE ‖ EQVESTRIS. COS. DECVRIONI ‖ QVINQVENNALI. DVVMVIRO ‖ SACERDOTI GENI. COL. FLAM ‖ ROM. ET AVG. CVRAT. OPER. PVBL ‖ QVAESTORI AER. AEDILI. FLAM ‖ DIVI SEVERI SODALIARVLENSI[1]) ‖ PRAET. PRIM. SAC. VOLK. FACIV[2]) ‖ ORDO AVGVSTAL ‖ OPTIMO CIVI OB MERITA. — Ostiae. Marini *Iscriz. Alb.* p. 56. Morcelli *St.* 2. p. 54.

1) Marinius putat intellig. esse numen aliquod vel collegium Ostiense nobis ignotum.
2) Sic habes Flaminem PRAETOR. II. SACRA VOLCANI. Grut. p. 318, 6. 398, 7. Cfr. Marini *Atti* 2. p. 357. Praetorem (sacrorum) habebant etiam Fratres Arvales. Apud Grut. 411, 3. Interamnae est lapis dedicatus ISIDORO — — AVGVRI. SACERD. PONT. PRAEF. SACRORVM; ubi fortasse leg. PRAETori.

2205. CN. SERGIVS. CN. L ‖ ANTHVS PATER ‖ AVGVSTALIS FECIT. — *Ab altero latere:* CN. SERGIO. CN. F. VOT[1]) ‖

PRISCO. FILIO SVO. PRAETORI ‖ SACRIS VOLCANI EX D. D. AEDILI. ADLECTO.[2] — **Romae. Grut. 318, 7.**

1) **Vol. Ms. Pighii. Verum est VOLT*inia*. Ceterum Scalig. *Ind.* 3. male iunxit *Pater Augustalis*, quum sit Pater filii Cn. Sergii, idemque Augustalis. Praeterea nota hic filium liberti, tribum habentem, patre non habente. Scalig. *Ind.* 19. Hagenb. Mss.**

2206. C. AEMILIO C. F. FAB ‖ ANTONINO EQVITI ROMANO ‖ Q. Q.[1] PATRON. MVNICIPI ‖ OMNIB. HONORIB ‖ HONESTE PERFVNCTO ‖ CVR. FANI HERC. VICT[2] ‖ PONTIFICI. — Tibure reperta, postea Romae. Mur. 176, 4. Donati 2. p. 245, 7. v. Saxii *Miss.* 3. p. 62.

1) *Quinquennali.* 2) *Curatori fani Herculis* VICT*oris*, Tibure.

§. 5. FLAMINES.

2207.

...... COS

Q. TINEIVS RVFVS LOCO T. HOENI SEVERI COS.

Q. TINEIVS SACERDOS LOCO L. ANNI LARGI FLAMINIS

M. CLAVDIVS FRONTO NEOCYDES LOCO

L. ROSCI AELIANI FLAMINIS

T. CORNELIVS ANNEVS FVSCVS LOCO

L. COSSONI EGGI. MARVLLI FLAMINIS

L. HEDIVS RVFVS LOLLIANVS AVITVS LOCO

M. ACILI VIBI. FAVSTINI FLAMINIS

M. SOSIVS LAELIANVS PONTIVS FALCO LOCO

L. ANNI. RAVI EXAVGVRATI

T. STATILIO SEVERO

L. ALFIDIO HERENNIANO COS.[1]

Q. HEDIVS RVFVS LO..... NVS

LOCO PONTI. FALCO ....

— Romae. Marini *Atti* 1. p. 166. fragmentum albi Flaminum memorabile potissimum ob mentionem flaminis exaugurati. — Similia plane exhibet iam Livius 27, 6. 29, 38.

1) p. Chr. 171.

2208. AVL. SEMPR. ASPRENATI ‖ FLAMINI DIALI ‖ CONIVGI OPTIMO ‖ BENE MERENTI ‖ HECALE FLAMINICA P. C ‖ BIX. ANN. ‡ C. I.[1] ‖ M. IV. D. VII ‖ ET IVL. MODESTINO LEIB. B. M ‖ ET SIBI ET SOVEIS. — Metis. Grut. 307, 8.

1) i. e. XXC. seu LXXXI. Hagenb. v. Grut. 766, 6.

2209. P. CORNELIVS P. F. SILANVS. FLAMEN ‖ MARTIALIS. COS. — Romae in arcu ad acquaeductum Claudii. Donati 1. p. 80, 5.

2210. D. M ‖ P. MEVIO P. FILIO ‖ VOLCANI FLAM ‖ VIXIT ANNIS LVI. M. X. D. III ‖ MANILIA AMATISTA ‖ CONIVX B. M. F. — Vulceii. Romanelli *Topografia* T. 1. p. 422.

2211. * SEXTL.[1] CLASENO SEX. F. SEX ‖ NEP. SEX PRON ‖ CLV. ALLIANO ‖ PONTIFICI. FLAMINI VIC‖TORIAE ET FELIC.

CAESAR ‖ PERPETVO. PRAEF. COH ‖ III. ASTVR. EQ. C. R.[2]) TRIB. LEG ‖ II. ITALIC. IIII VIR. Q. Q. IIII VIR ‖ I. D. II. SACERD. V. F. C.[3]) CVR. LVSVS ‖ IVVENVM. VI VIRI AVGVSTAL. PATRONO[4]) OB AMOREM EIVS ‖ ERGA SINGVLOS VNIVERSOSQ. — Ad prim. lapid. ab Aemilia i. e. Ameriae. Grut. 388, 3. Don. IV, 21. Murat. 620, 1. Est Ligoriana.

1) *Sexto Tito Lucio.* Scal. Melius SEXTIO. Mur. 2) *Equitatae Civium Romanorum.* 3) *Victoriae Felicitatis Caesaris* Scal. Cfr. Don. IV, 22. Sed cfr. Grut. 1028, 1. *Curatori Lusus Iuvenum.* V. F. G. (*sic*), cuius notae interpretatio aeque incerta est; male enim Pigh. *Vivo Fieri Curavit.* (*curaverunt*, saltem debebat esse.) Hagenb. suspicabatur *Viro Egregio*; sed hoc quoque probabilitate caret. Nostro praeterea in saxo parum probamus Flaminem, eundemque Sacerdotem Victor. Felic. Caesaris. 4) Haec duo vocab. accesserunt ex Add. Grut.

2212. T. CASSIO ‖ MANSVET ‖ FLAMINI VIRB[1]) ‖ SCRIB. AED. II V. IVR. DIC. CASSIA MTIA. PATRVELI. — Cularone. Gud. 119, 18. Bimard *Proleg.* p. 85.

1) Virbiali expl. Bimard., ut Grut. 445, 3. 494, 7. Mur. 166, 6.

2213. D. M ‖ SEX IVL. CONDIÁNI DEF. ANN. XXV ‖ FLÁMÍNÍS IVVÉNTVTIS. Q. C. V. AÉDILI ‖ M. VÁLERIVS IVLIÁNVS SÓCER ÉT ‖ VÁL. SÉCVNDILLÁ. CÓNIVGI PIISSIMO. — Gratianopoli. Millin *Mag. Encycl.* 1805, 4. p. 71.

2214. FLAVIO VERINI FILIO QVINCTO ‖ SABINO DECVRIONI. II VIRO ‖ SALIN. CIVITATIS SVAE ‖ VIRO ‖ FORO IVLIENSI *Flamini* PROVINCIAE ‖ ALPIVM MARITIMARVM. OPTIMO ‖ PATRONO TABER*narii* SALINIENSES ‖ POSVERVNT. CVRANTIBVS MATVRO ‖ MANSVETO ET ALBVC .... ‖ IMP. COMMODO ET ANTISTIO BYRRO COS.[1]) — Niciae. Zachariae *Exc.* p. 54.

1) p. Chr. 181.

2215. FLAMINES QVINQVENNALES admodum sunt dubii, etsi agniti a Bimardo in Oliver. *Marm. Pisaur.* p. 82. Prodeunt scil. e duobus dumtaxat lapp. Grut. 261, 4. Ligoriano, valdeque suspecto de interpolatione in illis *Magister et Flamen quinquennalis* pro *Magister quinquennalis et Flamen*, et altero 397, 3., ubi *Quinquennalitas* municipalis videtur significari.

2216. FLAMINEM AVGVSTALEM v. inter Sodales Titios ex Marini *Atti* 1. p. CLXXIII.

2217. C. EGNATIO[1]) ‖ C. F. HOR. MARO. FLAM. TI. CAESARIS AVG[2]) ‖ PONTIF. II VIR. QVINQ ‖ ITER. PRAEF. FABRVM ‖ EGNATIAE. C. F. MARVLLAE. — Labelli apud Venusiam. Lupulus p. 296.

1) lego *Egnatius.* 2) unum hunc Tiberii flaminem in lapp. memorari puto.

2218. FLAMINEM DIVI CLAVDII Tergeste habes Traiani temporibus, ap. Grut. 193, 3.

2219. VALENTIS FLAMINIS NERONIS AVG ‖ F. PERPETVI[1]) ‖ D. LVCRETII (*sic*) VALENTIS FILII (*sic*) ‖ V. K. APRIL. VE-

NATIO ET VELA ERVNT ‖ P. COLONIA.[2]) — Pompeiis. Romanelli *Viaggio a Pompej* T. 1. p. 83.

1) Romanellius explicat *flaminis perpetui Neronis Augusti felicis*, neque obste; id tamen mirum accidit, *Felicis* sic nude positum esse sine praeposito *Pii*. Nec magis veri simile est Neronem sive Tiberium Augusti F. i. e. filium (adoptivum) suos iam habuisse flamines vivente Augusto. 2) *Pompeiana Colonia;* haec vero ab alia manu subiecta sunt.

2220. L. APPAEO. L. F ‖ PVP ‖ PVDENTI P. P[1]) ‖ TRIB. COH. XII VRB. ET X PRAET ‖ FLAMINI FLAVIALI ‖ PATRONO. SASS ‖ PLEBS VRBANA ‖ PR. MI. S.[2]) D. D. — Sassinae. Grut. 359, 4.

1) Primipilo. 2) Haec corrupta sunt.

2221. * NEPTVNO REDVC ‖ SACRVM ‖ Q. MANILIVS Q. F. PAL ‖ SEVERIANVS ‖ VI. VIR. AVGVST. ET FLAMEN ‖ TITIAL. V. S. L. M. — Sine loco. Ex Graevio. Marm. Taurinensia 1, p. 167. Est lapis Ligorianus e Gudii penu. 41, 4.

2222. C. VALERIVS C. F. CLAVD. PANSA FLAMEN ‖ DIVORVM VESPASIANI. TRAIANI. HADRIANI. P. P. BIS ‖ TRIB. COH. VIIII. PR. PROC. AVG. PROVINC BRITANNIAE ‖ BALNEVM QVOD VI[1]) CONSVMPTVM FVERAT AMPLIATIS SOLO ‖ ET OPERIBVS INTRA BIENNIVM PECVNIA SVA RESTITVIT ET DEDICAVIT ‖ IN QVOD OPVS LEGATA QVOQVE REIP TESTAMENTO ALBVCIAE CANDIDAE ‖ VXORIS SVE HS CC CONSENSV ORDINIS AMPLIVS[2]) EROGAVIT. — Novariae. Doni p. 74, 31.

1) *ignis* videtur deesse. 2) an AMPLISSimi? Similiter in Mur. 619, 1. et rursus 1113, 7. est Flamen Divi Commodi et Divi Antonini, sed Ligorianus. Hinc tamen apparet, quomodo accipienda sit formula FLAMEN DIVORVM OMNIVM. v. c. apud Grut. 359, 3. et Doni p. 143, 28..

2223. T. APPAEO T. F. VEL ‖ ALFINIO SECVNDO ‖ PROC. AVGVST. XX HERED ‖ PROC. ALP. ATRECTIANAR[1]) ‖ PRAEF. VEHICVL. SVB., PRAEF. CLASS. PRAET. RAVENN. PR ‖ ALAE I. AVG. THRAC. TRIB. COH ‖ I. AELIAE BRITTON. PRAEF ‖ COH. IIII GALLOR. PATRON. COLON. FLAMINI DIVOR ‖ OMNIVM AVGVRI ‖ II VIR. QVINQ. BIS ‖ OB MERITA EIVS ‖ D. D. — Firmi, ubi similes reperit Marinius. Cfr. Grut. 490, 2. *Divorum omnium* i. e. omnium Imperatorum inter Divos relatorum, ut in marmoribus Hispaniensibus memorantur *Flamines Divorum Augg.* et *Divarum Augg.* Cfr. Marini *Atti* 2. p. 386.

1) Doni: ALPIATRECTIANAR. Reines. *Alp. Ret. Cottianar.*

2224. Pontifices, Flamines, Flaminicas, Sacerdotes Augusti et Romae, Caesarum, Augustae (nescio cuius, fortasse Faustinae vel Plotinae Grut. 321, 2. et 4.) divorum Augustorum, Divarum, Divae Marcianae, Plotinae, Coloniarum, Municipiorum, Provinciarum exhibet Grut. 320—325.

§. 6. FLAMINICAE.

2225. DEVILLIAE ‖ ATTICAE ‖ FLAMINICAE HERAE 1) ‖ DESIG. — Deiae Vocontiorum. Reines. p. 378, 38.

1) *Iunonis*. Rein.

2226. I. O. M ‖ FLAVIA L. F. RVFINA ‖ EMERITENSIS FLA‖MINICA PROVINC ‖ LVSITANIAE. ITEM COL ‖ EMERITENSIS. PERPET 1) ‖ ET MVNICIPI SALACIEN ‖ D. D. — Prope Terranum Lusit. Grut. 13, 16. Scriverio suspectum erat hoc saxum. Sax. *Peric.* p. 22.

1) Perpetua. Cfr. Bimard. in Oliv. *Marm. Pisaur.* p. 81. Hag. *Flaminicam perpetuam* habes etiam Mur. 169, 6.

2227. D. M ‖ APPEIENA C. F. PHILV‖MENE. FLAM. MVT 1) ‖ SIBI ET P. TITIO SABI‖NO MARITO. VIVA ‖ POSVIT. — Mutinae. Grut. 322, 10. Mur. 168, 5.

1) Mutinensis.

2228. ARRIAE L. F. PLARIAE ‖ VERAE PRISCILLAE ‖ FLAMINICAE ‖ M' ACILI GLABRIONIS COS. 1) D. D. PVBLICE. — Pisauri. Marm. Pisaur. p. 14, 32. Mur. 331, 1.

1) uxori Cos. Manii Acilii Glabrionis, p. Chr. 152. Nota feminam quattuor nominibus utentem.

2229. AVIDIAE C. F. TERTVLLAE ‖ FLAM. MATRI MVNICIPAL 1) ‖ ORDO VI VIRAL 2) ‖ OB MERITA EIVS. — In agro Sentinate. Mur. 168, 6.

1) flaminicae, matri municipali s. municipii. 2) Seviralium, ut Mur. 1104, 7. Ordo Seviralium et Augustalium.

2230. D. M ‖ IVLIAE HELIADIS ‖ SEX IVLI CALLISTI ‖ ET IVLIAE NICES FI‖LIAE. FLAMINIC. AVG ‖ QVAE VIXIT ANNIS ‖ XXV.(MENSIBVS II ‖ IVLIA HELIANE ET ‖ CALLISTATE CORPVS ‖ SORORIS ANIMA SVA ‖ SIBI CARIORIS AB ‖ VRBE ADFERRI ‖ CVRAVERVNT ET ‖ SARCOPHAGO IN‖TRA MAESOLAEVM ‖ CONDIDERVNT. — Lugduni. Millin *Voyage* 1. p. 502.

2231. C. ASCONIO C. F ‖ FAB. SARDO ‖ IIII VIR. I. D ‖ PRAEF. FABR ‖ FRATRI ‖ CVSINIAE M. F ‖ SARDI MATRI ‖ ET SIBI ‖ ASCONIA C. F. AVGVRINI 1) ‖ SACERDOS ‖ DIVAE DOMITILLAE. — Patavii. Grut. 366, 4. Vrsati *Mon. Pat.* p. 65, 29.

1) scil. uxor. Referenda est haec inscr. ad §. 3. Sacerdd. feminae.

2232. I. O. M ‖ DEPVLSOR AVL 1) ‖ P. CEIONIVS D. C. POE 2) ‖ SACERDOTALE VE 3) ‖ PRO SALVTE SVA ET VESPECIATIAE ‖ CAESIAE VXORIS ‖ HEREDVMQVE SVORVM ‖ OMNIVM ‖ V. S. L. M. — Poetovione. Grut. 20, 3.

1) f. MAL(*orum*) Hag. 2) Decurio Coloniae Poetovionis. 3) Exponebant VEFLAMEN; vocabulo inaudito, quod originem suam debet notis male intellectis, etiam in Grut. 347, 1. *V. E. Flamini*. 364, 1. aliquoties: VEFLAM. 498, 8. VE. FLAM.; quum ubique exponendum fuisset Vir Egregius, Flamen. Eodem errore inducti ex VESPECIATIA, nom. fortasse corrupto, exsculpserunt *Veflaminicam* Speciatiam vel Spectatiam.

PONTIFICES VESTAE V. V. C. C. PRO. MAGISTERIO [3]) PORTII ACILLII. [4]) LVCILLI. VITRASI. PRAETEXTATI. V. V. C. C. [5]) — Romae. Grut. 173, 5. Mur. 481, 5.

1) *Magnalium*. Mur. Optime Scaliger: *Ancilium*. 2) *longanimitate*. Mur. 3) iunctim lege: *Promagisterio*. Cfr. Mur. 1019, 2. C. IVLIO — TATIANO — PONTIFICI VESTAE ET IN COLLEGIO PONTIFICVM PROMAGISTRO. 4) PROTI LACILII LVCILII. Mur. 5) virorum clarissimorum.

2245. Q. POMPEIO Q. F ‖ QVIR. (*Seneci*)ONI ‖ SOSIO PRISCO (*Cos.*[1])) ‖ SALIO COLLIN ‖ TARRACINEN ‖ DECRETO ‖ DECVRIONV ‖ PATRON ‖ — Tarracinae. Don. p. 139, 18. Mur. 173, 8. Supplementa sunt Hagenbuchii.

1) p. Chr. 169.

2246. * M. NOMEICIVS M. F. PAL. NOMESIANVS ‖ MAGISTER AVGVSTALIS COLONIAE ‖ SETIN. SAL. MARTIALIS CAPVLATVS. IIII. VIR. VIARVM CVRAND ‖ V. S. FECIT SIBI ET SVIS LIBERIS ET ‖ POSTERIS EORVM H. M. D. M. AB ‖ IN FR. PED. XVII. IN AGR. PED. XVIII. — S. l. Fabrett. p. 90, 175. Est Ligor.

2247. L. ANTISTIVS CN. F. HOR. SARCVLO [1]) ANTISTIA
SALIVS ALBANVS. IDEM MAC. [2]) SALIORVM L. L. PLVTIA
RVFVS. L. ANTHVS L. [3]) IMAGINES DE SVO FECERVNT. PATRONO ET PATRONAE PRO MERITIS ‖ EORVM. — Romae. Grut. 318, 2. Cfr. ib. 1.

1) Horatia tribu, Sarculo oriundus. 2) MAG(ister). 3) i. e. Rufus et Anthus Liberti duo.

2248. P. AEL. P. F. PAL ‖ TIRONI ‖ SALIO ARCIS ALBANAE. QVEM ‖ IMP. CAES. ANTONINVS [1]) AVG. PIVS ‖ GERM. SARM. BRITT ‖ AGENTEM AETATIS ‖ ANNVM XIIII. MILITIA PRIMA ‖ PRAEFECTVRA ‖ EQVIT. BRAVCO‖NVM. D. [2]) EXORNARE DIGNATVS EST ‖ DEC. DEC ‖ BLANDVS PATER ‖ PRO AMORE CIVI‖TATIS SVMMAM ET ‖ SVMPTVM OMNEM . . . — In Castro S. Petri in Sabinis ad fl. Farfarum. Fabrett. p. 116, 297. Mur. 173, 6. 758, 3. Bimard *Proleg.* p. 96.

1) Caracalla. 2) Breucorum quingentorum.

2249. C. TERENTIVS ‖ VALENS ‖ IIII VIR. AEDIL ‖ POT. PRAEF. Q. Q. SAL [1]) ‖ PRAEF. RIVI SVPERN ‖ PATRONO MVNICIPES. — Tibure. Grut. 473, 5.

1) „*Praef. QQ.* (viae) *SALariae* explicabat Scalig. Melius vero Fabrettus *Em.* p. VII. in v. SAL. agnovit *Salium*. Salius, intelligo, non Martis, sed Herculis Tibure culti, de quo ex Servio et Macrobio docet Gutb. *de Sal.* p. 17., saxa nulla, quod miror, adducens. Nostrum hoc ei non adductum non miror; facile enim eum latuit hic Salius in Scal. *Indd.* non inveniendus; miror vero eum non adduxisse Spon *Misc.* p. 189, 2. neque Grut. 1097, 7." Hagenb. Mss.

2250. Salii municipales plures reperiuntur ap. Mur. 173. v. c. 3.
* SEX. SEXTIVS SEX. F. PAPIRIA ‖ FVSCVS FLAMEN ROMAE ET DIVI ‖ CLAVDII IIII. VIR. I. D. PONTIFEX AVGVR ‖ SALIVS GRAT. D. D. [1]) PRAEFECT. FABR. DED. — Romae.

1) Salius (municipalis) gratuitus decreto decurionum. Hagenb. Mss. et Marini *Atti* p. 419. Mur. l. l. 6. habet etiam Salium Veronensem. Ceterum saxum illud Mur.

173, 3. primum a Mabillonio *Vet. Anal.* p. 364. desumptum est e Cod. Einsiedlensi dumtaxat, et habet Ligoriani nescio quid, nominatim illud PRAEF. FABR., quod sexcenties recurrit in Ligorii commentis.

* * *

2251. L. AELIANO L. F ‖ AN. PROVINCIALI ‖ EQVO P. ORNATO ‖ LVPERCO DESIG ‖ HVIC ORDO DECVRION ‖ STATVAM DECREVIT ‖ L. AELIANVS VERECVNDVS ‖ H. V. S. R.[1]) L. D. D. D. — Praeneste. Grut. 317, 6.

1) Honore usus, sumptum remisit.

2252. P. SVFENATI P. F. PAL ‖ MYRONI ‖ EQVITI ROMANO. DECVRIA‖LI SCRIBARVM AEDILIVM ‖ CVRVLIVM. LVPERCO. LAVRENTI ‖ LAVINATI.[1]) FRETRIACO NE‖APOLI ANTINOITON ET EV‖NOSTIDON[2]) ‖ DECVRIONI ‖ IIII VIRO. ALBANI LON‖GANI. BOVILLENSES[3]) ‖ MVNICIPES OB MERI‖TA EIVS. L. D. D. D. — Romae. Fabrett. p. 456, XVI.

1) Quamquam h. l. potius distinguendum sit: Luperco, eidemque praeterea (Sacerdoti) Laurenti Lavinati, quam iungendum *Luperco Laurenti Lavinati*, tamen agnosco Lupercum municipalem Albae Longae vel Bovillarum, ut in superiore lap. Praenestinum. 2) de phratriis hisce cultorum Antinoi et Eunosti v. Martorell. *Thec. Calam.* p. 591., et Ignarra data opera de Phratriis Neapolitanis agentem. 3) Alba Longa a Bovillis vix XXX. stadiis distabat. Fabrett.

2253. In Vrbe antiquitus duo erant Lupercorum Collegia, Fabiani et Quintiliani (v. Festum in h. v.), quo pertinent sequentes inscr.:

Q. CONSIDIVS Q. L. ERO.. ‖ VIATOR AED. PL. L. PAPIRIA LVPERCVS QVINCTIAL. VETVS ‖ ACCENSVS COS ‖ MAGISTER TRIVM DECVRIAR ‖ CONSIDIA. Q. L. AMMIA L. — In Via Tiburtina. Fabrett. 457, 77. Hic Lupercus vetus distinguitur a tertio collegio Lupercorum Iuliorum. v. Dionem L. 44. initio.

2254. Q. VETVRIVS Q. F. POM. PEXSVS ‖ LVPERCVS FABIANVS. EX COLLEGIO VIRTVTIS.[1]) TRIB. MIL. II. PRAEFECTVS FABRVM ‖

FIDVSTIA L. F : RAECIA M. F.
MATER : SOROR

ARBITRATV AGRILIAE (*sic*) L. F. MATERTERAE
EX TESTAMENTO HS. ∞ ∞.

— Nepete in Faliscis. Grut. 487, 1.

1) Collegium religiosum Deae Virtutis videtur fuisse; alibi nondum reperi.

2255. SECVNDINI[1]) ‖ L. CREPEREIO ‖ ROGATO C. V ‖ PONTIFICI ‖ DEI SOLIS ‖ SEPTEMVIRO ‖ ET INSIGNI LVPERCO ‖ ISTARVM ‖ AEDIVM ‖ CONDITORI. — Romae. Fabrett. p. 101, 230.

1) De isto serioris tantum aetatis more, inscriptionibus vel eorum, quibus ponebantur, vel operum curatoris nomen casu secundo praeponendi cfr. Fabrett. p. 99.

2256. * T. PVPIVS. T. F. ANI. TADIANVS ‖ LVPERCVS ITER[1]) ‖ PVPIA HILARA FECERVNT. IN FRONTE PEDES XII ‖ IN AGRO PEDES XIIX. — Sine loco. Fabrett. p. 457, 76. E sch. Barberinis.

1) temporarium igitur erat sacerdotium, si inscr. sincera. De Luperco TER vide Cardinali *Iscr. Veletr.* p. 2.

2257. D. M ‖ C. IVLI VNIONIS ‖ C. NASENNIVS ‖ PLEBEIVS ‖ ET P. SETINVS LVPER‖CVS [1]) HEREDES ‖ FECERVNT. — Perusiae. Vermiglioli *Iscriz. Per.* T. 2. p. 372.

1) h. l. cognomen est, ut *Sacerdos* interdum, sed rarius etiam.

§. 9. CVRIONES. SEPTEMVIRI EPVLONES. DECEMVIRI ET QVINDECIMVIRI SAC. FAC.

CVRIONES rarissime memorari vidi in lapp. v. c.

2258. L. AEMILIO L. F. PAP. ARCANO ‖ TRIB. MIL. LEG. XI. GEM. ET TRIB ‖ MIL. LEG. I. MINERV. ITEM TRIB ‖ MIL LEG. II. OMNIB ‖ HONORIB ‖ IN COLONIA SVA FVNCT ‖ ADLECTO IN AMPLISSIMVM ‖ ORDINEM. AB. IMP. CAES ‖ HADRIANO AVG. IIIIII VIR ‖ EQVITVM ROMANOR. [1]) CVRIONI ‖ QVAESTORI VRBANO. TRIB ‖ PLEBIS. PRAETORI DESIGNAT ‖ L. AEMILIVS MOSCHVS IIIIII VIR. AVG. PATRONO OPTIMO. POST ‖ OBITVM EIVS. INLATIS ARCAE ‖ SEVIROR. OB LOCVM ET TVITIO‖NEM STATVAE HS N. IIII ‖ L. D. D. IIIIII. VIROR ‖ ET SPORTVLIS DEDICAVIT *.[2]) III. — Narbone. Grut. 348, 1.

1) Intellige de Seviris sex turmarum Eqq. Romanor. 2) denarios.

SEPTEMVIRI EPVLONES s. EPVLONVM et XV. VIRI SAC. FAC. saepissime memorantur in aliorum magistratuum et sacerdotiorum recensu, quocirca h. l. paucis erimus contenti.

2259. DIS. MANIBVS ‖ M. SVLPICI. BASSI ‖ AMICI. OPTVMI ‖ L. NONIVS ‖ ASPRENAS ‖ VII. VIR. EPVLONVM. — Romae. Grut. 307, 4. Visconti *Jenkins* p. 111.

2260. APPIAE SEX. F. SEVERAE ‖ CEIONI COMMODI COS[1]) ‖ VII VIR. EPVLONVM . . . . — In Via Cassia prope Romam. Marini *Atti* 1. p. 157.

1) scil. uxor. Consul fuit Ceionius Commodus p. Chr. 78. Ceterum Eichstadius ad Rhunck. *Praelectt.* C. 2. §. 7. p. 13. reiicit formulam *Septemviri Epulonum*, et corrigi iubet etiam Reines. p. 73, 40.; unice enim legitimum esse: *Septemviri Epulones.* Contra quidem stare videtur praecedens et hoc marmor Marinianum, tum alterum apud eundem p. 755., ubi rursus omnibus literis legitur. VII *Viro* (sic) *Epulonum*, tum quartum apud Odericum p. 132., quod dabimus in Mithriacis; tum C. Cestii pyramis. Reperi postea hoc quoque:

2261. L. ANNIO L. F. MEN[1]) ‖ II VIR. ITER. QVINQ ‖ S . . . VIR EPVLONVM. — Herculani. Romanelli *Viaggio* T. 2. p. 71.

1) *Menenia* tribu.

Utramque igitur formulam, num. dumtaxat singulari, admittamus necesse est. Altera scil. ab Eichstadio reiecta, paullatim nata esse videtur e tertia a Gellio *N. A.* 1, 12. servata: *cuius pater flamen, aut augur, aut quindecimvirûm sacris faciundis, aut qui septemvirûm epulonum, aut Salius est. — Quindecimvirûm, septemvirûm* scil. unus.

2262. DECEMVIRVM SAC. FAC. vide in Monumentis historicis N. 554.

Inter praestantissima antiquitatis monumenta merito referendum est sequens XV Vir. S. F. rescriptum, repertum prope Baias 1786. v. Morcelli *Opp. Epigr.* T. V. p. VIIII. et Romanelli *Viaggio* T. 2. p. 184.

2263. M. MACRIO BASSO. L. RAGONIO ‖ QVINTIANO COS.[1]) K. IVNIS ‖ CVMIS IN TEMPLO DIVI VESPA‖SIANI IN ORDINE DECVRIONVM ‖ QVEM M. MALLONIVS FVNDAN ‖ ET Q. CLAVDIVS ACILIANVS PRAEF[2]) ‖ COEGERANT. SCRIBVNDO SORTE ‖ DVCTI. ADFVERVNT COELIVS PAN‖NYCHIVS. CVRTIVS VOLIVOS (*sic*) CONSIDI‖VS FELICIANVS. REFERENTIBVS PR ‖ DE SACERDOTE FACIENDO. MATRIS ‖ DEAE[3]) BAIANAE IN LOCVM RESTITVTI ‖ SACERDOTIS DEFVNCTI. PLACVIT VNI‖VERSIS. LICINIVM SECVNDVM ‖ SACERDOTEM FIERI.

XV. S. F PR[4])

ET MAGISTRATIBVS CVMAN. SAL ‖ CVM EX EPISTVLA VESTRA COGNOVE‖RIMVS. CREASSE VOS SACERDOTEM ‖ MATRIS DEVM LICINIVM SECVNDVM ‖ IN LOCVM CLAVDI. RESTITVTI DEFVN‖CTI SECVNDVM VOLVNTATEM VESTRAM ‖ PERMISIMVS EI OCCAVO[5]) ET ‖ CORONA DVM. TAXAT INTRA ‖ FINES COLONIAE VESTRAE VTI ‖ OPTAMVS VOS BENE VALERE ‖ PONTIVS GAVIVS MAXIMVS ‖ PROMAGISTRO SVBSCRIPSI XVI. KAL ‖ SEPTEMBRES. M. VMBRIO PRIMO ‖ TIT. COELIANO COS.[6]) —

1) p. Chr. 289. 2) Duo igitur tum Praefecti, pro Duumviris puta, Cumis: Romanellius vero legit: PRAET. sed duo *Praetores* non minus singulares sunt quam totidem *Praefecti*. 3) Sic lapis pro *Deûm*, ut infra est. 4) XV Viri Sacris faciundis Praefectis. 5) Hoc supra attigimus, ubi de Sacerdotibus coronatis sermo fuit. 6) videntur Coss. suffecti, eiusdem anni p. Chr. 289.

Verum ab his XV Viris Sac. Fac. probe distinguendum est aliud sacerdotium Quindecimvirale tum virorum, tum feminarum ad cultum M. D. M. I. pertinens, cuius generis exempla dedimus supra N. 2198. et N. 2199. Piam hac in re fraudem mihi agnoscere videor sacerdotum istorum Cybeles, quindecimvirali collegio ad veteris imaginem instituto, quo vel ipso receptae iamdudum religionis nomine novam suam populo commendarent. — Ceterum in ultimis XV. Viris S. F. et Septemviris Epul. hic erit numerandus:

2264. M. D. M. I ‖ ET ATTIDI SANCTO ‖ MENOTYRANNO ‖ Q. CLODIVS FLAVIANVS ‖ V. C. PONT. MAIOR ‖ XV VIR. S. F. SEPTEM‖VIR EPVLONVM ‖ PONTIFEX DEI SOLIS ‖ TAVROBOLIO CRIOBO‖LIOQVE PERCEPTO ‖ ARAM DICAVIT ‖ NONIS APRILIBVS ‖ FF. LL.[1]) MEROBAVDE ‖ ET SATVRNINO ‖ CONSS. — Romae. Don. p. 7, 25. Fabrett. C. IX. 500. Mur. 389, 4.

1) id est FLAVIIS. p. Chr. 377.

§. 10. FRATRES ARVALES.

Ex MARINII laudatissimo libro damus hic Tabulas aliquot actorum FRATRVM ARVALIVM, quarum explicatio omnis ex illo erit petenda. Quaecunque literis inclinatis excusa vides, supplementa sunt Marinii.

Ceterum notandum in Gordiano tertio finiri et Acta huiusce Collegii, et Inscriptiones honorarias cum Fratris Arvalis titulo Imperatoribus positas. v. Marinium p. 704.

2265. Tab. I. *Cn. Cornelius* Cn. Fil. Lentulus, Augur, Magister in locum .... || *et ad* Fratres arvales rettulit arborem *in Luco* || *Deae* Diae vetustate cecidisse, Q. D. E. R. F. P. D. E. R. I. C. (quid de ea re fieri placeret, de ea re ita censuerunt.) || *Cum arbor* vetustate in Luco Deae Diae cecidisset, ut *illa expiaretur porca et* || *agna opima*.. o ad sacrificium consumeretur, neve quid .... || *e Luco* exportaretur; || *adfuerunt* Lucius Domitius Cn. Fil. Ahenobarbus, Lucius Calpurnius || *L. Fil. Piso*, *P*ontifex, Paullus Fabius Q. Fil. Maximus. || *Is*dem Consulibus pridie idus Maias in Regia || *Cn. Cornelius* Cn. *Fil.* Lentulus, Augur, Magister in locum Lucii || *Aemilii L. Fil.* Paulli Drusum Caesarem Tiberii Fil., Augusti Nepotem || *Fratrem* Arvalem cooptavit, et ad sacra vocavit; || *adfuerunt* Cn. Pompeius Q. Fil., L. Domitius Ahenobarbus, || *L. Calpurnius. L. Fil.* Piso Pontifex, T. Quinctius Crispinus || *Valerianus* .... per Tabellas cooptarunt. || *Adfuerunt Imp. Caesar* Augustus, Tib. Caesar Augusti Fil. Germanicus; || .... Paullus Fabius Maximus. || *Isdem* Consulibus XVIII. Kal. Ianuarias in Regia || *Cn. Cornelius* Cn. Fil. Lentulus, Augur, Magister in locum Cn. || *Pompeii* .... Pompeium Augurem, et in locum Imperatoris || *Caesaris* Augusti .... Fratres Arvales || *cooptavit*, *et* ad sacra vocavit. || *Adfuerunt Drusus* Caesar Tiberii Fil., L. Piso Pontifex, T. Quinctius || *Crispinus Valerianus* ..... Marci *Filius* Cornutus || .... per Tabellas coopta*runt*. || *Adfuerunt Tib. Caesar Divi Aug.* F. Augustus. — Marini *Atti* 1. p. CI.

2266. Tab. VII. .. Fratr. *Arval.* ..... *Agrippinae* || *C. Caesaris* Matris ..... || *Ger*manici Bovem ...... || Adfuerunt Cn. Domiti*us* ..... *Paullus Fabius* Persicus, C. Caecina Lar*gus* ... || *Isdem Conss.* ante Diem VI. Kal. Novemb. ...... || Ob detecta nefaria con*silia contra Imperatorem* || *Caium Caesarem August*um Cn. Lentuli Gae*tulici* .. || *Adfuerunt* .... L. Salvius Otho Flam*en* .... || .... Fratrum *Arvalium*. .., .. — Marini *Atti* 1. p. CVII.

2267. Tab. IX. *Adfuerunt* || *C. Caecina Largus*, L. Vitellius, Paullus || *Fabius Persicus*, C. Piso, Magnus Pompe*ius*. || *Isdem conss.* ... Idus Ianuar. || *Feriae* Iovi, quod Ti. Claudius Cae*sar* || *August*us Germanicus Pater Patriae appellatus *est:* || *Immolarunt in Capi*tolio Iovi Bovem marem, Iun*oni* || *V*accam, Minervae Vaccam, Felici*tati publi-*

cae || *V*accam, Divo Augusto Bovem marem, Di*vae* || Augustae Vaccam. — Marini *Atti* p. CXI.

2268. Ex Tab. XLI. b. *Precatio cooptationis.* || Quod bonum faustum felix fortu*natum salutareque* sit Imperatori Caes. Divi Magni Antonini filio, Divi Severi Nepoti, M. Aurelio || Antonino Pio Felici Aug. Pont. Max. Trib. Pot. Consuli, Patri Patriae, Proconsuli, et Iuliae Maesae Augustae, Aviae Augusti nostri, totique || Domui divinae eorum, Senatui, Populoque Romano, Quiritibus, Fratribus Arvalibus, parentibus, liberis, coniugibusque nostris, Fratrem Arvalem ...... Imperatorem Caes. M. Aur*elium An*toninum Pium Felicem Aug. Collegam nobis || cooptamus feliciter. — Marini *Atti* 1. p. CLXIII.

2269. Tab. XXIII. L. Flavio Silva Nonio Basso || Asinio Pollione Verrucoso Consulibus || III. Nonas Ian. || Magister C. Iunius Tadius Mefitanus Collegii Fratrum Arvalium nomine vota nuncupavit || pro salute Imp. Titi Caesaris, Divi Filii, Vespasiani Aug. Pontif. Max. Tribunic. potestate, Consulis VIII., et Caesaris, || Divi Filii, Domitiani Cos. VII., et Iuliae Augustae, Liberorumque eorum victimis immolatis in Ca||pitolio, quae superioris anni Magister voverat, persolvit, Iovi Optimo Maximo Boves Mares II., || Iunoni Reginae Vaccas II., Minervae Vaccas II., Saluti publicae Vaccas II., et in || proximum annum nuncupavit, praeeunte L. Pompeio Vopisco C. Arruntio Ca||tellio Celere in ea verba, quae infra scripta sunt. || Iuppiter Optime Maxime, si Imperator Titus Caesar Vespasianus Aug. Pontif. Max. Trib. Potest. Pater Patriae, || et Caesar, Divi Filius, Domitianus, quos nos sentimus dicere, vivent, domusque || eorum incolumis erit ante diem III. Nonas Ian., quae proximae Populo Romano Quiritium, Reipublicae Populi Rom. Quiritium || *eru*nt, et eum diem, eosque salvos servaveris ex periculis, si qua sunt, || *erunt, ante* eum diem, Eventumque bonum ita, uti nos sentimus dicere, || *dederis, eosque in eo st*atu, quo nunc sunt, aut eo meliore servaveris, ast tu || *ea ita faxis, tunc tibi no*mine Collegii Fratrum Arvalium Bubus au||*ratis duobus vovemus esse futur*um. || *Iuno, quae in verba Iovi O. M. Bubus a*uratis II. vovimus esse futu||*rum, quod hodie vovimus, tunc* tibi in eadem verba no||*mine Fratrum Arvalium Bubus auratis duobus fovemus* esse futurum. — Marini *Atti* 1. p. CXXXI.

2270. Tab. XXXII. — Marti Arietes altilaneos II., Iunoni Deae Diae Oves II., sive Deo sive Deae Oves II., || Virginibus Divis Oves II., Famulis Divis Verbeces duos, Laribus Verbeces duos, || Matri Larum Oves duas, sive Deo sive Deae, in cuius tutela hic Lucus Locusve || est, Oves II., Fonti verbeces II., Florae Oves II., Vestae Oves II., Vestae Matri Oves II., item || Adolendae, Commolandae, (*sic h. l.*) Deferundae Oves II., item ante Caesareum Divis numero XVI. Verbeces || immolavit numero XVI. M. Herennio Secundo, M. Egnatio Postumo Consulibus III. Id. Mai. || In Luco Deae Diae Q. Licinius Nepos Mag. operis perfecti causa, quod arboris || eruendae et Aedis

refectae immolavit Suovetaurilibus maioribus, item ad Aedem ‖ Deae Diae boves feminas II., Iano Patri Arietes II., Iovi Verbeces II. altilaneos, Marti ‖ Arietes altilaneos II., Iunoni Deae Diae Oves duas, sive Deo sive Deae Oves II., Virginibus ‖ Divis Oves II., Famulis Divis Verbeces II., Laribus Verbeces II., Matri Larum Oves II., ‖ sive Deo sive Deae, in cuius tutela hic Lucus Locusve est, Oves II., Fonti Verbeces II., ‖ Florae Oves II., Vestae Oves II., Vestae Matri Oves II., item Adolendae, Conmolendae, De‖ferundae Oves II., item ante Caesareum Divis numero XVI. Verbeces immolavit XVI. ‖ Isdem Consulibus XVI. Kal. Iun. in domum Licinii Nepotis Magistri Fratres Arvales praetextati ‖ sacrificium Deae Diae ture et vino fecerunt, ibique discumbentes toralibus ‖ segmentatis ministrantibus pueris patrimis et matrimis, Senatorum Filiis, ‖ Acilio Aviola, et Acilio Severo, et M. Vlpio Boetho, et Claudio Sulpiciano cum Publicis ‖ ad Aram retulerunt: Adfuerunt in Collegio Q. Licinius Nepos Magister, Cn. Catilius ‖ Severus, T. Flavius Sulpicianus, M. Antonius Iuvenis. P. Pescennius Niger, M. Vlpius Astius Praetor. ‖ Isdem Consulibus XIIII. Kal. Iun. in Luco Deae Diae Q. Licinius Nepos Mag. ad Aram immolavit ‖ porcilias piaculares II. Luci coinchuendi, et operis faciendi, ibique vaccam ‖ honorariam albam ad foculum immolavit; sacerdotes in tetrastylo ‖ consederunt, et ex sacrificio epulati sunt, sumptisque praetextis, et ‖ coronis spiceis vittatis Lucum Deae Diae summoto ascenderunt, et per ‖ Q. Licinium Nepotem, et Catilium Severum Proflaminem agnam opimam immo‖laverunt; perfectoque sacrificio omnes ture et vino fecerunt, ‖ deinde coronis inlatis, signisque unctis Petronium Priscum ex Saturnalibus ‖ primis in Saturnalia secunda Magistrum fecerunt, et Flavium Sulpicianum Flaminem. — Marini *Atti* 1. p. CXLVII.

2270. Tab. XLI. — . . . . *immolavit Suove*taurilibus maioribus Deae Diae *Boves feminas numero II.* ‖ *Iano Patri Arietes numero II.*, *Iovi Verbeces II.*, *Marti Arietes numero II.*, *Iunoni De*ae Diae Oves numero II., sive Deo sive Deae Oves numero II. ‖ *Virginibus Divis Oves numero II.*, *Famulis Divis Verbeces numero II.*, *Laribus Verbeces numero II.*, *Matri* Larum Oves numero II., Fonti Verbeces numero II., Florae Oves numero II. ‖ *Vestae Oves numero II.*, *Vestae Matri Oves numero II.; item Adolendae cet.* Oves numero II.; item ante Caesareum Divis numero XX. Verbeces numero XX. ‖ *Isdem Consulibus . . Collegium Fratrum Arvalium fecit* similiter, quod supra factum est, per eundem Avitianum Promagistrum. ‖ *Isdem Consulibus VI. Kal. Iun. in Palatio, in* Divorum per Alfenium Avitianum Promagistrum Fratrum Arvalium prima ‖ *luce ture et vino fecerunt*, et fruges aridas et virides contigerunt, et panes laureatos, et Deam Diam ‖ *unguentaverunt, et . . . . . . ci* cathedris consederunt praetextati, et ibi praetextas deposuerunt: ‖ *Adfuerunt Alfenius Avitianus Promagister*, Catilius Severus, Statilius Silianus, Sulpicius Pollio, Flavius Archelaus, Armenius ‖ *Peregrinus . . . . . us*, Flavius Alpinus.

Item post meridiem a balneo cathedris consederunt, deinde ‖ *manibus lautis* . . . . . . *ce*natoria alba sumpserunt, et in tricliniaribus discubuerunt, et epulati sunt: item pueri ‖ *ingenui pa*trimi et matrimi, Senatorum Filii, numero IIII. in cathedris consederunt et epulati sunt. ‖ *Fratres Ar*vales post epulas super toralibus segmentatis discubuerunt, et ture, vino fecerunt, et per pueros praetextatos, ‖ *Senato*rum Filios, et Publicos ad Aram pertulerunt, et unguenta, et coronas acceperunt et in mantelis ‖ *frum*enta rursus contigerunt. Item mensa secunda bellariorum divisa est, et sportulas acceperunt Sacerdotes ‖ Imperatoris Aug., et ceteri Sacerdotes, qui suprascripti sunt, et rosam solutam diviserunt, ibique FELICITER dixerunt. Item IIII. Kal. Iunias ‖ in Luco Deae Diae Alfenius Avitianus Promagister ad Aram immolavit porcilias piaculares II. Luci coinquendi, et operis ‖ faciundi, ibi vaccam honorariam immolavit, et inde in tetrastylo reversus subselliis consedit, deinde reversus ad Aram ‖ extas reddidit porciliares. Item in Circo, in foculo argenteo cespiti ornato extam vaccinam reddidit, et in tetrastylo ‖ reversus est, et in codice cavit, et praetextam deposuit, et in papilione suo reversus (*est.*) Promeridie autem ‖ Fratres Arvales praetextas acceperunt, et in tetrastylo convenerunt, et subselliis consederunt, et caverunt ‖ se adfuisse, et sacrum fecisse, et porcilias piaculares epulati sunt, et sanguem. Postea inde praetextati ‖ capite velato, vittis spiceis coronati Lucum adscenderunt, et per Alfenum Avitianum Promagistrum agnam ‖ opimam immolaverunt, et hostiae litationem inspexerunt. Perfecto sacrificio omnes ture et vino fecerunt, deinde ‖ reversi in Aedem in mensa sacrum fecerunt ollis, et ante Aedem in cespite Promagister et Flamen sacrum fecerunt. ‖ Item foras ad Aram reversi thesauros dederunt. Item flamen et Promagister scyphos argenteos cum sumpuvis (*sic*) ‖ vino repletis ante ostium, (*et*) acerras (*ferentes*) ture et vino fecerunt, et ante ostium restiterunt, et duo ad fruges petendas ‖ cum Publicis desciderunt (*sic*) et reversi dextra dederunt, laeva receperunt, deinde ad alterutrum sibi redd*iderunt*, ‖ et Publicis fruges tradiderunt: deinde in Aedem intraverunt, et ollas precati sunt, et ostiis apertis per clivum iac‖luerunt; deinde subselliis marmoreis consederunt; et panes laureatos per Publicos partiti sunt, ibi omnes lumemulia ‖ cum rapinis acceperunt, et Deas unguentaverunt, et Aedes clusa est, omnes foris exierunt: ibi Sacerdotes ‖ clusi succincti, libellis acceptis, carmen descindentes tripodaverunt in verba haec: Enos Lases iuvate ‖ Enos Lases iuvate, Enos Lases iuvate. Neve Luaerve Marma(*r*) sins incurrere in pleores, neve Luerve Marmar ‖ *si*ns incurrere in pleoris, neve Luerve Marmar sers incurrere in pleoris. Satur furere Mars limen ‖ *sal*e sta berber, satur fufere Mars limen sali sta berber, Satur fufere Mars limen sali sta berber. ‖ *Sem*unis alternei advocapit conctos, Semunis alternei advocapit conctos, Simunis alternip (*sic*) advocapit ‖ *conct*os. Enos Marmor iuvato, Enos Marmor iuvato, Enos Mamor iuvato. Triumpe, Triumpe, Triumpe, Trium‖*pe*, *triu*mpe. Post tripodationem deinde

signo dato Publici introierunt, et libellos receperunt. — Marini *Atti* 1. p. CLXI. Haec omnia, quo facilius legerentur, cum supplementis Marinii, et literis vulgaribus excudi iussimus. In Add. habebis tabulas ipsas.

§. 11. FETIALES.

2272. M. METILIVS. M. F. TER ‖ RVFVS ‖ PR. PROCOS ‖ PROVINCIA ACHAIA FETIALIS ‖ CVRATOR VIAE AVRELIAE ‖ LEGATVS ‖ AVG. — Florentiae. Gor. *Etr.* 2. p. 412, 26. Mur. 722, 7.

2273. C. IVLIO M. F. VOLT ‖ PROCVLO COS XV VIR ‖ SACRIS FACIVNDIS. FETIALI CVR ‖ OPERVM PVBLICORVM. LEG. AVG ‖ P. P. AD CENSVS PROVINCIAE LVG‖DVNENSIS. LEG. AVG. P. P. REGION ‖ TRANSPADANAE. LEGATO LEG. VI ‖ FERRAT. PRAET. TRIB. PL. AB ACTIS ‖ IMP. TRAIANI AVG. TR. LEG. IIII SCY‖TIC. Q. AVGVSTORVM. III VIRO A. A. A. F. F ‖ ANTIATES PVBLICE ‖ PATRONO. — Romae. Mur. 315, 3., qui refert ad a. p. Chr. 97.

2274. FABIANO MAXIMO ‖ LEG. AVGVSTORVM PRO. PRAE‖TORE PROVINCIARVM MYSIAE ‖ SVPERIORIS. ITEM MYSIAE INFE‖RIORIS. CVRATORI AEDIVM SACRA‖RVM. COS. FETIALI.[1] PRAEF. AER. S ‖ LEG. LEG. III. GAL. CVR. VIAE VALE‖RIAE. LEG. PR. PROVINC. ASIAE. PRAEF ‖ AED. CVR. AB ACTIS. SENATVS. Q ‖ VRB. TR. MIL. LEG. I. MINERV ‖ IIII VIRO. VIAR. CVRANDAR ‖ LICINII FORTIS ET HONORAT ‖ CENTVRIO LEG. I. — In monasterio S. Luciae in Selci. Marini *Atti* 2. p. 754.

1) Observant Hagenb. Mss. et Marinius in lapp. fide dignis semper scribi FETIALIS, ut apud Graecos *Φητιάλις*, nunquam vero FECIALIS. — Hoc inprimis memorabile est, sub Imperatoribus conservatum fuisse Fetialium collegium, quamvis nulla tunc fuerint eius officia, ut credere par est. De Fetialibus consulendus inprimis Conradi in *Scriptt. minor.* T. 1. p. 259. Singularis est sequens:

2275. P. CORNELIO P. F ‖ LENTVLO SCIPIONI ‖ COS. PRAEF. AERARI ‖ LEG. TI. CAESARIS AVG. LEG. LEG. VIIII. HISPAN ‖ PONTIFICI. FETIALI. — Brixiae. Grut. 396, 5. Spuria visa est Maffeio A. C. L. p. 330. Defenditur a Marinio *Atti* 2. p. 708., qui iungit *Pontifici Fetiali*. Idem tamen et Pontifex et Fetialis esse poterat. Eodem vero in dubio versatur Fabrett. p. 702, 234. et Mur. 397, 4.: L. MARIO L. F. QVIR. MAXIMO PERPETVO AVRELIANO COS ‖ SACERDOTI. FETIALI cet., quamvis eodem inclino quo Marinius; ita PONTIFEX FLAVIALIS Grut. 361, 1. et FLAMEN FLAVIALIS ib. 359, 4. Nemo vero accuratius de Fetialibus ex inscriptionibus disseruit, quam Hagenbuchius, cuius cum disputatione si iungas quae Marinius habet (*Atti* p. 708. 714. 754.) nil fere desiderabis. Ita vero ille:

Fetialis, εἰρηνοποιός, εἰρηνοδίκης.

„Ad saxum Metilii, quod in hortis Mediceis ab Donio olim exscriptum, ut deperditum dat Gor. *Etr.* T. II. p. 442. n. 26., in quo Metilius dicitur FETIALIS, haec

notat Gorius p. 442. extr. *In toto Gruteriano thesauro unica tantum est inscriptio, in qua FETIALIS fit mentio p.* 1107. : 4. *Penes Fetiales belli, pacisque faciendae foederisque feriundi ius erat;* quae postrema Gorius ex Festo voc. *Fetiales* desumpta planius nonnihil ac in Festo leguntur est prolocutus. Mur. 722, 7. sub um Metilii ex Gorio dans haec commentatur: *FETIALIS pro FECIALIS peregrinum puto. Neque in lapidibus occurrere solet eiusmodi munus. Halicarnassaeo* 2, 72. *tamen teste,* Collegium Fecialium *Romae fuit, in quo locus erat* praestantissimis *tantummodo* familiis. Vtrumque, tum Gorium, tum Muratorium vides ob monumentorum quam causantur paucitatem de Fetialibus paucula dixisse, eaque non satis congruentia: etsi enim Gorii observationis Muratorius, quod miror, non meminerit, satis tamen ex Muratorii observatione liquet, eam Gorio oppositam esse. Caussam ita scribendi Muratorio, quantum video, dedit, quod in Grutero 1107, 4. non FETIALIS, ut Gorius adferebat, sed FECIALIS videbat editum esse; et sane Cellarius *Orthogr.* p. 108. FETIALIS per T. quum probasset, subiicit per C. tamen legi in Grut. 1107, 4. Quam vero fallantur Gorius et Muratorius in Grutero FETIALES vel FECIALES, nisi unum illum, non occurrere, inferius pandemus. FETIALIS per T. potius quam per C. scribendum esse, miror ex Halicarnassaeo, ad quem provocat, Muratorium non vidisse: monet enim Cellarius *loc. cit.* apud Halicarnassaeum semper per T. legi; Sylburgiumque ex Suida voc. φητιάλεις etiam η. loco ι. vel ε. ante τ. restituendum Halicarnassaeo esse arbitratum. Quid? quod constanter Graeci auctores T. habent in hac voce Latina, quoties eam Graeco suo sermoni intexuerunt: id ipsum quoque monuit Vossius in Etymologico voc. *Fetiales:* et ante eum Aldus in *Orthographia* p. m. 352. voc. *Fetiales.* Schurzfleischius *Orth.* p. m. 31. FETIALIS, inquit, non per C. Livii MSS. Codices habent. Unde Gorio ortus sit error, semel tantum in Grutero FETIALIS memoriam exstare, quaerenti mihi dedit sese rei illius origo: neque enim huius vocis gratia totum Gruterianum thesaurum volvit revolvitque Gorius, sed ad Scaligeri indices delapsus nonnisi indicis capita duo quintum sextumque consuluit, in magistratibus muneribusque civilibus militaribusve investigans: quod quum faceret non invenit nisi hoc unum in ind. 6. *Fecialis Leg. Propr.* 1107, 4. Cur vero non divertit ad honores sacros seu religiosos indicis tertii? ibi haec tria invenisset iuncta: *Fecialis, et Fetialis.* 360, 3. 457, 2. 1107, 4. In sec. Grut. ed. ad 457, 2. haec datur notula d. *vid.* 1107, 4. *et* 360, 3., quam facile iam existimabis ex Ind. 3. desumptam esse. In 457, 2. datur FETIALI. In 360, 3. autem FECIALIS. Ex 457, 2. Holthenus de suo dedit supplementum *Indic.* 19. hocce: T. pro C. Fetialis. 457, 2. quo facile caruissemus; praeferenda enim scriptura FETIALIS per T. exscriptoribusque potius tribuerim FECIALIS per C., quam ut existimem, FETIALIS male exscriptum esse: quia invaluit vulgo *Fecialis*, non *Fetialis:* nisi velis, iam olim utrumque fuisse in usu; id quod tamen vix putem: quia antiqui C. ante I. ut K. pronuntiarunt, nos autem TI. et CI. sequente vocali, quasi zi pronuntiamus: illud graecos T. fecit retinere: hoc exscriptores facile in errorem duxit, dum morem suum scribendi magis sequebantur, quam ad singulas saxorum literas attendebant: secus ac fieri debebat. Cellar. *Orthogr.* p. 108. addit lapidem ex Manulio sub Tiberio inscriptum FETIALI. Habet Cellarianum lapidem illum Aldus (Manutius) *Orthogr.* p. m. 352. voc. FETIALIS. invenies que non ex Aldo, sed ex aliis datum in Grut. 396, 5. et 397, 5., qui idem lapis est. Utroque in loco textus Gruteri habet FETIALI; sed et utroque in loco adest notula, variantem dans lectionem FECIALI; prioreque loco adiicit *lapidem* habere per C., quod valde miror: quia qui lapidem viderit, nemo ibi producitur; quartum hoc exemplum τοῦ *Fetialis* index Gruteri tertius voc. *Fecialis* non dedit: dedit autem ind. 3. voc. *Pontifex Fetialis* 396, 5. 397, 5. 364, 1. Vt eodem ind. 3. iunctim quoque datur *Sodalis Fetialis* 457, 2. Quintum Gruteri exemplum modo datum ex ind. 3. *pontifex Fetialis* 364, 1. dubium est: ut videbis ex notula b. edit. sec. Grut. 364, 1. v. 16. *pro FEC. Pighius ET. C. ab emendatrice manu. recte.* Scaligero autem *Pontificem Fetialem vel Fecialem* ex 364, 1. ind. 3. danti video praeivisse Smetium, qui in suo siglarum indice dederat *FEC.* 69, 13. (quod est saxum Gruteri 364, 1. in Smetio 69, 13.) *fecialis.* Magis mihi placet P. P. P. (ut tria P. quoque praecesserant versu 14.) ET. C. quam P. P. Pontifex FECialis: tum ne hic tantum insequatur aliud nomen, nulla interiecta copula vel particula ET. vel ITEM; tum ne hic tantum insequatur alius carens praenomine, quum ceteri omnes gaudeant suo quisque praenomine. Quae etsi ita existimo, idem tamen existimo, male fecisse Holthenum, qui *Ind.* 3. voc. *Pontifex Fetialis* numeros Scaligeri 364, 1. bene se habentes sine ullo indicio omiserit: id quod et alibi in ed. sec. Gruteri, tum in textu, tum in indicibus factum, ut non dignoscas, quae Gruteri editio posterior

aut addiderit, aut sustulerit, non probavi unquam: improbavi vero in Prolegomenis meis ad Gruteri opus indicum tessellatum pagina statim prima. Haec de quinque exemplis τοῦ FETIALIS vel FECIALIS in Grutero. Vnum exemplum esse debebat in Reinesio: cuius index 3. dat, *Fecialis*. 46. *V*. sed, quum omnes Reinesii schedulas dissectas disponerem, falsum numerum *Class*. V. *num*. 46. nulla arte emendare potui, coactusque sum in investigandis calci voluminis mei ex indicibus Reinesianis contexti suffigere. In Gudio unicum exemplum FECIALI monstrat Gudianus *index* 3. ex Gud. 131, 6.; qui index Gudianus *sacerdos* et *fecialis* disiunxit: Scaligerum autem *pontifex sodalis* et *sodalis fetialis* nunc coniunxisse nunc divisim posuisse ex superioribus iam patuit: vide *Bibl. epigr. proleg.* voc. *Indices in inscriptiones* pag. 5. et 6. init. Ita, ut redeam, unde haec tela incepta est, ex Grut. 1107, 4. dum datur ind. 6. *Fetialis Leg. Pro Pr.*, indice autem 5. *Leg. Pro Pr.* ex 1107, 4. non datur neque ind. 3. voc. Fetialis, existimo, auctorem magnum indicis sexti saxum Gruteri 1107, 4. sic accepisse AXIVS LEGati PRO PRaetore *ου* FECIALIS; mihi vero duo diversa munera, ut in aliis, referri videntur LEGatus PRO P. et FECIALIS. Hactenus de Fetialibus ex saxis potissimum egisse sufficiat. *Faecialis* cognomen feminae videtur esse in Mur. 1465, 7. FETIALI est in Mur. 215, 3. SACERDOTI. FETIALI. est in Mur. *proleg.* pag. 146. A., pro quo in Mur. 397, 4. datur SACERDOTI FECIALI.

Apud Grut. 307, 3. v. 6. pro PVBL. EET .... conieci iampridem legendum videri PVBL. FETialium sc. servus.

Apud Grut. 1131, 10. CLODIO PRINCIPALI FEC. Scriverius, quum *Ind.* 23. invenisset *Clodius Principalis*, τὸ FEC. autem nusquam in indicibus Gruterianis ex hoc saxo occurreret, coniecit *Principalem Fecialem* memorari; sed *Principalis* rectius, credo, manet hoc loco proprium nomen seu Clodii cognomen; v. *Ind. Helvet. appellativa* cet. FEC. ad Grut. l. c. conieci esse FECit.

Mur. ind. 3. *Fecialis Quaestor*. 188, 3.; at in saxo isto legitur FETIALI. QVAESTORI.; neque duae hae dignitates iungendae, ad indicemque tertium referendae erant. Idem index habet *Fecialis adlectus* 287, 2.; at in saxo ipso, quod Muratorio spurium videtur, per T. scriptum FETIALI ADLECTO." Hactenus HAGENBVCHIVS.

Quod autem sequentem quoque Conradus *Script. minor. Diss.* V. p. 273. ad Fetialium collegium retulit, maguo opere erravit:

D. S. I. M 1) ‖ P. ACIL. PISONIANVS ‖ PATER PATRATVS ‖ QVI 2) ‖ HOC SPELEVM VI ‖ IGNIS 3) APSVMPTVM ‖ COMPARATA AREA A REPVBL ‖ MEDIOL. PECVNIA SVA ‖ RESTITVIT. — Mediolani. Grut. 34, 9. Apud nos N. 1909. — nam *pater patratus* h. l. si sincera est lectio, aliter explicari non debet, quam *pater patrum* alias, antistes scil. Mithriacus.

1) *Deo Soli Invicto Mithrae*. 2) QVI h. l. pronomen, non *Quirina* tribu, non *Quiritium*. 3) Ita Alciati codex ap. Zaccar. *Excurs. lit.* p. 77. Grut. male *VIOL. IGNIS*. Cfr. Mur. 453, 5. Lapis ipse habuisse videtur VIIGNIS .. v. Gratiolium *de praeclaris aedificiis Mediol.* p. 77. An fuit in lapide ipso PATER. PATR.? neque tamen omnino incredibile est, sacerdotem quoque Mithriacum antiquum istud nomen *Patris patrati* in se transferre potuisse. Id tamen constanter negabimus h. l. de patre patrato vetere significatu sermonem esse.

Verior PATER PATRATVS demum prodiit ex Pompeiorum reliquiis. v. Romanelli *Viaggio a Pompej* T. 1. p. 151.

2275. SP. TVRRANIVS. L. F. SP. N. L. PRON 1) ‖
FAB. PROCVLVS. GELLIANVS. PRAIF ‖
FABR. II. 2) PRAIF. CVRATORVM. ALVEI ‖
TIBERIS. PRAIF. PRO. PR. I. D. 3) IN ‖
VRBE LAVINIO PATER PATRATVS ‖
POPVLI. LAVRENTIS FOEDERIS EX ‖
LIBRIS SIBVLLINIS PERCVTIENDI ‖
CVM P. R. SACRORVM PRINCIPIORVM ‖
P. R. QVIRIT. NOMINISQVE LASTINI (*sic*) ‖
QVAI APVD LAVRENTIS COLVNTVR ‖

FLAM. DIALIS. FLAM. MART. SALIVS
PRAISVL AVGVR PONT. PRAIF. COHORT
GAITVL. TRIB. MIL. LEG. X
LOC. D. D. D. —

Faciliora primum expediamus:

1) *Spurii nepos, Lucii pronepos.* 2) *Praefecti Fabrum iterum* alibi quoque reperiuntur. 3) male Romanellius vertit *prefetto e propretore a giustizia*, quum sit potius *Praefectus pro Praetore I. D.* i. e. loco Praetoris I. D. Summus igitur magistratus Lavinii Praetor dicebatur, ut constat etiam ex Fabretto p. 682, 67., qui si creari non poterat, eius loco Praefectus creabatur. Romanellius haec adnotat: „*Notiamo primieramente ripetuto varie volte* AI *per* AE, *ed il digamma* Ⅎ, *che fu introdotto a' tempi dell' Imp. Claudio. — Pieno di difficoltà è il passo, che segue. Essendo Turranio Padre patrato del popolo di Laurento doveva secondo i libri Sibillini far l'alleanza cum P. R. Sacrorum principiorum — coluntur.*" *Non è possibile di poter leggere, come taluno ha opinato* cum Populo Romano sacrorum principiorum Populi Romani Quiritium, *perchè nol comporta nè la sintassi, nè il sentimento. In fatti che significherebbe il dire: col popolo Romano de' sacri principj del popolo Romano? Noi leggiamo:* Pater patratus foederis percutiendi cum Publicis Rationalibus *sacrorum principiorum populi Romani cet., siccome da Scaligero s'interpetrò* RA. O. S. *Rationales Operum Sacrorum.* v. *Ursati de Not. Roman.* lit. R. *o migliormente cum Praefectis o Praetoribus sacrorum principiorum. Fin qui pare, che non s'incontri alcun dubbio. Ma quali presso i Romani erano i sacri principj? Io li trovo in un campo di guerra, negli alloggiamenti, e nella castrametazione romana, in cui ad una delle sue vie si dava il nome di principia* ἀρχεῖα. (de quibus, quae vulgo nota sunt, fusius persequitur.) — *Ecco adunque i sacri principj della nostra iscrizione, co' pretori de' quali Sp. Turranio doveva stipular l'alleanza.* — His tamen insunt complura, quae admodum displiceant; siquidem nemini probari possunt *Publici Rationales sacrorum;* — ut adquiescamus in Scaligeri *Rationalibus operum sacrorum* petitis e corruptissimo Lazii marmore ap. Grut. 415, 7. Hoc vero loco sacerdotii genus, puto, requireretur, si iungendum. P. R. *sacrorum.* — At quum ne ipse quidem Romanellius multum huic coniecturae tribuerit, missam eam faciamus, dispiciamusque de altera eiusdem interpretatione *Praefectis* vel *Praetoribus Sacrorum principiorum.* Audio; verum cur tandem unus Pater patratus Po. Laurentis cum pluribus praefectis praetoribusve fuerit commissus in foedere isto pangendo? cur tam insolita nota P. R., puncto interposito, significentur plures vel praefecti, vel praetores? Immo si quid veri hac in divinatione latet, equidem longe praeferam PR*aetore*, numero singulari, advocato in auxilium Festi loco in *Praetor ad portam*, his praecipue verbis: *quo anno Romanos imperatores ad exercitum mittere oporteret iussu* NOMINIS LATINI, *complures nostros in Capitolio a sole oriente auspiciis operam dare solitos* (ait Cincius.) *Ubi aves addixissent, militem illum, qui a communi Latio missus esset, illum quem aves addixerant, praetorem salutare solitum, qui eam provinciam obtineret Praetoris nomine.* Sed in hac quoque explicatione accuratius pensitata subsistere nequeo, nimiis quum prematur difficultatibus: siquidem Festo auctore legitima formula erat *Praetor ad portam*, neutiquam vero *Praetor sacrorum principiorum;* nec de foedere percutiendo sermo est apud Cincium, sed de simplici salutatione Praetoris, nec miles a communi Latio missus *pater patratus Po. Laurentis* poterat appellari. Verum ne haec quidem opponamus necesse est: tota enim ista divinatio ipsa per se concidit propter subiecta illa, *quae apud Laurentes coluntur*, quibuscum *sacra principia*, ἀρχεῖα, quaecunque demum fuerint, castrorum, inquam, portarum, urbis denique ipsius, iungi nullo prorsus modo queunt. Longe igitur alia via est ingrediendum, ut scilicet *cum P. R.* separetur a seqq. *sacrorum principiorum*, itaque nota solito plane modo explicetur *cum Populo Romano.* Totam vero rem sic mihi animo informo: Imperator Claudius, ad cuius aetatem ego quoque refero Spurium illum Turranium, eruditae antiquitatis reconditarumque caerimoniarum mirus amator, utpote qui Salutis augurium repetierit, pomoerium protulerit (Tac. *Annal.* 12, 23.) et quod in primis huc facit, cum regibus foedus in Foro icerit, porcâ caesâ, ac vetere Fetialium praefatione adhibitâ (Suet. *Claud.* 25.), sacra ex legibus Tullii regis piaculaque apud lucum Dianae per pontifices danda curarit (Tac. *Annal.* 12, 8.), inter cetera dominationis superstitionisque ludibria spectaculo quoque foederis Po. Romani cum patre patrato Populi Laurentis percutiendi frui quum vellet, libros Sibyllinos, quos

occasione aliqua arrepta, adiri iusserat, nutui suo facile parentes est expertus; illico igitur creatur Turranius Pater patratus Po. Laurentis, foedusque antiquo ritu feliciter cum Po. Romano feriundum suscipit. Id vero cur inter tot alia vel magis etiam ridicula, vel crudeliora tristioraque a fatuo tyranno perpetrata, silentio presserint Seneca, Tacitus, Suetonius, Dio Cassius vix mirum cuiquam videbitur. Hactenus igitur res salva est; sed difficiliora restant ab illis *Pater — cum Po. Romano* seiuncta *Sacrorum Principiorum — quae apud Laurentes coluntur.* Iam ante omnia enucleandum erit, quaenam maxime sacra culta fuerint apud Laurentes. Venit primum in mentem Varronis locus *de Re Rustica* 2. 4. *Suis* (Aeneae), *ac porcorum etiam nunc vestigia apparent Lavinii; quod et simulacra eorum ahenea etiamnunc in publico posita, et corpus matris ab sacerdotibus, quod in salsura fuerit, demonstratur.* Attamen ista porcorum simulacra sacra principia Po. Romani Quiritium nominisque Latini vocari potuisse, nunquam equidem concedam vel cupidissimo bestiarum mythologicarum, v. c. tauri primigenii, canis salvii ceterarumque cultori. Sed idem Varro ad probabiliora nos deducit *de L. L.* lib. 4. p. 40. Ed. Bipont. *Oppidum, quod primum conditum in Latio stirpis Romanae Lavinium: nam ibi Dii penates nostri.* De his locus est praecipuus apud Dionysium Halicarnass. 1, 67., ex cuius verbis potissimum sequentibus colligitur, quam arcanae fuerint Penatium Lavinatium s. Populi Laurentis caerimoniae: σχήματος δὲ καὶ μορφῆς αὐτῶν πέρι Τίμαιος μὲν ὁ συγγραφεὺς ὧδε ἀποφαίνεται· κηρύκια σιδηρᾶ καὶ χαλκᾶ, καὶ κέραμον Τρωϊκὸν εἶναι, τὰ ἐν τοῖς ἀδύτοις τοῖς ἐν Λαουϊνίῳ κείμενα ἱερά· πυθέσθαι δὲ αὐτὸς ταῦτα παρὰ τῶν ἐπιχωρίων· ἐγὼ δὲ ὅσα μὲν ἅπασιν οὐ θέμις, οὔτε παρὰ τῶν ὁρώντων ἀκούειν, οὐδ᾽ ἂν ἐπιγράφειν οἴομαι δεῖν κ. τ. λ. Obscura quaedam vestigia opinionum, quae de hisce Penatibus publicis Po. Romani senserint antiqui, passim remanent v. c. in Maii *Interprett. Virgilii ad Aen.* 2. v. 717. p. 37., apud Servium *ad Aen.* 1, 378. 2, 96. et 325., Arnobium L. 3, 40., ubi vide quae congessit patruelis mei sollertia. Nostro quidem usui id maxime confert, quod ex Varrone desumpsit, *Penatium nec numerum, nec nomina sciri: esse sex mares, et totidem feminas nominibus ignotis: sed eos summi Iovis consiliarios ac principes existimari. Nec defuerunt*, inquit, *qui scriberent Iovem, Iunonem ac Minervam, Deos penates exsistere, sine quibus vivere, ac sapere nequeamus, sed qui penitus nos regant ratione, calore ac spiritu.* Quae qui consideret, facile eam in sententiam deveniat, Penates illos publicos Po. Romani quum proprio nomine nuncupare, Patri praesertim patrato Laurenti eidemque magistro sacrorum, quibus ipsi colebantur, haud liceret, designari potuisse *Principiorum* (ἀρχῶν, non ἀρχείων) vocabulo satis apposito, siquidem ex doctrina ab Arnobio nobis servata, Penates revera sunt *principia* rerum, sive universi. Erunt tamen, qui in hac minime adquiescentes aliam quaerant simpliciorem interpretationem, quam suggeret Valerius Maximus Lib. 1, 6, 8. *facta mentione* (Lavinii) *urbis, e qua primordia civitas nostra traxit*, qua ex ratione *principia* primordia erunt non tam universi, τοῦ παντός, quam Po. Romani Quiritium Nominisque Latini. Mihi utramque proposuisse sufficiet: sed alia rursus suboritur ambiguitas utrum videlicet iungendum sit, *sacrorum* (adiective) *Principiorum*, τῶν ἱερῶν ἀρχῶν, an *Sacrorum* substantivum sit, a quo pendeat *principiorum* nomen; Graece dixeris τῶν ἱεροποιϊῶν τῶν ἀρχῶν, ἤτοι τῶν γενεθλίων θεῶν τοῦ δήμου τῶν Ῥωμαίων, ut fere habet Strabo L. 5, 3, 5. de Lavinio viciniaque verba faciens: ἔνδοξα δὲ διὰ τὴν Αἰνείου γέγονεν ἐπιδημίαν, καὶ τὰς ἱεροποιΐας ἐξ ἐκείνων τῶν χρόνων παραδεδόσθαι φασί. Ego, ut quid sentio, dicam, posteriorem in rationem magis fere propendo. Iam restat, ut constructionem quoque verborum absolute sic positorum: *Sacrorum Principiorum Po. Ro.* — ab imperitorum dubitationibus defendamus. Novimus ergo, aliquot in lapidibus, quos dabimus infra in Capite de Sacris Isiacis, nude sic poni *Sacrorum*, ubi nescias *magisterne* an *minister, paterne* an *filius* sit supplendum: hoc certe loco *magistrum* subaudire malim. (Cfr. Murat. 183, 1. et 4. 185, 5. 828, 3.) Haec vero ratio exemplis satis firmata minus si cui forte satisfaciat, coniectura minime absurda usi, dicemus scalptorem, quemadmodum erraverit in voce LASTINI, alterum hic commisisse peccatum, omissa scil. post P. R. nimis simili nota PR. i. e. PRaetor. *Praetores* autem *sacrorum* exhibent lapides aliquot supra relati §. 4.

Tota igitur haec inscriptio, quacum paucae et raritate et difficultate sunt comparandae, ita videtur intelligenda:

Sp. Turranius — Praefectus pro Praetore Iuri dicundo in urbe Lavinio (— hoc quoque notandum, Lavinium propter originis sanctitatem antiquitatemque aequiparari

Vrbi aeternae;) — idem Pater patratus Populi Laurentis foederis ex libris Sibyllinis Imp. Claudii temporibus dicis caussa percutiendi cum Populo Romano; idemque magister, vel sacerdos, vel praetor Sacrorum quae fiunt Penatibus publicis Populi Romani Quiritium Nominisque Latini, qui apud Laurentes coluntur, quosque Principia sive primordia (ἀρχάς) eiusdem Po. Romani Nominisque Latini appellari fas est; Flamen Dialis cet. Praesulis quoque titulus in rarissimis est numerandus.

Hinc denique explicandum reor, Sacerdotio Laurenti Lavinati cur tantum tribuatur tum in multis lapidibus, tum in Codice Theodosiano (v. *supra*); nam id quoque, nisi unum idemque omnino fuerit cum hoc sive magisterii sive praeturae munere sacrorum Penatium publicorum Po. Romani, ad eundem tamen cultum aliquatenus videtur pertinuisse.

Nequis autem miretur, in hac nostra inscriptione Sp. Turranii nomen dignitatesque primo casu efferri, quamvis quid tandem fecerit egeritve non dicatur, meminisse oportet, esse inscriptionem statuae eiusdem viri, cuius statuae pauca tantum fragmenta sunt reperta. Quod nisi sciremus, poterat quoque haberi pro epitaphio ex Decurionum decreto posito. Reperiuntur enim interdum quamvis raro eiusmodi sepulcralia, in quibus defuncti nomen recto casu effertur, veluti hoc elegantissimum:

2277. CN. TARA (*Capitis locus*) CIVS. CN. F ‖ VI. A. XX. OSSA EIVS HIC SITA SVNT.
EHEV. HEV. TARACSI. VT. ACERBO. ES DEDITVS. FATO ‖ NON. AEVO. EXSACTO. VITAI. ES. TRADITVS. MORTI ‖ SED. CVM. TE. DECVIT. FLORERE. AETATE. IVVENTA ‖ INTERIEISTI. ET. LIQVISTI. IN. MOERORIBVS. MATREM. — Loco mihi ignoto. Morcelli *Opp. Epigr.* T. V. p. VIII. ex Ardit. *de vas. Locr.* p. 19.

§. 12. REX ET REGINA SACRORVM.

2278. . . . LIVS L. F. E ‖ . . REX SACRO . . ‖ . . A. L. AQVILLI ‖ VXOR ‖ . . F. REGVLVS VIXIT ‖ . . REGVLVS PONTIF. . . CTOR TI. CAESA . . — Romae. Mur. 153, 6.

2279. SEX. OCTAVIVS SEX. F. PAL. FELICIANVS ‖ SENATOR MVNICIPI ET AEDIL. REXS SACR ‖ OB HONOREM OBLATVM SIBI PRAEFECTVR ‖ A COLLEGIO DENDROFORVM SCHOLAE EORVM LOCO IMPETRATO AB ORDINE PARTEM AV ‖
‖ (*sic*) OMNE OPERE ‖
XIT TOTAMQVE PECVNIA SVA CONSVMMAVIT. — In Tusculano. Mur. 2024, 4. Marini *Iscr. Alb.* p. 24. Ex hac inscript., partim quoque e praeced. coniicere possis, fuisse etiam extra urbem reges sacrorum, quorum in saxis raro fit mentio.

2280. V. F [1]) ‖ C. MVRRIO ‖ AEDILI IIII VIRO ‖ PONTIFICI ‖ REGI SACRVM ‖ C. MVRRIVS ‖ EVCHARISTVS ‖ PATRONO B. M. — Florentiae. Gor. *Etr.* 2. p. 454. Mur. 153, 7. correctius ap. Donati 1. p. 76, 1.

1) Vivus, fecit.

2281. D. M ‖ L MANLIO L. F. PAL ‖ SEVERO REGI SACRORVM FICTORI PONTIFICVM VR [1]) IIII VIRO BOVILLENSIVM. COLLACTANEIO DVLCISSIMO ET ‖ INDVLGENTISSIMO ‖ ERGA SE FECIT. —

Loco non indicato. Ex schedis Stoschianis. Donati 1. p. 76, 3. Fabrett. p. 460, 89.

1) Fabrett. melius P. R. i. e. populi Romani. Qui Fictores Pontificum fuerint, ignoratur.

2282. . . C. VA . . . ‖ REX SACRORVM. AVGVR ‖ CVM MANLIA L. F. FADILLA REGINA SACRORVM ‖ PATRI KARISSIMO. — Romae. Grut. 1087, 8.

2283. . . MANLIA L. F. FADILLA ‖ REGINA SACR. MARITO ‖ OPTIMO ET SIBI. — In Via Cassia. Fabrett. p. 484, 153.

§. 13. AVGVRES.

2284. MAVORTI ‖ FL. MESSIO EGNATIO ‖ LOLLIANO V. C ‖ Q. K. PRAET. VRBANO ‖ AVGVRI PVBLICO P. R ‖ QVIRITIVM.[1]) COMITI DD. NN. AVG. ET CAESARVM. CVRATORI ALBEI TIBERIS ‖ ET CLVACARVM SACRE. VRBIS ‖ CVRATORI OPERVM PVBLICO‖RVM. CONSVLARI AQVARVM ET MINVCIAE. CONSVLARI ‖ CAMPANIAE. ORDO POPVLVSQVE. SVESSANVS. — Suessae. Fabrett. p. 689, 110.

1) cfr. Grut. 27, 4. AVGVR. P. V. B. P. R. Q.

2285. C. VETTIO COSSINIO RVFINO C. V ‖ PRAEFECTO VRBI COMITI ‖ IN CONSIST.[1]) CORR. CAMP. CORR ‖ TVSCIAE ET VMBRIAE ‖ CORR. VENETIAE ET HISTRIAE ‖ CVR. ALV. TIBERIS ET CLOACAR. SACRAE VRBIS ‖ CVR. VIAE FLAMINIAE. PROCONSVLI PRO‖VINCIAE ACHAIAE. SORTITO PONTIFICI DEI SOLIS. AVGVRI MIN.[2]) PALATINO ‖ ORDO PO‖PVLVSQ. ATINAS QVOD IN CORRECTVRA ‖ EIVS QVAE SAEVISSIMAM TYRANNIDEM[3]) INCVRRERAT ‖ NVLLAM INIVRIAM SVSTINVERIT ‖ PATRONO DICATISSIMO.[4]) — Atinae. Don. p. 199, 145. Mur. 373, 3.

1) Consistorio. 2) Donius habet, mira varietate, SACRO. In Palatino monte Augurum erat collegium, locusque, in quo conveniebant, Auguratorium appellatum, restitutum ab Hadriano. Grut. 128, 4. Gorius ad Don. l. l. Mur. *Min.* explicat *Auguri minori*, vel *Ministro Palatino*. 3) Maxentii caesi, a. p. Chr. 312. Ipse Vettius Cossinius Rufinus Consul postmodum fuit a. 323. 4) l. *dicatissimus*. Mur. Recte.

2286. IMP. CAESAR ‖ DIVI TRAIANI ‖ PARTHICI F. DIVI NERVAE N ‖ TRAIANVS HADRIANVS ‖ AVG. PONTIF. MAX. TRIB. POT. XX ‖ IMP. II. COS. III.[1]) P. P ‖ AVGVRATORIVM DILAPS ‖ A SOLO PE . . . . . . IT.[2]) — Romae. Grut. 128, 4.

1) p. Chr. 137. 2) Pecunia sua restituit. Scriver.

In Municipiis magistratus omnes, et sacerdotes, augures certe a Decurionibus creabantur, sub Imperatoribus; nam antea apud populum sive plebem urbanam id iuris fuisse consentaneum est.

2287. L. OCTAVIO L. F. CAM ‖ RVFO TRIB. MIL. LEG. IIII ‖ SCYTHICAE PRAEF. FABR ‖ BIS DVOMVIRO QVINQ. EX S. C. ET D. D. AVGVRI EX D. D ‖ CREATO ‖ QVI LAVATIONEM GRATVITAM ‖ MVNICIPIB. INCOLEIS ‖ HOSPITIB. ET

ADVENTORIB || VXSORIB. SERVEIS. ANCILLEIS||QVE. EOR. IN PERPETVOM. DEDIT. D. D. PVBL. PATRONO. — Suasae Senonum. Grut. 444, 8. Alia exempla: PRAEF. I. D. AB. DECVRIONIBVS CREATVS. Grut. 195, 4. II VIR. VIOCVRVS EX S. C. ET D. D. ib. 373, 8. 360, 3. adtulit Reines. *Inscriptt.* p. 397. ad lapidem, qui ceteroqui minime huc pertinet: L. ANTISTIO T. F. ALCIRON. PRAEF. IVRI DICVNDO || DECVRION. DECRETO. (Abellae in Camp.), ubi titulus tantummodo Decur. Decreto positus significatur.

2288. T. FL. T. FIL || SERG. PROBVS || DEC. MVNIC || CAR. EX V DEC || OB. HONOREM || AVGVRATVS || T. FL. PROBI. FIL || SVI. DECVR || MVNIC. EIVSD || EQVO. PVBL || D. D. || L. D. D. D || ORFITO. ET. RVFO. COS. K. SEPT. [1]) — Carnunti. Labus *Ara antica scoperta in Haimburgo. Milano* 1820.

1) „Al lato destro del monumento la Fortuna, al sinistro il Genio di Carnunto. Ho provato che i Consoli Orfito e Rufo dell' anno 178. si appellavano Sergio Cornelio Scipione Orfito, Quinto Tineio Rufo." Labus in literis mihi missis.

2289. P. LVCANIVS. L. F. TER. QVADRATVS || II VIR. AVGVR. Q. II. [1]) BALNEVM A || SOLO PEQ. SVA DEDIT || CASSIA P. F. VXOR ET LVCANIA || P. F. PROCVLA. — Venafri. Mur. p. 478, 2.

1) Quinquennalis iterum.

2290. Hoc quoque notandum, in Albo Augurum Aquileiensium, Belignae prope Aquileiam reperto, et cum lectionis aliqua diversitate edito a Grutero 128, 1., Bertoli A. d'A. p. 131., Murat. 172, 1., medios inter viros memorari feminas tres, scil. Caniam Laidem, Claudiam Helpidem (apud unum Murator.) ac Valliam Latiam; quae res dubitationem movit etiam Saxio *Miss.* 3. p. 59. De Auguribus cfr. Gor. *Etr.* 2. p. 99. Augurem Suasae dabimus in Sepulcralibus.

§. 14. HARVSPICES. SORTILEGI.

2291. D. M. || L. CESENNI || SOSPITIANI || EX ORDINE HARVSPIC. LX || VIXIT ANN. XXV || PARENTES FILIO || OPTIMO. — Beneventi. Grut. 304, 7. correctius ap. Fabrett. p. 713, 349. Mur. 171, 3., qui habet AVRISPIC. IX. cfr. de Vita *Inscr.* 8, 6., qui tamen non ex αὐτοψίᾳ videtur habere.

2292. D. M || M. OPPI. PLACIDI || HAR. PRIM. DE LX || CVI LOCVM SEPVL||TVR. ORDO SANCT||ISSIM. LVG. DEDIT. — Lugduni. Grut. 304, 8.

2293. L. FONTEIVS FLAVIANVS HARVSPEX AVGG. CC [1]) || PONTIFEX. DICTATOR || ALBAN. MAG. PVBLICVS || HARVSPICVM. ORDINI || HARVSPICVM LX. D. D. — Romae. Reines. p. 360, 13.

1) Caesarum. Hag. Eandem hanc inscript. ita exhibet Maffei *Mus. Ver.* p. 311, 4.:

LEONTIVS ET [1]) FLAVINVS || HARVSPEX AVGG [2]) || PONTIFEX. DICTATOR || ALBAN. MAG. PVBLICVS || HARVSPICVM. ORDINI HARVSPICVM EX. [3]) D. D. — Romae.

1) Ne ET Maffeii pereat, puto fuisse L. F, i. e. *Lucii filius:* ET pessime duos induceret pro uno. Hagenb. Mss. 2) Omittit illud CC Reinesii et recte, puto: etenim ortum videtur ex AVGG. 3) Praestat omnino Reinesii LX.

2294. D. M. T ‖ VERACILIANVS ‖ ARISPEX. D. M. S[1]) ‖ Q. V. A. CXXXV[2]) ‖ S. C . . . SE SE VI‖VO. FECIT. M[3]) ‖ MARCELLINA. — Agliate, reperta 1793. Redaelli *Notizie istor.* 2. p. 103. „Sotto dell' iscrizione vi è una specie di otre, e di fianco alla destra il disegno di un coltellaccio, e a sinistra di una patera e di una verga." (Virga haec in primis notanda: de lituo augurali vix licet cogitare.)

1) Vide, ne in his quoque lateat: *de numero sexaginta haruspicum.* 2) Nota longaevum; nisi subest error. 3) Corruptum videtur; neque enim cogitandum de praenomine *Marca.*

2295. . . . 7 ROM. HARVSP. DEI. X. I. I[1]) ‖ HARVSP. AVGG. — Romae. Don. p. 146, 41. Mur. 171, 6.

1) Lego: Sacerdos Romae. Haruspex de LX. item Haruspex Augustorum. Hagenb. Mss. cfr. Bimard in *Proleg. Mur.* p. 66. Hoc igitur e quattuor minimum lapidibus constat, ordinem s. collegium sexaginta haruspicum fuisse sub Imperatoribus, inde a Claudii temporibus: *is enim retulit ad senatum super collegio haruspicum*, instituendo potius, quam restituendo. Tac. *Annal.* XI, 15. cfr. *Haruspices scripsit Petrus Frandsen. Berol.* 1823. 8.

2296. D. M. C. NIVLI. PI. GENTIS CO[1]) ‖ XIIII. VRB. TIRENTIANI[2]) ‖ ARESPICI ORDINATO ‖ FECIT CN. IVLIVS TEAGENES ‖ PATER FILIO PIISSIMO. — Romae. Reines. p. 363, 15.

1) Cnaei Iulii Picentis Centurionis Cohortis. ante *Co.* excidit centurionatus nota 7. 2) Terentiani. Ceterum, nisi corruptela subest, nota *haruspices ordinatos.* Fuitne *ornato?*

2297. C. BAEBIVS ‖ L. F ‖ ARRESPEX. — Clusii in urnula. Gor. *Etr.* 2. p. 411, 15. et 3. p. 304. Notanda huius voc. scriptura, ut mox alia:

2298. D. M ‖ C. MARII ONESIMI ‖ IIIIII VIR. AVG ‖ HARISPICI PVBLI‖CO. PATRI OPTIMO ‖ FILIA POSVIT. — Nemausi. Maff. *Ant. Gall. sel.* p. 74. Mur. 170, 4.

2299. D. M ‖ D. IVNIO D. F. CLAV ‖ CERTO SACERDOTI ‖ ET ARVSPICI PVBLICO ‖ EX GENERE SACERDO‖TVM CREATO ‖ FRA‖TRI PIENTISSIMO. — Miseni. Gori *Etr.* 3. p. 97. — Neapoli. Mur. 171, 8.

2300. VICTO.[1]) PRO SALVTE. IMP. P. Q. R[2]) ‖ ET ORDINIS COL ‖ APVL.[3]) C. IVL. VA‖LENS HAR. COL. S. S[4]) ‖ ET ANTISTITES HV‖IVSQVE[5]) LOCI ‖ V. L. P. — Sardaei prope Albam.

1) *Victoriae*, sive, si lapis fractus est: (*Deo soli in*)*victo.* 2) nota Imperatorem Populumq. Ro. omisso senatu. 3) Coloniae Apuli. 4) coloniae supra scriptae. 5) huiusce. Vbi hoc saxum repererim, nunc oblitus sum. Certum tamen est.

2301. (*L. Caf*)ATIVS L. F. STE. HARVSPE(*x.*) FVLGVRIATOR. (Versu secundo idem sermone Etrusco.) — Pisauri. Olivieri *Marm. Pis.* p. 56. Lanzi *Saggio* 3. p. 652.

2302. L. VETVRIVS ‖ RVFIO ‖ ARISPEX. EXTISPICVS[1]) ‖ SACERDOS ‖ PRIVATVS. — Eugubii. Don. p. 146, 42. Mur. 171, 7.

Sed Fabrett. p. 677, 37. L. VETVRIVS ‖ RVFIO ‖ . . . SPEX EXTISPICVS ‖ . . ERDOX (*sic*) PVBLICVS ‖ . . . PRIVATVS.

1) HARVSPEX EXTISPICVS distinguitur ab HARVSPICE FVLGVRIATORE. Fabr. p. 696, 171. Oliv. ad *Marm. Pisaur.* XXVII. p. 58. Haruspices cum sagis consociat Columella 1, 8, 6.

2303. ° SEX. MAESIO SEX F. ROM. CELSO. PRAEF ‖ FAB. III. Ↄ. LEG. 1) IIII. MACED. Q. AED. II VIR. FLAMIN ‖ DIVI AVG. SORTILEGO FORTVNAE PRIMIGENIAE ‖ SEX. MAESIVS ECHIO LIB. FECIT. SIBI ET ‖ SEX. MAESIO CELERI FILIO SVO ET MAESIAE PINOE CONIVGI ET ‖ SEX. MAESIO POTHO CONLIBERTO. POSTERISQVE SVIS. — Praeneste. Fabrett. p. 668, 529.

1) Si genuinum saxum esset, tentarem pro FAB. III. Ↄ. (tertiae centuriae) FABRVM. Ↄ (centurioni), ut qui prius centurio Leg. IIII. Mac. fuisset, ad praefecturam fabrûm esset promotus. Quid vero, si de Praef. Fabr. III (tertium s. tertio), antea Centurione Leg. IIII. M. interpretemur hunc lapidem? ita et praefectura fabrûm in municipio, non militiae legitur iterata PRAEF. FABR. BIS. in Don. V. 106. p. 189. Hagenb.

2304. ° D. M ‖ C. STIMINIVS HERACLA ‖ SORTILEGVS ‖ AB VENERE ‖ ERYCINA ET ‖ IVLIA MELANTHIS ‖ PARENTES ‖ MERCVRIALI ‖ F. PIENTISS ‖ FECERVNT ‖ VIX. ANN. XIII ‖ M. III. D. XX. — Romae. Spon *Misc.* p. 30, 2. Fabrett. p. 648, 415. Vterque ex schedis Barberinis, ita ut non omni suspicione careant. Hag. Mss. Immo ambo manifesto sunt commenticii; quod ut de priore probetur, sufficiunt ea, quae de Praefectis Fabrûm in capite de Re militari ex Hagenbuchio adferentur. *Praefectos* scil. *Fabrûm* ubicunque poterat, intrudebat Ligorius.

§. 15. SACRA ISIACA. FANATICI.

2305. C. RVF ‖ VOLVSIANVS V. C ‖ PATER IEROFANTA ‖ PROFETA ISIDIS. PONTIFEX DEI SOL . . . ‖ VOT. SOLVI. — Romae. Oderic. p. 238. circa a. p. Chr. 375.

2306. Inter Sacerdotes memorantur: FLAVIVS MOSCHILVS VIR CLARISS. ISIACVS et D. FABIVS FLORVS IVDICIO MAIESTATIS EIVS (Imperatoris nomen excidit:) ELECTVS ANVBIACVS in marm. mutilo, Mur. 158, 1. cfr. Spartiani *Pesc. Nig.* 6. *Commod.* 9. *Caracall.* 9.

2307. A. IVLIVS LEONAS 1) DO‖NVM QVOD PROMI‖SERAT. ANVBIACIS DO‖MESTICA LIBERT. 2) D. S. P. — Nemausi. Reines. p. 377, 37. Bimard *Prol. in Mur.* p. 67.

1) Leontas. Reiu. 2) Posses, et fortasse ex syntaxi verborum malis, accipere, votum libertae solvisse patronum. Bimardus accipit libertam donum de suo posuisse. Hagenb. Mss.

2308. SEXTILIVS L. L. PAPIA ‖ FECIT SIBI ET PATRONO ‖ HIC SACRORVM 1) ISIDIS. CONDITVS EST. — Reate. Grut. 309, 5. et 312, 6.

1) Genitivus iste, tacito regimine, in aliis quoque saxis reperitur. v. c. Grut. 325, 5. 1159, 13. Fabr. p. 315, 396. SACRORVM ROMANIENSIVM. Gudius ad h. l. vult

exscriptorem SAC(*erdos*) neglexisse, ante SACRORVM inserendum. Sed quid fiet ceteris exemplis? Fabrett. p. 342. putat esse ellipsin voc. *Sacerdos* vel *Ministra*, si de femina agatur. Fortasse suppleri debet *Sodalis;* certe quidem in Grut. 479, 6. plene est *Sodali Sacror. Tusculanor.* Hagenb. Mss. Cogitandum quoque, annon subintelligi in quibusdam queat: *Mater;* v. *Geminiae* titulum mox exhibendum. N. 2313.

2309. FVLONIA L F ‖ TERTVLLA SACROR ‖ ISIDIS ‖ LOCVM DEDIT ‖ C. TELEGENNIO ‖ SPERATO SACERDOTI ‖ VI. VIR. AVG ‖ TELESTINIS [1]) EIVS ‖ POSTERISQVE EORVM. — Foropopilii. Mur. 197, 7.

1) peregrina vox. An derivata a τελεστής, ita ut *Telestini* fuerint *Initiati* mysteriis Isidis? Murat. Pro TELESTINIS legerem ET LIBERTIS. Subit tamen, an fortasse sit in saxo TELEGENNIS, C. Telegennii liberis? Hagenb.

2310. MENNIAE QVARTAE ‖ SACRORVM ‖ PATRONAE [1]) ‖ BENEMERENTI ‖ CYPERVS L. — Romae. Mur. 183, 3.

1) „Noli iungere *sacrorum patronae:* fecit *patronae suae* libertus." v. Grut. 309, 5. Ceterum Maff. *Mus. Ver.* 266, 3. habet *Agenniae* pro *Menniae*. Cfr. Saxii *Miss.* 3. p. 71.

2311. DIS MANIB ‖ CLAVDIA IANVA‖RIA BENEDICTA ‖ SACRORVM ‖ HIC SITA EST. — Romae. Donati 1. p. 79, 1.

2312. KALAVIA M ‖ F. Ɔ. LEG. IIX. HIC SIT ‖ SACRORVM. [1]) — Prope Foroiulium (Fréjus.) Maffei *Ant. Gall. sel.* p. 66. Mur. 828, 3. Maffei *Mus. Ver.* p. 415.

1) i. e. Kalavia Marci filia Centurionis Leg. VIII. hic sita est, Sacrorum sodalis, vel quomodocunque hoc est explicandum.

2313. GEMINIA II. IVLLA [1]) ‖ ARAVSIENSIS. MATER SACRORVM HIC ‖ ADQVIESCIT. D. IVL. PI. [2]) AVGTVS CON. PI‖ISSIMAE ET AVRAE. SEVERI. [3]) QVI. M. PRO. F ‖ OBSER. — Vesontione. v. *Geminiae Matris sacr. titulus sepulcr. explicatus a Io. Iac. Chifletio.* Antverp. 1634. 4. Reines. p. 362, 14. Mur. 183, 1. Spon p. 156. C. H. A. in *Observatt. Misc.* T. 4. 1742. p. 211. Dunod in *Mercure Suisse. Ianv.* 1743. p. 9. Saxii *Miss.* 3. p. 70.

1) *Geminia Titulla* Reines. coni. probante Hagenb. et Sax. 2) *Decimus Iulius* P. L. (Publii Libertus) Rein. sed: P. F. Hagenb. 3) *Aureliae Severinae* Reines. Fortasse: AVREL(*io*) Severi sc. filio, propinquo Geminiae, si ultima interpretanda duxeris: *quem pro filio observavi* ego *Auctus;* sin vero: *qui me pro filio observavit*, privignus fuerit Aucti. Quod si denique *Auram* Severi filiam, vel Severinam, quamvis Aurae insolitum alias sit nomen, retinere mavis: *quam pro filia observavi*, vel *quae me pro* (ut) *filia observavit*. Ita certe ap. Maff. *Mus. Ver.* 370, 6. *quem vice filii dilexit.* Praeterea: FLAVIAE SEVERINAE QVI pro *Cui Monumenti* PARS CONCES*sa est.* Saxius divinavit. Ceterum parum liquet, an ad eadem sacra pertineat Filius Sacrorum Grut. 9, 5., nec tamen improbabile est. Vide de hoc titulo etiam Hultmann *Misc. Epigr.* p. 367. Cum his coniungimus sequentes:

2314. V. F ‖ OFILLIAE ‖ QVINTAE ‖ SACRORVM RO‖MANIENSI. C. IVLIVS ‖ HYMENAEVS CONTV‖BERNALI. — Veronae. Fabrett. p. 315, 391. Mur. 183, 5. Maffei *Mus. Ver.* 88, 1. cuius typum do. *Sacra Romaniensia* i. e. ritu Romano, urbico facta, diverso a municipali. Similis est inscriptio Mutinensis Grut. 1159, 13. et Mur. 183, 4.:

2315. M. AEMILIVS ‖ PHOEBVS SACRORVM AB ROMA ‖ ISIDI DONVM DAT. — Cfr. *Sacra Tusculana* supra. N. 2183.

2316. D. M ‖ L. CORNELIO IANVARIO ‖ FANATICO AB.[1]) ISIS. SERAPIS ‖ AB AEDEM[2]) (*sic*) BELLONE RVFILIAE[3]) ‖ V. A. XXII. M. XI. D. XXI. FEC ‖ C. CALIDIVS CVSTOS AMICO B. M. — Romae. Grut. 312, 7.

1) scil. aede. 2) Grut. Ed. 2da male *Eadem*. 3) Ita Fabrett. *Emend.* p. 11. Grut. *Rufilia*.

2317. . . . ELSINIVS CAPITOLINVS EX AEDE ‖ BELLONAES PVLVINESIS[1]) FANATICVS. M. D. D. D. — Romae. Fabr. p. 498, 14. cfr. similem Inscr. Grut. 313, 1.

1) pulvinensis, „ex eo Bellonae templo, quod Pulvinari instructum erat."

2318. L. LARTIO ANTHO CISTOPHO‖RO[1]) AEDIS BELLONAE PVLVINENSIS[2]) ‖ FECIT C. QVINTIVS RVFINVS FRATRI[3]) ET ‖ DOMINO SVO PIENTISSIMO. CVI ET ‖ MONVMENTVM FECIT INTERIVS AG‖RO APOLLINIS ARGENTEI.[4]) QVINTIVS ‖ RVFINVS. — Romae. Don. Tab. VIII. p. LX. cum Gorii commentario. Mur. 179, 1.

1) mysticum igitur cultum habebat Bellona. 2) cfr. Grut. 313, 1. Fabrett. 312, 7. 3) fratri, quia fuerat ex eodem collegio fanaticorum Bellonae; dictum ut *fratres Arvales*. 4) ager ita fortasse dictus, quia in eo erat aedicula Apollinis cum sigillo argenteo.

§. 16. RELIGIONES MATRIS DEVM MAGNAE IDAEAE. TAVROBOLIA. CRIOBOLIA.

2319. LABERIA FELICIA ‖ SACERDOS MAXIMA ‖ MATRIS DEVM. M. I. — Romae. Reines. p. 390, 58. Spon *Misc.* p. 150, 1. Visconti *Museo Pio-Clem.* 7. p. 105.

2320. C. CAMERIVS ‖ CRESCENS ‖ ARCHIGALLVS MATRIS ‖ DEVM MAGNAE IDEAE ET ‖ ATTIS[1]) POPVLI ROMANI ‖ VIVVS SIBI FECIT ET ‖ C. CAMERIO EVCRATIANO LIB ‖ SVO. CETERIS AVTEM LIBERTIS VTRI‖VSQVE SEXVS LOCA SINGVLA ‖ SEPVLTVRAE CAVSA. H. M. H. E. N. S. — Romae. Grut. 308, 7. Millin *Mag. encycl.* 1806. 1. p. 407.

1) Cfr. N. 2353. Genus erat sacerdotii.

2321. D. M ‖ MONVMENTVM ‖ INSTITVIT SIBI ‖ VIVVS ‖ VLPIVSIVS[1]) ‖ ARCHIGALLVS. — Tournay reperta 1824. Bulletin *des sciences histor. Février* 1827. p. 145. Cfr. similem apud Mur. 161, 3.

1) nomen videtur corruptum. An VLPIVS IVSTVS?

2322. *In anteriori facie:* TAVROBOLIO MATRIS D. M. ID ‖ QVOD FACTVM EST EX IMPERIO MATRIS D ‖ DEVM ‖ PRO SALVTE IMPERATORIS CAES. T. AELI ‖ HADRIANI ANTONINI AVG. PII. P. P ‖ LIBERORVMQVE EIVS. ET STATVS COLONIAE LVGDVN ‖ L. AEMILIVS CARPVS IIIIII VIR AVG. ITEM ‖ DENDROPHORVS.

VIRES[1]) EXCEPIT ET A VATICANO TRANS‖TVLIT. ARA ET BVCRANIVM SVO INPENDIO CONSACRAVIT ‖ SACERDOTE ‖

Q. SAMMIO SECVNDO AB XV. VIRIS || OCCABO[2]) ET CORONA EXORNATO || CVI SANCTISSIMVS ORDO LVGDVNENS || PERPETVITATEM SACERDOTII DECREVIT || APP. ANNIO ATILIO BRADVA. T. CLOD. VIBIO || VARO COS[3]) || D. D. D. *in altero latere:* CVIVS MESONYCTIVM || FACTVM EST V. ID. DEC. — Lugduni. v. *Journal de Trévoux* 1704. Ph. a Turre in Sallengr. *Thes. Ant.* 3. p. 862. de Boze in *Mém. de l'Acad. des Inscr.* 3. p. 111. cet. Mur. 333, 4.

1) testiculos interpretatur Mur. Recte. Alii sanguinem, alii cornua. Tu vide in Diis immortalibus §. *Mater Deûm magna.* 2) ὀκκαβος τὰ περὶ τὸν βραχίονα ψέλλια. Hesych. 3) p. Chr. 160. Inter omnia Taurobolioruin monumenta hoc videtur antiquissimum. v. Kautz *de Taurobolio.* Lips. 1738. p. 12., qui complures Inscriptt. huius generis collegit.

2323. VIRIBVS || AETERNI[1]) || TAVROBOLIO || SEMPRONIA || EVTYGIA. — Aug. Taur. *Marm. Taur.* T. 1. p. 130. Maffei *Mus. Ver.* p. 210, 2. Corrupte apud Mur. 130, 1.

1) i. e. *Aeternis.* Nam de ADGESTIS vix cogitandum.

2324. NYMPHIS. ET VIRIBVS || AVGVSTIS || L. GRANIVS L. F. PRISCVS || VI VIR AVG. IIII VIR. A. P || PRAEF. I. D. FONTEM || ET OMNEM (*sic*) OPVS || D. S. F || IDEMQ. DEDIC. — Velleiae. — Lama. p. 67, 21. A. P. *aedili potestate.*

2325. . . . SALV[1]) . . . IMP. L. SEPTIMI || . . . RI PII F. PERTINACIS AVG || ET M. AVRELI ANTONINI CAES || IMP. DESTINATI[2]) ET IVLIAE AVG. MATRIS CASTROR || TOTIVSQVE DOMVS DIVINAE || EORVM ET STATV CCC[3]) AVG. LVG || TAVROBOLIVM FECERVNT || SERTICIA VALERIANA ET || OPTATIA SPORA EX VOTO || PRAEEVNTE AELIO ANTHOSA || SACERDOTE SACERDOTIA AEMI||LIA SECVNDILLA TIBICINE FL || RESTITVTO APPARATORE[4]) VIRE||IO HERMETIONE . . . . INCHOATVM EST SACRVM IIII. NONAS MAIAS. CONSVMMA||TVM NONIS EISDEM || T. SEXTIO LATERANO. L. CVSPIO || RV . . INO COS.[5]) L. D. D. D. — Lugduni. Millin *Voyage* 1. p. 522.

1) Pro salute. 2) pro *designati*, ut C. Caesar in *Cenotaph. Pis.* l. 12. princeps designatus. Titus in nummo anni 824. u. c. Imperator designatus. 3) Coloniae Claudiae Copiae Augustae Lugdun. 4) i. q. apparitore. 5) p. Chr. 197. In alio monumento taurobolico Lugdunensi, in oppido Tain nunc conservato, Millin *Voyage* 2. p. 73. Grut. 30, 2. legitur: (*Taurobolium*) EX VATICINATIONE PVSONI IVLIANI ARCHIGALLI INCHOATVM XII. KAL. MAI. CONSVMMATVM VIIII. KAL. MAI. cet. Pro *Serticia*, l. *Septicia* et pro *Anthosa*, *Antho.*

2326. AEMILIA || SERAPIAS || TAVROBOLIVM FECIT || PETRAM TAVROBOLIATAM POSVIT || PER. SACERDOTE || VALERIO PANCARPO || IDIB. MAIS || ANVLLINO. II || ET FRONTONE COS.[1]) — Beneventi. Oderic. p. 158. Petra taurobol. est lapis, qui sacrificii monumentum ad memoriam posteritatis contineret. Guther. *de Iure pontif.* 3, 5.

1) p. Chr. 199.

2327. MATRI DEVM || TAVROPOLIVM INDICTVM || IVSSV IPSIVS. EX STIPE CONLATA || CELEBRARVNT NARBON. — Narbone. Van-Dalen p. 786. Kautz p. 42. Mur. 130, 3. Donati p. 20, 1.

2328. ATTINI SACRVM || ET MINERVAE BERECINT[1]) || CONCORDIA COLLIB. IANVARI || CIMBALIOCO[2]) SECVNDO OB || CRIOBOLIVM FACTVM M. D || M. I. TRADENTIB. SEPTIMIO || PRIMITIVO AVGVRE ET SAC || SERVILIA VARIA ET TERENTIANA || FLAVIANA SACERD. XV. VIR || PRAEVNTE (*sic*) MAMIO SECVNDO || HAEC IVSSV MATRIS DEVM || IN ARA TAVROBOLICA DVO||DENA CVM VITVLA CREM || SVB DIE V IDVS APRILIS || MODESTO II. ET PROBO COS.[3]) — Beneventi. Gud. 22, 4. Murat. 1980, 7. correctius ap. Donati 1. p. 179, 2. ex De Vita Inscr. 2, 9.

1) hinc intelligitur, quid sibi velit Minerva Paracentia in aliis lapp. ap. Donatum 1. p. 20, 5, 6, 7. 2) Egregia est Giovenazzii *Aveia* p. 23. coniectura pro CIMBALIOCO leg. CIMBAL. LOCO. i. e. Cymbalistria loco secundo. 3) p. Chr. 228.

2329. ATTINI SACRVM || ET MINERVAE || PARACENTIAE || TERENTIA FLAVIANA SACERD. SECVNDO LOCO XV || VIR. OB. TAVROB TRA||DITVM A SERVILIA || VARIA SAC. PRIMA. — Romae. — Donati 1. p. 20, 6.

2330. ATTINI SACRVM || ET MINER||VAE PARACENTIAE || L. SONTIVS PANCIVS IVSTI||NVS EQ. ROMANVS PRINCI||PALIS DVVMVIR ET MVNERA||RIVS NATALIS COLONIAE OM||NIBVS HONORIBVS PERFVNCT || ET SACERDOS MATRI DEVM M. I || IN PRIMORDIO SVO TAVROBO||LIVM A SE FACTVM TRADEN||TE SIMVL COSINIA CELSINA || CONSACERDOTE SVA || PRAEVNTE FLAVIO LIBE||RALI HAR. PVBL. PRIMARIO. — Beneventi. Donati 1. p. 20, 7. cfr. De Vita Inscriptt. p. 2, 10.

2331. IVL. CLEMENTIA||NA TAVROPOLI||VM ACCEPIT || HOSTIS SVIS || SACERD. TRAIA||NIO NVNDINI||O[1]) D. N. GORDI||ANO II. ET POM||PEIANO COS || VI. IDVS. DEC.[2]) — Lactorae. v. Hagenb. Ep. ad Cannegiet. in *Mus. Turic.* 1, 2. p. 227. Donati p. 181, 1.

1) memoratur sacerdos iste in decem inscript. Lactoratibus tauroboliatis. 2) p. Chr. 241.

2332. M. D. M. I || SACR. TRIB.[1]) TAVR. FECER || CVM SVIS HOSTIS ET APPARAM[2]) || OMNIBVS L. DAGID. MARIVS. PON||TIF. PERPET. CIVIT. VALENT || ET VERVLLIA MARTINA ET || VERVLLIA MARIA FIL. EORVM || PRO SALVTE IMP. ET CAESAR || PHILIPPORVM AVGG. ET OTACI||LIAE SEVERAE AVG. MATRIS || CAES. ET CASTROR. PRAEEVN||TIBVS SACERDOTIBVS IVNI || TITO XV VIR[3]) ARAVSENS. ET || CASTRICIO ZOSIMIONE CI||VITAT. ALBENS. ET BLATTIO || PATERNO CIVITATIS VOC || ET FABRICIO ORFITO LIBER[4]) || PATRIS ET CETERIS ADSISTENTIBVS SACERDOTIBVS || V. S. L. M. LOCO VIRES CON||DITAE. DIE PRID. KAL. OCT. IMP. PHILIPPO AVG. ET

TITI||ANO COS.[5]) — Deae Vocontiorum. Spon *Misc.* p. 98, LIX. Fabrett. 609, 79.

1) *Sacrae Tribus;* Spon: quod minime placet; sed quod substituam probabilius, non habeo. 2) apparamentis. 3) notandi hi XV Viri in sacerdotiis Magnae Matris Idaeae. 4) Liberi patris sacerdote. 5) p. Chr. 245.

2333. Cum hoc sacerdote quindecimviro Matris Deûm magnae iungimus alterum similem:

L. POMPEIO FELICISSIMO || IMMVNI DENDR.[1]) SVESSVL[2]) || ET SACERD. M. D. XV. VIR. IN || VICO NOVANENSI[2]) PATRI L || POMPEI FELICISSIMI DECVR. ET || II VIR ET Q. ALIMENT OMNIBVS || REBVS[3]) AC MVNERIB. PERFV||NCTO D. CVLTOR. I. O. M. S. — Ad Novas prope Capuam. Romanelli *Topografia* T. 3. p. 594.

1) Dendrophoro Suessulano. 2) *Ad Novas* hic vicus appellatur in tabula Peutingeriana. 3) Lego: ONERIBVS, ut est in aliis Inscriptionibus. Ceterum genuinam reputo hanc inscr. etsi a Pratillio primum enotatam.

2334. CRIOBOLIVM ET || AEMOBOLIVM[1]) MOVIT || DE SVO PETRONIVS MAR||CELLVS SACERDOS VI KAL. DEC. IIII VIR PRIMO[1]) ET IVSTO. — Teate. Reines. p. 212, 221. correctius ap. Don. p. 138, 10. Mur. 374, 2.

1) Reines. *Aegobolium* tentavit, improbante Hagenb. 2) f. leg. pro IIII VIR PRIMO, IANVARINO, ut sit Consul a. p. Chr. 328. Hagenb. Sed videntur potius Quattuorviri I. D. Teatini, quam Consules Romani, etsi aliter videbatur etiam Muratorio, qui hoc saxum male ponit Antiquariae in Hispania.

2335. DIS MAGNIS || VLPIVS. EGNATIVS. FAVENTINVS || V. C. AVGVR P. V. B. P. R. Q[1]) || PATER ET HIEROCERYX[2]) D. S. I. M[3]) || ARCHIBVCVLVS[4]) DEI LIBERI || HIEROFANTA HECATAE. SA||CERDOS ISIDIS PERCEPTO || TAVROBOLIO CRIOBOLIOQ. IDIBVS AVGVSTIS. D. D. N. N || VALENTE AVG. V. ET VALENTINIA||NO AVG. CONSS.[5]) FELICITER.

VOTA FAVENTINVS BIS DENI || SVSCIPIT ORBIS[6]) || VT MACTET REPETENS AVRATA || FRONTE BICORNES. — Romae. Grut. 27, 4.

1) Augur publicus Populi Romani Quiritium. 2) HIEROCORAX legi iubent Reines. ad. 1. 48. p. 95. Van Dalen *Diss.* IX. *de Concilio Amphiction.* p. 591. probante de Sacy *ad Ste-Croix* T. 2. p. 132. 3) Dei Solis Invicti Mithrae. 4) Archibucolus. Pigh. 5) p. Chr. 376. 6) Intelliguntur vicennalia. v. Salmas. ad *Lamprid. Heliogab.* c. 7.

2336. L. IVLIO V . . . . . . || COS. III. NONC . . .' || EGITIVM TAVROBOLIVM . . . . || VENERIS CAELESTAE.[1]) ET PANTELIV . . . . HERENNIA FORTVNATA INPERIO PEA . . . . . || PER TI. CLAVDIVM FELICEM SACERDOT . . || ITERATA EST. — Capo di Monte prope Neapolin. Marini *Atti* 2. p. 358.

1) Quum aliquot vocabula exciderint, admodum dubium est, num iungendum sit *Taurobolium Veneris Caelestis*, quod sane singulare esset.

2337. D. M || T. FLAVIO CITTVRVSO PA . . . || SODALES BALLATORES[1]) || CYBELAE BENEME||RENTI FECERVNT. — Extra Romam. Mur. 185, 4. Saxii *Miss.* 3. p. 74.

1) v. Casaub. et Salm. ad Vopisci *Aurelian.* 6. Suidam in βαλλίζειν. Hinc bal-

lare, lat. et. ital. *ballo.* cet. HAGENB. Mss. Saxius contra legit: *T. Flavio C. F. Thyrso Sodales Bulneatores.*

2338. DIS M ‖ L. VETTIO SYNTROPHO ‖ RELIGIOSO ‖ A MATRE MAGNA ‖ CAPILLATO ‖ VETTIA AMOR ‖ DE SVO FECIT ‖ POSTERISQVE EORVM. — Romae. Grut. 308, 5.

2339. SEX. ANNIVS ‖ CELER ‖ RELIGIOSVS ‖ DE CAPITOLIO ‖ H. S. E. — Romae. Grut. 1088, 2.

§. 17. SACRA ET MYSTERIA MITHRIACA.

2340. IMP. SEVERO ANTONI‖NO AVG. IIII[1]) COS T. FL. LVCILIANVS ‖ EQ. PVB. ET T. AVIDIACCVS FV‖RIANVS. EQ. PVB. SPELEVM ‖ SOLI INVICTO CONSVMA‖VER. CVR. AG. P. PETICEN. PRIMO. — Romae. Marini *Atti* 1. p. 94.

1) p. Chr. 213.

2341. PRO SALVTE ‖ TIBERI. CLAVDI ‖ MACRONIS. CON ‖ FER. NOR.[1]) VELOX. SER ‖ VIL.[2]) SPELEVM[3]) CVM ‖ OMNI APPARATV FECIT. — Aquileiae. Bertoli p. 2, 1. Mur. 28, 3.

1) Confectoris Ferri Norici. 2) Servus villicus. 3) Mithrae.

2342. ... ORBIANVS ‖ MYSTAGOGOS ‖ .... PLASTES. — Romae. Maff. *Mus. Ver.* 257, 3.

2343. DATIANO ET CEREALI CONS[1]) ‖ NONIVS VICTOR OLYMPIVS V. C ‖ PP.[2]) AVR. VICTOR. AVGENTIVS V. C. P[3]) ‖ TRADIDERVNT PERSICA. PRI. NON. APRIL. FEL.

CONS. S. S.[4]) TRADIDERVNT ELIACA ‖ XVI. KAL. MAI. FELIC ‖ OSTENDERVNT CRYFIOS VIII ‖ KAL. MAI. FELIC.

D. D. N. N. VALENTE V. ET ‖ VALENTINIANO IVNIORE PRIMVM ‖ AVGG. CONS.[5]) VI. IDVS APRIL ‖ AVR. VICTOR. AVGENTIVS V. C. P. P. FILIO SVO AEMILIO CORFONI ‖ OLYMPIO C. P.[6]) ANNO TRICESIMO ‖ CONSECRATIONIS SVAE TRADIDIT CORACICA ‖ FELIC. CONS. S. S. OSTENDERVNT ‖ CRYFIOS VIII KAL. MAI. FELIC. — Romae. Grut. 1087, 4.

EVSEBIO LIPPATIO[7]) CONS ‖ NONIVS VICTOR OLYMPIVS V. C. ET AVREL. VICTOR AVGENTIVS V. C ‖ TRADIDERVNT LEONTICA V. IDVS ‖ MARTIAS FEL.

DATIANO ET CEREALE CONS ‖ NONIVS VICTOR OLYMPIVS V. C. P. P. ET AVR. VICTOR. AVGENTIVS V. C ‖ P. TRADIDERVNT LEONTICA ‖ XV. KAL. APRIL. FELIC. — Romae. Grut. 1087, 5.

1) p. Chr. 358. 2) Vir Clarissimus, Pater patrum. 3) Vir clariss. Pater, sensu mystico, ut sequens inscr. interpretanda videtur. 4) supra scriptis. 5) p. Chr. 376. 6) Lege V. C. P. 7) i. e. Eusebio et Hypatio p. Chr. 359. v. Relandi *Fast.* p. 391.

2344. DEO. INVICTO ‖ SOLI. TEMPLVM ‖ A SOLO. RESTITV‖IT. VALERIVS ‖ VENVSTVS. V. P. P ‖ P. R.[1]) SICVTI. VOTO ‖ AC. MENTE. CON‖CEPERAT. REDI‖DITVS. SANITA‖TI.

V. S. L. L. M. — Zwiefalten in regno Wirtembergiae. Memminger *Beschreibung des Oberamts Münsingen.* Stuttgart 1825. p. 17.

1) *Vice-Praefectus Praetorio Provinciae Raetiarum*, explicat Memminger. Vide, ne potius sit: *Vir perfectissimus*, *Pater Patrum.* Nescimus scil., utrum sit re vera in lap. P. P. R., an P. PR. literis fortasse nexis, T quoque includentibus.

2345. MAMERTINO ET NEBITA.[1]) CO‖NONIVS VICTOR OLYMPIVS V. C ‖ ET AVR. VICTOR AVGENTIVS ‖ TRADIDERVNT LEONTICA ‖ KAL. APR. FELIC ‖ ALIA.[2]) TRADIDERVNT CON. S. S. VI. IDVS APR. FELIC. LEONT ‖ CONS. S. S. TRADIDERVNT ‖ CHRYPHIOS VI. IDVS APR. FELIC. — Romae reperta 1618. Gud. 111, 4. Mur. 382, 5.

1) Alias Nevitta. p. Chr. 362. 2) f. *Eliaca*, ut N. 2343.

2346. L. APONIVS ‖ CHRYSOMAL‖LVS ‖ OB GRADVN. PER‖SICVM ‖ DEDICAVIT. — Vasione. Don. p. 66, 12. v. Gorium. Mur. 470, 6.

2347. VAL. MARINVS PATER SIGNV . . . ‖ INVICTI MITRHE (*sic*) EX VOTO POS . . . — Romae. Marini *Atti* 1. p. 541.

2348. PRO SALVTE AVG ‖ IN HONOREM D. D. SOLI ‖ INVICTO MYTHR. HILARVS ‖ AVG. LIB. TAB. P. R. N.[1]) ET EPICTETVS ‖ ARK.[2]) AVG. N ‖ TEM. VETVSTATE CONLS[3]) ‖ SVMPTV SVO CVM PICTVRA REFE[4]) ‖ IMP. D. N. GORDIANO AVG. ET AVIOLA C[5]) ‖ RO. DO. M IN[6]) MARCELLO PAT ‖ D. VIII. KLS. IVLIAS. — Töltschach prope Clagenfurtum. a Turre *Mon. Vet. Antii.* p. 240. Mur. 360, 4. accuratius ap. Köppen *Wiener Jahrbücher.* T. 24. *App.* p. 8.

1) *Tabularius Publicus Regni Norici* recte explicat Köppen. 2) *Arcarius.* 3) *conlapsum.* 4) *refecerunt.* 5) p. Chr. 239. 6) Horum, ut vides, incerta est lectio apud Köppen. Murat. vero ita habet: AVIOLA C. ROM. D. N. LICIN. MARCELLO, explicatque. *Aviola Consulibus. Caio Romanio* vel *Romilio Decurione Numerio* cet. Sed *Decurione* omnino reiiciendum, quum *Decurio* nusquam vel summum Municipii magistratum, vel sacerdotium v. c. Mithrae denotet, quibus inscribi potuisset monumentum publicum. Neque felicius a Turre *Consulibus Romanis*, aut Hagenb. Mss. *Consulibus Romae* videntur divinasse. *Pater* h. l. ut in praecedente, et passim v. c. Mur. 26, 5. 27, 2. 360, 4. Grut. 34, 4. Reines. Cl. 1. 45. significat patrem sacrorum Mithriacorum. De filio item eorundem sacrorum accipio sequentem:

2349. D. I. M ‖ IN. HONOR ‖ DOMVS DIVIN ‖ EPPIVS ARIMI‖NENSIS FILIVS. — Viruni. Köppen. l. l.

2350. D. M ‖ L. SEPTIMIVS AVGG. LIB. ARCHELAVS ‖ PATER ET SACERDOS INVICTI ‖ MITHRAE DOMVS AVGVSTANAE ‖ FECIT SIBI. ET COSIAE PRIMITIVAE ‖ CONIVGI BENEMERENTI LIBERTIS LIBERTA‖BVSQVE POSTERISQVE EORVM. — Romae. Marini *Atti* 2. p. 529.

2351. KAMENII ‖ ALFENIO CEIONIO. IVLIANO ‖ KAMENIO V. C. Q. K.[1]) PRAETORI TRIVMF. VII. VIRO EPVLONVM ‖ MAG. P. SC.[2]) SVMMI INVICTI MITRAI. IERO‖FANTE AECATE. ARCB.[3]) DEI. LIB. XV ‖ VIRO SF. TAVROBOLIATO. D. M ‖ PONTIFICI MAIORI. CONSVLA‖RI PROVINCIAE NVMIDIAE ‖ IVSTITIAE EIVS PROVISIONI‖BVSQVE CONFOTIS OMNIBVS ‖ DIOCESEOS ‖ (*sic*)

GENTILIS P. M.[4]) RESIVIVS CORNICVLARIVS CVM CARTVLARIS[5]) OFFICII STATVAM ‖ IN DOMO SVB AE . . . E POSVERVNT. — Romae. Oderic. p. 131. circa 330. p. Chr.

1) Q. K. Quaestori candidato. „*Candidati principis solis libris principalibus in Senatu legendis vacant.*" Vlpian. *de offic. Quaest.* Tit. XIII. Praetorem Triumphalem cum Flaviali et Constantiniano primus creavit Constantinus. Cod. Theod. L. IV. T. IV. Leg. 5. 2) Magistro publico sacrorum s. sacerdotum; idem fortasse qui alias „*Pater patrum Dei solis invicti*" audit. v. Oderic. 3) Archibucolus (βουκόλος) Dei Liberi, sub tauri forma interdum culti. XV. Viro sacris faciundis. — D. M. Deûm matris. 4) P. M. Princeps Magistrianorum? 5) cartularii, alias chartophylaces.

2352. DIS ‖ MAGNIS ‖ MATRI DEVM ET ATTIDI. SE‖XTILIVS AGESILAVS AEDESIVS ‖ V. C. CAVSARVM NON IGNOBI‖LIS AFRICANI TRIBVNALIS ORA‖TOR[1]) ET IN CONSISTORIO ‖ PRINCIPVM. ITEM MAGISTE‖R LIBELLORVM ET COGNITION ‖ SACRARVM. MAGISTER EPISTV‖LAR. MAGISTER MEMORIAE ‖ VICARIVS PRAEFECTOR. PER ‖ HISPANIAS. VICE S. I. C.[2]) PA‖TER PATRVM[3]) DEI SOLIS INVI‖CTI MITHRAE. HIEROPHANTA ‖ HECATAE. DEI LIBERI ARCHIBVCOLVS.[4]) TAVROBOLIO ‖ CRIOBOLIOQ. IN AETER‖NVM RENATVS. ARAM SACRA‖VIT DD. NN VALEN‖TE V. ET VALENTINIANO ‖ IVN. AVGG. CONSS. IDIB ‖ AVGVSTIS (p. Chr. 376.) — Romae. Mazoch. 47, 1. Grut. 28, 2. Hanc et sequentem, etsi Matri Deûm et Attidi dicatas, consulto huc collocavimus, quia exhibent Patrem Patrum et Patrem sacrorum Mithriacorum.

1) Hinc apparet Advocatorum Africae honoratam admodum fuisse conditionem; cfr. Grut. 462, 1. Guth. Lib. 3. *de Off. D. A.*, ubi p. 424. laudat illud Apollinaris Sidonii *Quum advocatorum finiunt actiones, incipiunt dignitates.* Gud. in *A. E. Suppl.* T. V. p. 20. 2) Has siglas praestet fortasse explicare simpliciter *Vice sacra iudicans*, potius quam cum Scalig. *Vice Sacra Iudex Cognitionum.* Hagenb. 3) Hinc explicandae notae P. P. in Grut. 192, 3. 4) Ad eadem orgia s. mysteria Bacchica pertinent inscriptiones quaedam sub finem huius capitis exhibendae.

2353. M. D. M. IDEAE ET ATTIDI MINOTVRANO S ‖ NOBILIS IN CAVSIS FAMA CELSVSQVE SABINVS ‖ HIC PATER INVICTI MYSTICA VICTOR HABET ‖ SERMO DVOS . . . . RESERVANS ‖ CONSIMILES AVFERT . . . . . ‖ ET VENERANDA MOVET CYBELES TRIODEIA[1]) SIGNA ‖ AVGENTVR MERITIS SIMBOLA TAVROBOLI ‖ RVF. CEIONI. CAE SABINI F. V. C. P. M. HIEROF. D. HECAT. AVG. ATVS ‖ PVB. P. R. Q.[2]) PATER SACROR. INVICTI MITHRAE TAVROBOLINVS ‖ M. D. M. ID. ET ATTIDIS MINOTVRANI ET[3]) ARAM IIII. ID. MART ‖ GRATIANO V.[4]) ET MEROBAVDE CONSVLIBVS DEDICABIT (*sic*)

ANTIQVA GENEROSE DOMO CVI REGIA VESTAE ‖ PONTIFICI FELIX SACRATO MILITAT IGNE ‖ IDEM AVGVR. TRIPLICIS CVLTOR VENERANDE DIANAE ‖ PERSIDICIQVE MITHRAE ANTISTES BABYLONIE TEMPLI ‖ TAVRIBOLIQ SIMVL MAGNI DVX MYSTICE SACRI. — Romae. Grut. 28, 6. Burmann. *Anthol.* T. 1. p. 31. sed correctius ap. Mur. 387, 2.

1) confunditur h. l. Cybele cum Diana τριοδίτι. Hagenb. 2) Atys publicus Populi Ro. Quiritium. 3) fortasse corruptum. 4) Ligorius melius IIII. p. Chr. 377.

2354\.

VETTIO AGORIO
PONTIFICI VESTAE
PONTIFICI SOLI
QVINDECIMVIRO
AVGVRI
TAVROBOLIATO
CVRIALI
NEOCORO
HIEROFANTAE
PATRI SACRORVM

AGORII
PRAETEXTATO V. C.
QVAESTORI
CANDIDATO
PRAETORI VRBANO
CORRECTORI TVS-
CIAE ET VMBRIAE
CONSVLARI
LVSITANIAE
PROCONSVLI
ACHAIAE
PRAEFECTO VRBI
PRAEF. PRAET. II.
ITALIAE ET ILLYRICI
CONSVLI
DESIGNATO.

A latere sinistro: DEDICATA KAL. FEB. DN. FL. VALENTINIANO AVG. III || ET EVTROPIO CONSS.[1] — Romae. Grut. 1102, 2.

1) p. Chr. 387.

2355\. DD. NN. FL. VALENTINIANO ET GRATIANO[1]
. . . . RATORIBVS[2] SVIS
CEIONIVS. RVFIVS. VOLV*si*
ANVS. V. C. ET INLVSTR*is*
EX VICARIO ASIE. ET CEIO
NI. RVFI. VOLVSIANI V. C
ET. INLVSTRIS EX PREFECTO *prae*
TORIO. ET EX PREFECTO VR*bis*
ET CECINE LOLLIANE CLAR*issi*
ME ET INLVSTRIS FEMIN*e*
DEAE ISIDIS. SACERDOTIS FI*lius*
ITERATO. VIGINTI. ANNIS EX P*ercep*
TIS TAVROBOLIIS. VI. ARAM CONSTITV*it*
ET CONSECRAVIT. X. KAL. IVN. D. N VA*len*
TINIANO AVG ET NEOTERIO C*os*. — Romae ex Smetii *αὐτοψία* Grut. 28, 5. Habet iam, sed corrupte Mazoch. 163, 1. Ex interpolationibus Ligorii Mur. 392, 1.

1) VALENTE ET VALENTINIANO AGG. ex interpol. Ligorii Mur. — Non vidit scil. Ligorius, prima taurobolia mota sive percepta fuisse a Ceionio a. p. Chr. 370. Valentiniano I. et Gratiano Impp., iterata vero post viginti annos (ut Mur. 130, 6. corrupte ap. Rein. p. 211, 220. Spon *Misc.* p. 200, 1. P. S. P || POS XX ANN || TAVROBOLIVM || ITER. DE SVO || C. PETRONIVS || SACER. SABI || MOVIT II.) cum ara ista occasione dedicata a. p. Chr. 390., quem indicant Coss. notae. 2) ORATORIBVS Ligor. Mur. *Impe*RATORIBVS. Saxius *Miss.* 4. p. 119. Ceterum vides ex hac inscript. anno adhuc 390. p. Chr. mentionem fieri solitam esse in monumentis publicis sacrorum Magnae Matris et Mithriacorum, quamquam Sainte-Croix *Mystères* T. 2. p. 150. haec affert: *„Les mystères et les fêtes de Mithra furent proscrits l'an 378 de l'ère vulgaire; et l'antre sacré des Mithriaques fut aussitôt ouvert et détruit par les ordres de Gracchus, préfet du prétoire.* Hieron. *Ep.* 57. *ad Laet.* T. IV. Opp. col. 591. Prosopograph. Cod. Theodos. in *Cod. Theod. Gothofr.* T. VI.

p. 364." — De Mysteriis Mithrae variisque eorum gradibus v. praeter a Turre *Mon. vet. Antii*, Zoëga *Abhandl.* p. 89. Seel *die Mithrageheimnisse.* Aarau 1823. 8. Sainte-Croix *Mystères.* p. 132. Hic scriptor in eo potissimum errare videtur, quod Cryphios (χρυφίους) inscriptionum a nobis quoque allatarum confundit cum gryphibus Appuleii *Metam.* XI. p. 804. *Hinc dracones Indici; inde gryphes Hyperborei.* Gradus omnes horum mysteriorum, ni fallor, conservarunt inscriptt.; nam *Hierocoraca* quoque habes ap. Grut. 27, 2. et in Tauroboliatis nostris supra N. 2335. Contra Grut. 311, 2. de his Mithriacorum mysteriorum gradibus non est interpretandum:

2356. FL. PVBLICIAE. V. V. MAX || MERITO SANCTISSIMAE AC PIISSI||MAE. QVAE RITE ET PERVIGILI ADMINIS||TRATIONE OMNES GRADVS. LAVDE || CVMVLATA. SACRA SVA VENERATA VI||VIT. VT SECVLARI AETATE MINISTERIO || ADSIT. ET IN FVTORO (*sic*) PERSEVERET || Q. TERENTIVS RVFVS ET CAE-NIA || VERISSIMA. PARENTES || TERENTIAE RVFILLAE V. V || CVIVS MVLTI TEMPORIS BONITATEM || ET HVMANITATEM EIVS CIRCA SE || IN BREVI SENSERVNT. *Ex altero latere:* DE-DICA . . || DD. NN. VALE . . || GALLIEN . . . — Romae. Iam vides ex ultimis his lapidibus, exeunte seculo quarto iunctum plerumque et confusum fuisse cultum Matris Deûm Magnae, et Mithrae.

§. 18. SACRA BACCHICA. MYSTERIA.

2357. L. LVCCEIO L. F. TER || HIBERO || II VIR. ITER. Q. Q PATRONO || SACERDOTI SACROR. SAVADIOR [1]) || CVR. R. P. INTERAMNAT. LIRIN || EORVND. ET PATRONO || IVDICI CCCC. SELECTO || CASINATES PVBL. OB || MERITA EIVS || D. D. — Casini. Grut. 431, 7.

1) Sabazia, Sabadia, Sebadia Sacra: v. Salmas. ad *Hist. Aug.* T. 1. p. 270. Hack. Sainte-Croix *Mystères* 2. p. 93.

2358. PONTIVS DA||DVCVS. SPI||RARCHES [1]) LI||BERI PATRIS STIBADIVM . . || TVIT LOCO . . . . — Romae. Fabrett. p. 676, 29.

1) *σπειράρχης* a *σπεῖρα.*

2359. FLA. PROCLA CAL. PRO SALV. AVGG. NN
ET SPIRA. M. AVR. SABINVS D. D. D. SVPPL.
C. IVL. CALOCAERO. IEROF.
— Romae in basi simulacri Hecates. Fabrett. p. 535, 385. Sed correctius ap. Marini *Atti* 2. p. 556., qui explicat: Flavia Procla Calocaeri (uxor) et Spira, i. e. initiati Bacchi; item M. Aur. Sabinus dono dederunt, supplicante C. Iul. Calocaero Hierophanta.

2360. PRO SALVTEM ET VICTORIAS || DD NN || IMPP. SEVERI ET ANTONINI AVGG || ET IVLIAE AVG. MATRI AVGG. TOTIVSQ || DOMVS DIVINAE EORVM || EX CONCESSV. IN PRAEDIIS SVIS. SACRARIVM. DEI LIBERI CVM AEDICVLA ET COLVM||NIS SVIS. INPENDIS. MARMORA NVNC || ET AREAM ET ORTVLVM SVPER NYM||PHIS. QVI LOCVS APPELLATVR MEMPHI [1]) || DONVM DEDERVNT SPIRAE. — Romae. Marini *Atti* 2. p. 556. Maffei *Mus. Ver.* 254, 1.

1) locus sacer a Memphi Aegyptia, quam diligenter inspexerat Severus per Aegy-

ptum iter faciens (Spartian. in *Severo* C. 17.) ita ab eo nominatus. v. Marini *Atti* p. 628.

2361. FABIAE ACONIAE PAVLLINAE C. F ‖ FILIAE ACONIS.1) CATVLINI V. C ‖ EX. PRAEF. ET CONSVLIS ORDIN2) ‖ VXORI VETTI. PRAETEXTATI V. C. PRAEF. ET CONSVLIS DESIGNATI ‖ SACRATAE APVD ELEVSINAM ‖ DEO BACCHO.3) CERERI ET CORAE ‖ SACRATAE APVD LAERNAM DEO ‖ LIBERO ET CERERI ET CORAE ‖ SACRATAE APVD AEGYNAM ‖ DEABVS. TAVROBOLITAE. ISIACAE ‖ HIEROPHANTRIAE DEAE HECATAE ‖ [GRAECO. SACRATAE4) DEAE ‖ CERERIS.] — Beneventi vel Anconae. Grut. 309, 3. cfr. simillimam, imo eandem Romae exstantem ibid. 2.

1) ACONII. 2. 2) p. Chr. 349. 3) IACCHO 2. 4) SACRANEAE 2. Consule omnino de Vita *Ant. Benev.* T. 1. p. 95., qui postrema GRAECO - - CERERIS recte pro spuriis habet.

2362. D. M ‖ MESSORI1) ‖ MYSTAE ‖ BATHYLIANENSES. — Hortae. Mur. 107, 1.

1) Hagenb. Mss. pro sepulcrali habet. (v. Mur. dubitantem ea de re post Fontaninium.) *Messori* vel dandi, vel Messori gignendi casu. *Mystas Bathyl.* denique explicat: cultores divorum lapidum, Baetyliorum.

2363. EX IMPERIO ‖ GENI ALOTIANI ‖ EVARISTVS SER‖VI‖TOR DEORVM.1) EX VI‖SO LIB. AN.2) — Florentiae. Gor. *Etr.* 3. p. 104, 100.

1) Alias inter Christianos lapp. inveniuntur *Servitor B. Marcellini martyris; servitores ecclesiarum.* cet. 2) libenti animo.

§. 19. SODALES TITII. — AVGVSTALES. — CLAVDIALES. FLAVIALES. TITIALES. HADRIANALES CET.

2364. IMP. CAESARI ‖ VESPASIANO AVG. PONT. MAX ‖ TR. POT. VIII. IMP. XXVII. P. P. COS. VIII. DES. VIIII.1) CENSORI ‖ CONSERVATORI CEREMONIARVM PVBLICARVM ET RESTITVTORI ‖ AEDIVM SACRARVM ‖ SODALES TITII.2) — Romae. Grut. 243, 7. cum Addend. 270, 2. Don. p. 127, 56. Mur. 185, 5. Cfr. in Mon. Histor. N. 678.

1) p. Chr. 78. Ceterum IMP. XXVII. mendosum est. 2) Alium Sodalem Titium habes ap. Marini *Atti* 1. p. 157. Iidem etiam Titienses:

2365. P. CORNELIO DOLABELLAE ‖ COS.1) VII. VIRO EPVLONI. SODALI ‖ TITIENSI LEG. PRO. PR. DIVI ‖ AVGVSTI ET TI. CAESARIS ‖ AVGVSTI CIVITATES SVPERIORIS ‖ PROVINCIAE HILLYRICI. — Epidauri in Dalmatia. Don. p. 205, 174. Mur. 299, 5.

1) p. Chr. 10.

2366. NERONI. CAESARI ‖ GERMANICI. CAESARIS. F ‖ TI. CAESARIS. AVGVSTI. N ‖ DIVI. AVGVSTI. PRO. N ‖ FLÁMINI. AVGVSTÁLI ‖ SODÁLI AVGVSTÁLI ‖ SODÁLI. TITIO. FRÁTRI. ARVÁLI ‖ FETIÁLI. QVAESTORI ‖ EX S. C.. — Romae. Marini *Atti* 1. p. CLXXII.

Sodalium Augustalium in Vrbe institutorum rara fit mentio in lapp. v. c. Marini *Atti* 1. p. 18. T. 2. p. 707. 780. 784.

2367. G. IVLIO. ASPRO ‖ COS ‖ PRAETORI CVRATORI ‖ VIAE APPIAE SODAL. AVGVSTALI ‖ TRIB. PLEB. QVAESTORI ‖ PROVINC. AFRICAE. CVRAT. AEDIVM SACRARVM ‖ PROVINCIA BRITANNIA ‖ PATRONO. — In radicib. Montis Tusculani. Marini *Atti* 2. p. 785. hic correcta ex similibus eidem Aspro Cos. anni p. Chr. 212. dicatis.

Distinguendos autem esse Flamines Augustales a Sodalibus Aug. et a Seviris Aug. docuit Noris *Cenot. Pis.* 1. C. 4. 6. idque demonstrant lapp. ap. Grut. 237. 1. 3. Cfr. Marini *Atti* 2. p. 706.:

2368. NERONI CAESARI GERMANICI F ‖ TI. AVGVSTI N. DIVI AVG. PRON. FLAMINI AVGVSTALI ‖ SODALI AVGVSTALI. — Romae. Cfr. similem supra; N. 2365., quocirca Flamines Augustorum ab his segregatos inter reliquos flamines retuli. Ceterum quaecunque de Sodalibus Augg. et Seviris ex inscriptt. colligi possunt, eleganter complexus est Morcellius *St.* 1. p. 18., ad quem lectores amando. — Seviros Augustales Municipiorum, vide in Capite de Re municipali.

2369. IMP. CAES. DIVI TRAIANI ‖ AVG. COS. VI. F. DIVI NERVAE. COS. III. TRIB. P. II. NEPOTI TRAIANO ‖ HADRIANO AVG. PONT. MAX. TRIBVNIC. POT. XII. P. P. COS ‖ III.[1]) MARCVS MESSIVS RVSTICVS ‖ AEMILIVS PAPVS ARIVS PRO‖CVLVS IVLIVS CELSVS[2]) SODAL ‖ AVGVSTAL. IIII VIR. VIARVM ‖ CVRANDARVM. TR. MIL. LEG. III ‖ AVG. PR. PR.[3]) PROVINC. AFRI‖CAE. TRIB. PLEB. PR. PEREGRIN ‖ CVRATOR VIAE AVRELIAE ‖ LEG. LEG. AVG. XX. V. V.[4]) OPTIMO ‖ PRINCIPI. — In Vico Coronili agri Vtrariensis in Hisp. Don. 116, 13. Mur. 236, 4. Cfr. Maffei *Osserv. lett.* T. 4. p. 344.

1) p. Chr. 129. 2) Eiusdem viri πολυωνύμου saxa sunt Grut. 256, 2. Mur. 2005, 1. 3) Propraetor. 4) Valentis Victricis. Ceterum insueta est ratio numerandi Consulatus et annos Tribunitiae Potest. praecedentium Augustorum. Mur.

2370. Ad imitationem tum Sodalium Augg. tum Seviror. Augg., posteriorum Imperatorum et Sodales et Seviri passim sunt instituti, quorum praecipuos hic habes Claudiales, Flaviales et Hadrianales. Ex lapide in Vico Avio reperto, quem dabimus mox N. 2374., colligi fortasse potest, Seviratum certe Claudialem temporarium quibusdam in oppidis fuisse, non perpetuum. Memoratur enim VI Vir iterum Claudialis.

2371. C. VERONIVS[1]) ‖ CARPVS VI. VIR. CL. MAI[2]) ‖ VERONIAE ‖ TROFIME SACER ‖ MATRIS DEVM ‖ MATRI ‖ SANCTISSIMAE ‖ ET VERONIO PRIMO. — Veronae. Mur. 165, 4. Maffei *Mus. Ver.* p. 83, 1.

1) id est Reip. Veronensis libertus. 2) Incertum compendium. *Sevir Claudialis maior?* an coniungendum cum feminae istius nomine?

2372. D. M. S ‖ M. SERVENI ‖ ALEXANDRI ‖ AVG. CLAVD.[1]) ‖ BENEVENTI ‖ VIX. AN. XCVII ‖ M. II. D. XII. IVNIA ‖ CA-

PREOLA CONIIVGI BENEMER. — Beneventi. de Vita *Inscriptt.* 10, 18. Donati 1. p. 92, 4.

1) Augustalis, Claudialis.

2373. D. M. S ‖ A. VIBBIO IANVARIO ‖ CLAVDIALI AVGVSTALI ‖ CVR. MVNER. DIEI VVS [1]) ‖ AVLI VIBBII IVSTINVS ‖ IVSTIANVS IANVARIVS FILI. PATRI. BENEM. P. — Beneventi. Reines. Cl. V. 18. de Vita *Inscriptt.* p. 10, 14. Mur. 191, 4. Donati 84, 1., omnes corrupte; v. Saxii *Miss.* 3. p. 79., cuius typum dedi; idem pro IVSTIANVS probabiliter *Iustinianus.*

1) Curatori muneris gladiatorii diei unius.

2374. L. AVFILENVS ‖ ASCANIVS ‖ VI. VIR II ‖ CLA. ET AVG [1]) ‖ SIBI ET ‖ CATIAE T. F ‖ RHODE ‖ VXORI. — In Vico Avio dioecesis Tridentinae. Mur. 192, 3. 2049, 5. Maffei *Mus. Ver.* 114, 3. Sambuca *Memorie* p. 393.

1) Sevir iterum Claudialis et Augustalis. Cfr. Fabrett. p. 402, 300. Maffei *Mus. Ver.* 114, 2. Maffeius: AVFILLENVS et RHODAE.

2375. C. BELLICVS [1]) NATALIS TEBANIANVS COS ‖ XV. VIR. FLAVIALIVM. [2]) — Pisis, in sarcophago. Gor. *Etr.* 2. p. 18. Mur. 307, 3.

1) Bellicius, *Almelov.* u. c. 821. p. Chr. 68. 2) uti erant Seviri Augustales, ita XV. viri Flaviales. Attamen Sevirum quoque Flavialem Laude Pompeia habet Grut. 96, 10. Ceteros *Flaviales* in Inscriptt. memoratos satis diligenter enumeravit Gorius l. l. Temporarii isti fuerunt honores, Augustalium ordo postea quum cuncta eiusmodi instituta amplexaretur ac veluti absorberet.

2376. °M. POPILIO. M. F. QVIR ‖ FAVSTO LVCILIO ‖ SODALI TITIALI ET SODALI AELIAN ‖ HADRIANALI [1]) ET FAVSTINIAN ‖ VIXIT ANN. LXXXVI ‖ MENS VII. D. VI. H. VIII ‖ C. POPILIVS M. F. QVIRINA ‖ CAEPONIANVS ‖ FIL. INDVLGENTISS. POS ‖ KAL. SEPTEMB ‖ M. AVRELIO SEVERO II ‖ TI CLAVDIO POMPEIANO COS. [2]) — Tibure. Don. p. 140, 19. Mur. 337, 4. Est suspecta.

1) Sod. Hadrianalem habes etiam p. Chr. 193. Mur. 345, 3. 2) p. Chr. 173.

2377. L. RVGONIO L. F ‖ PAP. VRINATIO ‖ LARCIO. QVINTIIANO. COS. SODAL ‖ HADRIANAL. LEG ‖ LEG. XIIII. GEM ‖ DONIS ‖ MILITARIB. DONAT ‖ AB IMP ...... ‖ ANTONINO AVG. PROCOS. PROVINC. SARD ‖ IVRID. PER APVLIAM ‖ PRAEF. FRVM. DAND ‖ PRAETOR. AEDIL. Q ‖ PROVINC. AFRIC ‖ SEVIR ‖ CHRYSOPAES. EVTYCHES .... ‖ SERVI ‖ DOMINO. OPTIM. — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* 113, 1.

2378. DIANAE CONSERVATRICI ‖ PRO SALVTE ... ANIN ‖ COS. FLAMIN. AVG. PROCOS ‖ PONTIF. SODALIS AVRELIANI ANTONINIANI. — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* p. LXXXI. 8. Nota flaminem, eundemque pontificem, tum Sodales Aurelianos Anton. ut Claudiales, cet.

2379. C. CAERELLIO FVFIDIO ‖ ANNIO RAVO. C. F. OVF ‖ POLLITTIANO SODALI MARCIANO. AVRELIANO ‖ COMMODIANO. HELVIANO ‖ SEVERIANO. [1]) III VIR. MONET ‖ A. A. A.

F. F. TRIB. LATICLAVIO ‖ LEG. III. CYR. VI VIR. EQVIT. ROM ‖ TVRMAE PRIMAE. QVAESTOR ‖ CANDIDATO ‖ IMP. CAESARIS. M. AVRELI ‖ ANTONINI. PII. FELICIS. AVG ‖ TRIB. PL. CANDIDATVS. 2) PR. HASTAR. 3) C. V ‖ FVFIDII. AMYCVS ET ‖ CHRESTINA. 4) NVTRITORES. — Romae. Grut. 379, 7.

1) v. Capitolin. in *Pertin.* 15. ibique Casaub. 2) v. Vales. ad *Ammian. Marc.* 20, 9. 3) Praefectus Hastarum. Scalig. An fuit PRimus HASTATus? 4) i. e. Fufidius Amycus et Fufidia Chrestina.

§. 20. APOLLINARES. — MERCVRIALES. — CONCORDIALES.

2380. Mutinae inprimis frequentes esse Apollinares (magistros et sodales), ut Patavii Concordiales, monuit Murat. 189, 4.: C. ALBIVS C. L. PHILODAMVS ‖ APOLLINARIS SIBI ET C. ALBIO C. L. CASVLONI ‖ C. ALBIO C. L. INGENVO ‖ C. ALBIO C. L. CLARO ‖ LIBERTIS FIERI IVSSIT. — Mutinae.

2381. D. M ‖ L. AVIDIVS 1) ‖ L. L. PHILOGENES ‖ MERC. ET AVG. VIX. AN. LXV ‖ FILI. PIIS. PATRI. 2) — Meiani. Mur. 190, 6. Grut. 317, 4. Don. Cl. V. 208. Saxii *Miss.* 3. p. 77.

1) AVRELIVS. Grut. 2) FECIT. Grut. prob. Saxio. Est tamen soloecum.

2382. CN. RVSTIVS CN. L ‖ FESTIVOS MERCVRIA 1) ‖ ET MERCATOR SIBI ET RVSTIAE CN. L. MA. 2) CONLIB ‖ FECIT. H. M. H. N. S. — Beneventi. Grut. 645, 7. correctius ap. de Vita *Inscr.* 27, 6. Donati 1. p. 84, 5.

1) Mercurialis. 2) matri.

2383. Rudiis quidem MERCVRIALES tanquam ordo memorantur distinctus a Decurionibus, Augustalibus et Populo in inscript. ap. Morcellium *Opp. Epigr.* T. V. p. X., quam dedimus in geograph. Ital. N. 134.

2384. L. DVCEN ‖ ATIMET ‖ PATAVI ‖ AVG. CONC 1) ‖ PYRALLIDI ‖ LIB. IN F. P. XI. R. 2) P. XL. — Pernumiae, in agro Patav. — Donati 1. p. 92, 5. Polcastro p. 26, 22.

1) Augustalis, Concordialis. 2) Retro.

§. 21. COLLEGIA ET SODALICIA SACRA. CVLTORES DEORVM.

Confer etiam Caput de Collegiis, Corporibus et Sodaliciis artificum.

2385. EX S. C. 1) DENDROPHORI 2) CVRATI QVI SVNT ‖ SVB CVRA XV. VIR. S. F. 3) CCVV 4) ‖ PATRON L. AMPIVS STEPHANVS SAC ‖ M. DEI. 5) QQ. DEND. 6) DEDICATIONI HVIVS ‖ PANEM VINVM ET SPORTVLAS DEDIT. (*Sequuntur nomina* LXXXVI.) — DEDICATA VII. ID. OCT. III. ET SEMEL COS. 7) — Puteolis. Spon *Misc.* p. 56, 1. Reines. 369, 23.

1) ex *Senatus* (Puteolani) *Consulto* vel *ex Sententia Collegii*, quod praestare puto. 2) hi *dendrophori* ad religiones pertinent; alios profanos agnoscas necesse est, ubi v. c. iunguntur fabris. 3) Sponius male ST. 4) *Clarissimorum Virorum.* 5) fuitne

DEVm? 6) *Quinquennalis Dendrophororum.* 7) vide de hac formula, a Reinesio M. ACIL. C. OMOL. COS. et Hagenbuchio TERTVLLO ET CLEMENTE coniicientibus minime intellecta, Marini *Iscriz. Alb.* p. 49. Significatur annus 202. p. Chr., quo Severus tertium, Caracalla primum Consules processerunt. Cfr. Murat. 158, 1. Notanda in primis cura, quam XV. Viri S. F. in haec quoque collegia exercebant. v. *Res Sacrae* §. *XV Viri S.* F.

2386. SANCTO SILVANO SACR ‖ EVTYCHES COLLEGI ‖ MAGNI LAR. ET IMAG.

DOMIN.
INVICTI (*haec coronâ cincta.*)
ANTONINI PII
FELICIS AVG.
P. P.

SER. ACTOR. DD ‖ HORTIS ABONIANIS ‖ ARAM MARMOREA ‖ CVM SVO SIBI SIGILLO SILVANI. — Romae. Fabrett. 120, 11. Hagenb. iungit: Eutyches servus actor collegii magni larum et imaginum — Antonini . .

2387. D. M. T. FLAVI ‖ AVG. LIB. MYRTILI ‖ IANVARIANI ‖ SCRIBAE ‖ COLLEGI. MAGNI. — Romae. Fabrett. p. 447. XI., qui Collegium isthoc magnum unum idemque fuisse putat cum Collegio Larum et Imaginum.

2388. D. M ‖ EPITYME‖TO AVG. L ‖ EX COLLEG ‖ SANCTVAR ‖ POSVER. — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* 92, 4. Collegium *Sanctuarii* hinc unice notum: de tabulario s. ἀρχείῳ principis cogitat Maff.

2389. D. M. S. FLAVIO ‖ AVG. LIB. TROPHIMO CONSTITV‖TORI. COLLEGI NVMINIS DOMINORVM ‖ QVOD EST SVP. TEMPLO DIVI CLAVDI. QVI VIXIT ANNIS LXXXVII. V. V. V.[1]) ‖ ALIQVANDO SECVRVS SVM. — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* 96, 5.

1) V. V. V. i. e. vale, vale, vale. Serv. *ad Aen.* 2, 644. Domini sunt Vespasianus et Titus. v. Marini *Atti* 1, p. 113.

2390. N. PETTIO N. F ‖ GAL. RVFO ‖ II. VIR. Q. ALIMENT ‖ CVR. PEC. PVBLICAE ‖ CVRATORI FRVMENT ‖ CVLTORES IOVIS ‖ OB MERITA EIVS ‖ L. D. D. D. — Avellae. Donati 1. p. 94, 4.

2391. P. ACILIO P. F. MEN ‖ PAVLLO IIIIII VIR. AVG. Q COL ‖ AED. II VIR ‖ FLAMINI DIVI AVG ‖ CVR ANNONAE ‖ CVR. MVNERIS PVBLICI ‖ CVR. KAL.[1]) CVLTORES IOVIS ‖ ARKANI ‖ REGIO MACELLI ‖ PATRONO DIGNISSIMO ‖ L. D. D. D. *In altero latere:* DEDICATA V. IDVS ‖ MAIAS ‖ ARRIANO ET PAPO ‖ COS[2]) ‖ CVRANTE TI . . . ‖ VITALE IIIIII ‖ VIR. AVG. — Praeneste. Gor. in Don. p. XLI. Mur. 181, 7. Saxii *Miss.* 3. p. 67.

1) Kalendarii. 2) p. Chr. 243.

2392. M. AVRELIVS SVCCESSVS AVG ‖ LIB. A CVRA AMICORVM. QQ. ET ‖ POMPONIA VICTORINA MAT ‖ COLL. LIBERI

PATRIS[1]) DD. — Romae. Ficoroni in Reimari *comment. de vita I. A. Fabricii.* p. 255.

1) Religiosum hic legitur collegium Liberi P., cui donum dederunt Successus, quinquennalis eiusdem Collegii, et mater eius (non Collegii, quamvis memorantur Matres Collegiorum, cfr. Murat. 518, 2. 523, 3. sed Successi) Victorina. Alibi nondum legi. Fortasse Collegium Liberi significatur etiam Grut. 67, 5. Hagenb.

2393. HIC AGER IVG. VII CVM CISTERNA ‖ ET TABERNIS EIVS EORVM POSSESSORVM ‖ IVRIS EST. QVI IN CVLTV CORPORIS HELIOPOLITA‖NORVM SVNT. ERVNTVE. ATQVE ITA IS AC‖CESSVS IVSQ. ESTO PER IANVAS ITINERAQVE ‖ EIVS AGRI. QVI NIHIL ADVERSVS LECEM (*sic*) ‖ ET CONVENTIONEM EIVS CORPORIS FACERE ‖ PERSEVERAVERINT. — Casertae. Marini *Atti* 2. p. 542. Pertinet hic titulus ad cultum Iovis Heliopolitani.

2394. MERCVRIO AVG. IVLIVS LVCIFER SAC. ET ‖ CVLTOR EIVS TITVLVM CVM SCR. T D.[1])

VIATOR GAETVL	I	MAXIMVS VIATORI	S
AVITVS MAGN	I	MAXIMVS TERT	I
SPECTATVS SEXT	I	IVLIVS SECVND	I
SECVNDINVS SECVND	I	ALILIVS FIRMV	S
FINITVS MAGN	I	CASSIVS SENILI	S
CRESCENS NERTOMAR	I	SECVNDIN MAXIM	I
MAXIMVS QVINT	I	PRESENS RESPECT	I
CALVINIVS MARTIALI	S	SATVRNIN VIATORI	S
AEMILIVS SPECTATV	S		
CALVINIVS MARTIALI	S		
AVITVS SECVND	I		

— Celeiae. E Duellii *Lucubr. Epist.* p. 8, 9. Mur. 182, 1.

1) Haec quum apud Mur. l. l. ita corrupte legantur CVM. SER. T. D. Saxius *Miss.* 3. p. 68. interpretatus est *cum servis. testamento dedit.* Duellianum vero typum *Hagenb.* Mss. longe melius ita: CVM SCR*iptis* I*nfra* D*ecurialibus*, ut T. litera sit nexa. D. simplicius etiam licet explicare *Dedicavit.* Sed id velim attendas, talibus Cultorum collegiis servos ac libertos pari iure fuisse adscriptos, ut fere in Christianorum sacris. Servi enim sunt, quibus domini nomen casu patrio additur; liberi Aemilius Spectatus, Alilius Firmus.

2395. DEO MERCVRIO ‖ IVLIVS CERTVS ‖ CENSOR SIGILLOR‖VM COLLEGII LIGN‖IFERORVM[1]) CVLTORVM ‖ EIVS. DE SVO DEDIT. — Colocsae in Pannonia. Mur. 2016, 2. Cfr. 27, 4.

1) *Ligniferi* iidem, qui alias Dendrophori.

2396. L. POMPEIO FELICISSIMO. IMMVN. DENDR.[1]) SVESSVL ‖ ET SACERD. M. D. XV VIR[2]) IN ‖ VICO NOVANENSI. PATRI L ‖ POMPEI FELICISSIMI. DECVR. ET ‖ II VIR. ET Q. ALIMENT. OMNIBVS HONORIB.[3]) AC MVNERIB. PERFV‖NCTO. CVLTOR. IOVIS ‖ HORTENSENS.[4]) PATRON. B. M. OB SING. ERGA SE LIBE‖RALITATEM ET PRAES‖TANTIAM L. D. D. — Mataloniae. Marini *Atti* 2. p. 590. et Pratilli in Calogerà *Racc.* V. 28. p. 144. Habuimus iam N. 2333. Delere h. l. non potui.

1) Pratill, *municipl. decur.*, quod praestare videtur. 2) Pratill. Xvir. 3) Marini: *Rebus.* 4) Pratilli: *Iovis Hortensis.*

2397. IN. H. D. D ‖ DEO MARTI ‖ ET VICTORIAE ‖ CONTVBERNI‖VM MARTICV‖LTORVM [1]) POSVE‖RVNT. V. S ‖ L. L. M. — Augustae Vind. Grut. 55, 10. Raiser *Augsburg*. p. 24.

1) De Martialibus Larinatibus locus classicus est Cic. *pro Cluentio* C. 15. Ii tamen ministri publici; hi liberi videntur.

2398. D. M ‖ IVLIO SEVERI‖NO PATRON‖O CVLTORV‖M DIANESIVM ‖ BENEMERENTI FECERVNT ANTESTIVS ‖ VICTORINVS ET AGATHEMER ‖ ET ASCLEPIODO‖TVS. — Romae. Guasco T. 3. p. 223, 1323. Donati 2, p. 419, 13.

2399. LOCVS ‖ SEPVLTVRAE ‖ CVLTORVM ‖ HERCVLIS [1]) ‖ DEFENSORIS ‖ POLLENTIS ‖ INVICTI ‖ IN. FR. P. XXXV ‖ IN AG. P. XXX. — Interamnae. Grut. 315, 7.

1) Cfr. ib. 8. et Romanelli *Topografia* T. 3. p. 387.

2400. LOC ‖ CVLTORVM HERC. REATIN [1]) ‖ IN FVNDO QVADRIGANO ‖ IN F. P. XXX ‖ IN AGR. P. XXV ‖ HVIC LOCO ‖ Q. OCTAVIVS COMMVN ‖ T. FVNDILIVS QVARTIO ‖ IN F. P. XIIII. IN AGR. P. XXI ‖ DONAVERVNT. — Reate. Grut. 315, 6. corrupte ib. 882, 12. et Mur. 181, 6. v. Saxii *Miss*. 3. p. 67. Praeterea Mur. pag. l. 2. habet: Cultores Saturni. 9. Collegium Cultorum Bonae Deae Caelestis. 8. Cultorem (Iovis) 182. 2. Sacrorum cultorem. cet. Cultores Asclepii et Hygiae habuimus supra.

1) Sic Grut. Mur.: RESP.; unde fecerunt vel *Responsalis* vel *Respicientis*.

2401. — SODALITAS PVDICITIAE SERVANDAE — Romae. Spon *Misc*. 70, 1. αὐτόπτης. Gud. 207, 10. Fabrett. p. 462, 91.

2402. SODALICIVM ‖ VERNARVM ‖ COLENTES ISID ... — Valentiae in Hispania, CO. IV. IT. VALENTIA i. e. Colonia Iulia Italica; ut legitur in fragmento ibidem reperto. — Ponz *Viage* T. 4. p. 150.

2403. MATRÍ. DEVM ‖ ÉT. NAVI. SALVIAE [1]) ‖ Q. NVNNIVS ‖ TELEPHVS. MAG ‖ COL. CVLTÓ. EIVS [2]) ‖ D. S. DD. — Velitris. Mur. 98, 3. Guasco 1, 35. Cancellieri *le sette cose fatali* p. 27. Sed correctius apud Cardinali *Iscriz. Velit*. p. 5.

1) vide supra in §. *Mater Deûm*. 2) Magister Collegii Cultorum eius.

2404. SODALICIO. CVLTOR ‖ HERCVL. L. DOMITIVS ‖ SECVNDIO OB IION ‖ PATROC. S. H. D. [1]) — Velleiae. Lama p. 55.

1) patrocinii, signum hoc dedit.

2405. V. F ‖ CVLTORES HERCVLIS ‖ SOMNIALIS DECVRIA I. ‖ DIS MANIBVS ‖ SIBI ET POSTERISQVE SVIS ‖ II QVI INFRA SCRIPTI SVNT. (Sequuntur in marmore mutilo nomina XXI.) — Cascinae. Fabrett. p. 429, 4.

2406. IMP. NERVAE CAESARI AVG. III C S (*sic*) ‖ TI. CLAVDIVS ‖ FELIX T. F. P. LOLLIVS ‖ PARIS ALLECTORES [1]) ‖ CVLTORES SILVANI ‖ IDEM IMMVN. — Arimini. Archaeologia T. 5. p. 179.

1) Fueruntne *Allectores* ii, qui in collegium cultorum Silvani alios adlegebant atque initiabant?

2407. COLLEGIVM ‖ SILVANI RESTITVERVNT. M ‖ AVRELIVS AVG ‖ LIB HILARVS ‖ ET MAGNVS CRYPTARIVS 1) ‖ CVRATORES. — Prope St. Maur. Lutetiae Paris. Mur. 182, 4. v. Montfaucon *Mém. de l'Acad. des Inscript.* T. 13. p. 433. Saxii *Miss.* 3. p. 69.

1) i. e. Custos Cryptae; v. Bechi *del Calcidico* p. 103.

2408. D. M. S ‖ CVLTORES COLLEGI ‖ P. ROMES. 1) — Venafri. Mur. 181, 5.

1) Panthei Romae explicat Mur. nescio quam bene.

2409. D. M ‖ TVTILIAE LAVDICIAE ‖ CVLTRICES COLLEGI. FVLGINIAE. 1) — Fulginii. Mur. 181, 4.

1) Nota hanc Fulginii Deam tutelarem.

2410. HERCVLI ‖ CONSERBATORI (*sic*) A. SERGIVS ‖ MEGALENSIS ‖ CVRATOR II. 1) SOCIIS. CVLTOR ‖ LARVM ET IMAG ‖ AVGVST. DEDIT. — Romae. Marini *Iscriz. Alb.* p. 8.

1) Curator *iterum*, vel *secundus*, ut vult Marinius, vel *secundi* scil. anni. v. eund.

2411. L. PINARIO ‖ OPTATO ‖ CVLTORI LARVM ‖ SEX ANTONI ‖ MANSVETI ET ‖ L. VALERI RVFINI. — Albae Helviorum (Aps.) Millin *Voyage* 2. p. 112. Cultor Larum hominis privati vix alibi reperitur, nisi hic, et in sequenti: (cfr. tamen Grut. 69, 12.)

2412. M. NONIO. M. F ‖ FAB. ARRIO ‖ PAVLINO APRO C. V ‖ XV VIR. SACR. FAC ‖ CVLTORES ‖ LARVM EIVS. — Brixiae. Bianchi *Marm. Crem.* p. LXVI.

2413. D. M ‖ L. TERENTIO FIDO ‖ ET NOVICIAE CONTVBERNALI EIVS COLLEGIVS COMPITALICIVS. 1) — Faesulis. Gor. *Etr.* 3. p. 18, 24. Mur. 980, 2.

1) *Collegius Compitalicius* quo minus pro Liberto Collegii compitalicii accipiatur, ut *Publicii* nominabantur liberti ex servis publicis, vetat Mur. 525, 2., ubi ipsum marmor exhibet: COLLEGIVS IVMENTARIORVM HVIC CIPPO LOCVM DEDIT. *Collegius* pro *Collegium* est etiam ap. Reines. VIII. 56. p. 535. Ad Collegia sacra compitalicium isthoc videtur pertinuisse.

2414. HERMEROTI ‖ ARCARIO V A XXXIIII ‖ COLLEGIVM ‖ QVOD EST IN DOMV ‖ SERGIAE PAVLLINAE ‖ FECERVNT ‖ AGATHEMER ET CHRESTE ARESCON ‖ FRATRI PIISSIMO B. M. — Romae. Maffei *Mus. Ver.* 256, 4.

2415. D. M ‖ M. IVL. SERANO ‖ IN ITINERE VR 1) ‖ DEFVNCTO ET ‖ SEPVLTO COELIA ‖ ROMVLA ‖ MATER FILIO ‖ PIISSIMO ‖ ET COLLEGIVM SALVTARE 2) ‖ D. D. — Ap. Conimbrigam Lusit. Bertoli A. d'A. p. 199, 228.

1) urbano. 2) Huiusmodi *Colleg. salutare* nusquam alias memoratur.

2416. M. HOLCONIVS RVFVS D. V. I. D. TER 1) ‖ C. EGNATIVS POSTVMVS D. V. I. D. TER ‖ EX D. D. IVS LVMINVM ‖ OPSTRVENDORVM HS. ∞ ∞ ∞ ‖ REDEMERVNT PARIETEMQVE ‖ PRIVATVM COL. VEN. COR 2) ‖ VSQVE AD TEGV-

LAS FACIVND. COERARVNT. — Pompeiis. Romanelli *Viaggio a Pompej*. T. 1. p. 163.

1) Duumvir Iuri dic. tertium. 2) „*Collegii Venerei corporatorum*, vel *corporatis Venerei* aliquoties isti corporati memorantur in lapp. Pompeianis." Romanelli. COR. tamen videtur male exscriptum. Fuitne simpliciter: VENEREOR, sive VENERIOR? v. Garat. ad Cic. *pro Cluentio* C. 15., ubi Martiales Larinates ministri publici Martis conferuntur cum Veneriis Siciliensibus.

2417. Inter Leges et decreta Collegiorum Sacrorum primarium obtinet locum sequens:

LEX. COLLEGI. AESCVLAPI. ET HYGIAE.

SALVIA C. F. MARCELLINA OB MEMORIAM FL. APOLLONI. PROC. AVG. QVI FVIT A PINACOTHECIS. ET CAPITONIS AVG. L. ADIVTOR[1] || EIVS. MARITI SVI. OPTIMI. PIISSIMI. DONVM DEDIT COLLEGIO AESCVLAPI. ET HYGIAE LOCVM AEDICVLAE CVM PERGVLA. ET SIGNVM MARMOREVM AESCVLAPI. ET SOLARIVM TECTVM IVNCTVM. IN || QVO POPVLVS COLLEGI. S. S.[2] EPVLETVR. QVOD EST VIA APPIA AD MARTIS. INTRA MILLIARIVM. I. ET II. AB VRBE EVNTIBVS PARTE LAEVA. INTER ADFINES VIBIVM CALOCAERVM ET POPVLVM.[3]

ITEM || EADEM MARCELLINA COLLEGIO S. S. DEDIT DONAVITQVE HS. L. M. N.[4] HOMINIBVS N.[5] LX. SVB HAC CONDICIONE. VT NE PLVRES ADLEGANTVR. QVAM NVMERVS S. S. ET VT IN LOCVM || DEFVNCTORVM LOCA VENIANT. ET LIBERI ADLEGANTVR. VEL SI QVIS LOCVM SVVM LEGARE VOLET. FILIO VEL FRATRI. VEL LIBERTO DVMTAXAT. VT INFERAT ARKAE N.[6] PARTEM || DIMIDIAM FVNERATICI. ET NE EAM PECVNIAM S. S. VELINT IN ALIOS VSVS CONVERTERE. SED VT EX VSVRIS EIVS SVMMAE. DIEBVS INFRASCRIPTIS. LOCVM CONFREQVENTARE || EX REDITV EIVS SVMMAE. SI QVOD COMPARAVERINT. SPORTVLAS HOMINIB. N. LX. EX DECRETO VNIVERSORVM. QVOD GESTVM EST IN TEMPLO DIVORVM. IN AEDE DIVI TITI || CONVENTV PLENO. QVI DIES FVIT. V. ID. MART. BRVTTIO PRAESENTE. ET IVNIO RVFINO COS.[7] VTI XIII. K. OCT. DIE FELICISSIMO N.[8] ANTONINI PII. N.[9] PII. P. P. SPORTVLAS DIVIDERENT IN || TEMPLO DIVORVM. IN AEDE DIVI TITI. C. OFILIO. HERMETI Q. Q P. P.[10] VEL QVI TVNC ERIT. *.[11] III. AELIO ZENONI. PATRI COLLEGI. *. III. SALVIAE MARCELLINAE. MATRI. COLLEGI. *. III. IMM || SING.[12] *. II. CVR.[13] SING. *. II. POPVLO[14] SING. *. I.

ITEM. PL. PR.[15] NON. NOV. N. COLLEGI. DIVIDERENT EX REDITV. S. S. AD MARTIS. IN SCHOLAM N. PRAESENTIBVS. Q. Q.[16] *. VI. PATRI COLLEGI. *. VI || MATRI COLLEGI. *. VI. IMM. SING. *. IIII. CVR. SING. *. IIII. PANES IIII. VINVM. MENSVRAS Q. Q. -S-[17] VIIII. PATR. COLL. -S- VIIII. IMM. SING. -S- VI. CVR. SING. -S- VI. POPVLO SING. -S- III.

ITEM PR. NON. IAN. ‖ STRENVAS (*sic*) DIVIDERENT. SICVT S. S. EST X̅I̅I̅I̅I̅. K. OCT.

ITEM VIII. K. MART. DIE KARAE. COGNATIONIS. AD MARTIS. EODEM LOCO DIVIDERENT SPORTVLAS PANE. ET VINVM. SICVT S. S. EST ‖ PRID. NON. NOV.

ITEM PR. ID. MART. EODEM LOCO. CENAM. QVAM OFILIVS HERMES. Q̅. Q̅. OMNIBVS ANNIS DANDAM PRAESENTIBVS PROMISIT. VEL SPORTVLAS. SICVT SOLITVS EST DARE.

ITEM ‖ X̅I̅. K. APR. DIE VIOLARI. EODEM LOCO PRAESENTIBVS DIVIDERENTVR SPORTVLAE. VINV. ET PANE. SICVT DIEBVS S. S ‖ ITEM V̅. ID. MAI. DIE ROSAE. EODEM LOCO PRAESENTIB. DIVIDERENTVR ‖ SPORTVLAE VINV. ET PANE. SICVT DIEBVS S. S. EA CONDICIONE. QVA IN CONVENTV PLACVIT VNIVERSIS. VT DIEBVS S. S. II QVI AD EPVLANDVM NON CONVENISSENT. SPORTVLAE ET PANE. ET VINV ‖ EORVM VENIRENT. ET PRAESENTIBVS DIVIDERETVR. EXCEPTO EORVM. QVI TRANS MARE ERVNT. VEL QVI PERPETVA VALETVDINE DETINETVR.

ITEM P. AELIVS AVG. LIB. ZENON ‖ EIDEM COLLEGIO S. S. OB MEMORIAM M. VLPI. AVG. LIB. CAPITONIS. FRATRIS SVI PIISSIMI. DEDIT DONAVITQVE. HS. X̅. M. N̅. VT EX REDITV EIVS SVMMAE IN ‖ CONTRIBVTIONE SPORTVLARVM DIVIDERETVR. QVOD SI EA PECVNIA OMNIS. QVAE S. S. EST. QVAM DEDIT DONAVIT. COLLEGIO S. S ‖ SALVIA C. F. MARCELLINA ET P. AELIVS AVG. LIB. ZENO. IN ALIOS VSVS CONVERTERE VOLVERINT. QVAM IN EOS VSVS. QVI S. S. S.[13] QVOS ORDO COLLEGI. N̅. DECREVIT. ET VTI ‖ HAEC OMNIA. QVAE S. S. S. SVIS DIEBVS. VT ITA FIANT DIVIDANTQVE. QVOD SI ADVERSVS EA QVID EGERINT. SIVE QVID ITA NON FECERINT. TVNC Q̅. Q̅. VEL CVRATORES ‖ EIVSDEM COLLEGI. QVI TVNC ERVNT. SI ADVERSVS EA QVID FECERINT. Q̅. Q̅. ET CVRATORES S. S. VTI POENAE NOMINE ARKAE N̅. INFERANT HS. XX. M. N̅ ‖ HOC DECRETVM ORDINI N̅. PLACVIT IN CONVENTV PLENO. QVOD GESTVM EST IN TEMPLO DIVORVM. IN AEDE DIVI TITI. V̅. ID. MART. C. BRVTTIO ‖ PRAESENTE. A. IVNIO RVFINO COS. Q̅. Q̅. C. OFILIO HERMETE. CVRATORIB. P. AEL. AVG. LIB. ONESIMO ET C. SALVIO SELEVCO. — Romae in aedibus Barberinis. Spon *Misc.* p. 52. Fabrett. p. 724, 443. Morcelli *St.* 1. p. 321., cum adnotationibus.

1) *Adiutoris.* 2) *supra scripti.* 3) i. e. agrum publicum. 4) *nummum.* 5) *numero.* 6) *nostrae.* 7) p. Chr. 153. 8) natali. 9) *nostri* (domini). 10) *Quinquennali perpetuo.* 11) *denarios.* 12) *Immunibus singulis.* 13) *Curatoribus.* 14) Idem, quod alias plebs, vel sequela, vel corporati Collegii. 15) *placuit pridie.* 16) *Quinquennali.* 17) *sextariorum.* 18) *supra scripti sunt.* „Inscriptio haec in marmore versus habet non amplius vigintiquattuor." Morc.

§. 22. MAGISTRI ET MAGISTRAE SACRORVM.

2418. L. FVLVIO L. F. QVINTILIANO.[1]) VIX. ANN. XXI. M. II ‖ L. FVLVIVS CLEMENS ‖ SCRIB. AEDIL. ET AVG[2]) ‖ CVBVLTERIAE. MAG. FANI IVNONIS[3]) ET ‖ FADIA C. F. VITALIS ‖ FILIO KARISSIMO. — Compulteriae s. Cubulteriae. Romanelli *Topografia* T. 2. p. 437.

1) Nota hanc scripturam. 2) Scriba, Aedilis et Augustalis. Romanelli. Mihi videtur scriba Aedilicius. 3) „A questo tempio di Giunone è successa l'odierna chiesa di S. Ferrante." Romanelli.

2419. * FVSCO ‖ MAG. AVGVST[1]) ‖ FLAMINI SALLENT ‖ PROV. P.[2]) — Tarenti. Mur. 166, 7. 1078, 1. 2022, 7.

1) *Magister Augustalis.* (Mur. 1117, 5.) et AVG. MAG. in saxo Vilariensi IVLII CAMILLI, ut SALIORVM MAGISTER Grut. 489, 10. MAGISTER PVBLICVS HARVSPICVM. Reines. V, 13. cet. Collegiorum sacrorum praesides, qui novos sacerdotes sacrorum ordinem et caerimonias videntur docuisse. Seneca *de otio Sap.* C. 29. *virginum Vestalium more, quae annis inter officia divisis, discunt facere sacra, et, quum didicerunt, docent.* 2) Saxum nostrum videtur detrudendum ad seriora Imp. Ro. tempora, quum Italia in XVII. provincias esset iam divisa, quarum nona Apuliae et Calabriae, ut constat ex *Not. Imp. Occid.* p. m. 10. Hagenb. Mss. Idem tamen ad Mur. 167, 7. Q. VERR. IIII. VIR. DIVI AVG. FLAMINI. IVR. DIC. PERPETVO (f. IIII Vir. Iur. dic. D. Aug. Flamini perpetuo. Hagenb.) EX CONSENSV PROV. — monet non omni suspicione carere Tarentina ista saxa a Polidoro Muratorio missa: frequentem in saxis Hispaniensibus esse formulam *ex consensu Provinciae.* Quocirca etiam de Fusci inscriptione ampliandum. Ceterum ut hic Flamen Sallentinus, si fidem meretur, ita Mur. 168, 5. Flaminica Mutinensis.

2420. L. STATTIO L. L. PHILEROTI MAGISTRO ‖ MERCVRIALI ET AVGVSTALEI ‖ NOLAE. ET DIERIAE Ɔ. L. RVFAE. VXORI ‖ ET L. STATTIO L. L. AMPLIATO. EX ‖ TESTAMENTO L. STATTI ‖ PHILEROTIS. — Nolae. Grut. 317, 5.

2421. C. FVLVIVS C. L. PHILOLOGVS ‖ MAG. MINERVALIS ‖ PVLFENNIA T. F. SABINA VXOR ‖ C. FVLVIVS C. F. POL. SABINVS ‖ FILIVS. — Zachariae *Excurs.* p. 50. correctius quam ap. Mur. 690, 6. ib. ib. 4. habes MAGISTRVM MERCVRIALEM. — PRAEFECTVM SACRIS MINERVAE, et MERCVRII. Cfr. Murat. 190, 5. 519, 3.

2422. HORIA INGENVA ‖ H (*coronae figura*) C[1]) ‖ C. PETIDIO PRIMIONI MAG. MART.[2]) — Sine loco certo, ex schedis Amadutii. Marini *Atti* 1. p. 252. b.

1) f. *hanc coronam* (dedicat). 2) Magistro Martiali. Notandus etiam MAGISTER ADARIARIVS A MINERVA MEDICA in lap. Romano, de quo videsis Osann *Auctar. lex. Gr.* p. 181.

2423. PHILEROS DISPEN ‖ MELANTA CELLAR ‖ MAG. L. F. D. D. — Navellis, oppido agri Aquilani. Mur. 970, 7. Eo igitur loco servi *Magistri Larum* erant: alias plerumque liberti:

2424. L. FLAVIO ‖ CHRYSOGONO ‖ SEVIRO. MAG ‖ LARVM AVG ‖ L. FLAVIVS SILVIVS ‖ LIB. SEVIR. MAG. LARVM. AVG ‖ ET Q. CORNELIVS SILVINVS ‖ SEVIR ET CORNELIA ‖ FESTIVA ‖ PATRONO INDVLGENTISSIMO. — Taracone. Grut. 410, 6.

2425. C. CAESARE AVG. F. L. PAVLO COS ‖ LARES AVGVSTOS ‖ Q. NVMISIVS Q. L. LECTO ‖ L. SAFINIVS L. L. HILARVS ‖ SODALIS C. MODI. CIMBRI SER ‖ AESCHINVS OCTAVI. M. SER ‖ MAGISTR.[1]) DE SVO F. C. — Romae. Vermiglioli *Iscriz. Per.* T. 1. p. 168.

1) nota servos, cultûs Larum Augustorum magistros, ut N. 2423. Ceterum titulus positus est u. c. 754. Christi 1.

2426. Inter omnes hos *Magistros* eminet MAGISTER FRATRVM ARVALIVM, cuius frequentissima mentio fit in eorundem actis. v. Marini, passim.

2427. ANINIA M. F. MAGNA ET ‖ SEIA IONIS. ET CORNELIA EPHYRE MAGISTRAE B. D ‖ PORTICVM RESTITVERVNT ET ‖ AEDICVLAM FONIONIS. — Aquileiae. Bertoli A. d'A. p. 107. sed correctius ap. Marini *Atti* 2. p. 544. B. D. id est, Bonae Deae.

2428. IVLIAE M.[1]) FELICITATI ‖ VXORI ‖ C. CVRIATI EVTYCHETIS ‖ III VIR.[2]) MAGISTRAE FORTVN‖NAE (*sic*) MEL.[3]) COL. CENTONARIOR ‖ OB MERITA EIVS. QVO HONORE ‖ CONTENTA SVMPTVM OMNEM ‖ REMISIT ET OB DEDIC. DED SIN‖GVLIS HS. XX. N. ET HOC AMPLIVS ‖ ARKAE EORVM INTVL. HS. V. M. N ‖ VT DIE NATALIS SVI V. ID. MAI ‖ EX VSVRIS EIVS. SVMMAE EPVLAN‖TES IMPERPETVVM DIVIDER ‖ QVOD SI DIVISIO DIE S. S ‖ CELEBRATA NON ‖ FVERIT. TVNC PERTINEB ‖ OMNIS SVMMA AD ‖ FAMILIAM PVBLICAM.[4]) — Ameriae. Grut. 1088, 4.

1) ex sequenti F. iterandum F. *Marci filiae*. 2) Nota Triumvirum Ameriae, ut in quibusdam aliis municipiis. 3) Melioris. 4) nota *familiam publicam* in municipiis.

2429. CALVIDIA T. F. SECVNDA ‖ QVINCTIA SEX. F. SECVNDA ‖ CASNASIA Q. L. RVFA ‖ CASNASIA O. L. SPERATA ‖ SPERATA MVNATIDIA ‖ SER.[1]) VENERI D. D ‖ MAGIS VENE[2]). — Carapellis. Mur. 174, 3.

1) Munatidiae Ser(*va*) leg. Haoenb. 2) Magistrae Veneris. In lapide Tridentino Mur. 174, 2. habes *magistras* IV. totidemque *ministras*.

2430. GRATTE[1]) C. F. DOMITILLAE . . ‖ ILIAE LENTINI[2]) SABINI ‖ V. FORT.[3]) LEGT. ASCALON[4]) ‖ CONIVGI SATRI SILON‖IS V. RELIG.[5]) PROMAGIST[6]) ‖ NEPTI VESPASIANI IMP. — Romae. Mur. 705, 4. ex Vignolio 318, 2.

1) l. Gratae. 2) f. filiae Valentini. 3) viri fortissimi. 4) legati Ascalonitarum. 5) viri religiosi. 6) incertum utrum Fratrum Arvalium, an XV. virorum Sac. Fac., an alius cuiusdam Collegii. De Promagistris vicesimae Heredit. vel Fisci (Mur. 767, 3.) hic sermo vix est. Cfr. Marini *Atti* 1. p. 54. et 63.

§. 23. MINISTRI SACRORVM. — CALATORES. SCRIBAE. AEDITVI. TIBICINES. VICTIMARII. PVBLICI SACERDOTVM. CET.

2431. KALATORES PONTIFICVM ET FLAMINVM ‖ P. CORNELIVS IALYSSVS ‖ D. VALERIVS ALEXAN-

DER ‖ TI. CLAVDIVS HERONAS ‖ T. TETTIENVS FELIX ‖ L CORNELIVS HELIVS ‖ C. ASINIVS HIERAX ‖ M. ANNIVS PHIDVS ‖ I. IAVOLENVS PHOEBVS ‖ APP. ANNIVS FALERNVS ‖ TI. CLAVDIVS D . . . VS. — Romae in foro. 1789. Oberlin in Millin *Mag. encycl.* 1795. 6. p. 356. Marini *Atti* p. 210. Cfr. Grut. 304, 9. 305, 3.

2432.
SOMNO ORESTILLA FILIA. FATIS CAECILIVS FEROX FILIVS. Q. CAECILIO FERÓCI ‖ KÁLÁTÓRI. SACERDOTII ‖ TITIÁLIVM. FLÁVIÁLIVM ‖ STVDIÓSÓ ÉLOQVENTIAE ‖ VIXIT ANNIS XV ‖ MENSE I. DIEBVS XXIIII ‖ FILIÓ OPTIMO AC ‖ REVERENTISSIMO., M. GAVIVS CHARINVS. — Romae. Grut. 304, 9. Mur. 188, 2. Morcelli *St.* 2. p. 107. Cfr. Marini *Atti* 1. p. 209. *Iscriz. Alb.* p. 72. Immerito suspecta erat Maffeio A. C. L. p. 317.

2433. VINICIO COCTAEO CALAT 1) ‖ VII. VIR. EPVL. LIBERTO ‖ OPTIMO PATRONVS. — Romae. Fabrett. p. 703, 241.

1) Calatori.

2434. L. IVNIVS. SILANI ‖ L. PARIS. DISPES ‖ CALATOR. AVGVR 1) ‖ VIXIT. ANNOS. XXXII ‖ IN. FR. P. XII. IN. AG. XII. — Romae. Memorie Romane 1, 2. p. 88.

1) Dispensator Calatorum Augurum, unde colligunt editores, omnia sacerdotia suos sibi habuisse calatores. Recte. Cfr. N. 2431—2433.

2435. * SEX. NVMIO SEX. F. AVSETANOR 1) DECVR ‖ A PRIMA IVVENTA IN SAC. MINER. ADSCRIP ‖ ET OMN. RER. SACR. SCRIBAE VIXIT AN. LXXIII ‖ M. VII. DIE. IX. SEX. ET P. FILII PATRI ‖ PIENTISS. — Victoriae. Mur. 185, 1. Suspecta.

1) Ausa opp. Hisp. Taraconensis.

2436. L. ANTONIVS. L. F. POM ‖ VASONIVS. PROSPER ‖ SCRIBA. COLLEG. ARVAL ‖ PROCVRATOR. LV‖DI. MATVT. III. VIR. MON ‖ FIDEI. CONCORD. P. — Romae. Marini *Atti* 1. p. CLXXIX.

2437. AGRIAE TRIPHOSAE VES‖TIFICAE. LIVIVS THEONA AB ‖ EPISTVLIS GRAEC. SCRIBA ‖ A LIB. PONTIFICALIBVS ‖ CONIVGI SANCTISSIMAE B. D. S. M. — Romae. Grut. 578, 6.

2438. C. IVLI TI. CLAVDIVS
PHILCAE 1) NATALIS
Á. LIBRIS
PONTIFICAL.

— Romae. Grut. 306, 6.

1) Philocalae. Ligor.

2439. D. M ‖ T. AELIO AVG. LIB. TITIANO PROX ‖ A. LIBR. SACERDOTAL. 1) DEF. CARNVNT 2) ‖ ANN. XXXXII. M. III. D. XIX. MARIT. VIRGIN 3) ‖ DVLCISS. ET INCOMPARABILI BENE ‖ QVE MERITO. QVEM FVNERAVIT FL. AMPELIS CONIVX. CARISSIMA ‖ ET RELIQVIAS EIVS PERMISSV IMP ‖ IPSA

PERTVLIT CONSECRAVITQVE ‖ CVM Q. V.[4]) A. XII. M. III. D. XXI. SINE VLLA ‖ QVERELLA. — Romae olim, nunc Lugduni Bat. Fabrett. p. 258, 86. sed correctius in D'Orville *Misc. Observ.* T. 3. 1741. p. 120. et Oudendorp. *Papenbroek.* p. 10.

1) iunge: proximo (ministro) a libris sacerdotalibus. v. D'Orvill. 2) defuncto Carnunti. 3) virginio, *κουριδίῳ*; ita virginia, univir, univira, univiria saepe legitur in lapidd. serioris aevi. v. Fabrett. p. 322. 4) quo vixit.

2440. DIS. MANIBVS ‖ MYRINI DOMITIANI ‖ PVBLICI A COMMEN‖TARIS XV. VIR. S. F ‖ ARRVNTIA DOLICHE ‖ FECIT CONIVGI CARIS‖SIMO ET LIBERTIS ‖ LIBER‖TABVSQ. SVIS POSTERISQ ‖ EORVM. — Romae. Grut. 307, 1.

2441. M. TVSCVLANIO ‖ AMIANTHO ‖ MAG. AEDITV. CASTORIS. POLLVC ‖ AVGVSTALIVM H. F ‖ M. TVSCVLANIVS ‖ M. F ‖ RECEPTVS. FRATRI. — Tusculi. Nibby *Viaggio* 2, p. 39., qui perperam iunxit Castoris et Pollucis Augustalium; quum sit: *Amianto Augustalium honore functo.*

2442. IVLIA PROCILLA VIX. AN. XIX ‖ AMARANTHVS CAESARIS AEDITVS ‖ AB CONCORDIA. CONIVGI BENE ‖ MERITAE POSVIT.

HVNC TIBI PERPETVO TITVLVM ‖ GRATISSIMA COIVNX. CORPORIS ‖ EXTINCTI DEDICAT IPSA FIDES. VIXISTI ‖ MECVM IVVENIS CAROSQ. PER ANNOS ‖ QVOS VITA EXEGI DVLCITER ‖ IPSE MEA ‖ OPTO SI QVA FIDES ‖ REMANET TELLVRIS ‖ AMICAE. SIT TIBI ‖ PERPETVO TERRA ‖ LEVIS TVMVLO. — Romae. Oudendorp. p. 17.

2443. M. FICTORIO. M. L ‖ SVNHISTORI. CVR ‖ AEDITVO. CASTORIS ‖ ET POLLVCIS ‖ XVI[1]) ‖ AEDIT. VI ‖ CASTORIS ET POLLVCIS ‖ POST MORTEM. H. C. — Romae. Gud. 107, 6. (Mur. 178, 1.) Est suspecta.

1) „non placent mihi XVI. aeditui Muratorii; malo cum XVI. subintelligere aut *anni* Don. IV, 44. p. 147. aut *lustri* Mur. 186, 1. Posset quoque accipi curationis anno XVI. In Grut. 1099, 8. est: IMMVNI HONORATO CVRATORI XVI. unde Scal. *Ind.* 5. dedit *curator.* XVI. Hagenb. Ceterum nota Curatorem Aedituorum.

2444. DORIDI ASINII GALLI[1]) ‖ AEDITVAE A DIANA ‖ ANTHIOCHVS CONSER ‖ B. M. F. — Sine loco. Fabrett. p. 40, 210.

1) A. Galli sc. serva. Est e schedis Barberinis.

2445. CERDO. ANTONIAES DRVSI ‖ AEDITVMVS VENERIS. — Sine loco. ib. p. 41, 218.

Aedituos Veneris, Plutonis, Capitolii, templi Divi Aug. et D. Augustae. cet. v. ap. Murat. 177. — Aedituum (militarem) Singularium dabimus in Militaribus.

2446. DIS MANIBVS ‖ . . . . . AVG.[1]) LIB. BATHYLLVS. AEDITVS TEMPLI DIVI AVG ‖ ET DIVAE AVGVSTAE. QVOD EST IN PALATIVM ‖ IMMVNIS ET HONORATVS. — Romae. Mur. 177, 1. Cfr. Saxii *Miss.* 3. p. 63.

1) *C. Iulius* supplet Saxius.

2447. * DIIS MANIBVS || L. POLITICIENO P. FIL || PAPINIANO || AEDITVO SEPVL. SERG || FAMILIAE. AEDITVAVIT || ANN. XII. VIXIT ANN. XXVII || M. VI. L. POLITICE||NVS L. F. PHILIPPICVS || SACERDOS SERG. FAM || FRATRI PIISSIMO || FECIT ET SIBI. — Romae. E Ligorio Langermannus. Reines. p. 388, 53. Est manifesto commentitia, neque eam recepissem, nisi Savignyum V. Cl. (*Ueber die Sacra privata der Roemer*, *Zeitschrift* T. 2. p. 385.) a Ligorio deceptum animadvertissem.

2448. COLLEGIO TIBICINVM || ET FIDICINVM ROMANORVM QVI SPPS [1]) || TI. IVLIVS TYRANNVS || . MMVNIS PERPETVVS ET || . . VLIVS TYRANNVS F || H C DD [2]) || DEDICATVM K. MART || . . RSO SERVIANO [3]) II. L. FABIO IVST. COS. — Romae. Guascus T. 1. p. 139, 70.

1) qui sacris publicis praesto sunt. 2) Huic collegio dedicarunt. 3) C. Urso Serviano p. Chr. 111. — Exstat iam ap. Grut. 175, 10. TVBICINES SACRORVM apud Gud. 108, 1. (Mur. 184, 2.) et Reines. p. 363, 16. sine dubio debentur Ligorio. v. etiam in Cap. *de Re militari* §. Res navalis.

2449.	C. TITIVS	HIC SITA EST
	C. F. QVI	PROPITIAE. PVPA
	RVFVS	ET FAMVLA
	TITIA	BACCHI. CYMBALIS [1])
	ZOSARIV.	C. TITIVS
		PHILODESPOTVS
		VIX. AN. XIIX.

— Romae. Grut. 318, 12. Marini *Atti* 2. p. 415.

1) i. e. Cymbalistria, ut notat etiam Marinius contra Forcellinum v. *Cymbalis*.

2450. M. D. M. Q. PVBLICIVS || CHARITO SACERDOS. ET || C. PVBLICIVS || HERMES || AEDITVVS || ET SECVNDA CYMBALISTRIA. — Celeiae (Cilley). Pococke p. 116, 9.

2451. AELIE RECEPTAE || TYMPANISTRIAE || M. D M. I. [1]) — Romae. Mur. 174, 1.

1) Magnae Deûm Matris Idaeae.

2452. D. M || PRIMIGENIO LVSTRALI || AVGG. N. ALFIA VERECVNDINA || PATRI PIENTISSIMO. — Romae. Fabrett. p. 326, 458.

2453. . . . . MAXIMO. TRIB. POTEST. XIIII. COS. III. P. P || COLLEG. VICTIMARIOR. QVI IPSI ET SACERDOTIBVS ET || MAGIST. ET SENATVI APPARENT. QVOD CVM COMMODIS EORVM || IMPVGNARETVR LIBERALITATE EIVS RESTITVTA SINT. DEDIC. VI. KAL. MAIAS. — Romae. Fabrett. p. 450, XIII. Dedicata est Hadriano. p. Chr. 119.

2454. C. IVLIO FIRMINO || VICTIMARIO [1]) || MIL. LEG. XXX. V. V || AGRIP. [2]) STIP. XXVIII || ET || M. AVRELIO || ANTIOCHO MIL. LEG. XXX. V. V. H. F. C. — Coloniae Agripp. Grut. 545, 4.

1) Male pro cognomine habuit *Scal.*; potuit esse *Victimarius* minister sacrorum domi suae, vel etiam apud ipsam leg. XXX. 2) Agrippinensi, patria. Perperam Maffei

A. C. L. p. 347. cavillatur hoc saxum ob Legionem Agrippinensem, quae sane nulla fuit.

2455. * FVLVIVS INQVILINVS || VICTIMARIVS || SIBI ET || FVLVIAE FILIAE || MERITISSIMAE || INVERSO MORTALITATIS ORDINE || FEC || LIBERTABVSQ. S. — Romae. Reines. p. 376, 35. Commentitia e schedis Langerm. i. e. Ligorio. Sed *Victimarios* praeterea invenies ap. Fabr. 639, 332.; 677, 34. Mur. 864, 1. *Victimarium principalem* in classe Misenatium.

2456. M. AVRELIO CAESARI || COS. II || IMP. CAESARIS || T. AELI HADRIANI || ANTONINI. AVG. PII || PONTIFIC. MAXIMI || TRIBVNIC. POTEST. VIIII || IMP. II. COS. IIII. P. P. FILIO || DECVRIALES PVLLARI || ET H. V.[1]) —

a postica parte: LOCVS. ADSIGNATVS || LOLLIANO AVITO. ET STATILIO M. F || CVR. OPERVM PVBLICORVM || DEDICAT. PR. NONAS IVNIAS || SEX. ERVCIO CLARO II. CN. CLAVDIO. SEV . . . . .[2]) — Romae. Priora exhibent Don. Cl. IV, 43. Gud. 92, 1. Mur. 239, 6. Donati p. 166, 5. posteriora Donati l. l.

1) Ii, qui e Collegio Pullariorum in decurias descripti essent, et *Honore Vsi*, (non *Haruspices Vrbani*, ut volebat Mur.) id est, qui quamvis pullariorum munere ipsi non fungerentur, illorum tamen collegio essent adscripti. 2) SEVERO COS. p. Chr. 146. — Ceterum cfr. Grut. 627, 5. ubi: PVLLARIVS PRIOR. et in fine PRIMIPIL., pro quo Cannegieter *Nom. Rat.* p. 44. haud improbabiliter legit PRIMI PVL*larii*.

2457. CRITONIA. Q. L. PHILENIA || POPA DE INSVLA || Q. CRITONI. Ɔ L. DASSI || SCALPTORIS VCLARI || SIBI SVISQVE POSTER. EOR. (*cum duobus sceletis ad latera*). — In Via Aurelia. Fabrett. p. 17, 75. Murat. 948, 9., qui VCLARI explicat *Viri Clarissimi*. Est *Vascularii*.

2458. De Fictoribus *Pontificum et Virginum Vestalium* (quorum unum v. c. habes supra in *Rege Sacrorum*, et alium in *Virginibus Vestal.*) vide, quae congessit Marini *Atti* 2. p. 791.

2459. D. LAELIVS BALBI L || SATVR. VIATOR || VII. EPVLON. — Romae. Mur. 174, 6.

2460. * D. ALLEIVS CILONIS L || PAMPHILVS || ACCENSVS VELATVS SIBI ET SVIS POSTERISQ. EORVM || D. ALLEIVS D. L. HYMENAEVS || ACCENSVS VELATVS || ALLEIA D. L. VICTORIA || ALLEIA D. F. EVGENESIS || ALLEIA D. F. VICTORIA || HOC SEPVLCRVM SIVE ARA CVM SVIS || MACERIS HEREDEM EXTRANEVM || NON SEQVETVR. — Sine loco. Reines. p. 813, 68. Fabrett. p. 433, 10. Est Ligoriana, ac procul dubio subdititia, ut haud paucae earum, in quibus *Accensi velati* memorantur; v. c. Mur. 1067, 4., quae est e schedis Pacediani suspectissimis. Sinceras contra dedimus supra N. 111. 2153. et 2182. Consulendi sunt in primis de hisce Accensis velatis temporum posteriorum Fabrett. p. 433. Gor. *Etr.* 2, p. 285., etsi hi quoque mihi non satisfaciunt; minus etiam Goettling in *Hermes* 1826, 2. p. 99., qui ap. Grut. 479, 1. 483, 3. perperam corrigit *Duumvir Accensorum Velatorum*, (id quod sensu omnino

caret;) quum utrobique sit *Duumvir Iuri dicundo*, idem *Accensus Velatus*; atque posteriores hos *Accensos velatos* mirum in modum confundit cum *Accensis velatis* veteris rei publicae, Ciceroni, Livio, Festo memoratis. Rem sic mihi animo informo: veteris rei publ. *Accensos velatos*, militiae sane genus, sua sibi habuisse sacra, quae conservata fuerint etiam post Accensorum velatorum militare institutum iamdudum abolitum. Sacra enim interire Romani non sinebant. Hinc ii, qui praeerant sacris istis, nomen illud vetustum retinebant, prorsus mutato significatu, ita ut sacerdotii minoris istud genus esset, sive potius religiosum collegium; quocirca sensim factum est, ut, quemadmodum e lapidd. nostris N. 111. 2153. et 2182. constat, pro honore haberetur etiam ab hominibus haud tenui loco ortis. Segregandi igitur hi Accensi velati a ministris sacrorum, ad quos eos deprimunt Philippus a Turre, et ex parte etiam Gorius, referendique potius ad sacerdotes, vel sacrificulos certi generis. Collegii Accensorum velatorum libertus quoque memoratur, nomine ab ipso illo collegio derivato, ut rerum publicarum liberti ab iisdem nuncupabantur: (REATINVS. SALLVSTIANVS REIP. REAT. LIB. S. F. Fabr. p. 435, 18.) scil.:

2461. T. VELATIVS ACCENSORVM ‖ VELATORVM L. GANYMEDES SIBI ET ‖ CLAVDIANO. — Romae. Fabr. p. 433, IV. Haec extra omne dubium posita est, utpote domestica inscr. Fabretti.

2462. - - APPARITORI ‖ PONTIFICVM ‖ PARMVLARIO. — Fragm. ap. Grut. 1087, 6.

2463. P. SAENIVS ‖ P. Ɔ. L. ARSACES MENESTRATOR AB ‖ HERCVL. PRIMIG [1]) ‖ PETRONIA Ɔ. L. FAVSTA CVNC [2]) ‖ PETRONIA P. C. Ɔ. [3]) L ‖ DIGNA. — Romae. Grut. 315, 2.

1) v. Murat. 64, 4. 2) *Coniunx* Scal.; sed Hagenb. rectius *Concubina*. 3) Publii, Caii et Caiae.

2464. FISIAE ‖ SEX F ‖ RVFINAE ‖ SORORI ‖ FISI SERENI ‖
AVG
LARVM MINISTRI [1]) ‖ L. D. D. D.
— Nolae. Grut. 1088, 7.

1) utique num. plur. *Ministri Larum Aug.* sed Grut. suspicatur *Magistri*, ut Grut. 1068, 8. contra αὐτόπτην Sirmondum (et Pocock. p. 68, 6.)

In basi:

2465. AGATHEMERVS VETTI ‖ SVAVIS CAESIAE PRINE [1]) ‖ POTHVS NVMITORI ‖ ANTEROS LACVTVLAN ‖ MINIST. PRIM. [2]) FORTVN. AVG. IVSS ‖ M. STAI. RVFI. CN. MELISSAEI D. V. I. D. P. SILIO. L. VOLVSIO SATVRN. COS. [3])

In altera basi:

2466. TAVRO STATILIO ‖ TI. PLATILIO AELIAN. COS [4]) ‖ L. STATIVS FAVSTVS PRO ‖ SIGNO QVOD E LEGE FORTVNAE ‖ AVGVSTAE MINISTRORVM PONERE ‖ DEBEBAT. REFERENTE Q. POMPEIO AMETHYSTO ‖ QVAESTORE. [5]) BASIS DVAS. MAR-

MORIAS DECREVERVNT || PRO SIGNO. PONIRET (*sic.*) — Pompeiis. von Goro p. 136.

1) *Primae* an *Phryne?* 2) vides memorari h. l. ministros primos, ut alibi sacerdotes primos. 3) Coss. suffecti anni 3. p. Chr. v. Marini *Atti* 1. p. XLIV., qui ex hoc lap. optime suppletur. Item Almeloveen *Fast.* p. 473. 4) Hos nondum reperi. 5) vides hic Collegium Ministrorum istorum cum Quaestore suo. Inter Deorum ministros referri debent etiam LECTICARI DEI (Iovis, Romae.) ap. Mur. 126, 1.

2467. SYLVANO DEO SACR || Q. VIBIEDIVS PHILARGIRVS || MINIST. LAR. AVG. ET AVG || MERC.[1]) TECTVM MENSAM || LAPID.[2]) ARAM. VOTO SVSC || E. M. D. S. P. E.[3]) — Grumenti. Romanelli *Topografia* T. 1. p. 397.

1) Augustalis Mercurii. Romanelli. Videtur potius: Augustalis. Mercurialis. 2) lapideam. 3) e monitu de sua pecunia erexit.

2468. D. M || C. TROLLIO HERMETI || PATRONO ET CLAVCO || PVBLICO A SACRIS || TROLLIA EVCARPIA SIBI . . || LIBERTIS. LIBERTABV || POSTERISQ. EORVM . . . || H. M H . . . . || IN FR. P. X̄ . . . . — Fori Sempronii. Donati 1. p. 83, 3.

2469. LALI PVBLICI || SACERDOTIALIS[1]) || CINERIBVS. LOCVS || AVONIA APHRODISIA || CONIVGI BENE||MERENTI FECIT. — Romae. Lupus *Epit. Sev.* p. 3. Mur. 161, 4.

1) Servi publici collegii Sacerdotum. ita: Publicus Pontificum.

2470. DIS MANIBVS || CLAVDIAE ANTONIAE || LIB. LACHNE || PHILIPPVS RVSTIAN || PVBLICVS AB || SACRARIO || DIVI AVGVSTI || CONIVGI CARISSIMAE || FECIT ET SIBI. — Romae. Mur. 893, 3. Publicum Augurum habes ap. Grut. 1087, 7. Fabrett. p. 336, 502. 503. Mur. 170, 4., quos titulos dabimus in Cap. *de matrimonio.*

§. 24. VARIA AD SACRA OMNIS GENERIS PERTINENTIA.

2471. Fragmentum Fastorum feriarum Latinarum apud Oderic. p. 231., quem consule:

. . . . NIO . . . LVAN . . . GRA . . .
LAT FVER PR IVL
C. MINICIO FVNDANO
C. VETTENNIO SEVERO   C . .
LAT. FVER PR IDV AVG
P. AELIO HADRIANO
M. TREBATIO PRISC   C
LAT FVER V̄Ī I IVL
P. CALVISIO TVLLIO
L. ANNIO LARGO
LAT FVER V̄Ī II.

Item:

2472. ... AECIO ... MO COS
.. ICIRIO MARTIALE
.. LAT. FVER. III. IDVS AVG.
.. VLPICIO LVCRETIO BARBA COS.
.... ECIONE MEMMIO AFRO
... LAT. FVER. IIII. K. IVL.

Fragm. tabulae repertae in Monte Albano 1765. Marini *Atti* 1. p. 129. Ceterum Coss. isti fastis sunt ignoti.

2473. D. M || PRIMILLAE AES||TIONES. CVI ET || SACRIS DOMESTI||CIS OFFERRE CON||CESSERAT.[1]) OLLAS || VI. MINORES ET || LIBERIS EIVS IN || AVITO CONDITORIO || INDVLSIT || C. CINCIVS || PRIMIGENIVS || ET AELIO SEPTI||MILLO NEPOTI || ET LVCIANO. — Romae. Grut. 1134, 6.

1) i. e. Cui viventi concesserat propter nescio quam necessitudinem, ut particeps esset sacrorum suorum domesticorum.

2474. *TESSERAM || PAGANICAM[1]) || L. VERATIVS FELICISSI||MVS PATRONVS PAGANIS || PAGI TOLENTINES || HOSTIAS LVSTR. ET TESSER || AER. EX VOTO L. D. D || V. ID. MAIAS FELICIT. — Tolentini. Reines. p. 1016, 8. Est suspecta.

1) „Paganicorum sacrificiorum impensas ut compendifacerent pagani Tolentinenses Veratius patronus hostias lustrales de suo praebuit, eiusque liberalitatis testem tesseram hanc aeream lubens dono dedit." — Holsten. l. l.

2475. IN. HDD.
SALVOS IRE T. ALBANIVS SALVOS VENIRE[1])
PRINCIPIA
NVS EVOK
AVG. N. —

Romae. Guascus T. 1. p. 97, 58.

1) in aliis similibus: *Salvos ire. Salvos redire.*

2476. NE GVSTATO QVAS || SACERDOS NON GVSTA||VERIT. — Salerni marmor cum effigie Sacerdotis. Mur. 2099, 4.

2477. HIC LOCVS || SACER EST. — Venetiis in ara quadrata. Mur. 149, 3. cfr. Pers. *Sat.* 1, 113. Calpurn. *Ecl.* 2, 55. Hag. Mss.

2478. LOCVM RELIGIOSVM PER INSOLENTIAM ERVTVM VIRTVTE ET N.[1]) AVG. REPVRGATVM REDDIDIT. C. SEVERIVS EMERITVS Ↄ. P. S.[2]) — Loco mihi ignoto. Ex *Philosophical Transactions* Vol. 48. T. 1. 1753. datur in Bibl. Epigr. Hagenb. Mss. T. XI. p. 67.

1) *Numine.* 2) *Centurio. Pecunia sua.*

2479. LAPIDES. PROFANEI. INTVS SACRVM. — In Valle Gaudenti prope Tibur. Fabrett. p. 674, 14.

2480. HOSPES. HOSPITIVM. TIBI ‖ AD. LVCVM DECIDIORVM ‖ HIC. LVCVS. SACER. MACERIE ‖ CINTVS. (*sic*) CVM. SVIS. ADITIS ‖ AGRO. NON. CEDIT. — Capuae. Polcastro p. 194, 1.

2481. VICI CENSORI [1]) LVSTRATIO ERIT IDIBVS SEPTEMBR. — Romae. Fabrett. p. 672, 7.

1) Vicus Censorius erat in regione XIV.

2482. FVLGVR ‖ DIVM. (Florentiae.) — FVLGVR ‖ DIVOM. (Nemausi.) — FVLGVR ‖ CONDITVM (Panormi.) — DE CAELO ‖ TACTVM ‖ ET ‖ CONDITVM. (Opitergii.) Mur. 129, 2, 5, 4, 3.

2483. D. D [1]) ‖ M. CAESIVS DAPHNVS ‖ DVO. BIDENTAL. [2]) NVCERIAE ET ‖ VETVSTAM AED. GENI STABIAR ‖ LABANTIB. MARMORIB. VEXATA ‖ PROVIDE RESTITVIT. — Inter Stabias et Nuceriam. Romanelli *Viaggio a Pompej*. T. 1. p. 183.

1) *Decurionum decreto.* 2) bidentalia.

2484. SACRO ‖ SVSCEPTO ‖ SORTIBVS SVBLATIS ‖ C. GALLIO ‖ ATTICVS ‖ MEDIOLANIENS. — Mediolani. Grut. 152, 6. 1019, 4. Fabrett. p. 668, 528.

2485. Tabellae sortium Praenestinarum vel Antiatium ap. Mur. 493, 8. 9, 10, 7, 12.:

a) QVR PETIS POSTEMPVS CONSILIVM. QVOD ROGAS NON EST.

b) DE VERO FALSA NE FIANT ‖ IVDICE FALSO.

c) CORRIGI VIX TANDEM QVOD ‖ CVRVOM EST FACTVM. REDE. [1]) Fabrett. p. 669, 530.

1) Crede.

d) NVNC ME ROGITAS NVNC CONSVLIS ‖ TEMPVS HABVIT [1]) IAM.

1) f. abiit.

e) LAETVS LVBENS PETITO QVOD DABITVR ‖ GAVDEBIS SEMPER.

f) NON. SVM. MENDACIS. QVAS ‖ DIXTI. CONSVLIS. STVLTE. — Gor. *Etr.* 1. p. 264, 50.

2486.

IVCVNDVS LIVIAE DRVSI CAESARIS ‖ F. GRYPHI ET VITALIS ‖
IN QVARTVM SVRGENS COMPRENSVS DEPRIMOR ANNVM
CVM POSSEM MATRIS DVLCIS ET ESSE PATRI
ERIPVIT ME SAGA MANVS CRVDELIS VBIQVE
CVM MANET IN TERRIS ET NOCET ARTE SVA.
VOS VESTROS NATOS CONCVSTODITE PARENTES
NE DOLOR IN TOTO PECTORE FIXSVS EAT.

— Veronae. Maffei *Mus. Ver.* 170, 1.

§. 25. DEDICATIONES. CONSECRATIONES. VOTA.

2487. N. PVMIDIVS Q. F. M. RAECIVS Q. F.
M. COTTIVS Q. F. N. ARRIVS M. F.

M. EPILIVS M. F. L. HEIOLEIVS P. F.
C. ANTRACIVS C. F. C. TVCCIVS C. F.
L. SEMPRONIVS L. F. Q. VIBIVS M. F.
P. CICEREIVS C. F. M. VALERIVS L. F. Z. M.[1]
HEISCE. MAGISTREIS. VENERVS.[2] IOVIAE ‖ MVRVM AEDIFICANDVM COIRAVERVNT ‖ PED. CCLXX. ET LOIDOS[3] FECERVNT ‖ SER. SVLPICIO M. AVRELIO COS.[4] — Capuae. Grut. 59, 8.

1) Z. M. notae f. corruptae. 2) Ita Apianus, ut in aliis lapp. Campanis (Fabrett. 626, 225. 635, 298.) CERERVS *murum*. Grut. VENERIS. 3) ludos. 4) u. c. 645. Ita Pontanus. Grut. C. Q. F. Ceterum hic lapis inter genuinos antiquissimus est cum nominibus Coss. Quae ap. Grut. adduntur: M. CLOELIO M. F. ARABO. lapidis alius fragmentum esse, ex Apiano ita integrandum: HORDIONIA A. L. ZOSARI(um) scite animadvertit HAGENB. Mss.

2488. L. AIENVS L. F. Q. BAEBATIVS SEX. F. AEDEM DEDICARVN ‖ IOVIS LIBERI FVRFONE. A. D. III. IDVS QVINCTILEIS. L. PISONE A. GABINIO COS.[1] MENSE FLVSARE[2] ‖ COMOLATEIS[3] OLLEIS LEGIBVS. ILLEIS REGIONIBVS VTEI EXTREMAE VNDAE. QVAE[4] LAPIDE FACTA. HOIVSQVE AEDIS ERGO. VTEI QVEI AD EAM AEDE. SCALASQVE LAPIDES TAVCTVENDO ‖ COLVMNAE STANT. CITRA SCALAS AD AEDEM VERSVS. STIPITESQVE AEDIS. HVMVS TABVLA‖MENTA QVE. VTEI TANGERE. SARCIRE. TEGERE. DEVEHERE. DEFIGERE. MANDARE. FERRO.[5] OETI ‖ PROMOVERE. REFERRE FAS QVE ESTO. SEI QVOD AD EAM AEDEM DONVM DATVM DONATVM DEDICATVM ‖ QVE ERIT. VTEI LICEAT OETI. VENVM DARE. VBEI VENVM DATVM ERIT. ID PROFANVM ESTO. VENDITIO. LOCATIO AEDILIS ESTO. QVEM. QVOM. QVE. VEICVS FVRFENS FECERINT. QVOD SE SENTIVNT. EAM REM. SINE SCELERE SINE PIACVLO. ALIS[6] NE POTESTO. QVAE PEQVNIA RECEPTA ERIT. EA PEQVNIA. EMERE ‖ CONDVCERE. LOCARE. DARE QVOD ID TEMPLVM MELIVS HONESTIVS SEIT. LICETO. QVAE PEQVNIA AD EAS RES DATA ERIT. PROFANA ESTO. QVOD D. M.[7] NON ERIT FACTVM. QVOD EMPTVM ERIT AERE AVT ARGENTO. EA PEQVNIA AD ID TEMPLVM DATA ERIT. QVOD EMPTVM ERIT. EIS REBVS EADEM LEX ESTO. QVASEI SEI DEDICATVM SIT. SEI QVI HEIC SACRVM SVRVPVERIT. AEDILIS MVLTATIO ESTO ‖ QVANTI VOLET. IDQVE VEICVS MI. PARS FIFELTARES. SEI APSOLVERE VOLENT. SIVE CONDEMNARE ‖ LICETO. SEI QVEI AD HVC TEMPLVM REM DEIVINAM FECERIT IOVI LIBERO AVT IOVIS GENIO.[8] PELLEIS ‖ CORIA FANEI SVNTO. — In oppido S. Nicandri prope Aquilam ex parietinis Furfonis, cuius nulla mentio apud Mannert. Mur. 587, 1.

1) u. c. 696. 2) Immerito hoc mensis nomen Quinctili respondentis suspectum fuit Muratorio. v. Lanzi *Saggio* 3. p. 619. 3) cum latis, Lanzius explicat.? 4) undique id. 5) Construendumne *mandare ferro* (dativ.) an leg. *mundare ferro*, vel: *mandare. ferre* (*oeti* pro *uti*.) 6) Hinc confirmatur Catulli Lucretiique *alis*, *alid*. v. Sillig ad *Catull*. 29, 15. 7) dolo malo. 8) nota Iovis Genium. cfr. N. 1730.

2489.

T. STATILIO TAVRO
L. CASSIO LONGINO
COS.[1] X̄. K. OCTOBR.
NVMINI AVGVSTI VOTVM
SVSCEPTVM A PLEBE NARBO
NENSIVM IN PERPETVOM.
QVOD BONVM FAVSTVM FELIXQVE SIT IMP. CAESARI
DIVI F. AVGVSTO P. P. PONTIFICI MAXIMO TRIB. POTEST.
XXXIIII. CONIVGI. LIBERIS GENTIQVE EIVS. SENATVI
POPVLOQVE ROMANO. ET COLONIS. INCOLISQVE
C. I. P. N. M.[2] QVI SE NVMINI EIVS IMPERPETVVM
COLENDO OBLIGAVERVNT. PLEBS NARBONEN
SIVM ARAM NARBONE IN FORO POSVIT. AD
QVAM QVOTANNIS VIIII. K. OCTOBR. QVA DIE
EVM SECVLI FELICITAS ORBI TERRARVM
RECTOREM EDIDIT.[3] TRES EQVITES ROMANI
A PLEBE. ET TRES LIBERTINI[4] HOSTIAS SINGV
LAS INMOLENT. ET COLONIS. ET INCOLIS AD
SVPLICANDVM NVMINI EIVS THVS. ET VINVM
DE SVO. EA DIE. PRAESTENT. ET VIII. K. OCTOB.
THVS. VINVM COLONIS ET INCOLIS ITEM PRAE
STENT. K. QVOQVE IANVAR. THVS ET VINVM
COLONIS ET INCOLIS PRAESTENT. VII. QVOQ.
IDVS IANVAR. QVA DIE PRIMVN. (*sic*) IMPERIVM
ORBIS TERRARVM. AVSPICATVS EST.[5] THVRE
VINO SVPLICENT. ET HOSTIAS SINGVL. IN

PLEBS NARBONENSIS. ARAM
NVMINIS AVGVSTI DEDI
CAVIT . . . .
. . . .
. . . .
. . . .
LEGIBVS IIS Q. I. S. S.[6]
NVMEN CAESARIS AVG. P. P. QVANDO TIBI
HODIE HANC ARAM DABO DEDICABO
QVE HIS LEGIBVS. HISQVE REGIONIBVS
DABO DEDICABOQVE. QVAS HIC
HODIE PALAM DIXERO. VTI INFIMVM
SOLVM HVIVSQVE ARAE TITVLORVM
QVE EST. SI QVIS TERGERE. ORNARE
REFICERE VOLET. QVOD BENEFICII
CAVSA FIAT. IVS FASQVE ESTO. SIVE
QVIS HOSTIA SACRVM FAXIT. QVI
MAGMENTVM NEC PROTOLLAT. ID
CIRCO TAMEN PROBE FACTVM ESTO. SI
QVIS HVIC ARAE DONVM DARE AV
GEREQVE VOLET. LICETO. EADEMQZ
LEX EI DONO ESTO. QVE ARAE EST
CETERAE LEGES HVIC ARAE TITVLISQ.
EADEM SVMTO. QVAE SVNT ARAE
DIANAE IN AVENTINO. HISCE LEGI
BVS. HISQVE REGIONIBVS. SICVTI

MOLENT. ET COLONIS INCOLISQVE. THVS VINVM
EA DIE PRAESTENT.
ET PRIDIE. K. IVNIAS. QVOD EA DIE T. STATILIO
TAVRO. M' AEMILIO LEPIDO COS. IVDICIA
PLEBIS DECVRIONIBVS CONIVNXIT.[6]) HOSTIAS
SINGVL. INMOLENT. ET THVS ET VINVM AD
SVPLICANDVM NVMINI EIVS. COLONIS ET
INCOLIS PRAESTENT.
EXQVE IIS TRIBVS EQVITIBVS ROM ....
LIBERTINIS VNV.[7])

DIXI. HANC TIBI ARAM PRO IMP.
CAESARE. AVG. P. P. PONTIFICE MAXI
MO. TRIBVNICIA POTESTATE XXXV
COIVGE. LIBERIS. GENTEQVE EIVS
SENATV. POPVLOQVE R. COLONIS.
INCOLISQVE. COL. IVL. PATER. NARB.
MART. QVI SE NVMINI EIVS IN. PER
PETVVM. COLENDO OBLIGAVERVNT.
DOQVE DEDICOQVE. VTI SIES VOLENS
PROPITIVM[9])

— Narbone. Grut. 229, 1. Morcelli *St.* T. 2. p. 39. Millin *Voyage* T. 4. 1. p. 375., cuius typum exhibui.

1) u. c. 764. p. Chr. 11. 2) Coloniae Iuliae Paternae Narbonis Martii. 3) u. c. 691. 4) Errat Millin tres illos Equites tresque Libertinos Collegium Sevirorum Augustalium constituisse putans. Augustales enim, in provinciis non minus, ut arbitror, atque in Vrbe demum post Augusti obitum instituti sunt a Tiberio. Tacit. *Ann.* 1, 15. *Hist.* 2, 95. Sed id quidem apparet, collegium hoc ex tribus Equitt. tribusque Libertinis constans originem dedisse postea Seviris Augustalibus Narbone ceterisque locis, ubi post Augusti tempora instituti sunt. 5) u. c. 725. cfr. Dio. Cass. 52, 40. v. Millin. 6) iudices, plebis olim partem, decurionatus honore dignatus est, vel in amplissimum Ordinem Decurionum transtulit, allegit. 7) *unum mulsum et crustula Plebi det.* scite supplet Morcellius. 8) quae infra scriptae sunt. Ante ista erasa fuerunt nomina Sacerdotum vel Flaminum, a quibus ara dedicata est. 9) PROPITIVS. Morcelli. recte.

2490.

L. Helio. Caesare. Imp. P. Coelio. et. ALBINO.[1]) VIBVLLIO. PIO. COS.[2])
VII. Idus OCTOBRES
Cn. Domitius Valens II. Vir. I. D. Pra EEVNTE. C. IVLIO. SEVERO PONTIF.
Legem dixit in ea verba quae. infra. SCRIPTA SVNT
Iuppiter. optime. maxime. quandoque. tibi h ODIE. HANC. ARAM. DABO. DEDICABOQVE. OLLIS. LEGIB.
ollisque regionibus dabo dedicaboque. quas hic h ODIE. PALAM. DIXERO. VTI. INFIMVM. SOLVM. HVIVS. ARAE. EST
siquis hic hostia. sacrum faxit. quod magmentum ne C PROTOLLAT. ITCIRCO. TAMEN. PROBE. FACTVM. ESTO. CETERAE
leges. huic. arae. eaedem. sunto. quae. arae. Dianae. sunt. i N. AVENTINO. MONTE. DICTAE. HISCE. LEGIBVS. HISCE. REGIONIB.
Sicuti. dixi. hanc. tibi. aram Iuppiter. optime. maxime. DICO. DEDICOQVE. VTI. SIS. VOLENS PROPITIVS. MIHI COLLEGISQVE
meis. Decurionibus. Colonis. Incolis. Coloniae. Martiae I VLIAE. SALONAE. CONIVGIBVS. LIBERISQVE. NOSTRIS. —

Salonae olim, nunc Patavii, partim veteri, partim novo in marmore. Quae inclinatis literis excusa sunt recentem, quae rectis, antiquam scripturam repraesentant. De recentioribus tamen, auctore Morcellio, minime dubitandum, quippe quum Cyriacus Anconitanus aliique integram inscriptionem ante descripserint, quam ad Ramnusios, eiusdem dominos, mutila perferretur. Edidere Grut. 23, 12. Zachar. *Salon.* p. 41. mancam et corruptam Murat. 325, 5.; omnium vero exactissime Furlanettus in Morcelli *St.* T. 1. p. 62.

1) Sic legitur nunc in marmore, sed de plurimorum probabili coniecturâ leg.: L. Aelio Caesare II. P. Coelio Balbino. 2) p. Chr. 137.

2491. . . . ANTONINI . . . . ‖ AVG. TOTIVSQVE DO‖MVS EORVM. C. VOLCIVS QVIE‖TVS. ARAM A SOLO EX HS D ‖ N. S. P. F [1]) IDEMQ. DEDICAVIT ‖ ET. OB DEDICATIONE. CON‖GENTILIBVS [2]) ET SACERDOTI ‖ . . . . ISCERATIONEM ET . . . — Tuneti. Osann *Auctar. lex. Gr.* p. 183. ex Falconerio *Auctar. Inscr. African.* post *Inscriptt. athleticas.* p. 160.

1) Male Osannus interpretatur *de numerata sua pecunia fecit.* Est scilicet: *ex* HS. *D.* (numeri nota) *numûm sua pecunia fecit.* 2) notandum istud vocabulum vix alibi reperiendum.

2492. L. CANINIO L. F. II VIR. AVG [1]) ‖ . . . DEDICAT. AED. NEPTVN ‖ EPVLVM TRIDVVM POP. DEDIT ‖ COL. PAEST ‖ L. D. D. D. — Paesti. Mur. 1111, 6. Romanelli *Viaggio* T. 2. p. 23.

1) Si recte habet, erit *Duumviro I. D.* eidemque *Augustali*, nisi leg. IIIIII *Vir. Aug.*

2493. I. O. M. DOL [1]) ‖ Q. POBLICIVS MODESTINVS ‖ SEVIR. ET CLAVD. [2]) CENATORIVM [3]) P. S. F [4]) ‖ L. D. D. D. — Bononiae. Morcelli *Opp. Epigr.* V. p. VIIII.

1) *Dolicheno.* 2) *Claudialis.* 3) hoc vocabulum alibi vix legitur. 4) *pecunia sua fecit.*

2494. SECVLO FELICI ‖ PHISIAS [1]) SACERDOS. ISIDI. [2]) SALVTARIS ‖ CONSECRATIO ‖ PONTIFICIS VOTIS ANNVANT DII ROMANAE ‖ REIP. ARCANAQVE VRBIS PRAESIDIA [3]) ANNVANT ‖ QVORVM NVTV ROMANO IMPERIO REGNA CESSERE. — Romae. Grut. 83, 15.

1) *Isias.* Boissard. Nardini 3, 178. 2) pro Isidis, sequente S. Nardin. Isidi salutari. 3) de his consule: *Le sette cose fatali di Roma antica - illustrate da F. Cancellieri. Roma* 1812. 8., qui tamen nostrae inscriptionis oblitus est.

2495. Dedicationis moenium Veronensium mentio fit in marm. Veron. Grut. 166, 2., quod retulimus inter Monumenta historica §. Valerianus. Gallienus. N. 1014.

2496. EX TESTAMENTO L. LICINI. L. F. SERG. SVRAE CONSECRATVM. — Inscriptio fornicis s. arcus de Bara prope Taraconem. Ponz *Viage* T. 13. p. 193. Ad Traiani tempora referunt.

§. 26. DONARIA.

2497. NOVIOS PLAVTIOS MED. ROMAI FECID. ‖ DINDIA MACOLNIA FILEA DEDIT. — In cista mystica Musei Kircheriani,

Mur. 132, 2. Saxii *Miss.* 3. p. 22., quam Lanzi *Saggio* 1. p. 161. ad Bacchanalia u. c. 568. refert. In patera caelata, una cum cista illa reperta.:

2498. POLOCES. AMVCES. LOSNA. i. e. Polluces (Pollux), Amycus, Luna. Ibid. Ceterum Saxius l. l. MED. male explicat *medicus*, quum sit *me* scil. cistam.

2499. SACRVM[1]) || POMPEIA SEX. FIL || ELEVTHERIS ET || SEX. POMPEIVS SEX. F || QVIR. IVSTVS || SOROR ET FRATER || DONVM. DEDER. — Romae. Grut. 1076, 6. Morcelli *St.* 2. p. 24.

1) Deo non nominato; hoc singulare est, sed ara ipsa, puto, satis demonstrabat, cui Deo votum susceptum esset.

2500. EROS. GERMANICI L || LOLLIANVS D. D || CLVPEA CVM IMAGINIBVS. — Romae. Mur. p. 121, 2. Morcelli *St.* 1. p. 26.

2501. Notandum Grut. 1014, 1. in lap. Spoletino: SI QVI CLIPEVM (in hoc templo) PONERE VOLET. DABIT ARCAE[1]) HS. II. N.

1) PO. i. e. Pontificum, non Populi, inserit Mss. Pighii.

2502. BEBRIX. AVG. L. DRVSIANVS. A. FABIVS XANTHVS CVR[1]) || IMAGINES ARGENTEAS DEORVM SEPTEM || POST DEDICATIONEM SCHOLAE[2]) || ET MVTVLOS CVM TABELLA AENEA || DE SVA PECVNIA DEDERVNT. — Romae. Morcelli *St.* 1. p. 250.

1) Curatores. 2) sc. Xanthae; v. Nardin. *Lib.* 5. C. 6.

2503. IMP. CAES. DIVI TRAIANI || PART. F. DIVI NERVAE N || TRAIANVS HADRIANVS AVG || PONT. MAX. TRIB. POT. XX. COS. III. P. P || I. S. M. R. STATVAM EX DONIS AVREIS || ET ARG. VETVSTATE CORRVPTIS || FIERI ET CONSECRARI IVSSIT || EX AVRI P. III. ET ARG. P. CCVI. — Apud oppidum Civitatis Laviniae. Mur. 147, 5.

2504. EX IVSSV I. O. M. D[1]) || L. TERTIVS HERMES || CVM COIVGE SVA ET FILIS || ET OMNIBVS SVIS || CANTHARVM CVM || VASE[2]) SVA POSVERVNT. *In latere eiusdem basis:* SVB SCRIBA[3]) || FONTEIO EVTYCHO. — Florentiae. Gorius *Etr.* 1. p. 105, 74. Gud. 10, 9. (Murat. p. 476, 5.)

1) dedicatum. 2) basi. 3) templi puta.

2505. DECIMIA. C. F. CANDID || SACER. M. D. DELFICAM[1]) || CVM LARIBVS || ET CERIOLARIS N[2]) XXX || VI. — Sablonetae. Maffei *Mus. Ver.* p. 83, 2. Mur. 163, 4.

1) *delphica* i. e. tripus; ceriolarium, candelabri genus, ut in seq. 2) Numero.

2506. L. GRANIVS CERIO||LARIVM IMPENSA SVA || FACTVM || DEDIT DONAVIT. — Apud Malacam. Mur. 122, 1. v. Saxii *Miss.* 3. p. 14.

2507. P. RVTILIVS SYNTROPHVS || MARMORARIVS DONVM || QVOD PROMISIT IN TEMPLO || MINERVAE MARMORI||BVS ET IMPENSA SVA THE||OSTASIM EXSTRVXIT. — Gadibus. Mur. 125, 2.

2508. . . . . ‖ DIVI AVG. N. DIVI IVLI ‖ . . . . N TRIBVNICIA POTESTATE I. COS. II ‖ PONTVF[1]) (*sic*) ‖ CORNELIVS BASSVS PONTVFEX ‖ CAESAREVM[2]) D. S. P. — In Hispania, in turri horaria Ecclesiae B. Isidori. Don. p. 113, 2. Mur. 134, 1. Ceterum cfr. Saxii *Miss.* 3. p. 24., cuius tamen supplementa: *Imp. C. Caes. Divi Tiber. F. Divi Aug. N. Divi Iulii Pron.* — ex Sallengrii *Thesauro* 3. p. 864. omnino falsa sunt: nunquam enim DIVVS Tiberius, nunquam Caligula a Tiberio adoptatus est: nec de Germanico Caesare sermo esse potest.

2509. P. VEIDIVS P. F. POLLIO ‖ CAESAREVM[3]) IMP. CAESARI ‖ AVGVSTO ‖ ET COLONIAI BENEVENTANAI. — Beneventi. Grut. 227, 3.

1) notandum Pontifex, non addito: Max. v. Cuper. ad *Lact. de Mort. P. ed. Bauldri* 2. p. 112. (cit. Hagenb.) 2) aedem Caesari sacram, ut: Augusteum Pisis. Dianium, Iseum, Serapium, Idolium, Heroum cet. 3) In secunda Ed. Grut. recepta est prava Lipsii coni. *Caesarem.* cfr. Lips. ad *Tac. Ann.* 3, 64. et Marini *Atti* 2. p. 384.

2510. ISIDI PVE . . . ‖ IVSSV DEI NE . . . ‖ FABIA L. F. FABIANA AVIA ‖ IN HONOREM AVITAE NEPTIS ‖ PIISSIMAE EX ARG. P. CXIIS = ⟩[1]) ITEM ORNAMENTA IN BASILIO. VNIO ET MARGARITA ‖ N. VI. ZMARAGDI DVO. CYLINDRI N. VII. GEMMA CAR‖BVNCVLVS. GEMMA HYACINTHVS. GEMMAE CERAVNIAE ‖ DVAE. IN AVRIBVS ZMARAGDI DVO. MARGARITA DVO ‖ IN COLLO QVADRIBACIVM MARGARITIS N. XXXVI ‖ ZMARAGDIS N. XVIII. IN CLVSVRIS DVO. IN TIBIIS ‖ ZMARAGDI DVO. CYLINDRI N. XI. IN SMIALIIS ZMARAG‖DI N. VIII. MARGARITA N. VIII. IN DIGITO MINIMO ANVLI ‖ DVO GEMMIS ADAMANT. DIGITO SEQVENTI ANVLVS PO‖LYPSEPHVS. ZMARAGDIS ET MARGARITO ‖ IN DIGITO SVMMO ‖ ANVLVS CVM ZMARAGDO. IN SOLEIS CYLINDRI N. VIII. — Sine loco. Mur. 139, 1. ex Montfauconio.

1) semis et duabus unciis s. dextante. Memoranda est Isis Capitolina. Mur. 154, 2. cfr. Tertull. *Apol.* 6.

2511. M. PLAETORIVS. M. L. EROS ‖ M. ANICIVS. M. L. PRIMVS ‖ MAGISTRI. FANO CONTERMINI ‖ DONO. LYCHNVCVM. DANT. — Romae in tabula aerea. Marini *Atti* 1. p. 304.

2512. PLISTHENES LEOPHRONIS CERYCIBVS[1]) ‖ ET POP. PRAESENTIPVS (*sic*) ANTE PORTICVM ‖ XYLOLYCHNVN[2]) PROSERPINAE. — Veliae. Romanelli *Topogr. istor. del regno di Napoli* T. 1. p. 360. Osann *Auctar. lex. Gr.* p. 186.

1) notandi isti *Ceryces*, quorum in saxis Latinis vix alias fit mentio. 2) i. e. *Xylolychnuchum.* Osann.

2513. ANNIVS. C. F. ROMAN ‖ DECVRIO. SIGNVM. CVM ‖ STATERA. D. D. — Velitris. Cardinali p. 26.

2514. NOMINE ‖ Q. DOMITII ALPINI ‖ LICINIA MATER ‖ SIGNVM DIANAE ET VENA‖TIONEM ‖ ET SALIENTES ‖ T. F. I. — Veronae. Grut. 39, 6. Mur. 123, 1. Maffei *Mus. Ver.* 125, 5.

2515. DOMINO AESCVLAPIO ‖ ET HYGIAE EX PERMISSV ‖ EORVM NEGOTIATIONIS ‖ FABARIAE.[1]) GRATIAS ‖ AGENTES. NVMINI ‖ ET ARATIS[2]) EORVM ‖ T. IVLIVS GINESYA‖CVS. ET CAECILIA ‖ BALBILLA. CERI‖OLARIA DVO. SATV‖RI[3]) ET ANTIOTES ‖ LIBENTES DONVM ‖ DEDERVNT. — Romae. Mur. 20, 3. corruptius, quam 132, 3. Saxii *Miss.* 3. p. 22.

1) vel explicandum: *Sodalicii negotiatorum fab. nomine.* vel iungendum *Aesculapio et Hygiae negotiationis fab.* id est, *ab hoc sodalicio cultis.* 2) MERITIS Cannegieter probabilius quam Saxius GNATIS, Podalirio et Machaoni. 3) SATVRI*s* Canneg. explicat, id est, ornata Satyris, et pro ANTIOTES vult, MVTIOLIS, parvis mutonibus. Saxius SATVRI non tangens, MVTONES legit. Hagenb. nihil adnotat. Equidem cogitabam de lancibus SATVRI*s* et de ἀμφωτισι, vasibus utrinque ansatis, dono minus utique obscoeno.

2516. ANSIA. T. ARVI. L ‖ RVFA EX DD. CIRC ‖ LVCVM MACER ‖ ET MVRVM ET IANV ‖ D. S. P. F. C.[1]) — In Valle Dianae, loco la Civita. Mur. p. 470, 4.

1) circa lucum maceriam, — et ianuam de sua pecunia facienda curavit.

2517. Nota: MANIPRECIVM DONAVI. in lap. Metensi ap. Grut. 12, 10.

2518. NVMINI DOMVS AVGVSTAE ET SAN*cti Silvani* SALVTARIS SACRVM ‖ IMP. CAES. NERVAE TRAIANI OPTIMI. *Aug. Germ. Da*CICI. IMAGINES ARGENT ‖ PARASTATICAS CVM SVIS ORNAMENTIS. ET REGVLIS. *et basibus.* ET CONCAMERATIONE FERREA ‖ C. IVLIVS NYMPHIVS. DEC. ANNALIS SVA *pec. posuit* DONVMQVE DEDIT IN TEMPLO SANCTI SILVANI SALVTARIS QVOD EST IN *Aventino* ET. PRAEDIO SVO. DEDICAVITQVE ‖ IDIBVS IANVARIS. L. VIPSTANO MESSALLA *M. Pedone* COS.[1]) — Apud Liprignanum Castrum. Fabrett. p. 688, 100. Quae inclinatis literis excusa vides, supplementa sunt Fabrettii. Alia minus accurata habes apud Reines. p. 142, 105. v. Ruperti *Ep. ad Reines.* p. 441. a Turre *Mon. Vet. Antii.* p. 302., qui tamen de Silvano Eleutherio pessime erravit, ut videbis ad Mur. 69, 1. Cuper *Apoth.* p. 258. et 302. HAG. Mss.

1) p. Chr. 115.

2519. Inter *donaria* memorantur Mur. 344, 3. „TETRASTYLVM NYMPHAEVM — ALTARIVM CVM COLVMELLA — ITEM ORBICVLVM CVM COLVMELLA."

2520. Ad donaria quodammodo pertinent etiam hereditates legatae, quae Diis testamento relinquuntur; qua de re vide erudite disputantem F. C. Conradum in *Scriptis minoribus.* Diss. II. *de Diis heredibus ex testamento apud Romanos.* Sed, quod sane dolendum, exemplis utitur plerumque spuriis p. 139. seqq. v. c. Grut. 59, 2. — 871, 2. — 67, 2. — 25, 3. — Reines. Cl. 1. 269. cet.; id quod in illustribus exemplis sane ponendum est virorum doctorum a Ligorianis praestigiis deceptorum Seculo quoque XVIII.

2521. HOSTIARVM, ut hoc quoque attingam, rarissima mentio fit in Saxis, Acta Fratrum Arvalium si excipias, et sequentem titulum:

TI. CLAVDIVS ‖ OLYMPVS ‖ VDIO SVCCIPIO ‖ IX. HOSПA.[1]) QVAM ‖ IPSI (*sic*) FECIT ‖ SILVANO ‖ D. D. — Romae. Oderic. p. 181, 8.

1) *voto suscepto ex hostia.*

§. 27. SVPERSTITIO IVDAICA ET CHRISTIANA.

(Sic scilicet loquebantur veteres Romani; id quod notandum erat propter hierophantas et fanaticos nostri temporis.)

2522. BETVRIA PAV‖LLA F. DOMI ‖ HETERNAE QVOS ‖ TITVTA[1]) QVAE BI‖XIT AN. LXXXVI. MESES VI ‖ PROSELITA AN. XVI ‖ NOMINAE SARA MATER ‖ SYNAGOGARVM[2]) CAMPI ‖ ET BOLVMNI ‖ BENIRENAE AY CYMISIS ‖ AVTIS.[3]) — Romae. Spon *Misc.* X. 120. correctius ap. Fabrett. 465, 101. nisi quod PAVCLA. cfr. ib. p. 389.

1) constituta. 2) matri synagogae Brixianorum. Grut. 323, 3. πατὴρ συναγωγῆς Mur. 1044, 6. et 1713, 1. cfr. Cod. Theod. 16, 8. 3) Solita formula in sepulcris Iudaeorum ac Proselytarum. ἐν εἰρήνη(ῃ) κοίμησις αὐτοῦ vel αὐτῆς ex *Psalm.* 4, 9. ἐν εἰρηνῃ ἐπὶ τὸ αὐτὸ κοιμησήσομαι καὶ ὑπνώσω. Tria praeterea symbola, cornu (ἐλαιοφόρον) palmae et candelabra, in Iudaicis monumentis frequenter conspiciuntur expressa. v. Lupi *Epit. Sev.* p. 177. et Fabrett. p. 389.

2523. AVR. SOTER ET ‖ AVR. STEPHANVS ‖ AVR. SOTERIAE ‖ MATRI PIENTISS ‖ RELIGIONI IVD‖AICAE METVENTI. — Polae. Grut. 721, 11. Hanc confudit cum Grut. 855, 2. Hug *Einleit. N. T.* 2. p. 303. Ita Aureliam Soteriam unicam habemus in Inscriptt. Lat. metuentem rel. Iud. σεβομένην, praeter *Saram* Fabretti p. 465, 101.

2524. VERITAS ‖ AMOR ET ‖ ANESTASE ‖ TITVLOS . . . . — Romae e coemeterio Hebraeorum. Maffei *Mus. Ver.* 321, 8. Insculptum est candelabrum septem lucernarum.

2525. DIS. M ‖ P. CORFIDIO SIGNINÓ ‖ POMARIÓ ‖ DE AGGER ‖ A PROSEVCHA[1]) ‖ Q. SALLVSTIVS HERMES ‖ AMICO BENEMERENTI ‖ ET NVMERVM OLLARVM DECEM. — Romae. Grut. 651, 11.

1) male Scalig. hunc Iudaeum fuisse putat. Proseuchae mentio ideo tantummodo fit, ut quinam Agger sit intelligendus, accuratius definiatur, ut: *Pomarius de Circo Maximo ante pulvinar.* Spon *Misc.* p. 230, 4. Reines. p. 637.

2526. * D. M ‖ AVRELIO BAL‖BO. VITA INT‖EGERRIMO ‖ MORIBVSQ ‖ ORNATO QVI SE QVIETIO‖RIS PERFECTIO‖RISQ. VITAE ‖ DESIDERIO ‖ EX NEGOTIIS ‖ CIVILIBVS IN ‖ QVIBVS FVE‖RAT CVM LAV‖DE VERSATVS ‖ IOVIS OP. MA ‖ BENEFICIO ‖ DVCTO. HIC IN ‖ SPE RESVRR‖ECTIONIS QVI‖ESCENTI LO‖CVS PVBLICE ‖ DATVS EST. — Romae. Grut. 1050, 3. — Nisi fictum est a recentiore (habet tamen iam Apianus p. 278.) ut epitaphium eiusdem generis, sed fere ludicrum Feliciani Veronensis Grut. 1052, 8., de quo vide Reines. *Praef.* p. * 1. b. Maffei *Verona ill.* T. 2. p. 191., crederemus Balbum, hominem gentilem, haud longe abfuisse a Christianorum Sacris. Sed inter alia lectu dignissima Moshem. *Diss. ad H.*

Eccl. pertin. T. 2. p. 613. qui notat, Muratorio teste, Cyriaci Anconitani schedas pro soloecis illis: *versatus Iovis Op. Ma. beneficio ducto* exhibere *versatus, exemit Dei optimi beneficio. D. M.* vero etiam in Christianis interdum reperitur. Corsinus tamen *Not. Gr. App.* p. XV. eo fere inclinat, ut in supposititiis hanc inscr. habeat.

2527. IVNIVS BASSVS V C ‖ QVI VIXIT ANNIS XLII. MEN. II ‖ IN IPSA PRAEFECTVRA VRBI [1]) ‖ NEOFITVS IIT AD DEVM ‖ VIII. KAL. SEPTEMB ‖ EVSEBIO ET YPATIO COSS. — Romae. Murat. 382, 2. Copiose illustratur in *Sculture e pitture sacre estratte dal Cimiteri di Roma.* Roma 1737. fol. T. 1. p. 35. Vnica fere est inscriptio inter Christianas mihi visas, quae disertam mentionem transitus ad nostra sacra contineat.

1) Iunius Bassus memoratur Almeloveenio *Fast.* p. 494. tamquam Praef. Vrbi a. p. Chr. 360.; at vero decessit Eusebio et Hypatio Coss. a. p. Chr. 359. v. Corsini *Ser. Praef. Vrb.* s. h. a. v. Saxii *Miss.* 4. p. 114. In Ficoronii typo *Vestigia di Roma antica* P. 2. p. 10. omittitur IPSA. *Neophyti* tamen alibi quoque reperiuntur, veluti Mur. 390, 3.

2528. MEMMIVS SALLVSTIVS ‖ SALVINVS DIANIVS VS ‖ BASILICAM SANCTORVM ‖ ANGELORVM. FECIT. IN ‖ QVA SEPELIRI NON LICET. — Perusiae. Vermiglioli *Iscr. Per.* 2. p. 296.

2529. Eo denique devenimus, ubi IOVI OPT. MAXIMO SANCTI MARTYRES DOMNI*que* SANCTI successerunt:

SANCTIS MARTVRIBVS
PAPRO [1]) ET MAVROLEONI
DOMINIS. VOTVM. REDD. P X
CAMASIVS QVI ET ASCLEPIVS. ET VICTORINA
NAT. H. [2]) DIE IIIX. [3]) KAL. OCTOB.
PVERI. QVI. VOT. H. VITALIS MARANVS
ABVNDANTIVS. TELESFOR.

— Romae. Gori *Symbol. lit.* T. 4. *Praef.* p. XII. — Seq. pag., quae in altera lapidis parte similia fere incisa sunt, exhibentur. Incipit DOMNIS SANCTIS.

1) *Publio* Apro. 2) in altera: *Natal. Hab.* 3) in altera XIII.

CAPVT VI.

LVDI. RES SCENICA. CET.

2530.

1.	2.	3.	4.
CLODIA. A. F.	LASSIA M. F.	A. CLODIVS	A. CLODIVS A. F
SACERDOS	SACERDOS	M. F. PAL. SCRIBA	MEN. FLACCVS II VIR. I. D.
PVBLICA	PVBLICA	MAGIST. PAG. AVG.	TER. QVINQ ‖ TRIB MIL.
CERERIS D. D.	CERERIS D. D.	FEL. SVB.	A POPVLO.

5.
L. CELLIVS L. F.
MEN. CALVOS
DECVRIO
POMPEIS.

Sub quarta:

PRIMO DVOMVIRATV APOLLINARIB. IN FORO POMPAM ‖ TAVROS. TAVROCENTAS. SVCCVRSORES. PONTARIOS ‖ PARIA III. PVGILES.· CATERVARIOS ET PYCTAS. LVDOS ‖ OMNIBVS ACRVAMATIS PANTOMIMISQ. OMNIBVS ET ‖ PYLADE. ET HS. N. CCIƆƆ IN PVBLICVM PRO. DVOMVIRATV.

SECVNDO DVOMVIRATV. QVINQ. APOLLINARIBVS IN FORO ‖ POMPAM TAVROS. TAVRARIOS. SVCCVRSORES. PVGILES. CATERVARIOSS. POSTER. DIE SOLVS IN SPECTACVLIS ATHLETAS ‖ PAR. XXX. GLAD. PAR. V. ET GLADIAT. PAR. XXXV. ET ‖ VENATION. TAVROS. TAVROCENTAS. APROS. VRSOS ‖ CETERA VENATIONE VARIA. CVM COLLEGA. TERTIO DVOMVIRATV LVDOS. FACTIONE PRIMA ‖ ADIECTIS ACRVAMATIS CVM COLLEGA.

CLODIA A. F. HOC MONVMENTVM SVA IMPENSA ‖ SIBI ET SVIS. — (Pompeiis olim.) Gud. 106, 1. genuinum videtur. Cfr. Bimard in *Mur. proleg.* p. 12. et Burm. ad *Suet. Claud.* 21. p. 756. Hagenb. Notandum praeterea hoc inter ea monumenta Pompeiana, quae diu ante erutos e cineribus Seculo XVIII. Pompeios, eruditis nota erant, cuius generis est etiam N. 1370. Talia exeunte Seculo XVI. iam sub auspiciis Dominici Fontanae effossa esse necesse est, cuius

operae quomodo, praeposito forsitan sic iubente, ea in re versatae fuerint, prorsus nos fugit. Est res ulteriori examine digna.

2531. DIVO ANTONINO || PIO || C. EGNATIVS FESTVS AEDIL. II VIR || HVIC CVM PLEPS VRBANA LVDOS PVPL || EDENTI AD STATVAM SIBI PONENDAM || PECVNIAM OPTVLISSET. IS. HONORE || CONTENTVS IMPENSAM REMISIT || ET IMPETRATA VENIA AB ORDINE || PERVSINOR. OPTIMO MAXIMO PRINC || DE SVA PECVNIA POSVIT. CVIVS || OB DEDICATIONEM DARI IVSSIT || AB HEREDE SVO. DECVRIONIB || SING. HS. IIII N. PLEBI HS. II. N || L. D. D. D. — Perusiae. Grut. 256, 10. v. Maffei *Osservat. lett.* 5, p. 216. Vermiglioli *Iscriz. Perug.* 2. p. 251., cuius typum dedi.

2532. CN. VOESIO || CN. FIL. APRO || QVAESTORI AEDILI II VIRO || FLAMINI DIVI AVG. VI VIRO || AVGVSTALI. CVRATORI ANNON || TRIENNIO CONTINVO. CVRAT. MVNERIS PVBLICI GLADIATORI. IIII || QVOT IS TEMPORE HONORVM. CVI RARVMQVE SVARVM PLENISSIMO || MVNIFICENTIAE STVDIO VOLVPTATIB || ET VTILITATIBVS POPVLI PLVRIMA || CONTVLERIT. LVDVM ETIAM GLADI||ATORIVM ET SPOLIAR.[1] SOLO EMPTO || SVA PECVNIA EXTRVCTVM. PVBLICE OP||TVLERIT. CVIVS MERITIS POSTVLANTE POPVLO || STATVAM PVBLICE PONI PLACVIT. D. D. — Sub Praeneste. Grut. 489, 12.

1) de spoliario v. Lips. *Saturn.* 1, 18.

2533. . . . VERATIO A. F. PAL. SEVERIANO || EQVITI RÓM. CVR. REIP. TEGIÁNENSIVM.[1] ÁDLECTÓ IN ORDIN || DECVRION. CIVI AMANTISSIMÓ. QVI CVM PRIVILEGIO SACER||DOTÍ. CAENINENSIS MVNITVS POTVISSET AB HONORIB. ET MVNERIB || FACILE EXCVSARI. PRAEPOSITO AMORE PATRIAE. ET HONOREM AEDILITAT. LAVDABILITER ÁDMINISTRAVIT. ET DIEM. FELICISSIM. III. ID. IAN. NATALIS || DEI PATRÍ. N.[2] VENATIONE PASS.[3] DENIS BESTÍS.[4] ET IIII. FERIS DENT.[5] ET IIII. PARIBVS || FERRÓ DIMICANTIB. CETEROQ. HONESTISSIM. APPARATV. LARGITER EXIBVIT || ÁD HONOREM QVÓQVE DVVMVIRATVS ÁD CVMVLANDA MVNERA PATRIAE || SVAE LIBENTER ACCESSIT. HVIC CVM ET POPVLVS IN SPECTACVLIS ADSIDVE || BIGAS STATVI POSTVLASSET. ET SPLENDIDISSIM. ORDÓ MERITÓ DECREVISS || PRÓ INSITA MÓDESTIA SVA. VNIVS BIGAE HONORE CONTENT. ALTERIVS || SVMPTVS REIP. REMISIT. || L. D. D. D. C. I.[6] — Neapoli. Grut. 484, 6.

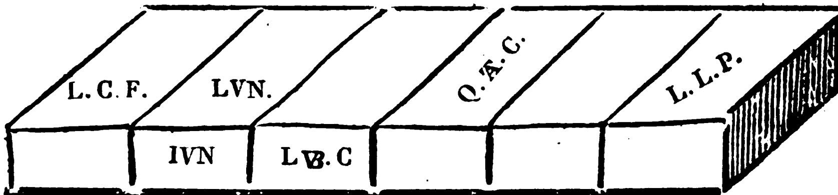
1) Teglanum Campaniae opp. v. Mannert *Italien* 1. p. 782. 2) de Herculis natali intellexit Reines. Iulii Caesaris natalem contra significari censet Gud. Sed is natus IV. Idus. Quinctil. ita ut III. Id. Ian. ille celebrari omnino non posset: nec Deum patrium conditorem Coloniae dictum fuisse probabile est. *Natalem Herculeum* memorat Auson. *Eid. de feriis Romanis* v. 24. 3) passerum i. e. struthionum. (?) Reines. 4) leonibus. 5) feris dentatis i. e. elephantis. 6) Coloniae Iuliae.

2534. Editiones munerum gladiatoriorum haud raro memorantur Mur. 615, 2, 4. (XX PARIA GLADIATORVM DATA PRO SALVTE CAESARVM. in lap. Hispaniensi. ib. 612, 3.) Eaedem cum *epulatione* coniunctae erant. 615, 4. vel cum *congiario* v. c. modiorum binorum. ib. 3. vel *oleum* insuper distribuebatur. ib. 615, 3. vel *pecunia.* v. c. DECVRION. SING. HS. VIII. ET CETERIS VTRIVSQVE SEXVS HS. IIII. 615, 4. *Munerarius*, qui ludos edebat. Mur. 616, 1. idem: *Curator muneris publici* 617, 6. E fragmento apud Visconti *Ienkins* p. 79. anni p. Chr. 22. haec notanda: K. AVG. HONOR P. D. LVDOS. IN. FORO ‖ PER IIII FECERVNT. (*honor publice datus — per quatriduum*) — K. AVG. HONOREM. EDEDERVNT (*sic*) LVD ‖ PER IIII FECERVNT. IIII. PRIMI ‖ NATALE. IVLIAE. AVGVSTI., ubi *honor* significat *munus*.

2535. LOCA·N D.[1]) IN CIRC ‖ SEX. IVL. IANVARIVS ‖ AEDIL. DAT. — Lugduni. Maffei *Mus. Ver.* 412, 1.

1) i. e. loca numero quingenta.

2536. In celeberrimo Amphitheatro Polensi singulis fere locis sive subselliis dominorum, ad quos pertinebant, nomina per literarum compendium sunt insculpta. v. Stancovich *Anfit. di Pola* p. 34. v. c.:

Contra erat Romae, temporibus saltem Ciceronis. Cfr. *de Finn.* 3. §. 67. *theatrum ut commune sit, recte tamen dici potest, eius esse eum locum, quem quisque occuparit.*

Ex Actis fratrum Arvalium huc facit pars Tabulae XXIII. ap. Marini p. CXXX., quem consule omnino:

2537. LOCA ADSIGNATA IN AMPHITHEATRO ‖ L. AELIO PLAVTIO LAMIA. Q. PACTVMEIO FRONTONE COS[1]) ‖ ACCEPTVM AB LABERIO MAXIMO PROCVRATORE PRAEF. ANNONAE ‖ L. VENNVLEIO APRONIANO MAG.[2]) CVRATORE THYRSO L ‖ FRATRIBVS ARVALIBVS MAENIANO I. CVN.[3]) XII. GRADIB. MARM. VIII. GRADV I. P. V ‖ GRAD. VIII. PED. V ≈ }.[4]) F. PED. XXXIIS.[5]) GRADV I. VNO PED. XXIIS. ET MENIANO[6]) SVMMO ‖ II CVN. VI. GRADIB. MARM. IV. GRADV I. VNO. P. XXIIS. ET MAENIANO ‖ SVMMO IN LIGNEIS. TAB.[7]) LIII. GRADIBVS XI. GRADV I. PED. V ≈ ≈ } ∼[8]) GRAD ‖ XI. PED. VS ≈ ≈ ∼)[9]) F. PED. LXIIIS ≈ ≈ ∼ }[10]) ‖ SVMMA. PED. CXXVIIIIS ≈ ≈ ∼ }.

1) p. Chr. 80., quo Amphitheatrum Titi est dedicatum. 2) *magistro.* 3) *cuneo.* 4) *Pedes* V. *quadrantem, semuncium, sicilicum.* 5) *faciunt ped.* XLII. *semis.* 6) Sic h. l. scribitur, sed praestat per diphthongum *ae.* 7) *tabulatione.* 8) *trientem, semuncium.* 9) *Pedes* V, *deuncem, sicilicum.* 10) *faciunt pedes* LXIII. *deuncem, semunciam.* — De amphitheatro Brixiano, cuius levia quaedam vestigia nuper reperta sunt, docte disputavit Labus *Dissertaz.* p. 71.

2538. Corollarii loco, dabo etiam titulum Amphitheatri Veliterni, quem nec ipse Cardinalis (*Iscriz. Velit.* p. 44.) explicavit:

DDNNVALENTINIANOETVALENTESENPERAVGG ‖ LOLCYRIVSPRINCCVRETERITORDVODENADEPROPIOSV....‖VETVSTATEMCONLAPSVMATSTATVMPRISTINVMRE ... ‖ AMPHITHEATRVMCVMPORTISPOSTICIISHOMNEMFABRE ... ‖ ARENENEPVSLOLCYRIPRINCCVRETANTEERETORISFILIVS ...‖ CLAVDIPRINCETPATRONICVRIAEPRONEPOSMESSIGORG .... ‖ PRINC FILICITER.

2539. Tesserae vero theatrales huiusmodi erant:

1) Cavea, cuneo, gradu. v. Romanelli *Viaggio a Pompej* T. 1. p. 216.

2540. In margine podii Amphitheatri Pompeiani hae leguntur inscriptiones:

MAG. PAG. AVG. F. S.[1]) PRO LVD.[2]) EX D. D.
T. ATVLLIVS C. F. CELER. II. VIR. PRO. LVD. LV. CVN. F. C. EX D. D.
L. SAGINIVS II. VIR. I. D. PR. LV. LV. EX D. D. CVN.
N. ISTACINIVS. N. F. CIN. II VIR. PRO LVD. LVM.
A. AVDIVS. A. F. RVFVS. II VIR. PRO LVD.
P. CAESETIVS. SEX. F. CAPITO. II. VIR. PRO LVD. LVM.
M. CANTRIVS. M. F. MARCELLVS. II. VIR. PRO. LVD. LVM.
CVM. COS. III.[3]) F. C. EX D. D. — Romanelli *Viaggio a Pompej.* T. 1. p. 263.

1) *Magister s. Magistri Pagi Augusti Felicis Suburbani.* Scil. sequentes omnes illius *Pagi magistros* fuisse arbitratur Romanellius: mihi unus potius pagi magister, cuius nomen evanuerit, memorari videtur, quum reliqui fuerint duumviri I. D. ipsius coloniae Pompeianae. 2) *pro ludis* ambiguum est, utrum significet in ludorum usum, an potius lumina et cuneos exstruxerint pro ludis, vice ludorum, quos alias edere debuissent; (LVMina CVNeos.) 3) CVM. COS. III. neque Romanellius interpretatus est, neque ego explicare queo. Fuitne CVNEOS *tres?*

2541. Pompeiis haec quoque inscriptio sub tabula gladiatores exhibente reperta est:

TETRAIDES. PRVDES
PRVDES I.[1]) XIIX. TETRAIDES L.[2]) XI.

Infra, literis minoribus:

ABIAT VENERE BOMBEIANA IRADAM QVI HOC LAESARIT. von Goro p. 106.

1) Invictus. 2) Lapsus, explicant.

2542. T. IVLIO T. F. VOL. DOLABELLAE ‖ IIII VIR AB AERAR. PONTIF ‖ PRAEF. VIGIL. ET ARMOR ‖ SACRA SYNHODOS NEAPOLI CERTAMINE QVINQVENNALI DEC. (*Sequuntur inscriptionis Graecae lacerae quaedam reliquiae, quae rursus altera Latina excipit, non minus male habita.*) — Nemausi. Donati 1. p. 89, 2. *Sacra* illa *Synhodos* illustratur sequenti marmore:

ΦΙΛΟΣΕΒΑΣΤΟΣ	*ΜΗΣΑΝ Τ. ΙΟΥ. ΜΕ*
ΓΕΡΟΥΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙ	*ΝΑΝΔΡΟΝ ΑΥΡΗΛΙΑ*
ΝΕΟΙ ΚΑΙ Η ΘΑΥΜΠΙ	*ΝΟΝ ΜΕΤΑ ΠΟΛΛΑΣ*
ΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΩΝ	*ΑΡΧΑΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡ*
ΑΠΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕ	*ΓΙΑΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥ*
ΝΗΣ ΙΕΡΟΝΕΙΚΩΝ ΚΑΙ	*ΣΑΝΤΑ ΤΗΣ ΠΟΛΕ*
ΣΤΕΦΑΝΕΙΤΩΝ ΕΤΙ	*ΩΣ ΕΠΙΦΑΝΩΣ.*

— Magnesiae ad Maeandrum. Cuper *Lettres* p. 281. Cfr. praeterea in Hadriani Epistola ap. Grut. 316, 1. *ΣΥΝΟΔΩ ΞΥΣΤΙΚΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΤΟΝ ΗΡΑΚΛΕΑ ΑΘΛΗΤΩΝ ΙΕΡΟΝΕΙΚΩΝ ΣΤΕΦΑΝΕΙΤΩΝ.*

2543. ...MIO[1]) L. F. VOL ‖ ROMANO EQ. PVBL ‖ ALLEGINV ‖ ...R. LVPERCOLLAM ‖ PROVINCIA. NARBONEN ‖ PRAEF. COHORTIS II ‖ ROMANAE VASCONVM ‖ CIVIVM ROMANORVM ‖ SAMIVS MATERNVS ‖ ALVMNVS L. SAMII EVTICI ‖ ARCHIEREVS SYNHODI. — Nemausi. Mur. 2038, 1.

1) Initium saxi ruptum facile suppleo L. SAMIO, gens enim *Samia* repetitur. v. antepen. et penult. Ex EVTICI Mur. in Ind. nom. retulit *Euticius;* malim ipse Euticus, i. e. Eutychus. Versuum tertii et quarti tenebras dispellere coepit Muratorius legens ALLECTO IN V DECVRiam, cetera non attingens, quae hoc modo sua radiant nobis luce: LVPERCO. FLAMini *Provinciae Narbonensis.* Emendationem meam optime firmat aliud saxum Nemausense in Grut. 470, 6. cum Muratoriano hocce omnino componendum; unde videas, quantum iuvet eorundem locorum saxa inter se conferre. Quod Fabrett. p. 457. de saxo Gruteri notat, de saxo Muratorii quoque locum habet, Lupercos hosce nesciri, ubi sacerdotium hoc suum gesserint, Romaene an in colonia Nemausensi; nisi ex loco non expresso urbanos potius quam colonicos fuisse colligas; ut *Decuriae V. iudicum* de urbanis iudiciis quoque accipiendae. *Archiereus Synhodi* Muratorio est Pontifex Conventus Vrbium Galliae Narbonensis. Male. v. Grut. 313, 8. et 330, 3., quosque ibi citatos invenies de Synhodo Scenicorum Falconerium, Salmasium, Spanhemium. HAGENB. Mss.

2544. IMP. CAESARI ‖ DIVI HADRIANI FIL ‖ DIVI TRAIANI ‖ PARTHICI NEPOTI ‖ DIVI NERVAE PRONEP ‖ T. AELIO HADRIANO ‖ ANTONINO AVG. PIO ‖ PONTIF. MAX. TRIB. POT. V[1]) ‖ IMP. II. COS. III. P. P ‖ CONSTITVTORI SACRI ‖ CERTAMINIS SELASTICI[2]) ‖ SOCII. LICTORES. POPVLARES. DENVNCIATORES PVTEOLANI. — Malphiae. Grut. 254, 4.

1) p. Chr. 142. 2) i. e. Iselastici.

2545. T. ANCHARIO T. F. PAL. PRISCO || AED. QVAEST. II VIR. QVAEST. ALIMENT || HVIC PRIMO II VIR. BIGA POSITA OB EXIMIAS LIBERALITATES ET ABVN||DANTISSIMAS IN EXEMPLVM 1) LARGITIONES. ET QVOD EX INDVLGENTIA AVG. OCTIES SPECTACVLVM GLADIATOR || EDIDERIT. AMPLIVS LVDOS FLORALES. OB HAEC MERITA || PLEBS VRBANA .... CVIVS DEDICATIONE || T. ANCHARIVS PRISC. FIL. AEDILIS QVAESTOR || ADSEDENTE PATRE GLADIATORVM PARIA TRIGINTA || ADIECTA VENATIONE ... LEGITIMA EDIDIT || L. D. D. D. — Romae. Grut. 352, 1.

1) ita Velseri schedae. Cfr. Grut. 1103, 4. correctius ap. Donium p. 163, 16. (Mur. 608, 1. et 671, 4.) quod placuit etiam Hagenbuchio. Grut. SINE EXEMPLO.

2546. (*Nomina Libertorum* XIII.) LVDOS LATINOS ET GRAECOS FECER. VI. V. IIII. III PR. K. ET K. MART || ET POPVLO CRVSTVLVM ET MVLSVM DEDERVNT || M. ASINIO AGRIPPA COSSO CORNELIO LENTVLO — COS. 1) — Romae. Guascus T. 1. p. 142, 71.

1) p. Chr. 25.

Fragmentum:

2547. ... IDEM BASILICAM IN QVA TABVL. MVNERIS AB EO EDITI || POSITAE SVNT. CONSVMMAVIT. LVDOS PALMARES OB DEDICATIO||NEM EARVM. NOMINE EVPLOEAE SVAE EXHIBVIT. PORTICVM || OMNI ORNATV ELEGANTIAE. IN QVA EDITIO PRIMI LVSTRI MVNERIS || QVINQVENNAL. MVNIFICENTIA PRINCI||PALI CONTINETVR EX VOLVNTATE || EVPLOEAE SVAE FECIT. — Beneventi. Murat. p. 619, 3. correctius ap. de Vita p. 273. Cfr. Kool ad Gud. p. CXI, 5. et de Vita l. l. de ludis palmaribus.

2548. In fragmento Sponiano (p. 39, 1.) POPVLO GYMNASIVM EPVLVM DEDIT. Item ap. Maffei *Mus. Ver.* 456, 5. AGENTI 1) || APOLLINI AVG. SACR || D. FVNDANIVS PA. 2) PRIMIANVS. FVNDANI. FELICIS || AEDILICI. FIL. FVNDANI. PRIMI. FL. P. 3) NEPOS || AEDILIS OB HONOREM AEDILITATIS QVEM ET. 4) ORDO || SVVS SVFFRAGIO DECREVIT HANC STATVAM. IMITA||TVS PATRIS EXEMPLVM HS. VIII MILLIBVS N. SVA LIBERALITATE NVMERATA PRIVS A SE REIPVBLICAE || SVMMA HONORARIA POSVIT EANDEMQVE DEDICA||VIT. ET OB DEDICATIONEM SIMVL CVM M. ANNIO MEMI||ANO COLLEGA SVO LVDOS SCAENICOS ET GYMNASI||VM POPVLO. AEPVLAS DECVRIONIBVS DEDIT. D. 5) D. D. — Zaguan prope Tunetum. Maffeii typum supplevi et passim emendavi ex Shaw *Voyage* T. 1. p. 231.

1) de eiusmodi genitivis cognominum extra titulos v. Fabrett. p. 101. 2) PAP. tribu vel P. F. Hagenb. 3) *Flaminis perpetui:* quod munus in saxo Tunetano ap. Spon 191, 3. Id. 4) leg. EI. Id. 5) lege L. D. Id.

2549. * MEMORIAE || SEX. VIGELLI. AQVINAT. QVI || ANN. ATTIGIT. CENTENS || SET ALTERVM ET NONAGENS || PER-

PET. INOFFENSA VALETVD || EXEGIT. RELIQVOS SEPTEM ET D. XIIX || DECVBVIT ET OCCVBVIT || NAT. LVD. SAECVL. VIII. OBIIT SEQVENT. — In Casinati agro. Grut. 926, 8. v. Manut. ad Cic. *Ep. ad Div.* 12, 25. p. 112. Graev. Norisium T. XI. *Graev.* p. 493—495. Habet Scal. *Em. Temp.* p. 183. Hagenb. — Mihi admodum suspecta est; nimia enim miracula continet, ineptumque lusum in *decubuit et occubuit*.

2550. De ludis secularibus fragmenta duo exhibet Grut. p. 328.

2551. L. POETELIVS. P. L || SYRVS || LANISTA AD AR. FORIN[1]) || AR. ROM.[2]) D. D. VIX || ANN. XLIIX || H. S. E. — Romae. Grut. 333, 1.

1) Aras Forinarum. Varroni et Festo dicuntur Furinae. Grut. 2) *Aram Romae* hic reperit Scal. *Ind.* 2. Sed manifesto iungendum est: *ad Ar*(am) *Forinar*(um) *Rom*(à) scil. oriundus. vel *Romanus*, ut Grut. 333, 2. ubi *Negotiatorem familiae Gladiatoriae* habes.

2552. DIS MANIBVS || CORNELIAE FRONTINAE || VIXIT ANNIS XVI. M. VII || M. VLPIVS AVG. LIB. CALISTVS || PATER. PRAEPOSITVS ARMAMENTARIO || LVDI MAGNI ET FLAVIANICE CONIVXS || SANCTISSIMA. FECERVNT SIBI || LIBERTIS LIBERTABVSQ. POSTERISQ. EOR. — In via Appia. Mur. 620, 4.

2553. EVTYCHVS AVG. LIB. NERONIANVS MEDICVS LVDI MATVTINI[1]) FECIT SIBI ET IRENE LIB || CONIVGI CARISSIMAE BENE MERITAE ET LIBERTIS LIBERTABVSQ. POSTERISQVE EORVM. — Romae. Grut. 335, 2. et 3.

1) „v. Reines. ad I. 157. p. 181. Lips. *Opp.* T. 3. p. 909. Zach. *Excurs. lit.* p. 192." Hagenb.

2554. CLAVDIVS AVG. LIB. AGATOCLES (*sic*) || MED. LVD. MAT.[1]) FECIT || SIBI ET CLAVDIO LANIS.[2]) AVG || ET PRIMITIVO CVRATORI || SPOLIAR[3]) || ET THELESPORO (*sic*) RETIARIO. S. V. T. L.[4]) — Romae. Donati 2. p. 465, 10.

1) *medico ludi matutini.* 2) *lanistae.* 3) *spoliarii.* 4) *sit vobis terra levis.*

2555. Inscriptiones gladiatoriae in Opere musivo Romae asservato apud Marini *Atti* 1. p. 165.:

1) ASTIANAX. VICIT. KALENDIO Θ.[1])
ASTIANAX. KALENDIO Θ. SIMMACHI
2) NE CO HAEC VIDEMVS[2]) HOMO FELIX
HABILIS MATERNVS Θ
QVIBVS PVGNANTIBVS SIMMACHIVS FERRVM
MATERNVS HABILIS MISIT.

1) vide Millin *Pompeï* p. 36., ubi similis inscr. Pompeiis 1812. reperta adfertur: *Θ*, i. e. mortuus est. 2) ne coram haec videamus (?) Millin ibid.

In Pompeianis hae quoque memorabiles:

2556. N. POPIDI || RVFI. FAM. GLAD. IV. K. NOV. POMPEIS || VENATIONE ET XII K. MAI || MALA[1]) ET VELA ERVNT. O.[2]) PROCVRATOR. FELICITAS.[3]) — Romanelli *Viaggio a Pompej.* T. 1. p. 82.

1) i. e. antennae, perticae; sic etiam in alia Pompeiana ib. p. 80. *mala* pro *mali*. 2) Octavius, vel Onesimus, vel simile quid. Romanelli. 3) acclamatio, ut alias *Feliciter*. Idem Popidius Rufus, quam gratus fuerit popello Pompeiano, ex hac colligitur:

2557. POPIDIO RVFO INVICTO. MVNIFI[1] ‖ R. III.[2] DEFENSORIBVS ‖ COLONORVM. FELICITER. — ibid.

1) *munifico* ut in fragm. ibid. p. 241. 2) *reliquis tribus*. Romanelli. In fragm. ap. eund. p. 81.: GLAD. PARIA XXX . . , MATVTINI ERVNT. — Obscurum est sequens Pompeianum: (Romanelli T. 1. p. 248.)

2558. VIII. KAL. FEB. II. IIII. V. TABVLAS POSITAS IN MVSCARIO CCCVIIII. SS. CCCC. XXX.

2559. N. FESTI AMPLIATI ‖ FAMILIA GLADIATORIA PVGNA . . ITERVM PVGNA. XV. K. IVN. VENAT. VELA[1] — Pompeiis. Millin *Mag. Encycl.* 1814. T. 3. p. 407.

1) scil. in amphitheatro erunt. Cfr. Fabrett. p. 39 202.

2560. M. SIL. L. NO. B. COS.[1]
A. D. X. K. NOV.
MARCELLINVS. Q. MAX.[2]
TASVCIO. V.[3]

— In quattuor lateribus tesserae eburneae, prope Romam repertae. Caylus *Recueil.* T. 3. p. 290.

1) M. Silano, L. Norbano Balbo Coss. u. c. 772. 2) Marcellinus Gladiator Q. Maximi. 3) f. vicit.

2561. PELOPS ‖ PETILI ‖ SP. ME. QVI. CN. LE. L. PHIL. COS.[1] — Romae. Marini *Atti* 2. p. 823.

1) Cn. Lentulo, Lucio Philippo Coss. a. u. c. 698. Antiquior etiam est alia anni 680. apud Mur. 291, 3. Saxii *Misc.* 4. p. 44.

2562. L. STLACCIVS ‖ BASSVS ‖ SP. ID. IVN ‖ M. LICIN. CN. LENT. — Romae. Fabrett. p. 39, 201. p. 40, 205.: PHILODAMVS ‖ IVLI. SP. A. D. III. KL. FEB. M. VAL. CN. DO.

2563. HYLIVS ‖ CAEDICI ‖ SP. K. FEBR ‖ L. ARRVN. M.... FAVSTVS ANTONI. SP. K. APR. M. LEP. L. ARR. COS.[1] — Tesserae gladiatoriae ap. Oderic. p. 185. qui SP. interpretatur *spectatus*: quamvis in alia ap. Pignor. *de Serv.* C. 156. et Fabrett. p. 38, 188. legatur: ΠILOMVSVS. ΠERELI. SΠECTAVIT. modo sincera sit.

1) u. c. 759.

2564. SPECTAVIT significaret: „manumissus ipse spectavit." v. Morcell. *St.* 1. p. 417. Confirmatur hoc quidem inscript. Graeca in insula Thaso reperta, ubi Essedariorum et Myrmillonum post certum victoriarum numerum manumissorum mentio fit. v. Archaeologia T. 1. p. 333. (Gladiatorii igitur ludi in Graeciam quoque penetraverunt, retentis nom. Latinis Ἐσσεδάριοι, Μορμιλλόνες. Cfr. Spon 347, 78. ubi praeterea *ΘΡΑΙΞ.*) Alteram tamen interpretationem SPECTATVS non sine probabilitatis specie nuper defendit Amati *Giornale Arcad. Ottobre* 1826. p. 104., exhibens hanc tesseram gladiatoriam eburneam Romae repertam:

2565. FLORONIVS ‖ ROMANVS ‖ SP. K. DEC ‖ L. CAN. Q. FABR. COS. (L. Caninio Gallo, Q. Fabricio, consule suffecto in locum M. Agrippae, u. c. 717.) „*Le picciole taglie quadrilatere di avorio o di osso erano visibili documenti di morte per essi gladiatori ad altri recata, o almeno di sanguinosa vittoria ottenuta con atterrar l'avversario* ecc."

2566. IMP. CAES. L. AVRELIO. COMMODO. M. PLAVTIO. QVINTILLO COS[1]) ‖ INITIALES. COLLEGI. SILVANI. AVRELIANI ‖ CVRATORES. M. AVRELIVS. AVG. LIB. HILARVS. ET. COELIVS. MAGNVS. CRYPTARIVS.

DEC. I.	DEC. II.
BORYSTHENES THR. VET.[2])	VITVLVS MVR. VET
CLONIVS. HOPL.[3]) VET.	DEMOSTHENES. MANICAR.
CALLISTHENES THR. VET.	FELICIANVS RET. TIR.
ZOSIMVS ESS.[4]) VET.	SERVANDVS RET. TIR.
PLVTION ESS. VET.	IVVENIS MVR. SP.[9])
PERTINAX 7[5]) RET.[6]) VET.	RIPANVS 7 RET. TIR.
CARPOPHORVS MVR.[7]) VET.	SILVANVS 7 RET. TIR.
CRISPINVS MVR. VET.	SECVNDINVS PROV. TIR.
PARDVS PROV.[8]) VET.	ELEVTHER. THR. TIR.
MILETVS MVR. VET.	PIRATA VNCT.
DEC. III.	DEC. IIII.
BAROSVS 7 RET. TIR.	APRILIS PAEGNIAR
AEMILIANVS 7 RET N.	ZOSIMVS THR. SP[9])
VLPIVS EVPORAS	
PROSHODVS 7 RET TIR.	
AVRELIVS FELICIANVS	
AVRELIVS FELIX	
ZOILVS PAGAN	
FLAVIVS MARISCVS	
FLAVIVS SANCTVS	
DIODORVS PAGAN	

FELICI IMPERATORI OMNIA FELICIA. SALVO COMMODO FELIX FAMILIA ‖ SILVANVM AVGVSTVM FAMILIA RESTITVIT DEDICANTE ‖ SEVERIANO. MAXIMO. PROCVRANTE. FELICITER ORDINI ‖ POTESTATIVM ET CVLTIS DOCTORIBVS ‖ CVRANTE MARCO AVRELIO AVGVSTI LIBERTO EVPORAN ‖ MAXIME COMMODIANE. ABIAS (*sic*[10])) PROPITIVM CAESAREM. — Romae. Donati p. 171, 3. et 236, 2. sed correctius in Marini *Iscriz. Alb.* p. 12.

1) p. Chr. 177. 2) Threx Veteranus. 3) Hoplomachus. 4) Essedarius. 5) Centuriae signum. 6) Retiarius. 7) myrmillo. 8) provocator. 9) spectatus. 10) habeas. Consule praeterea Rudolphini Venuti *Coniecturas in duas Inscriptt. gladiatorias.* Romae 1756. 4. D. I. Scutilli *commentatt.* in easdem. ibid. eod. F. A. Vitale *Dissertat. in binas vett. inscriptt.* ibid. 1763. 4.

2567. D. M ‖ PVRRICINIA.[1]) IVVENI[2]) PROVOCANTI.[3]) CONIVCI.[4]) BENE MERENTI ‖ FECIT QVI VIXIT ANNIS XXI.

IN LVDO A‖NNIS. IIII. PVGNAS ‖ V.[5]) — Patavii. 1819. Gius. Furlanetto *lettera epigrafica al ch. sig. dott. Gio. Labus.* Padova 1819.

1) Sic manifesto typus, non *Purricina.* 2) h. l. nomen proprium. 3) Provocantes sive Provocatores, gladiatorum genus, memorantur Ciceroni *pro Sextio* C. 64. Artemidoro *Onirocrit.* 2, 33. in Inscriptt. praecedente, apud Fabrett. p. 234, 614. et 615. Gori *Etr.* T. 1. p. 371. v. Furlanettum, virum doctissimum, mihique Bergomi probe amiceque cognitum l. l. 4) *coniugi.* 5) *Pugnas quinque* scil. *sustinuit*, vel *tulit.* Fortasse legendum ex Furlanetti iudicio PVGNAR*um*, uti est in aliis inscriptt. apud Donat. p. 244, 5. Maffei *Mus. Ver.* 125, 4. Grut. 333, 4. Fabrett. p. 709, 307.

2568. D. M ‖ ANTIGONI ‖ PROVOK[1]) ‖ VERVS DOCTOR ‖ POSVIT. — Brixiae. Labus *Dissertaz.* p. 78.

1) Provocatori.

2569. Similes sunt Inscriptt. Venusinae mutilae ap. Fabrett. p. 39, 202. et 203. (cfr. p. 62.) et correctius ap. Lupulum p. 330.:

..AMILIA GLADIA.. ‖ . SALVI CAPITONIS A.. ‖ HIC SITA ‖ EQ ‖ MANDATVS RAB. III. 7. II. cet. Ex quibus prodeunt: EQ*uestres* (?) vel EQ*uites*, Threces, Myrmillones, OPL. i. e. Hoplomachi, VEL*ites* (?) an Velarii, Retiarii, Scissores, Samnites, et Galli. — Equestres quidem vix puto dixisse hoc sensu Latinos; Velitum quoque nomen, quum in Inscriptionibus alias nusquam reperiatur, in rem gladiatoriam inferre equidem nolim; quocirca *Velarios*, velo quocunque demum modo tectos, gladiatores praefero. De Velitibus Muratorii 817, 7. agendi locus erit in capite de Re Militari. Orellius.

2570. Singulare genus est VICTORVM. v. Plin. H. N. 36, 15. Lips. *Sat.* 2, 16.

M. BASSAEO M. F. PAL ‖ AXIO ‖ PATR. COL. CVR. R. P. II VIR. MVNIF[1]) ‖ PROC. AVG. VIAE OST. ET CAMP ‖ TRIB. MIL. LEG. XIII. GEM. PROC. REG. CALA‖BRIC. OMNIBVS HONORIBVS CAPVAE FVNC ‖ PATR. COL. LVPIENSIVM.[2]) PATR. MVNICIPI ‖ HVDRENTINOR.[3]) VNIVERSVS ORDO MVNICIP ‖ OB REM PVBL. BENE AC FIDELITER GESTAM ‖ HIC PRIMVS ET SOLVS VICTORES CAMPANI‖AE PRETIS. ET AESTIM. PARIA GLADIAT. EDIDIT.[4]) ‖ L. D. D. D. — Hydrunti olim, ut videtur, nunc Neapoli. Grut. 374, 5. correctius ap. Mazoch. *Comment.* Polen. T. V. p. 627., cuius adnotatt. consule; et Romanelli *Topogr.* 2. p. 87. v. Burmann. *Poët. Lat. min.* T. 2. p. 425.

1) Sic Mazoch., ut sit *munificentissimo.* Grut. MVNIC*ipii.* Rectius. 2) *Lupiae*, hodie *Lecce.* 3) nota hanc scribendi rationem pro vulgari *Hydruntinorum* (*Otranto.*) 4) i. e. eiusmodi tantummodo gladiatores, qui victoriis ante reportatis insignes essent, pretiis et aestimatione (*point d'honneur*) inductos inter se commisit, ex iis paria gladiatorum edidit.

2571. FLAMMA SEC.[1]) VIX. ANN. XXX ‖ PVGNAT XXXIIII. VICIT. XXI ‖ STANS[2]) VIIII. MIS.[3]) IIII. NAT. SRVS[4]) ‖ HVI[5]) DELICATVS COARMIO FECIT. — Panormi. Torremuzza p. 63, 8.

1) Secutor. 2) stetit, anceps victoriae. 3) missus est. Cfr. N. 2681. et 2593. *remissus.* 4) Syracusanus. 5) huic.

2572. D. M ‖ VRBICO SECVTORI ‖ PRIMO PALO[1]) (*sic*) NATIONE FLO‖RENTIN. QVI PVGNAVIT XIII ‖ VIXIT ANN. XXII.

OLYMPIAS ‖ FILIA. QVEM RELIQVIT M. EST. V[2]) ‖ ET FORTVNESIS[3]) FILIAE ‖ ET LAVRICIA VXSOR ‖ MARITO BENEMERENTI ‖ CVM QVO VIXIT ANN. VII ‖ TE MONEO. VT QVIS. QVEM VICE‖RIT ... OCCIDIT ‖ COLENT. MANES AMATORES IPSIVS.[4]) — Mediolani. Gud. 290, 1. et Mur. 617, 1.

1) Ita Gud. recte. Mur. *Primo Pilo*. v. Marini *Atti* 2. p. 694. 2) *mestum* Mur. 3) *Fortunetis* id. 4) TE MONEO. VT QVISQVEM ‖ NORIT .... AMATOR ‖ V. S. id.

2573. TROPHIMVS AVGVSTI L ‖ SECVNDA AVDIS.[1]) FAMILIAE GLADIATORIAE. ‖ CAESARIS LVDI MAGNI SIBI ET ‖ PVLLIENAE M. F. BASSILLAE VXORI CARISSIM. cet. — Extra Romam. Mur. 619, 5.

1) Lege *Secunda rudis*, ut Grut. 57, 8. Hagenb.

2574. D. M ‖ Q. TITIO LATHRICO ‖ SECVNDAE RVDI[1]) ‖ CAESARVM ‖ FECIT NYMPHIDIA ‖ QVARTINA. VXOR ‖ BENE MERENTI. — Romae. Marini *Atti* 2. p. 682.

1) *Secunda rudis*, qui inter gladiatores secundas partes tenet, ut ap. Donium p. 382, 12. SVMMA RVDIS, qui primas:

2575. DIIS MANIBVS ‖ CORNELIO EVGENIANO ‖ SVMMARVDI ‖ ET CORNELIAE RVFINAE ‖ PARENTIBVS DVLCISSIMIS ‖ FILIA FECIT. — Romae. Habet etiam Murat. 1252, 4.

2576. DIIS MANIBVS. SAC ‖ CALLISIO IRAECI[1]) TREB[2]) ‖ FECIT SPECES EQVES[3]) ‖ CONS.[4]) BENEMERENTI. — Thermis in Sicilia. Murat. 611, 2. Hagenb. *Epp. Epigr.* p. 11.

1) Traeci, i. e. Threci gladiatori. Hag. 2) Trebonii v. c. servo. Cum iisdem mendis repetit ex Gualterio Torremuzza *Inscr. Sic.* p. 178, 29. Pro CALLISIO f. legend. CALLISTO. 3) Eques, fortasse etiam Equester, pro Andabata. Hag. sed vide mox. 4) i. e. Conservo, nota alibi quoque a Muratorio aliisque haud intellecta. Cfr. Hagenb. *de Dipt. Brix.* p. 134.

2577. ANDABATAE minime sunt gladiatores in equis pugnantes, sed potius, quorum caput tectum erat galea s. casside sine apertura ante oculos, ita ut veluti caeci depugnarent, eoque risum moverent spectatoribus. v. Millin *Pompei* p. 12. Qui in equis pugnabant, *equites* nominabantur; v. Fabrett. Cap. 1, 102. supra N. 2569.

2578. D. M ‖ GENERO‖SO RETIARI‖O INVICTO ‖ PVGNARVM XXVII N ALE‖XANDRIN. QVI PVGNAVIT VIR.... — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* 125, 4.

2579. DIS INIQVIS ‖ QVI RAPVERVNT ‖ ANIMVLAM TM[1]) ‖ INNOCVAM ‖ L. TETTI ALEXANDRI ‖ IS V. A. V. D. XI ‖ MVSCAE CHARITO SO‖SISSINAE BENEDIC‖TO VENEMERENT ‖ THREPTION. CAES. N ‖ DOCTOR[2]) THRAEC ‖ FECIT. — Romae. Fabrett. p. 189, 434.

1) tuam. 2) doctor h. l. qui Thraeces gladiatores ad mutuam lanienam instituebat. Ita: DOCTOR SECVTORVM — SAGITTARIORVM. ap. Fabr. p. 234. 613. et 616.

2580. A. POSTVMIVS ‖ ACOEMITVS ‖ DOCTOR MYRMILLON. — Placentiae. Mur. 2019, 6. Donati 2. p. 321, 5.

2581. *In summo marmoris margine:*

M. ANTONIVS EXOCHVS ||

infra:

THR[1]) || M. ANTONIVS EXOCHVS NAT || ALEXANDRINVS || ROM. OB TRIVMP || DIVI TRAIANI DIE $\overline{II}$[2]). || TIR. CVM ARAXE CAE || ST. MISS[3]) || ROM. MVN. EIVSD. DIE $\overline{VIIII}$ FIMBRIAM || LIB. $\overline{VIIII}$.[4]) MISS. FE[5]) || ROM. MVN. EIVSD . . . . . — Romae. Grut. 335, 5. Fabrett. *Col. Traian.* p. 256.

1) Threx. Ita Mur. 1751, 4. TELEPHVS SAMNES NATIONE, THRAEX. 2) *die secundo* scil. triumphi *Tiro.* ita Fabrett. recte. Perperam Scal.: *Die $\overline{II}$. tirocinii.* 3) *caestibus missus.* Fabr. 4) *Librorum novem;* qui gravissimis caestibus, novem librarum pondo depugnare solitus erat.? Fabr. Pertinet huc Mur. 1502, 5. Brixiae:

2582. D. M || AMICI POSVE||RVNT THRECI || VOLVSERO || LIB. $\overline{VIII}$. — de quo Hagenb. Mss. in epistola ad Maffeium. $\overline{III}$. Idus April. 1750.: „Ultima huius saxi, *Lib. $\overline{VIII}$.* qui mihi explicabit, eum valde amabo. Formula cogor uti antiqua: *Non liquet.* Novi Fabretti interpretationem l. l.; sed acutior, quam verior mihi videtur. — Addo, fortasse et siglam Graecam *ΕΛΕΥ.* ap. Spon 347. num. 78. cum saxorum Latinorum *Lib. $\overline{VIIII}$.* et *Lib. $\overline{VIII}$.* posse conferri; quique siglas Latinas enodet, eundem et Graecam enodaturum esse. *ΕΛΕΥ.* in *Siglis* tuis *Graecis* p. 51. nullo addito exemplo occurrit: pertinere vero ad Sponianum, quod citavi, monumentum ex pag. demum tua p. 71. manifestum fit" cet.; Cfr. Corsini *Not. Gr.* p. 1. 18. 20. 50. et 65. (Spon l. l.) Mileti:

ΜΟΥΡΜΙΛΛΩΝ || *ΚΕΡΑΜΥΛΛΟΣ* || *ΕΛΕΥ ΝΙ $\overline{Ε}$ Σ $\overline{Ε}$* ex Corsinii
Τ

emend. i. e. ἐλεύϑερος (?) νικήσας πεντάκις, στεφανωϑεὶς πεντάκις. —

5) *missum fecit*, quod pro deiectione, prostratione et nece Fimbriae illata, accipi posse credo. Cfr. Gallorum *dépécher son homme.* Fabrett. Haud probo.

2583. Retiarios, Secutorem, Mirmillonem, (Coarmionem 334, 4.) Medicos item Ludi Magni et Matutini exhibet Grut. p. 334. et 335.

2584. D. M. ET MEMORIAE || AETERNAE HYLATIS || DYMACHERO SIVE ASSIDARIO. P. $\overline{VII}$. RV. I[1]) || ERMAIS CONIVX || CONIVGI KARISSIMO. P. C. ET S AS D.[2]) — Lugduni. Mur. 613, 3.

1) *Pugnarum VII. Rudiario invicto*, explicant. Sed RV. I. est potius Rudi primae s. summae. 2) Ponendum curavit et sub ascia dedicavit.

2585. MVNER. G. POMP. MART || ESSE. LIB || FAVSTVS . . . . $\overline{ƆXXXVII}$ || $\overline{N}$. ARABVS[1]) || EVCHE CONTVBERN. DE SVO. — Nemausi. Bimard *Proleg.* p. 24., qui recte ita explicat: Munerarii Gaii Pompeii Martialis Essedarius libertus Faustus . . . commissus s. pugnarum $\overline{XXXVII}$. cet.

1) Aen. 7, 604. *Arabisve.*

2586. VICTOR VINCAS
NABICE[1]) FEELIX (*sic*)
SALBVS (*sic*) REDIAS (*sic*). — In medio navis ex-

pansis velis. Est acclamatio ad Naumachias pertinens. Ex Passioneo dat Donati 2. p. 307, 4.

1) i. e. *naviga.*

2587. L. ANNAEVS ‖ MER 1) ‖ VICIT $\overline{\mathrm{CIV}}$ ‖ SECVND. TVLIT. $\overline{\mathrm{XX}}$. $\overline{\mathrm{IIIIX}}$ ‖ TERT. TVLIT. $\overline{\mathrm{XIIX}}$. PAL. ET COR. 2) . . . V ‖ DIVI TRAIANI ‖ AVG. MVN. — Romae. Grut. 335, 4.

1) meridianus. Hanc notam cum plurimis aliis praetermiserunt et Coletius et Gerrard. 2) Palmas et Coronas.

2588. FILVMENVM ‖ D. D D. ET PRINCIPES N. VALENTINIAN ‖ VALENS ET GRATIANVS SEMP. AVGG ‖ FILVMENVM IN OMNI ACLHETICO (*sic*) CER‖TAMINE AB ORIENTE AD OCCIDENTE. VSQ ‖ VICTOREM. PAMMACHO. LVCTA. PRANCATI ‖ CESTIBVSQ. ID EST PYCME. LOCATIONE STA‖TVAE IN ACLETARVM CVRIA AETERNITA‖TIS GLORIA DIGNVM ESSE IVDICARVNT ‖ QVOD OMNES XISTICI GRATANTER ‖ ACCEPERVNT. SEN. PARITER SIMVLQ ‖ P. R. INGENTI FABORE PROSECVTVS EST. — Romae. Reines. p. 381, 44. Spon p. 362, 108. Fabrett. p. 100, 226. Cfr. Gudii *Indic.* p. LVIII.

2589. ATHENODORVS ‖ XYSTICVS ‖ PARIDI THYMELICO 1) ‖ BENEMERENTI ‖ FECIT. — Romae. Grut. 332, 6. Philander in *not. ad Vitruv.* 10, 11.

1) *Thymelicus* male Holth. Ind. 23. tamquam nomen proprium intexuit; *θυμελικῆς ἐν Νεμαύσῳ* acute vidit in fragm. Graeco Maff. *Ant. Gall. sel.* p. 26. Hagenb.

2590. P. AELIO AVG. LIB. SECVNDO ‖ PILARIO OMNIVM EMINENTISSIMO FECIT AELIA. EVROPE ‖ VIRO SANCTISSIMO ET SIBI ‖ ET SECVNDO ET MAGNAE FILIS ‖ ET LIB. LIBERTABVSQ. POSTERISQ. EORVM ‖ QVI VIX. ANN. $\overline{\mathrm{XXXXVI}}$. — Romae. Fabrett. p. 250, II. Cfr. Quintil. 10, 7. *miracula illa in scenis pilariorum et ventilatorum.*

2591.

VRSVS TOGATVS VITREA QVI PRIMVS PILA 1)
LVSI DECENTER CVM MEIS LVSORIBVS
LAVDANTE POPVLO MAXIMIS CLAMORIBVS.
THERMIS TRAIIANI. THERMIS AGRIPPAE ET TITI
MVLTVM ET NERONIS. SI TAMEN MIHI CREDITIS.
EGO SVM. OVANTES CONVENITE PILICREPI
STATVAMQVE AMICI FLORIBVS VIOLIS ROSIS
FOLIO QVE MVLTO ADQVE VNGVENTO MARCIDO
ONERATE AMANTES ET MERVM PROFVNDITE
NIGRVM FALERNVM AVT SETINVM AVT CAECVBVM
VIVO AC VOLENTI DE APOTHECA DOMINICA
VRSVMQVE CANITE VOCE CONCORDI SENEM
HILAREM IOCOSVM PILICREPVM SCHOLASTICVM
QVI VICIT OMNES ANTECESSORES SVOS
SENSV DECORE ADQVE ARTE SVPTILISSIMA

NVNC VERA VERSV VERBA DICAMVS SENES.
SVM VICTVS IPSE FATEOR A TER CONSVLE [2])
VERO PATRONO NEC SEMEL SED SAEPIVS
CVIVS LIBENTER DICOR EXODIARIVS.

— Romae. Grut. 637, 1., et correctius in *Epist.* Amadutii in Calogerà *N. Raccolta* 21. p. 3. in fine vol.

1) Niceph. Gregor. *Hist. Byz.* 8, 10, 4. T. 1. Ed. Paris. p. 215., ἕτερος δ' ἐξ ὑέλου σφαῖραν ἔχων, ἄνω πρὸς ὕψος ἔρριπτε, καὶ κατιοῦσαν νῦν μὲν ἄκρῳ τῷ τῆς χειρὸς ὄνυχι ἐδέχετο, νῦν δὲ τῷ ὀπισθίῳ ἄκρῳ τοῦ ἀγκῶνος, νῦν δ' ἄλλως καὶ ἄλλως. 2) probabil. L. Aurelio Vero. III. Cos. p. Chr. 167.

2592. D. M ‖ CASSIAE PEREGRINAE ‖ INTEG. FAM.[1]) VIX. AN. XXVII ‖ FL. BISIVS SCENOB.[2]) SARD ‖ CONIVGI B. M. P. I. — Abrugkbaniae in Transilv. Grut. 332, 7. et 768, 4.

1) integrae famae. 2) *Schoenobates*, *Sardus* explicavit Scaliger.

2593. Quattuor factiones cunctas nominat seq. inscriptio Romae reperta (Mur. 623, 3. Fabr. p. 276, 165.):

P. AELIVS MARI ROGATI FILIVS ‖ GVTTA CALPVRNIANVS ‖ EQVIS HIS VICI IN FACTIONE VENETA ‖ GEMINATORE M. AF. LXXXXII ‖ SILVANO R. AFR. CV. NITID. GIL. AF. LII ‖ SAXONE N. AF. LX. ET VICI PRAEMIA ‖ M. L. I. XL. I. XL. I. XXXXVII.

EX NVMERO PALMARVM SVPRASCRIPTARVM ∞ XXVII ‖ VICI IN FACTIONE ALBATA CII. REMISSVS II. XXXI. XLI ‖ A POMPA IV. EQVORVM ANAGONVM. I. SINGVLARVM ‖ LXXXIII BINARVM. VII. TERNARVM. II. IN FACTIONE RVS‖SATA VICI LXXII. X. REMISSVS SEMEL. XXXI. QVATERNA‖RVM I. SINGVLARVM XLII. BINARVM XXXII. TERNARVM ‖ III. QVATERNARVM SEMEL. IN FACTIONE VENETA VICI ‖ LXXXIII. XXX. XVII. SEIVGE I. XL. IX. LI. A POMPA ‖ XXXV. TRIGAS XV. II. TRIGAS XXVI. EQVORVM ANAGO‖NVM I. SACRO QVINQVENNALIS CERTAMINIS I. REMISSVS ‖ SEMEL. SINGVLARVM CCCXXXIV. BINARVM CLXXXI. V. TERNARVM LXV. IN FACTIONE PRASINA VICI CCCLXI. V ‖ XXX. I. XLII. PEDIBVS AD QVADRIGAM LXI. A POMPA ‖ VI. SINGVLARVM CXVI. BINARVM CLXXXIV. TERNARVM ‖ XLIV. HOC MONVMENTVM VIVVS FECI.

P. AELIVS MARI ROGATI FILIVS GVTTA CALPVRNIANVS MILLE ‖ PALMAS COMPLEVI IN FACTIONE PRASINA EQVIS ‖ HIS. DANDO B. AF. XI. X. OCEANO N. CCIX. VICTORE ‖ R. CCCCXXI. X. VINDICE[1]) B. CLVII. ET VICI ‖ PRAEMIA MAIORA XL. POSTEA III. XXXIII. —

1) Geminator, Silvanus, Nitidus, Saxo, Dandus, Oceanus, Victor, Vindex nomina sunt equorum, quibus alia adde ex Grut. 337. Literae nominibus subiunctae colorem significant. (v. Grut. 341.) *Alb*(us), *Cin*(ereus), K(aesius), B(adius), B. K. badius kaesius. *Gil*(vus), R(ufus), R. K. rufus kaesius. M(aurus) M. P. Maurus pullus. M. R. Maurus rufus. N(iger) N. B. niger badius. N. R. niger rufus. Af(er.) v. Fabrett. p. 276. — *Conditor* Factionis memorari videtur, iudice Hagenb., Mur. 849, 1.

2594. ..... FACTIONIS VEN.... || APPIO ANNIO GA...¹) || L. VERVLANO SEVER..... || X. K. SEPTEMBRES. VIC... || QVADRI. XLVII. SECVND. CXX... || TERTIAS CXLVI. BIGAS. VIC... || VIIII. SECVNDAS IIX. TERTI. IIX || ADGENTE QVADRIG. VICIT II || REVOCATVS II. INSTAVRATIAM || TERTIAS I. AD HONORE VENI || CCCLIIII. VIXIT ANNIS XXV || FECIT || CRISPINA MEROE. — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* 126, 2.

1) Appius Annus Gallus et L. Verulanius Severus Coss. a. p. Chr. 109. *Adgente quadrig.* Maffeius explicat: *adigentes quadrigas.* Ego potius: *adigente quadrigas*, quum auriga iste pro alio aliquo quadrigam adigeret. *revocatus* ad cursum. — *instauratiam:* instauratitio Circensium die. (Macrob. *Sat.* I, 11.) tertias semel vicit. *ad honorem venit*, „honoris, non praemii et mercedis causa cucurrit." Maffeius. Sed est potius victoriarum summa in unum collecta; quae enim hodie leguntur in lapide efficiunt numerum 345.; ita ut post *secund. CXX.* evanuerit novenarius: IX.

2595. SOCRATES. AGITATOR || CONTINENTES¹) OLLAS III. — Veronae. Maff. *Mus. Ver.* 127, 1.

1) i. e. perpetuas, non interruptas.

2596. MERCVRIO. SOLI || ET SILVANO || SANCTISSIMO || SACRVM || Q. VIVIVS VOLSCINIIVS PROC. COLLEG || AVRIGARIORVM || IIII FACT.¹) — Romae. Spon *Misc.* p. 41. et 65, 1.

1) *quattuor factionum* potius quam *quartae factionis.*

2597. DIS MAN || A. TVCCIVS. A. L. STEPHANVS || AVRIGATOR FACT. RVSSAT || ET T. TVCCIVS PACHRYSVS || MORATOR EIVS D. FACTION. DEDICA. — Romae. Gud. ex Ligorio. 111, 3. CONDITOR PRIMVS FACTIONIS VENETAE est ib. p. 110, 5.

2598. AVRELIO HERACLIDAE AGITATORI || FACTIONIS VENETAE ET DOCTORI || FACTIONIS S. S. ET PRASINAE FEC || M. VLPIVS APOLAVSTIANVS || TATVLO B. M. FECIT. — Sine loco. Fabr. p. 143, 160.

2599. Inscriptiones ad Factiones quattuor, earumque Agitatores, Conditores, Succonditores, Medicos, Socios, Magistros (Grut. 338, 2.) Moratores, Mugiones, Tentores, equos denique pertinentes, vide apud Grut. p. 337 — 342.

2600. L. ATEIVS, M, F, CAPITO || DVOM. VIR. QVINQ || CVRIAM. TABVLARIVM || SCAENARIVM. SVBSELLARIVM. LOCO || PRIVATO DE SVA PECVNIA C. C. N. F.¹) COERAVIT || PORTICVS. CENACVLA EX DECVRIONVM DECRETO DE || SVA PECVNIA C. C. N. FACIVNDA COERAVIT. IDENQ. PROBAVIT. — Castel nuovo. Marini *Atti* 2. p. 527. Ut *subsellarium* vox Forcellino ignota, ita et Cena*torium* in inscript. Bononiensi apud Marini *Atti* 2. p. 533. Utramque Furlanettus inseruit Appendici Forcell. Habet hanc inscript. etiam Visconti *Museo Pio-Clem.* 1. p. 265.

1) *Civibus Castro Novanis faciund.*

2601. C. ARRENVS M. F || EX D. D. SVBSTRV... || EX PECVN. LVDIAR. EA¹) || CVRAR. IDEMQ. PROBAR. — Hispelli. Don. 90, 77.

1) ludiaria, ludis destinata.

2602. EVCHARIS LICINIAE L ‖ DOCTA ERODITA OMNES ARTES VIRGO VIXIT AN. XIIII ‖ HEVS OCVLE[1]) ERRANTE QVEI ADSPICIS LETI DOMVM ‖ MORARE GRESSVM ET TITVLVM NOSTRVM PERLEGE ‖ AMOR PARENTEIS QVEM DEDIT NATAE SVAE ‖ VBEI SE RELIQVIAE CONLOCARENT CORPORIS ‖

HEIC[2]) VIRIDIS AETAS CVM FLORERET ARTIBVS ‖ CRESCENTE ET AEVO GLORIA CONSCENDERET ‖ PROPERAVIT HORA TRISTIS FATALIS MEA ‖ ET DENEGAVIT VLTRA VEITAE SPIRITVM ‖ DOCTA ERODITA PAENE MVSARVM MANV ‖ QVAE MODO NOBILIVM LVDOS[3]) DECORAVI CHORO ‖ ET GRAECA IN SCAENA[4]) PRIMA POPOLO APPARVI ‖ ET HOC IN TVMVLO CINEREM NOSTRI CORPORIS ‖ INFISTAE[5]) PARCAE DEPOSIERVNT CARMINE ‖ STVDIVM PATRONAE CVRA AMOR LAVDES DECVS ‖ SILENT AMBVSTO CORPORE ET LETO TACENT[6]) ‖ RELIQVI FLETVM NATA GENITORI MEO ‖ ET ANTECESSI GENITA POST LETI DIEM[7]) ‖ BIS HIC SEPTENI MECVM NATALES DIES ‖ TENEBRIS TENENTVR DITIS AETERNA DOMV ‖ ROGO VT DISCENDENS[8]) TERRAM MIHI DICAS LEVEM. — Romae. Grut. 655, 1. Visconti *Iconogr. Cr.* T. 1. p. 413. *Mil.*, qui monumentum hoc ad Neronis tempora refert.

1) l. oculo. 2) l. Hei. 3) Visc. intelligit ludos Neronis Iuvenales. v. Tac. *Ann.* 14, 15, 20. 4) Hoc in primis memorabile. 5) l. infestae. 6) Visc. *iacent* sine caussa. v. *Eclogas nostras poët. Lat.* p. 265. 7) Visc. post leti domum. 8) discedens. — Similis est Bassillae, mimae Graecae, titulus Graecus, Aquileiae repertus et illustratus a Petrettini *papiri Greco-Egizj* p. 61.

2603. L. VALERIO L. F ‖ PVDENTI ‖ HIC CVM ESSET ANNO ‖ RVM XIII. ROMAE ‖ CERTAMINE SACRO ‖ IOVIS CAPITOLINI[1]) ‖ LVSTRO SEXTO CLA‖RITATE INGENII ‖ CORONATVS EST ‖ INTER POETAS LA‖TINOS. OMNIBVS ‖ SENTENTIS IVDICVM ‖ HVIC PLEBS VNIVER‖SA MVNICIPVM HIS‖TONIENSIVM STATVAM ‖ AERE COLLATO. DECREVIT ‖ CVRAT. REI P. AESERNINOR. DATO AB ‖ IMP. OPTIMO ANTONINO AVG. PIO. — Histionii (il Vasto.) Grut. 332, 2. Mur. 653, 4. et 1109, 1. v. Morcelli *sull'agone Capitolino dissert. pubbl. dal dott. Labus.* Milano 1816. 8.

1) Agon ille Capitolinus quum teste Censorino D. N. C. 18. institutus fuerit Domitiano XII. Ser. Cornelio Dolabella Coss. u. c. 839. p. Chr. 86. lustrum sextum, sive agon septimus incidit in annum u. c. 863. p. Chr. 110. v. Morcell. Ad hoc ludorum genus pertinent duae inscriptt. Graecae ap. Grut. 316, 1. et Murat. 632, 1.

2604. CN. POMPEIVS ‖ Ɔ. L. ASTIPA ‖ DAELICIAE ‖ POPVLI RO ‖ CN. AELIVS ‖ CN. L. SALVIVS. — Romae. Maffei *Mus. Ver.* 256, 5.

2605. * DIS MAN ‖ C. IOCVNDO C. F. EXQ.[1]) QVI XII. AN. VIX ‖ ET SEPTIES SPECTANTIB. PVB. IMPP ‖ SER. GAL. OTH. SAL. A. VIT. ET P. R. ‖ SALTAVIT CANTAVIT ET PLACVIT ‖ PRO IOCIS QVIB. CVNCTOS OBLECTABAT ‖ SI QVID OBLECTAMENTI APVD VOS EST ‖ MANES INSONTEM RECIPITE ANIMVLAM ‖ FAVSTVS NVNC INFAVSTVS ‖ PATER FILIO ET SIBI FECIT. —

Romae. Grut. 331, 7. correctius ap. Gor. *Etr.* 2. p. 178. *Vidit Lipsius* est ap. Grut. Nihilominus suspecta mihi est.

1) Esquilina tribu.

2606. *D. M. ‖ MEMORIAE C. REGVLI MORIBVS ‖ DECORE NATALIBVS DD ‖ HYACINTHO ‖ VEL NARCISSO COMPARANDI ‖ QVI ‖ VIXIT. AN. XII. M. III. TER IN ‖ SPECTAN. S. P. Q. TRAIANEN ‖ QVATER IN CVRIA SPECTANTE IMP ‖ M. ANTON ‖ PROCOS. SALTAVIT. CANTAVIT IOCIS OMNES .... — Romae. Ficoron. *de Larv. Sc.* p. 105. Est suspecta.

2607. D. M. ‖ PVERI SEPTENTRI‖ONIS ANNOR. XII QVI ‖ ANTIPOLI IN THEATRO ‖ BIDVO. SALTAVIT ET PLA‖CVIT. — Antipoli. (Antibes). Grut. 332, 4. Millin *Voyage* 2. p. 511.

2608. Memorabiles sunt tabulae anni p. Chr. 212. duae a Gorio *Etr.* 1. p. 125. (2, 447.) et Mur. 886 et 887. editae, Florentiae nunc adservatae, in quibus referuntur nomina militum ex Cohortibus VII. Vigilum et Classis praetoriae Misenatis, qui Ludos scenicos egerunt, quum Claudius Gnorimus aedilis factus esset a vexillatione, ludosque ederet, „agentibus commilitonibus cum suis acroamatibus." In his notandi: 1. Archimimus. 2. Archimimi Graeci. 3. Stupidi. 4. Stupidi Graeci. 5. Scaenici Graeci. 6. Scurra. 7. Operarius. Omnia militum nomina vocativo efferuntur. Pertinet huc: SCENICVS PRINCIPALIS. MIL. CLASS. PR. MISENATIVM. ap. Reines. VIII, 35.

2609. L. AXIVS ‖ DAPHNES ‖ CHORAVLES. — Romae. Gor. *Etr.* 3. p. 31.

2610. LICINIA. M. CRASSI. LIB. SELENE ‖ CHORAVLE ‖ *CEΛHNH XOPAΓΛHC.* — Romae. Marini *Atti* 2. p. 613.

2611. D. M. ‖ AVXESI ‖ CLAVDIAE CITHAROEDAE ‖ CONIVGI OPTIMAE ‖ CORNELIVS NERITUS ‖ FECIT ET SIBI. — Romae. Grut. 654, 2.

2612. P. VINICIVS ‖ P. L. LACES ‖ COMOED. V. A. XXXI. — Romae. Gori *Etr.* 3. p. 30.

2613. V. P. FABIVS P. Ɔ. L. PHOEBE V. POMPEIA GN. L.
FAVSTVS VOCONTIA SABBATIS
EMBOLIARIA ARTIS
OMNIVM ERVDITA
HVNC FATVS SVVS 1) PRESSIT
VIXSIT ANNIS XII.

— Romae. Mur. 660, 4.

1) Sic *Fatus meus*, *malus fatus* apud Petronium.

2614. L. MARIVS. AVSTVS ‖ ENVNTIATOR. AB ‖ SCAENA. GRAECA. 1) — Velitris. Cardinali *Iscriz. Velit.* p. 151.

1) Nusquam praeterea hi memorantur. Eratne id genus hominum, quod nunc vocant *souffleurs*, *suggeritori?* An potius, qui popello Romano, Graece nescienti, Latine breviter exponerent comoediae vel mimi Graeci argumentum?

2615. * DIIS OMNIB. CAELESTIB. ‖ Q. GRISIDIO Q. F. ‖ SABINIANO. FISTVLARIO ‖ CANTORI. IMAGINARIO ‖ ARISMETR. VIXIT A. XLIIII ‖ M. X. D. III. IN FR. XXX. RETRO. XL. CVIVS INGENIVM ELOQVI ‖ NEMO. C. TIPHERNVS C. F. SACERDOS. — Bononiae. Reines. p. 3, 2. accuratius ap. Fabr. p. 625, 218. Cfr. p. 662. — Reinesius duos vel tres etiam lapides vult in unum conflatos: quod sepulcris non soleant praescribi Dii, nisi interdum Inferi, quod non usque quaque verum esse puto. Quid? si hominis artes et disciplinas Diis caelestibus gratas, acceptasve ferendas, hoc modo significaverit, qui sepulcrale monumentum posuit, sacerdosque fuit? Reines. p. 7. ARITHMETR. tentat ARITHMETico. At Fabrett. habet ARISMETR., unde subit, annon AERISMETRae sit legendum. Notum est Socrateum illud apud Xenophontem: ὃς ἀδολεσχεῖν τε δοκῶ καὶ ἀερομετρεῖν. Hagenb. Mss. Haec coniectura omnino est reiicienda. *Arismetica* dicebant vulgo etiam Itali Seculorum XIV. et XV. pronuntiatione derivata a Graecorum Θῆτα. Ceterum suspectissimum est hoc epigramma, e schedis tantummodo desumptum.

2616. D. M ‖ DIONYSIO AVG. N. VERNAE HETOLOGO (*sic*) VIXIT ‖ ANNIS XXII. MENSIBVS VII ‖ DIEBVS XXIIII. FECIT ‖ DIONYSIVS SOCRATES ‖ AVG. LIB. ET ‖ SIBI ET SVIS. — In via Appia. Gud. 109, 4., qui hic saltem Ligorium suum tacet; et minime videtur supposititia. Cic. *de Orat.* 2, 59. *Mimorum est enim ethologorum, si nimia est imitatio.*

2617. GLYPTE BENEDICTI.
D. M. TI. CLAVDIO GLYP‖TO HYMNOLOGO DE ‖ CAMPO CAELEMON‖TANO (*sic*) VIXIT ANNIS ‖ XXV. MENSIBVS VIII. FE‖CIT L. CEIONIVS MA‖GNVS FILIASTRO ‖ BENE MERENTI ‖ ET TI. CLAVDIVS CHRYSOGON ‖ FRATRI PIENTISSIMO. — Romae. Grut. 645, 4. Don. p. 420, 32.

2618. Q. GAVIVS ARMONIVS ‖ LOC. SCAENICORVM ‖ VIXIT ANNIS XXIIII. M. VI. — Romae. Mur. 660, 1. Gori *Symb.* 2. p. 127. cum dissert. *de locatoribus Scaenicorum* ib. p. 167. A. MAMMIVS-LOCATOR A SCAENA. Ficoronius legi volebat: *locator Scaenicorum*, male.

2619. AVRELIO AVGG. LIB..... ‖ PLEBEIO... ‖ ELECTO LOCATORI D..‖RNO. 1) SCRIBAE ET MA.‖ISTRO PERPETVO COR..‖RIS SCAENICORVM L.‖TINORVM. INCONPA...‖LI FIDE REMPVB...‖ENTI CORPOR.... ‖ SCRIPTI MANO..‖..EGVM DO... — Romae. Marini *Atti* 2. p. 488.

1) nota *Locatorem diurnum*. Sic *Archimima diurna* Grut. 330, 4. sine causa suspecta fuit Maffeio A. C. L. p. 320.

2620. Q. MAGVRIVS Q. F. FAB. ‖ FEROX ‖ LVS. EPIDIXIB. ET CETAES I. II. III. IN ‖ GREG. VETVRIAN. QVAE ET IVNIORVM. A. A. DICAVIT EVRAS VIII ‖ ET PERTIC. VNCINOR. 1) XII. N. CCLIX. — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* 127, 4.

1) Lusor, actor in epidixibus, ἐπιδείξεσι. Lusor diaetae primae secundae ac ter-

tiae, i. e. conclavis in locis thermalibus, in grege scenicorum Veturiana Aquis Aponis dicavit: *euras* octo, hoc quid sibi velit, ignorare se fatetur Maffeius. Hagenbuchius Mss., haec habet: Fortasse Eurae fuerunt loca ampla, *breite Gänge*, singulae sustinentes perticas 23. uncinorum 12. singulas, ita tamen, ut tres eurae fuerint, quae perticas 33 sustinuerint singulae. — „*Vncinus* mensurae significatione nusquam occurrit. an idem quod *uncia?*" — Carolus vero Silvestrius (in *Raccolta Calog.* T. 6. p. 353. seq.) euras interpretatur ferramenta incurva cum duodenis uncinis ac perticis ligneis, quibus lavantium vestes suspenderentur. N. i. e. nummis 259. — Postremum hoc ridiculum etiam propter imparis summae tenuitatem.

2621. M. ANNAEUS M. F. ESQ. ‖ LONGINVS MACCVS[1]) VIXIT. DVLCISSVME CVM SVIS. AD SVPREMAM DIEM ‖ C. GAVIVS PRIMIGENIVS VIX ANN. VII. DESINE IAM MATER. LACRIMIS RENOVARE ‖ QVERELLAS. NAMQVE DOLOR TALIS NON TIBI CONTIGIT VNI. — Romae. Mur. 1239, 10. Gor. *Etr.* 2. p. 177.

1) dubium, utrum sit alterum cognomen, an ludio, Maccus (*Pullicinella*), ut volunt Gorius, Maff. *Osservaz. lett.* 4, 374. *Mus. Ver.* 281, 5.

2622. DEO TVTELAE[1]) ‖ AEMILIVS SEVERIANVS ‖ MIMOGRAPHVS POSVIT. — Taracone. Grut. 104, 7. Habet iam Apianus p. 6. et Smetius, eoque minus est suspectum.

1) al. TVTELAR vel TVTELAT. sine necessitate.

2623. PROTOGENES - CLOVL ‖ SVAVEI - HEICEI - SITVST ‖ MIMVS - PLOVRVMA - QVE ‖ FECIT - POPVLO. SOVEIS ‖ GAVDIA - NVGES. — In Thomassá villa agri Aquilani. Mur. 658, 1. *CLOVL.* fortasse corruptum. *qui - suis - nugis.* Praeter mimos, Mur. habet Archimimum, 658. 4. Pantomimum eundemque histrionem scaenicum ib. 5.

2624. LVRIA PRIVATA ‖ MIMA. V. A XIX. BLEPTVS ‖ FECIT. — Veronae. Maff. *Mus. Ver.* 127. 2.

2625. L. ACILIO L. F. POMPT. EVTYCHAE[1]) ‖ NOBILI ARCHIMIMO COMMVN.[2]) MIMOR ‖ ADLECTO. DIVRNO PARASITO APOLL. TRAGICO ‖ COMICO PRIMO SVI TEMPORIS. ET OMNIB ‖ CORPORIB. AD SCAENAM. HONOR.[3]) DECVRIONI BOVILLIS ‖ QVEM PRIMVM OMNIVM ADLECT. PATRE[4]) ‖ APPELLARVNT ‖ ADLECTI SCAENICORVM. ET AERE COLLATO ‖ OB MVNERA ET PIETATEM IPSIVS ERGA SE ‖ CVIVS OB DEDICATION. SPORTVLAS DEDIT ‖ ADLECTIS SING. X.-[5]) XXV. DECVR. BOVILL. ‖ SING. X- V. AVGVSTAL. SING. X- III ‖ MVLIER. HONOR.[6]) ET POPVLO SING. X- I. ‖ DEDIC. III IDVS AVG. SOSSIO PRISCO ‖ ET COELIO APOLLINARI COS.[7]) CVRATORE ‖ Q. SOSIO AVGVSTIANO.

Latere dextro: ORDO ADLECTORVM. (*Sequuntur nomina* LX.[8])) — Marini. Grut. 1089, 6. Grutero Pighius, quod notandum, etsi nemo adhuc dubitavit, quin antiquus sit titulus.

1) Gorius Mss. male vult mutare *Eutycho* vel *Eutycheti.* Hagenb. Mss. 2) Commune Mimorum, idem quod alias Contubernium, Collegium, Sodalicium, Corpus. Hoc tamen novum. 3) Haec quoque singularis constructio: *omnibus corporibus ad Scaenam honoratus.* 4) *adlectorum patrem.* 5) Denarios. 6) Mulieres honoratae alibi vix reperiuntur. 7) p. Chr. 169. 8) nota numerum adeo insignem Corporis Scenicorum Bovillis, ut videtur, constituti.

2626. L. REBELLIO[1]) L. F. RENATO ‖ PANTOMIMO SVI TEM-

PORIS ‖ PRIMO. SACERDOTI DIAN. VICTR. ‖ ET APOLLINIS PALAT.[2]) AB IMP. M ‖ AVRELIO ANTONINO AVG. PIO ‖ FEL. BIS CORONATO ET CONSENSV OMNIVM ‖ . . . . . PROCLAMATO OB INSIGNEM EIVS ‖ VIRTVTEM ET BENEVOLENTIAM ‖ COLONIA TELESIA P. ‖ D. D. — Campo Lattaro ap. Telesiam. Calogerà *Raccolta* Vol. 19. p. 118. Murat. 1119, 1.

1) *Bubellio.* Mur. *Trebellio* Romanelli *Topogr.* 2. p. 424. 2) v. Eckhel D. N. 6, 94.

2627. M. AVRELIO AVGG. LIB. ‖ AGILIO SEPTEMTRIONI ‖ PANTOMIMO SVI TEMPORIS PRIMO ‖ HIERONICAE SOLO[1]) IN VRBE CORONATO ‖ DIAPANTON AB IMPP. DD. NN. SEVERO ET ANTONINO AVGG ‖ PARASITO APOLLINIS ‖ ARCHIERI SYNODI. IIIIII VIR AV . . ‖ HVIC RESPVBLICA PRAENESTINA ‖ OB INSIGNEM AMOREM EIVS ERGA ‖ CIVES PATRIAMQ ‖ POSTVLATV POPVLI STATVAM POSVIT. — Praeneste. Gud. 108, 5. Mur. 659, 1. Cfr. Grut. 330, 3. de Parasitis Apollinis cfr. Athen. 6. p. 235. *Casaub.*

1) *solo* pro *soli.*

2628. . . AVREL . . ‖ APOLAVSTO. HIERONICO BIS CORONATO ‖ ET DIAPANTON. PARASITO ET SACERDOTI APOLLINIS ‖ AVGVST. CAPVAE MAXIMO.[1]) — In agro Amerino. Don. p. 148, 53. Mur. 659, 2. (cfr. Grut. 313, 8.)

1) Augustali Capuae maximo recte explicat HAGENB. Mss. Augustali Capuae. Mur. 1036, 1. Honorem Augustalitatis in alio lap. Campano habet Mur. 673, 1. Primi Augustales Mur. 700, 5.

2629. D. M. ‖ CVRANTE CALOPODIO LOCATORE ‖ THEOCRITI[1]) ‖ AVGG. LIB ‖ PYLADI ‖ PANTOMIMO ‖ HONORATO ‖ SPLENDIDISSIMIS[2]) ‖ CIVITATIB. ITALIAE ‖ ORNAMENTIS ‖ DECVRIONALIB. ORNA ‖ GREX ‖ ROMANVS ‖ OB MERITA EIVS ‖ TITVL. MEMORIAE ‖ POSVIT. — *Ab altera parte:* SVI TEMPORIS PRIMVS ‖ TROADAS. *A tertia:* IONA.[3]) — Mediolani, postea Florentiae. Grut. 1024, 5. v. Scal. ad *Euseb.* N. 1995. p. 169. Salmas. ad *Vopisc. Carin.* c. 19. T. 2. p. 834. Hack. Graev. ad *Suet. Ner.* 22.

1) *Theocrito.* Scal. Salmas. 2) *a splendidiss.* Salm. recte. 3) i. e. in pantomimis mythicis, iis praesertim, quorum argumenta ducta essent ex Ione et Troasin Euripidis, maxime enituit. Aliter cepit Scalig., aliter etiam Salmas.

2630. L. AELIO AVG. LIB[1]) ‖ AVRELIO APOLAVSTO ‖ PANTOMIMO ‖ AVGVSTALIVM QQ[2]) ‖ HIERONICAE TEMPORIS ‖ SVI PRIMO[3]) ‖ COLONIA AVRELIA ‖ AVG. PIA CANVSIVM ‖ D. D. — Canusii. Romanelli *Topografia* T. 2. p. 267.

1) L. Aelii Caesaris liberto. 2) Quinquennali, scil. Collegii Augustalium Canusinorum. 3) vides hic formulam tunc temporis admodum usitatam, veritate, ut fit, carentem. Ceterum ex hac una inscriptione prodeunt colonica Canusii tunc temporis cognomina.

2631. D. M ‖ POSITVS EST HIC LEBVRNA ‖ MAGISTER MIMARIORVM ‖ (*q*)VI VIXIT ANNOS PLVS ‖ (*m*)INVS CENTVM ‖ . . . QVOTIES[1]) MORTVVS ‖ . . . SET SIC NVNQVAM ‖ . . . S AD

SVPEROS. BENE || LERAE[2]) — Pesthii. Köppen *Wiener Jahrbücher* T. 24. Append. p. 21. *αὐτόπτης*, alioqui Ligorianam putares.

1) aliquoties. 2) notae inexplicabiles.

2632. L. MANIO L. F. MARTIALI MVSICO || M. MANIVS L. F. PALATINA PARATVS || FECIT SIBI ET SVIS. SARCOPH. X. — Romae. Mur. 963, 8.

2633. HERIAE THISBE || MONODIARIAE[1]) || TI. CLAVDI GLAPYRI CHORAVLAE ACTIONICAE || ET SEBASTONICAE[2]) TERRENVM SACRATVM. LONG. P. X. LAT. P. X || IN QVO CONDITA EST. FODERE NOLI || NE SACRILEGIVM COMMITTAS. — Romae. Gud. p. 217, 1. Fabrett. p. 54, 311. corrupte ap. Grut. 1035, 11.

1) scil. uxoris. 2) recte Hagenb. notat Gudium, qui haec ad Heriam retulit, quum Glaphyrus fuerit Choraules Actionices et Sebastonices, i. e. victor in Actiis ab Augusto in Actiacae victoriae memoriam institutis et in *Σεβαστοῖς*, i. e. ludis in Augustorum honorem celebratis Alexandriae: Grut. 316, 2. Neapoli: id. 314, 1. cet.

2634. D. M. || CN. VERGILIVS || EPAPHRODITVS || MAGISTER ODARIARIVS[1]) A MINERVA || MEDICA || VIXIT ANNOS SEPTVAGINTA ET ... — Romae. Fabrett. p. 716, 376.

1) ab *odarion*, cantilena.

2635. TI. CLAVDIVS || QVI MACEDO || PHÓNASCVS || SIBI ET || STLACCIAE DIGNAE || VXÓRI SVÁE. — Albae. Grutero Pighius. 1089, 9.

2636. P. CORNELIVS P. L. || PHILOMVSVS PICTOR || SCAENARIVS IDEM REDÉMPT || MONIMENTVM FECIT. H. C. CORNELIAE P. L. cet. — Florentiae. Mur. 948, 4.

2637. L. SVRREDI. L. F. CLV || FELICIS[1]) || PROCVRATORI. AB || SCAEN. THEAT. IMP. CAESAR. DOMITIAN || PRINCIPI || CORONATO CONTRA || OMNES SCAENICOS || VIXIT. ANN. XLIX. M. III. D. VIII || L. SORREDVS VALERIA||NVS. MAXIMVS. PANT.[2]) || FRATRI PIISS. FECIT. — Terracinae. Grut. 331, 4.

1) Ald. *Orthogr.* p. 701, 2. et Smetius: L. SVRREDIO - FELICI. Excidit fortasse D. M. 2) Maximus Pantomimorum; vide Grut. 331, 6. Gud. prob. Hagenbuch.

2638. OSSA || ICONIVM L || PSALTRIA. — Romae. Mur. 957, 3.

2639. DIS MAN || NAIDI CAESARIS VERNAE || EX NVMERO PYRRICHE. V. A. XXV. M. II. DVNO[1]) || ONESIMVS CAESERIS (*sic*) N. CONIVGI B. L[2]) || FECIT ET SIBI ET SVIS POSTERISQ. EORVM. — Romae. Guasco T. 2. p. 132, 318.

1) Die uno. 2) Fortasse M. Fuit ista e numero feminarum, quae pyrrhicham in ludis publicis ducebant.

2640. M. VIPSANIVS || NARCISSVS || ROGATOR AB SCAENA. — Romae. Gori *Etr.* 3. p. 30, 34. Mur. 660, 3.

2641. P. RVSTICELLIVS || SALTATOR[1]) || HERCVL. VIC. M.[2]) — Tibure. Mur. 975, 4.

1) Muratorio appellativum est, unde et in Classe XIII. artium dedit; mihi cognomen potius videtur esse. Hagenb. 2) Non dubito de Hercule Victore accipere, Tibure in primis culto. Sed an praestet *Herculis Victoris Magister*, an *Herculi Vi-*

ctori Merito dicavit, aliis decernendum relinquo; ob vocum ordinem in posterius magis incline. Hagenb.

2642. SCAENICI ‖ ASIATICIANI[1]) ET ‖ QVI IN EODEM CORPORE SVNT ‖ VIVI SIBI FECERVNT. — Viennae Allobrogum. Millin *Voyage* 2. p. 21.

1) neutiquam *Asiatici*, ut volebat Bimard de la Bastie, sed quorum dux erat *Asiaticus* nescio quis. Millin.

2643. L. SVCCONIO L. F. PAL ‖ PRISCO IIIIV. I. D. Q. A ‖ OMNIVM CORPOR. PATR ‖ ITEM TREBIS. DECVR. PONT. ‖ IIII VIR. I. D. PATRON MVN ‖ DECVRIAE IIII. SCABILLAR[1]) ‖ VETERES A SCAENA ‖ AMANTISSIMO SVI ‖ EX AERE CONLATO. H. A. I. R.[2]) — Interamnae. Don. p. 325, 42. accuratius quam ap. Fabr. C. V. 263.

1) Cfr. Grut. 467, 7. DECVRIAE IIII. SCAMILLARIORVM OPERAE VETERES A SCAENA. 2) Honore accepto, impensam remisit. Cfr. Gud. 99, 7. — *Scamillarii* a *scamnum*, *Scabillarii* a *scabillum*, rectum utrumque.

2644. C. NORBANI SORICIS ‖ SECVNDARVM[1]) ‖ MAG.[2]) PAGI AVG. FELICIS ‖ SVBVRBANI ‖ EX. D. D. LOC. D.[3]) — Pompeiis. Romanelli *Viaggio a Pompej* T. 1. p. 35.

1) Scil. partium actori. 2) Magistro. Pagus hic Augustus Felix suburbanus prope Pompeios memoratur in aliis quoque titulis Pompeianis. 3) *ex Decurionum decreto locus datus.*

2645. D. M ‖ AEMILIAE ‖ IRENE. QVAE ‖ VIXIT ANN. XXVI ‖ DIEBVS XIIII ‖ AVRELIVS EVTYCHES. STVPIDVS[1]) ‖ GREG. VRB. CONIVGI KARISSIMAE. — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* 127, 3.

1) „Stupidus gregis scenicorum urbani: persona quae risum stupiditate quadam incitabat. Arnob. 7. p. 239. *Mimis nimirum Dei gaudent — delectantur, ut res est, Stupidorum capitibus rasis.*"

2646. * D. M ‖ CLAVDIAE FAVSTINAE ‖ FILIAE PIENTISSIMAE ‖ QVAE VIX AN. XVI ‖ TI. CL. AVG. LIB. PHILETVS ‖ A COMMENT. RAT. VESTIVM SCAENIC. ET ‖ GLADIAT.[1]) ET FLAVIA PROCVLA PARENTES ‖ ITEM M. FLAVIVS DAPHNVS ET CL. MARTIALIS ‖ FRATRES FECERVNT ET SIBI LIB. LIBERTABVS SVIS. POSTERISQVE EORVM. — Sine loco. Fabrett. p. 371, 151.

1) a commentariis rationis vestium scaenicarum et gladiatoriarum. Est suspecta.

CAPVT VII.

MATRIMONIVM.

SPONSI. CONFARREATIO. CONNVBIVM. AETAS NVBILIS. MARITI DVO EIVSDEM MVLIERIS. VXORVM VARIA GENERA. IVS TRIVM LIBERORVM. DELICIVM. cet. FILII NATVRALES. SPVRII FILII. PVPILLI. BVLLA. TOGA VIRILIS.

— Ἀρχή ἐστι τῶν γενέσεων πάσαις πόλεσιν ἡ τῶν γάμων σύμμιξις καὶ κοινωνία.

Plato.

2647. DIIS MANIBVS ‖ VALERIAE. M. F ‖ FORTVNATAE ‖ VIXIT ANNOS VIII ‖ MENSES VIII. DIES XVIIII ‖ M. VALERIVS ANICETVS ‖ VIX. AN. XX. QVI FVIT ‖ SPON[1]) ‖ EIVS. — Romae. Grut. 837, 2.

1) Sponsus. Cfr. Grut. 584, 9.

2648. — — — ‖ PII FELICIS AVG. DVCENARIO ‖ PRAEF. VEHICVL. A COPIS AVG ‖ PER VIAM FLAMINIAM ‖ CENTENARIO. CONSILIARIO ‖ AVG. SACERDOTI CONFARREATI‖ONVM ET. DIFFARREATIONVM[1]) ‖ ADSVMPTO IN CONSILIVM ADIS.[2]) LX. M. N ‖ IVRISPERITO.[3]) ANTIATES. PVBL. — Romae. Mur. p. 1024, 4. Guasco 1, 105. accuratius ap. Marin. *Iscriz. Alb.* p. 143.

1) *Diffarreatio* ex uno Festo nota, egregie confirmatur hoc lapide, cuius nullam rationem habuit Hasse *Güterrecht* T. 1. p. 144. 2) Guasco: Ad HS. Recte. 3) *Iurisprudens* in fragm. ap. Marin. l. l. „Vnica antea erat inscriptio sincera, in qua ICti mentio fieret." Olivieri *Catog. Raccolta N.* 6. p. XV. Aliam tamen, in qua Iurisperiti mentio fit, damus in Cap. *de Re militari.*

2649. DIS MANIBVS SACRVM ‖ VIVENIAE L. F. HELIADI ‖ VIXIT ANNIS XVI. MENSIB. VI ‖ FECER HELIVS AFFINIANVS PVBLICVS ‖ AVGVRVM CVM SEX. PSYCHE CONIVGI ‖ FILIAE PIENTISSIMAE. — Romae. Grut. 1087, 7.

2650. D. M ‖ HELIO AFIN ‖ PVB. AVG ‖ SEXTIA PSYCHE ‖ CONIVGI B. M. — Romae. Fabrett. p. 336, 502. Don. p. 145, 39. Mur. 170, 4. In hoc lapide visuntur insculpti iuvenis et puella iun-

gentes manus super ara, cui tres panes impositi, signum videlicet matrimonii initi per confarreationem.[1]) Iuvenis sinistra volumen tenere videtur. In utroque latere duo Genii alati: infra sphinges tripodibus insistentes. Mur. Imaginem ipsam exhibere Begerum *Thesaur. Brandenb.* T. 3. p. 468. et ex eo Montfaucon *Ant. expl.* T. 5. p. 145. *Tab.* 123. me docuit Saxius *Miss.* 3. p. 57.

1) Hac de re aliter sentit Cannegieter *Ep. ad d'Orv. Obs. misc.* T. 4. 1742. p. 204. „Non subiit, credo, animum Muratorii locus Taciti *Ann.* 4, 16. de desuetudine confarreatarum nuptiarum tempore Tiberii Caesaris. Quare autem nuptias, quas ob difficultates maximas, quantumvis amplissimi sacerdotii spe ostentata, nobilissimi Romae fugerunt, has servus publicus contraxit?" — Lecto Taciti loco Muratorii coniectura de matrimonio inito per confarreationem non coepit mihi displicere. Primum, ipse Tacitus *confarreandi adsuetudinem inter paucos retentam* refert. Deinde, confarreari patricii nolebant, ne liberi eorum exirent e patria potestate, si flamines legerentur, aut flaminicae fierent, qui metus aliorum non erat; tum Cannegieterus *publicos servos* vix pro servis habitos tradit dedita opera de iis commentans, dum saxum Mur. 29, 6. conatur illustrare, et aliter, atque a Mur. factum, interpretari. Praeterea Helius Afinianus, etsi Publicus Augurum inscribatur, libertus tamen fuit plenis nominibus L. Vivenius Helius nominatus. Duxerit itaque Sextiam Psychen coniugem non iam servus publicus, sed libertus. Denique sub Augusto, non sub Tiberio demum potuit vixisse Helius noster; epitheta enim in ANVS iam sub Augusto frequentia servorum occurrunt. — Si tres panes ad confarreationem non pertinent, Cannegieterus cur nil adfert, quorsum eos pertinere putet? Sin confarreati Helius et Psyche, (ut Cupido et Psyche apud Appuleium *Lib.* 5.) cur, inquies, in sepulcrali titulo Helii id Psyche voluit exstare? Vt memoria nuptiarum sacrarum, sacro ritu initarum, omnibus maneret testata. Hagenbuch. Afinianum hunc ad Treboniani libentius tempora amandarim, (cfr. Mon. nostra histor. in Trebon. N. 997.) quam ad Augustea retraxerim; vehementerque dubito, an Publicus Augurum revera confarreatis nuptiis usus sit. Quidni confarreationis in anaglypho effigies, quam ego quoque agnosco, merum fuerit symbolum fidei atque amoris coniugalis? Orellius.

2651. FIDEI. SVAE ‖ ASPANIA Q. F. POLLA ‖ Q. PETRONIVS IRENAEVS SACRARVNT. — Romae. Murat. p. 1897, 3. Marini *Iscr. Alb.* p. 16.

2652. De CONNVBIO militibus in tabulis honestae missionis ab Imperatoribus concesso v. Marini *Atti* 2. p. 437. Sollemnis formula haec est: TI. CLAVDIVS CAESAR AVGVSTVS GERMANICVS PONTIFEX MAXIMVS TRIB. POTESTATE XII. IMPER. XXVII. PATER PATRIAE. CENSOR. COS. V. TRIERARCHIS ET REMIGIBVS. QVI MILITAVERVNT IN CLASSE. QVAE EST MISENI SVB TI. IVLIO AVGVSTI LIB. OPTATO. ET SVNT DIMISSI HONESTA MISSIONE. QVORVM NOMINA SVBSCRIPTA SVNT. IPSIS. LIBERIS POSTERISQVE EORVM CIVITATEM DEDIT ET CONNVBIVM CVM VXORIBVS QVAS TVNC HABVISSENT. CVM EST CIVITAS IIS DATA. AVT SI QVI CAELIBES ESSENT CVM IIS QVAS POSTEA DVXISSENT[1]) DVMTAXAT SINGVLI SINGVLAS. A. D. IIII IDVS DECEMBR. FAVSTO CORNELIO SVLLA FELICE L. SALVIDIENO RVFO SALVIANO COS.[2]) (Sequuntur nomina militum). — Neapoli. Marini *Atti* p. 448.

1) Cfr. Liv. 38, 36. 2) a. p. Chr. 52.

2653. Coniuges impuberes etiam Hagenbuchii diligentia duos tantummodo investigavit: scil. Grut. 788, 8.: HERACLAE. QVI VIX ‖ ANN. XI. MENS. V. AVR ‖ PATRONA CONIVGI ‖ BEN. MER.

FEC. — (Romae.) et Murat. 1368, 9. Romae: D. M || LVCIAE REDEMPTAE VIXIT || ANNIS XXXXV. N. CASSICIVS PHOEBVS FECIT || CONIVGI BENEMERENTI CVM QVA || VIXIT ANN. XXXVIII. ET LIBERTIS cet. — Vtrobique tamen numeri corrupti esse possunt: neque huc pertinent matrimonia virginum annorum XII. Fabrett. p. 585.

2654. D. M || FLAVIAE PROVINCIAE || QVAE VIXIT. ANN. XXXIII || FLAVIVS APOLLONIVS || CONIVGI SVAE BENE || MERENTI FECIT || CVM QVA VIXIT AN || XXII. ET SIBI || ET SVIS. POSTERISQ. EORVM || — In villa Pelucchi. Oderic. p. 220. „Flavia igitur nupsit XII. annis minor, contra quam Romanis legibus cautum erat."

2655. MEMORIAE CLA. FEM || L.[1]) PAEDVCEAE IVLIANAE || MORIB. NATAL. AC PVD || PRISCIS || INLVSTRIBVSQVE FEMI. COMPARANDAE || QVAE VIXIT ANNOS XIIII.[2]) D. XLVII.[3]) || CVM MARITO FECIT. ME. V. D. XX || L. NONIVS VERVS. — Mutinae. Grut. 447, 3. et 448, 9.

1) Memorabile hoc Luciae praenomen in femina, nisi error subest. Fabrett. p. 373. vult L. gentile nomen signare h. l. v. Cap. seq. 2) v. Fabrett. p. 585. 3) Sic interdum dies numerum dierum mensis excedunt.

2656. D. M || MEMORIAE AEL. CRESCENTINAE || COMPARI.[1]) QVAE VIXIT || ANNIS VIRGO XII || CVM MARITO. XXX ET || MENSES SEX || AVFIDIVS SECVNDIANVS || VXORI. FECIT. — Romae. Grut. 751, 1.

1) pro *uxore*. Alia huius usus exempla collegit Cannegieter *Nom. Rat.* p. 89.

2657. D. M || L. CALPVRNI. HYPNI || VIX ANN. V. M. VI. D. XIIII. HYPNVS ET PRIMA || ET M. CESTIVS FAVSTVS || PARENT. FIL. DVLCISSIMO || FECERVNT. — Romae. Fabrett. p. 121, VII. Aenigma hoc solvit Maff. *Mus. Ver.* p. 149. Hypnus scil. postquam divortium fecisset cum Prima, haec Fausto nubens filium ex primo marito susceptum secum retinuit, quem Faustus vitricus filii loco habuit.

2658. DIS. MANIBVS || ATINATIAE T. L. LASCIVAE || FECERVNT CONIVGES || CARISSIMAE BENE MERENTI || VIXIT ANNIS XXIII || C. CALPVRNIVS VALENS || SVCCESSVS AVG. L. POSVER. — Romae. Maffei *Mus. Ver.* 270, 6.

2659. D. M || AEMILIAE SECVNDAE || CN. AEMIL. PRIMITIVOS || ET L. OCTAVIVS IVCVNDVS || FECER. C. B. M. — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* 147, 3.

2660. D. M || HOSTILIAE || CAPRIO . LAE CON||IVGI BENE MEREN||TE. POSVERVNT || T. SENTIVS IANVA||RIVS ET || L. TERENTIVS TROPHIMVS. — In villa Pelucchi. Oderic. p. 221. Alter igitur horum maritorum divortium sine dissidio cum Hostilia fecerat.

2661. STRATONICE ANTHI GEMMARI || ARAM GENIO HVIVS DECVRIAE[1]) D. D. — Romae. Fabrett. p. 59, 341., qui permulta vocis *uxoris* ita omissae exempla collegit.

1) scil. gemmariorum. HAG.

2662. D. M || AVR. SECV||NDINVS. ET AVR || VALENTINA.

CON‖VIVI.[1]) FEC. SIBI ‖ ET AVR. SECVNDIA‖NVS. FIL. θ. AN. VII ‖ CRVDELES ‖ PARENTES ‖ FACERE ‖ CVR.. — Celeiae. Grut. 762, 2.

1) nota *Conviva* pro *coniuge* cfr. Canneg. *N. R.* p. 90. Nisi est CON*iuges* VIVI.

2663. D. M ‖ VIRIAE ‖ PRIMITIVAE ‖ VIX ANN. XVIII ‖ MENS. I. DIE. XXIV ‖ L. VIRIVS HELIVS ‖ CONIVGI DVLCISS ‖ HAVE DOMINA. VALE DOMINA.[1]) — Romae. Grut. 840, 8.

1) Epictet. *Enchirid.* C. 62. Wolf. αἱ γυναῖκες εὐθὺς ἀπὸ τεσσαρεσκαίδεκα ἐτῶν ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν κυρίαι καλοῦνται. Similiter apud Osann *Inscriptt.* p. 232. DOMINAE ROGATAE cet.

2664. DIIS MANIBVS ‖ AEMILIVS CELSVS VIXIT ‖ ANNIS XXV. H. S. E. S. T. T. L ‖ IVLIA HONORATA MVLIER[1]) SVA ‖ MONVMENTVM FECIT. — Loco mihi ignoto. Oderic. p. 257.

1) rarissimum hoc in Inscriptt.

2665. D. M ‖ IVLIAE PIETATI ‖ MARITAE OPTIMAE ‖ C. IVLIVS. SYMFOR ‖ FECIT. — Romae. Grut. 794, 11.

2666. V. F ‖ L. RHODIVS FESTVS ‖ CASSIAE MAXIMAE ‖ COMITI[1]) OPTIMAE ET . P. PAPIRIO EV‖TYCHO . ET SIBI. — Veronae. Grut. 822, 6.

1) nota *comiti* pro *coniugi*.

2667. RVBRIAE TYCHE ‖ T. FLAVIVS HERMES ‖ SODALI[1]) OPTIMAE ‖ B. M. F. — Romae. Gorii *Xenia* p. 14. XVI.

1) Sodali i. e. coniugi. Scalig. Dubitat tamen cum Grutero Hagenb. Incertum est quoque in lapide Strozz. (Gorii *Xenia* p. 30, 94.):

2668. D. M ‖ IVNIAE DELICATAE SODALIAE PIENTISSIMAE ‖ PHILOCALVS. VIXIT ANN. XVI. D. IIII. H. V. — Puella XVI. annorum sane uxor Philocali esse poterat.

2669. SEVERINAE ‖ HOSPITAE ‖ SANCTISSIMAE P. AELIVS TERTIVS 7 ‖ LEG. III. CYR. — Pisauri. Marm. Pis. p. 23. LIV. Mur. 853. 9. Ceterum *Hospita*, ut volunt quidam, honestius h. l. pro concubina militis, ut ap. Fabr. p. 754, 605. „MESTRIVS VETERANVS LEG. XX. ESDRONI CANGIAI QVAM HABVIT PRO VXORE." Contra HOSPITEM Aelia Parthenis vocat Val. Atticum, militem, ap. Grut. 564, 5.

2670. D. M ‖ M. SEPTICIO FE‖LICISSIMO ‖ LICERIA SEMME[1]) HOSPITI[2]) B. M. F. — Beneventi. de Vita *Inscriptt.* p. 55, 144.

1) F. SEMNE. 2) *Hospiti* propria significatione h. l. accipit de Vita; omninoque dubitat, an in lap. illo Pisaurensi honestiore nomine concubinam significet.

2671. D. M ‖ M. AVRELI VITA‖LIS. MILITIS CL ‖ PR. ANTONINIAN. RAVENN ‖ NATIONE PANN ‖ IIII.[1]) PROVIDENTIA ‖ STIP. XXVIII. VALERIA FAVSTI‖NA. FOCARIA[2]) ‖ ET HERES EIVS ‖ BENEMERENTI ‖ POSVIT. — Ravennae. Grut. 1107, 3.

1) Quadriremi. 2) i. e. concubina, non legitima coniux, a foco ita dicta, mulier quae focum curat. v. Lexicon Brissonii s. h. v. Add. Holth. cfr. Scriver. ad *Veget.* p. 613. et 681. Scaliger v. *Focaria* pro artis nomine habuit in Ind. 8. — Vide de hac inscriptione, quam unicam propter hoc voc. *focaria* vocat, etiam Marini *Atti* 2. p. 478. Habet eandem Donatus quoque T. 2. p. 341, 8., ex quo dedi IIII. Quadr-

remi, pro III. Triremi. Nec tamen haec unica FOCARIA est in lapidibus; alteram certe reperi:

2672. A. LIVINIVS NEGOTIATOR SVAR[1]) ‖ EMPTO SOLO ‖ IN DIMIDIA P.[2]) SVA ‖ MONVMENTVM SIBI ET ‖ CATINIAE FOCARIAE OBSEQVENTIS[3]) ‖ P. — Compsae. Romanelli *Topografia* T. 2. p. 356.

1) suarius. 2) parte. 3) focariae obsequentissimae.

2673. M. SERVILIVS. M. L. RVFVS ‖ LICTOR. SE VIVO FECIT. SIBI ET ‖ PETIAE C. L. PRIMAE[1]) VXORI. ET ‖ MARCIAE Ɔ. L.[2]) FELICI[3]) CONCVBINAE.[4]) OBITAE[5]) ‖ SERVILIAE M. L. APATE. VXSORI SVAE. — Romae. Grut. 631, 5.

1) *Primae* cognomen esse, neque libertos ab ordine manumissionis numeratos contra Turnebum docet Rein. p. 767. Hag. 2) i. e. Caiae, s. mulieris Libertae. 3) nota Felix cognomen muliebre. Mur. 1516, 3. 4) cfr. *concubina mei amantissima.* Grut. 640, 8. 5) mortuae. Contubernales dabimus in Capite de servis.

2674. MAMMEDIAE ‖ VICTORINAE ‖ L. CORDIVS ‖ PROCLVS ‖ CONIVGI KARIS ‖ TRIVM LIBEROR ‖ Q. VIX. AN. XXI ‖ B. M. F. — Sine loco. Fabrett. p. 630, 259.

2675. L. APVLEIO ‖ BRASIDE ‖ HABENTI. IIII. LIB. IVS ‖ DAT. AB. IMP. . . . . ‖ . . . . AVG ‖ VI. VIR. AVG. ORNAMENT ‖ DECVRIONAL . HONOR ‖ ET AVG. MVN. AEL. KARN ‖ COLLEG. FABR. ‖ PATRONO. ET. QVINQ ‖ OB. EXIMIAM. EIVS. ERGA ‖ SE. LIBERALITATEM ‖ CVIVS. DEDICATIONE. CVM ‖ COLLEGA. SINGVLIS. HS. N. L ‖ ADIECTO. PANE. ET. VIN. DED ‖ L. D. D. D. — Pisauri lapis effossus an. 1770., quem singulari dissertatione illustravit *C. V. Hannibal de Oliveriis. Pisauri.* 1771. Polcastro. p. 37, 19.

2676. PERSICVS LIBERTVS MANVMISSVS AT. CONSILIVM ‖ PROCVRATORIO NOMINE APVD DOMITIAN. CAES. IN ‖ SECVN. COS ‖ EXERCVIT DECVRIAS DVAS VIATORIA ‖ ET LICTORIA.[1]) CONSVLARES. C. CORNELIO PERSICO ‖ F. HABENTI EQVVM PVBLICVM. CORNELIAE ZOSIMAE ‖ MATRI EIVS. HABENTIVS.[2]) QVATTVOR LIBER. BENE‖FICIO CAESAR. LIBERTIS. LIBERTABVS. POSTERISQVE ‖ SVIS. EORVMVE. — Romae. Grut. 631, 2.

1) decurias duas viatorias et lictorias ex hoc saxo affert Mur. 515, 5 Rectius ἐνικῶς viatoriam et lictoriam citasset. Hag. 2) habenti ius. v. Mur. 1013, 5. 1028, 1. Id. v. Grut. 631, 2. Spangenberg pag. 155. Labus *Dissertaz.* pag. 49. Heinecc. Hauboldi p. 211.

2677. GRAXIAE ALEXANDRIAE ‖ INSIGNIS EXEMPLI ‖ AC PVDICITIAE ‖ QVAE ETIAM FILIOS SVOS ‖ PROPRIIS VBERIBVS EDVCAVIT ‖ PVDENS AVG. LIB. MARITVS ‖ MERENTI. VIX. ANN. XXIIII. M. III. D. XVI. — Romae. Grut. 617, 6. correctius ap. Fabrett. p. 188, 428. Cfr. p. 187. XXXVIII.

2678. L. APISI. TITI F.
MAIAE. L. F.

APISIAE. L. F. F.[1])
L. APISI. L. F. F.
C. APISI. L. F. F.
ARBITRATV. APISIAE RVFILLAE. — Amiterni. Giovenazzi *Aveia.* p. 61.

1) recte exemplis quibusdam ex Mur. 703, 2. Donio Cl. 2, 35. Fabrett. p. 715. 366. Giovenatius docuit in notis his L. F. F., L. F. designari ingenuitatem Apisiae, L. et C. Apisii; alterum vero F., eosdem filios esse L. Apisii Titi F. et Maiae L. F.

2679. CALVINAE ‖ M. SILANI ‖ DELICIO ‖ IVNIAE SP. F. TYRANNIDI ‖ VXORI OPTIMAE ‖ C. ALBIVS LIVILLAE L ‖ THYMELVS ‖ HERC. AVGVSTALIS.[1]) — Tibure. Grut. 1024, 2. (et minus correcte 315, 4.)

1) construe: C. Albius Livillae lib. Herculanius, i. e. Herculis Tiburtini (Grut. 1013, 4.) Augustalis Iuniae Tyrannidi Spuriae filiae, eidemque delicio Calvinae, filiae M. Silani.

2680. VISINIAE (Gor. VISTINIAE) HALLE ‖ DELICIVM HELYCI ‖ ET HELYCENIS LIB. ‖ VIXIT ANN. III. — Sine loco. Fabrett. p. 44, 245. Ib. 247. — SOPHRONENI DELICIO SVO. VIXIT ANN. X. MENS. VI. — Ib. 252. AEBVTIVS IVCVNDVS DELICIA. TYCENIS. De coniuge XVI. annor. ib. 251. Aliae blanditiae: MARGARITION. ib. 253.:

2681. D. M ‖ SEX BRITTID ‖ IVVENI MARGARITIONI CARIS‖SIMO. VIXIT ANNIS II. MENS. VII. DIEB. XVIII ‖ FECIT. L. VERGIL. ITALIC ‖ ET CLAVDIA LAVDICE. — (Romae.) ISSA et ISSVLA. ib. p. 45, 254.:

2682. L. APONIVS ABASCAN‖TVS. V. A. III. M ‖ VI. T. FLAVIVS ANICETVS ET ‖ APONIA SYR‖ILLA ISSVLO ET DELICIO ‖ SVO FECER. — Romae.

2683. D. M ‖ GENEIAE SVCCESSAE ‖ FILIAE DVLCIS‖SIMAE QVAE ‖ VIX. ANN. XI DIE ‖ XXX ‖ HOC PAT. INFELIX ‖ POSVIT PIE. NATE.[1]) ME‖REN. ET MATER SIMI‖LEM LACRIMIS TI‖TVLVM SVE PELLICI[2]) IVN‖XIT. QVOD FILIA PATRI ‖ FACERE DEBVER. MORS ‖ IMMATVR. FAC. VT FACE‖RET PAT. B. M. — Maceratae. Donati 2. p. 364, 6.

1) piae natae. 2) i. e. deliciae, delicatae suae, corculo suo, ut apud Fabr. p. 373, 102. Donati. Nisi est corruptum ex DELICIAE.

2684. V. A. VII. IN A. P. XII[1]) ‖ P. SCANTIVS ‖ P. L. ANTIOC ‖ GAGVSA.[2]) SIBI ‖ ET SVIS. QVIS.[3]) IN ‖ EIVS POTESTATE ‖ ERVNT. IN F. P. XV. — Ad pontem Cestium trans Tiberim. Grut. 993, 4.

1) nota insolitam traiectionem. 2) haec fortasse corrupta; nec tamen placet Reinesii emendatio AVGVST. ex Grut. 618, 6. 3) v. Walch. in *Gorii Xen.* p. 87.

2685. D. M ‖ NICERATVS AVGVSTORVM N. SER ‖ PEDAGOGVS A CAPVT AFRICAE ‖ AELIAE QVINTAE ET AEMILIAE ANTHVSAE ‖ CONIVGIBVS FECIT. ET SIBI ET ‖ VLPIO VITALI ET DONATO SERVO FIDELIS‖SIMO ET ATTEIANIS SVCCESSAE ET PRIMITIVAE ‖ ET DVOBVS INCREMENTIS VICTORI

ET ‖ CHRYSOMALLO. ET SI QVI DIO MALO ‖ TEMPTET. RECEDAT AB HOC SEPVLCHRO. — Florentiae. Marini *Atti* 2. p. 425., quem vide erudite de isthoc voc. *incrementum* pro *filio* vel *alumno* disputantem. Rarius est etiam illud *Dio malo* pro *malo genio instinctus*, nisi corruptum est pro *dolo malo*. A CAPVT pro *ad caput*.

2686. D. M ‖ C. MAMERCIO SP. F. IANVARIO Q. AEDILI. PRAEF ‖ II. VIR. Q. ALIMENTAR. ET ‖ PACCIAE LVCRITANAE ‖ P. PACCIVS IANVARIVS ‖ FILIO NATVRALI[1]) ET MA‖MERCIA GRAPTE MATER ‖ INFELICIS. FILIO ET ‖ COGNATAE PIISSIM. — Avellini. Grut. 434, 4. sed correctius ap. Mur. 716, 4. inprimisque Lupulum p. 59. Sine causa pro spuria habuit Maffei A. C. L. p. 338.

1) Puto Paccium Ianuarium, adhuc servum (Ianuarius servile nomen frequentissimum) ex Mamercia Grapte genuisse filium matris gentem secutum; nisi velis eundem filium patrem postea nactum adoptione in matris gentem Mamerciam; uti filii naturales quo distinguantur ab adoptivis dicuntur alii, v. c. Grut. 684, 13. Sed prius hic praeferam, quia SP. F. simul inscriptum est. Hagenb. Mss. cfr. Zaccaria *Istituz.* p. 94.

2687. C. MODIVS FELIX ‖ ET C. MODIO FELICI ‖ FIL. ET COCCEIO SILVINO FIL. NA‖TVR. ET MODIO RENATO LIB. ET ‖ SATTIAE SILVIAE ‖ VXORI VV. SS. F.[1]) ‖ CAESIAE VENERI. — Beneventi. de Vita p. 42. Zaccaria *Istituz.* p. 396. Vides hic a filio distingui alterum filium naturalem.

1) Vivi sibi fecerunt. de Vita. Vivis supra scriptis fecit. Zaccaria.

2688. A.[1]) FVLVI. A. F. CELERIS ‖ FECIT L. OPPIVS VALERIANVS ‖ FILIO NATVRALI.[2]) QVI VIXIT ‖ ANNIS XV. MESES. VIII. DIES. VIII. — Romae. Grut. 684, 13.

1) ante A. deesse vid. D. M. 2) Celeri huic duo patres fuerunt, L. Oppius naturâ, A. Fulvius adoptione; neque aliter acceperim Grut. 696, 9. C. MODIVS FELIX ‖ ET C. MODIO FELI‖CI FIL. ET COCCEIO SILVINO FIL. NA‖TVR. cet. quam Cocceio illi patrem adoptivum Cocceium aliquem fuisse. Cfr. Grut. 179, 3. 434, 4. Fabr. p. 47. 267, 136, 116. Hagenb.

2689. D. M ‖ AGABROTVS FELIX ‖ VIVOS SIBI FECIT ‖ ET MINDIAE EPITEVSI ‖ CONIVGI KARISSIM. ET INCOMPARABILI ‖ CLAVDIANAE ‖ FILIAE NATVRALI ‖ LIBERTIS LIBERTAB. Q. POSTERISQ. EORVM. — Pisauri. Grut. 752, 10. Marm. Pis. p. 37. LXXXIII.

2690. DIIS MANIBVS ‖ Q. LOLLI FELICIS. VIX. ANN. LIIX ‖ MENSES III. DIES XIIX ‖ LOLLIA IONIS FILIA NATVRALIS ‖ IDEM LIBERTA PATRI OPTIMO ET ‖ Q. LOLLIVS FELIX PATRONO BENEMERENTI ‖ EX TESTAMENTO EIVS HS III M. N. ‖ ET EX SVO AMPLIVS ADIECTIS HS III CCCC. M. N. FECERVNT ET SIBI ‖ ET SVIS LIBERTIS LIBERTABVSQVE ‖ POSTERISQVE EORVM. — Romae. Grut. 915, 3.

2691. D. RACILIA EVTYCHIA M

FECIT CN. RACILIO ‖ TELESPHORO PATRO‖NO ET CONIVGI CVM ‖ QVA VIXIT ANNIS XXI. MENSI‖BVS VII. ET CN. RACILIO FRVC‖TVOSO FILIO. QVI VIXIT ANNIS X. MENSIBVS VIII. DIEBVS XXII. HORIS ‖ V. ET SIBI ET RACILIAE FORTVNA-

TAE FIIILIAE NATVRALI IDEMQVE SOCIAE ‖ ET LIBERTIS LIBERTABVSQVE POSTERISQVE ‖ EORVM. ET SI QVIS HVIC MONVMENTO POST ME ‖ ALIQVAM CONTROVERSIAM FACERE VOLVIIERIT AVT DE NOMINE AVFERRE. INFERET AERAIIRIO P. R. H. V̄. M. N. IN FRONTE P. X̄ĪĪ. IN AGRO ‖ P. X̄ĪĪ. H. M. D. M. A. — Romae. Fabrett. p. 47, 266. Sociae scil. conditionis servilis vel libertinae. H. V̄. M. pro HS. V̄. M. Servitute concepti *Spurii* F. quandoque dicebantur, etsi patris ipsius diversum nomen in lapide insculperetur. v. c. Fabrett. p. 46, 258. D. M. C. Iulio C. L. Palleo. C. Iulius Sp. F. Col. Palleus patri indulgentissimo. ib. N. 259. C. Velius A. F. Scaptia sibi et cuncubinae (*sic*) suae et Veliae Sp. F. Tertiae filiae meae. ∸ ib. 260. L. Voluseno Sp. F. — — Agrypnus Caes(*aris servus*) fil. pientissimo. Vbi Fabrettus explicat *Spurii filio*, quum tamen ipse potius filius *Spurius* esset dicendus.

2692. Confirmat autem sequens lapis usum istum Romanorum, ex quo dicere solebant *Spurii filius* vel *filia*, pro *Spurius filius* cet.:

P. VALERIVS SPVRI. F. ‖ MONTANVS VIVVS FECIT ‖ MATRI ET PATRI ‖ ILARIONI SVRIA. DOMETIA. ET SVIS. — Veronae. Maff. *Mus. Ver.* 143, 4. accuratius quam ap. Grut. 730, 10. et 742, 5. Contra Mur. 194, 2. PROCVLO SPVRIO MODESTAE LIB. FILIO. Vtrumque rectum.

2693. Alii notas SP. F. explicare malebant: Sine Patre Filius; ut saltem in seq.:

VARIAE. S. P. F ‖ IVSTAE ‖ L. MARIVS ‖ IVNIANVS ‖ VXORI ‖ RARISSIMAE ‖ SANCTITATIS ‖ VIXIT. ANN. XXV ‖ MENSES XI. DIES XVIII. — Quarti. Lupulus p. 60.[1])

1) qui haec adnotat: „Feminam hanc Variam Iustam S. P. F, sine patre filiam fuisse, sive incerto patre natam, vel ipsum VARIAE nomen satis indicat. *Varios* enim dictos memini apud veteres, qui *ex vario semine* in lucem emissi erant, cuiusmodi luculentissimum testimonium ex Lampridio habemus in *Heliog.* C. 2., qui tradit Imperatori huic *Varii nomen idcirco inditum a condiscipulis, quod vario semine, de meretrice utpote, conceptus videretur*, quam rem displicet Facciolatum haud monuisse in v. *Varius*." De omni hac re porro consulendus ibid. Lupulus, et Cannegieter *Nom. Rut.* p. 20., ubi multas Inscriptt. collegit, in quibus potius leg. censet *Spurius filius* et *Spuria filia*, quam *Spurii filius* cet.

2694. ANNEIAE SP. F ‖ AMPLIATAE ‖ LIBERTIS LIBERTABVSQ ‖ MEIS ‖ POSTERISQ. EORVM. — Neapoli. Grut. 856, 10.

2695. Adoptionis rarissima fit mentio in lapp. v. c.:

P. AEL. ANTIPATIIRO MARCELLO ‖ EQ. R. DEC. COL. AP.[1]) ‖ FIL. P. AEL. ANTIPAIITRI A. MIL.[2]) ET II VIR COL. SS.[3]) ET ADOPTIVO ‖ P. AEL. MARCELLI V ‖ E[4]) EX PRAEF. LEGIION VII. CLAVD. ET ‖ I ADIVT. DADES ET ‖ FILETVS ACTOR. — Vindobonae. Grut. 345, 3. correctius ap. Maff. *Mus. Ver.* 242, 3. (Duell. p. 16, N. 5.)

1) Apulensis. 2) a militiis; si Maffeius recte interpretatus est literas ligatas huius saxi, ut id exhibet Duellius. Sed Hagenb. observat probabilius fere interpretandum FLAMinis. 3) Supra scriptae. 4) Viri Egregii. Sed Grut. V. ET. ex literis legatis VTE. unde Hagenbuchio magis placet VETerani.

2696. AVR. CENSORINO VET. ‖ BENIGNISSIME MEMORIE ‖ VIRO QVI VIXIT AN. LXXX. P. M[1]) ‖ VALLEA VXOREI[2]) VAL ‖ PROBANTIVS ADOP.[3]) FILIVS ‖ BM. DISPOSVERVNT. — S. l. Donati 2. p. 279, 6. ex Passioneo.

1) *plus minus.* 2) leg. VXOR ET. 3) *adoptivus* s. *adoptione*: cfr. Grut. 346. 2. quod dedimus in Capite de nominibus.

2697. D. M ‖ OLVS PVBLICIVS ‖ POLYTI‖MVS. TVTOR TITI FLAVI A‖GATHANGELI. PVPILLI SVI MATRI ‖ SEXCTAE FORTVNATAE. DEFV‖NCTAE LOCVM EMIT. MASSAM ‖ CALCAVIT. CVPAM AEDIFICAVIT. DE BON‖IS EIVS OMNIBVS. CONSVMMAT. ⁎ CCXXV. CVR ‖ FAC. — Romae. Don. p. 381, 6. (Fabrett. Cl. 1. 115.)

2698. ANNIAE ‖ SEFATRINE[1]) ‖ SILENIO Ⴤ[2]) ‖ POSVIT. — Perusiae. Lanzi *Saggio* T. 2. p. 428. Vermiglioli *Iscriz. Per.* T. 2. p. 335.

1) in hoc nomine Lanzius agnoscit digamma pro SATRINAE. 2) P hoc inversum vel simpliciter significat Pater, ut in seq.:

2699. AVFIDIENVS C. ꟻ ‖ VOLFRENSVIA ‖ AVFIDIA C. ꟻ ‖ TERTVLLA. Melazzo prope Tuder. Vermiglioli l. l. — inversum F nil aliud denotat, quam *filius* et *filia:* vel Probum in Notis si audiamus, Ⴤ significabat P*upilla:* unde hoc quoque loco explicari possit P*upillae.*

2700. HERCVLI. BVLL ‖ M. VLPIVS ‖ AVG. LIB ‖ TIMOCRATES. AEDITVS ‖ D. D. — Romae. Visconti *Museo Pio-Clem.* 3. p. 114. (bullam, ut ap. Grut. 25, 2. IVNONI BVLLAM.)

2701. L. RAGONIO L. F. PAP. TVSCEN[1]) ‖ QVINTIANO C I[2]) ‖ OB HONOREM ‖ TOGAE VIRILIS ‖ VERECVNDINVS SER ‖ DOMINO OPTIMO. — Asuli. v. Lazzari *discorso sopra alcune iscrizioni Asolane* in Calogerà *Racc.* 40. p. 339. Similem eidem positam inscr. habet Grut. 580, 11. et 463, 2. Fuit Cos. p. Chr. 235. . v. Lazzari l. l. p. 343.

1) Tuscennio. 2) Clarissimo Iuveni. non *Civi*, ut divinabat Lazzari.

2702. L. RAGONIO L. F. PAP. VRINATIO LARCIO. QVINTI‖ANO COS. SODAL ‖ HADRIANALI LEG ‖ LEG. XIIII. GEM. DONIS ‖ MILITARIB. DONAT. AB. IMP . . . ‖ ANTONINO AVG. PRO ‖ COS. PROVINC. SARD ‖ IVRIDICO PER APVLIAM. PRAEF. FRVM. DAND ‖ PRAETOR. AEDIL. Q ‖ PROVINC. AFRIC ‖ SEVIR ‖ CHRYSOPAES. EVTY‖CHES . . . . SERVI ‖ DOMINO OPTIMO. — Cfr. Grut. 45, 9. et 1029, 1.

CAPVT VIII.

NOMINVM RATIO APVD ROMANOS.

Legitimus ordo nominum, militum praecipue, signandorum hic erat: praenomen, nomen gentilicium, nomen patris, tribus, cognomen, patria. Cfr. Grut. 506. lin. 14, 17. 507. l. 9, 13. v. c.:

2703. L. MARIVS L. F. FL. CANDIDVS SISCIA. — Romae. Fabr. p. 540, 513.

2704. L. DVCCIVS ‖ L. F. VOL. RVFI‖NVS VIEN ‖ SIGNIF. LEG. VIII ‖ AN. XXIIX ‖ H. S. E. — Eboraci. ib. N. 515. Idem Fabrett. p. 341. aliquot inscriptt. ab hoc ordine aberrantes collegit.

2705. IMP. COMMODO AVG ‖ N. VII. ET P. HELVIO ‖ PERTINACE † ER COS[1]) ‖ COH. X. VRB. TI CL ‖ PLAVTIVS TI. FIL ‖ FABIA RECEPTVS ‖ ROME. STIP. XX. Ɔ. CASSI ‖ ET L. VETTIENVS. L. FIL ‖ RESTVTVS. STIP. XV ‖ Ɔ. POLLIONIS CAME‖RIAE MARTI VOTVM L. B. S.[2]) — Romae. Grut. 56, 4.

1) p. Chr. 192. Deflectit saxum hoc in positu et ordine verborum ab regula, quam vulgo lapides militares tam sepulcrales quam votivi sequuntur, quae hunc potius ordinem suasisset: Ti Cl. Plautius (duobus gentilitiis nominibus usus, ut alii multi, illo iam aevo) Ti Fil. Fabia (tribu) Receptus, domo Roma, Miles Coh. X. Vrbanae, centuria Cassii, Stipendiorum XX. et L. Vettienus L. Fil. (tribus huius deest) Restutus, i. e. Restitutus, (compendio marmorariis in hoc cognomine inprimis solito) domo Cameria, Miles Coh. eiusdem, centuria Pollionis, stipendiorum XV. Saxi ordo turbatior et impeditior fraudi fuit Scaligero, ut daret *Ind.* 6. *Centuria Pollionis Cameria*, nullo sensu. Cameriae enim aeque ac ROMaE patriam notat, quam communiter ablativo exprimi solitam interdum et gignendi casu occurrere observavi. Quod Plinio Camerium neutr., Livio Cameria fem. ut saxo huic. Hagenb. 2) libentes solverunt vel libens. adverbial. Id. (cfr. Grut. 63, 2.)

2706. Praenomina interdum omnibus literis scripta reperiuntur:
D. M ‖ AVR. ALBANAE ‖ CONIVGI B. M ‖ INCOMPARABILEI (*sic*) QVAE ‖ VIXIT ANNIS XXIII. MENS ‖ II. D. XIIII. MARCVS AVRELIVS ‖ MAXIMVS MARI‖TVS. FECIT. — Romae. Giovenazzi *Scholia ad T. Livii Fragm.* p. XXXIII.

2707. D. M ‖ GLYCERO V. A ‖ IIII. GAIVS IVLI‖VS EVTYCHVS ‖ ET IVLIA EVCHE ‖ FILIO DVLCISSI‖MO FECERVNT. — E schedis Barberinis. Fabrett. p. 29, 136.

2708. D. M ‖ L.[1]) BAEBIO CALLISTIANO ‖ Q. VIX. ANN. II. MENS X ‖ DIEBVS XXV. BAEBIA FAVSTINA ‖ ALVMNO KARISSIMO FECIT. — Perusiae. Vermiglioli *Iscriz. Per.* T. 2. p. 325.

1) „*Ecco un fanciullo, che non giugnendo a tre anni di età ha il suo prenome. Se questo avessero i fanciulli è una quistione trattata da più eruditi. Il Castiglione* (Thesaur. Antiq. Rom. T. II.) *provò con chiarissimi esempj che i fanciulli ebbero prenomi, anche prima di giugnere ad un anno, e forse fino dal dì del nascimento.*" Idem. Huius generis quam plurima sane supersunt, veluti:

2709.
C. IVLIVS SP. F. MAXIMVS
VIXIT ANNIS II. MENSIBVS V
ATROX . O FORTVNA TRVCI QVAE FVNERE GAVDES
QVID MIHI TAM SVBITO MAXIMVS ERIPITVR
QVI MODO IVCVNDVS GREMIO SVPERESSE SOLEBAT
HIC LAPIS IN TVMVLO NVNC IACET ECCE MISER.
— Romae. Marini *Atti* 2. p. 635.

2710. OSSA ‖ IVLIAE C. L. DONAT ‖ PVERO NATO ET NOMINE ‖ IMPOSITO[1]) EST MORTVA. — Fori Sempronii. Donati 2. p. 366, 12. ex Passioneo *Append.* p. 164, 12.

1) notandum hoc.

De praenominibus consule Fabrettum Cap. 1. et Zaccaria *Istituzione* p. 69. seqq. Nos rariora quaedam delibabimus.

APPIVS:

2711. CLODIAE VIR. VEST ‖ APP. CLODII F. PIISS ‖ C. CLODIVS C. F. — Romae. Fabrett. 30, 138.

2712. APP. MADIO EV‖DEMONI SENIORI ‖ APP. MADIVS EVDAEMON FIL ‖ ET MADIA ZOE ‖ COIVGI B. M ‖ FECERVNT. — Ibid. Fabrett. 30, 139.

AVLVS s. OLVS. v. c. OLVS CAESENIVS FORTVNATVS. — O. TERTVLL. FIL. — Fabrett. p. 26, 116. 118. OLVS TERENTIVS PVDENS VTTEDIANVS. — Maffei *Mus. Ver.* 239, 1., ubi tamen Seivert p. 40. habet VOLVS. OLVS certus est etiam Mur. 1321, 10. et sic pronuntiasse Latinos aliquando patet ex inscript. bilingui Musei Naniani (Biagi *Mon.* p. 121.):

2713. A. COSSINIVS PHILOCRATIS (*sic*) PV‖TEOLANVS ‖ *ΩΛΟΣ ΚΟΣΣΙΝΙΟΣ ΦΙΛΟΚΡΑ‖ΤΗΣ ΠΟΤΙΟΛΑΝΟΣ ΧΑΙΡΕ.* — Cfr. Gell. *N. A.* 17, 21, 17. ubi editur *Olus.*

COSSVS vix praenominis loco habendum est. v. Marini *Atti.* 1. p. 86, 103.

FAVSTVS contra praenomen est, etsi obloquente Fabretto. v. Marini *Atti* p. 76. 92., 96. 517. v. c. in Act. *Frat. Arv.* Tab. XIII. FAVSTVS CORNELIVS (*Sulla*). Cfr. Marm. Pisaur. p. 196.

HERIVS.

2714. C. PLACENTIVS. HER. F. MARTE SACROM. — In aerea lamella apud Fabrett. 27. LV.

MANIVS in lapidd. scribitur ΝV. Sed omnibus literis:

2715. MANIVS ‖ AEMILIVS LEPID ‖ STRATO ROGATOR ‖ IN FRONTE P. XII ‖ IN AGRO P. XIIX. — Romae. Oderic. p. 330.

NVMERIVS frequenter in primis legitur in lapp. Pompeianis recens effossis. Cfr. Fabrett. 30, 145. OCCIVS inter praenomin. refert Mur. 1326, 7., sed parum probabiliter. PAVLLVS praenomen gentis Fabiae. v. c. Act. *Frat. Arv.* Tab. 1. PAVLLVS FABIVS Q. F. MAXIMVS. v. Marini p. 13. 76. et Fabrett. p. 23.

Hagenbuchius de hoc praenomine ita disputavit: „Ex Gordonii *Itinerario Angliae septemtrionali* Maff. *Mus. Ver.* 446, 1 et 4:

1.	4.
2716. DIS DEABVSQ P. POSTVMIVS ACILIANVS PRAEF COH. I. DELM.	2717. PRO SA . . . . . ANTONINI AVG. PII PAVLVS P. F. PALATINA POSTVMIVS ACILIANVS PRAEF. COH. I. DELMATAR. —
locis non indicatis.	Maffeius in suo Indice nominum:
voc. *Postumius:*	„P. Postumius Acilianus. 446, 1."
voc. *Paulus:*	„Paulus Postumius Acilianus. 446, 4."

Nonne in utroque lapide idem homo referri videtur? Tunc P. loco 1. non, ut vulgo, *Publius* praenomen erit, sed *Paulus* praenomen. At temere neque in loco 1. legerim P. siglam *Paulus*, neque PAVLVS Gordonii loc. 4. extense perperam scriptum pro P. solo (i. e. *Publius*) coniecerim. An pro PAVLVS legemus P. AELIVS? Tunc ex nominibus gentiliciis duobus loc. 1. positum modo esset posterius, priore plane omisso, ut saepius. Fortasse praestat loc. 1. patrem, loco 4. filium agnoscere, qui patri in Praefectura Coh. I. Delmatarum successerit, paternoque praenomine dictus *Publius* non sit, sed *Pau us Publii Filius*, quae praenominis *Pauli* raritas effecerit, ut P. F. PALATINA incideretur ante POSTVMIVS.

PAVLLO AEMILIO PAVLLI F. PAL*atina* REGILLO in Grut. 348, 9. legitur, Scaligerumque notat Fabrettus, p. 23., qui in suo nominum indice dederit, non voce *Aemilius*, sed, quasi praenomen non esset, voce *Paullus*. Gruteri saxum nititur *αὐτοψίᾳ* Schotti et schedis Pighianis: at Metelli schedae habent *Paullo Aimilio P. F. Pal. Regulo.* Bibranus magis etiam variat: *L. Aemil. Paulli F. Paulli N. Regillo.* Vt ineditum dederunt Fabrettus p. 459, 79. et Murat. 668, 3."

POSTVMVS. v. Fabrett. p. 30. 137. ubi tamen dubium, an sit verum praenomen: POSTVMO ‖ TVSSANIO CN. F. ANI (*sic*) PROCVLO.

PRIMVS. — PRIMI PAMPHILI SECVNDI. — Maffei *Mus. Ver.* p. 145.

PVPVS pro praenomine habet Zaccaria p. 73. ex lap. Mediolanensi ap. Maff. *Mus. Ver.* p. 369, 6.:

2718. D. M ‖ PVPI ACVTI ‖ IVSTINI ‖ VIRILLIENA ‖ CRESCENTINA ‖ MATER INFELIICISSIMA ‖ FILIO. — Sed est ve

Pupii, vel *Pupus* est ὑποκοριστικόν, i. q. delicium, delicatus, ut ap. Marini *Atti* 1. p. 263.:

2719. D. M. S ‖ PVPVS TORQVATIANVS ‖ FILIVS BONVS QVI SEMPER ‖ PARENTIBVS OBSEQVENS ‖ VIXIT ANNIS VIII. M. VIIII. D. XIII ‖ ITEM ALIVS PVPVS LAETIANVS QVI ‖ IDEM FIL. BONVS ET OBSEQVENS ‖ IDEM PARENTIBVS VIXIT ANNIS ‖ N. V. M. VI. D. VI. POSVERVNT GAIIANVS ET EVCHARIS PARENTES ‖ FILIS DVLCISSIMIS. SED NON HOC ‖ MERENTES A VOBIS. QVI SIBI SENSERVNT. III. IDVS SEPT. EX QVIBVS VNVS VIXIT IN ‖ XI. KAL. OCT. ET ALIVS IN III. KAL. EASDEM. — Romae. Et ita explicari praestat, quamvis Hagenb. PVPI. in lap. Mediol. legit *Pupii*.

QVARTVS agnoscit quidem Fabrett. p. 24., sed Hagenb. de eo dubitat, *Quartiniam* gentem potius intelligens in hoc lapide:

2720. * QVART. ANNIVS QVAR. F. POLL[1]) ‖ SATVRNINVS ‖ VERONA ‖ MIL. LEG. V. AVG. PRAEF. VIGIL[2]) ‖ PROCVRATOR VIGESIM. HAERED ‖ ET QVARTINIA BABAERIA ‖ VXOR FECERVNT H. T. I. S ‖ H. M. D. M. ABES ‖ IN FR. PED. XVIII. IN AGR. P. XXV S. — Fabrett. 24, 108. Ex schedis Barberinis. Habent etiam Spon *Misc.* p. 203, 1. Don. VI. 75. Mur. 779, 3. ex Maffeii *Ver. ill.* Tab. 1. *Inscript.* 32, 14.

1) Spon rectius POBLicia. 2) id. PIAE. VIGIL., quod inauditum est legionis cognomen; neque omnino hic lapis extra suspicionem νοθείας positus est.

SALVINVS. v. Fabrett. p. 28. ex Grut. 559, 8. OSSA SALVINI SEMPRONI. CERONI. — it. SAL. PEDVSIVS DEXTER.

2721. C. PETILIVS M. F. RVFVS ‖ T. FLAVIVS. SAL. F ‖ C. F. C. — Sancti Severini. Mur. 1724, 3. cfr. ib. 1456, 14. Talia, veluti *Numerius* Pompeiis, passim per municipia videntur obtinuisse inter tenues sermonis morumque antiquorum reliquias.

SECVNDVS. De hoc ita Hagenbuchius in *Epistola inedita* ad Schoepflinum, anni 1755.: „Inscriptionis Gudianae 62, 7.:

2722. DIS PARENTIBV
S. VINNIA MODESTA
V. S. L. M. — Veronae. — S versus secundi initiale cum PARENTIBV versus primi iungendum esse, ut exeat PARENTIBVS, atque adeo S siglum non esse, quod aut *Sacrum* significet, aut mulieris, quae votum solvit, praenomen *Secunda* sit, ad suavissimum Lamey nostrum scripsi, quum in mentem mihi venit inscriptionis tuae, quae si in ea praenomen femininum *Secunda* locum habere debet, haberi rarissima omnium tuarum meretur. Nam „*Secundi* praenomen in lapidibus rarum, sed *Secundae* rarissimum." Agnoscis verba tua ex *Alsatiae* p. 419. extr. Ego vero neque Reinesio, quem unum citas, temere accesserim, praenomen *Secundus* tuenti, caussam vero suam, Ligorianam, Fabretto p. 25. non approbanti. Multo autem minus muliebre praenomen *Secunda* admiserim, nisi certis et indubiis firmetur lapidibus; potius in eo inter-

pretando ab more et regula communi puto deflectendum non esse. Quid magis obvium in titulis veterum votivis, quam huic vel illi DEO SACRVM? Cur tuum non legemus sic: DEO MER*curio* S*acrum*. VICTORINA NATALIS. EX V*oto* P*osuit*. L*aeta* L*ibens* M*erito*.? Femina haec tanto minus praenomen habuit *Secunda*, quod ne nomen quidem gentilicium habeat, sed duo cognomina: quomodo et alia ex Schannato a te p. 472. producta VICTORINA PRIMITIVA. iam olim a Grut. 7, 6. edita. Wormatiensis haec *Victorina Primitiva* me impedit, quo minus *Victorina* saxi tui a me *Natalis* uxor fuisse credatur, ellipsi alias Latinissima, ut *Terentia Ciceronis*. v. Fabrett. p. 56."

SEPTIMVS. — SEP. ANICIVS DAMA. Grut. 527, 1. sed Hagenbuchius hoc quoque explodit, quum sit *Septimius*.

(OCTAVI et NONI praenomina nonnisi ex saxis Ligorianis, a Fabretto p. 25. recte reiectis adstruuntur a Reinesio.)

SERVIVS. SER.

SEXTVS.

2723. SEXTO ‖ TVTILIO ‖ ACVTO SEXTVS ‖ TVTILIVS OPTATVS ‖ L. PATRONO SVO ‖ POSVIT ‖ IN FRONTE PEDES XII ‖ IN AGRO PEDES XII. — Romae. Fabrett. p. 30, 144. alibi SEXT. et SEX.

SPVRIVS v. in Capite de matrimonio.

STATIVS v. Fabrett. p. 27.

2724. STA. ARRVNTIVS ‖ FLORVS H. S. EST ‖ L. NOVIVS DECEMBER ‖ POSVIT. — Romae. Fabrett. p. 27, 120. cet.

TAVRVS. In rarioribus hoc quoque censendum est, sed indubitatae tamen fidei, in gente saltem Statilia:

2725. T. STATILIVS TAVRI L ‖ CNIDVS ‖ STATILIA T. L ‖ PHILEMATIVM. — Romae. Marini *Atti* 1. p. 43., quem consule. Vtrobique T. leg. Taurus, Tauri., ut et in seqq.:

2726. STATILIA. TAVRI L ‖ ALBANA PIA IN SVOS ‖ HIC REQVIESCIT. V. A. III. — Romae.

2727. T. STATILIVS ‖ TAVRI L. SYNISTOR ‖ SVPRA CVBICL.[1]) — Romae. Marini l. l.

1) *cubicularios*.

TERTIVS. v. Fabrett. p. 23. ex Grut. 465, 9. et 1109, 1. ac Maffei *Mus. Ver.* 123, 7.:

2728. DIS. MANIBVS ‖ TERTIVS ‖ VERCOBIVS ‖ SVRVS ‖ ARNIESE.[1]) CREMONA ‖ MIL. COH. XII. VR. 7. ROSCI ‖ MIL. AN. VII ‖ VIX. AN. XXVII ‖ POSVIT AVLVS. CAESSENINIVS. PVDENS FECIT. — Veronae.

1) *Arniensi* tribu.

VIBVS et fem. VIBA, praenomen, quod Scaliger *Ind.* 19. *Grammat.* agnoscebat, Fabrett. p. 30. et *Emendatt. Grut.* p. X. recte docuit, nihil aliud esse, nisi notissimum illud V. oppositum nigro illi Θ.; *Vivit*que, sive *vivus*, *viva* explicandum.

2729. Duo praenomina interdum unus idemque gerebat; ex quo posteriorum temporum more ignorato errores interdum suborti sunt, ita ut saxorum interpretes de duobus hominibus cogitarent, ubi de uno dumtaxat sermo esset. Cfr. Marini *Atti* 1. p. 254.:

L. POMPEIO VOPISCO C. ARRVNTIO CATELLIO CELERE. item p. 354. 677. 735. Iste mos ex adoptionibus maxime videtur explicandus.

2730. Veterem illam et pervagatam de feminarum praenominibus quaestionem, vel a Forcellino v. *Praenomen* in compendium redactam, hic recoquere non vacat. Nostrum potius est critice perlustrare singula illa a magno Scaligero in *Ind. Grut.* 19. relata, ut quid inde colligendum sit, cuique constet. Adiunximus alia quoque Muratoriana.

A. (AVLA) Grut. 811, 7. *A. Aemilia* in lapide Hispaniensi exiguam sane fidem meretur. 853, 11.:

A. VIREIA. Sed lapis ipse habere dicitur AVRELIA. 930, 9. A. FINIAE iungendum est AFINIAE. Cfr. Mur. 670, 4. 1292, 8.

B. *B. Valentinae.* 888, 7. quod vel ex errore aliquo natum, vel significat *Vivae.*

AP. (APPIA) prodit ex una Ariminensi Garuffii, notissimi falsarii, Murat. 1642, 1. Agnoscitur tamen a Cannegiet. *Nom. Rat.* p. 9.

Ͻ. (CAIA) 323, 11. *C. Sammiae*, sed 321, 9., ubi idem titulus datur, deest praenomen, ut et apud Grasserum in Nemausensibus. — 416, 2. *C. Comisiae Ariadnes.* sed apud Maffeium *Mus. Ver.* 166, 5. in alio simpliciter est *Comisidiae Ariadnes;* quocirca C. in titulo Grut. iungendum videtur cum praecedentibus T. F. *testamento* s. *titulum fieri curavit.* — 452, 4. Ͻ. *Planciae* Hispaniensis est spuria. — 539, 8. Ͻ. significat *Centuriae.* — 677, 12. Ͻ. *Clodiae.* Haec tandem indubitata videtur, quum Smetius *αὐτόπτης* perhibeatur. — 740, 4. mutilus est lapis Veronensis Saraynae. — 759, 4. C. ATILIA potius est CATILIA; praeterea totus lapis suspectus est Maffeio A. C. L. p. 205. — 799, 4. C. LARTIA. est CIARTIA. v. Fabrett. *Emendat. Grut.* p. V. — 872, 9. eademque repetita 976, 7. *C. Fulvia Quintia;* huic quidem nihil apponere queo. — 922, 17. C. SENTIAE. MILIAN. viri monumentum est, scilicet C. SENTI. AEMILIAN*i*. Hagenb. — 975, 1. *C. Fanniae C. L.* e Scardeonio, cuius exigua est auctoritas. *Caia* scribebatur etiam K. v. c. de *K. Artoria* 523, 2. vix erit dubitandum. Contra Ꝁ. in 995, 8. est notissimum illud Ͻ. L. *Caiae liberta.* K. in Semigraeco illo 671, 14. legendum *καὶ Φηλίκιτας γονεῖς.* Hagenb. ita K. significat *καί.* 684, 3. Cfr. denique Mur. 1128, 4.

CN. (CNEA) 974, 5. CN. *Cocceiae Irene* prorsus dubium fit collatis 974, 2. et 726, 8. Contra 783, 6. *CN. Liburnia Epictetis* Smetii nititur fide; neque reiicienda GNAEA 274, 2.

D. (DECIMA) 754, 10. ex satis ridiculo errore, quum sit D*is* — — M*anibus.* Idem accidit Scaligero 916, 17.

T inversum ⅃: 130, 7. quid sibi velit, obscurum est.

L. (LVCIA.) 335, 14. *L. Macedonicae* ex lap. Hispaniensi suspecto. — 347, 5. L. AELIA. ex lap. mutilo et corrupto, legendumque fortasse LAELIA. — 352, 2. LVCIA VALENTINA. omnibus literis scriptum gentilicium est nomen. — 438, 4. *L. Caecilia Alentina* est lapis Verderianus. Sic rursus 441, 9. Maiorem utique fidem meretur 447, 3., quod repetitur 448, 9: *L. Peduceae Iulianae;* ex schedis tamen profertur. Contra 528, 8. L. AVRELIA. SATVR. videtur potius *L. Aurelianus Satur.* — 576, 5. legendum est *Zmaragdi* L.(*iberti*) *Domitii Apollinaris* (servi) *Cubicularii.* HAGENB. 627, 9. *L. Lartia* admodum est dubia. — 633, 10. *L. Pomponia* est *L. Pomponianus*, ut rectius idem Scaliger *Ind.* 20. — 734, 1. *L. Rutilia Severina* debetur Pingonio. — Minus suspecta est 752, 9. L. AFRENA. C. F. SECVNDA. — 757, 1. L. ARCIAE est LARCIAE. — 787, 5. *L. Gemin. Myrines*: „L. non habet lapis." Gud. — 845, 8. L. est *quinquaginta.* — 859, 1. pro L. ATILIAE CVPITO. Zachar. *Excurs. lit.* p. 53. rectius dat L. ATILIO CVPITO. — 861, 7. (Mur. 1077, 1.) est lapis Hispaniensis, e schedis dumtaxat prolatus. — 867, 6. L. significat *Libertus.* HAGENB. — 886, 6. L. *Liberta*, collatis 885, 5. et 951, 11., ubi accuratius repetitur. — 901, 22. L. APPIA lege LAPPIA. Fabrett. — 951, 2. L. rursus est *Libertus*, iudice Hagenbuchio: idem valet de 959, 11. L. *Liberta,* item de 968, 6. et 999, 7. — Pro *Lucia Filiacula* Grut. 441, 9., quae erat suspecta Maffeio A. C. L. p. 340, lapis ipse, teste Labus *Dissertaz.* p. 29. habet L. FIL*ia.* PACVLA. — Murat. 1050, 1. est Hispaniensis suspectissima. *Ibid.* 1211, 1. e schedis, procul dubio Ligoriana.

M. (MARCA.) 372, 3. *M. Aureliae Marcellinae* ex lapide Hispan. Sed ubi primum legitur 325, 8., praenomen rectius abest. — 554, 3. *M. Munatiae.* M. residuum videtur formulae D. M.; idemque valere arbitror de 751, 10. Sic et 885, 14., quod repetitur 1042, 10.: M. *Manibus* potest significare; etsi est lapis Hispaniensis in gratiam praenominum *Publiae* et *Marcae* fortasse confictus. *Manibus* lego etiam 910, 4. Magis dubium est 961, 6. M. ARVLEIA. C. L. HELPIS.: etenim haud nimis placet *Maruleia.* — 1041, 9. *M. Vlpia Modesta;* sed Apianus p. 255, 2., ex quo habet Gruterus, praenomen ignorat, quod errore aliquo natum videtur ex praecedente D. M. — 977, 13. M. bis inversum: W. Scaligero praenomen est mulieris: nos de lapidibus Hispaniensibus ubique ambigimus. — De lapide P. Servii apud Cannegieter *Nom. Rat.* in Praefat. valde dubito.

N. (NVMERIA) etsi cum Petro Servio agnoscit Cannegieter ibid. omnino est explodendum: nam 680, 14. pro C. DIDIVS CELER | N. IVNIA MARCELLINA. in lapide ipso legitur C. DIDIVS CELER | N. ET IVNIA. v. Maffei *Osservaz. letter.* T. 4. p. 356. ita, ut verum sit: C. DIDIVS CELERIIN. ET IVNIA. — 882, 10. N. ARENIA apud Apianum p. 441. recte iungitur NARENIA.

P. PVBLIAE contra praenomen non possum non agnoscere: etsi in hoc quoque saepius decepta est Scaligeri diligentia. Sed singula videamus, veluti statim in omnium primo 15, 5. P. VINIA. lapis ipse

habet RVTILIA. — 311, 5. titulus est merito suspectus Maffeio A. C. L. p. 204. Contra indubitatum, puto, erit 316, 2.:

2731. PVBLIAE. AELI‖AE. IVLIANAE ‖ MARCELLAE S. P. FIL. P. AEL. IVLIANI ‖ EQ. R. FLAM. ET II VI‖RAL. COL. APVL. ET AD‖OPTIVE. P. AEL. MAR‖CELLI. VET. EX. PR‖AEF. LEGG. VII. CL ‖ ET I. ADIVT. DADES ‖ ET FILETVS ACTOR. — Albae Iuliae. qui lapis quinque testibus nititur, nec suspecti quidquam habet, etsi singulare est illud S. P., quod explicant *Sanctissimae Puellae*. Est *SPuriae*. Observandum, haberi aliquot praeterea titulos Dacicos et Pannonicos, in quibus *Publiae* leguntur: 345, 10. *P. Valentina*, 437, 1. *P. Iulia Successa*. item 517, 1. et ead. pag. 11., ita ut istud praenomen illis in regionibus obtinuisse videatur. Nec video quid opponi possit, nisi cavillari velimus, 348, 7. (P. AEMILIA CYNEGIS) — 646, 4.:

2732. VIV.
P. ALBIVS Ↄ. L ‖ CINVS. PROPOLA ‖ AL. SIBI ET ‖ LANIAE M. F. TERTIAE ‖ Θ P. LANIAE. M. F ‖ SECVNDAE ‖ AGRO. PEDV. XV. — Narbone, ubi simul notandae *Secunda* et *Tertia*. Item 687, 8. *P. Ianuariae*. — 741, 2. *Publiae Pagatae* s. *Pacatae* omnibus literis scriptae. — 763, 10. *P. Aelia Artemisia:* „vidit Smetius." — 879, 3. *P. Mansueta*. — 994, 1. *P. Noniae Proto*. Contra 570, 6. *Leg. XXII. P.* PACEI—A. legendum est, iudice Hagenbuchio: *Leg. XXII.* PR*imigeniae* ACCEPTIA. — 749, 3. P. ACCIAE. iungit Fabrettus: PACCIAE. — 768, 8. P. est *Patris*. Hagenb. — 797, 10. P. IVSTIA. „P. non habet lapis." Gud. — 885, 14. est lapis Hispaniensis, qui repetitur 1042, 10. vide supra in M. — 982, 7. ex Pingonio, suspecta inscriptio. — 991, 13. ex Walch. *Xen.* p. 121. emendandum *P. Rabirius* pro *P. Rabinia*. — 476, 9. *Turriae Ariniae* P. *Turraniae*. incertae omnino est lectionis. — 751, 5. PP. dignitatis est nota, *Praepositus* v. c. vel *Praefectus*.

Q. (QVINTA) Maximam utique habet speciem 992, 11. *Q. Salustia Athenais*. Contra 588, 9. notula inspecta probabile fit, Q. nihil aliud esse, nisi solitum illud lapidum ornamentum, modo hederae folium, modo Graecorum Φ. referens, nec vero, ut olim quidam opinabantur, cordis maerore afflicti significatum habens, sed arbitrarium omnino, et puncti tantummodo locum obtinens. — 867, 13. lapis est suspectus. — 872, 8. (integrius 413, 10.) *Q. F.* solita significatione est *Quinti filia*. — 683, 8. pro Q. TI. F. FIRMINAE Hagenbuchius rectissime legit CL. i. e. *Claudiae* cet. Omnibus vero literis scribitur in sequente 584, 9.:

2733. QVINTAE ‖ GAMI. MARTIAE ‖ N. L. F. AN. VI ‖ ATTICVS A MANV ‖ SPONSVS ‖ LOC. D. EX D. D. — Romae. quod quidem, nisi Smetii aliquatenus vetaret αὐτοψία, pro gripho Ligoriano haberem. Nam ut mittam sponsum puellae sexennis, qualis octennis etiam 837, 2., quid sibi vult illud GAMI? dein N. L. F.? a cuiusnam *manu* Atticus? cur tandem puellae eius generis, Romae praesertim, locus datus ex decurionum decreto? Ludenti Ligorio non

deerant certe nec lapidarii, nec lapides ad talia, si lucrum ipsi procurarent, incidenda. Nihil tamen definio. Pertinet huc etiam sequens:

2734. QVINCTAE NONIAE ‖ RVFAE ET ‖ NONIAE Q. F. — Quinctulae. In agro Rhegiensi. Grut. 882, 5. Mur. 1734, 5.

SEX. 334, 1. incertae est lectionis. Cfr. Maffeii *Ver. illustr.* 4. p. 143. Speciosius utique est 931, 8.:

2735. D. M. S ‖ ANNAE FORTVNATAE ‖ SEX. CETHECILEA.[1]) PA‖TRONAE. — Romae. (1) *Cethegilla Reines.*) et 962, 12. *Sex. Avidia Sex. L. Prima.*

T. (TITA.) 482, 2. *T. Petroniae Rufinae;* sed vide, ne T. cum praecedd. iungendum *Q. Ann.*, corruptumve sit. — 550, 7. *T. Iulia Valentina.* — 792, 9. *T. Cornelius Marcellinus* ‖ *T. Paternia Florina.* „Fortasse leg. eT ligate ƎT vel TE." Hagenb. idemque prorsus valet de praecedente. — 835, 12. *T. Anniae Dariae.* Reperitur T. hoc femininum in lapp. Narbonensibus, Gratiopolitanis et Arelatensibus, ita ut, sicubi sincerum est, ad morem aliquem illius tractus Galliarum sit referendum, quemadmodum simile aliquid vidimus in praenomine *Publia.* — 859, 14. et Zachar. *Marm. Salon.* p. 25, 11. *T. Attiae Laemontinae.* — 880, 9. T. MAXSVMA. TEST. F. I. Sed Murat. 1709, 13.: T. MAX. ET SALVIA. TES· FIE ‖ IVS. — 974, 11. *L. Eranus sibi* ET. T. Θ. *Munniae L. L. Primulae*, ubi vide ne T. temere sit reduplicatum ex praecedente ET. Certe enim debebat esse ET. Θ. T. *Munniae.* Idem valet de 991, 9. *Herma sibi* ET. T. *Hedistiae Quintae* sive *Hedistae Quintiae.* — 879, 4. TITA MARCELLINA, omnibus literis scriptum exstat in titulo admodum suspecto, et a Pomponio Laeto, ut videtur, conficto. Inversum T, ⊥ incerta sane significatione bis legitur 130, 7. et 754, 7.

TI. (TIBERIA) 892, 9. TI. *Aelia M. F.*, ex lap. Hispaniensi. — 909, 15. corruptum, et viri potius praenomen videtur TI.

DIV. Ex Grut. 799, 6. DIV. LELIAE. ATILIAE., DIV. quoque inter feminarum praenomina retulit Scaliger, sed Gudius 271, 4. rectius habet: DEVILLIAE. ATTILIAE. Cfr. omnino Fabrett. p. 373.

His addamus, quae Fabrettus p. 30. a se visa collegit:

2736. DIS. M ‖ C.[1]) GAMICE ‖ C. DIODOTO ‖ CONIVGI ‖ POSTQ. SVIS. — Romae. Fabr. 30, 146.

1) p. 373. ipse Fabr. dubitat, annon leg. sit CL*audia.*

2737. L. VIBIO L. F. AN ‖ ASPRO ‖ SEXT. FAVSTINAE ‖ CONIVGI ‖ BENEMER. FEC. — Ibid. ib. 31, 147.

2738. L. SEPTIMIAE PATA‖BINIANE. BALBIL‖LE TYRHAE ‖ NEPOTILLE ODAE‖NATHIANAE. CQ ‖ AVR. PVBLIENA ELPIDIA NVTRIX ‖ PATRONAE DVLCIS‖SIME ET AMANTIS‖SI‖MAE FELICITER. — Ibid. ib. 31, 148. Mulierem hanc tot nomina habere monstri instar videtur Oliverio ad *Marm. Pisaur.* p. 106.

2739. L. BAEBIAE ‖ SALLVSTIAE ‖ CRESCEN‖TILLAE C. F.[1] ‖ VETERIS ‖ SANCTITATIS ‖ MATRONAE ET ‖ LECTISSIMAE ‖ PVDENTISSI‖MAEQVE CONIVGI CREPEREI ‖ ROGATI C. V. — Ibid. Ib. 31, 150.

1) *clarissimae feminae.*

2740. BENE ME . REN . TI ‖ VIR . GI . NI . AE ‖ L. REM . MI . AE. SER‖VANDAE ‖ L. CALPVR . NIVS RVFI‖NVS. QVAE VIXIT AN. XXI. M. VI. D. XIII. — Ibid. ib. LX.

2741. D. M ‖ EX PERMIS‖SV GALERIAE CLEOPATR‖AES. FECIT ‖ P. AELIVS FRONT ‖ P. LVCIANE ‖ CONIVGI ‖ ET AELIAE FRONTINAE FILIAE ‖ RARISSI. — Ibid. ib. 31, 149.

2742. Q. RAGONIAE CYRIACETI CONIVGI DVLCISSIME ‖ ET INCOMPARABILI VNI VIRIAE CASTE BONE ‖ QVE VIXIT ANNIS XXI. MES. VIIII. DIAEBVS II ‖ Q. IVLIVS DONATIANVS OPTIO. 7. COH. III ‖ CVM QVAM BENE VIXI. AMN. (*sic*) VIII. MESIB. VIIII ‖ DIEB. XXIIII. QVAM NVPSI ANNOR. XII ‖ MESVM XI. DIERVM XIIII. CONIVGI ‖ BENEMERENTI HIC DORMIT. — Ibid. ib. LIX.

Idem rectissime explicat frequentissimum illud Ͻ. L. *Caiae libertus s. liberta.* v. c.:

2743. OSSA ‖ P. ANNI. Ͻ. L ‖ ACASTI. — Romae. p. 2. IV. In hac formula *Caia*, inquit, non per modum proprii praenominis, sed appellative, quasi mater familias ac domina vocatur, iuxta eam significationem, qua nuptiali ritu nova nupta mariti domum ingrediens, ei dicit, *ubi tu Caius*, *ego Caia.* Cfr. denique de omni hac quaestione Walch. ad *Gorii Xen.* p. 46.

2744. C. CATIO C. F. MEN. BALBO ‖ Ͻ. PETREIIAE C. F. PAVLAE ‖ HOS DECVRIONES FVNERE ‖ PVBLICO DE FORO E TRIBVNALI ‖ EFFERENDOS ET HIC HVMANDOS ‖ CENS ‖ FVFISIAE A. L. VIOLAE ‖ C. CATIVS C. F. MEN. GALLVS ‖ PARENTIBVS ET VXORI. — Beneventi. Grut. 386, 5. et 725, 7. correctius apud de Vita p. 8. et accuratius in Inscriptt. p. 38, 1., cuius si typo fidendum est, certum aliquando habemus exemplum praenominis *Caiae.*

Inter feminarum nomina notanda ea, quae formam habent masculinam: v. c.

2745. AELIA DEMETRVS ‖ TITYRO CONIVGI ‖ BENEMERENTI. — Sine loco. Marini *Atti* 1. p. 331., ubi similia afferuntur *Cassia Mus*, *Iulia Barachus*, *Mucia Antiochus*, *Calidia Antiochus*, *Clodia Optatus*, *Acilia Carnus*, *Sallustia Helpidus*, *Flavia Chrysophorus.* (Marini p. 260.) Contra *L. Popillius Aequitas* cet. cfr. ib. p. 323.

2746. Inter nomina libertarum notandum GE (γη) GA, FA, MA. (Marini *Atti* p. 495.) v. c.:

H. F. M. F

P. FALTONIVS P. L. APOLLONIVS ‖ MAG. VICI. ACCENS ‖

RVBRIA C. ET Ɔ L. GE ‖ LIGVRIA A. L. OLYMPIA ‖ FALTONIA P. L. HEDISTE ‖ P. FALTONI ‖ HEDISTENIS L. EVCHRESTI. — Romae. Marini *Atti* 2. p. 496. — DECIAE L. L. FA. est ibid. 1. p. 250.

2747. D. M ‖ MAXIMA.. ‖ FORTIONIS ‖ MEMORIA ‖ PIGNVS. AM..[1]) ‖ MAXIMVS ‖ FILI ‖ PIENTISSIMI ‖ ET. FORTIO. PATER. — Galbiate in agro Mediolanensi. Communicata mecum a Io. Labus, V. Cl. —

1) Amor. „Curioso è quest' epitaffio pei nomi di que' figli: *Memoria*, *Pignus*, *Amor*." Labus.

2748. OPTIMVS[1]) AVG. LIB. STATILIAE ‖ HYGINAE VXORI ET AVR. STATILIO ‖ OPTIMO FIL. ET LIBERTIS LIB. Q ‖ POST. EORVM. — Romae. Gorii *Xenia* 11, IIII.

1) „Fortasse Aurelii Aug. lib. hic Optimus fuit; unde filio nomina Aurelio, (a patris gente) Statilio (a matris gente) Optimo (cognomen hoc a patre). Hagenb. Mss.

2749. SEX. ATTIO ATTICO PATRI ‖ VALERIAE SEXTINAE MATRI ‖ VALERIAE ATTIAE SORORI[1]) ‖ SEX. ATTIO FESTO FRATRI ‖ ATTIAE NOVELLAE FILIAE ‖ MEMMINIAE PRISCAE VXORI ‖ L. ATTIVS SECVNDVS SIBI ET ‖ SVIS V. P. — Ad Aquas Sextias. Grut. 721, 1.

1) vides nomina feminarum interdum coniuncta ex parente utroque.

2750. DIS MANIBVS ‖ Q. STLACCIVS QVINTIANVS. TVLLIAE ‖ IVSTAE SORORI SVAE PIENTISSIMAE ‖ FECIT ET PARENTIBVS SVIS. VIX. ANN ‖ XXVII. MEN. VII. DIEB. XIII ‖ ET C. VERGILIVS F. FECIT MATRI ‖ IVSTVS. IN FR. P. IIII. IN AGR. P. III. — Romae. Maffei *Mus. Ver.* 270, 1.

„Mira hoc in saxo nominum gentiliciorum ratio; frater et soror diversae gentis sunt, ille Stlacciae, haec Tulliae." Hagenb.

2751. D. M ‖ SEX. NONIO RHETORICO ‖ CONIVGI ‖ INDVLGENTISSIMO ‖ NONIA CAENIS. — Romae. Marini *Iscriz. Alb.* p. 112. Raro admodum uxores eadem cum maritis nomina gerunt; exempla vide ap. Marin. l. l. Reinesium *Inscript.* p. 42. et 395. et in primis Christii *Noctes Academicas* p. 276. Nec tamen inde colligendum cum Heineccio *A. R.* 1, 10, 6. p. 130. *Haubold.* eas, quae maritorum nomina assumsperint, in manum convenisse, eas vero, quae paterna retinuerint, non convenisse. Fortuita res plerumque erat, in libertinae praesertim conditionis hominibus. — Huius generis sunt Ael. Mont. Haeder eiusque coniux Ael. Mon. Festina in lapide Augustano, quem dedimus in Diis immortal. §. Mercurius. Eius rei illustre hoc quoque est exemplum:

2752. DIS, MANIB, ‖ N, FRESIDI, SVC‖CESSI, DECRET, ‖ FABR.[1]) V, A, XIIII, ‖ N, FRESIDIVS, FLO‖RENTINVS, PAT, ‖ ET, FRESIDIA, SVCCESS ‖ MATER. — Auximi. Zaccaria *Istituzione* p. 274.

1) Decreto (Collegii) Fabrum scil. funere honorati. Ceterum cfr. Cannegieter *Nom. Rat.* p. 80. seqq.

2753. D. M. S ‖ LVCIFERO FILIO ‖ QVI VIXIT AN. XVI ‖ M. II. D. XII. COMINI ‖ EPICTETVS ET ‖ AEQVICVLANA[1]) ‖ BENEMERENTI ‖ FECERVNT ‖ S. T. T. L. — Forulis, s. Cività Tomassa. Giovenazzi *Aveia*. p. 56.

1) i. e. Cominius Epictetus et Cominia Aequiculana.

Nomina in *anus* desinentia, ut notissimum est, antiquioribus temporibus filiis adoptivis imponebantur derivata a primitiva eorundem gente, veluti *Aemilianus*, *Octavianus*. Postmodo saepe formabantur a nomine materno. v. c. Fabrett. p. 319, 426.:

2754. DIS. MAN ‖ M. AVILIO M. F ‖ QVIR. SCYMNIANO. VIX. ANN. XXIII ‖ MENSIB. II. DIEB. V ‖ FLAVIA SCYMNIS ‖ MATER F. PIISSIM. — In villa Pamphilia.

Vel tandem in libertis deducebantur a patronorum nominibus:

2755. DIIS. MAN ‖ TI. CLAVDI. AVG. LIB ‖ EPICTETI ACTEANI[1]) VIXIT ANNIS LXXXV ‖ CL. ZOSIME PAT ‖ BENEMERENTI FECIT. — Romae. Fabrett. p. 319, 422.

2) ab Acte, Neronis amica.

2756. D. M ‖ T. FLAVI AVG. LIB ‖ PHOEBI ‖ OTHONIANI[1]) ‖ M. METTIVS ‖ TELESPHOR. ET T. FLAVIVS LEONAS. HER. — Fabr. p. 319, 421.

1) ab Imp. Othone.

2757. DIS MANIBVS
N. NAEVI. N. F. PALAT.
VITVLI
DECVRIONI PVTEOL.
ET NAEVIAE SATVRNINAE
MATRI EIVS PIISSIMAE.

N. NAEVIVS MOSCHVS
AVGVSTALIS PVTEOL.
N. NAEVIO VITVLO. F.
DVLCISSIMO
ET NAEVIAE SATVRNINAE.
CONIVGI CARISSIMAE
CONSECRAVIT.

— Marano. Giovenazzi *Aveia* p. 110. Vides N. Naevium Moschum, libertini generis hominem, filio suum Moschi nomen imposuisse Latine conversum, quo libertinitatem, ut loquuntur ICti, magis celaret.

2758. De nominibus virorum ac feminarum in IO exeuntibus consule Marinium *Atti* p. 254. et 496. v. c.:

GRATILLAE. Ɔ. L. VRANIONIS
FILIAE

GRATILLAE Ɔ. L. AMPELINIS
MATRIS. — Romae.

Exempla *πολυωνυμίας* posterioribus fere temporibus usitatae:

2759. C. IAVOLENO CALVINO ‖ GEMINIO KAPITONI. CORNELIO POLLIONI ‖ SQVILLAE. OVVIKACIO[1]) ‖ SCVPPIDIO VERO COS[2]) ‖ PROCOS. PROV. BAETIC. LEG. AVG ‖ PROPR. PROV. LVSITAN. LEG. LEG. IIII ‖ GALLIC. PR. CAND. DIVI HADRIANI ‖ TRIB. PL. CAND. Q. PROV. AFR. TRIB ‖ MIL. LEG. V. MAC. X VIR. STLITIB. IVD. — In agro Cryptae Ferratae prope Tusculum. Donati 1. p. 333, 11.

1) fuitne OVF*entina tribu*, VIKACIO s. potius VOLKACIO., ut ap. Donatum 2. p. 358, 10.? 2) Cos. suffecto anni incerti.

2760. IMP. CAES. DIVI TRAIANI || AVG. COS. VI. F. DIVI NERVAE || COS. III. TRIB. P. II. NEPOTI TRAIANO HADRIANO. AVG. PONT. MAX || TRIBVNIC. POT. XII. P. P. COS. III.[1]) MARCVS.[2]) MESSIVS RVSTICVS || AEMILIVS PAPVS ARIVS PROCVLVS IVLIVS CELSVS.[3]) SODAL || AVGVSTAL. IIII VIR VIARVM || CVRANDARVM. TR. MIL. LEG. III || AVG. PR. PR.[4]) PROVINC. AFRIICAE TRIB. PLEB. PR. PEREGRIN || CVRATOR VIAE AVRELIAE || LEG. LEG. AVG. XX. V. V. OPTIMO PRINCIPI. — In vico Coronili agri Vtrariensis. Don. p. 116, 13.

1) p. Chr. 128. 2) nota praenomen omnibus literis scriptum. 3) tot huius viri nominibus in saxo Gruter. 256, 2. anni 145. p. Chr. duo praeterea accedunt post *Marcus: Cutius Priscus;* sed idem in duobus saxis Grut. 197, 5. et 198, 2. p. Chr. 121. simplicius vocatur: *Lucius Messius Rusticus:* vides igitur cum annis procedentibus mutari praenomen, augeri numerum cognominum. Hagenb. 4) Propraetor, non ut Gorius volebat Praefectus Provinciae. Id.

2761. Q. POMPEIO Q. F. QVIR. SENECIONI || ROSCIO MVRENAE. COELIO. SEX. IVLIO FRONTINO SILIO DECIANO || C. IVLIO EVRYCII.[1]) HERCVLANEO || VIBVLLIO PIO AVGVSTANO ALPINO || BELLICIO SOLLERTI IVLIO APRO || DVCENIO PROCVLO RVTILIANO || RVFINO SILIO VALENTI VALERIO || NIGRO CE. FVSCO[2]) SALENTIANO || SOSIO PRISCO. PONTIFICI. SODALI || HADRIANALI. SODALI ANTONINIANI || VERIANI.[3]) SALIO COLLINO. QVAESTORI CANDIDATO. AVG. LEGATO PR. PR. ASIAE || PRAETORI CONSVLI. PROCONSVLI ASIAE || SORTITO. PRAEFECTO ALIMENTOR || XX VIRO MONETALI. SEVIRO[4]) PRAEF || FERIARVM LATINARVM. QQ. PATRONO || MVNICIPII SALIO[5]) CVRATORI FANI H. V[6]) || S. P. Q. T.[7]) — Tibure. Spon *Misc.* p. 189, 2. Gud. 136, 5., ex quo quaedam emendavi.

1) l. Euryeli. Hag. 2) Spon. CLEVS.. 3) l. vel *Antoniniano, Veriano* vel *Antoniniali, Veriali.* Hagenb. 4) sc. Equitum Romanor. Id. 5) Salio sc. Herculis v. Gutb. de Sal. p. 17. Id. 6) *Herculis Victoris*, non vero *Huius Vrbis.* Id. 7) Tiburs. ut Grut. 422, 4. Id. Sponius et Gutb. in hoc marmore varia virorum quindecim vel sedecim nomina continua serie recenseri, subiectis continua iterum serie variis dignitatibus; singulas vero singulis nominibus aptare difficillimum esse aiunt. Sed rectissime Hagenb. ad Spon l. l. contendit, nomina ultra quam triginta unius hominis esse, qui inter mortales, nimia illa vanitate πολυωνυμίας inauditae remota, vulgo audierit Q. Sosius Priscus, Consul a. p. Chr. 169. Fortasse causae tot nominum quaeri poterunt in adoptionibus, et coniunctione nominum avorum, proavorum, maternorum etiam, (ne de vitricis addam) quorum imagines domi habebat. Praenomina vero tam multiplicata alia exempla habent, in iis, quae Marini *Atti* 1. p. 149. coniecit ad Mur. 1091, 1. et Reines. p. 463. In feminis πολυωνυμοις observa seqq.:

Fl(avia) Neratia Septim(ia) Octavilla. Grut. 467, 5. Valeria Spuria Flassina s. Flaccina. ibid. 469, 1.

2762. C. REXIO || P. F. FAB || NAVILIANO || SENIORI || EQVO PVBLICO || OMNIBVS HONORIBVS || MVNICIPALIBVS || PERFVNCTO. — Brixiae. Fabr. p. 370, 141.

2763. MEMORIA || VMIDI HYLATIS || IVNIORIS || VIXIT ANNIS IIII. M. III || H. S. E. — Via Nomentana. id. ib. N. 140.

2764. L. ANNIO L. L. DIPHILO MAIORI || L. ANNIO L. L.

DIPHILO MINORI ‖ L. ANNIVS DIOMEDES LIBERTEIS. — Sine loco. id. p. 371, 147.

Sic etiam in feminis, et ancillis:

2765. NICE. MINOR. MINISTRA ‖ IN FAMILIA. — Romae. Gorii *Xenia* p. 17. XXX.

2766. D. M ‖ TI. CLAVDIO ‖ NICEROTI ‖ QVI ET ASIATI‖CVS LIVI QVIN‖TILIA CONIVGI ‖ PIISSIMO ET DVL‖CISSIMO FECIT ‖ V· A. XXX. — Bruxellis. Cannegieter *Nom. Rat.* p. 33. et p. 219. correctius quam apud Mur. 328, 13.

2767. DIS. MANIBVS ‖ SALVSTIA HOMILIA ‖ QVAE ET CAECILIA ‖ VIX. ANN. XXV ‖ CAECILIVS DIVS ‖ CONIVGI ‖ B. M. F. — Pisis. Grut. 824, 7.

2768. D. M ‖ VALENTINE ‖ ANCILLE. QVE ‖ ET STEPHANA[1]) ‖ DEF. ANN. XIIII ‖ ANTONIAE ‖ VALERIAE[2]) PRIMIL‖LA MATER. FILIAE. B. M. — Stratae, ditione Patavina. Grut. 999, 1.

1) in talibus videndum interdum, an alterum nomen sit Christianum, ut in lap. Christiano apud Reines. 1005, 452., „Accia vel Maria est nomen mihi Tulliana." 2) scil. Serva.

2769. DIS MANIBVS ‖ SACRVM ‖ ORANAE HILLARAE ‖ PIIA. VIXIT. ANN. L ‖ C. IVLIVS PROCVLVS ‖ MANTIVS BENIVOLVS ‖ VXORI OPTIMAE ET ‖ C. MANTIVS IANVARIVS ‖ QVI VOCITATVR ‖ ASELLVS ‖ MAMMAE INDVLGENTISSIMAE ‖ H. S. E. — Romae. Marini *Atti* 2. p. 505. v. Vermiglioli *Iscriz. Per.* 2. p. 170. Sic:

2770. C. IVLIVS NEREVS. QVI VOCATVR PETITIVS. — Grut. 1132, 13. Notamus hic usum duplicium istorum nominum in primis frequentem fuisse apud Aegyptios. v. Raoul-Rochette *Journal des Savans.* Avril. 1824. p. 240. *CENXΩNCIC H KAI CAIIATAIC ΠPECBTTEPA ΠIKΩTOC ΓENNHΘEICA TΩI ΔI ΘEOT TPAIANOT ΠAXΩN IZ ‖ ETEΛETTECEN* (*sic*) *TΩI ΘI ANTΩNINOT KAICAPOC KTPIOT ΦAMENΩΘ IE ΩCTE EBIΩCEN ETH MΔ MHNAC ΔEKA ΘAPCEI.* (mortua est Senchonsis decima die Martii a. p. Chr. 156.)

2771. OPTATINE RETICI‖AE[1]) SIVE PASCASIE ‖ CONIVGI AMANTISSIMAE EN‖NIVS FILTERIVS SIVE POMPEIVS MARITVS POSVIT SEPVLCRV‖M. CVM QVA VIXIT ‖ ANNIS OCTO. MENSIBVS NOVEM ET ‖ DIEBVS DVOBVS. — Arelate. Grut. 813, 9.

1) ita lapis. Maffei *Ant. Gall. sel.* p. 49. Grut. OPTATINERE. ET ICI‖AE. quod Reines. p. 37. emendavit *Optatinae Raeticiae*. Ceterum, quod nemo divinando assequeretur, Christianus est titulus. v. Maffei l. l.

2772. D. M ‖ EVSTATIO SIVE LAMP‖ADIO ALVMNO QVI VIXIT ANNIS XVI. M. VII. CLARVS PATRONVS ‖ MERENTI FECIT. — Venetiis. Maffei *Mus. Ver.* 372, 3. cfr. ibid. 420, 5. PHOEBVS QVI ET TORMOGVS HISPANVS. Hinc vindicanda inscriptio nuper Treviris reperta. *Quednow Beschreibung der Alterthümer in Trier.* Trier 1820. Th. 2. p. 38.:

2773. ⊦ N H D ‖ GENIO ARE‖RIORVM[1]) CON‖SISTENTIVM ‖ COL. AVG. TRE ‖ AXSILLIVS AV‖ITVS SIVE. SACRVNA[2]) ‖ D D. — Vbi verum vidit Lehne, etsi subdubitante Censore Ienensi *Ergänzungsblätter* 1827. N. 27. Contra duo longe excellentissimi huius aetatis philologi in alia omnia abierunt propter ignorantiam voc. *sive* hoc sensu usurpati. Itaque alter SIVE SACRVNA deleri iussit: quasi vero talia muscorum instar saxis accrescerent; alter punctis positis S. I. V. E, interpretatus est: *Sicut ipsi votum est, sacrum dedit donavit.* Sed cfr. Cannegieter *Nom. Rat.* p. 219. Primas vero literas, alteri adeo non perceptas, ut in iis Dei alicuius ἐπιχωρίου nomen latere suspicaretur, recte supplevit: *In honorem Domus Divinae.*

1) pro *Arenariorum*, de quibus vide in Collegiis. 2) Attendenda sunt huiuscemodi nomina peregrina, Germanica praesertim, Gallica atque Hispanica, coniecturam aliquam de deperditis istis linguis facturo, quocirca optandum esset, ut quomodo in Etruscis fecit Lanzius, ex Inscriptt. colligerentur: nostrum fuit, talia passim obiter notare. Miror autem Gulielmum de Humboldt, V. Cl. in eruditissimo libro *Prüfung der Untersuchungen über die Urbewohner Hispaniens. Berlin* 1821. p. 73. *Namen der Individuen.* Inscriptionum Hispaniensium nullam plane rationem habuisse. Sic memorabilis est inscriptio monum. Dodenwerdensis a Cannegietero praesertim illustrati: (Mur. 861, 5.) M. TRAIAN IVC‖GVMATTIVS GAI‖SIONIS F VET ALAE ‖ AFROR. TPI. (*Titulum Poni Iussit*) propter nomina barbara. Eiusdem generis sunt sequentes: (cfr. Cannegieter *Nom. Rat.* p. 284.)

2774. DEAE ‖ NEHALENNIAE ‖ IANVARIVS. AMBACTHIVS ‖ PRO SE ET SVIS ‖ V. R.[1]) (*sic*) L. M. — In Batavia. Keyssler *Antiqq. Celt.* p. 249.

1) l. S.; nam pro *Reddidit* vix haberi potest.

2775. DEAE ‖ NEHALENNIAE ‖ ASCATTINIVS[1]) ‖ RASVCO ‖ V. S. L. M. — In Zelandia repert. Keyssler ib. p. 250.

1) *Aulus Scattinius* suspicatur Hagenb. fortasse sine caussa. Vides Germanos et Batavos solitos retinere patrium nomen, praemisso Romano aliquo. Vno plerumque nomine contenti erant etiam sub Romanis Germani, saepe ad Romanorum nominum modum formato v. c.:

2776. I. O. M ‖ PISTILLVS ‖ ET QVINTVS ‖ ET. MARIANVS ‖ BELLICI. F.[1]) ‖ V. S. L. L. M. — Moguntiaci. Grut. 130, 9. correctius in Tenzelii *Monatl. Unterredungen* 1690. p. 378.

1) Filii. Alia nomina vel Germanica vel Celtica, ut vult Mone, dabit tibi Emele *Beschreibung* p. 76. v. c. *Camulixus, Cintugnatus, Vnissato, Lerisecus, Dacoma, Mucona* cet. Britannica nomina passim reperies in Camden-Gibson *Britannia* v. c. T. 2. p. 29.

2777. C. MENVEN DAN- ‖ FILI. BARCVN. — Parken.

2778. HIC IACIT[1]) (*sic*) VLCACINVS FIVS ‖ SENOMACIL. — Lhan Vihangel Ierwerth, in Pembrokshire.

1) *iacit* est etiam in aliis Britannicis. Camden-Gibson. T. 2. p. 42. 51.

2779. SASRANI FILI ‖ CVNOTAMI. — St. Dogmael. ib. p. 56.

2780. D. M. ET QVIETI AETERNAE ‖ LVGILI METROBI ‖ SIGNO SAPRICI ‖ STATOR CIVITATIS VIENES QVI VIXIT ‖ AN. XXXVIII. M. II. DIVICIA DOMITI‖OLA MATER FILI‖OR. III. CONIVGI ‖ KARISSIMO ET INCOMPARA‖BILI PONENDVM ‖ CVRAVIT ET FILI ‖ SVB ASCIA = DEDICAVERVNT. — Viennae

Allobr. Grut. 631, 7. Bimard *Proleg.* p. 88. qui *Signum* recte explicat: populare cognomentum, *sobriquet.* cfr. Vopisc. *Aurel.* 6. *tribuno,* — *huic signum exercitus apposuerat Manu ad ferrum.* Fabrett. p. 252, 42. HIC IACET AVFIDIA SEVERINA SIGNO FLORENTI. Mur. 1382, 8. *Octaviae Felicitati Signo Leonti.* Cfr. Oderic. p. 347. seq.

2781. Ceterum per totum hoc caput unum praesertim librum desideravi, cuius copia in Helvetia non erat. *De Familia Caesennia – inscriptiones – collectae, lucubrante* PETRO ANTONIO BRASCHIO cet. Romae 1731., 4., cuius brevissimam epitomen reperies in Supplementis ad *Nova Acta Eruditor.* Tom. VII. Sect. VIII. p. 370. Conferendus etiam Salmasius in Commentario inchoato ad Arnobium.

CAPVT IX.

SERVI. OFFICIA DOMVS AVGVSTAE. LIBERTI.

2782. VOLVSIAE. PRIMAE ‖ CONIVGI KARISSIMAE ‖ EPAPHRODITVS Q. N. DISP.[1] ‖ ET ‖ VOLVSIAE OLYMPIADI ‖ CONIVGI SANCTISSIMAE ‖ ET EPAPHRODITVS FILIVS ‖ EPAPHRODITO. — *Infra:* Q. N. (*Lupa cum Romulo et Remo*) DIS.[1]) *In basi:* LOCVS D. A. QVINTO N . . .[2]) ‖ *A latere sinistro:* PRIMA VIX. ANN. XX. M. IX. D. XXIV ‖ OBIT XII. K. NOV. FVLVO ET ATRATINO. COS.[3]) *A latere dextro:* OLYMPIAS V. ANN. XXV. M. X. D. V. *In ima basi:* VIX.[4]) ANN. XLI. OB. IMP. NERVA III. COS.[5]) — Romae. Marini *Iscriz. Alb.* p. 133. (Donati p. 454, 1. haud integrum dat.)

1) *Quinti nostri dispensator;* ita optime interpretatur notam istam Marinius saepe perperam explicatam. v. c. *Athictus L. N. a Frumento* Grut. 592, 8. *Corneliae N. Disp.* ib. 597, 8. 2) *datus a Quinto nostro.* 3) p. Chr. 89. 4) scil. Epaphroditus. 5) p. Chr. 97.

2783. V.[1]) P. LVCILIVS Ͻ. L.
CROESUS.[2]) PROTAVLES.[3]) — Romae. Marini *Atti* 2. p. 530.

1) vivit. 2) Regia servorum et libertorum nomina haec collegit Marini ib. p. 528.: Pharnaces, Phraates, Mithridates, Arsaces, Herodes, Priamus, Achilles, Ptolemaeus, Romulus, Midas, Artemisia, Arsinoe, Semiramis, cet. 3) ut Choraules, Monaules, cet. v. Marin. p. 612.

2784. ZETHVS T. VINI ‖ ATRIENS. V. A. XX ‖ OSSA SVB HOC TVMVLO PIA ‖ SVNT SED ACERBA PARENTI ‖ AMPHIO MI FRATER HOC ‖ TITVLVM POSVIT ‖ PARCITE FATA MEIS ‖ VALEANT FRATRESQVE ‖ SORORES. SIT TAMEN ‖ IN VESTRO PECTORE CVRA MEI. — Romae. Fabrett. p. 8, XLVII. Ita saepius servi fratres his nominibus heroicis insigniti fuerunt, ut etiam Pollucis, Castoris.

2785.

LVCIFER. V. A. I. ET D. XLV	CALLISTVS
HESPER [1]) V. A. II.	V. A. XII.
PROTOGENES. CAESAR. AVRIF. [2]) FILIS. SVIS	DONAT TITVLIVS
	IRENIO DEC. [3])

— Romae. Guasco T. 2. p. 131.

1) haec quoque Lucifer, Hesperus inter pulchriora servorum nomina numeranda. 2) Aurifex. 3) Decurio inter servos.

2786. DIANAE ‖ AMANDVS ‖ Q. VALERI ASIA‖TICI. [1]) ‖ V. S. L. M. — Astae. Mur. 34, 7.

1) ubicunque sic conditionis memoria siletur, ibi servi, non liberti vocabulum cogitatione annecti oportere demonstraverunt Fabrett. Cap. 1, 188 — 223. Hagenbuch. *Epp. Epigr.* p. 53, 157 — 201. 263. v. Saxii *Miss.* 2. p. 182.

2787. Servos exstitisse binomines, id est, servos, quemadmodum ingenuos, habuisse (praenomen,) nomen et cognomen recte negant, paucaque ea exempla, quae contra facere videantur, vel corrupta, vel ad libertos referenda esse docuerunt Hagenbuchius passim, Hultmannus in egregia *Diatriba inaugurali antiquario-iuridica de servis binominibus* Lugd. Bat. 1750. 4., cuius exemplar in nostra bibliotheca civica adservatum, Hagenbuchius variis adnotationibus Mss. ornavit, et Gul. Otto Reizius Excursu XVI. *ad Theophilum Antecess.* T. 2. p. 1208.; quos consulat lector.

2788. D. M ‖ C. MYRTILI ‖ ACTORIS ‖ IVVILLA ‖ CONSERVA ‖ B. M. F. — In agro Tudertino. Grut. 986, 3. et accuratius ib. 1112, 3.: DIS. M ‖ MIRTILI ‖ ACTORIS IVNILLA (*sic*) CONSERVA ‖ B. M. F. v. Hultm. *de servis binom.* p. 45. ita praenomen servo decedit. *Actoris*, quod Scaligero cognomen erat, rectius pro officii nomine accipiunt Reines. p. 632. Gud. Hagenb. Hultm.

2789. D. M ‖ A. CORNELIVS ‖ CELER. TI. [1]) CORNELIA ‖ EVTYCHIS. CORNELI‖AE SEVER. ET COR‖NELIS. QVILTO [2]) ET ROMANO VERNIS. [3]) PAREN‖TES FECERVNT DVLCIS‖SIMIS ET PIISSIMIS. — Perusiae. Vermiglioli *Iscriz. Per.* T. 2. p. 324.

1) an fuit T L. *Titi libertus?* 2) nomen quam maxime mirum: fuitne *Quinto?* 3) Hic quoque minime agnoscendi servi binomines; quippe *vernarum* nomen retinere poterant, etsi una cum parentibus manumissi.

2790. TROPHIMO ‖ LIB ‖ FABIANVS ‖ COS. — Aquileiae. Grut. 955, 10. Bertoli A. d'A. p. 304, 1. Mur. 348, 1.

2791. NAICO ‖ SER ‖ VNCTORI FABIANVS ‖ COS. — Aquileiae. Bertoli A. d'A. p. 303, 2. Mur. 348, 2.

2792. PHAEBIANO SER ‖ MEDICO ‖ FABIANVS ‖ COS [1]). — Aquileiae. Bertoli p. 303, 1. Mur. 348, 3.

1) „Miro consensu Turrius (*de Colon. Foroiul.* p. 360.) Bertolius et alii hic Duumvirum seu Consulem Aquileiensem Fabianum somniarunt; immo vero Muratorius l. l. et Marcellus de Venuti (*Antichità d'Ercolano* P. II. C. VI. p. 66.) hic L. Annium Fabianum una cum M. Nonio Muciano p. Chr. 201. u. c. 953. Consulem invenerunt. Sed, si quid video, incassum: mihi contra Fabianus Trophimi, Naici, (modo sincerum sit hoc nomen) Phaebiani COS, hoc est COnServus audit. *Coservus* autem pro *Con-*

servus saepe in inscriptionibus occurrit. (Grut. 990, 11. Mur. 1607, 1.) Par ratio est marmoris Pisaurensis, (Marm. Pisaur. p. 59. Mur. 1603, 13.) ubi:

2793. D. M. TIG (*patera perforata*) RIDI ‖ APER ‖ CONS — cui recte Consulatus notam abesse iussit, et Aprum, Tigridis *Consortem* (ego *Conservum* cum Hagenbuch. *Dipt. Brix.* p. 133. malim:) significari docuit Oliverius. Neque obstabit, Trophimi liberti conservum Fabianum se dicere, quum et Turpiliam Eutychiam Gnesin libertam (lege: Gnesii libertam) (ex priori fortuna, recte observat Fabrett. p. 698, 205.) Primus suam tamen *conservam* nominet:

2794. D. M ‖ TVRPILIAE EVTYCHIAE ‖ GNESI. LIB ‖ PRIMVS CONSERVAE ‖ SVAE BENE‖MERENTI FECIT ‖ VIXIT ANN. XXXV. — Romae. Grut. 998, 4. Reines. 895, 50. Fabrett. p. 698, 205." Ita rectissime disputat Hultmann *Misc. Epigr.* p. 364.

2795. Saepe memorantur ALVMNI et ALVMNAE (*θρεπτοί*) i. e. „liberi nati, expositi, deinde sublati a quibusdam et in servitute educati." (Traian. *Ep. ad Plin.* 10, 72.)

T. AELIVS AVG. LIB ‖ SATVRNINVS ‖ A DIPLOMATIBVS ‖ SARDONICHI ‖ ALVMNO FIDELISSIMO. — Romae. Fabrett. p. 349, 19.

2796. HELENAE. ALVMNAE ‖ ANIMAE ‖ INCOMPARABILI ET ‖ BENEMERENTI. (*Ingentis felis subest figura.*) — Romae. Maffei *Mus. Ver.* 276, 4.

Sed ALVMNI etiam interdum ingenui, ab aliis benigne educati:

2797. L. LVCCIO L. F. PAL [1]) ‖ VMMIDIO SE‖CVNDO DECVR ‖ L. LVCCI. L. F. TER ‖ HIBERNI II. VIRI ‖ ITER. QQ. PATRON ‖ COL. ALVMNO ‖ COLLEGIVM FA‖BRVM QVIB. EX S. C ‖ COIRE LICET ‖ L. D. D. D. — Casini in Campania. Grut. 432, 1.

1) Nota alumnum ingenuum diversa ab nutritore tribu.

2798. D. M ‖ ATILIAE ZOSIMES ‖ VIXIT ANNIS VIIII ‖ MENSIBVS QVINQVE ‖ AELIVS ALEXANDER ‖ ET ATILIA TRYPHERA ‖ ALVMNAE. — Romae. Fabrett. p. 349. VI.

2799. D. M ‖ C. PACCIO CLEMENTI ‖ FAENIA FIDA CONIVG ‖ ET L. FAENIVS SOPHRON ALVMNVS ‖ BENEMERENTI FECERVNT. — Romae. Fabrett. p. 353, 56.

2800. D. M ‖ L. CANINIO FELICI ‖ CANINIA CALLISTE ‖ PATRONO ET CONIVGI ‖ ET Q. TEDIVS GALLVS ‖ ALVMNVS B. M. FECERVNT ‖ ET SIBI ET SVIS ‖ LIBERT. LIBERTABVSQ ‖ POSTERISQ. EORVM. — Romae. ib. 58.

DELICATORVM nomen in Inscriptionibus obscoeni amoris significationem non videtur habere. (Cfr. Suet. *Tit.* 7.) v. c.:

2801. CASSONIO VITALI VESTINO VERECVNDO ‖ CASSONIO VALENTI CASSONIA VITALIS DELICATIS. — Romae. Fabrett. p. 362. XV. ib. 100. ex Grut. 311, 6.:

2802. D. M ‖ TEIAE EVPHROSYNES ‖ RVFFINAE V. V [1]) ‖ DELICATAE [2]). — Romae.

1) Virginis Vestalis. 2) est Graecorum *ἅβρα*.

2803. EVTYCHETI PVERO ‖ DELICATO B. M ‖ L. FVFIDIVS SPORVS ‖ DOMINVS FECIT ‖ BREVIS VOLVPTAS ‖ FVIT. — Romae. Grut. 661, 9.

2804. DIS. MAN ‖ VERECVNDI ‖ DELICATI VIXIT ‖ ANN. XVII. M. II. D. XI ‖ C. VESIVS MARTIALIS. — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* 163, 3.

2805. D. M ‖ ET MEMORIAE AETERNAE ‖ CALPVRNIAE SEVERAE ‖ FEMINAE SANCTISSIMAE ‖ VIVA SIBI PONENDVM PRECE‖PIT CALPVRNIAE DELICATAE ‖ ET EREDI ‖ ET SVB ASCIA DEDICAVIT. — Lugduni. Millin *Voyage* I. p. 462.

Servi peculiares:

2806. DIS. MANIBVS ‖ FLAVIAE ATHENAIDI ‖ APOLLONIVS ‖ IMP. DOMITIANI AVG ‖ GERM. SER. PECVL ‖ ET FLAVIA PALLAS ‖ PARENTES ‖ FILIAE CARISS. FECER ‖ VIX. MENSIB. VIII. DIEB. XXVI. — Romae. Grut. 603, 7.

2807. P. PAPIRIVS P. LIB ‖ THEODORVS ‖ SIBI ET ‖ VALERIAE CALLIRIOE ‖ VXORI ‖ CORNELIAE CALLITYCHE ‖ PRIVIGNAE ‖ PECVLIARI ANTEA CONT. 1) ‖ H. M. H. N. S 2). — Cremonae. Bianchi *Marm. Crem.* p. CLXXXIV.

1) Nota illud plane singulare, *peculiari contubernali.* cfr. Murat. p. 892, 1. CARPVS T. CAESARIS VESPASIANI AVG. SERVVS VERNA PECVLIARIS VICARIO SVO BENEMERENTI. 2) hoc monumentum heredem non sequitur.

Vernae.

2808. D. M ‖ A. FVRIVS CRASSVS ‖ A. FVRII FESTI VER ‖ LOCO F. HAB . . . 1) ‖ VIX. ANN. IIII. M. VI ‖ D. XXVIIII. — Romae. Maffei *Mus. Ver.* 282, 12.

1) loco filii habitus. De *Vernis* consule Cannegieter *Nom. Rat.* p. 60.

2809. ARSINOE SCARIPI TABVL ‖ C. CAESERIS 1) (*sic*) VERNA ‖ ANNORV. XXII. — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* 96, 4.

1) C. Caesarem intelligit Augusti filium adoptivum Hagenb. Mss. VERNA de muliere rarum: tria praeterea exempla laudat Hagenb. Mss.

2810. FRIMA 1) SATRIA D. L. ATHE‖NIO FILIA VERNA. — In agro Campano, in villa S. Petri. Apian. p. 135, 1. inscriptio a Grut. aliisque neglecta.

1) f. Prima.

2811. CASCIA CA‖PRIOLA SILVA‖NO SVO NV‖TRITIO. ET. VER‖NACLO. SVO 1) ‖ B. M. P. — Sentini. Fabrett. p. 613, 9.

1) sic Mur. 1540, 6. ISAVRICAE VERNACLAE SVAE cet. v. Cannegieter *N. Rat.* p. 64.

A vernis distinguuntur SERVI EMPTICII:

2812. DIS MANIBVS ‖ ALYPI. IMP ‖ AVG. SER ‖ MINISTRATORIS ‖ VERNAE ‖ SPENDON ET HERMES EMPTICI ‖ DE SVO FECERVNT ‖ VIX. ANN. XXIIII. — Romae. Grut. 1111, 11. correctius in Zaccaria *Istituzione* p. 375.

Tatae. Mammae. Nonnae. Nutricii et Nutrices. Compaedagogitae.

2813. DIS. M ‖ ZETHO CORINTHVS ‖ TATA EIVS. ET NICE MAMMA F ‖ V. A. I. D. XVI. — Romae. Grut. 663, 8.

2814. L. VALERIVS CAPITOLINVS ‖ FECIT ‖
PONTIAE VENERANDAE
B. ET L. VALERIO. ACRATO B
PARENTIBVS ET
L. VALERIO SABRIONI TATAE SVO ‖ ET POSTERISQVE EORVM. — In villa Pelucchi. Oderic. p. 228. „Videant viri docti utrum *avus* potius, quam *nutritor* h. l. voce *tata* designetur." B. B. *bonis bonis.* i. e. optimis. de Scalig. sententia.

2815. Q. PESCINNIVS CHRESTIO ‖ ALVMNVS ‖ CLODIAE ASTHIOCHAE ‖ NONNAE[1]) SVAE FECIT. — Romae. Marini *Atti* 1. p. 252, b.

1) *nonna* hic pro nutrice positum videtur. Apud Italos *nonna* nunc est avia, quae aviae saepe nutricum officio funguntur.

2816. Q. COSIDIVS ‖ ZOSIMVS ‖ VIXIT VALVIT ANN. C ‖ NVTRITOR. Q. ALLID. F. — In via Tusculana. Fabrett. p. 142., 153. Alibi *nutricius.* Grut. 603, 5. *tata.* Fabr. 142, 152. item *tatulus*, et *mammula.* Grut. 663, 2.

2817. D. M ‖ ARGAEO ‖ V. A. V. M. IIII ‖ NAEVIA ‖ CLEOPATRA ‖ NVTRIX ‖ FECIT ‖ DVLCISSIMO. — Prati. Mur. 1435, 11.

2818. D. M ‖ CARPIONI ‖ AMICO B. M ‖ FECIT HELIVS ‖ CONPEDAGOGITA[1]). — Romae. Fabrett. p. 361. XIII.

1) servus in eodem paedagogio domini sui educatus, cuius necessitudinis interdum liberti quoque memores fuere: ib. N. 99.:

2819. D. M ‖ NOETO ‖ TI. CLAVDIVS ‖ EVANGELVS ‖ COMPEDAGOGIIITAE SVO ‖ F. — Romae.

Servorum ordinariorum VICARII, qui in illorum erant peculio, ipsique interdum alios habebant vicarios, haud raro in inscriptt. memorantur. v. c.:

2820. PHILO DESPOTOS[1]) ‖ ADIVTORIS[2]) TI ‖ CLAVDI CAESARIS ‖ AVG. SER. VICARI ‖ ZOSIMENI CONSERVAE ‖ LANIPENDI M.[3]) FECIT. — Cannis. Romanelli *Topografia* T. 2. p. 273. ubi perverse explicatur.

1) iunge PHILODESPOTOS. 2) Nomen proprium. 3) *Lanipendii ministrae.* Cum Mola Romanellius. Sed est: *lanipendi* (Dativ. singularis a *lanipens*) (*bene*) *merenti*, vel *merito.*

2821. DIS MANIBVS ‖ Q. TVRRANIO MAXIMO ‖ PRAECEPTORI ET ‖ AMICO BONORVM ‖ CONSILIORVM ‖ SAGARIS ALCIMI AVG. SER ‖ VERNAE ARCARI PROVINC ‖ ACHAIAE VICAR ‖ MERENTI MEMORIA. — Athenis. Stuart *Antiquities* T. 1. p. VIII. v. Seguierii Epist. ad Hagenb.

2822. VENVSTVS ‖ PHILOXENI ‖ TI. CLAVDI. CAESARIS ‖

SERVI ‖ DISPENSATORIS VICARIVS ‖ B. D.[1]) V. S. L. M. — Romae. Fabrett. p. 303, 292.

1) Bonae Deae.

2823. HIEROCLI AVG. DISI[1]) ‖ OPERVM ‖ PVBLICORVM ‖ EROS VICARIVS. — Romae. id. p. 302, 284.

1) Disignatori vel designatori? Reines. leg. Disp(*ensatori.*)

2824. SECVRITATI MARTIALIS ‖ DANAI VICARI FIDELISSIMI. — Romae. id. p. 303, 293.

2825. DIS. MAN ‖ ASCLEPIADI ATHICTVS L. N[1]) ‖ A FRVMENTO ‖ VICARIAE CARISSIMAE BENEMERENTI[2]) ‖ FECIT ET SIBI. — Romae. Grut. 592, 8.

1) Librarius notarius. 2) *optime benemerenti* legitur in inscript. ap. Fabrett. p. 321. XXXXI. *Vicarium vicarii* ex Grut. 579, 10. dabimus in Capite de Officiis minoribus: ibidemque videbis servum, qui vicarium haberet, huius dominum dici.

2826. MYRINI[1]) ‖ FAVSTI COL ‖ NARBON‖ESIVM (*sic*) SERVI ‖ VICARIA HIC EST SEPVL ‖ POSTHVS CON‖TVBERNALIS. — Narbone. Grut. 986, 2.

1) *Myrine* Hagenb. *Ep. Epigr.* p. 163. Nota vicariam feminam servi, nisi utrobique est error pro FOCARIA; ut et servum Coloniae.

2827. HIC OSSA SITA SVNT ‖ FAVSTI ERONIS[1]) ‖ VICARI SVPRA ‖ COCOS. — Romae. Grut. 580, 12.

1) duo hi sunt, non unus; nam de Fausto servo vicario Eronis accipe; etsi Faustum Eronem ex hoc saxo memoret Hultm. *Serv. binom.* p. 47., cui tamen non negem, servos reperiri duobus dictos servilibus nominibus. HAGENB. Mss.

2828. PHAEBO MARCIAE ‖ MAXIMI[1]) AD MARGARITA ‖ ET ARESCVSAE VICARIAE EIVS ‖ . . . YMENVS CONLEGA. — Romae. Maffei *Mus. Ver.* 257, 1.

1) Marciae, Maximi uxoris, servi. Nota *vicariam* et servum *collegam* dictum, ut *collega servi mensoris* ap. Grut. 858, 9. Tum adnotante HAGENB., leg. *Clymenus.* Grut. 1116, 9.

2829. D. M. THEOTIMAE ‖ ANCILLAE ‖ QVAE VIXIT. ANN. XV. M. VI ‖ ANTEIA CLIDE ‖ DOMINA B. M. F. — In via Nomentana. Fabrett. p. 703, 241. — *Ancillae* rarissime memorantur in Inscriptt., quum id vocabulum sub Impp. paullatim obsolevisse videatur.

S e r v i f u g i t i v i :

2830. PETRONIA TENE ME QVIA FVGI BIS ET ‖ REVOCA ME AD DOMV ATHEODETENIS ‖ AD DOMINVM MEVM VITALIONE.

2831. IANVARIVS DIC‖OR. SERVVS SVM DEX‖TRI EXCEPTORIS SENA‖TVS QVI MANET IN RE‖GIONE QVINTA IN A‖REA MACARI.

2832. TENE ME NE FVGIAM ET ‖ REVOCA ME IN FORO TRAIANI ‖ IN PVRPVRETICA AD PASCA‖SIVM DOMINVM MEVM.

2833. T. M. Q. F. E. REV. ME. P. RVBRIO LAT. DOM. MEO. — In lamellis aereis Romae repertis ap. Fabrett. p. 522., 366., 364., 361., 368.

. CONTVBERNALES:

2834. STRVCTVRA CVM MVNITVRA SARTOPHAGI (*sic*) VETVRI ‖ FELICIS P. P.[1]) SVIS IMPENDIS FECIT FELIX AVG. LIB ‖ ADIVT. TABVL. ARAT.[2]) QVI SORTITVS EST IN CONTVBERN ‖ SVO ARRIAM RVFINAM. QVAE FVIT VXOR[3]) EIVSD. VET. FELICIS ‖ LOCVS CONCESSVS AB T. AEL. ASCLEPIODOTO. — Romae. Grut. 589, 7. „Smetius vidit."

1) Praepositi, scil. tabulariorum a rat. Hagenb. Sic *P. P. Cellaris*, Grut. 593, 3. 2) adiutor tabulariorum a rationibus. 3) Arria igitur, postquam uxor fuerat liberti (Veturii), deinde contubernalis facta est Felicis, tunc servi, postea liberti. Ceterum vides ex insigni hoc titulo, servos interdum *sortitos* esse contubernales suas: nisi assignatam eam esse significat a domino, ut est apud *Columellam* 1., 8., 5. „*quaecunque villico contubernalis mulier assignanda est.*"

2835. NOME FECIT SIBI ET ‖ PHOEBO CONTVBERNALI SVO ‖ CARISSIMO ET OPSEQVENTISSIMO ‖ VIXIT ANNIS XXVIII. — Romae. Maffei *Mus. Ver.* 302, 9.

2836. DIS MANIBVS ‖ SERVILIAE SVCCESSAE ‖ PRIMVS ET SECVNDIO ‖ CONTVBERNALES.[1]) BENEMER ‖ FECERVNT ‖ VIX. ANNIS XXX. — Romae. Marini *Atti* 2. p. 711.

1) hic, ut aliquoties uni uxori duo mariti, uni contubernali duo contubernales titulum ponunt, quod alibi vix reperias, nisi tamen *Contubernalis* h. l. militarem habet significatum, ut Marini *Atti* 2. p. 622. v. in Capite de Re militari.

CONTVBERNALES proprie dictos paucos reperit Fabrettus, veluti p. 317, 409.:

2837.

ALCIMVS	CLAVDIA
NERONIS CAESARIS	DOCILE
AVG. SERVOS A	FECIT SIBI ET
VESTE CASTRENSI	CONTVBERNALI
VIX. ANN. XXX.	SVO.

— In agro Praenestino.

2838. VALERIAE ‖ HEMERIDI V. A. XV ‖ CHRYSEROS ASIATICI VESTIPLICVS FECIT ‖ CONTVBERNALI ‖ SVAE CARISSIMAE. — Ib. 410. (Sine loco certo.)

2839. HERENNIAE EVPHROSINE ‖ FELIX. SER ‖ M. QVINTILI NYMPHI ET ‖ SOCIORVM CONTVBERNALI BENEMERENTI FECIT. — In via Nomentana. ib. 414. Notandus plurium dominorum (vel societatis) servus.

2840. VITALIS ‖ QVARTIONIS F. PVPA. CONTVBE‖RNALIS VIVA SIBI ‖ ET MARITO FECIT. — Ib. p. 318, 419. (Cristae apud Allobroges.)

2841. DIS. M ‖ PALLADIS ‖ T. STABERI ‖ FAVENTINI SER ‖ T. STABERIVS FAVENTINI L. CHARITO CON‖IVGI DE SE B. M ‖ V. A. XXXXII. — Faventiae. ib. 420. Hic libertus patroni servam coniugem vocat, ut in sequentibus quoque:

2842. SECVNDINVS FINITI[1]) VI.[2]) SIBI ET ‖ PETRONIAE

AVITAE CONIVGI || KARISSIMAE. — In S. Viti oppido. Apianus p. 400, 2. inscriptio a Grutero reliquisque neglecta.

1) scil. servus. Aeque neglexerunt Apian. 390, 5. SACRETIO || FINITO || AN. XXX. — Hartpergae. 2) Vivus.

2843. D. M || ALPHIVS ORFITI || ET PISONIS SER || GAVILLIAE[1]) CONIVGI || DVLCISSIMAE || B. M. F. — Romae. Grut. 959, 12.

1) ita Gud. et Fabrett. C. IV. p. 303. Grut. GAVTELLIAE. Praeterea nota servum unum dominorum duorum.

2844. DIS. MANIBVS || IVLIAE HELENE CONIVGI || OPTVMAE. DE SE BENE ME||RENTE (*sic*) FECIT TELESPHORVS || DOMITIAE.[1]) DOMITIANI SER || ET SIBI ET SVIS. POSTERISQVE || EORVM || IN F. P. XII. IN AGRO. P. VI S.[2]). — Romae. Grut. 979, 7.

1) est Domitia Augusta, Domitiani uxor. cfr. Eckhel D. N. 6. p. 399. 2) sex semis.

2845. D. M || FLAVIAE HYGIAE || ARAPS CAES. N. SER || PECVLIARIS[1]) LAMPADAR[2]) || CONIVGI B. M. FECIT SIBI ET SVIS || POSTERISQVE EORVM. — Sine loco. Fabrett. p. 307, 309.

1) cfr. Suet. *Caes.* 76. 2) servus praelucens. Suet. *August.* 29.

2846. CRENAEI. LIVIAE || DRVSI. CVBIC. SER || COLIT OSSA EIVS CNIDE || LECTRIX. CONIVNX EIVS. — Sine loco. ib. p. 311, 347. Ita contubernales honestiore coniugum nomine sexcenties utuntur in inscriptt. Sequentem similem nota propter officium:

2847. D. M || THEOPHILO AVG. ADIVTORI || A SACRIS || TYNDARIS CONIVNGI (*sic*) B. M. FECIT. — Romae. Fabr. p. 314, 382. Contra *contubernales* etiam libertae et fortasse ingenuae audiunt:

2848. DIS. MANIBVS || CICEREIAE VITALIS || C. RAECIVS SVCCESSVS || CONTVBERNALI ET || LIBERTIS LIBERTABVS || POSTERISQ. EORVM. — Sine loco. Fabr. 314, 386.

Servi publici:

2849. .... SERVOS SVOS PVBLICOS FEC .. || DEMENSO ADSIGNA ... || VICANI VICI VATOLANI ... || ... || SIGNEM EIVS MVNIFICEN .... — In Vico Vatolano Lucaniae. Romanelli *Topografia* 1. p. 340.

2850. A. OSTIENSIS[1]) ASCLEPIADES || AEDITVS CAPITOLI || SIGNVM MARTIS[2]) || CORPORI. FAMILIAE || PVBLICE || LIBERTORVM ET SERVORVM.[3]) D. D. — Romae. Don. p. 144, 34. Mur. 177, 7.

1) Coloniae Ostiae libertus. Hagenb. 2) Contra Grut. 57, 2. MAVORTIO. SACR. || HOC SIGNVM || A SERVO TANGI || NEFAS EST. (Lanuvii.) Cfr. Lips. *Excurs. ad Tac. Ann.* 3, 36. 3) i. e. Corpori Libertorum (Publiciorum) et familiae publicae servorum. Consule Cannegieter *Nom. Rat.* p. 42.

2851. BANAEVS || DE FAMILIA || PVBLIC.[1]) REG. VIII. — In via Latina. Grut. 1033, 11.

1) de familiis, una publica, altera a Tiberio instituta non tam arcendis incendiis, ut dicit Gud., sed tutelae ductuum causa paratis., v. Front. *de Aquaeduct.* 2. p. 256. Keuch.

2852. ALCIMIADES ‖ PVBLICVS ‖ MINICIANVS[1]) ‖ V. A. XXXV. VALVRIA ZOSIME (*sic*) ‖ CONIVGI B. M. F. — Romae. Guasco T. 2. p. 80, 223.

1) i. e. servus publicus, qui ad porticum Miniciam frumentum publicum distribuebat. — Laetum, *publicum Populi Ro.* damus in Cap. de Officiis minoribus.

2853. PHILOXENVS IVLIANVS ‖ PVBLIC. DE PORTICV ‖ OCTAVIAE A BIBLIOTHECA GRAECA. — Romae. Fabrett. p. 337, 506. — Memorantur praeterea PVBLICI CVRIONALES Grut. 305, 5. — PVBLICVS PONTIFICVM. Grut. 306, 4. — SACERDOTIALIS Mur. 161, 4. — P. SEPTEMVIRVM EPVLONVM Grut. 567, 3. — PVBLICVS XV VIRVM SACR. FAC. Fabrett. p. 336, 504. — AVGVRVM Grut. 1087, 7. Cfr. C. A. H. Epist. ad Dorvillium. *Misc. observatt.* 4, 1742. p. 203. — PVBLICVS A CENSV est Mur. 983, 3.

2854. C. MARIO QVIR. CLEMENTI NESCANIENSI ‖ ORDO NESCANIENSIVM STATVAM PONI ‖ IVSSIT ET DECREVIT. FABIA RESTITVTA ‖ MATER HONORE ACCEPTO IMPENSAM ‖ REMISIT EPVLO DATO DECVRIONIBVS ET ‖ FILIIS EORVM NESCANIENSIVM SING ‖ HS X. BINOS CIVIBVS ATQ. INCOLIS ‖ ITEM SERVIS STATIONARIIS[1]) SINGVLIS ‖ X SICILICOS[2]) DEDICAVIT. — In Castello Nescani in Vandalicia Hisp. Mur. 1065, 1.

1) hi vix alibi memorantur. 2) Siciliquus i. e. duae drachmae.

2855. Habent sua fata etiam lapides; cuius rei illustre exemplum, etsi in re levicula, hic proponere iuvat:

a) D. M ‖ EPITYNCHAN ‖ M M. SER ‖ CISALPIN. I. L. F ‖ TRANSALPIN ‖ PATR. COLL. NAVT. COMENS ‖ HERED. FAC. CVR. — Mediolani ad S. Nazarium. Porta Romana in Propylaeo. Apianus p. 27, 3. Aldus *Orthogr.* p. 405, 25. Neglexit Gruterus ideo probabiliter, quod incredibilia haec et nimis corrupta censeret. Ceterum sic quoque habent Alciati schedae apud Saxium *Peric.* p. 65. et Zachariae *Excurs. lit.* p. 84., nisi quod aliquot literis auctius praebent: SER. CISALPINI. ET. TRANSALPIN. (*Sax.*) — TRANSALPINI (*Zach.*)

b) D. M ‖ EPITYNCHANO ‖ M. M. SER. VICTIC ‖ ARK. — Mediolani. Mur. 950, 8.

c) D. M ‖ EPITYNCHAN ‖ M. M. SER. VILIC ‖ ARK. — Mediolani. Grut. 356, 3. qui typus sane praestat, si quid certi omnino hic est: *Municipii Mediolanensis Servi Villici* (et postea) *Arcarii.*

d) . . . RIS. CISALPIN. L. T. TRANSALP ‖ PATR. COLL. NAVT. COMENS. HERED ‖ FAC. CVR. — Mediolani. Gud. 145, 7. Don. p. 348, 27. Mur. 526, 6. (hic habet HEREDES).

Iam nihil manifestius est, quam verissimam esse Hagenbuchii (*Ms.*) sententiam duos titulos plane diversos male ab Alciato, Apiano

et Aldo confusos esse. Nihilominus Saxius, ut in *Periculo* l. l., sic in *Missu* 4. p. 247. suo in errore perseverans miram hanc dat Alciatini saxi interpretationem: *D. M. Epitynchani Municipii Mediolanensis servi Cisalpini et Transalpini Patroni Collegii Nautarum Comensium Heredes fac. cur.* At quid tandem monstri est *servus Cisalpinus et Transalpinus*, idemque *Patronus Collegii* cuiuslibet? Sed sic solemus omnes errare, quicunque in inscriptionibus explicandis versamur; neque propterea ut acerbius minusque humane a censoribus excipiamur, aequum est.

In Fragm. apud Mur. 1172, 7.:

2856. (*Filio*) — CARPVS COLONIAE ‖ PATER INFELICISSIMVS FECIT. — Beneventi. Muratorius ἀβλεψίᾳ quadam, *Coloniae Pater*, exclamat, *illustre munus!* recte reprehensus a De Vita p. 141. et Hagenbuch. Hic praeterea suspicatur ad v. *Coloniae* supplendum esse *servus* (nisi potius fuit *libertus:*) eodemque modo accipiendum esse in lap. Aquileiensi Mur. 991, 10. *Helio Colonorum.*

F a m i l i a   r u s t i c a:

2857. IVLIAE EROTINI ‖ MYSTIS. CAESARIS VILLIC ‖ ET FAMILIA. QVAE SVB EO EST ‖ OB MERITA EIVS. — Baiis. Maffei *Mus. Ver.* 349, 4.

Alii VILICI (nam ita plerumque scribunt lapides: v. Garatonii *Curas secundas ad Cic. pro Plancio.* p. 52. ad *Cap.* 25.) hi sunt:

2858. D. M ‖ CLAVDIAE ‖ THALLVSAE. AVG ‖ LIB. ET THALLIAE ‖ F. EIVS HYACIN‖THVS VILICVS. MA‖PHITHEATRI (*sic*) CON‖IVGI SVAE ET FILIAE ‖ EIVS ET SIBI. ET SV‖IS. — In via Latina. Fabrett. p. 3, 13.

2859. EVTYCHVS VILIC. ‖ A PLVMBO ‖ EVAGOGVS A. F ‖ FECERVNT SIBI ET SVIS. — Sine loco certo. Fabrett. p. 38, 185.

2860. HERMEROTI. VICARIO SVO ‖ LVPERCVS SVBVILICVS ‖ HORTORVM ANTONIANOR ‖ BENEMERENTI FECIT. — Romae. Grut. 1112, 1. e Pighii schedis.

2861. DIS MANIBVS ‖ ARIARATHES ‖ HOLITORIS. — Romae. Marini *Atti.* 2. p. 529. Hortulanum dabimus in Capite de artibus et opificiis.

F a m i l i a   u r b a n a:

2862. NAERIAE CERELLIAE ‖ SABINAE PRVDENTIS‖SIME PVELLE ‖ SYMMACHI V. P ‖ FILIAE ‖ FAMILIA VRBANA ‖ AERE CONLATO [1]) ‖ MERIT . . — Romae. Marini *Iscriz. Alb.* p. 110.

1) alibi: *aere conlaticio.*

2863. V. [1]) QVARTIO TEXTOR. III VIR. QVAESTOR. TRIB.

HILARA MINOR MIDAES MINI‖STRA. SIMITVR [2]) CVM MIDA ‖ SITA EST IN EADEM OLLA. QVARTIO ‖ GRATIAM RETTVLIT. MERENTEI ‖ HILARAE. QVOD VIVA ROGAVIT ‖ SE-

PVLTA EST. A. D. VI. K. APRILES ‖ TI. CLAVDIO NER. P. QVINCTIL. VAR. COS. 3) ‖ MIDA CVBICLARIVS III VIR. HIC SITVS ‖ EST. HILARA MINOR VIVA ROG‖AVIT. VT OSSA SVA IN OLLA MIDAES ‖ COICERENTVR. CVM MORT. ESSET.

— Florentiae. Gor. *Etr.* 1, p. 420. Similia saxa, in quibus huiusmodi tribuni, quaestores, triumviri memorantur, habet Gor. *Etr.* 1, 361, 94 et 95. p. 370, 121. p. 396, 177. Grut. 1156, 1. Puto collegium quoddam servorum in iis commemorari, qui varias artes exercuerint, officia varia obierint, suosque sibi praefectos habuerint, Triumviros, Quaestores, Tribunos, in collegioque illo, quibus quaestoribus quidque actum sit consignari consuevisse. v. c. Gor. *Etr.* 1, 361. Mur. 696, 6. DEMETRIVS CVB. ‖ III VIR. VENVSTO ET EPHEBO Q. 4) (Florentiae) HAGENB.

1) Vivus. 2) *simitu* Plautus pro simul. 3) u. c. 741. 4) Quaestoribus.

2864. AESOPO CAESARIS ‖ AVGVSTI DISP. ‖ APSYRTIANO ‖ . . VCILIA C. F. PIRA ‖ CONIVGI CARISSIMO ET ‖ SIBI POSTERISQVE SVIS. ‖ QVAESTORIB. IO. TI. CLAVDIO 13. (*sic*) ET LANIA C. F. THYONOE ‖ CONIVX. — Palazzoli. Holstenii *Epist.* Paris. 1817. p. 158. Quaestores inter servos hic quoque memorantur.

2865. D. M ‖ NOMICO. ACTORI ‖ POSTMORVM 1) ‖ GRANIA VRBANA ‖ MARITO BENE ‖ MERENTI FECIT. — Perusiae. Vermiglioli *Iscriz. Per.* T. 2. p. 327.

1) *Postumiorum.*

2866. D. M. OLO 1). PLVTIO ‖ SVCCESSO PRISCVS ‖ L. VARI. AMBIBOLI ‖ AVIARIVS ALTI‖LIARIVS FECIT FILIO B. M. Q. V. A. XIII. ‖ ET SIBI ET MATRI AEIVS. ‖ SVCCESSAE ET POSTERISQ. SVOR. — Romae. Don. p. 316, 4.

1) pro *Aulo.* ut Don. 381, 6., de quo dubitandum non est.

2867. In lamella aerea e collo servi olim suspensa ap. Lup. *Ep. Sev.* p. 49. Mur. 1555, 10. 2013. 6.: PROBI ET PRO‖BES NOSTRI S. 1) ‖ DE MASSA 2) CE‖LLA BINARA 3).

1) Servus. 2) massa h. l. familia. unde Ital. *massaro.* 3) vinaria.

2868. D. M ‖ TI. IVLIVS SEIVS ‖ FELICIAE ALVMNAE ‖ SVAE. QVAE VIXIT ‖ MENSIBVS VIIII ‖ DIEBVS XXIII. BENE ‖ MERENTI FECIT HEI 1) ‖ ET SIBI ‖ ET EVTYCHO CON 2) ‖ CELL. ET FVRNARIO ‖ B. M. VIX. AN. XXIII ‖ D. XV. — Loco mihi ignoto. Donati 2. p. 320, 1. ex Passioneo.

1) Exclamationem agnosco, sed invitus: plura in Passioneis male videntur exscripta esse. 2) *conservo*, an potius *contubernali*, *cellario?*

2869. ALBANVS HELVI ‖ PROCVLAES DISP. ‖ ANNORVM XXV ‖ HIC. SITVS. EST. ‖ — Romae. Oderic. p. 210.

2870. TIPHVS. ATIAE. SVPRA IVMENTA ‖ SIBI ET ‖ EGNA-

TIAE EROTINI MATRI. — In Via Appia. Mur. 933, 1. Don. p. 385, 23. exhibet: „TIPHVSATIA. SVPRA LAMENTA." ridiculo errore, quem auxit Gor. haec commentatus: „perrara haec inscriptio est, quae meminit feminae, cuius erat munus praeficarum lamenta et naenias moderari."

2871. PRIMVS LECTICARIVS ‖ L. CANINI GALLI SER. — Romae. Donati 2. p. 321, 8. cfr. ib. p. 323, 3. RESVS CANINI ‖ LECTARIVS. (*sic*) ibid.

2872. V. F. ‖ C. TERENTIVS FRVCTVS ‖ SIBI ET ‖ ATTICO SER ‖ QVI VIX. ANN ‖ XX. LITTERATVS ‖ GRAECIS ET LATINIS ‖ LIBRARIVS ‖ PONTES [1]) DIXIT CCC ‖ IN FR. P. XV. ‖ IN AG. P. XXV. — Romae. Grut. 625, 8. Murat. 980, 1. Sine caussa Maffeio A. C. L. p. 354. spuria est visa.

1) Ridiculus error pro *partes:* v. Reines. ad h. l. et ad Petron. *Burm.* Ed. 1. p. 228. Sunt ῥήσεις: loci selecti poëtarum atque oratorum.

2873. DIS MANIBVS ‖ BENIGNO LIBRARIO Q ‖ N. [1]) DIADVMENVS ET EVHODVS [2]) ‖ CONSERVO BENE MERENTI. — Romae. Grut. 585, 1.

1) *Quinti* domini *nostri* 2) *Evhodus* recte Mazoch. Grut. male *Euphodus.*

2874. IVCVNDVS ‖ DOMITIAE ‖ BIBVLI [1]) LIBRAR ‖ AD MANVM. — Romae. Grut. 584, 11.

1) scil. uxoris. Habes hic feminae eruditae servum librarium, eundemque ad manum s. a manu.

2875. OSSA ‖ M. FVFI M. L ‖ ERONI. NOMENC. HIC ‖ SITA SVNT ‖ ARBVSCVLA. CONCVB. EIVS FEC. — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* 133, 9. — Nota nomenclatorem libertum cum concubina sua.

2876. HOC HOC SEPVLCHRVM RESPICE ‖ QVI CARMEN ET MVSAS AMAS ‖ ET NOSTRA COMMVNI LEGE ‖ LACHRVMANDA TITVLO NOMINA ‖ NAM NOBIS PVERIS SIMVL ‖ ARS VARIA PAR AETAS ERAT ‖ EGO CONSONANTI FISTVLA ‖ SYDONIVS AERA PERSTREPENS. — *In altera parte:* HOC CARMEN HAEC ARA HIC CINIS ‖ PVERI SEPVLCHRVM EST XANTIAE ‖ QVI MORTE ACERBA RAPTVS EST ‖ IAM DOCTVS IN COMPENDIA ‖ TOT LITERARVM ET NOMINVM ‖ NOTARE CVRRENTI STILO ‖ QVOT LINGVA CVRRENS DICERET ‖ IAM NEMO SVPERERAT LEGENS ‖ IAM VOCE HERILI COEPERAT ‖ AVREM VOCARI AD PROXIMAM ‖ HEV MORTE PROPERA CONCIDIT ‖ ARCANA QVI SOLVS SVI ‖ SCITVRVS † DOMINI FVIT. — Coloniae Agrippinae. Harzheim *de Relig. antiquor. Vbior.* p. XXXII.

2877. D. M ‖ C. BRVTTI TELESPHORIONIS. C. BRVTTI PRAESEN‖TIS C. M. V. II. COS. [1]) LIB. NVMIDAE IPSIVS [2]) LOCO SI‖BI DONATO A L. BRVTTIO QVINTIO CRISPINO FILI‖O EIVS COS. PATRONO VIVVS SIBI FECIT ET CARI‖CO LIB. SVO ET CETERIS LIBERTIS LIBERTABVS ‖ QVE SVIS POSTERISQVE EORVM OMNIVM ‖ FVTVRORVM. HOC MONVMENTVM EX MEA ‖

FRVGALITATE FECI . ET EIS . QVI SVPRA SCRIIIPTI SVNT. CETERI AMICI IGNOSCETIS. HOC MONVIIMENTVM HOSPITEM NON RECIPET (*sic*) VENE VALETIS. — Romae. Marini *Atti* 2. p. 691.

1) p. Chr. 180. 2) Numidae, ut nunc Mauri, quos dicunt *(Mohren, Neger)*, locupletiorum servi. Cfr. Tac. *Hist.* 2, 40.

2878. D. M. ‖ CYPARENI ORIINATRICI BENE ‖ MERENTI POLYDEIIVCES FECIT. — Tusculi. Guasco ap. Saxium. (*Onomast. lit. P.* 8. *p.* 374.)

2879. M. PETTIO M. L ‖ PRIMIGENIO ‖ PAEDAGOGO ‖ M. PETTI SAEVERI (*sic*) ET ‖ PETTIARVM PROCVLES ‖ ET SEVERES [1]) MIEMESETVS [2]) PATRI PIENTISSIMO. — Assisii. Vermiglioli *Iscriz. Per.* T. 2. p. 410.

1) Observa hanc casus secundi formam alibi quoque obviam. 2) videtur corruptum: fuitne M*(arcus)* ANEMESETVS?

2880. DIIS PROPITIIS ‖ CLAVDIA TI. F. QVINTA ‖ C. IVLIO HYMETO AEDITVO ‖ DIANAE PLANCIANAE ‖ PEDAGOGO SVO *ΚΑΙ ΚΑΘΗΓΗΤΗ.* ITEM ‖ TVTORI A PVPILLATV ‖ OB REDDITAM SIBI ‖ AB EO FIDELISSIME ‖ TVTELAM ET C. IVLIO ‖ EPITYNCHANO FRATRI ‖ EIVS ET IVLIAE SPORIDI ‖ MAMMAE SVAE F ‖ LIB. LIBERTABVSQ. POSTER. EOR. — Romae. Visconti *Museo Pio-Clem.* 2. p. 82.

2881. ANTILOCO. [1]) ‖ PINCERNAE. [2]) Q. V. A. XXX. — Romae. Marini *Iscriz. Alb.* p. 188.

1) Ante h. v. sculpta est calicis s. cyathi figura. 2) vix alias legitur h. v. in lapp. Ceterum Christianus est titulus.

2882. MARONI ALVMNO ‖ C. CALPHVRNIVS LAVSVS ‖ DOMINO DILECTVS ‖ QVOQVO IRET SEMPER COMES ‖ POCVLI MINISTER ‖ DOCTVS PALESTRAE PVER ‖ AEQVES (*sic*) ‖ SEPVLTVS HIC SVM ‖ NATVS ANNOS OCTO ET DECEM. — Beneventi. De Vita *Inscriptt.* p. 44, 31.

2883. ONOMASTO TONSO [1]). VIXIT. A. XX. OBIT VIII. K. M ‖ M. IVNIO SILANO. L. NORBANO BALBO COS. [2]) ‖ AMOR . . CONSERVI. — Prope Puteolos. de Iorio. Tab. 2, 4.

1) tonsori. 2) p. Chr. 19.

2884. SEX. POMPEIO VOLESIO. SEX. POMIIPEI. SER. TRICLINIAR. [1]) ITEM ATRI. CVRAN. [2]) CN. POMPEIVS PHILODESPOIITVS LANIVS OL. II. — Romae. Grut. 575, 8. et 576, 6. Don. VII. 95. Murat. 932, 3.

1) *Servo tricliniario* Scal. Gor. Mur. Hultmann *serv. binom.* p. 37. at Walch. *Diss. de Architriclino* p. 29. docte mavult *Servo Tricliniarchae*, quod tanto magis placet, quia hic servus trium fuit nominum, munere adeoque servi honestiore functus, quum servus amplius non esset. Tricliniarcham autem tricliniariis praefuisse erudite monet Pignorius *de servis* p. 114. Est tamen in Zach. *Exc. litt.* p. 362, 4. *T. Flavi. Aug. L. Fortunati Caes. N. Tricliniarii ex Dec. III.* HAGENB. Mss. Ita sine dubio hic quoque accipiendum. *Tricliniarius*, vel si mavis, *Tricliniarcha* fuerat

Volesius ante manumissionem. 2) *Atrii curandi*, ne forte accipias *a tritico curando.* Hag. Grut. 577. 1. AB ATR.

OFFICIA DOMVS AVGVSTAE: in quibus ordinem alphabeticum fere servavimus; ea videlicet licentia, quam quadriennii multiplex variusque labor concedebat.

2885. DEMETRIAE ACTES [1] ‖ AVG. L. SER. ACROAMAT. [2] GRAECAE. VIX. A. XXXV ‖ TROPHIMVS. CVBICVL. CONSERVAE BENEMER ‖ D. M. [3] — Fori Sempronii. Donati 2. p. 309, 10.

1) Famosa est Neronis liberta, multis in titulis memorata. 2) *Acroamaticae* s. *Acroamaturiae:* quod officium vix alibi reperies. 3) *Diis Manibus* raro, sed tamen aliquoties sic in fine ponitur.

2886. D. M ‖ SEXTORIO ‖ AVG. LIB. AB AEGRIS ‖ CVBICVLARIOR ‖ VLPIA MIRA ‖ MARITO OPT ‖ INDVLGENTISS ‖ FECIT. — Romae. Grut. 576, 1.

2887. D. M. ‖ CATILAE [1] T. F. PIAE ‖ CONIVGI CARISSIM ‖ T. FAVIVS [2] AVG. LIB. VESTALIS ‖ ADIVTOR AB ACTIS. — Florentiae. Marini *Iscriz. Alb.* p. 55.

1) f. *Catiliae.* Mar. 2) f. *Flavius.* id. — *Adiutor rationalium* est ap. Fabrett. p. 45, 257. *adiutor a rationibus* ibid. 298, 266. Cfr. ibid. p. 345.

2888. D. M. S. ‖ APONIA GRAPHIS ‖ M. AVRELIO AVG ‖ L. HERMETI AB ‖ ADMISSIONE ‖ CLAVDIA PHILOTIS ‖ CONIVX BENEMER ‖ FECIT SIBI ET SVIS ‖ POSTERISQVE EOR. — Romae. Gorii *Symb. Dec.* II. Vol. 9. p. 237. *Admissionales* dicuntur Lampridio *Alex. Sev.* c. 4. Cfr. Mur. 916, 6.

2889. DÍS MÁNIBVS ‖ P. AVIDIÓ P. F. SERGIA ‖ MATRINIÓ [1] CAES. N̄ ‖ Á APOTHEC. TRICLINĪ ‖ VIX. ANN. XLII. M. II. ‖ EX TESTAMENTO ‖ P. AVIDIVS P. F. SER ‖ LATINVS ‖ FRAT. PIISSIMÓ. HER ‖ FEC. — In Via Ianiculensi. Doni p. 287, 34. Fabrett. p. 168, 318.

1) notandum hominem a patre liberum, ac Sergiae tribui adscriptum tali officio functum esse.

2890. AGATHYRSVS AVG. N ‖ SER. ARKARIVS FONT‖EM DILAPSVM RE‖STITVIT. ITEM MV‖RVM CINGENDVM ‖ ET ALVEA PONENDA CVRAVIT. — Romae. Spon *Misc.* p. 211, 4.

2891. CALLISTHENES CHRESTVS
CAESAR ATRIE A R C E L [1]
CONDISCIPVLI. — Romae. Don. p. 290, 46. Mur. 926. 10.

1) i. e. a rationibus cellae. Beverus *Spicil.* 25. duos illos male iungens, Atrienses Caesaris Arcellarios produxit. Hag.

2892. D. M ‖ CHRYSAORI AVG. LIB. ADIVTORI ‖ A COMMENTARĪS. ORNAMENTORVM ‖ FILIO PIISSIMO. QVI VIXIT ANN. XXVII ‖ M. VIIII. FECERVNT ‖ CL. APELLES ET CL. PRIMITIVA PARENT ‖ ET SIBI ‖ IN F. P. X̄. IN AG. P. VIIII. — Romae. Donati 2. p. 327, 7.

2893. C. IVLIO ‖ BASSO ‖ AEMILIANÓ ‖ ACTORI. CAESA-

RIS ‖ ADCASTOR. ET. ADLORICATA [1]) ‖ ADAVCTORITATEM [2]) ‖ HELIODORVS L. FECIT. — Romae. Marini *Atti.* p. 513.

1) Sic in duabus laminis aereis ap. eundem p. 522.:

2894. ORTHRI AVG. L. PROC. A. LORICATA. — HECHI AVG. L. PRO. A LORICATA EX RATION. PECVLIARI. Nemo adhuc explicavit *a loricata.*

2) Incertae interpretationis hoc quoque est, ut etiam sequens:

2895. D. M. S. ‖ CAMPES ‖ TRIBIOLE‖NAE QVINITAE SER DISP ‖ AVCTORITA. — Romae. v. Marini. p. 522. — Quamvis subdubitante Marinio, servus sive libertus ad auctoritatem, sive ab auctoritate is fuisse videtur, qui tabulas atque chirographa accepti et expensi, minutarum praesertim summarum, vice domini ipsius signaret; Italice commodissime compares *colui che ha la procura di una casa.* Nam tali quoque molestiae opulentissimos quosque sese subtraxisse, omnino est consentaneum.

2896. DIS MANIB ‖ TICHICO IMP. DOM. SER ‖ ARCHITECTO CRISPI L ‖ TI. CLAVDIVS PRIMVS ‖ OLLAM OSSVARIAM ‖ DONAVIT. — Romae. Maffei *Mus. Ver.* 257, 5.

2897. M. VLPIO ERIDANO ‖ AVG. L. AB AVRO ‖ ESCARIO PRAEPOSITO‖ARION [1]) CAESARIS N̄. A VES‖TE MATVTINA PARTENI‖VS CAESARIS N̄. AB ARGENTO ‖ POTORIO. PARTENIVS CAE‖CILI. EVTYCHI. FRATRES ‖ BENEMERENTI FEC. — Romae. Grut. 582, 9.

1) *a rationibus* explicabat Scalig. sed longe melius Hagenb. *Tessarac. Tur. s. Epp. epigr.* p. 501. „totum saxum sic interpretor: M. Vlpio. Aug. (Traiani puta) L. Eridano, Praeposito ab auro escario, fecisse fratres tres, Arionem Caesaris nostri (*servum*) a veste matutina, Parthenium Caes. nostri (*servum*) ab argento potorio, Parthenium Caecilii Eutychi (*servum*).

2898. Θ. IVLIVS ASTYOCHVS IVLIVS CYPSVS
Θ ET C. IVLIVS AGATHYRSVS AVG. SER. A CAL. [2])
AVG. MINIST. APOLLINIS
IVLIA ANDROCLEA T. F. [1]) — Romae. Spon *Misc.* p. 206, 4.

1) Titulum fecit. (Spon: *Testamento fec.*) 2) fluctuant VV. DD. inter haec: *a calida* (Spon.) *a calceis* (Gor.) *a calice* (Hagenb.)

2899. D. M ‖ CLEMETI (*sic*) CAESAR‖VM N. N. SERVO ‖ CASTELLARIO AQVAE CL‖AVDIAE FECIT CLAV‖DIA SABBATHIS ET SI‖BI ET SVIS. — Romae. Grut. 601, 7. cfr. 8. — *Vilic. Aquae Claudiae.* Fabr. p. 301. XXVI.

2900. DIS M S ‖ PEREGRINVS AVG. SER ‖ EX CIRCITORIBVS. VIX. A. X̄L̄V̄. HIC SISTVS (*sic*) EST ‖ PEREGRINVS FIL. PIISSIMO PATRI FEC. — Romae, nunc Pisauri. Marini *Atti.* 1. p. 267.

2901. D. M ‖ M. VLPIO. AVG. LIB. MARTIALI ‖ COACTORI. ARGENTARIO ‖ CAESARIS N ‖ VLPIA MARTINA FILIA. — Veiis. Nibby *Viaggio* 1. p. 58.

2902. LOCVS ‖ SEPVLCHRI ‖ ESCHINIS. AVG. L ‖ AB CODICILLIS ‖ IN. F. P. CDL ‖ IN. A. P. CXXCV. 1) — Cesarinae. Amati in *Giornale Arcadico. Ottobre* 1826. p. 103.

1) nota utramque pedum numerum, alias inauditum.

2903. AEGYPTO SERVO ‖ BARBARI AVG. LIB. A CODICILLIS 1) EVTYCHVS PECV‖LIARIS SYMMACHVS ‖ FRATRES PIENTISSIMI. — Florentiae. Spon *Misc.* p. 207, 1. Gor. *Etr.* 1, 110. 88.

1) Iunge *Barbari Aug. Liberti a Cod.* non, *servo a Codicillis.* quod monendum erat propter Sponium. v. Fabrett. p. 249, 28. Inter alia officia domus Aug. Sponius haec habet: p. 208. *a commentariis beneficiorum.* — *a commentariis fisci Asiatici.* p. 212, 1. *Custos officiorum.* p. 213. *magister a balneis Augusti.* p. 215. *palaestrita.* p. 222. *ab hortul.* p. 223. *lecticarius.*

2904. FLAVIAE ELPIDI ‖ CONIVGI SANCTISSIMAE ‖ MOSDRVS AVG. L. A COMMENTARIIS EQVORVM. — Romae. Grut. 592, 5. e Mazochio 38, 10., qui tamen habet AQVORVM; unde Grut. eodem iure AQVARVM dedisset; sicque habet Cod. Gorian. ap. Walch. *Xen.* p. 119. et Murat. 900, 6. EQVORVM defendi potest ex Grut. 592. 4. *a commentariis vehiculorum.*

2905. HERMAE ‖ AVG. LIB ‖ A CVBICVLO ‖ DOMITIAE AVG ‖ FORTVNATVS F. PROC. FISC. ASIATICI ‖ PATRI PIISSIMO ET ‖ INDVLGENTISSIMO. — Romae. Grut. 575, 5.

2906. D. M ‖ M. AVRELIO AVG. LIB ‖ ONESIMO CVBICVL ‖ ET A LOCIS CVBICVL STATI 1) ‖ M. AVRELIVS DIONYSIVS ‖ PATRONO PIENTISSIMO ‖ ET BENEMERENTI FEC ‖ OSSVA POSITA SVNT ‖ VI IDVS NOVEMB. CRISPI‖NO ET AELIANO COS. 2) ‖ ARA XV. KAL. IANVAR. ISDEM COS. — Romae. Grut. 575, 3.

1) v. Fabrett. ad *Col. Trai.* p. 184. 2) p. Chr. 187. Vide de tota hac formula Lupi *Epit. Sev.* p. 85.

2907. AESCVLAPIO DEO ‖ IVL. ONESIMVS ‖ AVG. LIB. ‖ A CVRA AMICORVM ‖ VOTO SVSCEPTO ‖ D. D. L. M. — Romae. Grut. 70, 2.

2908. T. COELIO ‖ T. F. CELERI ‖ A CVR. AMIC. ‖ AVG. PRAEF. ‖ LEG. X. SALVT ‖ MEDIOM. 1) CIV ‖ B. M. P. — Metis. Grut. 598, 5. Pro spuria habet, maxime propter *Leg. X. Saluta*rem. Maffeius A. C. L. p. 351.

1) Mediomatric.

2909. TI. CLAVDIVS. DIVI CLAVDI. LIB. ACTIVS ‖ HONORATVS. 1) CVRATOR. GERMANORVM 2) ‖ ET AEDITVVS DIANAE CORNIF. 3) COLLEGIO MAGNO TRIB. 4) DIVAE. AVGVSTAE. TRICLAM 5) CVM COLVMNIS ‖ ET MENSIS ET MACERIA S. P. D. D. — Romae. Mur. 119, 1. cfr. Saxii *Miss.* 3. p. 10.

1) Adiectivum est, non nomen proprium. 2) Corporis Custodum malim, quam de Germanicianis cum Hagenbuchio accipere; de quibus v. Donium VII. 122. 3) Sic ἀρχέτυπον. CORNIF*iciae* explicat Sax. Deberet esse CORNIFicianae. CORNIE male Mur. 4) Corruptum hoc; nam neque de *tribunis* cum Saxio, nec de *tribulibus* cum Bricherio (Mur. in Add.) nec de *tibicinibus* licet cogitare: et simplex LIB. vix fuisset corruptum. Fuitne literis nexis LLIB., *libertorum libertarum?* 5) TRICHILAM in lap. fuisse affirmat Polenus. v. Sax.

2910. EVMELVS ‖ CAES. MINISTER ET PHARESIA CATELLAE.[2] — AMETHYSTVS MAEC[1]) MINISTER. — Romae. Don. p. 298, 120. Mur. 927, 17.

1) *Maecenatis* Hagenb. Est potius *Maecenatianus*. 2) f. a cura catellae. Gor.

2911. LIARVS ‖ ANTONIAE DRVSI ‖ GLABER ‖ AB CYATO. — Florentiae. Fabrett. p. 58, 335. Gor. *Etr.* 1. p. 406, 216.

2912. D. M ‖ DEXSTRI CAESARIS. SERVO ‖ DIAETARCHO DOMVS AVG. ‖ TREBONIA LAVDICE FEC ‖ CONIV. B. M. CVM DVABVS FILIS ‖ FORTVNATA ET FELICE. — Romae. Grut. 576, 7. Guasco T. 2. p. 83, 228.

2913. API . . . C. M . . . ‖ PHYRRVS (*sic*) CAESARIS N. SERVOS DIETA‖RCHA[1]) FECIT. VIXIT ‖ ANNIS. XXIIX. ME‖NSIBVS II. DIEB. V. S[2]). — Romae. Peter *Dissert. di un antico orologio solare*. Roma 1815. 4. p. 9.

1) SERVO DIAETARCHO v. apud Grut. 576. et Osann ad *Appuleium Gramm.* p. 53. 2) quinque semis.

2914. DIS. MANIBVS ‖ SABINI. CAESARIS ‖ VERNAE. DISPENSAT ‖ CAPITOLI ‖ VIX. AN. XXX. FECIT ‖ IVLIA ARTEMISIA ‖ CONIVGI ‖ BENEMERENTI ‖ ET SIBI ‖ POSTERISQ. EORVM ‖ PERMISSV IVLIAE EPIPHANIAE. — Romae. Grut. 596, 7. Fabrett. 41, 224.

2915. D. M ‖ SALLVSTIO C. F. IASIO[1]) ALVMNO SVO B. M ‖ QVI VIXIT ANN. V. DO‖MITIVS AVG. N. DISP ‖ RATIONIS MON. T ‖ E.[2]) CVM SALLVS‖TIA CAELIAN ‖ CONIVGI (*sic*) SVA ‖ FECER. — Ex Museo Tusculano Passionei. Donati 2. p. 312, 4.

1) sic correxi C. FIASIO. 2) fuitne MONETAE?

2916. DIIS MANIBVS ‖ NYMPHODOTO CAES. N. SER. ‖ DISPENSATORI LVDI MAGNI[1]) ‖ CONIVGI OPTVMO ‖ AELIA PELAGIA CONIVNX ‖ ET AELIA SYNERVSA MATER. — Romae. Fabrett. p. 295. XXI. Memorantur praeterea: *Dispensator rationis privatae* (sc. Principis) — *Capitolii* — *Castrorum* — *ad census provinciae Lugdunensis* — *vicesimae hereditatum* cet. — Iunguntur *Amanuensibus*. Suet. *Ner.* 44. i. e. *prioribus* servis. Tac. *Hist.* 1, 49. *Liberti* quoque interdum hoc munere fungebantur. v. Murat. p. 883, 6.; qui tamen, iudice Hagenbvchio, iustum modum excessit, servorum numero sine necessitate dispensatores multos eximens.

1) Ludus scil. gladiatorius magnus idem qui Gellio 12, 5. dicitur *Ludus* (Iulii) *Caesaris*.

2917. *Ex lamina aerea:* 1. THOANTIS ‖ TI. CAESARIS ‖ AVG. ‖ DISPENSATORI ‖ AB TOBIS ‖ 2. DE ‖ STATIONE ‖ CAESARIS AVG ‖ TABELLARIS ‖ DIPLOMARI ‖ DISCEDE. — Murat. p. 1015. 1. Oderic. p. 230. qui legit *ab togis*, et *Tabellarii diplomarii*.

2918. CLAVDIA SPVCHARIO (*sic*) ‖ FECIT SIBI ET EVTYCHO ‖ FILIO SVO PIISSIMO ‖ IMP. DOMITIANI CAESARIS ‖ AVGVSTI

GERMANICI SERVO || DISPENSATORI MONTANIANO || ET LIBERTIS LIBERTABVSQVE SVIS || POSTERISQVE EORVM || H. M. H. N. S. — Romae. Grut. 596, 5.

2919. CHAERONTI AVG. N̄ || DISP || RAT. COP. EXPED. 1) FEL || ĪĪ ET ĪĪĪ GERMA. — Foroiulii. Grut. 596, 10.

1) Ursato est *rationalis copiarum expeditarum;* sed quomodo sequentibus haec congruant minime video; quocirca praefero Scaligeri interpretationem: *rationalis (s. rationum?) copiarum expeditionum felicium secundae et tertiae Germanicarum.*

2920. M || VIX. ANN. ĪĪĪ. M. V̄. D. X̄V̄ || CHARITO || VIX. AN. Ī. M. VĪĪĪĪ. D. X̄X̄ĪĪ || DAPHNVS || CAESARIS N̄ || SER. DISP. FISCI || CASTRENSIS || VERNIS SVIS KAR || FECIT. — Romae. Mur. 892, 5. v. Hagenbuchii *Epp. epigr.* p. 166.

2921. DEIS ET GENIO || RHODONIS || DOMITIAE AVG. SER. || EX. ACTOR. 1) HERED. || LEGAT. PECVLIOR || VIX. ANN. P. M. 2) X̄X̄ĪĪĪĪ || RHODINVS FRATRI || OPTIMO PIISSIMO ET GEMINO || SIBI FECIT. — Romae, postea Florentiae. Grut. 590, 2. Gorius (*αὐτόπτης*) *Etr.* 1. p. 192.

1) Ita Gorius, qui explicat: *ex actoribus.* Grut. EXACTOR ut mox 590, 3.
2) *plus minus*, notandum in saxo gentili tam antiquo formula Christianis maxime usitata.

2922. T. FLAVIVS AVG. L || EPICLETVS AB EPISTVLIS || A COPIS MIL. 1) LICTOR|| CVRIATIVS (*sic*) HIC SITVS EST || HVNC TITVLVM FLAVIA TYCHE VXOR || CONIVGI OPTIMO. — Loco mihi ignoto. Donati 2. p. 310, 9. ex Passioneo.

1) militaribus.

2923. PROCVLVS DECVRIO GERMANORVM || TI. GERMANICI. — Romae. Grut. 603, 1. A Germanis hisce, corporis custodibus, probe distinguendi sunt Germaniciani, i. e. servi Tiberii ex hereditate Germanici Caes. v. c. Grut. 602, 9. Romae:

2924. DIOCLES TI. CAESARIS || MINISTER GERMANICIANVS || NATIONE GALLOGRAEC || V. A. X̄X̄X̄V̄.

2925. MANNIO 1) STICHIO || TIBERII CAESARIS || GLVTINATORI. 2) — Neapoli. Grut. 594, 6.

1) fort. *M. Annio.* Hagenb. 2) Sine causa suspectum est hoc saxum Maffeio A. C. L. p. 351. cfr. Cic. *ad Att.* 4, 4. *mittas de tuis librariolis duos, quibus Tyrannio utatur glutinatoribus* (papyri scil.)

2926. CERDO INSVLAR. — Romae in columbario Libertorum Liviae Augustae. Mur. 943, 11., quem vide de Insulariis disputantem. Ex similibus ap. Mur. 925, 12. 931, 15. 967, 5. probabile fit Insularios istos ad officia domus Augustae potius, quam ad officia minora reip., pertinuisse. Incertum quoque, an, uti vult Phil. Aurelius Viscontius in *Dissertazioni dell' Accademia Romana di Archeologia* T. 1. P. 2. Roma 1823. p. 355. ab Insulariis hisce distinguendi sint *supra Insulas* in seq. inscr.:

2927. NARCISI || TI CLAVDI || BRITANNICI 1) || SVPRA INSV-

LAS. — In vase aereo reperto in ruderibus Veiorum, loco dicto *la Colonna*.

1) incerta lectio, nam potest esse: *Britannic. L(ibertus).* His accedit:

2928. DIOPHANTVS ‖ EXACTOR AD INSVLAS ‖ SIBI ET CONIVGI SVAE ‖ AVSTVRNIAE M. L ‖ VITALI ‖ VIXSIT ANNIS XXVII. — Romae. Marini *Atti.* 1. p. 270., qui Insularios ἐνοικολόγους, et Exactores ad Insulas pro iisdem habet, exactoribus scil. τῶν ἐνοικίων, *pigione di casa*, *Hausmiethe*. *Supra insulas* contra Viscontio est custos insularum, *intendente de' palagi imperiali.*

2929. DIS. MANIBVS ‖ CLAVDIAE EVTYCHIAE ‖ CONIVGI SANCTISSIM ‖ BENEMERENTI ET ‖ Q. DOMITIO HELICI ‖ HYMENAEVS MEDICVS ‖ A BYBLIOTHECIS. [1]) ET ‖ DOMITIA PANNYCHIS ‖ SIBI ET SVIS. POSTERISQVE ‖ EORVM. — Romae. Grut. 584, 4.

1) Distinguendum: *medicus* (idemque) *a bybliothecis*, aliter quam fecit Scalig. *Ind.* 7. *medicus a bybliothecis*, quamquam idem recte distinxit Ind. 8. *medicus.* et Ind. 7. alio loco *a bybliothecis.* HAGENB. Mss.

2930. D. M ‖ FALANX ‖ VIXIT. AN. XX ‖ ARAPS ‖ CAESAR N. SER ‖ EX PECVLIARIS [1]) LAMPADARIS ‖ FRATRI B. M ‖ FECIT. — Romae. Marini *Atti* 1. p. 267.

1) nota *peculiarius* pro *peculiaris*. Peculiares servi quasi semper inter Augustorum servos memorantur.

2931.

STAPHYLO	MVNATIAE	ANTEMO TI	Q. MVNATIO
AVG. A MANV	LYCHNIDI	CAESARIS AVG. L.	SALVTARI
CAPRINE	SCAEVAEE 2)	A. RATIONIS. 3)	QVEM PRO FILIO
MVNATIA	ANTHEMI	ACCENSO DELAT 4)	HABVERVNT
TYCNIA	VXORII *(sic)*	AB. AVG. 5)	ANTHEMVS
VXOR EADEM			ET LYCINIA 6)
SOROR PATRVELIS 1)			VIXIT. ANN.
FECIT.			XIIX.

— Romae. Donati 2. p. 313, 1.

1) observa hanc parentelae notationem. cfr. Gaium Lib. 1. §. 58. p. 26. Ed. alt. 2) *Scaevae* et *Anthemi?* 3) *Rationibus?* 4) l. VELATO. 5) latet corruptela. 6) Exspectabas LYCHNIS.

2932. DIIS ‖ MANIBVS ‖ TAVRIONIS ‖ OPSO NATORIS [1]) POPPAEAE AVG. — Romae. Reines. p. 566, 42. Spon *Misc.* p. 214, 2. Mur. 916, 10.

1) Sic divisim. v. Ruperti *ad Rein.* p. 510, 7. De opsonatoribus in lapp. v. D'Orville *ad Charit.* p. 207. Lips.

2933. NICE LIVIAE L.
ORNATR
ARISTO LIVIAE L.

APHAREVS IVLIAE
AVG. L. OPSON
DAT
LIVIAE HILARAE. — Florentiae, olim Romae. Gor. *Etr.* 2. p. 445. Mur. 911. 3.

2934. IMPERATORI CAESARI ‖ M. AVRELIO ANTONINO ‖ AVG. ‖ L. SEPTIMI SEVERI PII ‖ PERTINACIS AVG. FILIO ‖

DOMINO INDVLGENTISSIMO ‖ PAEDAGOGI PVERORVM A CAPITE ‖ AFRICAE [1]) QVORVM NOMINA INFRA ‖ SCRIPTA SVNT

TRYFERVS VER. [2]) LIB.	PETIZACES LIB.
EVPERILEMPTVS LIB.	ZOILLVS LIB.
EVTYFRON LIB.	FREQVENS LIB.
TROPHIMVS VER. LIB.	MODESTVS LIB.
POLLVX VER. LIB.	PATROCLVS LIB.
CHRYSOMALLVS LIB.	HERMES LIB.
PHILETERVS VER. LIB.	NICOMACHVS VER. LIB.
EVTYCHES LIB.	PAEDICVS LIB.
SPENDON LIB.	HERMOGENES LIB.
PERSEVS LIB.	NEON VER. LIB.
HERMES LIB.	ANEMVRIVS VER.
FELIXS LIB.	EVTYCHES LIB.

PROCVRANTIBVS SATVRNINO ET EVMENIANO ‖ DEDIC. IDIB. OCT. SATVRNINO ET GALLO COS — Romae. Spon *Misc.* p. 227. cfr. Grut. 585, 6: Romae.

2935. D. M ‖ P. AELIVS AVG. LIB ‖ LYCVS. PAEDAGOG ‖ PVERORVM AC. APVT ‖ AFRICAS. Corrupte pro *a capite.* cfr. Frotsch. ad *Quintil.* 10. p. 258.

1) *Caput Africae* erat in Regione secunda: v. Nardini 1, 198. 2) verna.

2936. DIIS MANIB. S. ‖ TI. CLAVDIO AVG. LIB. GRATIO ‖ PAEDAGOGO PVERORVM. CAERETANORVM ‖ AVG. N. SER. FECIT CHARITAE DASVMIAE CONIVGI ‖ B. M. ET LIBERTIS LIBERTABVSQVE POSTERISQ. EOR ‖ HOC MONIMENTVM SI QVIS DONATIONIS CAVSSA. ALI ‖ TRADERE VOLVERIT. PRIVS INFERAT ‖ ARCAE PONTIFICVM ROM. SS. C. M. DEN. [1]) ‖ LOC. DON. TERENTIA CYPAR ‖ ET CAECILIAE IVSTAE PARENT. R. E. [2]) — Romae. Grut. 652, 8.

1) Gronov. *de Sestert.* p. 44. pro DEN., quod sensu careat, leg. DC. N. i. e. sexcentos nummos. Sed quid fiet saxo in multis huic nostro simillimo ap. Fabr. p. 49, 281., in quo legitur: S-S C. M. DENARI. LOCA DONATIONIS: ad quae merito olim iam adhaesi. Neque nunc me expedio, nisi et in Fabr. saxo notas admittas DC. N., quas exscriptor DEN legendas ratus extense DENARI scripserit: quo fortasse et LOCA DONATIONIS in Fabr. pro LOC. DON. in Grut. referenda. Hagenb. Mss. Est tamen, cur dubites de Gronovii emendatione: cur enim post S-S. C. M. exigua praeterea sexcentorum nummorum summa superadderetur? Unde in utroque saxo idem error? Quidni vero DEN. et DENARI. significare queat, illa S-S. centum millia denariis argenteis solvenda esse, si quis cet.? Orell. 2) Requietorium erexit (?) Vrsatus. Praeterea observa eundem hominem Aug. Libertum ac servum simul dici, ut Grut. 578, 5. Marm. Taur. 2. p. 97.

2937. Q. LOLLIO PHILARGVRO (*sic*) ‖ PAEDAGOGO SVO EVENVS TI. CAESARIS AVGVSTI ET ‖ IVLIAE AVGVSTAE SERVOS (*sic*) ‖ EVENVS OLLAM ET LOCVM DEDIT. — Romae. Ficoroni in Reimari *Comment. de vita Io. Alb. Fabricii* p. 253. Hanc alibi nondum reperi. Hagenb.

2938. P. STÁTIÓ P. L. BIONI ‖ DEC [1]) PAEDÁG. DOMINI ‖

VI.[2]) A. XCVI || P. STÁTIVS P. L. ANTEROS. POSVIT. — Romae. Grut. 586, 1.

1) Decurioni Paedagogii Domini, i. e. Imperatoris. 2) vixit.

2939. D. M || ONESATI CAES || N. SER. PAEDAGOGO PVERORVM || FECIT. ANNIA || STRATONICE || CONIVGI B. M. — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* 134, 3.

2940. D. M || T. FLAVIO || ANICETO SVB||PEDAGOGO.[1]) (*sic*) || PVERORVM || CAES. N. V. A. LX. — Ex museo Tusculano Passionei. Donati 2. p. 311, 1.

1) Mur. 901, 7. *Suo. pedagogo* contra fidem lapidis. Sic Franco-Galli habent *sous-maîtres*.

2941. PHILONICVS || TI. CAESARIS. GERM.[1]) || DE PAEDAGOGIO[2]) || VIXIT. ANN. XIIX. — Romae. Grut. 585, 11.

1) an *Germanicianus*, Germanici servus primum, deinde Tiberii? 2) paedagogia principis mensae eius serviebant, ut haud obscure colligitur ex Seneca *de tranquill. animi* C. 1. Gud.

2942. D. M || HELENO AVG. || VERNAE EX || PAEDAGOGIO. P.[1]) V. A. XVI. — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* 134, 5.

1) Puerorum.

2943. DIS MANIBVS || PIERI. AVG. L. PRAEC || PVERR. CAESARIS N. || FLAVIA NICE CONIVNX || B. M. TITVLVM CVM VALVIS || AENEIS D. S. P. PERMISSV HERMAE || AVG. L. A. CVB. DOMITIAE·AVG. — Romae. Reines. p. 562, 34. Spon *Misc.* p. 12, 6. Don. p. 302, 150.

2944. D. M || VLPIO SOTACO || AVG. LIB. PRAEC||EPTORI PVER. C. N || CHRYSIPPVS LIB || PATRONO OPTIMO || ET BENEMERENTI. — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* 134, 4.

2945. DIIS MANIBVS || EPAPHRODITO OLYMPI[1]) || AVG. LIB. RESPECTVS || PRAEPOSITVS[2]) || FECIT POSTERISQVE || CONSERVIS. — Romae. Reines. IX. 68. p. 577. Mur. 930, 5.

1) i. e. Epaphrodito servo Olympi Aug. Liberti. 2) nota Praepositum sine mentione rerum quibus praefuerit. tum: posterisque conservis. v. Hagenb. *de diptycho Boëth.* p. XXXI.

2946. D. M || DIADVMENO || AVG. L. PRAEPOSIT || ORDINATO VLTRO || A DIVO TITO VIII. COS.[1]) || EXCESSIT IIII. IDVS SEPTEMB || L. CATILIO SEVERO || T. AVRELIO FVLVO COS.[2]). — Romae. Grut. 599, 9. Vidit Smetius. Levissimis suspicionibus ductus pro spurio habuit Maffeius A. C. L. p. 352.

1) p. Chr. 80. 2) p. Chr. 120. Fulvus idem qui postea Antoninus Pius est appellatus.

2947. P. AELIVS AVG. LIB. ORESTES || PRAEPOSITVS OPIFICIBVS || DOMVS AVGVSTANAE[1]) ET || LICINIA PRIMILLA FECERVNT || LICINIO PROCESSO VERNAE SVO || QVI VIX. ANN. V. DIEB. VIII. ET SIBI ET SVIS || LIBERTIS LIBERTABVSQ. POSTERISQ. EORVM. — Romae. Fabrett. p. 297, 260. Gud. ad *Phaedr.* 5, 7, 38. Ind. Gudii p. LXXV.

1) Dicebant: *Domus Augusta*, *Augustiana* (Fabr. p. 440, 47. — *Q. Iulio Eutycho medic. domus Augustiane) Augustensis; Domus Caesaris* Grut. 1112, 5.

2948. MEMORIAE ‖ HERMETIS AVG. L ‖ A SACRARIO[1]) AVLVS AVG. L. FECIT CONTVBERNALI[2]) CARISSIMO B. M. VIX ‖ ANN. XXXIII. M. VIII. D. II. — Romae. Donati 2. p. 311, 6.

1) *Sacrarium*, puta, Larum Augustorum. 2) rarissimum hoc inter conservos collibertosve mares.

2949. HERMEROTI ‖ AVG. LIB ‖ PRAEPOSITO. TABVLAR ‖ RATIONIS CASTRENSIS ‖ FRATRI INDVLGENTISSIM ‖ AMPLIATVS ‖ AVG. LIB. FECIT. — Romae. Donati 2. p. 311, 5.

2950. C. OCTAVIVS. OCTAVIAE ‖ AVGVSTI SORORIS L ‖ AVCTVS SCR. LIBR ‖ VICCIA. C. L. GNOME. VXOR. — Romae. Grut. 585, 4.

2951. D. M ‖ TI. CLAVDIO SPECTATORI ‖ AVG. LIB ‖ PROCVRATOR FORMIS. FVNDIS ‖ CAIETAE. PROCVRATOR ‖ LAVRENTO AD HELEPHANTOS ‖ CORNELIA BELLICA CONIVGI ‖ B. M. — Romae. Grut. 391, 2. e Mazochio 145, 4., ita ut ante Ligorium iam exstiterit. Ceterum de his Imperatorum elephantis confer Eckhel D. N. 8. p. 337.

2952. THEOPRAEPON. AVG. LIB ‖ PROC. D. N. M. AVR. SEVERI ‖ ALEXANDRI PII. FEL. AVG ‖ PROVINC. ACHAIAE ET EPIRI ‖ ET THESSALIAE. RAT. PVRPVRAR[1]) ‖ PROC. AB EPHEMERIDE. PROC. A ‖ MANDATIS. PROC. ET AD[2]) PRAEDIA ‖ GALLICANA. PROC. SALTVS DOMITIANI ‖ TRICLINIARCHAM.[3]) PRAEPOSITVM A ‖ FIBLIS.[4]) PRAEPOSITVM A CRISTALLI‖NIS. HOMINEM INCOMPARABILEM ‖ TYSANDER (*sic*) AVG. LIB. OFFICIALIS.[5]) — In Carinthia. Grut. 474, 4. Ex Apiano p. 501. Is in Achaiae inscriptt. ponit initium dans, ac si in saxo ipso legeretur IN CHORINTHIA, i. e. Corinthi, unde ap. Grut. pessime factum est *In Carinthia*. Habet etiam Cyriacus p. XVIII. 124. ponens *apud Corinthum*, ubi rectissime incipit THEOPREPEN (THEOPRAEPEN Apian.) ab recto *Theoprepes*, accusandi casu, quem inferiora *Tricliniarcham*, *hominem incomparabilem* requirunt. Nusquam sic Latine exstare, sed nonnisi ex Graeco esse versum cum Smetio Gudius opinatur, quod mihi minime ita videtur. Decepit eos accusativus honorati pro dativo; sed et alia saxa Latina in Graecia erecta morem hunc Graecum sequuntur: v. Grut. 450, 6. Hagenb. Mss.

1) Rationalem Purpurariarum .2) *et* superfluum est: fuerit PROC. AT (pro *ad*) PRAEDIA. *Gelliana* mavult Gud. 3) alias Architriclinus. 4) i. e. fibulis. 5) Errat Reines., qui hoc cognomen esse putat. Gud. Ceterum apud Cyriacum post *officialis* sequitur *Ψ. B.* i. e. ψηφίσματι βουλῆς. et ex Cod. Redii corrupte notatur *T. B.*

2953. SCRIN. V ‖ Q. FABIVS HILARVS ‖ HILARI L. SCRINIAR. — Romae. Grut. 643, 9. et cum scrinii figura Spon *Misc.* p. 216, 1. *Primiscrinius.* ap. eund. p. 314, 1.

2954. LIBERO ‖ PATRI ‖ SACR ‖ ABASCANTVS ‖ ANTONI.

RVFI. S ‖ SCRVT.[1]) V. S. L. M. — Laybach, reperta 1814. et mecum communicata a Io. Labus V. Cl.

1) *Servus Scrutarius.* Labus.

2955. THYMELE ‖ MARCELLAE ‖ SERICARIA[1]) — Romae. Mur. 2046, 5.

1) quae vestes sericas curat.

2956. D. M ‖ THEONI VERNAE AVG. NOSTR ‖ QVI VIXIT. ANN. V. MENS. XI. DIEB. XIII. T. AELIVS THEON. AVG. LIB. SILENTIARIVS[1]) ‖ ET VETTIA VERYLLA FILIO DVLCISSIM ‖ ET PIENTISSIMO FECERVNT ET SIBI ET ‖ LIBERTIS LIBERTABVSQ. POSTERISQ. EORV ‖ H. M. D. M. A.[2]) QVISQVIS AVTEM HOC VENDER ‖ DONATIONIS CAVSA HS. N. I. DARE VOLVERIT ‖ INFERET AERARIO POPVLI ROMANI. HS. XXX. — Romae. Fabrett. p. 206. LIV.

1) Nota Silentiarii officium: tum Liberti filium dici vernam Augusti N. 2) *Huic monumento dolus malus abesto.* — Alios Silentiarios dabimus in Capite de Honoribus sub Impp.

2957. D. M ‖ T. F. HERMES ‖ AVG. LIB ‖ A SVPERLECTILE P. CAE. N. ‖ F. FORTVNATA ‖ LIB. PAT. B. M. — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* 130, 2. supellex igitur dicitur, quae *super lectos* est.

2958. TERPSILAVS AVG. LIB. PROX[1]) ‖ A STVDIIS SCHOLAM OFFICII. — Romae. Donati 2. p. 312, 10.

1) *Proximus a studiis*, ut alibi *proximus lictor*, inter plures servos a studiis, vel lictores. Cfr. etiam Cannegieter *Nom. Rat.* p. 46.

2959. LIVIVS ‖ AVGVSTI ‖ TABVLARIVS ‖ ATTALIANVS. — Romae. Don. p. 297, 112. Mur. 921, 18. *Livius* libertus Augusti, manumissione in Liviam gentem quum pervenisset, in servili officio, puto, permansit. Hagenb. Mss.

2960. SALVI. AVG. LIB ‖ TABVL. AQVARVM ‖ V. ANN. XXIX. M. XI ‖ ANTIGONA MATER ‖ FILIO PIISSIMO. — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* 129, 2.

2961. HOSPITI. DIVI ‖ CLAVDI. LIBERTO ‖ TABVLARIO ‖ LEONIDIANO ‖ POLYBIVS. LIB ‖ ET. SIBI. FECIT. ET. SVIS ‖ POSTERISQVE. EORVM. — Romae reperta 1791. Visconti *Opere* 1. p. 188.

2962. DIS MANIBVS ‖ T. FLAVI FELICIS ‖ T. FLAVIVS ‖ SVCCESSVS AVG. L ‖ TABVLARIVS ‖ MARMORVM ‖ LVNENSIVM ‖ LIBERTO KARISSIMO ‖ ANNOS VIXIT X ‖ MENSIBVS VI. DIEBVS XXIII ‖ IN F. P. XXV. IN AG. P. XXXV. ITV ‖ AMBITV. ACVAE[1]) PRAESTANDV . . . . — Romae. Grut. 593, 5. Mur. 902, 4.

1) Ita ACVARIO est *Aquario* in Fabr. p. 308, 315.

2963. LVCIDAE AVGG. VERN ‖ MARITAE[1]) INCOMPARABIL ‖ QVAE VIX. ANN ‖ XXXIIII. M. II. D. XXV ‖ CATERVARIVS AVGG. LIBEX[2]) ‖ TABVLAR ‖ DVLCISSIMAE CONIVG ‖

CVM QVA SINE ‖ DISCORDIA VIXIT ‖ ANN. XV. M. XI. D. V. — Romae. Donati 2. p. 311, 10.

1) Sic Grut. 776, 11. 729, 11. 2) distingue LIBertus EX *Tabulario*, s. *Tabulariis*, ut Donati p. 312, 5. *Ex Procuratoribus* cet.

2964. HYMENEVS CAESARIS N ‖ SER. THAMYRIANVS. A LAPIDICINIS ‖ CARISTIIS FEC. SIBI ET THAMYRO NVTRICIO OPT. ‖ Q. POMPEIO VICTORI ET POMPEIAE IVCVNDAE VXORI ‖ HERMAE. SYMPHERVSAE.[1]) PARENTIBVS. PRIMO. CAES. SERVO . . . . VALERIAE MYRSINICIAE . . . ANEMESETO . . . . CONTACTIS POSTERISQVE EORVM. — Romae. Grut. 593, 8. et Mur. 1005, 10.

1) Scal. male iunxit: Herma Sympherusa, quum duo sint.

2965. SYMPHORO ‖ TESSERARIO ‖ SER. CAESARIS ‖ DE DOMO GELOTIANA.[1]) FECIT PHILODESPOTVS ‖ SER. CAESARIS ‖ EX HERMAEO[2]) ‖ FRATRI B. M. — Romae. Grut. 598, 7.

1) v. Suet. *Calig.* 18. 2) lucro insperato.

2966. TITVRVS. ATR[1]) ‖ GALER ‖ SALVIVS TOP[2]) PNILOT ‖ ANTIGONVS TOP ‖ PATERN. ALEXANDER ATR ‖ AMYNT ‖ DECVRION ‖ PAVIMENTVM IN OSSVAR ‖ ET NVMERATOS X.[3]) XXCI ‖ DSPD[4]) ‖ COSSO CORNELIO L. PISONE COS.[5]) — Romae. Marini *Atti.* 1. p. 116.

1) *Atriensis.* 2) *topiarius.* 3) denarios: numeratae pecuniae vix alias mentio fit in Inscriptt. 4) de sua pecunia dederunt. 5) a. u. c. 753. Topiarii plures referuntur in Tabula Antiatina.

2967. D. M. ‖ L. FLAVI AVG ‖ LIB. PRIMIGENI ‖ SVPRA VELARIOS[1]) ‖ DE DOMV AVG. ‖ FECIT FLAVIA ‖ PRIMIGENIA ‖ LIB. PATRONO B. M. — Neapoli. Grut. 599, 8.

1) Idem qui Grut. 599, 7. dicitur Praepositus Velariorum, i. e. servorum, qui vela tendebant, complicabant cet. cfr. Salmas. ad *Lampr. Alex. Sev.* c. 4. p. 886. Pessime Guthesius in *Thes. Sall.* T. 3. p. 527. Primigenium hic pro primicerio accipit, quum sit cognomen. HAGENB. Mss.

2968. D. M ‖ AVRELIO ‖ STEPHANO ‖ PROC ‖ A VEREDIS AVG. — S. Benedetto di Vllano. v. Calogerà *Raccolta.* Vol. 22. p. 222. (veredum, veredarius. Hinc vox hibrida paraveredus, unde Italorum *palafreno.*)

2969. DIS MANIBVS ‖ VENVLEIA CLEOPATRA ‖ FECIT SIBI ET ‖ RHODANO[1]) CAESARIS[2]) VERNAE ‖ A VESTE REGIA[3]) ET ‖ GRAECVLA. CONIVG. BENE ‖ MER. ET LIBERTABVS ‖ POSTERISQ. EORVM. — Romae. Grut. 577, 7. Gor. *Etr.* T. 3. p. 11.

1) Fluviorum nomina frequenter servis imponebantur. v. c. Euphrates, Borysthenes, Phasis, Cydnus, Xanthus, Nilus, Halys, Eridanus. 2) Neronis, ut videtur. Gor. 4) Opponitur A VESTE. IMP. PRIVATA. Grut. 577, 9. Deinde *Liviae Augustae Ser. a veste magna* ib. 8. *a veste scaenica* 578, 7.

2970. L. AGRIO. VESTIARIO ‖ TENVIARIO[1]) IMP. CAES ‖ ANTONINI PII ‖ L. VALERIVS PVDENS ‖ FRATRI. — Romae. Grut. 1111, 7.

1) v. Reines. p. 636. ubi: *Textrici. Vestiar. Ten.*, quae tenuia vestimenta confecerit, λεπτουργός.

2971. T. FLAVIVS ‖ AVG. LIB ‖ EGLECTVS ‖ AB VNGVENTIS ‖ FECIT SIBI. — Florentiae. Gor. *Etr.* 3. p. 239. Donati 2. p. 310, 3.

2972. * PAEAN. AVG. PROC ‖ CASTRENS. PROC. VOLVPTAT. PROC. ALEXAND(*riae*) ‖ SIBI ‖ POSTERISQVE SVIS. — Sine loco. Fabrett. p. 198, 480. Est suspecta.

2973. IVLIVS CAES ‖ VERNA ‖ A RATION. VOL‖VPTAT. V. A. XXXI. — Romae. Don. p. 296, 105. Mur. 921, 10.

2974. His omnibus, ut clarior Officiorum Domus Augustae imago lectoris subiiciatur oculis, indicem adiungimus titulorum Columbarii libertorum et servorum Liviae Augustae, iuxta Gorii editionem in Poleni *Thesauro* 3. p. 50. seqq., consulto etiam Fr. Bianchinii eiusdem argumenti libro *Camera ed Iscrizioni sepolcrali* ecc. Roma 1727. fol. Numeri sunt Goriani:

A) Apparitor sacris 1.
Ephebus Augusti 3.
Dispensator 4.
Decurio (*simpliciter*) 21.
Supra Cubiclarios 22.
Lector Dec. 27.
Ostiarius Dec. 29.
(Vtrumque scil. dicitur, Ostiarius decurio, et Ostiariorum decurio. v. Gorium 21. b.)
Ab officiis admissionum 34.
Paedagogus Iuliae Germanici Filiae 36.
Pedisequus Decurio 41.
Dec. III. Trib. Aug. (incertum ministerium) 45.
Decurio a tabulis 44.
Medicus 73.
Supra Medicos 76.
Aquarius 81.
Colorator 84.
Arcarius 90. 133.
A purpura 96.
Lanipens 98. cfr. Murat. 941, 8.
Ab ornamentis 104. Cfr. Mur. 914, 10.
Comoedus 108.
Inaurator 113.
Capsarius aurificum 108.
A statuis 125.

Tabularius 2.
A manu 4.
Liviae puer a pedibus 5.
Decurio Cubiclarior. 216.
Cubicularius 24.
Mensor Dec. 28.
Ostiarius 30.
Ostiarius Cur(*iae*) 31.
Rogator 33.
Paedagogus Dec. 35.
Magister 38.
Pedisequus 39.
Strator Dec. 43.
Pistor 45.
Fullo 45.
Decurio Medicus 75.
Chirurgus 77.
Ad unguenta 83.
Calciator 88.
A veste 93, 94.
A sede Augustae 98.
Paenularius 101.
Margaritarius 102.
Adiutor procur. ab ornamentis 106.
Vilicus 113.
Aurifex 114.
Faber 124.
Pictor 126.

Ad imagines 127. Atriensis 128.
Ab supelectile (*sic*) 129. Custos Ration. Patrimonii 131.
Ad possessiones 132. Numularius 134.
Cursor 144. Lyristes 140.
Insularius 191. Ex horreis Petronianis Dec. 190.
Ad argentum 199. Structor 200.
Invitator 202. Turarius 205.
Opsonator Mur. 911, 3. Vestiarius 228.

B) Feminae:
Sarcinatrix 28. Pedisequa 38.
Ornatrix 57. Decurio femina. 68.
Ad vestem 73. Vnctrix 78.
Ad valetudinarium 77. c. Capsaria 80.
Libraria (a *libra*) 100. Antoniae Drusi nutrix.

C) His e tabula Antiatina edita a Vulpio ac Bianchinio et utriusque commentario coniuncto a Guasco T. 2. p. 149. seqq.:
Topiarius Subvilicus.
A bibliotheca Tector.
Specularius Pavimentarius.
Sphaerista Iuscularius.
Tegularius Thermarius.

D) E Bianchinio accedunt:
A bibliotheca Graeca Palatina A sacrario.
A bibliotheca Latina Apollinis A Iano ab Atrio.
Ab epistolis Graecis scriba A tabulis.
A libris Pontificalibus A Corinthiis.
(Ad libros Gor. *Etr.* 1, 137, 24.) Corinthiarius.
A potione.
A veste magna. Ad argentum potorium.
Ad unguentum. Adiutor.
Balneator. Lecticarius.
Ministrator. Nomenclator.
Ornator. Ornator glabrorum.
Princeps tabell. Sarcinator.
Tabellarius. Sutor.
A tabulis. Tricliniarcha.
Vernarum decurio. Vestiplicus.
A tutulo ornatrix. Medica.

Sed haec sufficiant; complura praeterea eiusmodi officia, posterioris fere aetatis post Tiberium, peti possunt magnis e collectionibus. Cfr. etiam Visconti *Opere* 1. p. 182.

A LIBERTIS, ad quos iam progredimur, proxime absunt tum IMMVNES, tum ii, quibus libertas promittitur:

2975. TYRANNVS VERNA. TAB. APPARITOR || SACRIS. OM-

NIVM IMMVNIS ‖ IS DEDIT TI. CLAVDIO AVG. L. VETERANO. COL. V. M. BAR. IVM. TOTVM.
IS. INTVLIT. IANTHVM AVG. L.
MINISTRI. FRATREM SVVM.
— Romae. Gor. *Columb. in Polen. Thes.* 3. p. 50. Mur. 918, 3. Primaria haec est inscriptio Columbarii libertorum et servv. Liviae Augustae.

2976. CIRATA IVLIA ‖ ANNAI F. NATIO‖NE NERVIA ANNO XXVIII. INMV‖NIS BENEFICI. A‖PRONI ‖ H. S. E ‖ RVFVS IVLIVS PRO PIETATE ‖ POSVIT. — Moguntiae. Grut. 474, 1. Cfr. 1156, 1. et Gorium *Columb.* p. 51.

2977. C. IVLIO C. L ‖ FAVSTO IMMVN ‖ INTESTATO QVOT EX FVNERE EIVS ‖ SVPERFVIT PER ‖ SPIRONTE ET ‖ DEXTRVM QVAESTORES QVARTVM[1]). — Romae. Grut. 1156, 1. Fabrett. p. 449, 60.

1) scil. in hoc monumentum est insumptum. Quaestores autem hic intellige servos vel libertos familiae alicuius opulentae hoc munere inter conservos collibertosve suos fungentes.

2978. D. M ‖ C. SEPTIMIO C. F ‖ FORTVNATO ‖ ET SEPTIMIAE CONCVBINAE ‖ SIVE SERVAE ‖ SIVE LIBERTAE. — Bergomi. Fabrett. p. 290, 224. „Vt ineditam dat Mur. 1744, 3. spuriamque pronuntiat: sed vide quae ibi disputo contra Mur. citans quoque *Ep.* 4. a. 1745. p. 32., ubi Fabretti interpretationem vocum *concubinae sive servae sive libertae* ingeniosiorem dixi esse, quam veriorem; neque poenitet missae in Ep. illa vocis: quia formula occurrit etiam haec *sive servo sive liberto meo* in Grut. 357, 4. et 977, 5. *Antis Laroniae serva sive liberta erit.* est in Grut. 616, 2. ib. 409, 5. *Vrso, Lupo, Leoni libertis futuris.*" Hagenbuch. Mss.

2979. V. F. GAVIA Q. L. PRIMA SIBI ET POLICLITO ‖ SIVE SERVO SIVE LIBERTO MEO. ET ‖ L. CALPVRNIO. VEGETO. — Veronae. Grut. 977, 5.

2980. FAVSTVS VI. VIR ET AVG. QVI INTER PRIMOS ‖ AVGVSTALES A DECVRIONIBVS AVGVSTALIS FACTVS EST ‖ VIRIAE MAXIMAE VXORI CARISSIMAE ET VRSO ‖ LVPO. LEONI. LIBERTIS FVTVRIS. — Mediolani. Grut. 409, 5. (Murat. 700, 5.) cfr. omnino Zachariae *Exc.* p. 76. *libertis futuris*, ut notat Alciatus in antiquario suo codice, quod heredi mandaverat Faustus, ut eos manumitteret.

2981. FAMILIA et LIBERTI coniuncti in sepulcralibus titulis. v. c.:

FAMILIAE ET LIBERTOR ‖ T. SEPTVMI. SABINI ‖ IANVARIVS AVG. ET ATILIA EVSTA‖SIA MACERIAM TEMPESTATE ‖ LAPSAM RESTITVERVNT SINE INIVRIA PRIORVM.[1]) ET SIBI ET SVIS FECERVNT ‖ POSTERIS. Q. EORVM. — Romae. Fabrett. p. 42, 235.

1) priorum scil. ibi sepultorum. Grut. 880, 14.: „et hic locus *macerola* clusus ad *familium* Messianam et Clodianam pertinet."

Singularis plane est sequens e Partho Civis Romani facti:

2982. C. IVL. MYGDONIVS ‖ GENERE. PARTHVS ‖ NATVS. INGENVVS. CAPT ‖ PVBIS. AETATE. DAT. IN TERRA ‖ ROMANA. QVI. DVM. FACTVS. CIVES. R. IVVENTE. FATO. CO‖LOCAVI. ARKAM. DVM. ESSE ‖ ANNOR. L. PETI. VSQ. A. PVB‖ERTATE. SENECTAE. MEAE. PERVENI‖RE. NVNC. RECIPE. ME. SAXE. LIBENS ‖ TECVM. CVRA. SOLVTVS. ERO. — Ravennae. *Giornale Arcad.* 1825. *Dic.* p. 361.

Pretium manumissionis. Manumissio gratuita:

2983. P. DECIMIVS P. L. EROS ‖ MERVLA MEDICVS ‖ CLINICVS. CHIRVRGVS ‖ OCVLARIVS ‖ VI VIR AVG ‖ HIC PRO LIBERTATE DEDIT HS. IↃↃↃ ‖ HIC PRO SEVIRATV IN REM. P. DEDIT HS. ∞ ∞ ‖ HIC IN STATVAS PONENDAS IN ‖ AEDEM HERCVLIS DEDIT HS. ↀↀↀ[1] ‖ HIC IN VIAS STERNENDAS IN PVBLICVM DEDIT ↀↀↀ IↃↃ ∞ ∞ ‖ HIC PRIDIE QVAM MORTVVS EST ‖ RELIQVIT PATRIMONI ‖ HS. ∞ ↀↀ. — Assisii. Grut. 400, 7.

1) triginta millia.

2984. COSMVS AEDITVVS MATRIS D. M. IDAEAE ‖ ANTIOCHO SACERDOTE ANNIS XII. EIVSD. LOCI ‖ AB. IMP. AVGVSTO GRATIS[1]) MANVMISSVS OL ‖ SVPRA SVNT HS. N. L. DONATIONIS CAVSA MANCIP. — Romae. Mur. 177, 2.

1) nota etiam Augustum non omnes libertos gratis manumisisse. „Proinde quod tot Augustorum liberti in antiquis monumentis memorantur, non continuo eorum libertas tribuenda est dominorum liberalitati et caritati." Murat.

2985. T. VIBIVS T. L ‖ OPTATVS ‖ M.[1]) V. S. L. M ‖ LIBERTATIS CAVSSA. — In agro Novariensi. Fabrett. p. 700, 213. Don. 53, 155.

1) Mercurio. Minervae divinabat Mur. 53, 8. hunc titulum mance dans.

Ipsum MANVMISSIONIS nomen rarissime reperitur in inscriptt. Vide tamen sequentes:

2986. TREBATIAE EVTYCHIAE ‖ MANVMISS. A CN. TREBATIO ‖ PITIANACTE PATRE N.[1]) LIBERTO TREBATI CLARI QVOND ‖ C. V. XI. K. F.[2]) COMMODO IIII ‖ COS. EVTYCHIANVS AVG ‖ LIB. A. RAT.[3]) CONIVGI ‖ B. M. — Romae. Fabrett. p. 248, 8.

1) *nostro.* 2) *clarissimo Viro. XI. Kal. Februar.* p. Chr. 183. 3) *a rationibus.*

2987. DIS. MANIBVS ‖ C. MVCIO IANVAR ‖ C. MVCIVS IANVARIVS LIB ‖ PATRONO OPTIMO ‖ FL.[1]) IVLIAE SECVNDAE CONIVG ‖ M. ET SIBI LIBERTIS LIBERTA‖BVSQ. QVIQ. AB. IS. MANVMIS‖SI. MANVMISSAEVE. POSTERIS ‖ QVE EORVM. — In via Nomentana. Rader *ad Martialem* Moguntiae 1627. p. 178, 17. nescio an alibi quoque reperiatur.

1) leg. ET.

2988. . . . . . . C. L. PHILAR‖GYRO. VN‖GVENTARIO ‖ IS-

QVE. FAMI||LIAM. SVAM || MANVMISIT || PECVNIAMQ[1]).... — Venusiae. Grut. 636, 9. correctius ap. Lupulum p. 335.

1) *leguvit* addunt Schedae Vrsini.

NOMINA LIBERTORVM: (consule etiam Caput de Nominibus).

2989. TRVTEDIA HIC || CVBAT. P. TRVTEDI || AMPHIONIS LIB || NOMINE SERVILE APPIA || PATRONVS EMIT SIBI ET ILLAE ET SVEIS. IN F. P. XIV || IN AG. P. XIIII. — Butrii. Maffei *Mus. Ver.* 368, 9. Nota praeterea *hic cubat* pro *hic adquiescit* in saxis etiam gentilibus.

2990. FESTIO PAPIRI PRISCI DELIC || (*Puer stans*) PARVA SVB HOC TITVLO FESTI || SVNT OSSA LAPILLO || QVAE MOERENS FATO CONDI||DIT IPSE PATER || QVI SI VIXISSET DOMINI || IAM NOMINA FERRET || HVNC CASVS PVTEI DETVLIT || AD CINERES. — Ferrariae. Murat. 1536, 6. correctius in Zachariae *It. Ital.* p. 164. cfr. Burm. *Anthol.* T. 2. p. 269.

2991. ANNA LIVIAE MAECENATIANA. — Gori *Columb.* in Poleni *Thes.* 3. p. 150, 97. Mur. 991, 4. i. e. Anna Maecenatis primum, deinde vel emptione vel testamento Liviae Serva s. Liberta. Sic Germaniciani, Drusilliani. (Mur. 995, 13).

2992. M'. AMITERNIVS[1]) || MVNI. CI || PVM. L. IVC. VNDVS ET || PETRONIA KALLIS. TE SIBI || POSTERISQVE SVIS. — Aquilae. Marini *Atti* p. 214., quem consule. it. Morcelli *St.* 1. p. 189. Ab oppido Amiterno, cuius libertus erat, nomen accepit Iucundus. Sic explicandi VELITERNII illi, quos affert Cardinali *Iscriz. Velit.* p. 169. Ceterum nota hic *municipum*, non *Municipii* ipsius libertum.

2993. TI. CLAVDIO TI. AVG. LIB. ARRIO || CLAVDIANIANO SCRIB. LIBEL || TI. CLAVDIVS FLAMMA. CLAVSVS[1]) TI || AVG. PRAEGVSTATOR. FRATRI PIISS || ET FIDELISSIMO FEC. — Romae. Grut. 582, 1.

1) Vides hic libertos duos, Tiberii iam temporibus, quattuor utrumque nominibus insignitos. Prior ille ex testamento, puto, Claudiorum alicuius in potestatem Tiberii Imp. quum ante manumissionem pervenisset, Claudianianus nuncupatur, ut alibi Maecenatianos, Germanicianos habes. Neque enim, ut volebat HAGENBVCH., error est lapidarii *Claudianiano* scalpentis pro Claudiano. Alter, ut distingueretur ab innumerabilibus Tiberii libertis, Clausi priscum eiusdem gentis nomen adsciscendum sibi censuit. Nota praeterea *Scribum libellorum* alias vix reperiendum. Idem tamen esse videtur *A Libellis* Grut. 587, 9. Ceterum levissimis rationibus ductus hanc quoque inscriptionem, etsi Smetio ipsi visam, pro spuria habuit Maffeius A. C. L. p. 350.

Augustorum tamen liberti servilia nomina, aut sponte, aut, quod saepius factum arbitror, dominis ita iubentibus, haud raro retinebant v. c.:

2994. D. M || MYRONI || SER. BENEMI||ERENTI CHAIRITO AVG. LIB. — Romae. Fabrett. p. 247, 5.

2995. STRATONI AVGG. LIB. NATIO||NE SYRV. ANTIOCENSE. Q || VIXIT ANN. LXXXVI. D. XVI || ACHILLEVS ET HEGEMO||NICVS LIB. PATRONO BENE || MAERENTI (*sic*). — E schedis Barberinis. Fabrett. p. 248, 17. In huiusmodi porro inscriptt. raro

distinguere licet, a quonam Augustorum manumissus fuerit libertus; quod contra facilius est in iis, qui Claudiorum, Flaviorum, Vlpiorum, Aureliorum nomina adsciverunt.

V e r n a e l i b e r t i:

2996. D. M ‖ L. ARRVNTIO SVC‖CESSO VERNAE SVO ‖ QVI VIX ANN. XI. M. V ‖ D. VI. FECIT VLPIA FAVSTINA ‖ ET IVCVNDAE ‖ ET FIRMO AEQVE VERNIS. — Romae. Fabrett. p. 347. V. Ita passim tribus nominibus insigniuntur vernae, quomodo blande etiam post manumissionem interdum videntur fuisse appellati. v. c. in sequente:

2997. D. M ‖ M. VLPIO AVG. LIB ‖ VERNAE[1]) ‖ AB EPISTVLIS LATINIS ‖ VIBIA THISBE ‖ VXOR INFELICISSIMA. — Pisis. Fabrett. p. 296, 256. ex Reines. 571, 53. Sic in titulo sequente (257.) a *Paedagogis puerorum a Capite Africae* M. Aurelio Antonino dedicato *Vernae liberti* nominatim distinguuntur a ceteris libertis. cfr. Fabrett. p. 347. et ap. Don. p. 306, VII., 169. OLYMPVS DOMIN. DOMITIANI AVG. SER. VER. ROMAE NATVS.

1) *Verna* h. l. pro nomine proprio habebat Maff. *Oss. lett.* 2, 314. sine caussa, quamquam *Verna* filius Basilissae, nom. pr. exstat apud Zachar. *Salon.* X., 121. Hagenb.

Servilia quoque ministeria interdum in Libertorum titulis tamquam honoris causa memorantur:

2998. SEX. POMPEIO SALVIO. SEX. POM.[1]) A PEN‖DICE CEDRI ‖ ITEM AB HORT. CVLT. H. S. E ‖ SEX. POMPEIVS METRODORVS. SEX. POMPEI ‖ TON.[2]) ROGO PER DEOS STYGIOS OSS. NOSTR ‖ QVISQVIS ES. HOMO. NON VIOLES. NON TRAS.[3]) H. L. — Romae. Grut. 601, 10. Mur. 932, 2.

1) non opus *Servo* addi; fuit enim trium nominum homo, seu libertus Sex. Pompeii, cuius antea fuerat servus a pendice cedri. (cfr. Grut. 601, 11.) cet. Hagenb.
2) Tonsor. 3) *non transilias*, s. potius, *non transferas hunc locum.*

2999. D. M ‖ L. IVL. APOLLOPHANI. PROC ‖ IVLIAE VESTINAE. IVL. ZOSIME ‖ CONIVNX CVM COHEREDIBVS BENE‖ MERENTI FECER. — Romae. Maffei *Mus. Ver.* 292, 3.

3000. D. M ‖ M. AVRELIVS. AVG.[1]) SEVERVS FECIT ‖ SIBI ET SVIS LIBERTIS LIBER‖TABVSQVE. POSTERISQVE EORVM. — Romae. Marini *Atti* 1. p. 183.

1) i. e. Augusti *libertus*, quod vocabulum interdum, quamvis raro, omittitur.

3001. LIVIAE LALAGE L.
M. LIVIVS SABINVS F.
VXSORI SVAE. OLLAM
DEDIT. EIQVE LIVIA
TERPNI ET SATVRNIN.
LIB. SECVNDA DEDIT.

3002. LIVIA MENOPHILI ET
SABINI L. CHLOE
M. LIVIO SABINO FIL. SVO
OLLAM DEDIT.

— Romae, in Columbario Libb. Liviae. Gori in *Polen. Thes.* 3. p. 142, 89. Fuerunt, qui hic Horatii et Lalagen' et Chloën reperisse sibi viderentur.

Varia Libertorum genera:

3003. M. SATRIVS ‖ FAVSTVS. V. A. XCVI ‖ FILIVS EVM ‖ MANVMISIT ET ‖ NVTR. OTIOSVM AN. XXV. — Romae. Don. p. 386, 28. Fabrett. p. 562, 97. Nota patrem filii libertum.

3004. L. PASSIENVS SATVRNINVS D. M ‖ PASSIENIAE. GEMEL‖LAE COIVGI ET LIB. SVAE. CARISSIMAE ‖ OBSEQVENTISSI‖MAE ET L. PASSIE‖NIO DORIPHORO ‖ FILIO ET PASSIENIO FILIO ET LIBERTO ‖ SANCTISSIMIS. — Romae. Fabrett. p. 7, 31. Nota filium, patris sui libertum.

3005. Similiter explicanda etiam sequens:

D. M ‖ Q. CAESIO ‖ SEMNO. Q ‖ CAESIVS ‖ CASTRENSIS ‖ PATRI ET PA‖TRONO B. M. — Atinae. Romanelli *Topografia* T. 1. p. 425.

3006. L. STATIVS. POSPHORVS ‖ L. STATI HESPERI FRATER ET ‖ LIBERTVS EIVS FECIT SIBI ET ‖ SVIS LIBERTIS LIBERTABVSQVE ‖ POSTERISQVE EORVM. — Romae. Fabrettus p. 7. XLIV. Nota fratrem, fratris libertum.

3007. IVLIA HELLAS ‖ HYGIAE DOMINAE ET SORORI[1] ‖ BENEMERENTI ‖ FECIT. QVAE VIXIT ‖ ANNVOS (*sic*) XXXV. (*cum ascia*). — Romae. Guasco T. 2. p. 320.

1) *Dominae et coniugi.* Grut. 806, 4.

3008. D. OCCI ET PONTI ET Ɔ L. FAVSTI ‖ D. OCCI ET PONTI ET Ɔ L. AVCTAES. — Veronae. Maffei *Mus. Ver.* 157, 7. Plurium liberti passim reperiuntur.

3009. PLAVTIA M. ET Ɔ L[1]) ‖ DIDO ‖ VBATHYLLI[2]). — Perusiae. Vermiglioli *Iscriz. Per.* T. 2. p. 544.

1) Marci et Caiae liberta. 2) f. VXOR BATHYLLI. Vermiglioli.

3010. D. M ‖ L. AGRIO ‖ SYNTROPHO ‖ LIBERTO OPTIM ‖ L. L. AGRI LICINIANVS ‖ ET PIVS. PATRONI. — Romae. Grut. 930, 10. Nota unius liberti duos patronos.

3011. A. IVNIVS. MACRINOR. L ‖ NIGELLIVS A. A[1]) ‖ V. S. L. M. — Regii. Silvestri *nella Raccolta del Calogerà.* T. 6. p. 423.

1) Aquis Aponi.

3012. Q. CAECILIUS Q. L. PAPIA ‖ SIBI ET LIBERTIS. ET LIBERTABVS. QVI SVNT COMMVNES CVM ‖ CAECILIA Q. L. DIONISIA. ET POSTERIS LIBERTORVM ET LIBERTARVM. EORVM.

CAECILIA Q. L. DIONISIA ‖ SIBI ET LIBERTIS. ET LIBERTABVS. QVI SVNT. COMMVNES CVM Q ‖ CAECILIO Q. L. PAPIA ET POSTERIS. LIBERTORVM ET LIBERTARVM EORVM. — Romae. Grut. 964, 7.

3013. D. M ‖ CLAVDIAE SAECLARI ‖ V. A. X. M. II. D. V ‖ TI. CLAVDIVS AVG. L. AVXETVS ‖ PATRONVS PIISSIMAE SIBI

FECIT. — Romae. Gorii *Xenia* p. 40, 144. Liberti libertorum saepe memorantur. vide Fabrett. p. 474.

3014. D. M ‖ FLAVIAE RESTITVTAE ‖ T. FLAVI AVG. LIB. BLA‖STI LIBERT. FECIT ‖ TI. CLAVDIVS ONESI‖MVS CON. B. M. F. — Sine loco certo. Fabrett. 473, 121. Sed difficilior aliquanto est sequens:

3015. BENEFICIO NONIAE ‖ Ͻ. L. NOTAE A ‖ RVTILIVS A ‖ Ͻ L. ATHENIO ‖ HIC SITVS EST. — Romae. Marini *Atti* 1. p. 253. ubi explica: Aulus Rutilius Athenio, libertus Auli, qui fuerat Caiae (i. e. matronae alicuius) libertus, hic situs est.

Liberti Deorum. Liberti Municipiorum, Collegiorum, Factionum.

3016. I. O. M. IVNONI MI‖NERVAE ET AESCVLAPIO. DOMINO ‖ SEPTIM. ASC.[1] HER‖MES. LIBERTVS ‖ NVMINIS AES‖CVLAPI.[2] HABENS ‖ ORNAMENT. DEC.[3] ‖ COL. APVL. ET AVG.[4] COL. EIVSDEM ‖ V. P. — Cibini in Transilvania. Grut. 1006, 1. (Seivert. p. 74.)

1) Septimius Asclepiades explicandum ex Seiverti p. 144, 204. 2) v. Reines. p. 890. Cannegieter *Nom. Rut.* p. 66. 3) decurionalia. 4) Augustalis. Sic enim recte Seiverti typus.

3017. C. PVBLICIVS ‖ VIRVNENSIVM ‖ LIB. ASIATICVS ‖ FEC. SIBI ET LVPVLAE CONIVGI KARISSIMAE. — In Carinthia. Mur. 2052, 2. Virunum Civitas a Ptolemaeo memoratur. Mur. De *Publiciis* istis, libertis ex servis *publicis*, v. Fabrett. p. 435, 23.

3018. VENERIVS ‖ COL. L.[1] FELIX ‖ MAG. AVG.[2] SIBI ‖ ET PLATORIAE APRVLLAE ‖ CONIVGI ET SVIS ‖ V. F[3] ‖ IN F. P. $\overline{XXX}$ ‖ IN AGR. P. $\overline{LXXXV}$. — Hadriae. Romanelli *Topogr.* T. 3. p. 315.

1) qui fuerat antea ἱερόδουλος Veneris, Coloniae libertus. 2) Magister cultus Larium Augustorum, qui magistri fere erant libertini generis. 3) vivus fecit.

3019. * FABRICIAE ‖ CENTONIAE ‖ ARETHVSAE VXORI ‖ OPTIMAE ET CHRESIMAE ‖ FILIAE CARISSIM ‖ FABRICIVS CENTONIVS ‖ COLLEGIORVM[1] LIB ‖ CHRESIMVS. — Brixiae. Ex Rubeo Fabr. 434, 13. Vide, ne suspecta sit.

1) scil. Fabrorum et Centonariorum, unde is sane mire Fabricius Centonius, et uxor Fabricia Centonia!

3020. TI. CLAVDIVS ‖ MVNICIPII CELEIANI ‖ LIB. FAVOR. V. F. SIBI ‖ ET IVLIAE PVSILLAE ‖ CON. SVAE ET SVIS. — Celeiae. Grut. 601, 6. cfr. Grut. 616, 1. D. M ‖ MODERATO ‖ LIBERTO ‖ COLONIAE LINGONVM.

3021. D. M ‖ L. AVILIO GALATAE ‖ FACT. RVSS. LIB.[1] ITEM ‖ IVLIAE C. L. AMPLIATAE ‖ C. IVLIVS PRIMVS ‖ PATRONAE B. M. F ‖ SIBI POSTERISQ. SVORVM. — Romae. Marini *Atti* 1. p. 215.

1) Factionis Russatae libertus.

3022. D. M ‖ L. ACVTIVS LEG ‖ LIB. CLEMENTIA ‖ PORAEDIAE QVARTAE ‖ CONIVGI CARISSIMAE ‖ BENEMERENTI. VIX ANN. XXVIII. — Neapoli. Mur. 1569, 3. LEG. LIB. Murat. hic, ut alio loco 874, 6. (LIB. LEG. IIII) de Liberto Legionum prius interpretatus est, quam tamen falsam opinionem postea ipse correxit. (*Corrig.* Tom. IV. *praemiss.*) Sed eandem illam inscript. Neapolitanam p. 1288, 3. ita dedit:

D. M ‖ L. ACVTIVS LEO. LIB. CLEMENTIA — quod Hagenb. optime sic dilucidavit: *Liburnâ Clementia.* — *Lib. Leg.* IIII. in altera est *librarius.*

Conliberti:

3023. A. MEMMIO CLARO ‖ A. MEMMIVS VRBANVS ‖ CONLIBERTO. IDEM. CONSORTI [1]) ‖ CARISSIMO SIBI ‖ INTER ME ET TE. SANCTISSIME MI ‖ CONLIBERTE. NVLLVM VNQVAM ‖ DISIVRGIVM FVISSE CONSCIVS ‖ SVM MIHI. HOC QVOQVE TITVLO ‖ SVPEROS ET INFEROS TESTOR DEOS ‖ VNÁ ME TECVM CONGRESSVM ‖ IN VENÁLICIO VNA DOMO LIBEROS ‖ ESSE FACTOS. NEQVE VLLVS VNQVAM ‖ NOS DÍVNXISSET. NISI HIC TVVS ‖ FÁTALIS DIES. — Romae in columbario servorum ac libertorum gentis Memmiae (1790). Marini *Atti* 2. p. 712. Nota accentus v. c. *unâ*, *úna.*

1) *κοινοβίῳ.*

Matrimonium inter Patronos et Libertos:

3024. TI. CLAVDIVS HERMES ‖ CLAVDIAM M. TI. FILIA. DEMPOSVI (*sic*) IN LOCVM ‖ PARENTIVM SVORVM. PATRONAM OPTIMAM. ITEM CONIVGEM FIDELISSIMAM. CVM QVA VIXI ‖ ANNIS XXII. M. I. D. II. SINE VLLA AEMVLATIONE ‖ INDVLGENTIA EIVS. CVIVS BENEFICIO FIDE ET ‖ OPINIONE. MIHI AD. QVISIVI. QVAM DIV VIXERO ‖ TV AVTEM. OPTIMA DOMINA SANCTISSIMA. OPTAREM ‖ DEOS. VT TALE. EXSITVM. MEVM. ALIQVI. MEORVM FACIAT ‖ VIXIT ANNIS XXXXVII. M. I. DIEB. II. — Romae. Donati 2. p. 398, 14.

3025. DIS. M ‖ C. MVSONIO. NICOME ‖ MVSONIA EVSTATIA FECIT ‖ PATRONO ET CONIVGI BENE‖MERENTI. ET SIBI ET SVIS. — Romae. Fabrett. p. 289. XX. Huiusmodi tituli frequentes exstant. Variatur formula: *patrono eidem* vel *idem*, *isdem coniugi* vel *viro.* Longe rariores sunt, ubi libertus patronae maritus memoratur.

3026. D. M ‖ VALERIA IRENE ‖ LIBERTA PATRONO ‖ ET VIRO. B. M. M. VALERIO ‖ PROCVLO FECIT ET SIBI ET SVIS ‖ LIBERTIS LIBERTABVS POSTERISQVE EORVM. — Romae. Oderic. p. 228.

3027. D. M ‖ LICINIAE ‖ FORTVNATAE ‖ OPTIMAE ‖ ET

SANCTISSIMAE ‖ LIBERTAE ISDEM CONIVGI ‖ T. LICINIVS ‖ SENTIANVS ‖ BENEMERENTI FECIT. — Romae. Maffei *Mus. Ver.* 301, 12. ib. 6. ARESCVSA LIBERTA. ISDEM CONIVNX PATRONO CARISSIMO.

3028. D. M ‖ FABIAE APHRODISIAE ‖ CONIVGI SIMPLICISSIMAE ‖ B. M. FELIX LIB. MARITVS. — E schedis Barberinis. Fabrett. p. 289, 221.

3029. D. M ‖ LVCRETIAE EVTYCHIDI ‖ LVCRETIVS ADRASTVS ‖ CONIVGI ET PATRONAE DVL‖CISSIMAE ET SIBI ET POSTERIS‖QVE SVIS. — Romae. Fabrett. p. 290, 222. Qui omnino de eiusmodi matrimoniis est consulendus. Vetita scilicet erant inde a Severi temporibus; ea tantum exceptione; — *nisi patrona tam ignobilis fuerit, ut ei honestae sint vel liberti suae nuptiae, officio iudicis super hoc cognoscentis.* L. 13. D. de rit. Nupt.

3030. D. M[1] ‖ MEMORIAE PERENNI. QVIAETI (*sic*) AETERNAE ‖ TERTINIAE VICTORINAE FEMINAE ‖ RARISSIMAE. STOLATAE[2] QVONDAM ‖

XAIPE NIKACI	SPIRITO (*sic*) INCOMPARABILI. TERTINIVS ‖ SEVERIANVS 7. LEG. II. AVG. CVM PATERNIA ‖ VICTORINA ET TERTINIA TERTINA FILIS ‖	*ΠΤΕΛΑΙΝΚ NIKACI*

P. C. ET S. AS. D. — Lugduni. Grut. 563, 7.

1) ex Add. Holth. 2) manumissae quondam per stolae dationem, manumissionis genus veteribus ignotum explicabat Mazocchius *de Ascia sepulcrali* p. 30. castigatus a Giovenalio *Aveia* p. CXI., qui tum ex Grut. 627, 9.:

3031. P. LARTIVS P. L ‖ SAVFEIA A. L ‖ L. LARTIVS P. F ‖ P. LARTIVS P. F ‖ L.[1] LARTIA A. Ɔ.[2] L ‖ NEICIA THALEA ‖ RVFVS ‖ P. LARCIVS[3] P. F. BROCCHVS ‖ LARCIA P. L. HORAEA ‖

BONEIS PROBATA. INVEISA SVM A NVLLA PROBA.
FVI PARENS DOMINEIS SENIB. HVIC[4] AVTEM OBSEQVENS
ITA LIBERTATE ILLEI ME. HEIC DECORAT STOLA
A PVPVLA ANNOS VEIGINTI. OPTINVI DOMVM
OMNEM. SVPREMVS FECIT IVDICIVM DIES
MORS ANIMAM ERIPVIT. NON VEITAE ORNATVM APSTVLIT.

L. EPRIVS CHILO. VIAT. TRIB. PL. PRI. AC PI[5]. — Labelli Apuliae.

1) nota feminae praenomen. 2) Auli et Caiae libertae. 3) nota, si lapis recte exscriptus est, *Lartius* et *Larcius* pariter pronuntiatum. 4) marito. 5) quid haec sibi velint, nescitur. Etsi longe aliter, quamvis vix ex αὐτουργίᾳ, singularem hanc inscriptionem exhibet Lupulus p. 346.:

P. LARTIVS. P. F. BROCCHVS ‖ LARGIA. HORAEA. BONEIS. PROBATA ‖ INVEISA. SVM. A. NVLLA ‖ PROBA. FVI. PARENS. DOMINEIS. SENIBVS ‖ HVIC. AVTEM. OBSEQVENS. EITA ‖ LEIBERTATE. ILLEI. ME. A. PVPVLA ‖ DECORAAT. (*sic*) STOLA. LAETA. VIXI ‖ ANNOS. VEIGINTI. OPTIMI ‖ DOMVM. OMNEM. SVPREM. FVNESTAVIT. DIES ‖ MORS. ANIMAM. ERIPVIT ‖ NON. VEITAE. ORNATVM. ABSTVLIT ‖ EPIRVS. CHILO. VIAT. P. P. P. B. M. (an: Viator praetorum posuit benemerenti?) — Tum ex Mur. 148, 1. collegit (Giovenatius), stolatam hic significare Victorinam libertam, antea Nicasin Graece dictam, ut constat ex illis XAIPE NIKACI, iustis postmodum nuptiis iunctam fuisse patrono suo

Tertinio Severiano, a quo acceperit alterum quoque Tertiniae nomen: stolatam itaque nihil aliud esse nisi *matronam*, ut Grut. 546, 5. *His terris tegitur* AE(lia) *matrona quondam*. Attamen constat ex Cic. *Philipp*. 2. §. 44. servas et meretrices, quum nuberent ingenuis, stolâ esse donatas.

Liberti impii in Patronos:

3032. M. AEMILIVS ARTEMA || FECIT || M. LICINIO SVCCESSO FRATRI || BENEMERENTI || ET CAECILIAE MODESTAE CONIVGI || SVAE ET SIBI. ET SVIS LIBERTIS || LIBERTABVSQ. POSTERISQ. EORVM || EXCEPTO HERMETE LIB. QVEM || VETO PROPTER DELICTA SVA || ADITVM. AMBITVM. NE VLLVM || ACCESSVM HABEAT IN HOC || MONVMENTO. — Romae. Grut. 844, 4. v. Fabrett. p. 148. Salmas. ad *Capitol*. T. 1. Hack. p. 298.

3033. C. CAECILIVS FELIX || ET C. CAECILIVS VRBICVS || LOCVM. ITA VTI EST. CONCAMERATVM || PARIETIBVS ET PILA COMPRAEHENSIS. LONGVM || P. VI. LATVM P. VII S. CONSECRAVERVNT SIBI. ET || C. CAECILIO RVFINO. ET C. CAECILIO MATERNO ET || LIBERTIS LIBERTABVSQVE. POSTERISQVE EORVM. EXCEPTA SECVNDINA LIBERTA IMPIA || ADVERSVS CAECILIVM FELICEM PATRONVM SVVM || H. M. H. N. S. — Romae. Grut. 862, 5. Murat. 1524, 6.

3034. D. M. S || FVFICIA C. L. NYMPHE || FECIT SIBI ET P. VALERIO P. LIB || ADDMETO CONIVGI SVO || CARISSIMO. IDEM LIBERTIS LIBERTABVSQVE SVIS POSTERISQVE EORVM. EXCEPTO FORTE LIBERTO. CET. — Romae. Fabr. p. 149, 194. Similia vide in Sepulcralibus et cfr. Bornii *dissert. de poenis libertorum ingratorum apud Romanos*. Lipsiae 1738. 4.

Libertini:

3035. Q. TREBONIVS Q. F. CLA. ARISTO || EX PATRIBVS. LIBERTINIS[1]) || SIBI ET SVIS. LIB. LIBERTABVSQVE || POSTERISQVE. EORVM. — Romae. Grut. 891, 8.

1) Libertinorum rarissime in Inscriptt. fit mentio. — Scita est Niebuhrii observatio (*Berliner Abhandlungen* 1822. 1823. p. 257.). „*Nach* 250 *verschwindet der Schwarm der* liberti *auf einmal, so wie das altroemische Namensystem so gut wie aufhört.*"

HAGENBVCHII, MAFFEII, ERNESTII, REISKII, SEGVIERII ET STEINBRYCHELII

EPISTOLAE

ALIQVOT

NVNC PRIMVM EDITAE.

I.

Viro illustrissimo Marchioni
SCIPIONI MAFFEIO
I. GASPAR. HAGENBVCHIVS.
S. P. D.

Verbis blandis, quibus, qui ad viros principes literas exarare instituunt, uti solent, auribus tuis, Marchio illustrissime, insidiari nolo. Tanta est apud bonos omnes virtutum tuarum et eruditionis tuae praestantissimae laus et commendatio, tanta nominis tui toto orbe celeberrimi apud me caritas et reverentia, ut erepto nobis eheu! Bouhierio, virgula quadam divina hanc laeter suppeditatam esse occasionem, qua tuae, summi viri, amicitiae fores mihi patere incipiunt *αὐτομάται*.

Epistolas Epigraphicas ad te, antiquitatis eruditae statorem atque vindicem egregium, mittere audeo duabus potissimum de caussis: et quod liberalitate tua, quam pagina 605. merito collaudavi, sum provocatus: et quod maximam partem ad magnum quondam amicum tuum, sed et meum, *τὸν μακαρίτην* Bouhierium sunt scriptae. Quod si tantum tibi ab occupationibus gravioribus studiisque severioribus otii sit, ut nostra haec mansuetiora leviora que legere non fastidias, eruditissimas observationes, quibus minus bene cogitata et literis consignata emendabis et castigabis, mihi per communia Musarum sacra te, si pateris, obtestanti noli invidere; cuius voti si fuero damnatus, *sublimi sidera vertice ferire* mihi videbor.

Inprimis de saxo Veronensi, ad quod pag. 521. init. quaedam sum commentatus, edoceri vehementer cupio.

Pagina 111. elucubrati *de Siglis Graecorum* opusculi Graecum Gruteri saxum metricum 672, 13. ita restituis, ut de tuo consensu mihi gratuler: neque enim ab invicem abimus, nisi in ultimae vocis modo. Pro *BIΩΣΑ* seu *EBIΩΣΑ*, quod et Cl. *Wesselingio* in mentem venisse ex doctissimo *Leichio* attuli p. 279., participium *BIΩΣΑΣ* tibi placet: quem dissensum nonne discordiam concordem potius, quam *concordiam discordem* licebit appellare? Fuere Graeci quam qui maxime *φιλομέτοχοι*; sed et verbum finitum, ne nullum in saxo legatur toto, commode potest stare.

Ibidem post explanationem obscuritatum siglorum Graecorum limatissimam p. 115. ad carminis legem atque ductum formae pristinae studuisti red-

dere inscriptionem Gruterianam 399, 3. nemini ante nos tentatam: quam, emendatione tua nondum mihi cognita, restituere sum conatus in epistola ad Ill. Blaurerum meum p. 85. Quid tibi nostra conferenti videatur, liberrime profer, sique tua minus ab editis abire videbuntur, praefer.

Pag. 86. monumenta Graeca *. seu *denariorum* siglam habentia brevitate admirabili coniungens, *Praeclarissimus*, inquis, *amicus heu praecoci nimis fato raptus*, *Ioseph* BIMARDIVS, A et B. mille *et* duo millia *vertit in Cl. Muratorii collectione* p. 809, 1. „Quod ibi legitur epigramma Graecum, versu inprimis secundo, pessime habitum, a Muratorioque depositum, aliis praeterea mendis obsitum est pluribus: in quibus repurgandis non modo Bimardum vires defecerunt, sed et Muratorium in tractandis Graecis inscriptionibus admodum infelicem et parum peritum, successus destituit. Neuter vidit, saxum esse ἔμμετρον. Sunt vero versus iambici trimetri: quos nitori suo et numeris sic reddi puto posse:

Ἤμην στόλαρχης Ποντικῶν νεῶν ἐγὼ,
Ὀξηρέτμοις πτέρυξιν ἠγαπημένος.
Ἀνὰ στρατὸν Κρισπεῖνος εὐκλεὴς ἀνήρ.
Ῥάβεννα δ' ἦν μοι πατρὶς ἀρχαία πόλις.
Ἔγνως τίς ἤμην, καὶ ποῖος γένος κυρῶ.
Λοιπὸν φυλάσσου, μή τιν' ἐνθήσῃς τάφῳ,
Δίκην θ' ὑφέξῃς παρανόμου τυμβωρύχου,
Φίσκῳ τε δώσῃς * Β. καὶ τῇ πόλει * Α.[1])

Versui octavo metri ratio pulcre constat, si eum subtractis in metiendo siglis * sic efferamus:

Φίσκῳ τε δώσῃς δίς, καὶ τῇ πόλει ἅπαξ. Scil. *. seu δηνάρια χίλια quod hoc fine adposui, ut ipse tuam mihi sententiam, id est verum ipsum dicas.

ΟΞΗΡΕΤΜΟΙΣ ΠΤΕΡΥΞΙΝ habet metaphoram de navibus et avibus reciprocari maxime solitam. Ὀξήρετμος (eadem ratione compositum qua ἐπήρετμος) in Lexicis Graecis adhuc non comparuit. Notum autem est, ὀξὺν et *acrem* notare et *celerem*. Virg. *Aen.* 5, 116.

Velocem Mnestheus agit acri remige Pristin.

Vel ex Cyziceno Bimardi tui marmore Graeco si Muratorius meminisset *ΝΕΩΝ*, *navium* Attice significare ab ναῦς, non tantum *templorum* ab ναός, ad saxum *Veronae*, in *museo publico*. *Ex Marchione Maffeio* datum 823, 7.

VETERANO EX NEOFYLACE

non adnotasset, „*Ex Neofylace*, hoc est, qui antea fuerat *Templi Custos*, tum militiae addictus, *Veteranus* evaserat, nisi heic cognomen alicuius navis habeatur," neque *Ind.* 3., ceu sacrorum minister ab eo esset positus *Neophylax* seu *Templi Custos* 823, 7. *Νεωφύλακα*, *ναοφύλακα templorum* custodem, tantum norunt Lexica Graeca[2]): eadem νεωφύλακα *navium*

1) legitur nunc in Cl. Iacobsii *Anthol. Palat.* T. 2. p. 821, 204., ubi v. 2. e Dorvillii emend. longe melius sane dedit: ἐξηρέτμοις πτερύξιν ἠγλαϊσμένων. tum v. 5. τίνος γένους. v. 7. παρανόμως τυμβωρυχῶν.

2) etiam Schneiderus in νεωφύλαξ.

custodem prorsus ignorant. Haud abludit, quod in Hesychio legitur *Νεωρός*, *νεωριοφύλαξ*.

EX NEOFYLACE pro NEOPHYLACE eadem plane scribendi ratione, qua in eodem lapide Veronensi versu antepenultimo FILETE, aliaque cumprimis a *Φίλος* derivata, longe plurima, *ὅσα κόνις*, eandem orthographiam *τοῦ* F pro PH servant. Vid. quae in commentario ad lapidem Turicensem pag. 575. dedi.

Aut vehementer fallor, aut in lapide Ravennate apud Mur. 831, 6. versus quarti lacuna eodem *Neophylacis* nomine expleri et integrari debet:

*Neoph*YLAX. IIII. FORTVNA.

Plura exponere verecundia prohibet, ne primo hoc literarum mearum aditu molestus nimis sim, nimisque importunus. Vale, inlustrissime Comes, cum Achate tuo nobilissimo SEGVIERIO, et in eorum me numero existima, qui tua in rem literariam, maxime antiquariam, merita praeclarissima ex animo suspiciunt. *Turici* Helvetiorum. Ipsis Idibus Novembribus. MDCCXLVII.

II.

Verona 7. Xbre 1747.

Illustrissimo e dottissimo Signore!

Non posso dire con quanto piacere abbia ricevuto la sua gentilissima lettera, e il prezioso regalo del suo bel libro. Di questo non ho veduto ancora se non que' luoghi, ch'era necessario per rispondere a' suoi quesiti, perchè ho voluto far risposta subito. Dalle poche pagine, che ho vedute, ho però raccolto quanto ella peschi fondo nella erudizione, e di quanto ingegno e sapere sia fòrnita. Io fuggo le corrispondenze, e perciò più amici ho perduti, ma a ciò mi sforzano gl' impacci che ho, e la debolezza degli occhi miei, trovandomi in età di 73 anni. Con Lei però mi sarà sempre carissimo aver commercio, purchè mi dia licenza di scriverle per altra mano, non senza pena scrivendo questa di pugno.

A' quesiti da lei fattimi rispondo con libertà nelle carte a parte; ma mi riporto sempre al giudizio suo. Confesso con rossore, ch'io non avea notizia della sua persona, nè avea veduto, quanto ella ha dato in luce. Sono stato per assai tempo lontano da ogni studio d'antichità, singolarmente per vederla in oggi si maltrattata. Non so ch'altro soggetto si trovi capace, com' ella è, di risolvere, di emendare, di tradurre un' iscrizion Greca in versi. Dopo Fabretti, Torre, e Buonarroti l'antichità giaceva. Montfaucon era dotto, ma non in questi studj. Unicamente il Sgre Annibale Olivieri di Pesaro ha scoperto qualche cosa, ed ha ingegno, e sapere atto a questo.

Ma come mai ella non è presa da curiosità di veder l'Italia? Creda, che senza vedere le pietre medesime, si parla sempre all' oscuro. Lo riconosca in Reinesio, ed in Muratori, che se bene in Italia, le ha però prese tutte da schede, o da lettere. Se verrà a Verona, io Le offro una piccola stanza in mia casa. Vedrà una raccolta, che ne ha cento di Greche. Sarà accolto, e servito; ragioneremo a piacere, il che scrivendo non si può fare.

Le mando il prospetto della stampa, che finalmente hanno voluto, ch'io faccia. Non lo mando, perch' ella si associ, poichè a Lei il libro sarà donato senz' altro, ma se qualche libreria, o qualche soggetto in Zurigo, o nelle altre città dell' Elvezia volesse dare il suo nome, facciano capo a lei.

La prego mandarmi il catalogo di tutte le cose, ch'ella aveva finora stampate.. Io per via di Bergamo vedrò di spedirle subito la mia Verona illustrata, dov' è anche il Trattato degli Anfiteatri.

Il Sgr. Seguier è Gentiluomo di Nîmes, ma non ha caro di esser detto Nobilissimo, non essendo di quella casa, ch' ebbe un gran cancelliere. Essendo io in Nîmes, l'anno 1732, facemmo insieme una tale amicizia, ch'egli per seguitarmi abbandonò la patria, e la sua casa, nè per quanto l'abbiano richiamato, ha mai voluto consentir di lasciarmi. Egli è un uomo maraviglioso; sa d'ogni cosa. Il suo studio principale è la Botanica, nella qual materia ha dato fuori due bell' opere. Io lo amo più che figliuolo; mi è in ogni cosa di grand' aiuto; disegna benissimo. Egli le rende grazie, e la riverisce distintamente.

Una cosa bisogna ch'io le dica con mio dispiacere. Quando ier l'altra sera mi fu portato il suo libro, gli amici ch'erano da me, vedendo nel frontispizio *ad celeberrimum Gorium*, si misero tutti a ridere. Non creda, ch'io abbia mal animo contro di lui, che non l'ho contro persona del mondo, anzi i libercoli scritti da lui contro di me, secondo il mio costume non gli ho letti. Ma in Italia, e in Firenze egli è assai in ridicolo dopo le incomparabili stravaganze, ch'egli ha scritto su l'Etrusco; non si sono per verità vedute pazzie simili dopo che c'è libri.

Io mi portai l'anno 1721 a Firenze, e vi stetti quasi due anni. Quest' uomo, che serviva allora il Sgr. Ferrante Capponi, e insegnava i primi rudimenti a' suoi figliuoli, avea poco innanzi principiato a copiare le iscrizioni di Firenze, che sono tutte di Roma. Venne da me, mi pregò a dargli qualche lume, e ad andar con lui alla villa Strozzi; quivi gl' insegnai a legger molte lapide ecc. Dolendosi di temere, che fossero già stampate in Fabretti, gl' insegnai a farsi un indice di Fabretti, e di Sponio; poi me ne feci fare una copia anche per me, che conservo ancora scritta di sua mano. Dicendomi che volea dar fuori tutte le iscrizioni di Firenze, lo avvertii, che guardasse bene, perchè ve ne ha molte di false. Mi rispose, che in ciò non volea errare, ma gli conveniva stamparle tutte, come ha poi fatto, mischiando alla rinfusa le buone, e le cattive. Ma un' altra cosa gli suggerii, ch'è stata la sua fortuna. Gli dissi, che stampasse i bassi rilievi antichi venuti già di Roma a Firenze che son moltissimi, e facesse far le spese a Cavalieri, e Personaggi, uno per ciascheduno, e vendesse poi i libri a suo profitto, ed io diedi subito l'esempio. Così fece, e continuò poi, con che si è fatto ricco di povero uomo ch'egli era. Questo l'ho molto caro; ma egli mi disgustò poi in molti modi, e finalmente io nelle Osservazioni letterarie parlai con derisione delle sue chimere Etrusche, com' anco di quelle di Monsù Bourguet. Ma le accerto dinanzi, che non per mal animo feci questo, ma unicamente, perchè l'Europa non credesse, che tutta Italia fosse così cieca di prestar fede a tali sogni, e a falsità così manifeste, che pare-

van dette per mettere in ridicolo lo studio dell' antichità. Anche il buon Leichio ha scritto, che Gori è *Antiquariorum Princeps*, il che ha fatto rider tutti. Se è Principe, chi ha dato fuori inezie moderne, e mal lavorate, asserendo, che son più antiche di Roma, e di Troia, quanto ridicolo non diventa lo studio dell' antichità? Ha egli fatto mai altro che copiare, e che dar fuori ciò ch' altri ha detto, e scritto? e chi volesse prendersi cura di far catalogo de' suoi errori ecc. (*sic*). Tutto questo a lei in confidenza, assicurandola per altro, ch' io son pronto a fargli ogni bene, se occasion me ne viene. Ella mi conservi la sua grazia, e mi creda sempre, e di tutto cuore

suo divotisso. obbl. Serv.
Scipe. Maffei.

P. S. Mi era dimenticato ciò che più mi preme. La prego osservare le mie sigle Greche, e le *Antiquitates Galliae*, e da buon amico avvisarmi degli errori, che vi scoprisse. In queste materie non c'è chi si possa presumer esente da errori [1]). Alle sigle ne ho già alquante da parte per aggiungerle.

Risposta a' Quesiti.

Ad 1um.] ARI in inscriptione illa Veronensi Grut. 890, 14. nihil diceret, aut quidvis aliud diceret, quam *a rationibus;* RI enim pro *rationibus* neque Romanum, neque antiquum compendium est. Lapidem in Museo, quod publicum volui, triginta abhinc annis dedicavi, et omnium oculis patet. Praefero ARK. et ita eum edidi in *Verona Illustrata* p. 355.

Ad 2um.] Gratulor mihi de consensu tuo in versione carminis Grut. 612, 13. Ego *βιώσας* scripsi, ut responderet praecedenti *πλήσας*, sed in idem recidit.

Ad 3um.] Gruteriani distichi 399, 3. rescriptionem ac versionem tuam laudo. De mea quid proferam? Nosti Codicis legem, *Ne quis in sua causa iudicet.* *Βασιλεὺς* in *βασιλεῖς* non mutavi, quia de Honorio intelligo Imp. Occidentali, qui eo anno ipso leges promulgavit Romanas. Arcadius in Oriente degebat, nec de honorando Aemiliae Praeside cogitabat. *ΑΙΜΙΛΙΗΣ* et verba reliqua a me concinnata Gruterianis magis videntur inhaerere.

Ad 4um.] Optime minoribus literis scripsisti versus Muratorianos 809, 1. Pro versibus non agnitos asserere non possumus, quum quivis a capite resumatur, quod Graeci lapides praestare non solent, et quum Muratorius ibidem *versus* ter appellet. Nec eos dicerem *mendis obsitos pluribus.* Utinam maiori longe, et maioris momenti mendorum numero alia plura in ea collectione Graeca monumenta non comparerent! Versu secundo ὀξηρέτμοις num pro Graeca dictione haberi possit, ambigo. Omnia, puto, ex ὀξὺς composita $\bar{υ}$ servant. Ambigo quoque, an *acutos* vel *acres* apte vocare possimus remos; *acri remige* dixit Virgilius, sed non *acri remo.* Aptius sic posset emendari:

---

1) Honestissimam hanc confessionem Viri in isto studiorum genere summi, meam quoque facio; et quis cordatior suam non iam dudum fecit? Similia saepe in Hagenbuchii et Schoepflini praesertim epistolis invenimus. Tu confer Celsi *Medicinae Lib.* VIII. C. 4. p. 439. *ed Targae. Veronae.* 1810. Orellius.

Ἐξηρέτμοις πτέρυξιν ἠγλαϊσμένος

sex remorum alis laetus vel *ornatus;* nosti Homericum *Odyss. B.* de alitibus ἀγαλλόμεναι πτερύγεσσι. Iudicio tuo omnia submitto. Ingeniose legi meretricae impositam etiam multam subiicis, sed ἅπαξ numeralibus dictionibus quomodo accensebimus, et cum denariis sociabimus?

Ad 5um.] Maximi Neophylacis inscriptionem vulgavi in *Ver. Illustr.* P. 1., sed ad pag. 339. inconsiderate dixi *soldato ch' era stato prima custode d' un tempio.* Nimiam in hoc mihi fidem habuit Cl. Muratorius 823, 7. et errorem meum, ubi aliud agebam, commissum iteravit: nam si Maximus *veteranus* erat, aetatem profecto in militia triverat, et non in sacris aedibus custodiendis. De voce militari quoque, et maritimo sensu adhibita auctoritas pulcherrima mihi praesto est. Vlpianus *D. Lib.* 4. *Tit.* 9. §. 1. *sunt quidam in navibus, qui custodiae causa navibus praeponuntur, ut* ναοφύλακες *et diaetarii.* Muratorianam 831, 6. N... YLAX optime supples *Naoph*YLAX, sequitur enim IIII. hoc est Quadriremi *Fortuna.* Eam vocem in margine adieceram, ubi primum legi *).

III.

Viro illustrissimo Marchioni

SCIPIONI MAFFEIO

I. GASP. HAGENBVCHIVS

S. P. D.

Thesauri regii Parisiis custodem plurium disciplinarum apprime gnarum, Cl. Hardionium, utrum doctrina an comitate magis laudandum diceres, nesciebas ad Apostolum Zenum scribens p. 101. *med.* Ita lectis ego literis tuis, auro omni mihi contra caris, utram rem magis collaudem, nescio: tuamne eruditissime respondentis celeritatem; an magnifice me donantis liberalitatem? Vtramque depraedico. Illam non modo insigni tua me complectendi comitate, sed etiam admirabili doctrinae tuae copia coniunctam amavi quam maxime. Hanc nisi exosculer, hominum homo ingratissimus vivam. Habeo vero et ago tibi gratias, quas mereris, id est summas. Ingentes enim universus orbis literatus tibi debet, qui a TVIS tandem te adduci es passus, ut animum serio adpelleres ad edendum insignem monumentorum antiquorum Thesaurum: cui, si prodibit, atque adeo, quum prodibit, (nam proxime proditurum esse spem nobis facis certissimam) accipiendo primus apud nos nomen darem meum, nisi largitas tua munifica in sociorum

---

*) Si vere haec scripta sunt de Mur. 831, 6. atque adeo quum vere scripta sint — cur enim rem doctissimo Maffeio facillimam non credam? — qui factum postea est, ut in Addendis demum ad *Mus. Ver.* p. 485. a. monitore opus fuerit, qui Maffeio ostenderet, quae contra eum de *ascia* disputavit Muratorius in Tom. I. *Inscr.* Sue? Hoc monitore quid fingit Maffeius sibi opus fuisse, qui iam antea p. 166. a. ex Mazochio citavit Muratorium *Nov. Thes.* p. 538.? — HAGENBVCH.

seu subscribentium numero me habere nollet. Ill. Blaurero a Wartensee in sermone familiari invitamentum tuum benevolentissime ad me missum quum legendum darem, nullum precibus meis locum relinquens ipse sine mora, ut est literarum optimarum non modo amantissimus, sed et callentissimus, hunc Maffeii librum Bibliothecae civium Turicensium, cui tanta cum laude praeest, me comparare iussit. Clarissimus quoque apud Argentoratenses Professor, Io. Dan. Schoepflinus, a me per literas monitus dando nomine suo praeclarissimi operis editionem se promoturum rescripsit. Duo ergo aureos Venetos Augustino Carattonio Veronae solvi curabit Pestaluzius noster, alterum Blaureri, alterum Schoepflini nomine. Qui reliquarum Helvetiae civitatum bibliothecis publicis praefecti sunt, Maffeiano eas opere ornari velle, despero: ita literae amicorum, quos in locis istis habeo, silent. De bibliothecis in Helvetia privatis ecquid sperem? Quis comparabit? „*Vel duo vel nemo. Turpe et miserabile* .... Gaudeant Labeonibus suis coëmptionalibus. Sordent plurimis apud nos literae omnes, non humaniores tantum, quia nullas didicerunt. Si qui sunt, qui oppido pauci sunt, qui *les belles lettres*, Inscriptiones antiquas cet. ament, eas fatentur *εἶδος μὲν ἀρίστας*, at *ἀναίδνους* esse usque clamitant.

Τὸν πάνυ ***Bouhierium*** nondum eluxi, et vix elugebo unquam, illuc profectum *unde negant redire quemquam*. Accepta tamen abs te epistola mihi cum rediisse, eum mihi revixisse quodammodo existimare coepi, meumque ita maerorem, quem nullo consolabilem modo putabam, ipse mihi levo. Quum enim illum annos habentem LXXIII. amisissem, MAFFEII iam favore et patrocinio uti incipio, totidem annos nati, ut scribis; id quod me vehementissime movet, ut pro Tua incolumitate DEO O. M. supplex vota faciam.

(Reliqua huius epistolae pagg. 36. forma quarta minutis literis scripta, publici iuris facere non queo; neque enim id patiuntur redemptoris rationes.)

IV.

Perillustri et eruditissimo

GASPARI HAGENBVCHIO

S. P. D.

SCIPIO MAFFEIVS.

Grandemente desidero di sapere, se VS. Illustrissima abbia mai ricevuta la mia, che io le scrissi in risposta della gentilissima e dottissima sua, e in ringraziamento del prezioso dono del suo bel libro. La spedii per terza mano, nel qual modo spesso le lettere si perdono. Faccio prova della fedeltà delle poste con spedir questa direttamente. Ho saputo dallo stampatore, ch' ella ha mandato tre zecchini per tre nomi di associati all' edizione del mio Museo. Ella sappia però, ch' io non voglio computar lei fra questi, perchè a lei voglio, che il libro sia presentato in dono. Terminata però la

stampa, gliene saranno spedite quattro copie, la prima delle quali sarà da me regalata a lei, le altre tre saranno per la contribuzione ricevuta. Non le ho spedito la mia *Verona illustrata*, come le scrissi di voler fare, perchè due eruditi giovani Sassoni, che passarono di qua, e ch' erano stati a visitarla in Zurigo, mi dissero ch' ella già l' ha. Ho veduto in questi giorni il terzo tomo Etrusco del Gori, e mi son consolato per non averci trovate dentro quelle bizzarrie, che sono ne' due primi, anzi osservandolo molto più cauto, e con molte buone cose; veggo però che la critica da altri fattagli gli ha giovato, e l' ho caro, perch' io altro non cerco, che di ripurgare quanto sia possibile lo studio dell' antichità, e d' evitare che altri nol metta in ridicolo, come pur troppo altri prendea motivo di fare dalle visioni e stravaganze pubblicate in quest' ultim' anni sopra la lingua Etrusca. Tutte le ingiurie, che il Gori ha stampate contra di me, non potranno fare ch' io non l' onori, e non lo aiuti, quanto sarà possibile, perchè corregga le inaudite chimere, ch' egli prima ha date fuori. Nell' opera, che ora si stampa, lo nomino con lode. Io scrivo in Italiano, perchè son certo, che all' infinita sua erudizione non mancherà la perfetta cognizione di questa lingua. Così scrivo anche in Inghilterra, e in ogn' altra parte, avendo per certo motivo fortissimo preso quest' uso da alquanti anni in qua. Mi conservi il suo affetto, e mi partecipi in che al presente si occupi, essendo certo, che qualche altra bell' opera vorrà dar fuori. Con tutta distinzione mi professo di VS. Illustrissima.

Se la mia lettera le è capitata, la prego dirmi, se le mie risposte a' suoi quesiti le aggradino, e degli errori, che trovasse in esse la prego avvertirmi, non potendomi esser fatto maggior piacere.

Verona 6. Marzo 1748.

div. umillo vo.
Scipe. Maffei.

V.

Verona 2. 8bre 1748.

Carissimo Amico!

Non senza rossore vi scrivo, perchè ho vergogna di non aver risposto ancora alla vostra eruditissima lettera. Ma la lettera è un libro, e non ci si può adeguatamente rispondere se non con altro libro; quale ora m' è impossibile di comporre, perchè la mia stampa, che si fa in casa mia, m' occupa continuamente; ed ho più altri impacci, che appena mi lasciano tempo re pur per essa: e la salute, e gli occhi non mi permettono d'applicare a lungo. Non vi ho prima d' ora detto tanto, perchè volea pur rispondere almeno ai principali capi, e più volte ho incominciato, ma non ho mai potuto proseguire. Vi dico in compendio, che stimo grandemente la vostra erudizione, e penetrazione. Non convengo in tutto, ma posso ingannarmi. Il vostro maggior libro è da me lodato continuamente, perchè contiene molte ingegnose, e dotte osservazioni. Più cose ha, nelle quali non mi accordo, ma, come ho detto, può avvenire per diffetto mio. Mi sovviene, dove chiamate

lo stile di Fabretti orrido, e incolto, e barbaro, e solecizante: il che veramente non posso approvare. Qualche fraserella, che vien dal costume di scriver correntemente per le Congregazioni di Roma, o qualche solecismo ancora; ma in questo cadiamo qualche volta tutti, che scriviamo Latino; e non da questo si dee far giudizio, ma dal corpo, e dall' uso più frequente. Il suo Latino per lo più è sano, e grazioso, e spedito. Nella Latinità gli Italiani dissentono assai dall' altre nazioni. Quelli di essi, che scrivon male, scrivono peggio di tutti; ma quelli, che scrivon bene, hanno qualche cosa di più degli altri. Accusate in Fabretti *remasticata*, ma siccome da *mando* si fa *remando*, così da *mastico* pare potersi fare *remastico*. *Remansus* fa equivoco col participio di *remaneo*. Accusate *octuagenarium*, ma si ha *octuagies*. Nè dico per questo, siano da imitarsi queste tal cose. Voi dite qualche volta con più altri Oltramontani *ad te dare sustinui*, che alle nostre orecchie sommamente spiace. Dite *occisissimam*, che da noi non si passerebbe. Ma quello che nel vostro libro sembra più strano, è il continuo incenso, e le somme esaltazioni di quel vostro amico. (*Gori.*) Qui si dice, ch' egli vi abbia affatturato, e che non da altro, che da arte magica, possa esser provenuto l'ammirar così eccessivamente un' uomo che non ha mai saputo far altro, se non copiare, in che è stato diligente, ed io ne l' ho lodato, ma di suo non ha mai fatta un' emendazione, una spiegazione, — e che ha dette pazzie così straordinarie, che non sarebbero credibili, se non si vedessero. È noto in Firenze, che figurini di metallo fatti a posta per burlarlo, gli ha giudicati più antichi di Roma. Di Greco non ne sa quasi niente, essendosi sempre valso delle traduzioni degli altri. Stampando le sue congerie, è diventato molto ricco di poverissimo che era; questo dovrebbe bastargli. Tutto ciò che nella vostr' opera voi dite contra di me, vien creduto l'abbiate fatto per piacere a lui. Io ho (si crede) scoperto molte e molte cose, e tutto ciò non ha meritato osservazione alcuna. Voglio ancora dirvi, che tutti i luoghi, dove mi accusate di aver mal lette le iscrizioni di Vienna, vi converrà rifargli, perchè ho fatto ora, che Marinoni, Furlosia, ed altri le osservino, e si trovò, che dicono chiaramente, com' io le ho stampate. Così il *Silumio*, così. (*sic.*) Veramente errore è dove per SENTI APER si ha nel mio libretto SENTIA. Come ciò sia venuto, non saprei dire, poichè nella mia prima copia sta APER, ma questo basta per confondermi. Scusatemi se scrivo in Italiano: la mia nuova opera è però in Latino. S' io non fossi così vecchio, verrei a trovarvi, giacchè voi non potete venire a trovar me. Voi siete l' unico, col quale volentieri conferirci, quant' io scrivo in questa materia. Voi siete in età florida, ed io in quella, che vacilla nella memoria, tanto necessaria. Vi prego volermi bene, e scrivermi. Sono di tutto cuore

il divotiss. v. Servo
Scip. Maffei.

Non so, se abbiate le mie Osservazioni letterarie, tometti sei. Se non le avete, procurerò di mandarvele subito. Mi sarebbe caro leggeste il capo primo del tomo sesto.

VI. (Lege primum VIII.)

Verona 11.° del 1750.

Carissimo Amico!

Rispondo subito alla gentilissima vostra. Mi spiace sommamente, che non vi sia stata spedita la copia del mio *Museum*, ch' io sono in debito di presentarvi. di quest' errore gran doglianza ho fatto co' direttori della stamperia. Dimani si consegnerà il libro allo speditore, acciocchè per via del Sig. Pestalozza di Bergamo vi sia trasmesso; ma queste condotte sono così lente, che vi arriverà, quando Dio vorrà. Ci unirò anche qualch' altra mia operetta, ma se potrò unirvi li sei tomi delle Osservazioni letterarie non so, perchè mesi sono mi fu detto che d' alcuni tomi non ce n' era più veruno. Desidero per altro grandemente, che vediate in essi quanto ho scritto in materia d'Etrusco, per redimer l'Italia dalle incredibili pazzie, che in tal materia si son divulgate; exempli gratia, che le anticaglie Etrusche, quali son tutte dopo il dominio de' Romani in Toscana, siano più antiche di Roma, e di Troia.

Mi son carissime le vostre critiche osservazioni sopra le mie opere, supponendo però, che non vogliate pubblicarle con la stampa, perchè in tal caso non sarebbero più amorevoli, e confidenti suggerimenti. Rispondo pertanto alle più importanti.

Il mio mezzo Dittico (*Mus. Ver.* p. 110.) non è mai stato stampato, nè veduto da letterato alcuno. Con verità ho dunque potuto dire, che *viderat nemo*. Che il mio Console sia l' istesso del figurato ne' Dittici del Viltemio può essere, e non essere. Il libro del Viltemio io nè l'ho, nè l' ho avuto mai; quando lo citai trent' anni fa, l' avrò veduto in qualche libreria, e troppo sarebbe, che avessi dovuto ricordarmi dell' ornamento suo del capo. Non dico nel mio libro, che in nessun altro ciò si vegga, ma *in alio nullo conspicere memini:* il che era verissimo. Veggo dalle mie citazioni, che gli spettacoli rappresentati in quei del Viltemio sono molto differenti dai miei, onde non basta una simil beretta per asserire, che il Console è quell' istesso.

Che si trovi scrutinando qualche solecismo nel mio Latino non mi dispiace tanto, quanto se potesse dirsi, che la mia Latinità in corpo non sia pura, e buona. Qualche solecismo si trova da opporre a chiunque ha scritto Latino, ma pochi solecismi sono, de' quali non si possa addur difesa. Ho detto *intermediant* (*Mus. Ver.* 486.), ma c' è il verbo *mediare*, e c' è *intermedius;* e tanto basta per chi scrive d' una materia, e non fa un componimento rettorico. Pare che abbia detto *emanata*, ma nella mia cattiva copia sta *emissa*. Per altro Plinio ha detto *saniem emanantibus*, usandolo attivamente. Ove ci ha *perventum*, dite bene, che va *pervenisse*. Mi sarà caro, che consideriate tutto il mio Latino, e mi avvisiate, ovunque si trova difficoltà, perch' io non ho tempo, e mi conviene far tutto in fretta.

Col Muratori contrastai già, perchè non avendo lui curato di veder le iscrizioni originali, asseriva esser l' istesso il prenderle da schede. In conferma ostinata di ciò ha stampato (come voi dite) *nullum se discrimen statuisse inter epigrammata adhuc in lapidibus exsistentia*, et *quae in suis li-*

bris veteres, quae in schedis recentiores nobis servaverint. Recitate queste sue - parole voi soggiungete; *consilium hoc tantum abest, ut damnem, laudo potius.* Non dovevo dunque credere, che voi approvaste tal suo parere? Dove ho io detto che voi crediate *nihil discriminis statuendum inter* cet. *et quae ex aliorum schedis flagitiose saepe corruptis* cet.? Non ho mai pensato tal cosa. La mia disputa col Muratori era, se sia inutile il cercar di vedere le stesse pietre, o se sia l' istesso valersi delle raccolte MSS. o di copie. Vedo ora, che voi avevate altro in mente, scrivendo quelle parole, ma non potevo pensarlo, e non so come a ciò si riferisca Eunapio e Proeresio, de' quali ivi Muratori non parla p. 115 2. Quanto al dar io iscrizioni prese da Mss. non potrei farlo, perchè non le ho mai ricopiate; non le darei, perchè non ci ho fede.

Dove dico p. 159. *tam magnus numerus nondum apparuerat*, è sproposito, e ben si corregge da voi.

Non ho tempo di ragionar a lungo con voi, come desidero. Della dotta vostra opera sopra il Dittico di Brescia già vi scrissi le dovute lodi. Conservatemi la vostra grazia. Mi convien' ora pensar a tutt' altro che iscrizioni, ma riceverò sempre con gran piacere le vostre osservazioni.

Vostro div. obbl. serv.

SCIPE. MAFFEI.

VII.

Ad illa *Col Muratori contrastai già* sic respondet Hagenbuchius:

Praefationis Tuae paginas VIII. fin. et VIIII. init. qui legit, de verborum Muratorianorum laudatore (Hagenbuchio) mitius Te, quam de Muratorio ipso sensisse, non putabit. Quam vellem, Tua illa *ab alio etiam nuper Epist. Epigr. p. 84. laudata* ex praefatione hac exulassent; qui certe pannus purpurae Tuae intexi non debebat. Meam enim Muratorii verborum laudationem in alienissimum Te sensum rapuisse, quia ex superioribus meis literis meis nondum pervidisti, planius etiam docebo. *Vedo*, inquis, *ora che voi — parla* p. 115, 2. Potuisses, immo debuisses rem hanc omnem tam animo cernere, quam quae oculis cernuntur. De quanam inscriptione Muratorius p. 115, 2. loquitur? An de videnda adhuc in tripode vetusto? An de conservata in schedis recentioribus? Neutrum dices: sed de ea, quam Herodotus L. 5. C. 59. memoriae posteris prodidit. Hac occasione merito usus Muratorius consilium suum, inscriptiones, quas in libris suis veteres nobis servassent Thesauro suo inserendi, his verbis exponit: *Vetustissimas omnium puto Inscriptiones in sacris donariis positas, hasque nummis antiquitate praestare. Istarum specimen ex antiquis scriptoribus huc inferre decrevi. Nullum enim discrimen statuo inter epigrammata adhuc in lapidibus vetustis exsistentia, et quae in suis libris veteres, aut in schedis recentiores nobis servavere.* De hoc consilio suo Muratorius non modo in praefatione siluit, sed per totum Thesaurum suum usquam alibi eum quidquam non memini monere. Scriptor Epistolarum epigraphicarum hoc Muratorii consilium p. 84. laudaturus, de quanam agit inscriptione? Neque de

invenienda adhuc in lapide antiquo, neque de hausta ex schedis recentiorum: sed de Proaeresii, quam Eunapius in eius vita nobis servavit. Si Muratorius consilium suum ad 115, 2. expositum esset secutus, Proaeresii inscriptionem ex Eunapii libro in Thesaurum suum intulisset: quia non intulit, titulum Proaeresii eius effugisse diligentiam notavi; ipsum autem Muratorii consilium tantum abfuit, ut damnarim: laudavi potius, et etiam nunc laudo. Ita iam mente cernis, oculis vides, manibus tenes, optime MAFFEI, quid Eunapius et Proaeresius faciant ad notam Muratorii 115, 2. cet.

VIII.

Viro inlustrissimo Marchioni

SCIPIONI MAFFEIO

I. GASPAR. HAGENBVCHIVS.

S. P. D.

MVSEVM VERONENSE, et quae a TE, Antiquariorum aetatis nostrae PRINCIPE, Inscriptionum in primis antiquarum Promo Condo de Republica Literaria benemerentissimo, consilio usquequaque prudenti adiecta sunt, sub finem anni nuper elapsi finem quoque suum accepisse, TIBI gratulor, mihi gaudeo. Opus hoc insignem summae diligentiae et eruditionis TVAE haud vulgaris thesaurum omnibus recludens immortale non minus fore, ac reliqua omnia ingenii TVI acerrimi monimenta, pridem sum auguratus. Cetera quoque, quae unus omnium praestantissime publico bono meditaris et paras ex animi non TVI magis quam nostri voto TE mature perficere et absolvere, ita mihi omnia quae opto contingant, ut vehementer velim. Quare DEVM TER O. M. supplex veneror, ut novis novo hoc anno viribus succinctus assuetam vicem fortissime praestes. Sit TIBI *ἀετοῦ γῆρας* proverbio celebratum; TIBI, inquam, *ἐν νεφέλῃσιν ἀετῷ*. Vnde quod ad Ios. Iustum Scaligerum, Veronensi patre nobilitatum, Iustus Lipsius, id ego iustissime ad TE, inlustre Veronae TVAE decus. Aquila in nubibus, quod Graeci dicunt, vere TV es: vides, immo pervides omnia; et quicquid venaris, capis.

Pro tribus MVSEI TVI exemplaribus qui adhuc debentur aurei nummi tres Veneti, eos nobilissimi Pestaluzii per Bergomates suos Carattonio, Seminarii Veronensium episcopalis typographo, solvent. Duo exemplaria, ut decebat, sine mora Argentoratum et Noviomagum Geldrorum misi: tertium publicae Turicensium bibliothecae inferendum a me esse, non ignoras. Cur vero in Sociorum seu subscribentium numero nomen me meum profiteri non passus quartum exemplar nullum misisti? Fac, oro, statim mittas, quod mihi servem, qui eximio hoc volumine TVO carere nec volo nec possum: eique adde, quaeso, sex Observationum TVARVM literariarum Tomos. Mihi enim ex bibliotheca Pestaluziana sextum tomum, cuius caput primum me legere iusseras, utendum roganti praestantissimus amicus, Bergomo ad nos

reversus, quattuor modo priores, quod neuter putabamus, Turici se habere respondit. Quod significabis pretium, continuo per eosdem Pestaluzios laetus lubens gratus solvam.

Pag. CX. honorificam FEICHII, meique fecisti mentionem, de diptycho agens consulari, quod ad hanc diem viderit nemo, nec fando quidem audiverit: in quo consulare capitis ornamentum conspiciatur adeo singulare, ut eius simile nusquam alibi prodierit: cuius autem consulis sit, priore diptychi parte deperdita ignorari. Falleris, mi SCIPIO eruditissimo, memoria falleris; nam Anastasii a. Chr. 517. consulis esse, certissimum mihi est ex duobus eiusdem Anastasii diptychis integris, in quibus consul iste eodem capitis ornamento conspiciendus datus est ab Wilthemio: id quod TE fugisse miror, Wilthemii libro pridem instructum, cuius paginam 22. in opere TVO perfectissimo de Amphitheatro, seu *Veronae Illustratae* tomo IV. pag. 50. et 105. ad partes vocaveras. Quum de Diptycho Boëthii consulis Brixiano commentarium scriberem, th. XIV. pag. XX. repetere debui Wilthemiano me libro carere: quo haud multo post editum volumen QVIRINIANVM, quin ob id ipsum editum, ab amicissimo SCHOEPFLINO sum donatus.

Ad Eminentissimum QVIRINVM pag. CCXLII. non modo tria diversi generis certamina in tabulis diptychorum Areobindi tribus, Gesneriana et Hottingeriana, seu duabus Turicensibus; et tertia seu Divionensi, spectari scripsi, sed ibidem addidi: „Quod si Diptychi Divionensis tabulam dextram fors fortuna offerret, ut Hottingerianam obtulit, quartum quoddam certaminis genus videremus." Si iam tunc Wilthemii liber ad manus fuisset, superaddidissem etiam: In diptychis Anastasii duobus, seu tabulis eorum quattuor adhuc proditis, duabus Leodiensibus et duabus Bituricensibus, quattuor diversorum ludorum genera conspici. Quibus quintum tandem accessit in tabula altera diptychi Anastasiani tertii, cuius tabulam priorem seu dexteram si fors fortuna Inl. MAFFEIO offerret, ut diptychi Areobindiani tabulam Hottingerianam mihi obtulit, sextum quoddam ludorum genus videremus.

De libro meo QVIRINIANO, quem cum epistolio ad TE Kalendis Martiis MDCCXLIX. missum, licet ex eo tempore nihil prorsus literarum ad me dederis, recte TE spero accepisse, quid TIBI, Italorum doctissime, videatur, in primis quae obelo notaveris, nimis cupio scire. Eadem, quaeso, opera, quo loco quum meam in epistolio quo dixi brevissime expositam, tum REIMARI in Em. QVIRINI ad LAGOMARSINVM epistola mihi lectam loci DIONIS vexatissimi emendationem, habeas, me edoce.

Per mihi, per, inquam, mihi acerba acciderunt, quae *Mus. Veron.* pag. CCXXXIX. col. a. fin. col. b. init. stomachosius scripta, et, ut ab amantibus iratis solet, in maius aucta edidisti.

Ovid. *ex Ponto* 2: 2: 23.

Sed licet arma feras, et vulnera saeva mineris;
Non tamen efficies, non ut amere mihi.

Neque possum TEcum conqueri de ista verborum TVORVM contumelia, postquam literis, credo, meis pridie Non. Ian. 1749. ad TE missis ad eam animi aequitatem es delapsus, ut pag. CCCCLXXXVI. in Emendandis haec poneres: „P. 239. c. 1. in fine *inducitis Deorum:* Quum viri docti iudica-

verint legendum SILVANO (v. Mur. 102, 7.) eruditus quidam ad Equitem cet. literas dedit, obtestans, *Caetera quae heic intermediant dele;*" quibus primum visis statim ad ea confugi, quae apud Poëtam sequuntur:

Puppis Achaemeniden Graium Troiana recepit:
Profuit et Myso Pelias hasta duci.

Missa, quae mihi facta fuit iniuria PATERNA, quam ita vocans, quo mihi loco sis, quo mihi loco colaris, candide et vere scribo, ab Emendandorum TVORVM loco, quamvis tanta humanitate scripto, ut de SILVMIO tacendi necessitatem mihi imponat, nondum tamen abeo; quia detinent me haec verba extrema, *quae heic intermediant*, paullo ante, eiusdem puta columnae initio, quoque a TE posita, *quae intermediant.* Hanc stili barbariem facillime evitasses ponendo utrobique, *quae intermedia sunt;* seu brevius participialiter, *intermedia*, sc. ὄντα. Meam sordium Fabretti *remansarum* reprehensionem contra TE tueri debui. Nunc ex TE quaero, an non soloeca aeque sint, quae TIBI stilo cetera gravi et ornato utenti, exciderunt verius, quam puto probantur. Inscriptio a Gudio *emanata*, *de Sigl. Gr.* pag. 69. pro *quae emanavit*. *Perventum* (esse) pro *pervenisse*, initio ep. XV, *Ant. Gall. sel.* pag. 69.

Ad te dare sustinui TE mihi obiecisse memini. Nunc invenio, me ad Bouhierium *pag.* 13. *lin.* 6. scripsisse *ad te*, *Vir gravissime*, *dare sustinui*, qui ordo verborum meorum nonne ab numero poëtico satis abit? Choriambo autem periodum claudere, quis unquam reformidavit? Sed haec levia sunt. Pergo ad aliud.

Obstupui, fateor, quum praefationis TVAE verba paginae octavae extrema legerem, ac si pag. 84. non, ut in margine omissa parenthesis nota citas p. 84. Muratorii consilium, inscriptiones in veterum auctorum libris relatas in suum Thesaurum importandi, non damnans, quin laudans, id mihi voluissem, nihil me discriminis statuere inter inscriptiones, quas ex marmoribus ipsis rei epigraphicae peritissimi viri recensuerint; et quas docti ex aliorum tantum schedis, flagitiose saepe corruptis, prodiderint. Quod perabsurdum me neque protulisse usquam, neque somniasse unquam, certo scio. Titulum Proaeresii apud Eunapium inveniendum a Muratorio notavi neglectum esse: quem si in Eunapio legi scivisset, haud dubie dedisset, ne ab instituti sui ratione deflecteret. Hanc enim in colligendo Thesauro suo sibi legem fixit, edendi nullo habito discrimine: I. Epigrammata adhuc in vetustis lapidibus exsistentia (unde unde accepta, sive ab αὐτόπταις, sive ex schedis, sive ex recentiorum libris.) II. Epigrammata, quae dudum perierunt, at in suis libris veteres nobis servarunt: cuiusmodi est Proaeresii titulus ab Eunapio nobis servatus. III. Epigrammata, quae non amplius exstant, at in schedis recentiores nobis servarunt. Hoc Muratorii consilium tantum abfuit ut damnarem: laudavi potius, v. et τεσσ. p. 487. lin. 10. et etiamnunc laudo. Habes, quo sensu Muratorii ego laudator p. 84. eius mihi verba sim interpretatus, proxime, credo ad mentem ipsius Muratorii: sensu quidem certe longe alio, quam quem TIBI de me fingebas. Quam bene, quamve male magnus magni libri pater mediam consilii sui partem, de qua pag. 84. me egisse omnibus palam est, sit secutus et exsecutus, ne nunc quidem nar-

randi tempus est. Dico vero audacter, qui aureos, argenteos, aereos, maximos, medioximos, minimos in eadem arca nummos recondi non improbat, sed probat, nemini eum prudenti ita desipere videri, quasi adulterinos inter et veros nummos nihil statuat discriminis, graves curtis non anteferat, quadrantem denario aequet.

Vtinam TE exorem, Vir Inlustris, qui MSS. Inscriptionum collectiones plurimas percurristi, ut praefationis TVAE pag. X. lego, immo qui ex maioribus, quas non videris, paucas reperire me iudice non iactas, sed verissime scribis pag. CCLI., ut ineditas ex iis inscriptiones nobis producas, quae quum exscriberentur, in schedasque primum referrentur, adhuc exstiterunt, nunc autem occiderunt: quarum in tot lapidum literatorum mortis generibus quantus sit numerus, facile est existimare. Conf. Saxii *peric.* p. 4. fin.

Quae in MVSEO TVO, quod adhuc cursim tantum transire licuit, Epistolis Epigraphicis reposuisti, singillatim me persequi si iusseris, ita morem TIBI geram, ut singulari epistola enucleate sim dicturus, quae utroque pollice probem, et de quibus, in primis ubi brevitatis studiosior rem omnem satis explicate dixisse non videris, a TE dissentiendi causae supersint. Huic autem epistolae malo alia nunc quaedam adtexere, nullo, mihi crede, carpendi studio, sed quia mira ab Antiquariorum Principe, qui TV mihi es, discendi cupiditate flagro.

Pag. 125, 3.

Cum saxi huius EX NAOFYLACE, ut ex meis ad TE literis recordor, collatus a me pridem est, qui in Mur. 831, 6. *Neoph*YLAX, seu *Naoph*YLAX IIII. FORTVNA legitur, et variante nonnihil scriptura etiam *Neof*YLAX, seu *Naof*YLAX, seu tandem quoque *Nauf*YLAX expleri posset. Totum hoc omisissem, nisi tertium Νεωφύλακα, seu Ναοφύλακα, seu Ναυφύλακα, qui custodiae causa ναυσὶ, *navibus*, praepositus esset, mihi invenisse visus essem in

Pag. 349, 3.

NAVF. III. AVG. „scribendum, inquis, fortasse erat NAVI. *Navicularius Triremi Augusto.*" De NAVF. tacent indices TVI, contenti pag. 497. col. 3. dare:

III. Augusto 419, 3.

numeris fallentibus, in veros 349, 3. reformandis. Pro NAVF. Gorius, qui primus edidit, NAVE habet vocemque NAVE expressam addere lapidi pretium observat. v. Τεσσαρακοστ. p. 611. lin. 11. Si in lapide esset NAVI, pro integro ablativo, aeque ac NAVE, acciperetur commodissime, quo modo Nepos πληθυντικῶς semel *naves triremes* 2, 2, 8. et ἑνικῶς bis *navem triremem* 10: 4: 1. et 10: 9: 2. plene extulit. Adde Sanctium mihi Diatr. p. 31. citatum.

Si a TE datum NAVF. in lapide ipso legatur, quod *sic* a TE in margine exteriore adpositum suadet, NAVF. siglam interpretor, antea nondum visam, vocis integrae, in aliis duobus lapidibus, ut vidimus, iam inventae, NAVF*ylax* III. AVG. ut *Nauf*YLAX IIII. FORTVNA. Si per V, non per O, in 125, 3. incisum fuisset EX NAVFYLACE, de *Templi Custode* nunquam in mentem

TIBI venisset, neque Muratorius 823, 7. quasi a se excogitatum protulisset, unde et ind. Mur. 3. Neophylax, seu Templi custos. 823, 7.

Cl. GORIVM, qui in Musei sui lapidibus hunc postremum edidit *Etr.* T. III. p. 63. n. 97., suspicor insolentia siglae NAVF. deceptum, notissimum vocabulum NAVE ex lapide hoc suo male exscripsisse. TVAE coniecturae NAVI*cularius* obstare et hoc videtur, citius pro E aut F detritis I exscribi, quam E aut F pro I. sic

Pag. 283, 6.

LAELIA PHOEBI fortasse LAELIA PHOEBE legi debet, ne Asinii Theii uxori cognomen desit, et ne τὸ PHOEBI difficilem habeat interpretationem. I male exscriptum pro E, etiam pro T, in

Pag. 273, 1.

Nam versu penultimo IX SCIX sic legi et interpungi EX *Senatus Consulto* EX, omnia autem quae dedisti sic integrari debent:

. . . .
. . . . NIVS. STOLO
cura TORES. LOCORVM. PVBLICOR
iudi CANDORVM. EX. SC. EX. PRIVATO
*in. publi*CVM. RESTITVERVNT

conf. Musei TVI 306, 7. et Goesii *Antiquitat. Agrar.* p. 108. Primum TE putas protulisse, ab aliis saepius editum. Habet enim Gruterus 200, 5. in Gruteroque legi nescius Fabrettus ipse imprudens bis dedit, primo p. 656. n. 482. ex *Barberinis*, deinde p. 675. n. 18. ex *Vaticanis* schedis, ab invicem varie abeuntibus. Muratorius ter iam editam ignorans, ex Comite *Malvasia* dat. 472, 2. Adhuc *Malvasiae* librorum nihil habeo, quantum autem ex P. Burmanno ad Sueton. *Iul.* cap. 9. p. 25. b. mihi constat, Malvasia in Grutero scripsit non legi, quod Muratorium ad investigandum tanto negligentiorem fecit. Sed ne informi fragmento TVO, ut de alio a TE pag. 239, 5. humane notatus sum, multum adlaborem, redeo ad paginam TVAM CXXV., si tribus quod aiunt verbis dixero

Pag. CXI. col. b. loc. 3.

F detritum ex E a TE datum esse in cognomine CN. DOM*itii* ADIFC. pro ADIEC*ti*, ut est per E in Fabr. p. 512. n. 165., ubi et Mur. cito. Nonne vehementer displicere debet in TVO ind. nom. p. DV. col. b. datus Cn. Domadius?

Pag. 125, 4.

In adnotatione TVA de Mur. 613, 4. scribis, Vbi Gruterus 333, 9. *Pugnarum V* habeat, Thesaurum Muratorii habere *Pucharum*. Aut *V* post *Pugnarum* omittere, aut post *Pucharum* addere *Vxor* vel *Vivens* debuisses.

Pergis, addi in Muratorio: *Pucharum nomen feminae, ut Glycerium, Melanium;* quae verba non a Cl. editore, sed a typographo prolata putas. Hanc erga Muratorium clementiam TVAM, qua erroris erubescendi eum absolvere niteris, culpam in innocentem transferens typographum, nequeo probare. Probo quam maxime TVVM de MVRATORIANO THESAVRO iudicium maxime sincerum in fine *praef.* pag. X. et XI. a TE latum. Num ergo et *Pucharum* indici nominum Muratoriano inlatum typographi incuria dedit? Vt mollissime dicam, quicunque notam Muratorii integram semel

perlegit, TEcum facere recusabit. Vide quae contra Muratorium in epistola ad Iul. BLAVRERVM pag. 9. 10. disputavi, quum ante omnia totam Muratorii adnotationem cum pulvisculo, fidem reprehensionibus meis facturus, adtulissem.

Erga Muratorium nimis lenis, asperum hoc dedisti, Retiarii inscriptionem Grutero-Muratorianam legitimam non esse. Quid ita? *E schedis*, inquis, *orta*, *quam nemo vidit unquam*. E schedarum auctoribus neminem unquam ullum *αὐτόπτου* typum vidisse, unde nobis fides fit? Eodem iure, seu iniuria potius, sexcentenos lapides, ne minimum quidem *νοθείας κριτήριον* de se prodentes, multo minus in se habentes, ex *γνησίων* numero expungemus.

Pag. 147, 2.

MVRATORIO 1251, 8. ex TE danti et heic parcis. Repeto vere a TE ad 147, 1. dicta: *Novus Thesaurus referre verba satis habuit*, *sed ea ipsa nequaquam feliciter.* Quid enim? CARISSIME versus ultimi pro PIISSIME ut condonetur, versus tertii connexionem *τῶν* E et L ante lacunam adeo non pervidit, ut MARC. ET. . . . . . nobis finxerit, pro MARCEL. . . . i. e. MARCEL*lini*, ut lacunam in *Ver. Illustr.* Insc. n. 6. vacuam, heic in *Museo* perite explevisti.

M. Concenetus 147, 2.

in indice TVO pag. 505. col. a. relatus est: praestitisset, puto,

M. Concenetius Marcellinus 147, 2.

Cur enim hominis cognomen nobis subtraxeris non excogito. Cognomen *Marcellinus* si adposuisses, forte et *Concenetius* dedisses, ne sine caussa nomen gentilitium non in IVS terminaretur. I enim finale genitivi pro II de more accipitur, ut v. 5. PATRIMONI incisum pro PATRIMONII.

Ad eundem lapidem offendit Muratorius, qui saxi TVI in indicibus suis bis tantum meminit:

M. Concenetus 1251, 8.

praeterea, quod qui ei obrepserit nescimus:

M. Cocenetus 1251, 8.

De v. 4. M. CONG. IVSTINVS ex Muratorio nihil intelligimus. TIBI, ut ex lectione TVA explicata video, placuit *M. Congius Iustinus*, quod nonnihil miror. In permutatione enim literularum C et G tot exemplis, quot alia nulla, testatissima CONG*enetius* pulchre procedere videtur, iuvatque nonnihil, in monumento parvulo memoria CONGENNICIAE apud Mur. 1778, 12.

Per mihi placuit, quod eruditissime notas, non iam ad 85, 4. sed demum ad 88, 2. Varum Macrini patrem minime iudicans, sed patrem dictum, quod eius filius tribus eiusdem nominibus uteretur. Ita interdum IVNIOR dicitur ab alio eorundem nominum *seniore*, quamvis in eadem inscriptione non memorato, distinguendus v. Fabr. p. 368. n. XXIV. Quum *Varus pater* ita explicatu dignus TIBI sit visus, ne temere pater et filius diversarum gentium fuisse crederentur: patrem Marcellinum *Concenetiae* gentis, filium Iustinum *Congiae* fuisse, non valde amo, cum CONG. non CONG*ius*, sed CONG*enetius* acceptus rei huic medicetur optime: licet non nesciamus, dari

exempla patrum et liberorum in diversis gentibus recensitarum, de quo in *Epp. Epigr.* agendi occasio mihi fuit, TIBIque ad saxum TVVM pag. 155. n. 7.

Pag. 157, 1.

Adnotationem ad 156, 8. loco non suo datam ad subsequentem inscriptionem pertinere recte notatum est. Sed quicquid id est adnotationis eruditae de duobus unius hominis praenominibus, in spongiam TIBI incubuisset rectius, et qui in ind. pag. 508. col. a. occurrit

C. P. Minucius 157, 1,

sic melius esset datus, quantum mea quidem fert opinio,

C. Minucius C. F. 157, 1.

nec non P. Minucius C. F. 157, 1.

saxum enim totum sic lego: *Caius et Publius* MINVCI*i Caii Filii Publio* MINVCIO *Publii Filio* AVO. Non opus est, ut SENTI*i duo*, APER ET PHILVMENVS a TE aeque ac a me probati iterum in scenam reducantur. v. Mus. TVVM 239, 3. seu Mur. 102, 7. Avo suo duo heic faciunt nepotes, quorum alteri paternum, alteri avitum fuit praenomen.)(Furiae Q. F. Crispinae faciunt avi, FVRII *duo*, *Furius* APHRODISIVS, *avus*, ET *Furia* TRYPHOSA, *avia*, NEPTI, in Mus. TVO p. 190, 4.

Pag. 159, 6.

NCCXVIIII. Numerum tam magnum, nec qui *ei* proximaret, nondum apparuisse scribis. Apparuerat vero, qui TVVM longe excedit, N. CCCCXVIIII. in Mur. 1337, 2., pro quo, quod Muratorius nescivit, in Grut. 778, 8. est N. CCCCCXVIII. Si Muratorius editione Gruteri secunda esset usus, Ildithenique Animadvertenda consuluisset, ab repetendo saxo abstinuisset manum.

Alios titulos sepulcrales, magnis quoque numeris notatos, nunc non adduco, quia me folii paginam ultimam iam procedere videntem longius abducerent, quam charta haec concederet.

TVVM *Secundienae* saxum habebat Mur. 1401, 7. in nonnullis a TVIS lectionibus haud dubie male varians, et finiens N̄. CCCXVIIII. Quae autem ibi notavit, a TVIS non dissident: longe autem, quod gaudeo, recedit is ab Vrsati sententia, qui *Mon. Patav.* p. 19. numeros eiusmodi de nummis in monumenta erogatis explicaverat.

Finio, non ambigens, si limatissimum opus TVVM, non canis Nilotici more festinans, sed a capite ad calcem quietus legam, ad quod faciendum proxime accingar, uberrimos me fructus percepturum esse. Festive ad 215. 1. *Intelligere*, inquis, *et interpretari non ita sane in promptu est*, *ac exscribere fuit et vulgare.* Nullis sumptibus pepercisti, omnes itinerum molestias perpessus es, ut ubique locorum lapides ipsos inquireres, oculata manu exscriberes, omnibus divulgares; quam ob rem aequum certe est maximas TIBI gratias agi, et haberi semper: neque minores, quod lapides haud paucos unus omnium eruditissime interpretatus intelligere et alios eorundem generum nos doces. Vtinam longe pluribus ex beata doctrinae TVAE epigraphicae copia lucem, quam postulant, accendisses, et, quod alios mecum optasse praefationis TVAE pagina sexta lego, non singulas, sed digniores commentariis inlustrasses, adnotationibusque exornasses. Sed ob praeteritas quasdam observationes irasci malle, quam de adlatis gratias agere

piaculum duco. Forte nobiliores quosdam titulos nullis notis a TE nobilitatos alibi nobis enucleabis. TVVM in primis *de Notis Romanorum* Commentarium in chartula invitatoria serio promissum, in aliud vero tempus, ob typographi clamores a TE pag. 487. relatos, dilatum, noli, quaeso, literarum antiquarum amatoribus diutius invidere.

Vale athletice, *ΚΡΑΤΙΣΤΕ SCIPIO*, et me ama. Tutici III. Idus Ian. MDCCL.

IX.

Principi Eminentissimo

ANGELO MARIAE CARDINALI QVIRINO

S. P. D.

IO. GASPAR HAGENBVCHIVS.

ETSI comitatem TVAM summam, PRINCEPS EMINENTISSIME, blanda non desiderare verba satis novi: TE tamen eruditae antiquitatis vindicem, et promum condum non dicere, non patitur veritas. Vel *καινοπάλαιον εὕρημα* TVVM, cujus typum mecum benignissime communicasti, nemine mortalium dignius erat, quam TE tanto Thesauri Diptychorum Goriani patrono, ut merito TIBI gratuler, mihi gaudeam. TIBI in primis quoque gratulabitur, sibique gaudebit Praepositus, Florentiae suae decus et ornamentum, Ant. Franc. GORIVS noster. Videor enim mihi videre, quanto illustriora et expressiora TVA in rem quoque antiquariam merita sint futura, quum tantum laudis iis porro iam sit accessurum ex Diptycho antiquo, recenter ex tenebris a TE in lucem producto. De quo his me literis TEcum agere omnino decet, si volo is esse, quem TV me esse voluisti.

Ludos exhiberi *Circenses* inferiora eboris TVI docent, quam quae maxime. Omnium enim oculis sistunt Circum, in eoque medio Obeliscum magnum inter utrasque metas, ita ut in utravis earum tres obelisci minores ex una surgant basi, et circa hasce metas quadrigarii curribus feruntur celerrime, iique quattuor. Puto, quod quattuor olim erant agitatorum *factiones*, colorum distinctione quadrifariam divisae: *prasina*, *russata*, *albata*, et *veneta*. Vid. Cassiod. *Variar.* III. 51. p. m. 118.

Quod si scriptoribus Graecis posterioribus, seu Imperii demum Orientalis, fides tuto adhiberetur, ex certisque eos auctoribus antiquissimis in sua id scripta derivasse constaret; harum *factionum* quattuor origo ad ipsum Romulum, Romani imperii conditorem primum, referri deberet. Vid. *Chronic. Paschale* pag. 110. D. et p. 112. B.; quo Cangii volumine egregio, aeque ac Wilthemii libello, carebam, quum mea de Areobindi Diptycho altero abhinc anno operi QVIRINIANO de diptycho Boëthii adiunxi.

Ex factionibus his quattuor postea labente imperio *prasinam* et *venetam* solas eminuisse, et a *prasina* quidem factione *albatam*, a *veneta russatam* esse absorptam autumat Wilthemius pag. 24.; qui si Diptychum

TVVM quattuor quadrigarum Circensium vidisset, ex Diptychorum suorum, Leodiensis et Bituricensis, equis nonnisi duobus, quantum coëgit, non confecisset. Duo equos istos ad ludos Circenses spectare haud negem: at Factionum numerum eosdem imminutum docere non facile dem. Malim ego quidem certe duo Diptychorum Wilthemianorum equos explicare ex his Senatoris *Variar.* loc. cit. verbis: *Equi desultorii, per quos Circensium ministros missos denuntiant exituros, Luciferi praecursorias velocitates imitantur.*

In Diptycho Veronensi itidem duo eiusmodi equi spectantur, *Mus. Veron.* pag. CXI.; quod Diptychum non Consulis incerti, ut putabat editor inlustris, sed eiusdem omnino Anastasii esse, cuius duo Diptycha dederat Wilthemius, ad TE, Eminentissime QVIRINE, Brixiam, antequam serenissimae Reip. Venetae, almae matris TVAE, legationem Romanam susciperes, et ad Iol. Marchionem MAFFEIVM Veronam, anno superiore scripsi, quum primum ad me Museum eius esset adlatum.

„Aedificia autem Diptychi Leodiensis videntur esse stabula factionum. Victor in IX. regione Vrbis, dicta *Circus Flaminius*, posuit *stabula* IIII. *factionum.* Credibile est ut Romae, ita etiam Constantinopoli fuisse factionum stabula, quae hic duo sunt, forte quod duae essent tantum factiones, ut supra dictum." WILTH. p. 25. Nonne vel Victoris locus ab ipso Wilthemio datus quattuor Romae *factiones* superfuisse testatur? TVVM autem Diptychum Romani seu Occidentalis consulis esse deinceps videbimus.

Constantinopoli aliter rem se potuisse habere possum concedere, et duo aedificia de duarum tantummodo *Factionum*, Prasinae et Venetae, stabulis explicantem tanto facilius fero, quod Wilthemiana Diptycha Anastasii a. Cti. 517. consulis sint Constantinopolitani, non Romani. Iuvat hanc coniecturam *Chronicon Paschale*, quod a. Cti. 532. seditionem Constantinopolitanam referens *factionum* nonnisi duarum, Prasinae et Venetae, facit mentionem pag. 336. C.

Ad quem annum in notis suis Cangius pag. 593. extr. antiquum adfert lapidem, *quem*, inquit, *ex Bullingero describemus, quia deest apud Gruterum:* itane vero? primum pro *Iulio Caesare* BVLENGERO Iesuita, *Henricum* BVLLINGERVM nominat, sacrorum Ecclesiae Turicensis Antistitem secundum, Huldrici ZWINGLII successorem. conf. Clerc. *Bibl. chois.* T. VI. p. 251. et P. Burmanni *Gazett. menteur* p. 224. Deinde ignorare Cangius non debebat, Bulengerianum lapidem iam fuisse apud Grut. 338. 2. in notulaque edit. Grut. Amstel. recte *Bulengerus de Circo Romano* adducitur.

Diptychon TVVM Occidentalis, non Orientalis Consulis esse, quae in summo Diptycho restant literae, docent:

AMPADIORVA

quod ubi primum vidi, statim putavi integre legendum esse LAMPADIORVM ad annumque Christi 530., qui ambo consules in Occidente habuit, nos duci arbitror: quia in Fastorum veterum libris, *Lampadius* consul nullus occurrit, nisi quo anno dictum modo est, *Orestis* collega; quique *Lampadii et Orestis* consulatum excipiebant anni duo, Cti. 531. et 532., quod suos sibi consules ordinarios neque Constantinopoli neque Romae habebant, notis for-

mulis *post consulatum Lampadii et Orestis* notati sunt, et quidem ann. Cti 531. ἁπλῶς *Post consulatum eorum*, et ann. Cti 532. *iterum post consulatum eorum.* unde etiam in aliquot lapidibus priscis, ad hosce tres annos adligandis, supersunt huius consulatus, horumque postconsulatuum, *Lampadii et Orestis*, memoriae.

Quid? quod et annum Christi 533. eadem numerandi ratione, *tertium post consulatum Lampadii et Orestis* in Occidente insigniri continuatum esse, doctissimus MAFFEIVS, quo nemo aetatis nostrae peritius lapides antiquos interpretatus est, et utinam plures interpretaretur, se primum putavit docere posse. *Mus. Veron.* 180, 5.

B N M
HIC REQVIISCET IN
PACE SCEM PREBITER
VRBANVS QVI VIXET
IN HOC SECVLVM AN
NVS PLMN XXX ET FVAE
PRSB ANVS IIII ET M
VIII DEPOSITVS SD VI
NONAS OCTOB PC IT
AQVE IT LAMPADIO
ET ORESTO VVCC
IND XI

„Nova formula heic habetur, quae Urbanum presbyterum depositum „docet sub die VI nonarum Octobrium *post consulatum iterum atque iterum* „*Lampadii et Orestis;* hoc est anno DXXXIII, ut addita indictio undecima „extra dubitationem ponit. Fastorum auctores hoc anno Iustinianum sine „collega Consulem exhibent; sed marmor nostrum perspicue docet, in Italia „subsignata aliter fuisse monumenta." Haec inlustris Marchio: quem miror ad marmoris sui verba VI. NONAS. OCTOB. animum serio non advertisse: scilicet a. Cti 533. undecimam Indictionem mense Augusto finitam, et duodecimam ab eiusdem anni mense Septembri iam coeptam esse. Vid. *Epp. Epigraph.* pag. 542. lin. 26., et quem ibi citavi Norisium.

Monumenti Maffeiani formula nova, PC IT AQVE IT, ut reliqua epigrammatis, barbariem spirat, et IT AQVE IT ταυτολόγως garrit pro simplici ITerum, ut extra dubitationem ponit versus ultimus IND. XI., quae a. Chr. 532. mense Octobri omnino procedebat, non amplius *decima.* An rudis marmorarius ITerum AtQVE ITerum dedit, quia non unum tantum, sed duo consules collegas erat incisurus? An suspicabimur, quadratarium hunc non Marcellini, sed Victoris more annos postconsulatuum ita supputavisse, ut ipsum consulatus gesti annum adnumerarit? *Post Consulatum iterum atque iterum Lampadii et Orestis*, id est, ut Victor extulit, *post consulatum Lampadii et Orestis anno tertio:* qui annus in Marcellino Comite

IND. X. *item* PC. *Lampadii et Orestis Coss.*

scriptus, vitiose *item* habet pro *iterum:* ut emendat Maffeius in *Mus. Ver.* p. 180, b. ante med. et ante eum alii; in hisque Relandus *Fastor.* p. 707.

ibidem e vestigio de more Victoris a Marcellini more annos postconsulatuum numerandi diverso agens, nec non monens, annos duo 531. et 532. ἀνυπάτους in Alexandrino seu Paschali Chronico sic signari, ac si Lampadius et Orestes consulatus tres continuos gessissent:

530. ΙΝΔ. Η. Υπ. Λαμπαδίου καὶ Ὀρέστου.
531. ΙΝΔ. Θ. Υπ. Λαμπαδίου καὶ Ὀρέστου τὸ β'.
532. ΙΝΔ. Ι. Υπ. Λαμπαδίου καὶ Ὀρέστου τὸ γ'.

Quae contra MAFFEIVM debui disputare, inlustrantur et confirmantur ex alia etiam inscriptione, quae primum a Fabr. p. 757. num. 631. producta, deinde in praeclaro opere Doniano Class. XX. num. 25. p. 529. repetita est cum hac GORII nostri adnotatiuncula: „Aliquantulum inemendatam produxit Fabrettus *Inscr. Ant.* cap. X. n. 631. Vide et Relandi „*Fastos Consulares* pag. 703." Deest in Fabretto vocula prima HIC. Vbi Fabrettus OBI . . id est OBI*it*, Donius habet OR . I., i. e. *h*OR*am* I.(unam) aut *h*OR*as* II. vel III.; nam unitati relictae forte iunctae erant aliae, in versu marmoris quarto extremo abruptae.

Haud infrequens est vocabulum *horae* sine adspiratione scriptum, in primis in titulis Christianorum, ut ORAS VI in eo, quem, quod ad rem nostram tanto magis facit, in exemplis horarum etiam in senum epitaphiis enumeratarum adfert Fabr. p. 182. n. 390. et ut ineditum habet Mur. ad a. Chr. 402. (T. I. p. 398. loc. 1.) ob consulatum Honorii Augusti quintum: quum tamen typus iste Muratorianus, magisque Fabrettinus, ostendere videantur, post V. unam atque item alteram unitatem abscissam, adeoque titulum quinto Honorii consulatu seriorem esse. Cuius in Fastis suis tacendi Relandus hanc ipsam, ni fallor, caussam habuit, quod, cui Honorii consulatui eum adligaret, nesciebat.

Eadem τῆς *orae* orthographia interdum quoque in tumulis ethnicorum. v. g. Mur. 1775, 5. ORIS VII. et 1199, 10. ORA pro HORA, ubi hi versus elegiaci quattuor habentur:

Iter septem annis ego iam fatale peregi:
Nunc rapior tenebris, et tegit ossa lapis.
Desine soror me iam flere sepulchro.
Hoc etiam multis regibus ORA tulit.

Post *me* si legeretur *inlatum*, aut alia si adferretur medicina, hexameter posterior staret, quem uno pede claudicare ex marmorarii incuria observat MVRATORIVS: at de initio prioris hexametri, *iambum* pro *spondeo* male habentis, neglexit monere.

Saxum Fabrettino-Donianum etsi lacunosum sit, ad implendum tamen est facillimum, et a Bimardo in Mur. *Proleg.* pag. 125. E. non modo recte

SVB. DIE. PRID. IDIBVS. *Decembris*
INDICTIONE. VN*deci-*
MA. ITERVM. POST. *consulatum*
LAMPADI. ET. ORES*tis*
V̄. V̄. C̄. C̄.

suppletum, sed etiam optime ad a. Cti 532. est adligatum, quod anno illo, post Consulatum Lampadii et Orestis secundo, pridie Idus Decembres, Indictio Vndecima decurrebat, a Septembri eiusdem anni numerari coepta.

Hoc Fabretti et Donii saxum recoquit ceu ineditum Mur. 422, 6. *ex Petro Saxio.* Puta ex eius *Pontificio Arelatensi*, quod ob miram libri raritatem ex editione Aquis Sextiis 1620, 4. vulgata accurate recusum est in Io. Burchardi MENCKENII Scriptoribus rerum Germanicarum, praecipue Saxonicarum, Lips. 1728. Fol. Tomo I. loco V. pag. 107—379. In volumine hoc Menckeniano pag. 167. B. sic exhibetur, *sepulcralis inscriptio Thaumastae, e ruderibus his annis proxime elapsis eruta, quae talis est:*

HIC IN PACE REQVIESC-
BONAE MEMORIAE
THAVMASTA QVAE V-
XIT ANNOS LX ET ORI
- SVB DIE P. R. IDIB-D
INDICTIONE. VN
MA ITERVM POST
LAMPADI. ET. ORES:
V̅ V̅ CC.

Collata Muratorii ἐκδόσει videbis non modo ANNOS L̅X̅ Mediolani in ANNOS X̅L̅ esse corruptos, sed praeterea Muratorium ORI sine indicio mutasse in OBI, versumque quintum cum tribus sequentibus eundem de suo ita explesse, ut, quae in Saxii libro aderant lacunae, in Muratorii Thesauro nullae appareant.

Si SAXII typus in Menckeniano Tomo accurate recusus est, versum quintum sic integrabimus:

D. SVB. DIE. PR. IDIB. DEC

id est, D*eposita* SVB. DIE PR*idie* IDIB*us* DEC*embris.* Quod nisi SAXIO, tamen, ni fallor, αὐτόπτῃ, de lacunula initio versus quinti tuto credi possit, ut ibi Fabretti et Donii typi ante SVB quidquam excidisse non indicant, id tamen exemplis discimus, tritissimam siglam D*eposit.* interdum incidi omissam esse, v. gr. Fabr. p. 759. num. 645.; quod monendum duxi, ne τῷ OBI*it*, si D*eposita* excludatur, opus esse existimetur; ne nunc dicam, diem obitus seu mortis eundem diei depositionis non fuisse, ut quidam putarunt, non observantes, depositionem seu sepulturam uno aut altero die post mortem esse factam.

Bene Muratorius saxum SAXII Arelatense retulit ad a. Cti 532. Gorius vero in sua adnotatiuncula, quam supra vidimus, iussit videri Relandi *Fastos* p. 703., id est ad a. Chr. 531., seu *primum post Consulatum Lampadii et Orestis*, ad quem quidem certe annum Relandus pag. 705. extr. 706. init. haec habet: „Fabrettus *Inscriptt.* pag. 757. POST . . . LAMPADI. ET. ORES . . . V. V. C. C.": sed profecto non decebat Relandum omittere τὸ ITERVM ante POST, ne de mense dicam Decembri, et indictione X̅I̅., quae omnia atque singula Relandum, Inscriptionem Fabrettinam ad a. Chr. 532. certissime referendam esse, docuissent.

GORIVS in Doniano indice suo consulari

« V. C. 1282. P. C. 530.
« LAMPADIVS ET ORESTES COS.
« XX. 25. 72.
« XX. 100. P. C. eiusdem XX, 104."

postrema haec linea XX, 100. *P. C. eiusdem XX*, 101. loco vero mota ad VOLVSIANVS COS. est retrahenda. De XX, 25. satis dictum ad a. Chr. 552. pertinere: idemque dicendum de XX, 72. p. 539. nam sic desinit: ITERVM P. C. LAMPADI. ET. ORESTIS. V. V. C. C. CONSS.

Relandus ad a. Chr. 531., qua dixi pagina 706., sic pergit: „Ex corpore inedito inscriptionum Marquardi Gudii P. C. LAMPADI. ET. „ORESTIS. VV. CC. CONSS." Inscriptiones ex MS. Gudiano depromptas Relandus *Fast.* p. 7. acceptas refert viro clari in rep. literaria nominis, Francisco HESSELIO, qui eas iam tum parabat edere, et multos post annos tandem edidit: ex editoque Inscriptionum Gudianarum *Syntagmate* 371, 4. inscriptionem, cuius ultimam tantum particulam dederat Relandus, eandem Donianae XX, 72. esse vidi, eademque opera cognovi, male et hanc Relandum ad a. Chr. 531. adtulisse, iterum omissa voce ITER*um* ante P. C. LAMPADI; quo nomine notatus merito est ab Hesselio in indice Gudiano 22. seu Consulum, pag. LXVI. a. lin. 6. „Lampadius et Orestes VV. CC. „371, 4. [*Illud notandum est*, iter PC. LampadI et Orestis VV. CC. „Conss. *Nam* iter, *hoc est*, iterum, non video in Fastis Relandinis animadversum.]"

Hanc Gudiano-Donianam inscriptionem ex Donio repetitam Muratorius 422, 5. retulit ad a. Chr. 532., ad quem eam annum haud dubium est referri debere.

Sed a saxis consularibus *Lampadii et Orestis* ad eorundem diptycha ut pergam, nondum sum oblitus, quam Diptychi *Orestis* epigraphen mecum communicarit praestantissimus Antiquarius, GORIVS noster, operis mei, TVIS editi AVSPICIIS, pagina CLXXXVI. Cuius ego diptychi praestantiam hanc esse dixi pag. CLXXXVIIII., quod ORESTIS, cum *Lampadio* a. Chr. 530. Consulis, nomina priora tria antea ignorata nos edoceat,

RVF*ii* GENN*adii* PROB*i* ORESTIS.

Vtinam TVVM, Eminentissime QVIRINE, Diptychum alterius eiusdem anni Consulis, LAMPADII, nomina nobis omnia servasset! Ita enim demum fieret, ut sciremus, in LAMPADII nominibus nomen POSTVMI vel POSTVMII an quoque fuisset; quod adhuc cogimur nescire, licet Fastorum scriptores recentissimi, Almeloveenius, Relandus, Muratorius auctum hoc POSTVMI nomine LAMPADIVM extulerint: ille *Postumium Lampadium*, hi *Postumum Lampadium* vocantes.

POSTVMI nomine Lampadius hic primum dici coeptus est a Panvinio: in cuius Fastis editionis Venetae 1557. pag. 135. par consulum a Chr. 530. sic occurrit,

POSTVMVS LAMPADIVS V. C.
FL. HORESTES. V. C.

at in eiusdem editionis indice consulum *Lampadius*, *V. C. praenomine Postumius* legitur. In altera, quam nuper mihi emi, Panvinianorum Fastorum editione, Veneta quoque, 1558. libro III. pag. 65. consules a. Chr. 530. his nominibus sunt scripti,

Postumus Lampadius V. C
Fl. Orestes V. C

et in commentario in libr. III. Fastorum p. 425. eiusd. edit. *Lampadii*, inquit, *mentio est in vetusta inscriptione Neapoli sic*

POSTVMVS LAMPADIVS
V. C. CONS. CVRAVIT

at in Appendice alteri huic editioni suffixa pag. 12. consules anni Cti 530.

Postumius Lampadius *Fl. Orestes*

dicuntur.

Saxum Neapolitanum, quo uno nixus Panvinius consuli *Lampadio* a. Chr. 530. nomen, seu, ut ipse vocat, praenomen modo *Postumi*, modo *Postumii*, dedit, in prima inscriptionum collectione Apiani et Amantii, *edit. Ingolst.* 1534. fol. CX. loc. 1. sic habetur

POSTHVMIVS LAMPADIVS
V. CONS. C. A. MP. CVRAVIT

qui typus etsi in nonnullis Panviniano inferior sit, eidem tamen praestat, quod inter CONS. et CVRAVIT quattuor has literas C. A. M. et P habeat, quae si, ut par est, congregentur, optime exit, non CONS*ul*, quod Onuphrio Veronensi imposuit, sed CONS*ularis* CAMP*aniae*. Consularitatem autem Campaniae Consulatum ordinarium Romae gestum non involvere, monui in *Epist. dedicator.* ad Nobiliss. BLAVRERVM pag. (78.) lin. 22.

Panvinianum saxum legitur quoque, post Smet. 13, 13., apud Grut. 193, 1.

POSTVMIVS
LAMPADIVS
V. C. CONS. CAMP.
CVRAVIT

„Capac. l. 1. *Hist. Neap.* c. 3. lapidem istum primum omissa tamen voce „CONS. Neapoli ad DIVAE MARIAE Rotundae conspici dicit, item hunc e „regione POSTVMIVS. LAMPADIVS. V. C. CAMP. TEMPLA. CLIVOS. „ET. PLATEAS. NEAPOLEOS. RESTITVI. CVRAVIT." Quod nisi in hac editionis Gruteri secundae notula operae Amstelaedamenses peccarunt, peccat posterior Capacii titulus omisso CONS. ante CAMP., ut priorem eiusdem eandem vocem CONS. non habere notant, qui notulam hanc editioni Gruteri repetitae intulerunt.

Quae ut inedita datur Inscriptio apud Don. II, 42. pag. 77. et ex Donio apud Mur. 482, 4., eadem est Gruterianae, omisso male versu secundo LAMPADIVS.

Est et alia apud eundem Don. V, 65. pag. 177., a Muratorio neglecta: quam et ipsam si non eandem priori, eidem tamen similem, et eiusdem certe hominis esse, nemo non videt. In indice nominum Doniano a GORIO relatus est voc. *Postumius:* „M. Postumius Lampadius. V, 65." ubi praenomen Lampadii precarium M. (*Marcus*) non tolerandum, sed tollendum est.

Si Donianae Classis V. inscriptionem 65. diversam esse a 42. Classis II. placeat magis, non dissentiam. Nihil enim est, quod obstet, quo minus existimemus, ab eodem Lampadio, consularitatem Campaniae sustinentem, plura opera et aedificia publica curata, statuendaque ordinata esse: cui titu-

lus sit erectus, REDINTEGRATORI OPERVM PVBLICORVM, legendus in Grut. 459, 1. et post Gruterum in Spon *Misc.* 160, 2. et Fabrett. p. 598. n. 286.

In Gruteri ed. sec. adnotant, Fabrettum LANPADIO habere, ut saepe N ante labiales, non in M mutatum, sed retentum invenimus in saxis et Graecis et Latinis, his tamen longe paucioribus, quam Graecis. Neutra nunc adnumerandi tempus est. Cur vero hi adnotatores tacent, in Fabretto POSTVMO esse pro Gruteri POSTVMIO?

Fabretto *calido sub pectore fervida bilis*
Intumuit, quam non exstinxerit urna cicutae:

Sponium nonnisi ut corrumperet, *Miscellaneis* suis commiscuisse. Maluit Fabrettus iram suam omnem evomere in Sponium, hominem Gallum, quam invehi in hominem Italum, Capacium, ex quo Sponius Neapolitanum lapidem desumpserat: vixque dubito, non Sponium, sed Capacium culpae proximum inventuros esse, quibus Capacii liber est ad manus.

„Videtur hic idem, qui Cos. fuit A. Chr. DXXX. cum Flavio Oreste, „idque in Occidente. Postumii huius et mentio fit CDLIX, 3. (leg. „459, 1.) Almelov." Haec Holth. in *Add. Grut.* T. IV. p. 324. a. ad Grut. 193, 1., quae bene conveniunt cum iis, quae Almeloveenius ipse in *Fastis* suis *consularib.* T. II. p. 135., extr. de Lampadio consule a. Chr. 530. adnotavit: *an hic? qui memoratur apud Gruter. Inscr. p.* 459. *n.* 1.

Quod sine ulla adfirmatione, dubitanter, ut vides, Almeloveenius dixerat, id sine cunctatione admissum adfirmatumque video ab Holtheno, qui utrumque Gruteri saxum 193, 1. et 459, 1., ad Lampadium a. Chr. 530. consulem putavit pertinere: quippe qui indici nominum Scaligerano hoc scripserit supplementum: *Lampadius V. C. Cos. Camp.* 193, 1. 459, 1. 1059, 3. 1060, 7. *A. V. C.* 1282. *post C. N.* 530.

Sic et Relandus morosa sine cogitatione existimasse est existimandus, *Fastorum* suorum pag. 703. ad a. Chr. 530. initium dans saxi, editi a Fabr. p. 598. Grut. 459. Spon *Miscell.* 160.

Lampadium vero, Consularem Campaniae, demum sexto post C. N. seculo floruisse, eique ordinem (scil. summum, i. e. senatum) Capuensem voti et obsequii sui pignus locavisse, animum inducere vix possum: magisque quartum, quam sextum, seculum redolere saxa Lampadii, consularis Campaniae, videntur, unde mihi non displicet coniectura Sponii, qui *Misc.* pag. 160. extr. *Lampadius*, inquit, *iste videtur idem esse, qui anno Christi* 366. *sub Valentiniano I. Praefectus fuit urbis Romae, et antea Praefectus Praetorio, de quo Ammianus Marcellinus lib.* 27. *cap.* 2. (3.) *et Lacarry in historia Christiana sub Praefectis Praetorio.* Quam memorat Aegidii Lacarry historiam, aeque atque alteram eiusdem, Historiam coloniarum a Gallis in exteras nationes missarum, et ab exteris nationibus in Gallias deductarum, olim mihi quaesitas, nondum vidi.

Vnum hoc addo, hunc Praefectum Vrbi Lampadium Panvinio minime ignotum fuisse, ut patet ex eius commentario in librum III. *Fastor.* ad annos V. R. C. 1117. et 1118. p. 415. init., ut non temere suspicer, nisi in mancum Neapolitanae Inscriptionis typum, qui CONS. pro CONS.

CAMP. habebat, Panvinius incidisset, eum Lampadium, consularem Campaniae, non de Lampadio Consule sexti seculi, sed de Lampadio Praefecto Vrbi a. Chr. 366. potius fuisse interpretaturum.

Neque coniicere non licet, Lampadium quarti seculi, quamvis consulatum nunquam consecutum, unum proavorum Lampadii a. Chr. 530. consulis fuisse. Hancque LAMPADIORVM familiam veterem et inlustrem sexto seculo inprimis claruisse, tandem vel ex eo coniecerim, quod in Diptycho TVO πληθυντικῶς

LAMPADIORVM

legatur, non ἑνικῶς LAMPADII. Cuius pluralis numeri, in Diptychis ante TVVM invisitati, rationem etsi non facillimum sit expedire, audaculi notam vix effugiturus, quid mihi de hoc numero videatur, brevi ante, quam finiam, QVIRINO exponam meo, ut, si minus veri similia dicere videbor, certiora ex TE, Cardinalis Eminentissime, idemque PATRONE Eruditissime, cognoscam, veroque ipso cognito errores possim deponere meos.

Consuli TVO forma augustiore expresso adsunt viri duo minore forma exsculpti, ad dextram alter, alter ad sinistram. Tribus his viris tres subsunt sellae, quarum media ab reliquarum duarum forma nonnihil differt. An interpretari licebit de Lampadiae familiae munerariis tribus? De Lampadio consule, Orestis collega, a. Chr. 530., deinde de Lampadiis duobus aliis, qui eodem anno magistratibus consulatu minoribus, fortasse praetura alter, alter quaestura, fungentes dederint ludos. Non modo enim consulatui, sed etiam urbanae praeturae, et quaesturae, edendorum onus ludorum incubuisse constat. Vid. vel Symmachum *Libr.* IV. *epist.* 59. et 60.

An, qui ad dextram Lampadii consulis expressus est, frater, ad sinistram filius fuerit; an filius uterque Lampadii consulis, in tanto antiquitatis de familia Lampadia silentio decernere temerarium esset: in primis quia periit altera Diptychi TVI tabella: quae si superesset nobis, fortasse illius, quam curae TVAE et operae debemus, literas certius interpretaremur, genitivique pluralis, LAMPADIORVM, rationem et syntaxin melius cognosceremus.

Quare modum nunc facio hariolandi, et quod hodie mihi restat temporis, FLORAE QVIRINI, digne apud nos edendae, TE ita volente et iubente, do, dico, dedico.

VALE, Eminentissime PRINCEPS, et mihi favere perge.

Turici Helvetiorum ad diem VIII. Idus Maias.

MDCCLI.

X.

V. Cl. Io. Augustus ERNESTI Nonis Maiis 1750. ad Breitingerum. (Respondet Breitingeri epistolae a Tittmanno editae (in *D. Ruhnkenii* (sic) *L. C. Valckenaerii ad I. A. Ernesti epistolis* Lips. 1812. pag. 78.)

Nondum legeram, quum epistolam tuam acciperem, quae de Hagenbuchii epistolis dicta sunt in Actis Ioecherianis. Sed admonitus demum a

Te legi: neque sine indignatione: adeo frigide multa et inepte dicta sunt. Fortasse non aberras a vero, quum Reiskium eius excerpti auctorem coniicis. Sed nihil certi habeo. Ioecherum ab illo tempore non vidi: alioqui facile ab eo auctorem comperissem. Leichius NOSTER mirandum in modum exagitatus, vehementerque castigatus est a Dorvillio in commentario ad Charitonem, eadem de caussa, propter quam Hagenbuchio vestro vapulavit. Neque tamen ille desinet sibi placere, sibi plaudere. Ἔνδον φρονεῖν ἥδιστος ὁ βίος. Neque minus propterea ille Professor Graecae linguae fiet, quam Winclerus, qui non ita multo ante, quam illam professionem acciperet, interrogatus in Schola Thomana a puero quodam, quare ἄνθρωπός (τις) duos accentus haberet: Bene facis, respondit, quum interrogas; bene de te spero; cras tibi dicam.

XI.

Viro celeberrimo

IO. IACOBO BREITINGERO

S. D.

IO. AVGVSTVS ERNESTI.

Accepi epistolam Tuam cum adiunctis muneribus literariis, quae mihi tanto iucundior fuit, quanto erat longior. Etiam poëmata illa grata fuerunt: etiamsi ingenue fateor, aures meas nondum adsuefieri potuisse isti generi versuum, qui ὁμοιοτελεύτοις carent, quae mihi videntur esse in versibus nostris necessaria, tamquam vicaria numerorum, quibus Graeci Latinique versus commendantur auribus. Quod si pedes veros adhiberent istius rationis auctores, non modo ferrem istos versus, sed etiam vulgaribus praeferrem Atque id fieri posse arbitror. Nunc mihi meram prosam legere videor. Sed haec tu melius cum Bodmero Tuo. Heumanni ἑρμηνείας et κρίσεις numquam probavi. Invita ille Minerva in his rebus versatur, meliusque fecisset, si se literariae historiae finibus continuisset. Versio N. T. Germanica mirabile opus est. Si in versione fas est Ebraismos servare, etiam ubi argumenti ratio, aut aliae legitimae causae non desiderant, cur non potius tenebimus Lutheri versionem? si pure scripta versio desideratur, talis Heumanniana non est: neque bonus ille vir hoc consecutus est, ut possit ubique Ebraismos agnoscere, quod propter assuetudinem Ebraicogermanicae versionis Lutheri legendae et audiendae, paucissimi consequuntur. Et tamen ille, ut mihi Gesnerus scripsit, ita sibi in his placet, ut admonentium voces ferre non possit. Itaque nihil melius est, quam a disputatione omni cum eo abstinere. Sed quando Tibi invidiam facere voluisse videtur, bene fecisti, quum eum repulisti. Quae de Hagenbuchianis Epistolis scripta sunt in Actis Ioecheri, non sunt a Leichio, sed a Reiskio, qui famem suam et

miseriam solatur aliis ridendis et perstringendis.*) Dubitare non sinet amplius Hagenbuchium V. Cl. Res est certa. Perlata ad me est ante paucos dies Apologia Carmeli Itali contra eundem Reiskium: nam idem auctor est illius recensionis, qua et Euripides et eius interpres Carmelus perstringuntur. Indignor interdum homini, sed magis miseret me eius. Atque ita animatus sum in Trillerum. Contra eius coniecturam de loco Suetonii (*Aug.* C. 80.) *confirmabatur remedio harundinis et arenarum* scis esse scriptam epistolam a Medico Springsfeldio, et quidem humanissimam. Eam putat esse scriptam instinctu meo, sive potius totam a me: quod ego possum liquido iurare falsum esse. Itaque non modo in illum Springsfeldium scripsit asperrimam epistolam, sed in ea etiam in me, quamquam parcens nomini, impetum fecit: idque, ut mihi aliquis dixit, instinctu Gotschedii, narrantis ei de amicitia, quae mihi Tecum intercedit. Etiam Hypercritici Alpini in ea mentio fit. Sed ego potius credo ei accidere, quod lupis, qui saeviunt maxime, quum maxime esuriunt. Nam misera est hominis conditio, non habentis, unde suos honeste alat, eaque de causa etiam Vitembergae misere irascentis.**) Spicius ad me non venit. Neque opus est ea in re consilio meo. Nam ipsum credo scire, Gotschedium per Magistratum academicum adigendum esse, ut iuratus dicat, unde illum libellum acceperit, eique hoc nomine, quod permiserit exscribi typis, actio iniuriarum impingenda, si velis eum ulcisci.

Codices Callimachi, quorum collationes desidero, sunt Venetiis in bibliotheca D. Marci, in Ambrosiana et in Florentinis; si has per Te consequi possem, longe gratissimum foret. Nolo perire lucubrationes meas in hunc poëtam, quem etiam nova versione donabo: eaque iam parata est. Leidenses Graevianam recoquere volunt, cupiuntque meas notas et versionem addere. Xenophontis libellos quos velitis edi, nescio. Nam ab initio nullos edere volui, nisi qui per me et Bachium editi sunt. Alias in nullo scriptore Graeco libentius laborarem, quam in Xenophonte. Passus sum me induci, ut Taciti cum Lipsii et Gronovii notis edendi curam susciperem, et aliquid etiam de meo adderem. Nollem factum, sed non potui resistere auctoritati eorum, per quos id a me petebatur. Interea venient fortasse Callimachia subsidia ex Italia. Opusculum de interpretatione N. T. non

---

*) Hic si quis margini adscriberet.

Hic nigrae succus loliginis, haec est
Aerugo mera — quot quantisque opprobriis exciperetur!

Et merito fortasse. Non enim homines illos nunc penitus novimus. Alia rursus de Ernestio tecte significantur in Reiskii libro de vita ipsius acta. Neque tamen hic repetere iuvat Ariosteum illud, cuius in Maffeii et Hagenbuchii epistolis perlegendis saepenumero in mentem mihi venit:

Oh gran bontà de' cavalieri antiqui!
Eran rivali, eran di fè diversi,
E si sentian degli aspri colpi iniqui
Per tutta la persona anco dolersi;
E pur — — ORELLIUS.

**) Pudet me paene Ernestiani nominis, talia, in quibus de esurientibus inimicis propemodum laetatur vir alioqui magnus, describere. „*Sed fiat iustitia, et pereat mundus!*" Tempora illa talem ferebant μικροψυχίαν.

est properandum. Descriptio quidem operis et institutio facta est: sed res constat maxime observationibus minutis, quae non simul occurrunt. Ceterum non dimittam ex oculis et animo rem institutam, donec ad maturitatem aliquam redegero. Wetstenii novum Testamentum audio esse absolutum, et spero id propediem ad me perlatum iri. Novi aliud nihil habeo, quod Tua intersit scire. Prolusionem subito scriptam aequi bonique consules. Vale, decus literarum, et mihi favere perge. Scr. Lipsiae d. XVI. Maii MDCCLI.

P. S. Hanc epistolam, quum ad mercatorem, per quem Tuam acceperam, misi, ecce ille eodem die iam abierat. Itaque dum aliam occasionem eius mittendae exspectavi, ἕωλος facta est. Sed incidit aliquid, propter quod eam per publicos cursores mittere decrevi. Totus iam sum in Tacito expoliendo atque illustrando. Paucas notulas adspergere in animo habui. Sed dum opus aggressus sum, materiam largiorem datam reperi notarum; praesertim quum apparatus non spernendus librorum mihi daretur. Accepi enim codicem MS. e bibliotheca Guelferbytana, editionem primam Spirensis, qua nemo interpretum adhuc usus est, eamque e bono codice auctam. Comparavi etiam alias editiones, Venetam Puteolani, Beroaldi Romanam, primam Rhenani: unde intellexi nondum in crisi hac adhibitam esse iustam diligentiam: saepe pro coniecturis proponi, quae iam sunt in antiquis libris, vitia typographica esse propagata per multas editiones, et super iis criticas coniecturas proferri cet. Itaque id egi, ut in notis historiam et quasi genealogiam lectionum indicarem, et in praefatione historiam editionum accuratiorem scribere decrevi. Sed vehementer desidero editionem Romanam, quae Sec. XV. prodiit, quum libri priores sex nondum essent inventi. Eam nusquam potui reperire. Lipsius eam bis terve laudat: editorum reliquorum nemo vidisse videtur. Saltem nemo laudat. Ex ea videtur Veneta a. 1498. per Franc. Puteolanum fluxisse. Igitur magni refert scire, quid ille hinc sumpserit, quid mutarit. Venit mihi in mentem sperare, eam editionem in terris vestris, quae Italiae sunt propinquiores, fortasse reperiri. Itaque Te rogo, ut si iste liber apud vos reperiri possit, eius mihi copia ut fiat cures, et proximo mercatu per mercatores mihi mittas. Redibit magna cum gratia. Etiam Mediolanensi a. 1516. careo. Sed aequius, quod illam non dubito totam ductam esse e Romana Beroaldi a. 1515. edita. Si non in tam angustum tempus me concludi passus essem, propterea, quod id meo consilio, quod ab initio erat, sufficere putarem, adiissem Em. Quirinum per literas, ut excerpta Codd. Vaticanorum consequerer, qui a Norisio in Epochis Syromacedonum laudantur. Nunc ei rei tempus non sufficit: et satis habebo per editiones veteres et codicem Guelf. utcunque Tacito consuluisse.

Wetstenii Testamentum iam perlustrandi facultatem habui: nescio an et vos Helvetii, quando ille suo sumptu edidit, eaque de caussa mercatores librarii nulla exempla in tabernis habent. Vidi in Prolegomenis, quae valde mutata et aucta sunt, multis verbis narrari, quae in Helvetia in eius caussa acta sunt: eius narrationis initium a Tuo nomine fieri: totam esse vehementius scriptam. Ceterum vereor, ut bonus vir ex illo opere multum

lucri faciat. Longe aliam eius rationem fore conceperam animo. Sed fortasse Tu iam ipse vidisti, eaque ego frustra Tibi narro. Vale, Vir celeb. et mihi favere perge. Scripsi prid. Kal. Sept.

XII.

Viro celeberrimo atque eruditissimo
IOANNI CASPARO HAGENBVCHIO
S. P. D.
IO. IAC. REISKE.

Communicavit nuper mecum celeberrimus Kappius noster literas, a Te, vir laudatissimi nominis, ante biennium fere ad Cl. Leichium exaratas, in quibus vehementer adversus auctorem, Tibi tunc temporis ignoratum, nunc autem notum, recensionis Epistolarum Epigraphicarum, quae in libello vernaculo, *Zuverlaessige Nachrichten*, prodiit, inveheris magnumque ipsi malum minaris. Legi quoque specimen illis literis adiectum refutationis, quod prolixam illam et operosam et calidam fore prodit. Novi quoque tandem Tibi non latere, recensionis illius, quae bilem adeo Tibi movit, me auctorem esse. Quisquis id ad Te, sive hinc Lipsia, sive e Belgio, retulerit, vera retulit. Caussam hinc et argumentum ad Te, vir celeberrime, scribendi sumpsi, veniamque a Te eorum rogandi, quae mihi forte exciderunt non animadvertenti gloriae tuae iniuria. Post sedatum, qui me tunc scribentem tenebat, fervorem intelligo, potuisse quaedam dissimulari, alia mitius efferri, denique me lapsum hinc illinc fuisse inscitia, aut praecipitatione. Tot autem ea, et tam gravia et indigna esse, atque tu existimas, vix putem. In eo certo certius fallcris, et toto caelo a vero abes, si putas (audio enim te putare) me ab Helvetiis tibi male cupientibus subornatum esse. Iniuriam et mihi facit, et tuis civibus tam iniqua suspicio. Nempe non nosti me, cui neque venalis calamus, neque animus factiosus est. Amori odiove, parum meis, inditis omnino nihil tribuo. Laudo vel in ipsis inimicis, si qui mihi sunt, sed sunt oppido pauci, et reprehendo in amicis, quos, factionum osor, non sane multos habeo, quae mereri laudes aut reprehensionem videntur, praesertim in publico loco. Intelliges huius mei moris rationem ex iis, quae nuper ad arrogantis Itali Carmelii nugas in Actis Eruditorum respondi. Quidquid in commendationem tuam, aut secus, dixero, domi, crede, natum fuit, non aliunde subditum; veritatis amor, non animi vitium aliquod, a me exegit et impetravit. Parturienti (reddo Tibi vocem Tuam) nemo mihi adstitit Helvetius Saxove; de consilio meo, antequam executus fuissem, nemo vivus mortuusve novit. Id sancte tibi affirmo, eaque, quae virum honestum decet, fide. Refutationem edere si institues, (moliris enim, ut fama fert) non intercedo, non deprecor. Liceat tibi me nominatim aggredi. Sed id velim tibi dictum habeas monitumque, quibuscunque tan-

dem me modis excipias, responsurum me nihil esse. Contentiosus et tricator non sum, neque opinione mei turgeo. Carius meum mihi venit otium, quam ut in minutiis et rixis ingloriis aeque atque inutilibus consumendum putem. Satis mihi est sententiam meam, ut occasio fert, eruditis in medio ponere, eorumque, utcunque cadat, iudicio submittere. Doceat, qui meliora novit, et lubens amplectar. Importunos autem, quorum vis et facetiae in crassis sitae sunt conviciis, Suburra dignis, impotentis animi indiciis, rideo mediusfidius et contemno. Non illi mihi, sed sibi nocent, invidiamque concient, et bonae, si quam forte tuentur, caussae irarum et verborum intemperantia detrahunt penes eos, qui quos conviciis pugnare vident, protinus, ut sibi diffisos, damnant. Si prava sunt, et iniqua, et imperita, et, si vis, scurrilia, quae aut contra Te, aut alium quemcunque scripsi, evanescant ipso senio, et ipse primus agnita damnabo, et nulla erit aetas, quae sponte non damnet. At proba et aequa perstabunt, quibuscunque tandem machinis et armis petantur. Ut Tua fama, vir celeberrime, a meo meique similium iudicio labem non contrahit, sic neque mea a Tuo periclitabitur. Id quoque Te velim perpendere, quod, si talis sum, qualem refutatio Tua me pingit, nimium honoris eam publicando in me collaturus sis. Homo tam vitiis onustus, tam undecunque absurdus, atque tibi visus fuit auctor recensionis, circa quam nostra lis versatur, contemni meretur, non refutari. Alias Tuum de illo iudicium sycophantiae suspectum reddes, eoque id magis, quo magis illum conviciis oneres. Videor mihi quaedam in Te notasse, quae cives Tui Tibi vitio fortasse verterunt. Vide ne de nihilo sit ille consensus hominum tam dissitorum, et nulla consuetudine iunctorum. Imaginis quam pinxi Tuae, colores ipse Tu mihi, nemo alius, subministrasti.

Tantum et Tua et mea et rem literariam (*sic*) interesse autumabam ne nescires. Vale, vir celeberrime atque eruditissime, et mihi, si potes, ignosce, et utere me, si qua in re Tibi utilis esse potest homo ingenuae frontis. Nunquam erga Te malo animo fui, neque ero, qualemcunque Te mihi praestes: sed doctrinam Tuam et egregia in bonas literas merita summopere qua par est, venerabor. Scrib. Lipsiae d. 8. Febr. 1752.

XIII.

Cl. et doctissimo Viro

IOAN. CASP. HAGENBVCHIO

S. P. D.

IOAN. FRANCISCVS SEGVIERIVS.

Ut autem, cl. Hagenbuchi, melius intelligas, quanam de causa indicis mei publicationem in aliud tempus differam, et in tuam sententiam prorsus non adducar de methodo, qua usus sum, deque iis, quae nunc addenda

forent, heic iterum verba facere necessarium esse putavi. Et primum quidem de praemissis: Praefatio nostra in tres partes praecipue dividitur, in quarum prima de necessitate conficiendi inscriptionum indicis et de adminiculis quibus usus sum dissero: in altera de libris atque auctoribus omnibus, quorum in indice fit mentio: in tertia vero indicis rationem trado. Duplex index praefationem excipit; unus chronologicus Auctorum omnium, ex quibus antiqua monumenta excerpsi; alter vero eorundem alphabetico ordine digestus, in quo librorum tituli, et laudatae editiones accurate describuntur. His confectis, a Graecis inscriptionibus exordior; Latinae sequuntur. Index uterque bifariam partitur. Romanorum lapides prius, Christianorum posterius recensentur. Utrorumque primus versus apponitur, maiusculis literis exaratus; tum ratione temporis habita auctorum quorumcunque loca subtexuntur, qui eosdem retulere. In indicem hunc etiam refero breves illas inscriptiones, qui in anulis, sigillis, gemmis, vasis, in statuarum basibus, et in similibus sculptae sunt; nec separatim, ut primum facere decreveram, sed suis locis, qui librum nostrum evolvet, omnes inveniet. Eae vero, quas ex antiquis auctoribus elicui, cum illis tamen non confundentur: separatus indiculus omnes suppeditabit. Post Graecas Latinas trado eodem instituto ac methodo, nisi quod a siglis vel numeris incipientes in calcem coniicio, quoniam earum initia diversimode interdum legi possunt, diversasque sedes inde requirunt. Verum tamen ut totam constructionem melius assequaris, exempla quaedam hic subiiciam. A Graecis exordium.

ΑΣΚΛΗΠΙΩ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ ΣΩΤΗΡΣΙΝ.

Smet. 28, 13.
Grut. 68, 5.
Gualter. I.
Trist. Com. Hist. T. 1, 467.
Patin. Imp. Rom. Num. 179.
Fabrett. 119. n. 5.
Caryoph. Th. Herc. 85.
Mur. Th. 18, 1.
Marm. Taur. T. 1, 227.
Pirro Not. Sic. Eccl. T. 1, 345. Latine
Paciaud. Ant. di Ripatr. in Misc. Ven. T. 6, 128. Latine.

Ὁ ΔΗΜΟΣ ΘΕΑ ΡΩΜΗ ΚΑΙ ΣΕΒΑΣΤΩ.

Kyriac. Epigr. n. 72.
Fabric. Rom. 16.
Grut. 105, 9.
Mems. d' Arch. T. 7, c. 9.
Patin. in M. Art. 392.
Saubert. de Sacr. Vet. 100.
Vand. de Orac. 618.
Vand. Diss. 416.
Cors. Fast. Att. T. 1, 42.
Pass. Th. Gem. Astr. T. 3.
Berthald. de Ara. c. 17. qui extra ordinem ponitur, quia prima edit. nondum ad manus.

Latinarum exempla quaedam, ex iis praesertim, quas Stumpfius vester attulit.

DEAE AVENTIAE ET. GEN. INCOLAR. T. IANVARIVS FLORIANVS.

Stumpf. Chron. 535.
Glandorp. Onomast. v. Ianuarii.
Guill. de reb. Helv. 85.
Pat. Rél. Hist. 331.
Et. et Dél. de la Suiss. 2 361.
Breval. Remar. I. T. 2, 40.
Grut. 110, 2.
Plantin Helv. Ant. 58.*)
Scheucht. it. alp. 505.
Bochat. mém. de la Suiss. 2, 438.

*) utor edit. an 1735, quae habetur in *Thes. Hist. Helv.* Prima tamen laudabitur, si aliquando nanciscar.

DEAE AVENT. T. TERTIVS TERENTIVS SEVERVS.

Apian. 454.
Stumpf. Chron. 536.
Guillim. de reb. Helv. 85.
Grut. 110, 3.
Chifl. Vesont. 156.
Vrsat. Mon. Pat. 19.
Plant. Helv. Ant. 58.
Patin. Rél. Hist. 330.
Et. et Dél. de la Suisse. 2, 362.
Breval Remar. I. T. 2, 40.
Scheuchz. it. Alp. 419, 501.
Bochat Mém. de la Suisse. 2, 497.
Ciantar. Diss. 22.

DONATO CAES. AV... SALVIANO.

Apian. 455.
Stumpf. Chron. 536.
Smet. 168, 18.
Guillim. de reb. Helv. 103.
Grut. 593, 9.
Plant. Helv. Ant. 58.
Patin Rél. Hist. 331.
Breval Remar. I. T. 2, 44.
Scheuchz. it. Alp. 503.
Bochat Mém. de la Suisse. 1, 375.

GENIO PAG. TIGOR. P. GRACCIVS PATERNVS.

Stumpf. Chron. 535.
Guillim. de reb. Helv. 39.
Grut. 111, 4.
Breval Remar. I. T. 2, 37.
Scheuchz. it. Alp. 503.
Bochat mém. de la Suisse. 2, 437.

OTACILIAE FAVENTINAE VXORI.

Stumpf. Chron. 535.
Grut. 446, 5.
Plant. Helv. Ant. 58.
Vrsat. Marm. Er. 154.
Kavin. Favent. rediv. 113.
Breval Remar. I. T. 2, 45.
Bochat mém. de la Suisse. 2, 494.

DEAE EPONAE M. OPILIVS RESTIO.

Stumpf. Chron. 497.
Lips. Auct. 28.
Guillim. de reb. Helv. 376.
Grut. 87, 4.
Chifl. Vesont. 155.
Tomas. de Donar. c. 32.
Plant. Helv. Ant. 59.
Rein. ep. ad Rup. 85.
Vrsat. de not. R. 281.
Reland. Fast. 138.
Et. et Dél. de la Suisse. T. 3, 73.
Martin Rel. des Gaul. 365.
Breval Remar. I. T. 2, 52.
Cellar. Not. Or. Suppl. T. 1, 4.
Caryoph. Th. Herc. 53.
Bochat Mém. de la Suisse. 2, 507.

D. M. FL. SEVERIANAE:. *)

Stumpf. Chron. 497.
Guillim. de reb. Helv. 378.
Grut. 912, 3.
Plant. Helv. Ant. 60.

*) tria illa puncta hic et in similibus denotant, inscriptionem absolutam esse, et nihil desiderari.

L. VEGNATIO POL. MAXIMO DO. FOR. COR.

Stumpf. Chron. 479.
Guillim. de reb. Helv. 25.
Grut. 567, 2.
Plant. Helv. ant. 61.
Manzon. de episc. Imol. 5.
Et. et Dél. de la Suisse. T. 2, 195.
Bochat mém. de la Suisse. 1, 389.
Mur. Th. T. 4. in app. p. 6. n. 10.

M. IVNIO M. F. VOLT. CERTO VIEN. VETERAN.

Stumpf. Chron. 408.
Guillim. de reb. Helv. 35.
Grut. 548. 7. 571. 10.
Plant. Helv. Ant. 64.
Et. et Dél. de la Suisse. T. 3, 137.
Bochat mém. de la Suisse. 1, 383.
Mur. Th. T. 4. in app. p. 6. n. 9.

Ex his statim vides, quantum tibi debeam pro Stumpfii locis, quibus adhuc carerem, nisi tu summa cum benignitate inscriptiones omnes ab illo relatas, et manu tua diligentissime descriptas ad me misisses, qua de re plurimum tibi devincior. Tum facile percipis Indicem nostrum hoc modo

concionatum antiquariis omnibus admodum utilem fore ad easdem inscriptiones invicem conferendas. At in tanta literarum luce vix haec hodie sufficiunt. Nonne, te iudice, satius foret, varias lectiones annotare? vitiosa loca, interpolata? in eas doctorum virorum illustrationes, et explicationes? malas verborum aut siglarum interpretationes? num mutilatae vel integrae sint? num spuriae, num dubiae, aut genuinae? num quis pericopen excerpserit ad alicuius auctoris illustrationem? num id genus alia? quae omnia nunc paro et partim in adversaria iam relata habeo. Nonne te defraudarem, si doctissimas lucubrationes tuas in inscriptiones a Muratorio vel ab aliis prolatas aut non indicarem, vel prorsus omitterem? Uno verbo dicam, mihi in animo est; quaecunque a doctis viris in quoscunque lapides annotata fuere, lectorem monere; et alia insuper adiungere, quae genuinae monumentorum interpretationi inservire possunt, et a falsa avertere. Dissertationibus autem nullis utar, brevibus solum annotationibus contentus, rem totam expediam; et, ni libris plurimis adhuc carerem, vel opus intermisissem, alienissima studia consecutus, negotium forsan esset confectum. Porro quum ab his nunc sim plane liber et otio fruar, pro viribus agam, ut indici meo finem imponam: faxit D. O. M., ut prospera valetudine fruar, quae mihi tamen saepissime imbecilla. Haud equidem diffiteor, quin sit opus immensae molis, difficillimumque *praegrande volvere saxum:* at si tardius id in lucem emittam, quid inde damni? utilius profecto erit, si differatur: sat cito, si sat bene. Quod laboriosissimum erat, nempe auctorum omnium loca unicuique inscriptioni subiungere, iam confectum est: ex iis, quae restant, tametsi periculosum negotium et aleae plenum, experimentum faciam; et quum ad finem tota res perducta erit, librum nostrum virorum doctorum iudicio, tuo praesertim permittam; si probant, edetur, sin autem carbone notabunt, perpetuo damnabitur. Tu interim, si quid potes (potes autem quam maxime), conatibus nostris fave, et quaecunque promes ex adversariis tuis ad rem nostram facientia, si mecum communices, iucundissimum erit, debitasque grates tibi referam.

Pocockii inscriptiones antiquas anno 1752. fol. editas nondum novi; curabo, ut habeam: titulum descriptum rogo, vel Gesnero nostro, quem bene valere iubeo, tradas, qui mecum communicabit. Mirum haud esse tibi debet, Corsinium librum hunc ad manus non habuisse, quoniam multa docta volumina in Italia adhuc desiderantur. Maittairii Marmora Oxoniensia nunquam viderat, antequam Scip. Maffeius illi commodasset. Nunc vero ordini suo praepositus vitam Romae degit, et libris omnibus affluit: at vereor, ne ob negotiorum multitudinem inscriptionum volumine, quod promiserat, adhuc carere cogamur. In *Inscript. Attic.* XIII. pag. 62., ipse legit non TARCARI ut tibi videtur, sed LE ARCARI i. e. ET ARCARI, ita ut Sagaris fuerit Amianthi Aug. servus verna, et Arcarii provinciae Achaiae vicarius.*) At recte contra eum censes, Ascanium fuisse Philoxeni, Ti. Claudii Caesaris servi, vicarium Arcarium, ut iam in Epist. Epigr. dixisti, et malam interpretationem huius inscriptionis, quae Scaligerum torsit, redarguisti.

*) Inscriptionem, de qua loquitur, vide in Capite *de servis*. N. 2821.

Inscriptiones, quae a siglis D. I. M. incipiunt, etsi omnes antiquarii interpretentur, ac si diductis verbis scriptum esset DEO INVICTO MITHRAE, (sic autem legendum in Murator. 2051. 2.) ne tamen siglarum interpretationem heic declarare videar, ab iis, quae absque siglis eadem verba proferunt, seiunctim reposui.

Drummondi volumen primum propediem exspecto; num in illud referat monumenta, quae collegit, an in sequens coniiciat, adhuc incertus sum. Sed maius in Hispaniis nunc paratur opus, in quo inscriptiones omnes illius regionis adhuc exstantes, et ex fide lapidum descriptae, tum etiam, uti ferunt, aliae, quae in editis libris continentur, comprehendentur. Alex. Xaver. Panelius, Soc. Iesu, hanc provinciam in se suscepit; iam munere functus praeceptoris filiorum Regis, et plurimis stipendiis donatus, huic negotio totis viribus incumbit. Quantum utilitatis hinc inde percipiam, omnino vides: nam librorum in Hispaniis editorum magnum me desiderium tenet, et ab amico, qui nunc Mantuae Carpetanorum vitam degit, excerpta plurima exspecto.

Miscellanea *erud. antiq.* Sponii lubenter Zachariae commodassem. Haud ignorabat, penes me esse: nec iis, ut animadvertis, carere poterat, quam a Polenio recusa sint, et in Italia maxime obvia. Brevi tamen erit illi librorum magna supellex, nam Bibliothecae Principis Mutinensis praepositus, proximis Kal. Nov. hoc munere fungetur. Siglarum interpretationem M. P. damnas equidem rectissime, eamque itidem explosi statim ac vidi.

Cl. Compagnonio, ut probe scis, antequam esset Praesul Auximatensis, Bibliothecae Barberinianae cura demandata fuit; eidem Carolus Moronius olim praefectus, unusque e Compagnonii decessoribus, qui iussu Francisci Cardinalis Barberini senioris, Cyriaci Anconitani epigrammata anno 1660. ediderat. Haud credo hanc syllogen Compagnonio non notam fuisse, quum ille liber rarus Romae nunquam fuerit, et nuper ex illa urbe Venetias exemplaria plura missa sint, apud Albritium bibliopolam prostantia, quibus tamen librarii titulum, qui prius desiderabatur, praefixere.

Cl. Maffeii *Observatt. Litter.* volumina duo V et VI quae desideras, lubens offero; accipies statim ac occasio sese praebebit. Epistolis tuis epigraphicis adhuc careo, licet saepissime exemplar evolverim, quod olim Maffeio obtulisti: num adhuc Turici venales? Bonadae volumina duo veneunt Romae Floren. $4^1/_2$. In classes tributa epigrammata: unicuique classi dissertatio, quae ad rem facit, praeponitur: carmina Graeca versibus Latinis redduntur: annotationes ad ea breves: interdum malae. Hanc accipe. Vol. 2. p. 386. inscriptionem Virii Severini adfert:

Q. VIRI SEVERINI.
ATTIA SEVERINA Q. VIRIVS
O. NESAS PARENTES cet.

in annot. *NESAS pro NEFAS vox frequenter obvia* cet. Nonne haec tibi videtur lepidissima? Sunt alia multa, quae annotavi, quae nunc transcribere non vacat.

Brevi prodibunt Inscriptiones Beneventanae, una cum aliis eiusdem urbis antiquitatibus. Romae eduntur folio maximo; nam multi sunt hodie,

qui opera sua vaegrandibus voluminibus edere conantur, quod tamen omnino improbandum. Gorius Diptychorum Thesaurum parat, immo propediem exspectamus, si programmati promulgato fides adhibenda. In illis vero symbolis, quas Romae ipse edit, Tom. IX. selectae inscriptiones XVIII. ex CIƆ. et amplius excerptae ex vetusto codice continentur; tum Tomo X. Diatriba Epistol. Zachariae de IV. Illiberitanis vetustis lapidibus, sed non est ut his immorer, quum eae ad te forsan iam sint delatae. Dissertationum Academiae Cortonensis volumina VI. iam cusa sunt, fortasse VII. prodiit, nam sub huiusce anni initium sub praelo sudabat.

Vale, vir doctissime, et salutem tuam cura diligenter. Veronae a. d. VIII. Kal. Sept. MDCCLIV.

P. S. Nondum vidi Breitingeri Commentationem in antiqua monumenta in agro Tigurino anno 1724. eruta, quae habetur in Tom VII. *Amoenit. Liter.* Schelhornii, quapropter huiusce loca in superioribus inscriptionibus non laudantur. Itidem Wildii *Apologia Aventic.*, Historia Salodurensis et Hottingeri opusculum, in quibus de iisdem agitur, adhuc a me desiderantur.

Doleo Bochatium supremum diem obiisse, virum doctum et optime de literaria re publica meritum.

XIV.

IO. FRANCISCO SEGVIERIO

Viro nobilissimo ac doctissimo

S. P. D.

IO. IACOB. STEINBRYCHEL GRAEC. LITT. APVD TVRICENSES PROF. P.

Quod ex Io. Gesnero nostro, Viro celeberrimo, audio optare Te rationem ac formam eorum indicum cognoscere, quos olim quum in Gruteri, tum in alia Inscriptionum Syntagmata parasset ὁ πάνυ Hagenbuchius, cuius bibliotheca schedaeque omnes ad me pervenerunt; nolui tuae, virorum praestantissime, petitioni huic ac voto, pro summa mea in Te observantia deesse. De iis igitur sic habeto. Indicem inscriptionum universalem, qualem a Te, Herculeo labore, confectum audio, nunquam ne molitum quidem esse Hagenbuchium, falsumque in eo olim fuisse Gorium, quem *Symbolarum Litt.* Vol. VIII. p. 104. vastissimum eiusmodi opus ab eo paratum dixisse nosti, maleque persuasit etiam aliis, ut Seb. Donato, quem idem ad Schmidtium Bernatem scripsisse reperio. Et Gorii quidem error ille natus videtur inde, quod ipsum quum alia saxa scire cupientem, num edita essent, tum illud HI CIPPI IN PEDATVRA cet. Hagenbuchius statim expedire potuit, sed sine eiusmodi subsidio. Igitur quum istam suam persuasionem, quaerere pergens, amicus Florentinus aperiret nostro, ad Gorianarum literarum marginem adscripta ab eo illa invenio: „qui tibi dixit? Utinam vera diceres! Me occupatissimum multa mihi excusant; spero et aliis."

Vides igitur, Vir celeberrime, quantopere de Indice universali citra Hagenbuchii culpam, viri a vana omni ostentatione alienissimi, docti homines erraverint. Quid? quod, quo sensu vulgo dicunt, Inscriptionum indices (praeterquam ad Reinesium Cognominum, tum eius Caput XXV.) plane nullos conscripsit, literarum atque elementorum ordine digestos. Sed primarium eius opus ad Gruterum pertinet, estque ipse ille, sed correctus, varieque intextis quum propriis, tum aliorum observationibus ac supplementis locupletatus et auctus Scaligeri index, ordine non literarum, sed inscriptionum, ita ad earum quamque collectus et contractus, ut ubi et quomodo Scaliger singula cuiusque verba laudarit, oculo simul obversetur et pateat. Cui labori quantum sit tribuendum, Tute, nobilissime Seguieri, quem omnium minime fugit, perpetui instar commentarii esse indices, intelligis, ut Te melius alter nemo: quantum tribuerit ipse, iuvabit fortasse ipsis Viri doctissimi verbis cognoscere. Igitur ad amicum quendam suum, quem amabat in paucis, scribens, „Harduinus, inquit, in suis ad Plinium notis T. 1. *Ed. Basil.* p. 143. n. 28. ad verba Plinii: *In conventum Cluniensem*, haec paucula notat: „Ambr. Morales fol. 70. EX CLVNIENSI. Subintellige, conventu." Amo hanc Harduini observatiunculam. Sed praeter Moralem, qui mihi ad manus non est, mallem Gruterum citasset. Quo enim Gruteri loco hoc saxum exstet, ex indicibus Scaligeri frustra investigabis. Silet enim index Scaligeri 10. Habet vero Gruterus, nec semel. Nisi opus meum, quod XII voluminum ex Scaligeri indicibus, auro contra caris, iudicio non minore, quam eruditione amplissima vastissimaque confectis, duro fastidiorumque omne genus plenissimo labore mihi paravi," eo nunc et in posterum mihi iucundiore, quo pluribus devoratis taediis tandem peractus ad umbilicumque perductus a me est omnis ille labor. Opus illud nisi mihi aperiret, quoties in Scaligeri indicibus saxi huius, quibusque in locis indicum singulorum, mentio fieret, quomodo EXCLVNIENS acceperit Scaliger, aeque nescirem, ac Harduinus nescivit."

Sed fortassis etiam exemplum operae requiris; dabo igitur et hoc: nec enim vel Seguierius celari quidquam debet, nec verebor ne acumini Tuo diffidisse videar. Evolventi igitur opus, ut ferebat fortuna, offert se mihi Gruteri p. CXV. Inscr. 7. *Iuxta fontem Timavi*, *non longe ab Aquileia*.

* S. A. S. † PROSAT.
† AQVILINI
VILLICI. † AGG.
ET. TITI. IVLI
AQVILINI
IVLIA
STRATONICI
V. S.

Grutero Verderius.

° SAS. Iovit. Rapit. SACrum Rein.
† PROSSAI Iovita Rapicius. Sed Scaliger vere coniecit PRO. SAL. Gr.
† v. DCVI, 9
† AVGG. bene idem Scaliger. Gr.

HAGENBVCHII index:

?	S. A. S. 115, 7. (Scal. *Ind.* 20.) v. Mur. 90, 8. et ibi me.

115, 7. Habet, ut ineditum Phil a Turre *de Diis Aquil.* p. 37. T. VI. P. IV. *Thes. Ital.* in hunc modum: (p. 320. *Ed. Rom.*)

S. A. I. PROSAI
AQVILINI
VILICI. AVGG
ET. TITI IVLI
AQVILINI
IVLIA
STRATONICVS.

In Add. et emend. pag. ult. admonetur v. 1. esse edendum

S. A. P. PROSAI

Mihi collatis Gruteri typo et notis videtur ita constituendus hic lapis: *Serapi Augusto* (v. Fabr. p. 469. et quem ibi citat Grut. 84, 8.) *Sacrum:* ni malis S. A. ♂. PRO SAL*ute* AQVILINI VILICI. AVGG. ET. TITI. IVLI. AQVILINI IVLIA. STRATONIC*e* *Vot. Solvit.* His iam ita constitutis inveni saxum hoc, ut ineditum, optime dari in Don. VII. 205. Egregie ibi omnia, in primis v. 1. SAR. PRO. SAL. i. e. SArapidi. At ind. 1. omisit Gor. v. 4. TI. i. e. TIberii. v. Ind. Helvet. *extense scripta.* At ind. 23. Gorii *Ti. Iulii Aquilini VII.* 105. male pro 205. eodem errore numeri dat *Aquilini*, item *Iulia Stratonice.* v. 7. in Donio duos constituit planissume

STRATONICE
V. S.

Ad Don. l. c. cito et Mur. 888, 6. nescium et ipsum iam legi in Grut. Post Turrium et Grut. dat Bertol. *Ant. d'Aq.* p. 111. n. 97. v. Hultmann. *Serv. binom.* p. 28. 29., ubi eadem nostris hic pridem datis invenies.

115, 7. Iovita Rapinus, habet PROSSAI. item versu tertio AVGG. bene ultimum istud; at primum profecto mutandum in PRO. SAL. id est, *pro salute.* Add. Grut. Iovitam citat Grut. in *Add.* ad 102, 3. Rapiciumque vocat; non Rapinum, ut hic utraque editio Gruteri male habet.

Aquilinus Villicus 115, 7. Scal.
T. Iulius Aquilinus 115, 7. Scal.
Aquilinus. 115, 7.
Iulia Stratonici 115, 7. Scal.
Stratonicus. 115, 7.

Ceterum huius operis simillima alia in Reinesium, Donium, Fabrettum, Muratorium cet. esse confecta a viro χαλκεντέρῳ vel ex isthac eius adnotatione intelligis.

Vale, ac vive diutissime. Scripsi Turici. Kal. Martiis MDCCLXXVIII.

* * *

HAGENBVCHII Epistola ad Quirinum (nobis nona) inserta iam est GORII *Thesauro vett. Diptych.* T. 2. p. 26. seqq.; id quod sero vidi. Damnum, quod hinc accepisti, benevole Lector, alibi compensabo.

* * *

Artis criticae lapidariae Supplemento insere pag. 31.:

ARCVCIVS (*Io. Baptista*). Hic quoque referendus inter eos, qui a falsariis decepti sunt, vel ipsi veteres Inscriptiones confinxerunt. Videantur *Cl. Italorum et Ger-*

manorum Epistolae ad P. Victorium: *ed.* A. Mar. Bandinius. *Florentiae* 1758. 2 Vol. 4.; quem librum nunc demum comparare mihi potui, T. 1. p. 122.:.

Ex Epistola *Io. B.* ARCVCII ad Victorium:

„Antiqua etiam illa inscriptio, quam *Variarum Lectionum* libro XXXVII. cap. VIII. dicis adcepisse ab illustri viro *Mario Columna*, Neapoli visitur in aedibus adfinis mei *Hadriani Gulielmi Spathuphori*, bonarum literarum studiosi: eius exemplum summa adhibita diligentia descriptum, libuit heic adponere, quod multa in hac nostra inscriptione longe aliter, quam in tua sint, se habere perspexerim. Bene vale, mi suavissime *Victori*, animae meae dimidium.

Neap. III. Non. Mart. MDLIX.

DIS. MAN.
C. IOCVNDO C. F. ESQ. QVI XII. AN. VIX.
ET SEPTIES SPECTANTIB. PVB. 1) IMPP.
SER. GAL. OTH. 2) SIL. 3) A. VIT. 4) ET P. 5) R.
SALTAVIT CANTAVIT ET PLACVIT
PRO IOCIS QVIB. 6) CVNCTOS OBLECTABAT
SI QVID OBLECTAMENTI APVD VOS EST
MANES INSONTEM REFICITE ANIMVLAM
FAVSTVS NVNC INFAVSTVS 7)
PATER 8) ET SIBI FEC. 9) —"

1) Pub. omittit Victor. 2) Galba. Othone. 3) Silvio. 4) Vitellio. 5) Populo. 6) Quibus. 7) „Haec paronomasia veterem inscriptionem non sapit." BANDINIVS. 8) Pater filio. 9) Dedi hanc inscriptionem ego quoque N. 2605., ibique contra expressum Lipsii testimonium, eam suspectam mihi esse notavi. Vides iam mecum facere Bandinium.

Idem ARCVCIVS in alia Ep. ad Victorium l. l. T. 2. p. 44.:

Quod scribis in postrema parte epistolae placuisse tibi diligentiam, qua sum usus in describenda antiqua illa inscriptione *C. Iocundi* pueri, quae est apud *Hadrianum Gulielmum Spathuphorum*, fuit mihi gratissimum: ideoque hasce tres alias ex nonnullis, quae in eiusdem aedibus adservantur, ad te mittere volui; nam quum veterem illam redoleant elegantiam, tibi omnium elegantiarum parenti, spero fore iucundissimas. Bene vale, mi *Victori*. Neap. XV. Kal. Maii MDLXIX.

I.

D. M.
INIICE. SI. PIETAS. VSQVAM. EST. SVSPIRIA. ET. IMPLE
MECVM. HOSPES. LACHRIMIS. MARMORIS. HOC. VACVVM
NAM. FORMAE. EXEMPLVM. PERIIT. CVM. OBIIT. MEA. LYDA
QVAM. PERIERE. HOMINES. VEL. PERIERE. DII.

II.

VERNA. PVER. PVER. O MI. VERNA. QVIS. AH. QVIS. AB. AVRA
IN. TENEBRAS. RAPVIT. PERDITVS. HEV. MORERER
NI. TECVM. ASSIDVE. LOQVERER. NI. SAEPE. IOCANDO
FALLERER. HINC. TE. DVM. CONTINVO. INSPICIO
SEMPER. ERO. TECVM. ETSI. ME. SOPOR. OCCVPET. VMBRAM
TE. VMBRA. PETAM. ERGO. VNQVAM. NE. METVE. ABS. TE. ABEAM 1)

III.

D. M. S
C. AELIO QVI SI TANTIL*lum*
QVERELARVM IN CONVBIO
LIQVISSET LACHRIMAR
TOT IN MORTE NON
FVDISSET CRISPA CON.

1) Hae duae inscriptiones non ea, qua nunc prodeunt diligentia, nuper recusae sunt a Francisco Maria Bonada in libro, cui titulus Carmina, ex antiquis lapidibus cet. Romae MDCCLIII. Tom. II pag. 407 BANDINIVS.

Etiam hae tres inscriptiones manifesto sunt subditiciae. Primam post Reinesium Cl. XIV. N. 105. p. 752. aliosque edidit P. Burmannus in *Anthologia Latina* T. 2. p. 221., alteram, post Gruterum *Spur.* p. XVII, 1., idem Burmannus *ib.* p. 261., ut sinceram vindicans. Sed alia haud pauca sunt in Anthologia Burmanniana Sec. XV. et XVI. poëmatia, in quibus reiiciendis futuri alicuius editoris acumen atque sollertia sese exerceri debebit. Tertiam quaerere distuli. Gruterus certe non habet. Vides interim ex his quoque quattuor exemplis, falsarios nil pensi habuisse, quominus inventa sua tabulis marmoreis incidi curarent, neque solum de iis dubitandum esse, quae e schedis duntaxat afferuntur.

Ne pagellae hac vacarent, hic addidi Legem regiam de Vespasiani imperio ex editione Broterii *Tacit*. T. 5. p. 40. Cfr. Grut. p. 242.

FOEDVSVE. CVM. QVIBVS. VOLET. FACERE. LICEAT. ITA. VTI. LICVIT. DIVO. AVG.
TI. IVLIO. CAESARI. AVG. TIBERIOQVE. CLAVDIO. CAESARI. AVG. GERMANICO.

VTIQVE. EI. SENATVM. HABERE. RELATIONEM. FACERE. REMITTERE. SENATVS.
CONSVLTA. PER. RELATIONEM. DISCESSIONEMQVE. FACERE. LICEAT.

ITA. VTI. LICVIT. DIVO. AVG. TI. IVLIO. CAESARI. AVG. TI. CLAVDIO. CAESARI. AVG. GERMANICO.

VTIQVE. CVM. EX. VOLVNTATE. AVCTORITATEVE. IVSSV. MANDATVVE. EIVS.
PRAESENTEVE. EO. SENATVS. HABEBITVR. OMNIVM. RERVM. IVS. PERINDE.
HABEATVR. SERVETVR. AC. SI. E. LEGE. SENATVS. EDICTVS. ESSET. HABERETVRQVE.

VTIQVE. QVOS. MAGISTRATVM. POTESTATEM. IMPERIVM. CVRATIONEMVE.
CVIVS. REI. PETENTES. SENATVI. POPVLOQVE. ROMANO. COMMENDAVERIT.
QVIBVSQVE. SVFFRAGATIONEM. SVAM. DEDERIT. PROMISERIT. EORVM.
COMITIS. QVIBVSQVE. EXTRA. ORDINEM. RATIO. HABEATVR.

VTIQVE. EI. FINES. POMERII. PROFERRE. PROMOVERE. CVM. EX. REPVBLICA.
CENSEBIT. ESSE. LICEAT. ITA. VTI. LICVIT. TI. CLAVDIO. CAESARI. AVG. GERMANICO.

VTIQVE. QVAECVNQVE. EX. VSV. REIPVBLICAE. MAIESTATE. DIVINARVM.
HVMAMARVM. PVBLICARVM. PRIVATARVMQVE. RERVM. ESSE.
CENSEBIT. EI. AGERE. FACERE. IVS. POTESTASQVE. SIT. ITA. VTI. DIVO. AVG.
TIBERIOQVE. IVLIO. CAESARI. AVG. TIBERIOQVE. CLAVDIO. CAESARI.
AVG. GERMANICO. FVIT.

VTIQVE. QVIBVS. LEGIBVS. PLEBEIVE. SCITIS. SCRIPTVM. FVIT. NE. DIVVS. AVG.
TIBERIVSVE. IVLIVS. CAESAR. AVG. TIBERIVSQVE. CLAVDIVS. CAESAR. AVG.

GERMANICVS. TENERENTVR. IS. LEGIBVS. PLEBISQVE. SCITIS. IMP. CAESAR.
VESPASIANVS. SOLVTVS. SIT. QVAEQVE. EX. QVAQVE. LEGE. ROGATIONE.
DIVVM. AVG. TIBERIVMVE. IVLIVM. CAESAREM. AVG. TIBERIVMVE.
CLAVDIVM. CAESAREM. AVG. GERMANICVM. FACERE. OPORTVIT.
EA. OMNIA. IMP. CAESARI. VESPASIANO. AVG. FACERE. LICEAT.

VTIQVE. QVAECVNQVE. ANTE. HANC. LEGEM. ROGATAM. ACTA. GESTA.
DECRETA. IMPERATA. AB. IMPERATORE. CAESARE. VESPASIANO. AVG.
IVSSV. MANDATVVE. EIVS. A. QVOQVE. SVNT. EA. PERINDE. IVSTA. RATAQ.
SINT. AC. SI. POPVLI. PLEBISVE. IVSSV. ACTA. ESSENT.

S A N C T I O.

SIQVIS. HVIVSCE. LEGIS. ERGO. ADVERSVS. LEGES. ROGATIONES. PLEBISVE. SCITA.
SENATVSVE. CONSVLTA. FECIT. FECERIT. SIVE. QVOD. EVM. EX. LEGE. ROGATIONE.
PLEBISVE. SCITO. S. VE. C. FACERE. OPORTEBIT. NON. FECERIT. HVIVS. LEGIS.
ERGO. ID. EI. NE. FRAVDI. ESTO. NEVE. QVIT. OB. EAM. REM. POPVLO. DARE. DEBETO.
NEVE. CVI. DE. EA. RE. ACTIO. NEVE. IVDICATIO. ESTO. NEVE. QVIS. DE. EA. RE. APVD.
*se a*GI. SINITO.

ERSTES

SUBSCRIBENTEN-VERZEICHNISS

AUF DIE

INSCRIPTIONES LATINAS SELECTAS.

EDIDIT

IO. CASP. ORELLIVS.

	EXEMPL.
Aachen.	
Herr J. A. Mayer, Buchhändler	1
Altona.	
Herr Carl Busch, Buchhändler	1
Amsterdam.	
Herren J. Müller u. Comp., Buchh.	7
Baireuth.	
Die Grau'sche Buchhandlung .	1
Basel.	
Die Schweighauser'sche Buchhandlung, für:	
Herrn Hanhart, Prof. Gymn. .	1
Berlin.	
Herr H. Burchhardt, Buchhändler	1
Bern.	
Herr C. A. Jenni, Buchhändler	7
Bonn.	
Herr Marcus, Buchhändler, für:	
Herrn Professor Dr. Walter . .	1
Herr Eduard Weber, Buchhdlr.	2
Coblenz.	
Herr Hölscher, Buchhändler .	1
Cöln.	
Herr J. P. Bachem, Buchhändler	1
„ DuMont-Schauberg, Buchh.	2
Copenhagen.	
Herr Brummer, Buchhändler .	2
Die Gyldendal'sche Buchhandlung	3
Herr Reitzel, Buchhändler . .	5
Danzig.	
Herr Sam. Gerhard, Buchhdl. .	2
Darmstadt.	
Herr C. W. Leske, Buchhändler	1

	EXEMPL.
Erlangen.	
Herr Carl Heyder, Buchhändler	1
Gießen.	
Herr Ferber, Buchhändler . .	1
Göttingen.	
Herr Rud. Deuerlich, Buchh., für:	
Herrn Dr. G. H. Lünemann, Rect. Gymnas.	1
Halberstadt.	
Herr F. A. Helm, Buchhändler .	1
Hamburg.	
Herren Hoffmann u. Campe, Buchh.	1
Herr Nestler, Buchhändler, für:	
Herrn Justizrath Dr. Jasper in Schleswig	1
Hannover.	
Die Hahn'sche Hofbuchhandlung	2
Die Helwing'sche „	1
Heidelberg.	
Herr Winter, Buchhändler . .	1
Heilbronn.	
Herr Carl Drechsler, Buchh., für:	
Herrn Advokat Dr. Kleinmann .	1
Leipzig.	
Herr W. Engelmann, Buchhdlr.	1
Die Hinrichs'sche Buchhandl., für:	
Herrn Prof. Dr. Otto	1
Herrn Ernst Klein's liter. Comptoir	2
Herr J. Sühring, Buchhändler .	1
„ W. Vogel, „ . .	2
Leyden.	
Herr J. Luchtmanns, Buchhdlr.	6

	EXEMPL.
London.	
Herren Black, Young et Young, Buchhändler	2
und auf Schreibp.	1
Lüneburg.	
Herren Herold u. Wahlstab, Buchh.	4
Mainz.	
Herr Kupferberg, Buchhändler	1
Nürnberg.	
Herren Bauer u. Raspe, Buchhdlr.	1
„ Riegel u. Wiefsner, „ für:	
Herrn Rector Roth	1
Die Gymn. Bibliothek	1
Rudolstadt.	
Die Hofbuchhandlung, für:	
Die Fürstl. Bibliothek	1
Sanct Gallen.	
Herren Huber u. Comp., Buchhdlr.	1
Schaffhausen.	
Die Hurter'sche Buchhandl., für:	
Die Löbl. Stadtbibliothek . . .	1
Wien.	
Herr Heubner, Buchhändler .	3

	EXEMPL.
Wolfenbüttel.	
Herr Albrecht, Buchhändler .	1
Zürich.	
Die Gefsner'sche Buchhandlung	2
Bey der Verlagshandlung unterzeichneten:	
Herr Beckh, Pfr. in Reichenbach	1
„ Bluntschli, Stud. jur. . .	1
„ Fäsi, Professor L. H. . .	1
„ Gutmann, Pfarrer in Meilen	1
„ Keller, Dr. jur.	1
„ Keller, Stud. im Hof . .	1
„ Landolt, Finanz-Secretair	1
„ H. Meyer, V. D. M. . .	1
„ Müller, Stud., in Frauenfeld	1
„ Ulrich, Chorherr und Stiftsverwalter	1
„ Ulrich, Prof. und öffentlicher Ankläger	1
„ Vögeli, Pfarrer	1
„ Wurstemberger, Rathschr. in Bern	1
„ Wyfs, jun., Prof. in Bern	1
„ Zeerleder, Alt - Oberamtmann in Bern	1
„ Zellweger, J. C., in Trogen	1

